BIBLIOTECA NAZIONA[LE] VITT. EM[AN]UELE
68
11 A
4

PAVSANIAE DECEM REGIONVM VETERIS GRAECIAE DESCRIptio, totidem libris comprehenſa, Romulo Amaſæo interprete.

TOMVS PRIMVS.

Huic rerum memorabilium acceſſit copioſiſſimus Index.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Elem. Ad. R.P. Mag. Mauritij de Pinarolo.

LVGDVNI,

Apud hæredes Iacobi Iuntæ.

M. D. LVIII.

Decem regionum à Pauſania luculentiſſimè deſcriptarum Elenchus.

68. 11. A. 4

ATTICA

CORINTHIACA

LACONICA

MESSENICA

ELIACORVM PRIOR

ELIACOR. POSTERIOR

ACHAICA

ARCADICA

BOEOTICA

PHOCICA

ROMVLVS AMASAEVS ALEXANDRO FARNESIO CARDINALI PAVLI III. PONT. MAX. NEPOTI

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

S. P. D.

CVM Sæpe animaduerterim, Alexander Farneſi, ſolere te ab aſſiduis curis, atque occupationibus quaſi reſpirantem, vel in literatorum hominum ſermone, & conſuetudine, vel in optimorum ſcriptorum lectione conquieſcere, de varijs, ac multis lucubrationibus meis, latinè iam, ni fallor, mea opera loquentem Pauſaniam, tibi, cui iam pridem, non magis fortunæ amplitudi-

ne, quam virtutis tuæ adductus excellentia, me ipſum addixi, nominatim dedendum cenſui: non quia Græcorum authorum à puero lectione aſſuefactus, Græca illum vtentem lingua non fueris planiſſimè intellecturus, ſed quod omnino Romani Principis auribus Latinæ orationis ſonum aptiorem, & grauiorem fore exiſtimaui. Atque is quidem veterem Græciam in libros decem deſcriptam oculis penè ſubijciens, parem propè tibi voluptatem poterit apportare, ac ipſa ſolita eſt ad exteros Europæ populos ſuſcepta iam toties peregrinatio: Cum peradoleſcens, magna cum tua laude, Hiſpaniam, Galliam, Germaniam, de maximis Reipub. negotijs legatus obijſti. Atque eo tibi erit fortaſſe lectio huius hiſtoriæ iucundior, quòd quæ ſemel placuerint loca, non vt illa curſim, & feſtinanter, ſed inter quieſcendum, quoties libitum fuerit, lice-

bit

bit reuiſere. Neque verò te magis (credo) eas regiones animo luſtrantem, in quibus deos ipſos libenter ac propè familiariter verſatos olim vulgus putauit: Et vnde illuſtris magnorum heroûm natio extitit, ipſa terrarum pulchritudo, & amœnitas capiet: quàm iuuabit cum primordia, & veluti incunabula, tùm res geſtas, Athenarum, Spartæ, Thebarum, Corinthi, Meſſenes, Sicyonis, Megalopolis, &c. aliarum complurium belli, paciſque artibus florentiſſimarum vrbium, ac populorum cognoſcere: Et ſummorum hominum, quos illæ genuerint, & eduxerint ciuitates, Themiſtoclis, Miltiadis, Lyſandri, Ageſilai, Epaminundæ, Ariſtomenis, Arati, Philopœmenis, Pelopidæ, támque multorum, quorum paſſim legentibus occurrent nomina, illuſtrium viro-

rum virtutes & gloriam, quam ſibi eorum quiſque, vel defenſa, vel liberata, vel aucta, & illuſtrata patria pepererint, intueri. Iam verò priſcorum artificum opera, qui vel templis metandis, & exædificandis, vel ſignis, & ſtatuis fingendis, ac fabricandis claruerunt, non minore fermè, cum leguntur, quàm cum cernuntur, animum delectatione complent. Habuit ſanè nihil olim Græcia quod ſpectaretur dignum, vel ex ære, auro, argento, vel ex ebore, ligno, marmore factum, & elaboratum, quod hic noſter non eleganter, atque intelligenter explicauerit. Qui præterea ludorum, & munerum apparatus, aut quæ in his euentorum varietas, feſtiuius ſpectatorem detinere poſſit, quàm elegantiſsimi ſcriptoris, athletarum, aurigarúmve, Olympici, vel Pythici pulueris

palmas expetentium, certamina, elogia, ſtatuas, accuratiſſimè exprimentis, & adumbrantis, pura, ac polita oratio. Accedunt quædam veluti ſuperuacanei operis corollaria, cum modo populorum in ſacris, profaniſve rebus, ritus, & inſtituta, modo animalium quorundam minus vulgo cognitorum, vel ſtirpium naturas, & formas, vel terrarum, & aquarum perſequitur miracula. Abducent hæc (ni fallor) omnia à moleſtioribus curis cogitationem tuam. Sed inter hæc tam variæ, támque eruditæ lectionis oblectamenta, dum quibus vetus olim Græcia domi, foriſque artibus, atque opibus effloruerit, conſiderabis: non magis illorum temporum felicitatem admiratione, quàm eas, quibus nunc oppreſſa, & confecta eſt, calamitates, miſeratione proſequêre. Quis enim eſt, qui

ſi priſcam Græciæ quaſi formam illuſtribus clariſſimorum ſcriptorum monumentis,& ipſius in primis Pauſaniæ deſcriptionibus illuminatam intueatur, Cúmque ea nouam hanc (illius ne dicam vmbram,an cadauer) conferat, non & illam beatiſſimam fuiſſe, & hanc eſſe omnium miſeriarum inſtar iudicet? Illa olim & ingeniorum præſtantiam, & artium quarumcunque, quibus vita hominum excolitur, elegantiam ſibi pro iure ſuo, omnium conſenſu gentium vindicabat. Hæc, rudis,& iam propè rerum omnium ignara, patrios ritus, leges, victum, ſtudia oblita, ſtupore veluti quodam, & veterno obtorpeſcit: Illa deductis in diuerſas, & vltimas plerunque terras, pulcherrimis Colonijs, exteris gentibus literas & artium ac diſciplinarum quoduis genus impertiuit: Hæc, Bar-

barorum colluuie fœdata, aut efferata potius, non modò non incorruptam illam ſermonis, & morum integritatem: ſed vix iam vllum priſcæ illius elegantiæ atque humanitatis veſtigium retinet. Illa magnorum, atque imperioſorum regum, cum domeſtico conſilio, & bellica virtute, tum terreſtribus maritimiſque copijs, & conatus fregit ſæpiſſime, & impetus debilitauit: Hæc, & multis ante ſeculis, accerrimis diuulſa, ac propè diſcerpta diſsidijs, vecordiam ſuam clariſſimarum ciuitatum, & populorum internicione luit: Et ab hinc annum iam paulominus centeſimum, Othomanico impedita, ac deuincta dominatu, tam intolerabili ſeruitutis premitur iugo, vt aquæ, terráque amiſſo iure omni, ac poteſtate, ſpiritum etiam ipſum, non è cœlo magis quàm ex ipſo ducat inſolentiſſi-

mi victoris nutu, & arbitrio. Illa poſtremo plura, quàm reliquæ omnes orbis terræ partes ornamenta, & operum oſtentabat inſignia: Hæc, quod ſpectandum, aut viſendum ſit, nihil omnino amplius habet, quàm ruinoſa mœnium veſtigia, & veluti laceri, ac putris cadaueris, ipſa iam conſumptas, & abolitas temporis diuturnitate reliquias. Magna nimirum Fortunæ commutatio, quæ tam ingenti & miſerabili clade veterem Græciam perculit. Quò tamen vehementius nos afficere, & commouere poteſt eius rei cogitatio, eò maiores præpotenti, ac ſempiterno Deo gratias debemus, quòd eius clementia effectum eſt, vt in auguſtiſſimo aui tui, ſanctiſſimi, & ſapientiſſimi Principis pontificatu cum in reliquis Europæ partibus, tum verò maximè in Italia omnis humanitas,

& vitæ expoliendæ ratio, ipſius iam ſe antiquæ Græciæ laudibus adæquarit. Nam præterquam quòd virtutum omnium exemplis, legum ſanctitate, literarum elegantia hæc ætas mirificè effloreſcit: Viget præterea, & regendarum ciuitatum, & ducendorum exercituum peritia: Aedificandi, pingendi, fingendi, canendi etiam, pſallendíque artes, nihilo ferè ſunt deteriores, quàm priſcis temporibus fuiſſe dicuntur. Eloquentiæ, & liberalium diſciplinarum ſtudia, ita ſe efferunt, cum ingeniorum numero, & excellentiam, tum verò omnis doctrinæ recta intelligentia, vt nihil iam perfectius, aut elimatius requiri poſſe videatur. Quòd ſi per xv. ſuperiores proximos huius pontificatus annos, tantą frui potuimus felicitate, inter graues, & pernicioſes magnorum imperiorum

motus, eundem hunc Pont. Max. ſi nobis tot in poſterum tempus, quot ſperare poſſumus, & optare debemus Deus ſeruarit annos, dubitandum nihil profectò fuerit, quin diuino eius conſilio, pace, terra marique parta, vniuerſa Chriſtianorum reſpu. omnem, omnium; quæ literarum monimentis prodita fuerint, temporum ſit gloriam ſuperatura. Tu verò interea ALEXANDER, *vita, ac fortunarum mearum patrone, non deſines, optimis quibuſque & doctiſsimis viris, domeſticis; atque intimis familiaribus tuis tuendis & ornandis, præclara heroica indolis, & virtutis tuæ documēta dare: Atque iis ſociis, atque adiutoribus, ſucciſiui temporis aliquid, è ſummis occupationibus, & grauiſsimis curis ereptum, in ea ſtudia conferre, quibus à puero deditus fuiſti. In peruolutandis certè Pauſaniæ libris, è Græci*

cm homi

hominis facundia, & eruditione. non mediocrem tum fructum, tum voluptatem capies: Conuerſos verò illos à me, vt fortaſſe non ſatis feliciter iudices: Conatum tamen hunc meum referendi tibi gratiam, cum pro tuis erga me meritis, tum verò maxime pro mirifico quodam, & maxime perſpicuo de me quàm optime merendi ſtudio, à te non improbatum omnino iri & ſpero, & maiorem in modum cupio. Vale. Romæ. Id. Mart.

*

M. D. X L V I I.

PAVSANIAE VETERIS GRAECIAE DESCRIPTIO, ROMVLO AMASAEO INTERPRETE.

*

IN EA continentis Græciæ parte, quæ Cycladas Inſulas,& Aegæũ mare ſpectat, Suniũ prominet Atticæ promontoriũ,in cuius ora portus, in vertice Suniadis Mineruæ tẽplum eſt: Hinc porrò nauigantibus breuis ad Laurium via:vbi olim argenti metalla Athenienſibus fuere. Proximè iacet parua, ac deſerta Inſula(Patrocli dicitur)quòd Patroclus præfectus Aegyptiarũ triremium, quas Ptolemæus Lagi filius Athenienſibus auxilio miſit, clam occupatam, muro eam & vallo muniit:Cum Antigonus Demetrij filius ipſe cum exercitu ágrum popularetur: Et maritimam partem claſſe obſeſſam teneret. Piræeus verò, ante-

quam

quàm Themiſtocles ad rempub. accederet, non nauale ſed curia fuit: Nam Phalerum (ab ea enim parte, vt minimum vrbs diſtat à mari) nauale fuerat. Vnde & Meneſtheum cum aliquot nauibus ad Troiam, & Theſeum multo ante, in Cretam, Minoi ob Androgeî mortem pœnas daturum, ſoluiſſe, memoriæ proditum eſt. At Themiſtocles, poſteaquam ſummæ rerum præfuit, quòd multo opportuniore loco nautis Piræa ſitum putaret, cum pro vnico Phaleri, triplex eius portus eſſet, in eo nauale exædificauit: Et nauium quidem ſtationes ad meam vſque ætatem ſtetere. Et non longè à maximo, de tribus, portu, Themiſtoclis ſepulchrum: Si quidem Athenienſes, ſui aliquando facti in Themiſtoclen pœnituiſſe tradunt, atque eius oſſa ex Magneſia recepta, ab ipſius neceſſariis in patriam reportata. Themiſtoclis ſane liberos conſtat reduces in Parthenone tabulam eam dedicaſſe, in qua etiam ipſe ineſt pictus Themiſtocles. In Piræeo verò quæ ſpectentur, hæc ſunt. Iouis, & Mineruæ fanum: Aenea ſunt deorum ſigna. Iupiter ſceptrum, & victoriam; Minerua haſtam tenet. Eodem in loco Leoſthenen, eiúſque liberos pinxit Arceſilaus. Hic ille eſt Leoſtenes, qui Athenien

nienſium atque aliorum Græcorum dux, Macedonas duobus præliis vicit: Vno in Bœotia, altero vltra Thermopylas, ac poſtremo ad Lamian flumen, quod exaduerſum Oetæ monti eſt, compulſos obſedit. Longa ibidem quædam porticus eſt, qua pro foro vtuntur, qui proximè ad mare habitant. Nam qui longius à portu abſunt, forum & ipſi ſuum habent. In vltima verò porticus parte, Leocharis extant opera, Iupiter & populus. Veneris verò ædem, quæ mari proxima eſt, Lacedæmoniorum triremibus ad Gnidum in Cariæ Cherſoneſo profligatis, Conon erexit: Gnidij enim Venerem in primis colunt. Cuius templa apud eos ſunt variis deæ cognominibus: Vetuſtiſsimum omnium, Doritidis, Acrææ alterum: Poſtremum quam Gnidian plerique omnes: At Gnidij, Euplœan Venerē, non Gnidian appellant. Sunt & alij Athenienſibus portus. In Munychia vnus, cum Munychiæ Dianæ templo. In Phalero, de quo iam diximus, alter, cui adhæret Cereris ædes: Et proximè, Sciriadis Mineruæ, & Iouis paulò longius. Aræ præterea & deorum, & heroum, qui ignoti vocantur. Quin & Theſei filiorum, & ipſius Phaleri eo ipſo in loco ſunt: Hunc autem Pha-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA ... EMANU.

lerum Athenienſes Iaſoni Colchicæ expeditionis comitem fuiſſe dicunt. Extat & Androgei Minois filij ara, ſub herois tantum nomine. Sed Androgei eſſe norunt, qui priſcas patriæ res diligentius exquirunt. Hinc xx. ferme ſtadia Colias promontorium abeſt, quò Perſarum claſſe deleta, nauium fragmenta æſtu delata ſunt. Illic & Veneris Coliadis, & dearum, quibus Genetyllides nomen, ſigna ſunt. Has ego, quæ in Coliade coluntur, eaſdem cum illis eſſe ſuſpicor, quas Phocenſes Ioniæ populi, Gennaidas nominant. In via verò, quæ ex Phalero Athenas ducit, Iunonis ſine foribus, & tecto ædes eſt. Incendiſſe eam Mardonium Gobriæ filium, fama prodidit: Cum tamen adhuc in ea extet deæ ſignum, Alcamenis (vt aiunt) opus, quaſi verò id Perſæ non fuerint violaturi. Ad vrbem propius accedenti, Antiopes Amazonis monimentum in conſpectu eſt. Hanc certe Antiopen à Theſeo, & Pirithoo raptam, ſcriptum reliquit Pindarus. Troezenius verò Hegias hæc propemodum de ea ſcripſit. Herculem non prius Themiſcyram, ad Thermodōtem amnem, quam diu oppugnarat, cepiſſe, quàm Antiope Theſei amore capta (in ea enim oppugnatione Herculi ſocium fuiſſe Theſeum)

d

[library stamp]

ſeum) oppidum tradiderit. Hæc Hegias. Athenienſes verò, cum ad vrbem Amazones aduentarent à Molpadia, ſagitta confixam Antiopen memorant, Molpadiam à Theſeo occiſam: Eſt enim & Molpadiæ apud Athenienſes ſepulchrum. Sunt in via quæ ex Piræo ducit ad vrbem, ruinæ murorum, quos Conon poſt nauale ad Gnidum prælium reſtituit. Illi enim, quos poſt repulſos Perſas Themiſtocles extruxerat, xxx. tyrannorum temporibus deiecti fuere. Viæ adiuncta ſunt virorum minime ignota ſepulchra, Menandri Diopithis filij, & Euripidis, illud quidem honorarium: Nam Euripides cum in Macedoniam ad Archelaum profectus eſſet, illic ſepultus eſt: Mortis verò genus, quale à multis vulgatum eſt, tale per me fuerit. Ac cum regibus quidem etiam poëtæ vixerunt. Ante Euripiden enim, cum Polycrate Sami tyranno vixit Ehacreon: Et ad Hieronem Syracuſas Aeſchylus, & Simonides ſe contulere. Dionyſio poſteriori Philoxenus, Antigono Macedonum regi Antagoras Rhodius, & Aratus Solenſis familiares fuere. Nam Heſiodus, & Homerus, regum familiaritates, aut nacti non ſunt, aut conſultò

ſpreuerunt : Ille, quòd agreſtem vitam am plexus, ab erroribus abhorruerit. Hic, quòd in vltimas terras peregrinatione ſuſcepta, potentium hominum opes, gloriæ, quam ſibi apud omnes gentes maximam comparauit, poſthabuerit. Cum alioqui, & Demodocum Alcinoo familiarem inducat, & Agamemnonē, poëtam neſcio quem apud vxorem reliquiſſe cōmemoret. Non longè vero à porta, ſepulchrum videas, in cuius faſtigio equeſtris eſt militari ornatu ſtatua: Ipſum quidem equitem, quis ſit, nō nouit: Verum tam equitem, quàm equum fecit Praxiteles. In primo vrbis ingreſſu cella eſt pomparum, quas aliàs ſtatis diebus quotannis, aliàs vero incertis temporum interuallis tranſmittunt, apparatibus deſeruiens. Proximum eſt Cereris tēplum, in quo ſigna ſunt deæ ipſius, & filiæ, Iacchi etiam facem præferentis. Inſcriptum in pariete Atticis literis opera eſſe Praxitelis. Non longè ab hoc templo Neptunus eſt, ex equo Polyboten gigantem, ad quem apud Coos de teſtudinis promontorio fabula pertinet, haſta petens: ſed inſcriptio, quæ noſtra ætate extat, alium eum eſſe, quàm Neptunum teſtatur. A porta ad Ceramicum, porticus aliquot ſunt: & ante ipſas virorum, & fœminarum, quorū non obſcu

obſcura gloria eſt, ænea ſigna. Habet vna quidem earum ſacella quædam & Mercurij (ſic enim appellatur) gymnaſium: In eadémque eſt Polytionis domus, in qua ad Eleuſiniorum prope ritum, initia ab hominibus inter cæteros Athenienſes minime obſcuris agitari ſolita, traditum eſt. Sed ea in præſentia Libero Patri conſecrata fuerat: Ei nempe, quem Canentem, eadem ſanè de cauſa vocant: qua Muſarum ducem Apollinem. Eodem etiam in loco Pœoniæ Mineruæ, Iouis, Mnemoſynes, Muſarúmque ſigna ſunt: Et Apollinis poſtremò, quod & dicauit, & fecit Eubulides. Ad hoc Acratus Genius, vnus de Bacchi comitibus, cuius os è pariete extat, A Dionyſij æde cella eſt, in qua multæ ſunt fictiles ſtatuæ: Et inter eas Athenienſium rex Amphictyon, tum alios deos, tum Liberum Patrem conuiuio accipiens. Adeſt & Elentherienſis Pegaſus, qui primus Liberi ipſius religiones Athenienſibus tradidit: Atque id ex Delphico oraculo, quo prædictum recordabatur, deum Icarij temporibus aduenturum: Regnum autem ad hunc modum ad Amphictyonem peruenit. Actæum, quo in loco nunc Attica eſt, memorant, primum regnaſſe. Ei ſucceſsit Cecrops, qui-

cum Actæi filia nupta erat. Huic filiæ fuere Herſe, Aglauros,& Pandroſos: Filius Eryſichthon: qui ad Athenienſium regnum non acceſsit: Forte enim ita accidit, vt viuente patre è vita decederet: Quo factum eſt, vt Cecrope mortuo: Cranaus, qui opibus & potentia Athenienſibus præſtabat, regno potiretur. Cranao verò & alias fuiſſe filias ferunt, & Atthiden, à qua tota regio, quæ prius Actæa dicebatur, Attica nominata eſt. Sed Cranaum Amphictyon, nihil affinitatem veritus (ſi quidem eius filiam in matrimonio habebat) regno per vim expulit. Verum & ipſe poſtea ab Ericthonio, facta coniuratione oppreſſus eſt. Patrem certe Ericthonio mortalium neminem fuiſſe aiunt: Sed Vulcano ex terra genitum putant. At Ceramicus vrbis via, à Ceranao heroë, Liberi Patris & Ariadnes (id enim de eo prædicant) nomen accepit: In quo quæ prima ad dexteram ſe oſtendit porticus, Regis dicitur: Nam illic tribunal eius eſt, qui annuum magiſtratum gerit: quod Regnum appellant. Circa eius porticus tectum fictiles ſunt aliquot ſtatuę: Theſeus Scironē in mare abiiciēs: Aurora Cephalū rapiens. Eſt enim in fabulis egregia ſpecie iuuenē Cephalū ab

Auro

Aurora raptum, quòd eius amore capta eſſet. Cephali ſatu Phaëtontē natum: quem illa templi æditum fecerit: Sic enim & ab aliis, & ab Heſiodo in eo quod de mulieribus ſcripſit, carmine traditum eſt. Prope porticum eam, Cononi, eiúſque filio Timotheo poſitæ ſunt ſtatuæ. Cypriorum etiam regi Euagoræ, cuius ſuaſu Artaxerxes Phœniſſas triremes Cononi tradidit: Quod ſanè tanquam ciuis Athenienſibus officium præſtitit, quippe qui originis ſuæ primordia ad Salamina, Teucrúmque & Cinyræ filiam referebat. Ibidem Iupiter ſtat, cognomento Eleutherius: Et imperator Adrianus, vir cum de aliis quibus imperabat gentibus, tum de Athenienſibus optimè meritus. Porticus altera, quę à tergo huius extructa eſt, pictos habet deos, qui XII. appellantur, & in extremo pariete Theſeum, cúmque eo vnà popularem ciuitatis ſtatum, & populum. Ea ſanè pictura, argumento eſt, Theſeum æquabilem Reipub. adminiſtrationem Athenienſibus conſtituiſſe. Inoleuit tamen & alia apud multos fama, Theſeum ſummam rerum multitudini tradidiſſe, ex eo popularem adminiſtrationē ad id vſque tempus manſiſſe, quo repub. oppreſſa tyrannidem Piſiſtratus inuaſerit. Sunt certè de hac

ipſa re & alij minus veri hominum ſermones, eorum nempe, qui priſcarum rerum (quod eas ſcilicet ex literarum monimentis non didicerunt) ignari, quæcunque à pueris ex choris, ac tragœdiis acceperunt, vera eſſe exiſtimant: Non defuerunt qui memoriæ prodiderint, ipſum etiam regnaſſe Theſeum, & poſt Mneſthei mortem regnum ad quartum vſque poſteritatis gradum in familia eius permanſiſſe. Quod ſi mihi de gentilitate eſſet hiſtoria inſtituta, omnes, qui à Melantho ad Clidicum vſque Aeſimidæ filium, & qui poſt eos deinceps regnaſſent, enumeraſſem. Eadem pictura, nauatam ab Athenienſibus in prælio ad Mantineam Lacedæmoniis quibus auxilio venerant operam præfert. Belli autem eius totius ordinem Cadmeæ oppreſsionem, Leuctricam Lacedæmoniorum cladem, Bœotiorum in Peloponneſum irruptionem, quæ Lacedæmoniis Athenienſes auxilia miſerint, tum alij, tum Xenophon conſcripſere. Picturæ argumentum, illud habet equeſtre prælium: In quo ex Athenienſibus Grylli Xenophontis filij, in Bœotio equitatu Thebani Epaminundæ virtus enituit. Atque hæc omnia pinxit Athenienſibus Euphanor. Et idem in proxima æde Apollinem

nem fecit, cognomine Patroum: Pro foribus verò Apollinem vnum Leochares, alterum Alexicacon cognomento (quod eſt ac ſi Aueruncum dixeris) feciſſe Calamis dicitur. Deo cognomen narrant inde extitiſſe, quòd Peloponneſiaci belli temporibus omnia fœdantem peſtilentiam, è Delphico oraculo reſponſo quodam edito, is Deus ſedaſſet. Deorum etiam Matris, quam Phidias fecit, ibi ſacellum eſt, & in proxima Quingentorum curia (ſic enim appellantur, qui apud Athenienſes ſummæ rei præſunt) Qua quidem in curia, & Apollinis ſunt, & Iouis Conſiliarij ſimulachra, Piſię arte perfecta, & populus Lyſonis opus. Nam legum latores Caunius Protogenes pinxit. Inter hos locum ſuum meruit Olbiades Callippi illius filius: Qui irruentibus in Græciam Gallis ducem ſe Athenienſium præſidio ad Thermopylarum ingreſſum præbuit. Galli verò, de quibus nunc incidit mentio, in extremis Europæ oris ad vaſtum mare accolunt: Cuius fines adiri poſſe nauibus negant: Eſt enim gurgitis æſtu, ſcopulis, & belluarum immanitate, quam mare aliud omne, multò importunius. Horum fines amnis Eridanus perlabitur, cuius in ripis Phaëthontis caſum Solis filiæ illius ſorores collachry-

mari creduntur. Verum vt Galli appellarentur, non niſi ſero vſus obtinuit, Celtas enim cum ipſi ſe antiquitus, tum alij eos nominarunt. Hi contractis vndecunque copiis, ad Ionium mare conuerſi, omnes Illyrici populos, & quicquid gentium ad Macedonicum vſque nomen patet, quin & ipſos Macedonas oppreſſere. In Theſſaliam denique impetu facto, cùm proximè ad Thermopylas acceſsiſſent, Græcorum ſanè multi, prorſus nihil ad reſiſtendum excitati ſunt: quippe qui magnis cladibus ab Alexandro, & Philippo etiam prius affecti, poſtremò ab Antipatro, & Caſſandro penè deleti, nulli ſibi crimini datum iri ducerent, ſi propter imbecillitatém, auxilium quíque ſuum deſiderari ſinerent. At verò Athenienſes, tametſi & Macedonici belli diuturnitate debilitati, & aduerſis aliquot prælиis propè fracti erant collectis aduentitiis aliorum Græcorum copiis, ad Thermopylas contendere. Quo quidem tempore, Callipum eius expeditionis ducem declararunt: Occupato autem quàm anguſtiſsimo montis aditu, Barbaros acceſſu prohibebant, ac illi tramitem eum nacti, per quem Perſas olim Ephialtes Trachinius duxerat: Phocenſiúmque inde præſidio deturbato, in Oeta

ſuperanda Græcos impunè fefellerunt. Ibi Athenienſes Barbarorum multitudine à lateribus circumuenti, fortiter pugnando, Græco ſe nomine dignos, vt qui maximè præbuerunt. At qui ex ipſis in nauibus remanſerant, grauiter laborarunt. Nam cum Lamiacus ſinus ad ipſas Thermopylas maximè cœnoſus ſit, propter aquas (vt opinor) calidas, quæ ea parte in mare influunt, difficile dictu eſt, quanto labore receptis in foros Græcis, graues viris & armis naues ex ea cœni voragine exemerint: Et ab Athenienſibus quidem ad hunc modum Græci ſeruati ſunt: At Galli montis anguſtiis ſuperatis, nihil ſua magnopere exiſtimantes intereſſe, alia opida capere, in Delphos & Apollinis donaria, cupiditatis ſuæ omnem conatum conuerterunt. Et illis quidem, & Delphi, & Phocenſes, & ex aliis Parnaſi vrbibus multi in vnum congregati, accitis Aetolorum copiis, quæ gens per ea tempora iuuentutis robore præſtabat, inſtructa acie occurrerunt: Vt verò ad manus ventum eſt, & crebra de cœlo fulmina, & ſponte auulſa de Parnaſo ſaxa diuinitus Gallorum aciem perculiſſe memorant: Adiiciunt miraculo, armatos tris terribili ſpecie cõtra eos ſtetiſſe, quorũ duos vſque ab Hyperboreis Hy-

peroch

perochum ſcilicet, & Hamadocum veniſſe, tertium Pyrrhum fuiſſe aiunt Achillis filium: Quo factum vt annua parentatione ex eo Delphi gratiam Pyrrho retulerint, cum antea eius ſepulchrum tanquĩ hoſtis, nullis honoribus vnquã dignũ putaſſent: Sed Gallorum magna pars in Aſiam claſſe tranſuecti, ad illud vſque tempus maritimam eius partem populationibus infeſtam reddiderunt, quo Pergameni, qui eam quæ olim Theutrania appellata eſt, regionem tenent, eos longe à mari fugatos, in finitimam partem, quæ nunc Gallogræcia dicitur, compulerunt: Vbi illi Ancyra Phrygum oppido occupata, ſupra Sangarium amnem conſederunt. Eam vrbem Midas Gordij filius condiderat, & ad meam ſanè vſque ætatem permanſit anchora ab eo inuenta in Iouis æde: Et fons ille, quem Midæ nominant, monſtrabatur, in quem vinum infudiſſe Midam, vt Silenum captaret, vulgo creditum eſt. Neque verò Ancyram ſolum, verum & Peſſimuntem ad montem Agdiſtin, nobile Atys tumulo oppidum ceperunt. Sunt adhuc apud Pergamenos Gallorum ſpolia, & pictura eorum teſtis, quæ in Gallos geſſere. Quam verò Pergameni incolunt terram eam Cabiris
ſacram

ſacram fuiſſe perhibent:Se ipſi ex eo Arcadum numero eſſe volunt, qui cum Telepho in Aſiam traiecerint. Bellorum verò (ſi quæ forte alia geſſerunt) ad alias gentes fama fortaſsis non peruaſit. Tria certè præclara rerum geſtarum monimenta reliquerunt, quorum illud primum fuit,quòd inferioris Aſiæ imperium adepti ſunt: Alterum quòd Gallos, ex eo, quem prius occuparant,loco cedere coëgerunt:Tertium quòd Thelepho duce cum Agamemnonis copiis manum conſerere auſi ſunt, cum Græci per locorum inſcitiam ab Ilio aberrantes, è Myſorum agro Troianum illum eſſe rati,prædas agere aggreſsi eſſent.Sed ad id redeo,vnde eſt hiſtoria ab initio digreſſa. Quingentorum curiæ proximus locus eſt,qui Thoclus dicitur, vbi Prytanes rem diuinam facere conſueuerunt:Quo in loco non ſanè magna ſunt aliquot ex argento ſigna. Paulo verò ſuperius heroum eorum ſtatuæ poſitæ ſunt,à quibus recentiora nomina Athenienſium tribus acceperunt.Qui certe tribuum numero auxerit,vt decem pro quatuor eſſent, nouáque nomina pro priſcis impoſuerit,id ſanè ab Herodoto traditū eſt.Ex Eponymis autem (ſic enim appellantur à quibus tribus nomina ſumpſerunt)

runt) vnus eſt Hippothoon Neptuni filius, ex Alope Certionis filia: Alter Antiochus Herculi è Meda Philantis genitus: Tertius Aiax Telamonis filius. Ex Athenienſibus Leo, quem filias ex oraculo pro ſalute publica deuouiſſe ferunt. Habet & inter eos locum ſuum Erectheus, qui Eleuſinios prælio vicit: Eorúmque ducem Immaradum Eumolpi filium interfecit. Ad hos Aegeus, & Pandionis nothus filius Oeneus: Et ex Theſei liberis Acamas. Vidi etiam Cecropis ſtatuas, & Pandionis inter eos à quibus tribuum ſunt cognomina, ſed vtris eorum honorem habeant, non planè dixerim: Regnauit enim & Cecrops maior, quicum Actei filia nupta fuit, & minor Erechthei filius Pandionis nepos, pronepos Erichthonij, à quo eſt in Eubœam Colonia deducta. Regnauit etiam Pandion Erichthonij, & alter minoris Cecropis filius, qui cum filiis à Metionidis regno pulſus, cum ad Pylam Megarenſium regem, cuius filiam in matrimonio habebat, confugiſſet, morbo confectus illic diem ſuum obiit. Eſtque eius mari vicinum monumentum eo in loco Megarenſis agri, qui ab Athenienſibus Mergi ſcopulus eſt appellatus. At filij rurſus eiectis Metionidis Megaris, Athenas reuerſi ſunt

ſunt:Vbi regnum maximus natu Aegeus obtinuit:Et Pandion quidem non ſatis æquo fato eduxit filias:neque filios,qui ſuas perſequerentur iniurias, vllos reliquit. Thraciæ certe regem,quo opes ſuas firmaret, ſibi affinitate deuinxerat:Sed fati vim effugere, nulla poſſunt homines ratione. Nam cum Tereus,cui nuptum Progne data fuerat,Philomelæ eius ſorori contemptis Græcorum legibus, vitium obtuliſſet & puellæ inſuper corpus ferro violaſſet, mulieres ad ſceleris pœnam expetendam prouocauit.Pandioni verò & altera nobilis eſt in arce ſtatua:Et hi quidem ſunt priſci homines,à quibus Athenienſes tribubus nomina indiderunt Natu autem multo inferiores & alij ſunt:.Attalus ſcilicet Myſus, & Ptolemæus Aegyptius, & penes quem ætate mea imperium eſt, Adrianus,qui & deos vnus omnium religioſiſsimè colit,& populorum,qui ipſi parent, felicitati maximè conſuluit:Is bellum omnino nullum,niſi inuitus,ſuſcepit. Hebræorũ duntaxat,qui ſupra Syros ſunt,defectionem vltus eſt:Quę ſanè Dis templa vel erexerit,vel donariis & operibus exornarit: Quæ item vltro Græcis,quæque rogatus Barbaris dona ciuitatibꝰ dederit, Athenis in communi deorũ omnium templo con-

ſcripe

ſcriptum eſt. Attali verò & Ptolemæi rerum geſtarum memoriam, cum vetuſtas magna ex parte aboleuit, tum eorum negligentia interiit, qui vt eam literis mandarent, cum illis vixere: Quamobrem mea intereſſe duxi, & quas res geſſerint, & quemadmodum ad eorum maiores, Myſorum, & Aegyptiorum, finitimarúmque gentium imperium peruenerit, exponere. Ptolemæum quidem Macedones, re Philippi Amyntæ filij, verbo, Lagi filium fuiſſe exiſtimant: Eius enim matrem vterum ferentem à Philippo, Lago vxorem datam ferunt. Hunc & alia in Aſia præclara facinora geſsiſſe memorant: Et Alexandro in Oxydracis periclitanti, præ cunctis regis amicis, auxilio fuiſſe. Eundem etiam Alexandro mortuo, iis qui ad Aridæum Philippi filium regnum deferebant acriter reſtitiſſe, regnúmque in plures partes diuidendi authorem in primis extitiſſe: Quo tempore ipſe in Aegyptum profectus, Cleomenem quem Aegypto præfecerat Alexander, quòd Perdiccæ ſtuderet, ſibi ſuſpectum occidit: Atque is Macedonibus, quibus negotium datum erat, vt Alexandri cadauer Aegas reportarent vt ſibi illud traderent perſuaſit: acceptúmque Macedonico ritu Memphi condidit,
nihilq

nihilq; omnino dubitans bellum ſibi Perdiccam illaturũ, Aegyptum præſidiis firmauit. Perdiccas verò ad ſpeciẽ quandam, in exercitu Aridæum Philippi filiũ, & Alexandrum puerum, Alexandro & Rhoxane Oxyartæ filia genitum habuit: Quaſi vero illis regnum vindicaret, cum re tamen Aegypti regnum Ptolemæo eripere conaretur: Verum ex Aegypto pulſus, amiſſa magna ex parte exiſtimatione, quam in bellicis rebus conſecutus fuerat, & in magnam apud Macedonas inuidiã adductus, à ſatellitibus ſuis interfectus eſt. Ptolemæum Perdiccæ cædes ad res gerẽdas excitauit: Syriam igitur ſtatim, & Phœnicen imperio ſuo adiecit, mox Seleucũ Antiochi filium, ab Antigono eiectum, ad ſe confugientem in fidem recepit. Ad hæc in Antigonum & Caſſandrum Antipatri filiũ, armis eorum ſe impotentiam perſecuturum profeſſus, bellum mouit: Lyſimachũ Thraciæ imperãtem facilè ad ſocietatem induxit, cum & Seleuci fugam commemoraret, & Antigoni opes cunctis formidoloſas fore, ſi quid amplius creuiſſent, moneret. Interea Antigonus bellum vtique apparabat, belli tamen fortunam tentare prius non eſt auſus, quàm audita Cærenæorum defectione Ptolemæum

in Libyam mouiſſe renuntiatum eſt. Tunc enim & Syros, & Phœnicas primo impetu in poteſtatem ſuam redegit, quibus cum Demetrium filium, illum quidem perado leſcentem, verum ſumma virtute & ſpe iuuenem, præfeciſſet, ipſe in Heleſpontum rediit: Sed antequã traiieceret, cum audiſſet à Ptolemæo Demetrium prælio ſuperatum, retro copias egit: Demetrius non prorſus tota prouincia hoſti ceſſerat, quin & Aegyptiorum non magnam vtique manum inſidiis oppreſſerat: Appropinquatẽ Antigonum Ptolemæus nõ expectandum ratus, in ſuum ſe regnum recepit. Hyeme verò acta, Demetrius Cyprũ cum claſſe profectus, Menelaum primum Ptolemæi præfectum nauali prælio, deinde Ptolemæum ipſum proprius accedentem vicit: Mox in Aegyptum fugientem perſecutus terra Antigonus, mari Demetrius vrgebat. Ptolemæus omni ex parte periculo circumuentus, præſidio tamẽ ad Peluſium cõſtituto, triremibus è flumine in hoſtem deductis ita reſtitit, vt ſuum ſibi regnum facilè tutatus ſit. Antigonus quidẽ ex præſentium rerum difficultate, occupandi Aegytum, ſpem omnem abiecerat: Demetriũ tamen cum ingenti exercitu, & nauibus multis contra Rhodios miſit, vt qui ſe re-

dacta in poteſtatem ſuam inſula, opportuno aduerſus Aegyptios propugnaculo vſurum ſperaret: Sed Rhodij cum ipſi per ſe bellica virtute, & operibus, ac machinis acriter obſiſtebant: Tum illos Ptolemæus omni ope, copiíſque ſuis iuuabat. Antigonus igitur æque Rhodienſi, ac prius Aegyptiaca expeditione infeliciter tentata, nõ ita multo poſt contra Lyſimachum, Caſſandrum, & Seleucum acie dimicare auſus, magnam exercitus partem amiſit: Ac poſtea belli aduerſus Eumenem diuturnitate confectus è vita deceſsit. Ex omnibus autem, qui Antigonum oppugnarunt regibus ſumma fuiſſe impietate Caſſandrum iudico: Qui cum Antigoni opera Macedoniæ regnum conſeruaſſet, non dubitauit viro optimè de ſe merito bellum inferre. Antigono verò mortuo, Ptolemæus Syriam & Cyprum iterum ſubegit, Pyrrhúmque in Theſprotidem Epiri reduxit, & per Magan Berenices, quam tunc in matrimonio habebat, filium Cyrenẽ, quæ à ſe deſciuerat, quinto poſt defectionem anno recepit. Quòd ſi Ptolemæus re vera Philippo Amyntæ filio genitus eſt, intemperantem vſque ad inſaniam in mulieres amorem, à patre nimirum ei quaſi hæreditarium fuiſſe facile credi po-

teſt. Cum enim Euridicen Antipatri filiam vxorem duxiſſet, ex eáque liberos etiam ſuſcepiſſet, Berenices nihilominus (quam Eurydicæ comitem in Aegyptum Antipater miſerat) amore captus, filios ex ea quoque genuit: Ex iis Ptolemęum iam prope moriens, ſibi regni ſucceſſorem declarauit, à quo Athenienſibus tribus vna eſt. At hic etiam Ptolemæus Arſinoës germanæ ſororis amore victus eam ſibi matrimonio adiunxit: Atque id non ſanè ex Macedonum, ſed Aegytiorũ, quibus imperabat, lege fecit. Minorem autem fratrem Argæum inſidias ſibi comparantem (vt fama eſt) interfecit. Idem etiam Alexandri cadauer è Memphi deportandum curauit. Alterum quoque fratrem ex Euridice natũ, cum ab eo Cyprios ad defectionem ſolicitari perſenſiſſet, de medio ſuſtulit: At Magas eius ex eadem quidem matre frater, patre vero Philippo, Macedone illo quidem, ſed ignobili & populari genitus, cum Cyrenæis, quibus à Berenice præfectus fuerat, vt à Ptolemæo deficerent, perſuaſiſſet, in Aegytum cum exercitu mouit. Ptolemæus cum aditus ex omni parte muniſſet, ſe ad Cyrenæorum impetum ſuſtinendum comparabat: Sed vbi Magæ in itinere de

Mar

Marmaridarum (ea Libyæ Nomadum gens eſt) defectione eſt allatum, Cyrenas agmen retro agere conatus eſt. Quò cum illum perſequi Ptolemæus conaretur, id ei fuit impedimento, quòd cum ad ſuſtinendum Magæ impetum, & alios mercenarios milites, & Gallorum quatuor ferme milia conducta haberet: Et eam manum comperiſſet, de Aegypto occupanda conſilia inire, eos in deſertam inſulam per Nilum deduxit: Eo in loco ad vnum omnes, cum mutuis confoſsi vulneribus, tum fame enecti periere. Magas verò cum Apamen vxorem duxiſſet, Antiochi filiam, ſocero perſuadet, vt violato fœdere, quod eius patri Seleuco cum Ptolemæo ictum fuerat, in Aegyptum inuadat: Quod cum Antiochus comparato exercitu moliretur, Ptolemæus in omnes populos, quibus imperabat Antiochus, copias dimiſit: Quæ imbecilliores excurſionibus prædonum more, ac populationibus infeſtos redderent, validiores acie adorirentur. Quod ſanè conſilium, omnem in Aegyptũ Antiocho proficiſcendi facultatem eripuit. Hic nempe ille Ptolemæus eſt, qui (vt ante expoſui) auxiliariam claſſem Athenienſibus contra Antigonum, & Macedonas miſit, qua tamen re non ma

gnopere ad ſalutem Athenienſium profe-ctum eſt. Huic filij ex Arſinoë non ſane ſo rore, ſed ea quæ Lyſimachi filia fuit, nati ſunt. Nam ſoror, quam ſibi matrimonio iunxerat, antequam pareret, diem ſuum obiit, à qua Arſinoëtes regio cognomen accepit. Poſtulat autem locus, vt etiam quę ad Attalũ pertinent, exponantur, cũ & ipſe ex eorum numero ſit, à quibus Atticis tribubus cognomina indita ſunt. Vir fuit Macedo Docimus nomine, vnus de Antigoni ducibus, qui ſe poſtea, opéſque ſuas omnes Lyſimacho tradidit: Hic Philetærum Paphlagonem eunuchum habuit, à quo quę geſta fuerint, cũ defeciſſet à Lyſimacho, & quemadmodum Seleuci partes fuerit ſecutus, inter ea inſerã, quæ de Lyſimacho fuerint commemoranda. Hic autem Attalus, Attali quidem filius fuit: Regno verò, quod Eumenes frater Philetæro conceſſerat, ſui patruelis potitus eſt. Is omnium quæ geſsit, maximum illud fuit: Quòd Gallos in eam, quam etiam nunc tenent terram à mari confugere coëgit. Iam ſecundum eorum ducem vnde tribus appellatæ ſunt, ſtatuas, ſigna deorum ſpectantur Amphiaraus, & Pax Plutonem puerum ferens. Ibidem Lycurgus ex ære, Lycophronis filius, & Callias, qui pacem

Athe

Athenienſibus(vt vulgo memorant)ab Artaxerxe Xerxis filio,confecit. Demoſthenes etiam,quem in Calauream,quæ inſula iuxta Troëzenen eſt,Athenienſes exilij cauſá concedere coëgerunt:Reuocatúmq; paulo poſt,iterum poſt Lamiacam cladem in exilium miſere: Quo tempore,in eandem inſulam reuerſus,hauſto veneno,interiit. Hunc ex omnibus Græcis exulibus, vnum ad Antipatrum, & Macedonas non traxit Archias. Thurius erat Archias patria,negotium is planè valde inhumanum ſuſceperat. Nam omnes qui ante cladem à Græcis acceptam in Theſſalia Macedonibus aduerſati fuerant, captos ad Antipatrum pœnas daturos trahebat. Huc igitur Demoſthenis nimius in patriam amor euaſit. Quo mihi illud præclarè dictum videtur,Hominem nimis reip. adminiſtrationi deditum,& populari aura fidentem, haud vnquam feliciter diem extremum claudere. Prope Demoſthenis ſtatuam, Martis eſt delubrum,in quo duo ſunt Veneris ſigna. Martis Alcamenes, Mineruæ ſignum Parius vir fecit,Locrus nomine. Ibidem eſt etiam Bellonæ ſignum, Praxitelis filiorum opus. Ad templum aſtat Hercules, & Theſeus, & Apollo tænia redimitus: Virorum autem ſtatuæ ſunt

Calades,quem legum latorem Athenienſes perhibent: Et Pindarus, qui quòd Athenienſes carmine laudauit,& ſtatuam, & alia meruit præmia. Neque longè ſunt Harmodius,& Ariſtogiton Hipparchi interfectores, cuius facinoris cauſam,& modum alij explicarunt, ex his aliquot Critias,antiquiores fecit Antenor: Has cum Xerxes; vrbe capta, quam ciues deſeruerant, cum alia præda aſportaſſet, Antiochus poſtea Athenienſibus remiſit. In theatri verò (quod Odeum vocant, quaſi cantilenarium dicas) ipſo veſtibulo, Aegyptiorum regum ſunt ſtatuæ: Quibus eſt omnibus idem Ptolemæi nomen,inter eos diſcrimen faciente cognomine: Namque alium Philometora, Philadelphum alium appellarunt: Nam Lagi filio Soteris cognomentum Rhodij dedere. Philadelphus vero is fuit, cuius à nobis mentio, cum ſermo' de iis eſſet, à quibus tribubus ſunt nomina, facta eſt. Huic Arſinoës ſororis appoſita eſt ſtatua. At qui Philometor eſt dictus, octauus eſt à Ptolemæo Lagi filio. Id autem cognominis per illuſionem nactus eſt: Neque enim regum quiſquam fuit vnquam ex omnibus, quem maiori mater odio proſecuta fuerit: Hunc enim maiorem quamuis

natu,

natu,regem ſalutari non eſt paſſa,& vt in Cyprum viuente patre ablegaretur, effecit. Cuius in filium acerbitatis,cum alias fuiſſe cauſas Cleopatræ memorant, tum quòd Alexandrum natu minorem ſibi obſequentiorem fore ſperabat: ob eámque rem, primum vt eum Aegiptij regem crearent, ſuadebat: Deinde cum repugnante plebe id aſſequi nequiſſet, in Cyprum Alexandrum miſit,imperatoris quidem nomine,re verò,vt per eũ Ptolemæo formidoloſior eſſet ipſa. Poſtremò ex omni Eunuchorum numero,quos amantiſsimos eſſe ſui putabat, ſaucios in concionem produxit, Ptolemæum inſimulans, & inſidias ſibi feciſſe, & eunuchos vulneribus fœdaſſe: Qua re Alexandrini commoti, non multum obfuit,quin Ptolemæum impetu facto opprimerent: Sed cum ille naui ſe è periculo eripuiſſet, haud ita multo poſt,è Cypro reuerſum Alexandrum,regem appellant. Digna autem facinore pœna Cleopatram conſecuta eſt: Eam enim filius,quem ſuis ipſa conſiliis ad regnum euexerat, peremit: Quo ſcelere detecto,cum ciuium metu aufugiſſet Alexander, Ptolemæus in Aegyptum rediit, ac iterum regno potitus, Theobanis, quòd ab ipſo defecerant, bellum in-

ſcriptum eſt. Attali verò & Ptolemæi rerum geſtarum memoriam, cum vetuſtas magna ex parte aboleuit, tum eorum negligentia interiit, qui vt eam literis mandarent, cum illis vixere: Quamobrem mea intereſſe duxi, & quas res geſſerint, & quemadmodum ad eorum maiores, Myſorum, & Aegyptiorum, finitimarúmque gentium imperium peruenerit, exponere. Ptolemæum quidem Macedones, re Philippi Amyntæ filij, verbo, Lagi filium fuiſſe exiſtimant: Eius enim matrem vterum ferentem à Philippo, Lago vxorem datam ferunt. Hunc & alia in Aſia præclara facinora geſsiſſe memorant: Et Alexandro in Oxydracis periclitanti, præ cunctis regis amicis, auxilio fuiſſe. Eundem etiam Alexandro mortuo, iis qui ad Aridæum Philippi filium regnum deferebant acriter reſtitiſſe, regnúmque in plures partes diuidendi authorem in primis extitiſſe: Quo tempore ipſe in Aegyptum profectus, Cleomenem quem Aegypto præfecerat Alexander, quòd Perdiccæ ſtuderet, ſibi ſuſpectum occidit: Atque is Macedonibus, quibus negotium datum erat, vt Alexandri cadauer Aegas reportarent vt ſibi illud traderent perſuaſit: acceptúmque Macedonico ritu Memphi condidit,

nihilq

nihilq; omnino dubitans bellum ſibi Perdiccam illaturũ, Aegyptum præſidiis firmauit. Perdiccas verò ad ſpeciẽ quandam, in exercitu Aridæum Philippi filiũ,& Alexandrum puerum, Alexandro & Rhoxane Oxyartæ filia genitum habuit: Quaſi vero illis regnum vindicaret, cum re tamen Aegypti regnum Ptolemæo eripere conaretur: Verum ex Aegypto pulſus, amiſſa magna ex parte exiſtimatione, quam in bellicis rebus conſecutus fuerat,& in magnam apud Macedonas inuidiã adductus, à ſatellitibus ſuis interfectus eſt. Ptolemæum Perdiccæ cædes ad res gerẽdas excitauit: Syriam igitur ſtatim,& Phœnicen imperio ſuo adiecit, mox Seleucũ Antiochi filium, ab Antigono eiectum, ad ſe confugientem in fidem recepit. Ad hæc in Antigonum & Caſſandrum Antipatri filiũ, armis eorum ſe impotentiam perſecuturum profeſſus, bellum mouit: Lyſimachũ Thraciæ imperãtem facilè ad ſocietatem induxit, cum & Seleuci fugam commemoraret, & Antigoni opes cunctis formidoloſas fore, ſi quid amplius creuiſſent, moneret. Interea Antigonus bellum vtique apparabat, belli tamen fortunam tentare prius non eſt auſus, quàm audita Cærenæorum defectione Ptolemæum

in Libyam mouiſſe renuntiatum eſt. Tunc enim & Syros, & Phœnicas primo impetu in poteſtatem ſuam redegit, quibus cum Demetrium filium, illum quidem peradoleſcentem, verum ſumma virtute & ſpe iuuenem, præfeciſſet, ipſe in Heleſpontum rediit: Sed antequā traiiceret, cum audiſſet à Ptolemæo Demetrium prælio ſuperatum, retro copias egit: Demetrius non prorſus tota prouincia hoſti ceſſerat, quin & Aegyptiorum non magnam vtique manu n inſidiis oppreſſerat: Appropinquatē Antigonum Ptolemæus nō expectandum ratus, in ſuum ſe regnum recepit. Hyeme verò acta, Demetrius Cyprū cum claſſe profectus, Menelaum primum Ptolemæi præfectum nauali prælio, deinde Ptolemæum ipſum proprius accedentem vicit: Mox in Aegyptum fugientem perſecutus terra Antigonus, mari Demetrius vrgebat. Ptolemæus omni ex parte periculo circumuentus, præſidio tamē ad Peluſium cōſtituto, triremibus è flumine in hoſtem deductis ita reſtitit, vt ſuum ſibi regnum facilè tutatus ſit. Antigonus quidē ex præſentium rerum difficultate, occupandi Aegytum, ſpem omnem abiecerat: Demetriū tamen cum ingenti exercitu, & nauibus multis contra Rhodios miſit, vt qui ſe re-

dacta in poteſtatem ſuam inſula, opportuno aduerſus Aegyptios propugnaculo vſurum ſperaret: Sed Rhodij cum ipſi per ſe bellica virtute, & operibus, ac machinis acriter obſiſtebant: Tum illos Ptolemæus omni ope, copiíſque ſuis iuuabat. Antigonus igitur æque Rhodienſi, ac prius Aegyptiaca expeditione infeliciter tentata, nō ita multo poſt contra Lyſimachum, Caſſandrum, & Seleucum acie dimicare auſus, magnam exercitus partem amiſit: Ac poſtea belli aduerſus Eumenem diuturnitate confectus è vita deceſsit. Ex omnibus autem, qui Antigonum oppugnarunt regibus ſumma fuiſſe impietate Caſſandrum iudico: Qui cum Antigoni opera Macedoniæ regnum conſeruaſſet, non dubitauit viro optimè de ſe merito bellum inferre. Antigono verò mortuo, Ptolemæus Syriam & Cyprum iterum ſubegit, Pyrrhúmque in Theſprotidem Epiri reduxit, & per Magan Berenices, quam tunc in matrimonio habebat, filium Cyrenē, quæ à ſe deſciuerat, quinto poſt defectionem anno recepit. Quòd ſi Ptolemæus re vera Philippo Amyntæ filio genitus eſt, intemperantem vſque ad inſaniam in mulieres amorem, à patre nimirum ei quaſi hæreditarium fuiſſe facile credi po-

teſt. Cum enim Euridicen Antipatri filiam vxorem duxiſſet, ex eáque liberos etiam ſuſcepiſſet, Berenices nihilominus (quam Eurydicæ comitem in Aegyptum Antipater miſerat) amore captus, filios ex ea quoque genuit: Ex iis Ptolemęum iam prope moriens, ſibi regni ſucceſſorem declarauit, à quo Athenienſibus tribus vna eſt. At hic etiam Ptolemæus Arſinoës germanæ ſororis amore victus eam ſibi matrimonio adiunxit: Atque id non ſanè ex Macedonum, ſed Aegytiorũ, quibus imperabat, lege fecit. Minorem autem fratrem Argæum inſidias ſibi comparantem (vt fama eſt) interfecit. Idem etiam Alexandri cadauer è Memphi deportandum curauit. Alterum quoque fratrem ex Euridice natũ, cum' ab eo Cyprios ad defectionem ſolicitari perſenſiſſet, de medio ſuſtulit: At Magas eius ex eadem quidem matre frater, patre vero Philippo, Macedone illo quidem, ſed ignobili & populari genitus, cum Cyrenæis, quibus à Berenice præfectus fuerat, vt à Ptolemæo deficerent, perſuaſiſſet, in Aegytum cum exercitu mouit. Ptolemæus cum aditus ex omni parte muniſſet, ſe ad Cyrenæorum impetum ſuſtinendum comparabat: Sed vbi Magæ in itinere de

Mar

Marmaridarum (ea Libyæ Nomadum gens eſt) defectione eſt allatum, Cyrenas agmen retro agere conatus eſt. Quò cum illum perſequi Ptolemæus conaretur, id ei fuit impedimento, quòd cum ad ſuſtinendum Magæ impetum, & alios mercenarios milites, & Gallorum quatuor fer me milia conducta haberet: Et eam manum comperiſſet, de Aegypto occupanda conſilia inire, eos in deſertam inſulam per Nilum deduxit: Eo in loco ad vnum omnes, cum mutuis confoſsi vulneribus, tum fame enecti periere. Magas verò cum Apamen vxorem duxiſſet, Antiochi filiam, ſocero perſuadet, vt violato fœdere, quod eius patri Seleuco cum Ptolemæo ictum fuerat, in Aegyptum inuadat: Quod cum Antiochus comparato exercitu moliretur, Ptolemæus in omnes populos, quibus imperabat Antiochus, copias dimiſit: Quæ imbecilliores excurſionibus prædonum more, ac populationibus infeſtos redderent, validiores acie adorirentur. Quod ſanè conſilium, omnem in Aegyptũ Antiocho proficiſcendi facultatem eripuit. Hic nempe ille Ptolemæus eſt, qui (vt ante expoſui) auxiliariam claſſem Athenienſibus contra Antigonum, & Macedonas miſit, qua tamen re non ma

gnopere ad ſalutem Athenienſium profe-ctum eſt. Huic filij ex Arſinoë non ſane ſo rore, ſed ea quæ Lyſimachi filia fuit, nati ſunt. Nam ſoror, quam ſibi matrimonio iunxerat, antequam pareret, diem ſuum obiit, à qua Arſinoëtes regio cognomen accepit. Poſtulat autem locus, vt etiam quę ad Attalũ pertinent, exponantur, cũ & ipſe ex eorum numero ſit, à quibus Atticis tribubus cognomina indita ſunt. Vir fuit Macedo Docimus nomine, vnus de Antigoni ducibus, qui ſe poſtea, opéſque ſuas omnes Lyſimacho tradidit: Hic Philetærum Paphlagonem eunuchum habuit, à quo quę geſta fuerint, cũ defeciſſet à Lyſimacho, & quemadmodum Seleuci partes fuerit ſecutus, inter ea inſerã, quæ de Lyſimacho fuerint commemoranda. Hic autem Attalus, Attali quidem filius fuit: Regno verò, quod Eumenes frater Philetæro conceſſerat, ſui patruelis potitus eſt. Is omnium quæ geſsit, maximum illud fuit: Quòd Gallos in eam, quam etiam nunc tenent terram à mari confugere coëgit. Iam ſecundum eorum ducem vnde tribus appellatæ ſunt, ſtatuas, ſigna deorum ſpectantur Amphiaraus, & Pax Plutonem puerum ferens. Ibidem Lycurgus ex ære, Lycophronis filius, & Callias, qui pacem

Athe

Athenienſibus(vt vulgo memorant)ab Artaxerxe Xerxis filio,confecit. Demoſthenes etiam,quem in Calauream,quæ inſula iuxta Troëzenen eſt,Athenienſes exilij cauſa concedere coëgerunt:Reuocatúmq; paulo poſt,iterum poſt Lamiacam cladem in exilium miſere: Quo tempore,in eandem inſulam reuerſus,hauſto veneno,interiit. Hunc ex omnibus Græcis exulibus, vnum ad Antipatrum, & Macedonas non traxit Archias. Thurius erat Archias patria,negotium is planè valde inhumanum ſuſceperat. Nam omnes qui ante cladem à Græcis acceptam in Theſſalia Macedonibus aduerſati fuerant, captos ad Antipatrum pœnas daturos trahebat. Huc igitur Demoſthenis nimius in patriam amor euaſit. Quo mihi illud præclarè dictum videtur,Hominem nimis reip. adminiſtrationi deditum,& populari aura fidentem, haud vnquam feliciter diem extremum claudere. Prope Demoſthenis ſtatuam, Martis eſt delubrum,in quo duo ſunt Veneris ſigna. Martis Alcamenes, Mineruæ ſignum Parius vir fecit,Locrus nomine. Ibidem eſt etiam Bellonæ ſignum, Praxitelis filiorum opus. Ad templum aſtat Hercules, & Theſeus, & Apollo tænia redimitus: Virorum autem ſtatuæ ſunt

Calades,quem legum latorem Athenienſes perhibent: Et Pindarus, qui quòd Athenienſes carmine laudauit.& ſtatuam, & alia meruit præmia. Neque longè ſunt Harmodius,& Ariſtogiton Hipparchi interfectores, cuius facinoris cauſam,& modum alij explicarunt, ex his aliquot Critias,antiquiores fecit Antenor: Has cum Xerxes; vrbe capta, quam ciues deſeruerant, cum alia præda aſportaſſet, Antiochus poſtea Athenienſibus remiſit. In theatri verò (quod Odeum vocant, quaſi cantilenarium dicas) ipſo veſtibulo, Aegyptiorum regum ſunt ſtatuæ: Quibus eſt omnibus idem Ptolemæi nomen,inter eos diſcrimen faciente cognomine: Namque alium Philometora, Philadelphum alium appellarunt: Nam Lagi filio Soteris cognomentum Rhodij dedere. Philadelphus vero is fuit, cuius à nobis mentio, cum ſermo' de iis eſſet, à quibus tribubus ſunt nomina, facta eſt. Huic Arſinoës ſororis appoſita eſt ſtatua. At qui Philometor eſt dictus, octauus eſt à Ptolemæo Lagi filio. Id autem cognominis per illuſionem nactus eſt: Neque enim regum quiſquam fuit vnquam ex omnibus, quem maiori mater odio proſecuta fuerit: Hunc enim maiorem quamuis

natu,

natu, regem ſalutari non eſt paſſa, & vt in Cyprum viuente patre ablegaretur, effecit. Cuius in filium acerbitatis, cum alias fuiſſe cauſas Cleopatræ memorant, tum quòd Alexandrum natu minorem ſibi obſequentiorem fore ſperabat: ob eámque rem, primum vt eum Aegiptij regem crearent, ſuadebat: Deinde cum repugnante plebe id aſſequi nequiſſet, in Cyprum Alexandrum miſit, imperatoris quidem nomine, re verò, vt per eũ Ptolemæo formidoloſior eſſet ipſa. Poſtremò ex omni Eunuchorum numero, quos amantiſsimos eſſe ſui putabat, ſaucios in concionem produxit, Ptolemæum inſimulans, & inſidias ſibi feciſſe, & eunuchos vulneribus fœdaſſe: Qua re Alexandrini commoti, non multum obfuit, quin Ptolemæum impetu facto opprimerent: Sed cum ille naui ſe è periculo eripuiſſet, haud ita multo poſt, è Cypro reuerſum Alexandrum, regem appellant. Digna autem facinore pœna Cleopatram conſecuta eſt: Eam enim filius, quem ſuis ipſa conſiliis ad regnum euexerat, peremit: Quo ſcelere detecto, cum ciuium metu aufugiſſet Alexander, Ptolemæus in Aegyptum rediit, ac iterum regno potitus, Theobanis, quòd ab ipſo defecerant, bellum in-

tulit:ac tertio à defectione anno in poteſtatem ſuam redactos,tam grauiter mulctauit,vt qui antè Græciæ ditiſsimas quaſque ciuitates, Delphos etiam ipſos,penes quos erat ſacrata deo pecunia, & Orchomenios opibus ſuperarant,nullum priſtinæ fortunæ veſtigium retinuerint. Ipſi quidem Ptolemæo non ita multo poſt morbo conſumpto,pro multis eius erga ſe meritis Athenienſes,& alia multa quæ nihil neceſſe eſt exponere,decreuerunt: Et æneã ſtatuam cum Berenice,quæ ſola illi è legitimo toro ſuſcepta fuerat,erexerunt. Poſt Aegyptios vero reges,Philippo,& eius filio Alexandro ſtatuæ poſitæ ſunt: Quorum res geſtę maiores fuere,quàm vt aliis de rebus ſuſceptæ hiſtoriæ inſeri debeãt. Aegyptiis quidem regibus ad veri honoris monimentum tanquam bene de ſe meritis præmia ſunt conſtituta:Philippo verò & Alexandro adulatione potius multitudinis. Nam & Lyſimacho non tam eius ducti ſtudio,quàm temporibus conſulentes,eundem honorem habuerunt. Fuit Lyſimachus natione Macedo, Alexandri ſatelles,quem rex ira incenſus,in eandem cum leone caueam coniici iuſſerat: ſed cũ ab eo beſtiam exanimatam intellexiſſet, viri perpetua admiratione virtutem proſecu

ſecutus,eodem illum,quo optimum quem que è Macedonibus,loco eſſe voluit. Mortuo verò Alexandro ei Thraciæ parti, quæ Macedoniæ finitima eſt, imperauit: Quam Philippus etiam antè,& Alexander tenuerant. Eſt autem ea regio non ſanè magna: Nam reliqua Thracia adeo hominum multitudine abundat, vt niſi forte Galliam excipias, cuius nationi hominum frequentia anteponi poſſe videatur: Quod in cauſa fuit, vt vniuerſam ante Romanos nemo imperio ſuo adiecerit. Nunc autem & Thracia tota, & quicquid Gallici nominis eſt, Romano imperio paret: Sed Galliæ bene cultas tan tum partes,quibus imperarent,dignas iu dicantes:reliquas,quę nulli vſui viſę ſunt, quòd aut immodicis frigoribus, aut ſoli ſterilitate laborarent,conſultò miſſas fecerunt. Eius igitur Thraciæ partis compos factus Lyſimachus, Odryſas primum bello eſt aggreſſus: Deinde in Dromichæten & Getas profectus, cum prælium initum eſſet cum hominibus & rei bellicæ nequaquam imperitis,& numero multo ſuperioribus, fuga ſe è ſummo periculo, in quod res ſuas omneis deduxerat,eripuit. In ea pugna Agathocles eius filius paterno ductu, militaris diſcipli-

næ

næ rudimentis tunc primum aſſueſcens à Getis captus eſt. Quare Lyſimachus aliis etiam prælhis nihilo ſecundioribus belli fortunã expertus, de ſumma rerum ſolicitus, & quòd filius in hoſtium poteſtatem veniſſet, minime leuem cladem numerans, cum Dromichæte & Getis pace facta, illi, temporum neceſsitati obtemperans, & filiam deſpondit, & ea Thraciæ parte ceſsit, quæ trans Iſtrum eſt. Sunt qui non Agatoclem, ſed ipſum Lyſimachum ab hoſtibus captum fuiſſe dicant: Deinde ab Agathocle iis conditionibus quas diximus, fœdere cum Getis icto liberatum. Vt verò rediit Agathocles, Lyſandram Ptolemæi, qui Lagi filius fuerat, & Eurydices filiam, vxorem duxit: claſſe deinde in Aſiam traiecit: & Antigoni regno capto, eam quam nunc quoque Epheſij mari proximam incolunt vrbem, condidit: in quam Lebedios, & Colophonios, eorum vrbibus euerſis, deduxit: Eas verò vrbiũ exciſiones Phœnix iamborum ſcriptor deplorat: Nam Hermeſianacta, qui elegos ſcripſit, ad illud vſq; tempus ſuperſtitẽ fuiſſe non crediderim. Neq; enim is in aliqua carminum ſuorum parte exciſam Colophonem nõ defleſſet. At Lyſimachus Pyrrhum quoque Aeacidæ filium bello

bello eſt adortus. Eius namque ab Epiro profectione obſeruata, cum ſępe ille domo abeſſe conſueſſet, & reliquam Epirum hoſtilem in modum populatus eſt, & regum ſepulchra violauit: Addit Hieronymus Cardianus (quod vt credam adduci nō poſſum) Lyſimachum ſepulchris diſiectis, regum oſſa diſsipaſſe: Sed hic ipſe Hieronymus ob id, quo in reges odio laborabat, hæc ſcripſiſſe creditur: Cum vnum tamen Antigonum multis idē, & haudquaquam debitis laudibus exornet. Nec vlli dubiū fuerit hæc illum de regū Epiri monimentis ad calumniam cōmentum: Quis enim crediderit hominem Macedonē ſepulchra regum Epiri violaſſe? Neſciebat fortaſſe Lyſimachus eos nō Pyrrhi ſolum, ſed Alexandri etiam maiores fuiſſe: cum Alexander maternum genus ab Epiro, atq; adeo ab Aeacidis duceret. Argumento eſt præterea inter Pyrrhum & Lyſimachum non multo poſt conciliata societas, nulla per bellum iniuria fuiſſe inter ipſos ad reditum in gratiam ſpem interclusam. Sed Hieronymus & alias habuit cū Lyſimacho ſimultatis cauſas, & eā proculdubio maximā, quòd ille Cardianorū vrbe euerſa, pro ea Lyſimachiā in Iſthmi Thracij Cherſoneſo condiderat: Et Lyſimachus

machus quidem quantiſper Caſſander, eiúſque liberi regnarunt, à Macedonum amicitia nõ diſceſsit: Vbi verò Demetrius Antigoni filius regnum adeptus eſt, ne ſe ille prouocaret metuens, prior cõtra eum arma mouit. Nouerat enim paternum ei eſſe de promouendo imperio ſemper cogitare: Vt primum igitur illum in Macedoniam profectum, Alexandro, à quo accerſitus fuerat, interẽpto, eius regno potitum comperit: probabilẽ belli cauſam nactus, ad Amphipolim cum Demetrio congreſſus, parum abfuit, quin de Thraciæ quoque regno in dubium veniret. Quo tempore Pyrrhi auxiliis confirmatus, & regnum retinuit, & Neſtiis deinde, ac Macedonum parti imperauit. Nam Pyrrhus cum exercitu veniens ex Epiro, dum Lyſimachi rebus pro tẽpore ſtuderet, magnam Macedoniæ ſibi partem vindicarat. Verum cum in Aſiam Demetrius contra Seleucum traiecíſſet, quantiſper nihilo inferior armis fuit Demetrius, in Lyſimachi ſocietate Pyrrhus perſtitit: Vbi verò Demetrius in Seleuci poteſtatẽ venit, diſſoluta eſt inter eos amicitia. Bello itaq; vtrinque comparato, Lyſimachus Antigono Demetrij filio, & Pyrrho magno prẹlio ſuperatis, & Macedonia vniuerſa potitus

eſt, &c

eſt, & Pyrrhum in Epirum redire coëgit. Multæ verò, & magnæ ſolent ex amore hominibus exiſtere calamitates. Hic enim Lyſimachus cum natu iam grandior eſſet: & cum ipſe ſuſceptis liberis fortunatus haberetur: tum verò Agathocli filio ex Lyſandra liberi geniti eſſent: Arſinoëm tamen Lyſandræ ſororem ſibi matrimonio adiunxit: Eam, cum timeret ſui ne filij, mortuo Lyſimacho, in Agathoclis poteſtate eſſent, de Agathoclis cæde conſilia iniſſe ferunt. Sunt qui ſcriptum reliquerint Arſinoën Agathoclis amore captam, cúmque ad obſequium adoleſcens pellici non potuiſſet, ab ea per inſidias de medio ſublatum: Lyſimachum, vbi tam audax facinus vxorem auſam cognouit, quòd nihil tamen vehementius optaſſet, ſupra quam dici poſsit gauiſum. Eius itaque permiſſu, interempto Agathocle, Lyſandra ad Seleucum profugit: Secum verò habuit filios, & fratres, qui dum ad Ptolemæum confugerent, de rei atrocitate nuntium acceperant. Fugiētibus verò ſe comitem addidit Alexander, Lyſimachi ille quidem, ſed ex Odryſiade vxore filius. Hi cum Babylonē perueniſſent, à Seleuco, vt bellum contra Lyſimachum

chum ſuſciperet, ſupplices contenderunt. Eodem vero tempore & Philetærus, cui omnis Lyſimachi pecunia cõmiſſa fuerat, Agathoclen interfectum dolens, ſéque ob eam rem Ariſnoë ſuſpectum exiſtimans, Pergamum ſupra Caycum occupat, atque inde per legatũ ſe, pecuniámque omnem Seleuco tradit. Quod vbi Lyſimacho nun tiatum fuit, ſtatim in Aſiam traiicit, ac bel lum prior Seleuco infert: Collatis verò ſignis cum eo congreſſus, in ipſo prælio, ma gna clade accepta occubuit: Eius cadauer à Lyſandra multis cum precibus impetra tum, Alexander Lyſimachi filius ex Odryſiade (vt ante dixi) ſuſtulit, & in Cherſoneſum deportatum, ſepulturæ mandauit: Eo ſane in loco, quo nunc etiam inter Cardiã, & Pactyan vicum, inſignis tumulus extat: Et hæc quidem à Lyſimacho geſta ſunt. Apud Athenienſes autem Pyrrhi etiam conſpicitur effigies, cui cum Alexandro Magno ſola generis propinquitas interceſsit: Nam Pyrrhus Aeacida Arybbæ filio, Olympiade verò Neoptolemi filia, Alexander genitus eſt: Neoptolemo & Arybbæ pater fuit Alcetas Tharypi filius. A Tharypo autem retro ad Pyrrhum Achillis, quindecim ſobolis gradus numerantur. Is enim primus Ilio exciſo, omiſſo

in

in Theſſaliam reditu, in Epirum appulit, atque ibi Heleni vatis monitu conſedit: Cui cum nulla ex Hermione proles eſſet, ex Andromache tres ſuſcepti ſunt filij, Moloſſus, Pielus, & natu minimus Pergamus: Ex eadem verò Ceſtrinũ Helenus genuit, cum ei Andromache Delphis Pyrrho interfecto nupſiſſet. Cum autẽ Helenus moriens Moloſſo Pyrrhi filio regnum reliquiſſet, Ceſtrinus collecta Epirotarum manu, eam, quæ ſupra Thyamin fluuium eſt, regionem tenuit. At Pergamus cum in Aſiam traieciſſet, Ariũ in Theutrania dominantem, ſingulari, de imperio certamine dimicans, occidit: Et vrbibus, quod etiã nunc manet, ex ſuo, & Andromaches nomine cognomentum dedit. Andromache enim filium ſecuta eſt: Et ibidem vtriuſq; adhuc extat heroicum monimentum. Pielus verò in Epiro manſit, ad quem potius quàm ad Moloſſum Pyrrhus Aeacidæ, & maiores eius originem referunt. Fuit autem ipſum etiam Epiri imperium vſque ad Alcetam & Tharypum in vnius poteſtate: Nam Alcetæ filij inter ſe diſsidentes, non prius concorditer regnarunt, quàm æqualiter inter ſe regnum diuiſerũt. Poſtea verò Alexandro Neoptolemi filio in Lucania extincto, Antipatri metu in Epi-

rum reuerſum Olympiadẽ Aeacides Arybbæ filius,cum aliis eſt officiis proſecutus, tum verò eam ſuis copiis iuuit ad bellum cum Aridæo, & Macedonibus gerendum, atque id inuitis etiam, ac ſequi recuſantibus Epirotis. Olympias victoriam adepta multa in morte Aridæo inferẽda, plurá ;; ac magis nefaria dum Macedonas inſectatur,immanitatis exempla edidit. Quo minus cuiquam mirum fuit, eam paulo poſt graues quidem, ſed meritas ſceleris & crudelitatis ſuæ Caſſandro pœnas dediſſe, Eius certe inuidia Aeacidæ, quo minus ſtatim ab initio in regnum ab Epirotis reciperetur, maximè obfuit: Nam cũ æquis iam,& placatis vteretur,Caſſander illi iterum eſt aduerſatus: Ac pugna quidem inter Philippum Caſſandri fratrem, & Aeaciden Oeniadas cõmiſſa, Aeacides ex vulnere non ita multo poſt de vita deceſsit. Alcetam deinde Arybbæ quidẽ filium, & Aeacidæ fratrem natu grandiorem, Epirotæ regnare iuſſerunt, hominem planè impotentis iracundiæ, ob eámque cauſam à patre eiectum. Hunc cum regnum iniſſet, more ingenij ſui furentem, ciues noctu adorti cum filiis opprimunt, quo de medio ſublato, Pyrrho Aeacidæ filio regnum reſtituunt. Ei ad regnum primum accedenti

denti Caſſander bellum intulit, homini peradoleſcenti, & ad reſiſtendum non magnopere parato. At is Macedonibus in fines ſuos iam inuadẽtibus ad Ptolemæum Lagi filium ſe contulit, à quo mox accepta eius in matrimonium filia, ex eadem qua ceteri Ptolemæi liberi matre ſuſcepta, cum claſſe, & Aegyptiorum copiis eſt in regnum reductus. Regno igitur iam conſtituto, in Corcyræos primum arma mouit, quorum cum inſulam finibus ſuis ex aduerſo ſitam videret, ne aliquando hoſtibus pro ſtatione eſſet, metuebat. Quas autem à Lyſimacho clades acceperit, & quẽadmodum pulſo Demetrio Macedoniæ ad illud vſque tempus imperarit, quo à Lyſimacho pulſus eſt: Et Pyrrhi ſimul res geſtas, quæ memoria digniſsimæ viſæ ſunt, dum de rebus Lyſimachi ageremus, expoſuimus. Græcorum verò neminẽ ante Pyrrhum bellum Romano imperio intuliſſe ſatis conſtat: Nam neque Aeneas quidem ipſe à Diomede, aut Argiuis, qui Diomedem ſecuti ſunt, vlla eſt omnino pugna laceſsitus Athenienſibus certè, & alias orbis terræ partes, & vniuerſam Italiam armis opprimere cogitantibus, Syracuſana clades quo minus cum Romanis belli fortunam experirentur, impedimento fuit.

Alexander verò Neoptolemi filius, Pyrrhi gentilis, natu eo grandior, in Lucanis ante è vita exceſsit, quàm potuerit cum Romanis ſigna conferre. Pyrrhus itaque primus omnium è Græcia aduerſus Romanos vltra Ionium mare copias tranſportauit, à Tarentinis ille quidem accerſitus: Ii enim cum bellum diuturnum cum Romanis geſsiſſent, iámque ſe illis impares intelligerent, deuincta ſibi prius beneficiis Pyrrhi voluntate, quod eum Corcyræos oppugnantem naualibus copiis iuuerant, per legatos regi, vt ſocia arma ſecum iungeret, perſuaſerunt, Italiam docentes toti Græciæ felicitate præſtare, nec eſſe ſatis æquum ſe amicos, & ſupplicum more auxilia rogantes, iniquiſsimis temporibus ſuis deſeri. Hæc exponentibus legatis Troiani belli euentus Pyrrho in mentem veniebat, ac ſpem concipiebat ex animi ſententia omnia euentura, quando ipſe ab Achille originem ducens, aduerſus Troiæ coloniam arma ſumpturus eſſet: Vt verò primum in Italiam traiicere ſtatuit, quæ hominis erat in rebus gerendis alacritas, naues ſtatim longas inſtruxit, nauigiáque opportuna ad equos & milites tranſuehendos, vt præſto eſſent, curauit. Libri extant non ſanè illu-

ſtrium

ſtrium authorum, qui Rerum geſtarum commentarij inſcripti ſunt: Quos dum lego, Pyrrhi cum alacritatem, quam in prælіis præ ſe tulit:tum prouidentiam, qua ſe ad futuras dimicationes comparauit, non poſſum non magnopere admirari. Nam priuſquam Romani reſcierint, in Italiam claſſe tranſmiſit, & cum iam appuliſſet, non prius adeſſe eum Romani animaduertêre quàm commiſſa cum Tarentinis pugna, ſe ille cum exercitu, inopinato oſtendit, factóque repente impetu hoſtium (vt par fuit) agmen turbauit. Ac tunc quidem cum ſe Romanis haud quaquam acie parem eſſe intelligeret, elephantos compararat, quos inter præliandum in illos immitteret. Belluas autem has primus ex Europæ principibus Alexander, Poro, & Indis deuictis in poteſtate habuit. Quo mortuo, & alij reges, & plurimas Antigonus ſibi comparauit: Pyrrhus in pugna quam cum Demetrio commiſit, elephantos aliquot cepit. Ii cum ad Tarentum in mediam irrupiſſent aciem, non parum Romanos exterruere, pleriſque aliud quàm belluas eſſe exiſtimantibus. Ebur enim hominum opere & arte priſcis temporibus expoliri ſolitum norant haud dubie multi: Beſtias au-

tem ipſas priuſquã Macedones in Aſiam traiicerent, præter Indos, & Libyas, finitimóſque illis populos nulli viderant: Quod ipſum ex Homero facile cõiicias, qui cum lectos, & opulentiorum domos ebore ornatas dixerit, belluæ tamen nuſpiam mentionem facit: Quòd ſi aut elephantem vidiſſet, aut de eo quidquam audiſſet, antiquius, opinor, duxiſſet hoc, quã Pygmæorum, & gruum pugnam commemorare. Pyrrum poſt hæc in Siciliã Syracuſanorũ auocauit legatio. Nam cum Carthaginienſes claſſe in Siciliam inuaſiſſent, iámq; omnes Græci nominis vrbes ad vaſtitatẽ redegiſſent, ac poſtremo ipſas Syracuſas, quæ ſola ciuitas adhuc incolumis erat, circumſederent: Pyrrhus de Syracuſanorum legatis recognita, Tarentum, Italicámque omnem oram miſſam fecit: In Siciliam verò cum tranſiſſet, primo ſtatim aduentu Barbaris repulſis Syracuſas obſidione liberauit. Deinde quamuis Carthaginienſes nauali diſciplina, quippe qui eſſent è Tyro Phœnices oriundi, Barbaris planè cæteris præſtare intelligeret, cum illis tamen ſolis Epirotarum copiis fretus, confligere non dubitauit: Epiri certè ne poſt captum quidem Ilium, maxima pars aut mare norat,

rat,

rat: aut falſis eſcis veſcebatur. Cuius mihi rei Homerus in Odyſſea teſtis eſt.

Nec nerunt cærula Ponti,
Nec dapibus veſcum ſalis admiſcere ſaporem.

At enim victus nauali prælio, cum paucis, quæ à clade ſuperfuerant nauibus, Tarentum ſe recepit, vbi rebus ſuis vehementer attritis, de fuga (cum ſibi per Romanos ſine pugna diſcedere minimè liciturum ſperaret) tale cœpit conſilium. E Sicilia poſt cladem acceptam reuerſus, legatos cũ literis ad Aſiæ reges, & ad ipſum Antigonum dimiſit: Ab aliis pecuniam, ab aliis auxilia, ab Antigono verò vtrunque expoſcens: Cum legati reuerſi literas ei reddidiſſent, Epirotarum & Tarentinorum principes in concionem vocat: Ibi quas acceperat literas non ſanè recitauit, ſed propediem affutura auxilia affirmauit. Cum percrebuiſſet igitur fama in Romanorum etiam exercitu, & è Macedonia, & ex Aſia magna Pyrrho auxilia aduẽtare, nihil illi noui moliri auſi ſunt. Pyrrhus verò ea quæ cõſecuta eſt nocte ad Epiri montes (quæ Ceraunia vocant) claſſe tranſuectus eſt. Mox ab Italica clade cum paululum conquieſſet, milite confirmato, Antigono ſtatim bellum indixit: Cum &

alia ei crimini daret,& illud maximè,quod ſuam dum in Italia cum exercitu eſſet,nullis miſsis auxiliis, ſpem fruſtratus eſſet: atque Antigoni quidem cùm proprias copias, tum Gallorum mercenarias primo impetu fudit,fugauítque,& ad maritimas vſque vrbes perſecutus eſt. Ex ea victoria ſuperiorem Macedoniam, & Theſſaliam in ditionem ſuam redegit. Prælij certè magnitudinem,& Pyrrhi victoriam declarāt Gallorum ſcuta in Itoniæ Palladis templo,quod inter Pheras,& Lariſſam eſt, dicata,cum epigrammate huiuſmodi.

Hos tibi Gallorum clypeos rex donat Itoni
Pyrrhus,ab audaci rapta trophæa acie.
Viribus Antigoni fractis, iam maxima in armis
Quæ fuit Aeacidum gloria ſemper erit.

Hæc quidem illic, in Dodonæi autem Iouis templo Macedonum ſcuta ſuſpenderunt,cum inſcriptione.

Ditibus hæc Aſiæ terris opibúſque potita
Iam premere audebant Hellada ſeruitio:
Sacra Iouis templo,pendent quæ affixa columnis
Arepta Aemathijs ſcuta cruenta viris.

At enim cum parum abeſſet, quin totam Pyrrhus Macedoniam ſubigeret, & ſi vnus erat omnium ad præſentes occaſiones

nes arripiendas paratiſsimus, Cleonymus tamen eum à Macedonia in Peloponneſum auocauit: Patria quidem Spartanus fuit Cleonymus: cum exercitu tamen in Lacedæmoniorum fines hoſtiliter inuaſit. Eius rei cauſam, cũ Cleonymi genus perceñſuero, exponam. Pauſanias, qui Græcis ad Platæam dux fuit, Pliſtoanacta filiũ reliquit. Hic alterum Pauſaniam genuit, cuius Cleombrotus filius fuit: Is qui in Leuctrica pugna dimicans, aduerſus Thebanorum ducẽ Epaminondam, occubuit. Huic duo fuere filij Ageſipolis, & Cleomenes: Mortuo autem ſine liberis fratre, Cleomenes regnum obtinuit, qui Acrotatum maiorem, & Cleonymum natu minorem genuit. Cum autem Acrotatus prius, nec multo poſt Cleomenes diem ſuum obiſſent, inter Areum Acrotati filium, & Cleonymum de regno orta eſt cõtentio. Eius itaque rei cauſa regnum ſibi quo iure, quáue iniuria Cleonymus vindicaturus, Pyrrhum in patrios fines induxit. Lacedæmonij quidem ante Leuctricam cladem, nullum vnquam belli aduerſum caſum experti fuerant, eóque, ſe nunquam pedeſtri pugna victos, gloriabantur. Nam Leonidæ, parta ferè victoria, quominus Perſas ad internicionem deleret fatigati longa

pugna militis robur defuiſſe aſſerebant: Et quæ Athenienſes Demoſthene duce ad Sphacteriam inſulam geſsiſſent, belli potius furtum quoddam, quàm victoriam fuiſſe. Prima illis illata eſt in Bœotiis clades: Alteram (qua maiorem in modum opes eorum afflictæ ſunt) ab Antipatro, & Macedonibus acceperunt: Iam tertiam eorum finibus calamitatem intulit, illatum inſperantibus à Demetrio bellum: Cum verò iam quarto Pyrrhum cum infeſto exercitu fines ingreſſum viderent, aſſumptis in ſocietatem Argiuis, & Meſſeniis, illi obuiam venere: Quos cum Pyrrhus prelio viciſſet, parum omnino abfuit, quin eodem impetu vrbem caperet: Sed cum agrum populationibus infeſtum reddidiſſet, prædámque inde magnam egiſſet, paululum temporis requieti dedit. Interea Lacedæmonij ad ſuſtinendam ſe oppugnationem confirmarunt. Sed & Spartam ante Demetrio oppugnante præaltis foſsis, & validiſsimis quibúſque operibus munierant: Quáque facilior aditu erat, propugnacula etiam excitarant. Dum hæc aguntur, Pyrrho Spartano bello occupato, Antigonus cum Macedonũ vrbes præſidiis, & munitionibus firmaſſet, in Peloponneſum copias duxit. Quippe qui ſciret Pyrrhum

rhum Lacedæmone, & Peloponneſi parte ſubacta, in Epirum non ſtatim rediturum, ſed in ſe, Macedonicúmque nomen arma conuerſurum. Cum autem Argis egreſſus in Laconicum agrum Antigonus exercitum eſſet immiſſurus, ei Pyrrhus fit obuius: Ibi initio prælio, victor Pyrrhus fugientes in vrbem perſecutus eſt: vbi, cum eius exercitus (vt fere fieri ſolet in diuerſa abiſſet, repugnantibúſque acriter hoſtibus pro templis, ędibus, & angiportis, aliíſque vrbis locis, Pyrrhus à ſuis relictus eſſet, in capite vulnus accepit: Ferunt eum tegulæ ictu à muliere deiectæ interiiſſe: Argiui verò non mulierem illam, ſed Cererem aſſumpta mulieris forma fuiſſe, affirmant: Et hęc quidem illi de Pyrrhi morte: Quod & Leuceas prodidit, qui carminibus indigenarum res conſcripſit. Eſt præterea Argis, quo loco Pyrrhus cecidit, ex oraculo Cereri erectum fanum, & in eo Pyrrus ipſe ſepultus eſt. Illud verò maximè mihi mirandum videri ſolet, omnes ex gente, & Aeacidarum nomine, diuinitus oblata nece occubuiſſe: Achillem enim, vt Homerus memorię prodidit, ab Alexandro Priami filio, & Apolline interfectum: Pyrrhus certè eius filius oraculi iuſſu, à Delphis occiſus eſt. Huic autem Aeacidæ filio, quale

& Argiui,& Leuceas dixerunt,mortis genus obtigit: De eius tamen cæde non ſatis conſtare ſcripſit Hieronymus Cardianus, quem ſcilicet cum rege viuentem, in eius gratiam ſcribere, maximè fuit neceſſe. Nã ſi Philiſtus venia dignus habetur, qui cum Syracuſas ſe reſtitutum iri ſperaret, multa Dionyſij flagitia diſsimulauit. Hieronymo certè multa ad Antigoni gratiam ſcribenti ignoſcendum. Et huc quidem Epirotarum potentia euaſit. Cum verò Athenis Odeum introieris,& alia ſpectatu digna,& Liberum patrem conſpicies, iuxta quem fons eſt: hunc, quia per nouem aquã ſalientes diffundit, Enneacrunon vocant: Eum Piſiſtratus exornauit: Plutei quidem paſsim in vrbe multi, hic autem vnicus eſt fons. Templa verò ſupra fontem Cereris, & Proſerpinæ extructa ſunt, in quorum altero Triptolemi ſignum eſt, de quo quæcunque dicuntur, mox, omiſsis qui de Deiope iactantur ſermonibus, exponam. Inter Græciæ populos maximè de antiquitate,& deorum muneribus cum Athenienſibus certant Argiui, non aliter quidem, quàm inter Barbaros cum Phrygibus Aegyptij. Memoriæ itaque proditum eſt, Cererem Argos venientem à Pelaſgo hoſpitio acceptam, ibi ex Chryſanthide de filiæ

liæ

liæ raptu cognouiſſe. Interea Trochilum ſacrorum antiſtitem ab Agenore Argis pulſum in Atticam veniſſe: Cúmque Eleuſine vxorem duxiſſet, Eubuleum, & Triptolemum genuiſſe. Hæc Argiui. Athenienſes verò, & finitimi, Triptolemum Celei filium fuiſſe, qui primus frugum cultum, & ſationem tradiderit, nihil dubitant. At Muſæus carminibus (ſi modo ea Muſæi ſunt) Triptolemum Oceani, & Terræ filium prodidit: Et Orpheus (quanquam & ea Orphei eſſe vt credam, adduci non poſſum) Eubuleo & Triptolemo Dyſaulem patrem fuiſſe: Eos à Cerere frumenta ſerendi rationem accepiſſe, quòd ex illis primum Ceres filiæ raptum cognouiſſet. Chœrilus Athenienſis in ea fabula, cui Alope nomen eſt, Cercyonem, & Triptolemum fratres fuiſſe, ex Amphictyonis filiabus, ſcripſit: Et Triptolemo Rharon, Cercioni Neptunum patrem fuiſſe. Longiore verò oratione conantem ſingula perſequi: & omnia, quæ de templo, cui Eleuſinio nomen eſt, commemorari poſſent, planius explicare: quædam me viſa per ſomnum ſpecies deterruit. Ad ea igitur redeo. quæ literis mandare nulla religione prohibeor. Pro templi foribus, quo loco etiam Triptolemi ſignum eſt, bos

ænea

ænea ſpectatur,ita ornata,vt victimæ quæ ad aram trahuntur. Ibidem ſedentem videas Epimeniden Gnoſium, quem cum in agrum exiſſet, in ſpelunca ſomno oppreſſum memorant, neque prius experrectum, quàm annos XI. obdormiuiſſet: Poſtea verò,& heroicos verſus feciſſe, & cum alias vrbes, tum Athenas luſtraſſe. Quod ipſum apud Lacedæmonios ſedata peſtilentia fecit Thales, Epimenidis tamen neque propinquus,neque ciuis, cum illum Gnoſium, hunc Gortynium fuiſſe dicat Polymp neſtus Colophonius, in eo carmine,quod de Thalete Lacedæmoniis fecit. Paulo hinc longius Eucleæ,quod eſt, ac ſi illuſtris famæ dixeris, delubrum, à Perſis,qui Marathonem occuparant,dicatum. Nullam autem fuiſſe victoriam, qua ſint magis Athenienſes gloriati, quàm ea, quam ex Marathoniæ pugna ſunt adepti, hinc præcipuè vt credam adducor, quòd Aeſchylus,cum prope iam eſſet vt è vita decederet,qui de ſe ipſo ante prorſus conticuerat: vir tanta in poëſi nominis celebritate,cuiuſque virtus naualibus præliis ante ad Artemiſium & Salaminem enituerat, de Maratonia pugna, cum ſuum carmen ederet, in ipſa operis fronte ſuum & patriæ nomen inſcripſit. Marathonium enim

nim ſaltum, & Perſas qui illuc deſcenderunt ſuæ teſtes virtutis citat. Supra Ceramicum, & porticum, quæ Regia dicitur, Vulcani eſt fanum, in quo, quòd Mineruæ poſitum ſit ſignum, nihil ſanè admiror, cum ad ea, quæ de Erichthonio vulgo traduntur, animum refero. Deæ verò ſignum, quod glaucos habeat oculos, Libicam de ea re fabulam comperio: Mineruam Neptuni, & Tritonidis paludis filiam eſſe, atque ideo glaucos illi itidem vt Neptuno oculos eſſe. Non longè abeſt cœleſtis Veneris delubrum, quàm primi omnium Aſsyrij coluere, à quibus Paphij in Cypro acceptum ſacrorum ritum cum Phœnicibus qui in Palæſtina Aſcalonem vrbem incolunt, Phænices cum Cyteriis communicarunt. Athenis verò eam religionem induxit Aegeus, cum Veneris ira & ſibi prolem non obtigiſſe, & ſororibus calamitatem immiſſam putaret. Quod ætate noſtra extat deæ ſignum ex pario lapide, Phidiæ opus fuit. Sed Athmonenſium apud Athenienſes curia eſt: Eius curiales multo ante Actæum Porphyriona regnaſſe ferunt: Ab eóque, quod apud ipſos eſt, cœleſtis Veneris templum dedicatum. Sed & alia multa longè diuerſa ab iis, quæ com-

muni vrbanæ plebis opinione recepta ſunt, per curias iactantur. Pergentibus verò ad eam porticum, quæ à picturæ varietate Pœcile dicitur, Mercurius æneus in conſpectu eſt, quem Forenſem vocant: Propè porta eſt, ad quam trophæum ab Athenienſibus erectum, iis nempe, qui Pliſtarchum Caſſandri fratrem, cui ille equitatum ſuum, & conductitium militem commiſerat, equeſtri certamine fuderunt. In ipſa autem porticu Athenienſium primum acies in Oenoë Argiui agri vico, aduerſus Lacedæmonios inſtructa. Expreſſa verò res eſt non ad pugnæ iam efferueſcentis effigiem, cum quiſque pro ſe virtutis documenta dare contendit, ſed accedere aduerſæ acies videntur, & iam comminus congredi: In medio autem pariete Athenienſes ſunt Theſeo duce cum Amazonibus dimicantes. Hæ verò ſolæ ex omnibus fœminis, nulla vnquam clade deterreri potuerunt, quin belli nouam ſemper aleam ſubirent: Nam & Themiſcyra capta, & copiis, quas contra Athenienſes miſerant, deletis, ad Troiam cum Athenienſibus ipſis, & vniuerſis Græcis pugnarunt. Poſt Amazones, Græcos cernas Ilium excindentes, & reges ob Aiacis in Caſſandram nefarium

rium facinus, in vnum congregatos: Quo in loco cum ipſe Aiax, tum captiuarum agmen mulierum, & inter cæteras, Caſſandra ipſa picta eſt. In extremo picturæ loco, ſunt qui in Marathone aduerſus Perſas pugnarunt: Ibi ex Bœotis Platæenſes: Et item Attici nominis omnes, qui cum Barbaris conflixerunt: Spectatur autem in pugnando par in vtraque acie alacritas. Qua in parte prælium commiſſum eſt, fugientes videas Barbaros, & in ipſa fugæ trepidatione ſe temere in paludem trudentes: In ipſo operis fine Phœniſſæ naues ſunt, & Barbarorum, qui in eas ſe coniecerant à Græcis facta cædes. Ibidem & Marathon heros eſt pictus, à quo campi nomen habent. Theſeus quoque tanquam à littore ſoluens, Minerua, & Hercules. A Marathoniis enim Herculi primum (vt ipſi memorant) honores habiti ſunt. Inter pugnãtium imagines maxime illuſtres ſunt Callimachus, cui poſtea Athenienſes imperium detulere. Inter duces Miltiades, & Echetlus heros, cuius poſterius mentionem faciam. Eodem in loco ænei clypei infixi ſunt, cum inſcriptione, Scionæorum eos, & auxiliariorum eſſe: Qui verò pice obliti contra temporis iniurias ſunt, eos & alia ſimul ſpolia, quæ ibi ſpectantur, de

Spartanis eſſe dicunt in Sphacteria inſula captis. Ante porticum ſtatuæ ſunt æneę. Solon in primis, qui Athenienſibus leges dedit. Non longè abeſt Seleuci ſtatua, cui haud obſcura prodigia futuram felicitatem ſignificarunt. Cum enim ex Macedonia cum Alexandro profecturus Pellæ Ioui ſacrificaret, ligna aris impoſita vltro ad dei ſimulachrum acceſſerunt, nulliſque ſubiectis ignibus accenſa ſunt. Mortuo verò Alexandro, hic ipſe Seleucus Antigonum Babylona cum exercitu aduenientem timens, ad Ptolemæum Lagi filium confugit. Mox Babylona reuerſus, Antigoni exercitum fudit, ipſúmque Antigonum occidit, ac deinde victum prælio Demetrium Antigoni filium cepit: Quæ cum illi omnia proſperè eueniſſent, ac nō ita multo poſt Lyſimachi opes corruiſſent, totius Aſiæ imperium Antiocho filio tradidit. Ipſe magnis itineribus in macedoniam rediit: E Græcorum ſanè & Barbarorum copiis Seleuci exercitus conſtabat. At Ptolemæus Lyſandræ frater à Lyſimacho, ad quem antea confugerat, diſcedens, vir tanta in rebus gerendis alacritate, vt Fulmen ſit cognomento appellatus, cum Seleuci exercitum Lyſimachiam attigiſſe certior factus eſſet, eum impetu facto

ador

adortus fudit, & occidit: Omnem verò eius pecuniam cum regibus diripiendum tradidiſſet, Macedoniæ regno ipſe potitus eſt. Deinde primus ex omnibus (quos ipſi nouimus) regibus, acie cum Gallis congredi auſus, ab illis interfectus eſt. Macedoniæ vero regnum Antigonus Demetrij filius à ſe ſeruatum obtinuit. Seleucum quidem iuſtitia, & pietate reges omnes antecelluiſſe, facile adducor: Quippe qui Apollinis coloſſum Mileſiis à Xerxe ademptum, & Ecbatana aſportatum in Branchidas reportandum curauit. Et cum condita Seleucea ad Tigrin fluuium in eam Babylonios inquilinos deduceret, neque muros Babylonis demolitus eſt, neque Beli templum euertit, & Chaldæis vt proxima templo loca inhabitarent, permiſit. In foro, & alia ſunt opera, quæ præcipuam quandam Athenienſium in dis colendis diligentiam declarant: Et miſericordiæ ara, cuius numini, quòd magna habeat in tota hominum vita & caſuum varietate momenta, ſoli ex omnibus Græcis ſingularem quendam honorem habent Athenienſes. Neque verò illi maiorem quàm cæteri in homines humanitatem, ac non in deos etiam religionem præ ſe ferunt. Eſt enim ſua apud illos Pudo-

ri, Famæ, Alacritati ara. Quanto verò cæteris deorum cultu præſtent, ſecunda, qua in præſentia vtuntur fortuna, argumento eſſe poteſt. In gymnaſio, quod Ptolemæũ à conditore nuncupatum, à foro non longè abeſt, lapides ſunt (Hermæ nominantur) qui ſpectentur ſanè digni. Ptolemæi quoque ex ære ſtatua. Iubæ etiam Libyci, & Solenſis Chryſippi. Proximum gymnaſio eſt Theſei templum, in quo hæc picta ſunt. Athenienſium contra Amazonas pugna, quæ & in Mineruæ Clypeo, & in Olympij Iouis baſi inciſa eſt. Picta ibi etiam eſt Centaurorum, & Lapitharum rixa, vbi Theſeus Centaurum occidens, ſpectatur, cum inter alios æquo Marte pugna committi videatur. Quæ in tertio ineſt pariete pictura, non ſatis iis, qui, vti res geſta ſit, non didicerint, cognita eſſe poteſt: Cum & vetuſtas multa aboleuerit, & Micon non fuerit pingendo totam rem perſecutus. Minos cum Theſeum, cæterámque puerorum manum in Cretam abduceret, amore Peribœæ captus eſt, cuius cum Theſeus libidini aduerſaretur, & alia in illum, ira incenſus, maledicta contulit, & Neptuni filium eſſe negauit. Quòd quam habebat cælatam gemmam, in mare ſi abieciſſet, non eſſet eam ad ſe

re

reportaturus: Vix ea locutus, gemmam dicitur abieciſſe. Theſeum verò memorant cum ea,& corona,quam ab Amphitrite dono acceperat,è mari emerſiſſe. De Theſei autem morte multa planè inter ſe diſcrepantia traduntur: Aiunt enim eum à Plutone victum, non prius dimiſſum, quàm ab Hercule ſolueretur. Illa veri multo ſimiliora aliquando audiui: Theſeum in Theſprotidem, vt regis vxorem raperet,veniſſe cũ Pirithoo(is enim quærendæ ſibi vxoris cupiditate nimia impulſus,arma ceperat) Exercitus verò magna parte amiſſa,à Theſprotorum rege in vincula ad Cichyrum coniectum.In Theſprotide quidem & alia valde,quæ ſpectentur digna ſunt:& Iouis in Dodona templum, ſacráque ei fagus. Ad Cichyrum Acheruſia eſt palus. Acheron amnis,& Cocytus præterfluunt,aqua inſuauiſsima.Quæ loca cum vidiſſet (vt opinor) Homerus multa ex illis in ſuum de inferis poëma, tranſtulit, & ipſa etiam carminibus amnium nomina inſeruit. Cum verò in vinculis adhuc Theſeus detineretur,Aphidnã cum exercitu Tyndari filij adorti.capta vrbe Meneſtheum in regnum reſtituerunt. Et Meneſtheus quidẽ Theſei liberis quo minus ſe ad Elephenorem in Eubœam re

ciperent, nihil obſtitit: Sed cum Theſeo, ſi vnquam è Theſprotide rediſſet, fore ſe opibus multo inferiorem intelligeret, multis obſequiis populo ſibi conciliato obtinuit, ne rediens reciperetur. Miſſus itaque ad Deucalionem in Cretam, cum aduerſa tempeſtate in Scyron inſulam delatus eſſet, à Scyriis, cum ob generis claritatem, tum ob rerum præclarè geſtarum magnitudinem, benignè acceptus eſt. Quæ res effecit, vt cum Lycomedes per inſidias de medio tollendum curaret. Theſeo verò templum Athenis dicatum eſt, non multo poſt Marathonem à Perſis occupatum. Quo tempore Cimon Miltiadis filius, Theſei mortem vltus, Scyron deleuit, eiúſque oſſa Athenas reportauit. Caſtorum exin templum perantiquum eſt, in quo ipſi iuuenes equis inſidentes ſpectantur. Hic eorum res geſtas Polygnotus pinxit. Et Leucippi filiarum nuptias. Micon verò eos, qui Colchos cum Iaſone nauigarunt, omnium autem accuratiſsimè Acaſtum, eiúſq; equos fecit. Supra Caſtorum Aglauri lucus eſt: cui, & Herſæ, ac Pandroſo ſororibus, Mineruam aiunt Erichthonium in ciſtam abditum, commiſiſſe, admonitis, nequid intus eſſet, curioſè inſpicerent. Pandroſon quidem paruiſſe ferunt: Soro-

res verò ciſtam reſignaſſe, viſóque Erichthonio, furiis agitatas, ſe de arcis maximè prærupto loco præcipites miſiſſe: Ea ſanè parte, qua Perſæ irruptione facta ex Athenienſibus eos, qui ſe quàm Themiſtoclen oraculũ acutius intellexiſſe arbitrati, arcẽ ligneis operibus munierant, ceciderunt. Proximè abeſt Prytaneum, in quo Solonis leges perſcriptæ adſeruantur. Signa verò deorũ ibi poſita, Pacis, & Veſtæ. Virorum imagines, cũ aliorum tum Autolyci Pãcratiaſtæ. Nam Miltiadis, & Themiſtoclis ſtatuas, priori abolita inſcriptione, Romano & Thraci homini attribuerũt. Hinc ad inferiores vrbis partes deſcendẽtibus Serapidis fanũ ſe oſtẽdit, cuius religionẽ à Ptolemæo Athenieẽſes acceperunt. Apud Aegytios autẽ cõplura ſunt eius dei tẽpla, ſed omniũ clariſsimũ habẽt Alexandrini: Antiquiſsimũ Mẽphitici: Quo neq; exteris hominibus, neq; ſacerdotibus ipſis aditus patet, priuſquã Apim bouem humarint. A Serapidis fano non longe abeſt locus, vbi primum Pirithoum, & Theſeum ſocietate inita, memoriæ traditum eſt, Lacedæmona, & deinde in Theſprotiden profectos. Proximo olim loco erectum fuit Lucinæ templum, quam ex Hyperboreis Delum veniſſe memorant, vt parturienti

Latonæ opem ferret: E Delo verò ad alias gentes Lucinæ nomen peruaſiſſe. Ac Delij quidem Lucinæ diuinam rem faciunt, & ad eius aram hymnum Olenis cantant. Cretenſes incolæ Gnoſiæ regionis ad Amniſum eam genitam putant: Iunonis filiam fuiſſe: Soli autem omniũ Athenienſes deæ ſigna vſque ad imos pedes velant: Eorum duo è Creta aducta Phædram dedicaſſe: Tertium omnium antiquiſsimum, ab Eriſichthone è Delo deportatum, fœminæ aiebant. Olympij verò Iouis templum Adrianus imperator dedicauit: Et in eo ſignum, quod magnitudine cum Romanis, & Rhodienſibus coloſsis conferri poſsit. Videas ibidem, & alia ſigna ex ebore & auro, in quibus æque artem, ac magnitudinem admirere. Sunt & duæ Adriani ſtatuæ ex Thaſio: Totidem ex Aegyptio marmore: Ad templi verò columnas, vrbium, quas colonias Athenienſes appellant, ex ære erecta ſunt ſimulachra. Eſt autem totius templi ambitus ſtadium amplius quatuor, neque eius vlla pars ſtatuis vacat: Singulæ enim vrbes in eo, Adriano ſtatuam poſuerunt: Quas omnes Athenienſes longo interuallo ſuperarunt, erecto eidem mirandi operis coloſſo in poſtica templi parte. In eodem

dem ambitu vetera ſunt, Iupiter æneus, Saturni & Rheę delubrum,& lucus,quem Olympiæ nuncupant: Ibi in cubiti ferè altitudinem ſolũ ſubſidit, quà poſt Deucalionis eluuionem,aquam defluxiſſe memorant: In eum hiatum, quottannis è melle, & triticea farina polentam porriciunt. In columna eſt Iſocratis ſtatua:Is tria reliquit præclarę actæ vitæ monimenta.Primũ perſeuerantiæ, quòd, cum octo & nonaginta annos vixiſſet, nunquam diſcipulos habere deſiit. Alterum modeſtiæ, quòd ſemper fuit à publicis negociis & curis ſeiunctus. Tertium, quòd ſibi libertatem cariſsimam rerum omnium fuiſſe declarauit: Poſt acceptum enim de pugna ad Chæroneam nuncium, præ animi ægritudine voluntariam mortem oppetiit. Ibi etiam poſiti ſunt è marmore Phrygio Perſæ, æneum tripodem ſuſtinentes,tam ipſi, quàm tripos qui ſpectentur digni. Olympij quidem Iouis vetuſtiſsimum templum Deucalionem ædificaſſe vulgo proditum eſt: Nam Athenis habitaſſe Deucalionem pro valde perſpicuo ſigno habent ſepulchrum eius, quod ab hoc ipſo templo non longè abeſt. Adrianus verò & alia Athenienſibus opera exædificauit, & Iunonis,ac

Iouis Panellenij templum, communémque omnibus diis ædem. Spectantur inter cætera opera, vt quæ maximè, columnæ centum & viginti ex Phrygio marmore, & ex eadem materia parietes in porticibus extructi: Et in iis cellæ, quarum lacunar auro, & alabaſtro præfulget. Signis ipſæ, & picturis vndique exornatæ. Bibliotheca eſt in eodem templo, & gymnaſium Adriani cognomento, in quo columnæ centum è Libycis lapidicinis. Proximè Olympij Iouis templum, Apollinis Pythij ſignum eſt: Et alia item Apollinis, quem Delphinium appellant, ædes. Ea cum ad faſtigiũ perducta iam eſſet, aiunt incognitum adhuc Theſeum vrbem introiiſſe talari palla, & coma eleganter cõpoſita: Atque vt primum ad Delphinij acceſsit, rogatum per illuſionem ab iis, qui faſtigium erigebant, quid ita nubilis virgo ſola erraret, cúmque nihil aliud reſpondiſſe, ſed diſiunctis à plauſtro, quod in proximo erat, bobus culmen templi altius quàm fabri ſtatuerant, proieciſſe. De ea verò vrbis regiuncula, quam Hortos vocant, & Veneris in ea templo, ſignóque quod templo adſiſtit, figura, vt Hermæ quadrata, nihil fide dignum eſt ab Atheniensibus traditum. Epigramma

autem

autem indicat cœleſtem Venerem eſſe,earum,quæ Parcæ appellantur, natu maximam.Sed quod in hortis ſignum Veneris eſt,Alcamenis opus fuit:Et inter ea, quæ Athenis cum admiratione ſpectantur,ſuũ obtinet locum. Eſt etiam Herculis delubrum,quod Cynoſarges dicitur:quod ab alba quidem cane eſſe appellatum, qui oraculum norint,nihil dubitant. Ibi aræ ſunt Herculis, & Hebes,quam Iouis filiam,& cum Hercule nuptam fama vulgauit. Alcmenes etiam ara & Iolai, qui multorum Herculis laborum comes fuit. Lyceum à Lycio quidem Pandionis filio nomen habet.Apollinis autem illud templum fuiſſe,& olim,& his etiam tempori bus creditum eſt: Lyciúmque inde primũ Apollinem dictum. Termiſſenſes quoque, ad quos Aegeum fugiens Lycius ſe recepit, ab eo Lycios appellatos memorant.Eſt ſecundum Lycij,niſi Megarenſium regis monimentum,quem cum Minos interemiſſet, ſublatum Athenienſes eo in loco ſepelierunt.De hoc quidẽ Niſo fabula vulgata eſt,capillum purpureum ha buiſſe,quo ſaluo,mori ſe non poſſe ex ora culo cognorat.Ita verò accidit,vt cũ Cretenſes eius fines hoſtilem in modũ adorti, & alia in Megaride oppida ſubitis incurſionib

ſionibus cepiſſent, & ipſum intra Niſææ mœnia compulſum, obſediſſent, Niſi filia, Minois amore capta, crinem patri detonderit. Et hæc quidem ſic propemodum narrantur. Amnes in Attica nobiles ſunt, Iliſſus, & in eum cadens Eridanus, eodẽ cum Gallico Eridano nomine. Iliſſus verò ille eſt, ad quem ludentem Orithyiam, Boream rapuiſſe, ſibíque matrimonio adiunxiſſe memorant, ob eámque cum Atheniẽſibus affinitatem, Barbarorum multas triremes demerſiſſe. Iliſſum Athenienſes, & aliis Dis, & Muſis ſacrum putant, quarum in eius ripis ara eſt, Iliſsiadum Muſarum dicta. Non longè ab eo locus oſtenditur, vbi Peloponneſij Codrũ Melanthi filium, Athenienſium regem interfecerunt. Vbi Iliſſum traieceris locũ offendas, qui Agre dicitur, & venatricis Dianæ ædẽ. Ibi enim primum cum ex Delo paulo ante in ea loca veniſſet, venationibus operam dediſſe Dianam ferunt, ob eámque cauſam eius ſimulachro arcus additur. Quod iam dicam, non facilè, qui audiunt, vt credant adduci poterunt: Mirantur qui viderint, Stadium eſt è candido marmore, ea magnitudine, quem facile hinc coniicias. Supra Iliſſum mons eſt, is lunata forma ad annis ripam recta duplici muro pertẽdit. Hoc ſtadium

dium Herodes Atticus erexit, multúmq; ex Pentelicis lapidicinis in eo cõſumpſit. E Prytaneo in viam deſcendas,quam Tripodas appellant, in qua ſurgunt deorum delubra,& in his tripodes dicati,vnde nomẽ viæ eſt: Aenei ij ſunt,in quibus inſunt memoratu digna, illuſtrium artificũ opera:Inter ea Satyrus, quo Praxitelem magnopere gloriatum ferunt.Nam cũ Phryne, cuius erat amator, ab eo ſibi depopoſciſſet, quod eſſet eius operum pulcherrimum,non ſane renuit: Verum,quod ipſe de ſuis operibus iudicium facere pertinaciter recuſarat, hoc aſtu mulier expreſsit: Eius ſeruus accurrens nuntiat, Praxitelis officinã igni correptam flagrare, bonámque eius operum partem iam periiſſe,non tamen adhuc omnia exuſta: Exanimatus Praxiteles,foras exiluit, & actum eſt, inquit,de laboribus meis,ſi Satyro,& Cupidini flammæ non pepercerunt.Tum Phryne eum bene ſperare iubet,nihil enim triſte accidiſſe,ſed illum dolo cogere voluiſſe, vt quod pulcherrimum operum ſuorum eſſe iudicaret, confiteretur: atque ita ſibi illa Cupidinem delegit. Libero verò patri proximo loco dicatus eſt.Satyrus puer, poculum porrigens. Amorem Libero ipſi aſsiſtentem Thymilus fecit. Eſt

etiam

etiam Liberi iuxta theatrum antiquiſsimum templum, intra cuius ambitum duo ſunt delubra, & totidem Bacchi ſigna: Alterum Eleuthereus, Alcamenes alterum, ex ebore & auro fecit. Picturæ eodem in loco hæ ſunt, Liber Vulcanum in cœlum reducens, qua de re hæc Græcorum fabulis vulgata: Vulcanum recens natu à Iunone abiectum, nihil verò illum iniuriç oblitum, dono matri auream ſellam miſiſſe, cum occultis quibuſdam vinculis, deam cum aſſediſſet, ſtatim vinculis implicitam. Cum verò præterquā Libero patri fidem deorum nemini haberet Vulcanus, vino delinitum Liber in cœlum eum reduxit. Picti ſunt etiam Pentheus, & Lycurgus ſuæ in Liberum temeritatis pœnas dãtes. Ad hæc Ariadna dormiens, Theſeus in patriam rediens: Et Bacchus ad rapiendam Ariadnam deſcendens. Non procul à Liberi, theatróque ei proximo ædificium eſt, quod extructum feruut ad ſimilitudinem Xerxis tabernaculi. Inſtauratum id quidem eſt: Vetuſtius enim illud Sylla captis Athenis cremauit. Syllanæ illius Athenarum expugnationis cauſa hæc fuit. Mithridates Barbaris ponti Euxini accolis imperauit: Quo verò nomine Romanis bellum intulerit, quóque modo cum Aſiam inuaſiſ

inuaſiſſet,alias eius vrbes vi in ſuam poteſtatem redegerit,alias ſocietate ſibi deuinxerit, qui cupiunt res à Mithridate geſtas cognoſcere,exquirant accuratius, Ego ea tantum, quæ ad Athenarum calamitatem pertinent exponam. Ariſtion quidem erat Athenienſis,quem conſueuerat Mithridates ad Græcas ciuitates Legatum mittere. Hic cum Athenienſibus egit, vt in amicitia Romanis Mithridatem præferrent, nemini tamen id præterquam de plebe ſeditioſiſsimo cuique perſuaſit: Nam qui aliqua fuerũt exiſtimatione, ſe ad Romanos vltro contulerunt. Commiſſa verò pugna multo ſuperiores Romani fuere: nam in fugam verſos Ariſtionem, & Athenienſes ad vrbem, Archelaum verò,& Barbaros in Piræeum perſecuti ſunt. Erat hic Archelaus vnus ex Mithridatis ducibus, quem non multo ante Magnetes Sipyli incolæ incurſionibus fines ſuos vaſtantem, multis ex Barbarorum agmine cæſis,vulnerauerant.Obſidione Athenienſes cum vrgerentur,Taxilus Mithridatis dux, qui tunc forte Elateam in Phocide circunſedebat, excitus rerum earum nuntio, in Atticam copias ſuas traduxit. Id cum audiſſet Romanus imperator,copiarum partem ad vrbem obſidendam reliquit:ipſe cum multo maiore,

maiore, Taxilo in Bœotis occurrit: Triduo poſt, in Romana caſtra vltro, citróque miſſi nuncij venere. Syllæ quidem Athenarum muros captos, obſidentibus verò Taxilum prælio ad Cheroneam victum. Sylla igitur vbi Athenas rediit, omnes, quos ſibi aduerſatos nouerat, in Ceramicũ concluſos, ſorte decimum quemque ad ſupplicium duci imperauit. Cúmque nihil omnino de ſua in Athenienſes iracundia remitteret, fugientes nonnulli, Delphos venere: Quibus conſulentibus nunquid fato deleri Athenas neceſſe eſſet, reſpondit Pythia de vtre neſcio quæ. Poſt hæc in illud morbi genus Sylla incidit, quo Pherecydem quoque Syrum conſumptum accepimus. Eius multa ſane immania, & Romano homine indigna in Athenienſes facinorà memorantur, ex quibus tamen illi non omnem exiſtimo calamitatis cauſam extitiſſe, ſed violati ſupplicis vindicem deam fuiſſe, Quòd Ariſtionem, qui in Mineruæ templum confugerat, vi extractum, interfici iuſsiſſet. Athenæ in hunc modum Romonorum bello affectæ, imperante Adriano denuo floruerunt. In theatro Athenis ſunt tragicorum quorundam, & comicorum, eorum tamen minimè illuſtrium, ſtatuæ multæ: Neque enim præter Menan-

drum,

drum, quiſquam ibi cuius celebre fuerit nomen, aſpicitur. Ex tragicis verò nobiles poſiti ſunt, Euripides, & Sophocles. Fama eſt ſub idem tempus, quo ſupremum diem clauſerit Sophocles in Atticam irrupiſſe Lacedæmonios, eorúmque ducem ſibi viſum Liberum patrem videre, mãdantem, vt nouam Sirenem omnibus, qui mortuis haberi conſueuerunt honoribus, proſequeretur. Idem verò in quiete viſum, Sophoclem & eius habuit poëſin: obtinuit certè conſuetudo, vt nunc etiam poëmata, & orationum quoduis genus, in quo inſit ſuauiloquentia, cum Sirenis cantu conferatur. Aeſchyli imaginem multo poſt eius mortem, & picturam eam, qua eius ad Marathonem virtus expreſſa eſt, factam puto. Hoc autem ipſe de ſe ſcriptũ reliquit: puero ſibi olim dum vuas cuſtodiret, in agro dormienti, Bacchum imperaſſe, vt tragœdiam ſcriberet: Séque cum primum illuxiſſet, dicto audientem periclitatum, quid in ea re poſſet, omniáque ſe minimo negocio conſecutum. In muro, quem Auſtralem vocant, qui ab arce ad theatrum excurrit, Gorgonis Meduſæ inauratum caput incluſum eſt, ægis addita, in theatri vertice ſpecus è ſaxis arcem ſubit: In eo eſt tripos, in quo Apollo, & Diana cernuntur,

Niobes filios de medio tollentes: Ego ſane Nioben vt viderem, in Sipylum montem aſcendi. Silex, & prærupta crepido imminet, quæ prope aſsiſtenti, neque mulieris, neque lugentis formam oſtentat. Qui verò procul aſpexerit, mulierem lachrymantem & mœrentem videre ſibi videatur. In ea via, quæ à theatro in arcem ducit, Calus ſepultus eſt, quẽ ſororis filium, & diſcipulum cum Dædalus interfeciſſet, in Cretam aufugit: Atque inde ad Cocalum in Siciliam. Aeſculapij verò ædes, cum ob plurima eius, & filiorum ſigna, tum ob egregias picturas quæ ſpectetur dignisſima: In ea fons eſt, ad quem Halirrhothium Neptuni filium à Marte, cuius filiæ Alcippæ vitium obtulerat, interfectum tradunt: Déque ea cæde primum capitis iudicium factum. Ibidem & alia complura & Sarmatica dicata eſt lorica, quam qui intueatur, nihilo quàm Græcos ad artes excolendas Barbaros minus ſolertes putabit: Nam Sarmatis nulla ſunt ferri metalla, neq; ad eos aliunde ferrum importatur. Sunt enim hi præ cunctis earum regionum Barbaris ab hominũ commerciis alieniſsimi: ob eam igitur ferri penuriam, vimineis haſtarum cuſpidibus vti pro ferreis excogitarũt. Arcus & ſagittas

tas ex corno habent,& earum item vimineas cuſpides: Catenas verò in quemcunque aſſecuti fuerint hoſtium iniicientes, aduerſis à curſu equis, laqueis implicatos ſubuertunt. Loricas hoc ferme modo faciunt: Magna equorum armenta habent, neque enim in partes terra deſcripta, priuatorum vſibus ſeruit, aut quidquam præter agreſtem ſyluam fert. Compaſcua igitur tota regio eſt,& incolæ Nomadæ, id eſt vagi paſtores appellantur: Equis non ad belli munia ſolum vtuntur, ſed ex eodem pecore & hoſtias dis cædunt, & ſibi cibum comparant: Vngulas vbi legerint perpurgatas, ac diſſectas, ad ſimilitudinem ſquammarum draconis expoliunt. Quòd ſi quis draconem non viderit, haud errarit.ſi opus illud vngulis confertum pineæ nucis adhuc viridis torulis ſimile eſſe putarit. Has itaque ſquammulas perforant,& equinis vel bubulis neruulis conſuunt,inde ſibi loricas concinnant: Quæ neque elegantia, neque firmitate loricis Græcorum inferiores ſunt: Eæ namque tum cõminus, tum eminus percuſſæ,ictus ſuſtinent: Nam linteæ loricæ haudquaquam pugnantibus vtiles,quòd ferro vehementius immiſſo peruiæ ſunt,ſed venatoribus certo præſidio ſunt: In illis namque

leonum & pardorum dentes retunduntur: Et linteas quidẽ cum in aliis,tum in Grynæi Apollinis templo dicatas videas, vbi lucus tam ex ſatiuis arboribus eſt, quàm ex iis,quæ ſolo odore & ſpecie delectant. Poſt Aeſculapij fanum, quà ad arcem iter eſt, Themidis delubrum ſurgit, & ante ipſum Hippolyti monumẽtum, quẽ diris confixum è vita exceſsiſſe memorant. Norunt autem vel Barbari,qui Grçcæ linguæ expertes non ſunt, quæ de Phædræ amore, & nutricis audacis obſequio vulgata ſunt. Eſt verò etiam apud Troëzenios Hippolyti tumulus, de quo hæc ipſi tradiderunt. Theſeum cum Phædram dũcturus eſſet, veritũ ne qui gignerentur liberi, aut ipſi Hippolyto,aut illis Hippolytus imperaret, ob eam rem Hippolytum Troëzenem ad Pittheum amãdaſſe. Tum vt apud illum educaretur, tum verò vt in eius regnum ſuccederet. Poſt hæc cum Theſeus Palantẽ,& eius filios res nouas molientes occidiſſet,Troëzenem,vt de cæde purgaretur,veniſſe:ibi tũc primùm Phædræ viſum Hippolytũ,eiúſq; amore inſaniẽtẽ,de morte ſibi cõſciſcẽda cõſiliũ cepiſſe. Myrtus adhuc apud Troëzenios oſtẽditur,perterebratis vndiq; foliis:Eam ſanè talem ab initio fuiſſe negãt,ſed ex amoris ęgrimonia Phędram

dram crinali acu folia transfixiſſe. Veneris popularis, & Suadelæ cultum induxit Theſeus, cum in vnam ciuitatem ex agris Athenienſem populum compuliſſet: Eorũ numinum vetera ſimulachra, mea quidem ætate, nulla extabant: Quæ nunc extant, artificum haudquaquam ignobilium opera ſunt. Eſt & Telluris puerorum nutricis, & Cereris pubeſcentis templum. Cognominum verò cauſas à ſacerdotibus qui ſciſcitati fuerint, diſcent. Ad arcem vnicus eſt aditus, nam ex aliis partibus, aut pręruptis rupibus, aut valido muro incingitur: Veſtibula quæ Propylæa appellant, è candido marmore faſtigia habent: Quo ſanè opere hac ipſa ætate nihil aut ornatu, aut lapidũ magnitudine præſtantius. Equeſtres ſtatuę quorum nam ſint non habeo dicere, Xenophontis ne filiorũ ſint, an verò ad loci duntaxat decorem poſitæ. Ad veſtibuli dexteram inuolucris Victoriæ ſacellũ eſt: Qua ad mare proſpectus patet, inde ſe Aegeum abieciſſe ferũt. Nam Theſeum, aiunt, cum ad Minotaurum proficiſceretur, virtuti ſuæ nonnihil fidentem, patri affirmaſſe, candidis velis vſurum ſę, interempto ſi Minotauro rediiſſet. Quod cum ob raptum Ariadnæ eſſet oblitus, Aegeũ nigris velis conſpectis, cum filiũ periiſſe exiſtimaſſet,

in mare ſe præcipitem dediſſe: Et Aegei quidem apud Athenienſes ſepulchrum eſt, quod Aegei heroum dicunt. Ad læuam cella quædam eſt multis ornata picturis, quarum alis vetuſtate abolitis, adhuc extant Diomedes é Lemno Philoctetæ ſagittas reportãs, & Vlyſſes ex Ilij arce Palladium ſurripiens. Ibidem & Oreſtes Aegiſthum, & Pylades Nauplij filios obtruncans, qui Aegiſtho in auxilium venerant. Ad Achillis etiam tumulum ducitur mactanda Polyxena: Quod conſulto tanquam immane facinus prætermiſiſſe videtur Homerus. Nam & idem, cũ euerſam ab Achille Scyron memorię prodidiſſet, vixiſſe tamen in ea inſula cum virginibus, quod alij poetæ plerique omnes ſcriptum reliquerũt, non dixit. Hæc verò omnia Polygnotus pinxit: Addidit Vlyſſem Nauſicæ, & lauantibus cum ea veſtem puellis aſsiſtentẽ, ſecutus nempe quæ de ea re finxit Homerus. Sunt & picturæ aliæ, & Alcibiades cũ equeſtris ad Nemeam victoriæ monimentis. Perſeus etiam in Seriphon. ad Polydectẽ, Meduſæ caput portans. Quæ verò de Meduſa fabulis prodita ſunt, ea mihi de Atticis rebus ſcribenti cõmemorare nõ libet. Inter eas picturas, vt puerũ omittam hydrias portantem, & palæſtritẽ, quẽ Timæ-

aetus

netus fecit, Muſæus eſt: Quem ex veterum carminibus cognoui Boreæ dono volitaſſe: Quæ Muſæi inſcribuntur, ea Onomacritum feciſſe arbitror. Nam Muſæi nihil extat præter hymnum in Cererem, quem Lycomedi fecit. In ipſo verò arcis aditu Mercurij ſtatuam, quam Propylęam appellant, & Gratias feciſſe dicunt Socratem Sophroniſci, cui inter homines ſapientiæ primas Delphici Apollinis oraculum detulit, cum id Anacharſi quidem Scythæ non tribuerit, qui tamen eius laudis cupiditate ductus Delphos venit. Græci de ſe cũ alia iactant, tum verò è ſuis maioribus ſeptem fuiſſe ſapientes, inter quos Lesbium tyrãnum, & Periandrum Cypſeli filium connumerant: Sed profectò Periandro Piſiſtratus eiúſque filius Hippias humaniores, & ſapientiores, omni etiam bellica, & ciuili laude ſuperiores fuere: Præſertim verò priuſquam Hippias Hipparcho interempto, & in alios cædis conſcios, & in Leænã meretricem tam acerbè iracundiam exerceret ſuam. Eam etenim (dicam quæ antè literis mandata non fuerunt, ab Athenienſibus tamẽ vulgo credita) tamdiu diris cruciatibus lacerauit, dum animam efflaret, quòd ſcilicet Ariſtogitonis cum amica fuiſſet, coniurationis eius, per quã occiſus eſt

Hipparchus,ignaram non fuiſſe ſuſpicabatur. Verùm Athenienſes Piſiſtrati filiorũ tyrannide liberati,tanquam de ſe bene meritæ,æneam Leænam poſuere, cui adiunctum eſt Veneris ſimulachrum,quod Calliæ quidẽ donũ,Calamidis opus fuiſſe dicunt. Proximè eſt Diitrephis,ænea ſtatua, ſagittis cõfixa. Hic Diitrephes,& alia,quæ fama celebrant Athenienſes,geſsit,& conductitios Thracas,qui Demonſthene Syracuſas iam cum claſſe profecto,ſerius quàm oportuerat venerant; reduxit:Cúmque ad Chalcidicum Euripum veniſſet; Mycaleſſum(ea autem Bœotiorum mediterranea vrbs eſt)nauibus expugnauit: Oppido verò capto,non tantũ militaris ætatis viros, ſed fœminas etiam ac pueros Thraces trucidarunt:Eius internitionis id mihi argumento eſſe poteſt,quòd ætate noſtra, quæ Bœotiorum oppida olim Thebani euerterant,ab iis iam reſtituta ſunt,qui ex clade profugerant:vt dubitandum non ſit, Mycaleſios etiam redituros fuiſſe, niſi cuncta planè ciuitas fuiſſet à Barbaris deleta. Illud certè non poſſum non plurimum mirari,Diitrephis ſtatuam ſagittis confixam, cum ſatis conſtet,eo tempore ſolis ex omnibus Græcis, Cretenſibus gentilitiũ telum ſagittas fuiſſe.Locros quidem Opuntios

tios nouimus Perſico bello graui armatura vſos: Quos ad Troiam cum arcu, & funda veniſſe ſcribit Homerus:Sed neque Malienſes ſagittarum vſum retinuerunt, quē ipſum ante Philoctetem ignoraſſe eos crediderim. Proximè ad ſtatuam Diitrephis poſita ſunt(neque enim libet minus clara perſequi)deorum ſigna. Hygiæ,quam filiā Aeſculapij fuiſſe dicunt,& Mineruæ,cui etiam Hygiæ,ideſt ſoſpitę,cognomentum. Ibidem eſt lapis non maior,quàm vt parui hominis ſedile eſſe poſsit. Super eo cum Liber in Atticam primùm venit, quieuiſſe Silenum memorant,maximos enim natu Satyrorum Silenos nuncupant. De Satyris autem,qui nam ſint,vt aliquid certius quā ab aliis traditum ſit,cognoſcerem,ſingula ex multis ſum percunctatus. Narrauit autem mihi Euphemus Car,ſe cum in Italiā nauigaret,ventorū impetu in Oceani extremas oras delatum:Ibi deſertas eſſe inſulas multas,quas agreſtes homines incolant:Et ad alias quidem noluiſſe nautas appellere,cū & ante appuliſſent,& à quibus incolis tenerentur non ignorarent: Tunc verò tempeſtate appulſos inſulas appellari Satyridas,incolas rufos eſſe, & caudas haud multo equinis minores infra clunes habere:Eos vbi primū hoſpites ſenſerunt

prope adeſſe ad nauim concurſu facto, nulla emiſſa voce, in mulieres, quæ in naui erãt, manus inieciſſe: Nautas verò pauefactos, Barbaram fœminam expoſuiſſe: In eã Satyros irruentes, non eam tantum, quæ à natura viris expoſita eſt, partem, ſed aliam quamlibet petulantiſsimè appetiuiſſe. In Athenienſium arce, & alia memoratu digna ſpectaui, & Lycium Myronis æneum puerum, labellũ tenentem: Myronis præterea Perſeũ, & eius in Meduſam facinus. Ibidem eſt Brauroniæ Dianæ ſacellũ: Deæ ſimulachrum Praxitelis opus eſt: Brauronia à Braurone curia dicta, vbi eius priſci operis ſignum eſt, quam Tauricam Dianã eſſe dictitant: Equus etiam Durius ex ære ibi poſitus, quem machinam fuiſſe bellicã ab Epeo factam ad muros deiiciendos, fateatur neceſſe eſt, qui Troianos nolit ſtuporis ac ſtultitiæ condemnare: Verum quoniam traditum eſt Græcorũ fortiſsimum quemque in equum illum ſe abdidiſſe, conuenit equi ænei forma cum iis quæ de Troiano memoriæ prodita ſunt: Meneſtheus enim, Teucer, Theſei etiam filij ex equo erumpunt. Inter cæteras verò ſtatuas, quæ poſitę ſecundũ equum ſunt, Epicharmi, qui ſe in armatorum curſu exercuit, imaginẽ videas à Critia factã, Oenobij quoque pręclariſs

clariſsimæ actioni ſuus honos eſt. Hic enim ſcitum fecit vt in patriam Thucydides reſtitueretur, cuius, cum poſt reditum dolo fuiſſet peremptus, ad Melitidem portam ſepulchrum eſt. De Hermolico verò pancratiaſte, & Phormione Aſopichi filio, quæ ab aliis ſcripta ſunt omitto. Hoc vnũ de Phormione non præteribo. Is cum & vitæ integritate, & maiorum ſplendore Athenienſium cuiuis par eſſet, ita accidit, vt ære alieno obrutus, in Pæanienſem curiã ſecederet, vbi cum à rep. ſeiunctus degeret. Eſt ei tamen ab Athenienſibus claſsis imperiũ decretum, at enim Phormio ſe illud ſuſcepturum, quòd apud milites nondum ære alieno diſſoluto, nihil eſſet autoritatis habiturus: Sed cùm eum claſsi imperare Atheniẽſes omnino vellent, omnẽ, quam debuit creditoribus pecuniam diſſoluerunt. Eodẽ in loco Minerua eſt Marſyam Silenum cædens, quod tibias, quas ipſa abiecerat, ſuſtuliſſet. Præter ea quæ hactenus recenſui, Theſei pugna eſt contra eum, qui eſt Minois taurus appellatus: ſiue is homo, ſeu monſtrũ (quod iam fama obtinuit) fuerit. Multo certè dictu mirabiliora ætate noſtra mulieres monſtra pepererũt. Ibidem Phrixus eſt Athamantis filius, ariẽtẽ, à quo eſt in Colchos delatus, immolãs,

incerc

incertum cui Deo: Verum coniicere poſsis eundẽ eſſe, quem Laphyſtiũ nuncupant Orchomenij: Succiſa Phrixus Græco ritu fœmora dũ torrentur, intuetur. Sunt & alia deorũ ſigna, & Hercules angues (vt fabulis vulgatũ eſt) necans. Minerua etiam de Iouis vertice prodiens: Et taurus Areopagitarum donũ. Quæ verò dedicationis cauſa fuerit, multa quiuis ſuſpicari poſsit. Diximus autem ſuperius Athenienſes deorum cultu, ſtudióque religionis, longe cæteras omnes ciuitates anteire. Primi enim Mineruã Erganem cognomento appellarunt. Primi mutilos Mercurios coluerunt: Iidémque primi bonorũ Genio templũ dedicarũt. Iam qui artificiũ plurimi æſtimat, hæc antiquiſsimi operis ſigna quæ intueatur habeat. Vir quidam eſt galeę innitens, Cleœtæ opus, cui artifex idẽ vngues argẽteos fecit. Eſt etiam Terræ, à Ioue imbres implorantis, ſimulachrũ: Vel quòd Athenienſis aliquando pluuias deſiderarint, vel quòd tota Gręcia ſoli ſiccitate laborarit. Ibi & Thimotheus Cononis, & ipſe Conon poſitus eſt. Prognem filium tollere meditantem, & Ityn ipſum dicauit Alcamenes. Primam etiam oleæ plantam Minerua, & Neptunũs vndã proferens: ibi ſpectantur, & Iouis ſimulachrum, cui Polieo cognoment

mentũ.Leocharis opus:Cuius ſacrorum ri
tus cũ expoſuero,cauſam tamen obſcuram
eſſe facile patiar.In Poliei Iouis ara ordeũ
tritico permiſtũ apponunt,neque cuſtodes
adhibent:Bos ad ſacrũ comparata, dum ad
aram accedit,fruges eas attingit:Ex ſacer-
dotibus,is quem Buphonũ,ideſt bouis per
cuſſorẽ nominãt, ſecurim in illũ iaculatus
(hic enim ſacri ritus eſt)fugiens abit:Qui
aſtiterunt tanquam eũ qui bouem percuſ-
ſerit,non viderint.ſecurim in iudiciũ reã
citant:Et hæc quidem,quo diximus modo
peraguntur.In eo verò templo,quẽ Parthe
nona appellant,ac teſtudinis ea parte,quæ
Aquilæ dicuntur,ſigna poſita ſunt, ad Mi-
neruæ natales pertinentia: In poſtico Mi-
neruæ,& Neptuni de Attica certamẽ:Deæ
ſignum ex auro & ebore factũ,in galeæ co-
no Sphinx eminet: De ea, quæ memoriæ
prodita ſunt,tunc exponam, cũ ad Bœoto
rum res ventũ fuerit. Vtranque galeę par-
tem Gryphes tenent:Hos cum Arimaſpis,
qui ſupra Iſſedones ſunt,auri cauſa aſsiduè
bellare,Ariſteas Proconneſius carminibus
teſtatus eſt. Et aurum quidem quod cuſto-
diunt è terra naſci:Arimaſpos ipſos vnicũ
habere oculum,& Gryphes belluas aiunt,
alis,& roſtro aquilis perſimiles: Hæc illi
de Gryphibus. Mineruæ ſignum recto ſta-
tu

tu eſt cũ tunica talari:in eius pectore Meduſę caput,& Victoria cubitorum fere quatuor,manu haſtam tenent. Iacet ad pedes clypeus:ad imam haſtam draco,quem Erichthonium eſſe exiſtimare poſsis, in baſi, quæ de Pandoræ ortu traduntur, elaborata ſunt. Heſiodus quidẽ,& alij poëtæ prodiderunt Pandoram primam fœminam fuiſſe:neque, priuſquam illa gigneretur, extitiſſe muliebrem ſexum. Eo in loco vnicam videre memini ſtatuam, Adriano imperatori poſitam. Vnã item in ipſo templi aditu Iphicrati,qui multa,& ſanè admirabilia virtutis documenta dedit. Extra templum eſt æneus Apollo,quem à Phidia factum dicũt,Parnopium,à bruchis nempe appellant: Quòd ſe deus bruchos qui totum agrum magna afficiebant calamitate,extra fines pulſurum dixiſſet: Et pulſos quidem ſciunt,quo autem modo, non tradunt:Scio equidem ter in Sipylo monte deletos bruchos,non vno tamen modo: nam vehemens aliquando,& ſubita procella eos eiecit:Iterum acri æſtus vapore, qui ſtatim eſt imbres conſecutus, enecti ſunt: Iam tertio,repẽtino frigore oppreſsi perierunt:Atque hæc quidem, quæ de abolitis bruchis memoraui,ætate mea acciderunt. In Athenienſium arce Periclis Xanthippi

thippi filij ſtatua eſt. Ipſius etiam Xanthippi, qui ad Micalem cũ Perſis nauali prælio conflixit. Sed Periclis ſeiuncta eſt à cæteris. Xanthippo verò aſsiſtit Anacreon Teius, qui primus poſt Lesbiam Sapphò, magnam carminũ ſuorũ partem in exprimendis amoribus conſumpſit: Habitus eius eſt veluti hominis per ebrietatem cantantis: Fœminas eas, quę propè ſunt, Iò Inachi, & Calliſtò Lycaonis filiam, fecit Dinomenes. Eadem ferè omni ex parte de vtraque narrantur, amor ſcilicet Iouis, Iunonis ira, & mutatio vtriuſque. Inûs in bouẽ, Calliſtûs in vrſam. In eo arcis muro, qui ad auſtrum cõuerſus eſt, gigantũ, qui Thraciam, & Pallenes anguſtias incoluerunt, vulgo celebratum bellum. Athenienſium contra Amazones pugnã. Ad Marathonem in Perſas pręclariſsimũ facinus. Gallorum in Myſia internitionẽ. Hęc omnia Attalus dedicauit. Singula duûm fere cubitũm ſpacio continentur, Inter cæteras ſtatuas locũ ſuũ obtinet Olympiodorus: Quem honorem conſecutus eſt, cũ ob rerum, quas geſſit magnitudinẽ, tum quòd iniquiſsimis tẽporibus, & multis cladibus afflictos Athenienſes, ac iam ſpem omnem poſteri temporis abiicientes, erexerit & confirmarit: Accepta enim illa ad Chæroneam plaga, ingent

ingẽtes omnibus Græcis importatæ ſunt calamitates. Nam & qui periculum ſpectarant, quaſi ſua nihil intereſſet: & qui cum Macedonibus in acie ſteterant, in ſeruitutem ſimul omnes redacti ſunt. Vrbes quidem tum Philippus quamplurimas cepit: Athenienſes verò per ſimulationem pacis quàm grauiſsimis affecit detrimentis, cũ & inſulas illis, & maris imperium ademiſſet. Ac quantiſper regnauit Philippus, ac deinde Alexander, nihil omnino noui moliri Athenienſes auſi ſunt. Cum verò Macedones mortuo Alexandro Aridęo regnũ detuliſſent (commiſſa tamen Antipatro imperij adminiſtratione) non ferendum eſſe amplius viſum eſt, Græcorũ res tam diu à Macedonibus oppreſſas teneri. Quare & ipſi ſtatim arma ceperunt, & ad bellũ ali os etiã excitarunt. Quæ verò vrbes cũ Athenienſibus ſocietatẽ coierunt, hæ propemodum fuere. Ex Peloponneſo Argi, Epidaurus, Sicyon, Troëzen, Elei, Phliaſij, Meſſenij. Ex iis, qui extra Corinthiorũ Iſthmum ſunt, Locri, Phocenſes, Theſſali, Caryſtus, Acarnanes, qui cum Aetolis cenſentur: At Bœotij, qui Thebis deletis Thebanum agrum tenebant, cum veriti eſſent ne Athenienſes Thebas, eò Colonia deducta, reſtituerent, non modo in eam ſocietatẽ nomẽ

ſuum

ſuum non ediderunt:ſed etiam opes ſuas omnes in Macedonum ſtudia cõtulerunt. Cum verò ciuitates,quæ tunc belli gerendi cauſa conſpirarunt, ſingulos duces dediſſent,ab vniuerſis imperator declaratus eſt Leoſthenes Athenienſis, cum propter patriæ dignitatem,& militaris rei ſcientiam:tum quòd præclara eius viri in omnes Græcos merita extabant. Nam cum Alexander Græcos,qui Dario ſtipendia fecerant,in Perſidis vrbes diuidere ſtatuiſſet,hic eos, antequam id fieret, claſſe in Europam reportauit:Et planè cum hominum de ſe ſpem virtute vinceret,fuit eius mors non magis luctuoſa cunctis, quàm calamitoſa.Tunc enim demum Macedonum præſidia impetu in Athenienſes facto,Munychiam primum, Piræeum deinde,& longos muros occuparunt. Verum Antipatro mortuo, Olympias ex Epiro profecta,ſublato Aridæo non diu regnum tenuit:Neque enim multo poſt à Caſſandro per obſidionem capta Macedonum multitudini tradita eſt.Regno verò inito Caſſander(vt cætera)quæ ad Athenienſes non pertinent, miſſa faciam, Panactum Atticæ caſtellum,& Salamina cepit,tyrannúmque Athenienſibus impoſuit Demetrium Phanoſtrati filium, hominem ſa-

pientiæ laude præſtantem: Hunc Demetrius Antigoni filius adoleſcens, è ſingulari quodam in Græcos ſtudio gloriam captans, nõ ita multo poſt eiecit. Sed rurſus Caſſander, pro acerbiſsimo quo in Athenienſes laborabat odio, Lachari, qui ad illud vſque tempus principem in plebe locũ tenuerat, in fidem ſuam recepto, vt tyrannidem inuaderet perſuaſit: Et is quidem, omnes, de quibus aliquid literis mandatũ ſit, acerbitate in homines, in deos impietate ſuperauit. At Demetrius Antigoni filius, & ſi nonnihil ab Athenienſibus diſsidebat, euertit tamen Lacharis tyrannidẽ. Is vbi captos vidit muros ad Bœotios confugit: Quò cum aurea ſcuta ex arce direpta, & Mineruæ, quæ remoueri poterunt, ornamenta omnia aſportaſſet, propter eã, quæ de ipſius diuitiis erat, opinionem, à Coroneis eſt interemptus. Liberatis verò Athenienſibus tyrannorũ dominatu, non ſtatim Demetrius poſt Lacharis cædem Piræeum reddidit, quin poſtea, cum bellica vi oppidum in poteſtatem redegiſſet, præſidio, & munitionibus eum locum firmauit. quod Muſæum appellant. Eſt autẽ intra vetus pomariũ, è regione arcis, collis, in quo Muſæum vatẽ canere ſolitum, atq; ibidem ſenectute conſumptũ, humatum

tum ferunt: Eodem poſtea in loco Syro homini monumentum eſt erectum: Eum ſanè collem Demetrius occupatum muniuit. Aliquot poſt annis excitauit optimum quemque Athenienſium, rerum à maioribus ſuis geſtarũ memoria: Quare cum viderent quorſum euaſiſſet florentiſsimæ reip. decus, confeſtim Olympiodorum ducem deligunt: Is habito delectu, in quo neque ſenibus, neq; pueris vacatio fuit, exercitum contra Macedonas eduxit, non robore magis, quàm militum alacritate confiſus, priſtinam ſe belli gloriã patriæ vindicaturum. Prælio itaque Macedonas fudit, ac fugientes in Muſæum perſecutus, loco capto, Athenienſes Macedonum dominatu liberauit: Quo tempore cũ omnes reip. egregiam operam nauaſſent, Leocriti tamen Protarchi filij virtus excelluit: Is enim primus muros aſcendit, primúſq; intra Muſæum irrupit: Atque ei quidẽ in pugna cæſo, & alij ab Athenienſibus honores habiti ſunt, & eius clypeum Ioui liberatori dedicarunt, cum inſcriptione nominis, & præclari facinoris indice. At Olympiadorus nõ vnum hoc virtutis ſuæ, quod paulo ſuperius commemorauimus, ſpecimen dedit: Sed, præterquã quod Piræeum, & Munychiam recepit, idem Macedonas

Eleuſinem inuadentes,comparata Eleuſiniorum manu prælio vicit:Et ante,cum in Atticam Caſſander eſſet hoſtiliter ingreſſus,nauibus in Aetoliã profectus,ab Aetolis,vt auxilia mitterent,impetrauit;Quæ res maximo bello impendẽte ſaluti Athenienſibus fuit.Sunt igitur illi apud Athenienſes,ſua,cum in arce,tum in Prytaneo monimenta:Et Eleuſinij picturæ res eius geſtas mandarunt:Quin & è Phocenſibus qui Elateam incolunt,ex ære ſtatuã Olympiodoro Delphis poſuerunt,quòd illis,cũ à Caſſandro defeciſſent,opem tuliſſet. Prope Olympiodori ſtatuam, Dianæ ex ære ſimulacrum ſtat,Leucophrynes cognomẽto:Themiſtoclis filij dedicarunt. Magnetes enim,quibus ex regis liberalitate imperauit Themiſtocles, Leucophrynen Dianam colunt.Sed enim mihi nõ eſt,vniuerſæ Græciæ hiſtoriã contexenti,in hac parte diutius immorãdũ.Endœus patria fuit Athenienſis,Dædali diſcipulus,qui fugientem Dædalũ ob cædem Cali,eſt in Cretam ſecutus.Hic ſedentẽ fecit Mineruã,cuius eſt inſcriptio , dedicaſſe Calliã, Endœum feciſſe.Eſt ibidẽ ædes,quod Erechtheũ appellant.In veſtibulo Iouis ſupremi ara eſt, ad quam victimas nõ cædunt:Sed liba duntaxat apponunt,ac vino quo minus vtãtur

religione prohibentur. In ipſo aditu aræ ſunt, Neptuni vna, ad quã ex oraculo Erechtheo rem diuinã faciunt: Butæ herois altera: Tertia Vulcani: In parietibus picta ſunt, quæ ad Butadarũ gentem pertinent. Aedes ipſa duplex eſt. In ea marinæ aquæ puteus, quod certe miraculo nõ adſcripſerim: Nã & ex iis qui mediterranea incolunt alij, & in primis in Caria Aphrodiſienſes talem puteum habent. Sed quod literis mandandum ſit, id nempe eſt, quòd flante auſtro vndarũ ſonitũ reddit: Quódque in ſaxo tridẽtis forma inciſa eſt, quòd eſſe monimentum aiunt, eius, quod Mineruæ cum Neptuno fuit de Attica certaminis: Et ſacra quidẽ Mineruæ cum vrbs, tũ regio eſt vniuerſa: Curię enim & ſuos quęque deos priuatim colunt, & Mineruæ cõmuniter diuinã rem faciunt. Omniũ verò ſanctiſsimũ Mineruæ ſignũ illud eſt, quòd iam inde ab initio de cõmuni omnium curiarũ conſilio dedicatũ eſt in Arce: Cum ea vrbis nomine appellaretur, Delapſum quidem de cælo fama vulgauit: Sed mihi id neque affirmare, neq; refellere in præſentia in animo eſt. Lucernã quidem ex auro deæ Callimachus fecit, in quam oleum infuſum non conſumitur, niſi exacto demũ anno, cũ tamen lucerna dies, noctéſque ar-

deat. Id adeo euenit, quod lucernæ ineſt è lino carpaſio funiculus: Quod ſanè linum, vnum ex omnibus igni nō cōficitur. Eminet ſupra lucernā palma ænea, quæ cum ad lacunar conſurgat, exceptū vaporem facilè diſsipat. Callimachus verò ipſe, qui lucernam fecit, & ſi multo eſt infra ſummos artifices, ſolertia tamen cæteris longè præſtitit. Primus enim lapides terebrauit. Nomen verò cacizotechnon, quaſi artis dicas ſuæ calumniatorē aut ſibi ipſe impoſuit, aut ab aliis impoſitum, vſurpauit. Erectus autem eſt in Poliadis delubro Mercurius ligneus (fuiſſe aiunt Cecropis donū) inter Myrti ramos valde conſpicuus. Inter vetuſtiſsima donaria, quorū mentio fiat digna ſunt, lecticaria ſella compactilis, Dedali opus: Et de Perſarum ſpoliis, Maſiſtij, qui ad Platæas equitū dux fuit, lorica: Et Acinaces, qui Mardonij fuiſſe dicitur. Maſiſtium quidem ab Athenienſium equitatu interemptū ſcimus: Nā Mardonius in acie contra Lacedæmonios dimicans, à Spartano milite eſt interfectus. Eius igitur Acinacen aut omnino nō ſuſtuliſſent Lacedæmonij, aut certè ſublatū Athenienſibus nō conceſsiſſent. De olea verò aliud nihil memorant, niſi eſſe eam Mineruæ de Attica certaminis monimentū. Addunt incenſa à

Per

Perſis vrbe conflagraſſe, eodémque die in duûm cubitûm proceritatem germinaſſe. Cum Mineruæ templo, Pandroſi ædes coniuncta eſt, quæ per ſola ex ſororibus fidem in depoſito ſeruauit. Iam verò, quæ magnę mihi ſunt admirationi, neque apud omnes vulgata, ea vti ſe habent exponã. Virgines duæ non longè à Poliados habitant: Eas Athenienſes Ciſtiferas appellant. Hæ certum tempus apud Deam commorantur, deinde vbi feſtus dies aduenit, per noctem capite tollunt quæ illas Mineruæ ſacerdos ferre iuſſerit: Cum neq; ipſa quid ferendũ det, neque virgines quid ferant, ſciant. Eſt in vrbe ſeptũ quoddam non longè à Veneris quæ in hortis dicitur: Ibi in ſpecũ quandam deſcendẽtes, onus deponunt, & pro eo aliud item velatũ, & occultũ tollunt, ac foras cum egreſſæ fuerint, exauctoratę in poſterum quò velint abeunt. Sed pro illis totidẽ alias quas in arcem adducant, capiunt. Ad Mineruæ anus eſt affabrè elaborata, cubitali fere altitudine, quã eſſe aiunt Lyſimachẽ deæ miniſtrã. Sunt etiam ex ære ſigna duo quaſi inter ſe dimicantium: Eorũ alterum Erechtheum appellant, alterum Eumolpum: Neq; tamen ignorant qui res priſcas norunt, Immaradũ eſſe hũc Eumolpi filium, quẽ Erechtheus occiderit. In baſi

interiore ſtatuę eorum ſunt, qui vates Tolmidæ fuerunt: Tolmides etiam ipſe, qui Atheniẽſium claſsis dux, & alios magnis affecit incõmodis, & in primis Peloponneſiorum maritimũ agrum excurſionibus infeſtum reddidit. Idẽq; Lacedæmoniorum ad Gythium naualia incendit: Finitimos dein adortus Eubœan & Cytheriorũ inſulam cepit: Cum in Sicyoniorum deinde fines traieciſſet, eos, qui armis ne agrũ popularetur, impedire conati ſunt, intra vrbem repulit. Inde Athenas reuerſus Eubœam, & Naxum colonias deduxit. Idẽ cum exercitu in Bœotos impetu facto agrum depopulatus eſt. Capta mox per obſidionẽ Chæronea in Haliartiorũ fines excurrit: Vbi, & ipſe dimicans cecidit, & copiæ eius omnes fuſæ, fugatæq; ſunt: Atque hæc quidẽ de Tolmide comperta habeo. Extãt priſca Mineruæ ſigna, quæ ſanè integra manſerunt, decolorata tamẽ fumo, & quæ ictum omnino nullum valeant ſuſtinere. Ad ea enim flamma peruaſit, quo tempore, cum naues conſcenderent Atheniẽſes, vrbem, quã militaris ætas deſeruerat, Xerxes occupauit. Spectatur & apri venatio, parũ verò liquet, an is Calydonius aper ſit: Cycni etiã cum Hercule pugna. Ab hoc quidem Cycno, & alios interemptos ferunt, & Ly-

cum

cum Thracem propoſitis de ſingulari certamine præmiis: Ad Peneum autem amnē ab Hercule eſt ipſe interfectus. Atq; ad ea quidem, quæ de Theſeo Troëzenij cōmemorant, addunt: Herculem Troëzenem ad Pittheum veniſſe, cúmque accumbere vellet, Leonis pellem depoſuiſſe, acceſsiſſe & alios Troëzeniorum pueros, & Theſeum annum agentem ferme ſeptimum: Cæteros, vt Leonis pellem viderunt, perterritos aufugiſſe: Theſeum, nihil magnopere metuentem, propius veniſſe, abreptáq; de ſeruorum manibus bipenni, quòd viuentem Leonem eſſe putaret, inuadere illum voluiſſe. Et hæc quidē de Theſeo prima apud Troëzenios hiſtoria vulgata eſt: Alteram adiiciunt. Crepidas Aegeum ſub ſaxo, & enſem depoſuiſſe, quo ea ſibi ſigna in filio agnoſcendo forent, ac deinde Athenas reuerſum, Theſeū, cum iam ſextumdecimū ætatis annum attigiſſet, amoto ſaxo, depoſitum ſuſtuliſſe: Res tota ex ære præter ſaxum, in arce expreſſa eſt. Eodem in loco aliud Theſei facinus memoriæ commendarunt, de quo huiuſmodi narratur hiſtoria, Cretenſium agrū cùm alium, tum eum qui Tethrini amni adiacet, taurum infeſtū reddidiſſe: Fuiſſe enim priſcis temporibus belluas multo immaniores, atque homini

bus formidoloſiores, cui rei teſtimonio ſunt Nemeus, & Parnaſius Leo, dracones in pluribus Græciæ locis, apri etiam Calydonius atque Erymanthius, & in Corinthiorum finibus Crommyonius: Has feras partim terram protuliſſe, partim dis fuiſſe ſacras, nonnullas etiam ad homines plectendos extitiſſe ferunt: Taurum enim hunc Cretẽſes Neptuni ira immiſſum memorant, quòd Minos late mari toti, quod Græciam alluit, imperans, nihilo quàm cæteris dis Neptuno maiorem honorem habuiſſet: E Creta verò eundem taurum in Peloponneſum traieciſſe, vnũque fuiſſe de duodecim Herculis laboribus. Inde in Argiuorum campos actum per Corinthiacũ Iſthmum in Marathoniã Atticæ regionẽ fuiſſe: Ibi inter alios multos, quos caſus obtulerat, Minois etiã filiũ Androgeũ intermiſſe: Minoem grauiter eo caſu cõmotũ, cum id Athenienſium fraude accidiſſe interpretaretur, cõparata claſſe Athenas oppugnatũ veniſſe: Ac non prius Atheniẽſes vexare deſiiſſe, quã pacti ſe eſſent pueros ſeptem, ac totidem virgines quotannis in Cretã miſſuros, qui Minotauro, quẽ Minos in Labyrintho Gnoſi incluſerat, traderentur. Marathoniũ verò taurũ Theſeũ fama eſt in arcẽ egiſſe, ac ipſi deæ mactaſſe, cu-

ius

ſus rei imaginẽ Marathoniorum curia dedicauit. At Cylonem cum dignum putarint, cui ſtatuam ponerent, comperti nihil habeo, cum de tyrannide eũ conſilia iniſſe conſtet: Habitum tamẽ hunc illi honorem coniicio, & quòd formæ dignitate præſtiterit, & gloria fuerit minimè vulgari. Nã in Olympia victor de iterato ſtadio renuntiatus eſt, & Theagenis Megarenſium tyranni filiã in matrimonio habuit. Præter ea verò, quæ adhuc recenſui, duo ſunt ex prædæ decimis inſignia apud Athenienſes opera: De Perſarũ, qui in Marathoniorum fines inuaſerant, manubiis, Mineruæ ex ære ſignum, quod Phidias fecit, in cuius clypeo Lapitharum & Centaurorum pugnam Mys cælauit: cum eam Myi, & quæ in clypeo ſpectantur reliqua Parrhaſius Euenoris filius pinxiſſet. Haſtę cuſpis, & in ſumma galea criſta à Sunio vſque adnauigantibus conſpicua eſt. De Bœotiorũ verò & Chalcidẽſium, qui in Eubœa ſunt, decimis, æneus currus. Duo præterea dona dedicarũt, Periclem Xanthippi filium, &, quæ omnibus Phidiæ operibus antecellit, Mineruam, quam, quòd à Lemniis dedicata eſt, Lemniã appellãt. Arcem ipſam, præter eam partem quã Cimon Miltiadis filius extruxit, muris cinxiſſe Pelaſgos homines

mines tradunt, qui imam eius partem tenuerunt. Agrolam, & Hyperbium, de quibus cum ſtudioſè ſciſcitatus fuerim, aliud nihil comperi, quàm è Sicilia eos in Acarnaniam migraſſe. Cum iam deſcenderis, non tamen ad inferiores vrbis partes, ſed paulo infra propylæa; frontem videas, & illi proximum Apollinis, & Panos fanum, & in eo ipſo ſpecum, in quo cum Creuſa Erechthei filia, Apollinem concubuiſſe fama vulgauit. De Pane verò hæc memoriæ prodita ſunt. Nuntium ad Lacedæmonios de Perſarum in Atticam irruptione Philippidem miſſum: Hunc cum rediiſſet, retuliſſe Lacedæmonios, minus maturè copias educere, quòd religione impediretur, cum exercitu exire antequã Luna orbem compleſſet: Sibi verò ad Parthenium ſaltum Pana obuium factum, qui ſe Athenienſibus in pugna ad Marathonem præſtò futurum pollicitus fuerit. Ex eo nuntio deo honores haberi cœptos. Quæ verò vrbis regio Areopagus dicitur, inde nomen accepit, quod eo in loco ab initio Mars capitis cauſam dixerit. Nã & Halirrhothium ab eo occiſum, & qua de cauſa antè expoſuimus. Eodem verò in loco Oreſti de matris cæde iudicium eſt conſtitutum: Extat adhuc Mineruæ Areæ (ideſt deprecatricis)

ara,

ara, quam Oreſtes iam abſolutus, dicitur dedicaſſe. Scabella ibidem, quæ ſaxa eſſe videntur, duo ſunt argentea, quibus accuſatores & rei inſident; alterum contumeliæ, impudentiæ alterum vocant. Proximè dearum eſt ædes, quas Athenienſes ſeueras, Heſiodus in eo, quem de Gentilitate deorum fecit, carmine, Erinnys nominat. Earum ſerpentibus eſſe crinem implicitum primus omnium finxit Aeſchylus. Nihil tamen vel harum, vel cæterorum, quæ illic poſita ſunt, inferorum numinum ſimulachra, quidquā horribile prę ſe ferunt. Nam Plutonis, Mercurij, & Telluris ibidē ſunt ſigna, ad quæ rem diuinam faciunt, quicūque capitis periculo fuerint liberati. Sed alij etiam cum hoſpites, tum ciues. Intra ſeptum Areopagi, Oedipi monimentum eſt, de quo cum ſedulò quærerem, eius oſſa Thebis eò deportata comperi. Quæ enim de Oedipi morte Sophocles finxit, Homerus facit quominus vera fuiſſe credam. Ab eo enim traditum ſcimus, Meciſteum Thebas profectum iis ludis, qui ad Oedipi tumulum facti ſunt, decertaſſe. Sunt etiam apud Athenienſes alia iudicia, ſed multo minus illuſtria. Eorum vnū Parabyſtum, alterum Trigonum nomināt. Illud ab obſcuro vrbis loco, in quo leuiſsimæ prorſus

cauſæ

cauſæ cognoſcuntur: hoc à loci forma nomen ſumpſit. Batrachij verò & Punicei à coloribus in hunc vſque diem nomina permanſere: Maximum verò omnium, & quò frequentiſsimi conueniunt, Heliæam vocant. In eo foro, quod Palladium appellant, cædis cauſæ agitantur, atque in eo quidem primum Demophontem cauſam dixiſſe nemo ambigit, cuius verò is criminis reus fuerit, non ſatis inter omnes conuenit: Diomeden quidem tradunt Ilio capto cum in patriam reueheretur, per noctem viæ errore ad Phalerũ appuliſſe: Vbi cum Argiui qui cum eo erant in agrũ tanquam hoſtilem populabundi excurrerent, vt qui aliam quàm Atticam terram inter tenebras crederent, Demophontem aiunt & ipſum neſcientem Argiuorum eam claſſem eſſe, ad propulſandas populationes accurriſſe: Vbi, cum aliquot interfectis Palladio erepto domum abiret, ab eius equo Athenienſem hominem ſubuerſum, eliſúmque interiiſſe. Demophontem itaque alij ab eius qui interfectus fuerat propinquis, alij verò ab Argiuorum multitudine reum factum memorãt. In Delphinio cauſam dicunt, qui ſe iure occidiſſe defendũt: Quo in loco Theſeus cum Pallanta, eiúſq; filios res nouas molientes interemiſſet,

abſol

abſolutus eſt. Ante Theſeum enim interfectorem neceſſe erat exilij cauſa ſolum vertere, aut talionis pœnam ſuſcipere. In Prytaneo de ferro, aliiſque inanimis iudicium fit, cuius rei hoc initium fuiſſe arbitror: Erechtheo Athenis regnante, bouem ſacerdos is, qui Buphonus eſt appellatus, ad Polici Iouis aram mactauit, ſtatimque relicta bipenne è finibus exceſsit: Bipennis iudicio abſoluta eſt, & eum quidem ritum quotannis ſeruant. Dicuntur autem alia quoque ſenſu carentia lege plecti. Pulcherrimum verò & ad Athenienſium gloriam maximè inſigne monimentum Cambyſæ acinaces præbuit. In Piræei maritima parte gurges quidam eſt, vbi qui in exilium abeunt, ſi quod nouum fuerit in eos crimen conflatum, è naui iudicibus in littore conſiſtentibus, cauſam dicũt: Ac Teucrum aiunt primum omnium eo ſe in loco Telamoni purgaſſe, cum de Aiacis cæde culpa vacaret. Et hæc quidem de iudicijs commemorauimus, vt quantæ ea curæ Athenienſibus ſint, intelligi poſsit. Non longè ab Areopago nauis oſtenditur ad Panathenæorum pompam fabricata, qua fortaſſe maior alia facile inueniatur: Ea verò quæ Deli eſt, omnes quas ego norim, magnitudine ſuperat, è foris enim eius no-

uenis eminent remigibus tranſtra. In curiis ipſis extra vrbem & in viis paſsim deorum templa, heroum, & hominum ſunt ſepulchra. Non longè à muris Academia eſt, priuati olim hominis ager, nunc gymnaſium, in cuius primo aditu, intra ſeptum quoddam Dianæ pulcherrimæ & optimæ ſigna viſuntur: Eſſe verò ea Dianæ cognomina, & ipſe coniicio, & Sapphus carmina teſtantur, de quibus nihil hoc loco attinet dicere, cum multa tamen tradita ſint. Eſt & Bacchi Liberatoris ædes non ſanè magna, in quam ſtatis diebus quotannis dei ſignum deportant. Iam verò inter ſepulchra, primum obtinet locum Thraſybuli Lyci filij, viri Athenienſium omnium qui ante ipſum fuere, quíque ſunt eius ætatem conſecuti, omni laudum genere præſtantiſsimi. De quo, cum nihil nunc neceſſe ſit omnia commemorare, vnum tamen, ex quo ſit eius virtus teſtata, non prætermittam. Is triginta tyrannorum dominatum initio cum ſexaginta non amplius ſociis, Thebis profectus, euertit: Et Athenienſibus diuturnis ſeditionibus penè afflictis, compoſitionis & concordiæ author fuit. Alij deinceps ſunt tumuli, Periclis, Chabriæ, & Phormionis. Eſt etiam ſuum omnibus qui aut naualibus, aut terreſtribus

præ

prælijs pro patria mortem oppetiere, monimentum: iis exceptis, qui ad Marathonem ceciderunt: Illis enim eodem quo occubuerunt loco ſepulchra ad virtutis memoriam erecta. Alij omnes in via ſunt, quę ad Academiam ducit, ſepulti ac pilæ tumulis impoſitæ, cum elogiis nomẽ cuiuſque, & curiam teſtantibus. In primis eorum ſepulchra ſpectantur, quos, cum Thraciam iam omnem ad Brabiſcum vſque occupaſſent, Edoni de improuiſo adorti interemerunt: Quos ipſos etiam fulminibus ictos periiſſe dicunt. Duces & alij ibi ſiti ſunt, & Leagrus, cui copiæ omnes fuerant cõmiſſæ: Et Decelenſis Sophones, qui Eurybaten Argiuum de quinque in Nemea certaminibus victorem Aeginetis opem ferentem, occidit: Et hunc quidem extra Græciam tertium exercitum Athenienſes miſiſſe cõſtat: Nam Priamo & Troianis Græci omnes communi conſenſu bellum intulerunt: Athenienſes verò ductu proprio in Sardiniam primùm, deinde in Ioniam, tertio in Thraciam arma promouere. A fronte monimenti columna eſt, in qua pugnantes equites duo cernſitur: quorum vni Melanopo, alteri Macartato nomen: Qui aduerſus Lacedæmonios, & Bœotios dimicantes in ipſis Eleuſiniorũ & Tanagræo-

rum finibus cecidere. Extant & Theſſalorum equitum tumuli, qui pro vetere amicitia Athenienſibus auxilio venerūt, cum in Atticam Peloponeſij duce Archidamo inuaſiſſent: Ac ſecundum eos Cretenſium ſagittariorum: Athenienſium rurſus, Cliſthenis primum, qui certa iura, quæ adhuc conſeruātur in tribus deſcripſit: Equitum deinde eorum, qui in eadem cum Theſſalis pugna, ceciderunt. Eodem etiam in loco Cleonæi iacent, qui cum Argiuis in Atticam venerunt: Qua autem de cauſa venerint, tunc exponam, cum ad Argiuorum res deſcenderit hiſtoria. Et Athenienſium ibi ſunt tumuli, eorum qui ante Perſicum bellum cum Aeginetis pugnarunt: Aequitatis autem pleniſsimum illud plebeſcitum fuit, quo publicæ ſepulturæ honor eſt cum ſeruis cōmunicatus: Eorumque nomina columnis inciſa ſunt, quod fideliter & ſtrenuè dominis in prælio operam ſuam nauaſſent. Sunt & aliorum virorum monumenta, qui diuerſis in locis pugnantes ceciderunt: Clariſsimi verò omnium qui ad Olynthum pugnarunt. Ibi videas, & Meleſandri monimentum, qui nauibus aduerſo Mæandro in ſuperiorem Cariam contendit. Ibidem conditi ſunt, qui Caſſandri bello occubuerunt, Argiuis

giuis

giuis opem ferentes. Huius verò ſocietatis cum Argiuis hanc fuiſſe cauſam tradunt. Sparta terræ motu concuſſa, Hilotes, publicæ ſcilicet operæ, captiui Meſſenij, in Ithomen ſeceſſerunt: Fecit ea defectio vt Lacedæmonij, & ab aliis, & ab Athenienſibus auxilia poſcerent. Miſsi ſunt itaque lectiſsimi viri cum Cimone Miltiadis filio: Sed eos Lacedæmonij, quòd ſuſpectos haberent, remiſerunt. Vbi igitur illi domum rediere, Athenienſes ea contumelia grauiter commoti, cum Argiuis Lacedæmoniorum hoſtibus fœdus fecerunt. Cum verò ad Tanagram cum Bœotiis, & Lacedæmoniis eſſent Athenienſes prælium commiſſuri, auxilia illis quidem Argiui miſerunt: Neque multum abfuit quin ex acie ſuperiores diſcederēt. Verum nox quo minus vtri viciſſent cerni poſſet, obſtitit. Poſtero verò die Theſſalorum equitum proditione à Lacedæmoniis Athenienſes victi ſunt. Sed eorum ducum, quorum eo in loco monimenta extant, longè clariſsimus Apollodorus mercenariorum dux: Qui cum Athenienſibus eſſet ab Ariſto eius Phrygiæ, quæ ad Helleſpontum eſt, ſatrape, cum auxiliis miſſus, Perinthiorum ciuitatem, eius fines Philippo cum exercitu ingreſſo, ſeruauit. Eſt igi-

tur illic cum Eubulo Spintheri filio ſepultus: Alij etiam quorum virtuti Fortuna fuit iniquior: Eorum enim alij cum in Lacharem tyrannum coniuraſſent, alij verò cum de eiiciendo ex Piræeo Macedonum præſidio conſilia iniiſſent, priuſquàm negocium conficerent, conſciorum indicio oppreſsi ſunt. Siti etiam ibi ſunt qui ad Corinthum ceciderunt, vbi facilè declararunt dij, quemadmodum & poſt in Leuctrica pugna, nihil intereſſe ſpectata quēquam virtute eſſe, eius conſiliis fortuna ſi non reſpondeat: Nam Lacedæmonij, qui Corinthios ante, Athenienſes, Argiuos, & Bœotios armis domuerant, ad Leuctratam ingenti clade à ſolis Bœotiis afflicti ſunt. Poſt eorum tumulos qui ad Corinthum periere, columnam vnam multis erectam eſſe, inſcripti elegi teſtantur. Hos enim in Eubœa, illos in Chio, quoſdam in extremis continentis Aſiæ finibus, alios in Sicilia cecidiſſe indicant. Duces etiam adſcripti ſunt, præter Niciam, & Platæenſes milites vnà cum oppidanis. Niciam quidem præteritum non aliam ob cauſam, quàm Philiſtus prodidit, crediderim: Scribit enim ille Demoſthenem in deditione facienda, ſe vnum excepiſſe, ac priuſquam in hoſtium poteſtatem veniret,

ret,

ret, ſibi ipſi manus conſciſcere conatum. Niciam verò vltro deditionem feciſſe, eámque ob rem nomen adſcriptum non eſſe, quòd ſe cũ hoſtibus dedidiſſet, quod imperatore, ac forti viro dignum eſſet, non fecerat. Sunt in alia columna inſcripti qui in Thracia,& ad Megaram pugnarunt, quíque cum Alcibiade fuerunt, cum eius authoritatẽ ſecuti, Arcades, qui Mantineam tenent, & Elei à Lacedæmoniis defeciſſent: Et qui ante Demoſthenis in Siciliam aduentum, Syracuſanos vicerunt. Sepulchra etiam eorum viſuntur, qui ad Helleſpontum nauali prælio conflixerunt,& qui ſteterunt contra Macedonas in Chæronea, quíque ſub Cleone ad Amphipolim meruerunt: Ad hos, qui ad Delium in Tanagræorum finibus ceciderunt,& quos in Theſſaliam Leoſthenes duxit,& qui cum Cimone in Cyprum nauigarunt: illi etiam qui Olympiodorum ſecuti tredecim non amplius viri, Macedonum præſidium eiecerunt. Ferunt Athenienſes Romanis aliquando ſe finitimum quoddam bellum gerentibus auxilia non ſanè magna miſiſſe: Triremes etiam quinq; Atticas nauali prælio cõtra Carthaginienſes interfuiſſe: ſua igitur iis etiã militibus ſunt monimenta. Tolmidæ

verò, & militũ eius res geſtas, quoque modo interierint, ſuperius expoſuimus: Eorum etiã, ſi quis forte id noſſe aueat, in eadem via ſepulchra ſunt. Siti præterea illic ſunt quorum magna extitit Cimone duce bellicę virtutis & perilluſtris gloriæ: Eodẽ enim die hoſtes ad Eurymedontem terreſtri prælio, naualique ſuperarunt. Conon exinde, & Timotheus ibidem ſepulti, qui poſt Miltiadem, & Cimonem primi, pater & filius res magnas & prẹclaras geſſerũt. Cõditi ibi etiam ſunt Zeno Mnaſei filius Chryſippus Solenſis, Nicias Nicomedis filius in pingendis animalibus ætatis ſuæ longè prę ſtantiſsimus: Harmodius, & Ariſtogiton, qui Piſiſtrati filiũ Hipparchũ occiderunt. Oratores verò Ephialtes, qui Areopagi inſtituta, vt qui maximè peruertit: Lycurgus Lycophronis filius, qui talentorum ſex millia & amplius quingẽta pluſ quam Pericles Xanthippi filius coëgerat, in ærarium intulit. Idemq́ue ad Mineruæ pompas ornamenta multa, & aureas victorias comparauit, ac virginibus centum mũdum dedit: Ad belli autem vſus ſcutorum, & iaculorum numerum auxit, claſſem ſuppleuit, vt quadrigentæ triremes ad nauales pugnas deduci poſſent. Inter opera verò, quæ exædificauit theatrum eſt, quod cũ

alij

alij inchoatum reliquiſſent, ipſe abſoluit:
Ac dum reip. præeſſet, nauale in Piræeo:&
eo in loco, quod Lycium dicitur, gymna-
ſium erexit: Ac opera quidem ex auro &
argento, quæ ille dedicarat, Lachares ty-
rannus ſuſtulit, Aedificia permanēt. In pri-
mo Academæ aditu, Amoris eſt ara, cū in-
ſcriptione, Charmum Athenienſium primū
Amori dedicaſſe. Eam enim aram, quæ in-
tra vrbem eſt, quam appellant Anterotis,
inquilinorum donum fuiſſe dicunt, ac de-
dicationis huiuſmodi cauſam extitiſſe:
Meles Athenienſis amatorem ſuum Tima
goram inquilinum hominem faſtidiens,
per contemptum, vt de ſummo ſaxo ſe abii-
ceret, iuſsit. Timagoras, qui ſemper omnia
quæ puer imperaret facienda putaſſet, ani-
mam etiam ipſam facile profudit; Vnde e-
nim iuſſus erat, impigre ſe præcipitem de-
dit. Meleten verò re cognita ſuæ in illum
acerbitatis adeo pœnituit, vt ex eodem ſe-
ipſum etiā ſaxo deiecerit. Ex eo tam atro-
ci rei euentu ab inquilinis, vt in eo ipſo lo
co Anteros genius Timagoræ amoris vin
dex coleretur, inſtitutum. In Academia
Promethei ara eſt, à qua homines in vr-
bem accenſas lampades præferentes de-
currunt. In eo enim certamen eſt, vt accen
ſæ conſeruentur, cuius enim fax extin-

cta fuerit, is victoria ſucceſſori cedit: Eadémque ratione ille tertio: Quòd ſi nulli ardentem perferre licitum fuerit, palma in medio relinquitur. In eadem Academia Muſarum ſunt & Mercurij aræ, interius Mineruæ, ſua etiam Herculi. Olea inter hæc ſpectatur, quæ ſecunda fertur è terra prodiiſſe. Non longe ab Academia Platonis eſt monimẽtum, cuius in philoſophiæ ſtudio præſtantiam diuinitus ſignificatam tradunt: Socratem enim ea nocte, quam dies ille eſt conſecutus; quo ſe Plato in eius diſciplinam tradidit, vidiſſe per quietem Cygnum ſibi in ſinum aduolaſſe. Cygnum autem canoram maxime auem eſſe vulgo creditur, Cygnum enim Ligurum, qui in Gallia Tranſpadana ſunt, regem muſicæ laude clarum fuiſſe, memorant: Eũ cum deceſsiſſet, ab Apolline in ſui nominis auem mutatum. Ego verò apud Ligures regnaſſe in muſicis ſolertem hominẽ, vt credam facile adduci poſſum: ſed hominem in auem mutatum minime fide dignum videri poteſt. In hac agri parte Timonis eminet turris illius nempe, qui ſolus nouit, fœlicitatis compotem eſſe non poſſe, qui hominum aliorum conſuetudinem non defugiſſet. Oſtenditur etiam locus, quod Equeſtre iugum appellant, in

quam

quam Atticæ partem Oedipum primum veniſſe ferunt, qui de eo diuerſa ab Homeri carminibus memoriæ prodiderunt. Ibi & equeſtris Neptuni, & equeſtris Mineruę aras, ac Pirithoi, Theſei, Oedipi, Adraſti vi deas heroica monimenta. Neptuni lucum, ac templum Antigonus incendit, quo tem pore cum exercitu in Atticam inuadens, alias etiam eius partes magnis affecit calamitatibus. Paruæ Atticæ curiæ, quę paſſim, vti ſors tulit, incoluntur: hæc nobis quæ literis mandemus præbent. Apud Halimuſios Cereris Legiferæ, & Proſerpinæ fanum eſt. In Zoſtere prope mare Mineruæ, Apollinis, Dianæ, & Latonæ templa ſunt. Ac Latonam quidem hic peperiſſe negant: ſed cum nō longe pariundi tempus abeſſet, Zonam ſoluiſſe dicunt, inde loco nomen inditum. Proſpaltij Cereris & Proſerpinæ ædem habent. Anagyraſij matris Deûm delubrum. Apud Cephalenſes, Caſtores præcipua quadam coluntur religione, magni enim Dij ab iis appellãtur.

In Praſienſibus Appollinis eſt templũ, quo Hyperboreorum primitias mitti tradunt: Eas enim Hyperborei Arimaſpis committunt, Arimaſpi Iſſedonis: Ab iis acceptas Scythæ Sinopen, inde ad Praſienſes Græci deportant: eas deinde De-

Ion Athenienſes, mittunt. Inuolutæ illæ quidem triticea ſtipula ſunt, neque eas cuiquam fas eſt intueri. Apud eoſdem Praſienſes Eryſichthonis monimentum eſt, qui cum é Deló, quò cum ſacris venerat, domű reueheretur, in ipſo nauigationis curſu è vita deceſsit. Cranaum verò Athenienſium regem ab Amphyctione genero regno pulſum, ante diximus: confugientem illum quidem cum ſuis copiis ad Lamprenſes diem ſuum obiiſſe: Et eodem in loco ſepultum tradunt: Cranai certe monumentum in Lamprenſibus extat. Iouis quoque Xuthi filij (in Attica enim is habitauit, & in bello aduerſus Eleuſinios Athenienſium dux fuit.) In ea Atticæ Curia, cui Potami nomen, tumulus eſt: Et hæc quidã apud incolas vulgata. Phlyenſes verò & Myrrhinuſij Apollinis Dionyſodoti, & Dianæ Luciferæ aras oſtendunt, Bacchi Floridi, Iſmenidum Nympharum, & Telluris, quam magnam deam appellant: In altero verò templo, Cereris Aneſidoræ, Iouis Creſij, Mineruæ Tithrones, & Proſerpinæ Primigeniæ, & dearum, quas nuncupant Seueras. Myrrhinunte Colænidis eſt ſignum. Athmoneſes Amaryſiam Dianam colunt, de qua percunctatus, neminem nanciſci potui,

tui, qui eius mihi nominis cauſam explicaret. Quantum verò ipſe coniectura aſſequor, Amarynthus Euboëæ oppidum eſt, ibi Amaryſia Diana colitur: Et ipſi etiam Athenienſes Amaryſiæ Dianæ feſtum diem agitant, nihilo quàm Euboēi minore celebritate. Inde igitur ad Athmonenſes nomen manaſſe crediderim. Colænidem verò, quæ Myrrhinunte eſt, à Colæno dictam exiſtimo. Diximus autem & alibi, ex Atticæ curiis multos eſſe, qui Athenis ante Cecropem regnatum affirment. Colænus itaque, vt Myrrhinuſij credi volunt, ante Cecropem in Attica regnauit. Eſt & Acharnę Atticæ curia: Hi Agyæum Apollinem, & Herculem venerantur, & iidem Mineruæ Soſpitæ, aram habent. Equeſtrem verò Mineruam & Canentem cognomine Bacchum vocant: Eundem etiam Deum Hedereum, eo enim primum in loco hederæ plantam viſam tradunt. Montes in Attica ſunt, Pentelicus, vbi Lapidicinæ: Parnes, qui aprorum, & vrſorum luculentam venatoribus copiam præbet: Hymettus paſtiones habet apibus omnium aptiſsimas, quæque ſolis cedunt Halizonum paſcuis: Apud Halizones certe adeo manſuetę ſunt apes, vt cum hominibus vna pabulatum exeant,

ac

ac libere vagentur, quippe quæ aluearibus nullis contineantur: Paſsim verò opus faciunt, illúdque ita concretum, vt mel à cera nequeas ſeiungere. Hæc quidem ita ſe habent. Deorum verò ſigna in Atticæ montibus hæc ſunt: In Pentelico Mineruę, in Hymetto Hymettrij Iouis, Pluuij etiam Iouis, & Apollinis Præſagi aræ: in Parnethe Parnethius Iupiter ex ære, & Semelei Iouis ara. Eſt item ara ibidem alia, ad quam Ioui, quem modo pluuium, modò Innoxium appellant, rem diuinam faciunt. Ancheſmus etiam mons eſt non ſanè magnus, & in eo Iouis Ancheſmij ſignum: Sed antequam ad inſulas ſtylum conuertam, quæ ad Atticæ Curias pertinent, accuratius perſequar. Marathon curia pari ſpacio ab Athenis abeſt, & Caryſto Euboëæ oppido, in hanc olim Atticæ partem Perſæ primum irruperunt, ac prælio fuſi, non paucas in ipſa fuga naues amiſerunt. In huius regionis campis tumulus eſt Athenienſium, qui in pugna ceciderunt, & ex eo pilæ eminent, in quibus cæſorum nomina, & tribus inſcriptæ ſunt. Alter item apud Platæenſes Bœotia eſt, in quo ſerui conditi ſunt. Tunc enim primum ſerui ſtipendia fecerunt. Seorſum verò

rò monimentum eſt Miltiadis Cimonis filij, cuius virtuti cum non ſatis ſecunda fortuna, dum Paron obſideret, reſpondiſſet, non ita multo poſt quàm populi inuidia damnatus eſt, è vita deceſſit. In his ipſis campis audiuntur per totam noctem equorum hinnitus, & pugnantium etiam virorum ſpecies cernuntur: Atque hæc quidem, qui de induſtria auditum, ſpectatúmue venerint, male mulctati abeunt: Ex ira verò manium, iis qui fortuito id animaduerterint, nihil omnino vnquam triſte accidit. Honorem Marathonij præ cunctis, iis habent, qui in pugna occubuerunt: Heroáſque eos appellant: Multo verò maximum Marathoni, à quo eſt Curię cognomen, & poſt eum Herculi, cuius ſacra ſe primos inſtituiſſe dictitant.

Accidit autem vt in ea pugna (vt illi memorant) vir quidam ſpecie, atque habitu agreſti opem tulerit. Qui cum ex Barbaris quàm plurimos aratro interemiſſet, repente euanuit: Neque verò quærentibus quiſnam ille fuiſſet Athenienſibus, aliud reſpondit oraculum, quàm vt Echetlæum heroa colerent: E candido verò lapide eo in loco trophæum erexerunt. Ac Perſæ quidem in pugna

cæſis

cæſis vt humarentur ſe curaſſe dicunt, quod ſemper pium eſſe exiſtimarint mortuos terræ mandare. Verùm ego neque tumulum, neque aggerem vllum, nec aliud ſepulturæ veſtigium offendi. Eos itaque ſuſpicari poſſum in foueam quampiam, vt fors tulit, abiectos. In Marathone Macharia fons eſt, de quo hæc memoriæ prodita ſunt. Herculem Euryſtheum fugientem, ad Ceycem Trachiniorum regem amicum ſibi hominem veniſſe: Eo mortuo, Euryſtheum eius ſibi liberos tradi poſtulaſſe: Trachinium verò cum propter opum tenuitatem bellum ſuſtinere ſe poſſe diffideret, Athenas eos ad Theſeum miſiſſe, à quo pueros defendi poſſe ſperaret. Cum igitur ij ſupplicum habitu veniſſent, Peloponneſios ferunt, quòd Theſeus petenti Euryſtheo pueros dedere conſtantiſsime recuſaſſet, Athenienſibus bellum intuliſſe: Oraculum monuiſſe victoriam in ſpe fore, ſi ſe vnus ex Herculis liberis vltro deuouiſſet: Ibi Macariam Herculis ex Deianira filiam, cum ſibi mortem conſciuiſſet, & victoriæ compotes Athenienſes feciſſe, & fonti nomen dediſſe. Eſt etiam in Marathone lacus, magna ex parte

re cœnoſus, in quem per viarum errorem fugientes Perſas irruiſſe, & quamplurimos in ipſa fugæ trepidatione cæſos dicunt. Supra eum lacum lapidea præſepia Artaphernis equorum ſunt, & in ſaxo tabernaculi veſtigia. E lacu amnis effluit, ad cuius caput, aquæ pecori aptiſsimæ ſunt: Non longe verò à mari ſalſæ, & marinis piſcibus refertiſsimæ. Modico à Marathoniis campis interuallo, mõs eſt, in quo hæc ſunt, quæ ſpectentur digniſsima: Specus, cuius eſt ingreſſus perangustus: Vbi verò penetraris, & cellas videas, & lauacra caprarum etiã, ſtabulũ, quod Panos appellant: Tum ſaxa, caprarum propemodũ forma. A Marathone nõ multum abeſt Braurõ quo Iphigeniam Agamemnonis filiam cum Taurica Diana primum appuliſſe, eâque ibi relicta Athenas, & deinde Argos veniſſe perhibent, Eo quidem in loco vetus eſt Dianæ ſignum. Qui verò è Barbaris populis Tauricæ Dianæ ſignum habeant ſententiam ea de re meam in alia Hiſtoriæ parte exponam. A Marathone ſtadia LX. Oropum verſus per litus progreſsis Rhamnus occurrit: Vbi & hominum ſunt ædes, & Nemeſis Deæ fanum. Hæc ſe deorum vna maximè inſolentioribus hominibus implacabilem præbet.

Et

Et eius in primis ira Barbaros ad Marathonem afflictos putant. Cum enim illi Athenienſium opes contemnerent, Parium marmor, ac ſi hoſtem iam viciſſent, trophei erigendi cauſa in hæc loca deportandum curarant. Ex eo Phidias Nemeſis ſignum fecit, in cuius capite corona ceruos habet, & Victoriæ ſigilla: Ipſa leua fraxini ramum, dextra phialam tenet. In phiala Aetiopes cęlati ſunt, de quibus, neque quid ipſe coniiciam habeo, neque eorum tamen, qui ſe rem intelligere profitentur, opinioni aſſentior. Aethiopes in phiala factos ad Oceanum amnem ſignificandum. Ad ipſum enim Aethiopas accolere, & eundem Nemeſis patrem eſſe. Nam ad Oceanum, non ſane flumen, ſed extremum mare, quò nauibus ſcilicet peruadi poſsit, accolunt Hiſpani, & Galli, & in eo Britannia inſula eſt: Supra Sienem ad mare rubrum Ichthyophagi, à quibus ſinus is quem circunquaque tenēt, Ichthiophagus appellatur. Hominum verò iuſtiſſimi Meroen, & campos qui Aethiopici vocantur incolunt: Menſam hi Solis oſtentant. Sed neque mare, neque flumen omnino aliud quàm Nihilum habent. Sunt & alij Mauris finitimi Aetiopes, ad Naſamonas vſq; pertinentes. Naſamones

quidem

quidem ipſi, quos Atlantas Herodotus eſſe exiſtimauit, qui orbis terrę ſpacia noſſe profitentur, Loxitas appellant: Qui in extremis Libyæ finibus Atlantem incolunt: Serunt autem omnino nihil, ſed agreſtium tantùm vitium fructu aluntur. Verũ neque hi Aethiopes, neque Naſamones vllos habent amnes. Quæ enim ab Atlante aqua defluit, & ſi in alueos tris diſcedit, nunquã tamen in modum iuſti fluminis creſcit. Quidquid enim aquæ extitit, ſtatim arena abſorbet. Ex quo facilè intelligi poteſt non amnis, ſed Oceani maris Aethiopes accolas eſſe: Et aqua quidẽ, quæ ex Atlante deſcendit turbulenta eſt, circáque eius fontes Crocodili gignuntur nihilo cubitalibus minores, qui vbi propius homines accedere ſenſerint, in fontem ſe demergunt: Quæ res effecit, vt nõnulli ſuſpicarentur ab hac ipſa aqua è mediis arenis emergente Nilum, qui Aegyptum præterfluit, oriri. Atlas mons adeo celſus eſt, vt vertice cœlum tangere dicatur: Inacceſſus ille quidem, viam vndique aquis, & arborum crebritate intercludente: Ab ea itaque duntaxat parte, quæ Naſamonas ſpectat, cognoſcitur: Ad maritimam enim eius oram neminem adhuc nauibus acceſſiſſe comperimus. Sed vt

vnde digreſſa eſt redeat oratio, Nemeſis neque hoc,neque aliud vetus ſignum alas habet: Apud Smyrnæos, quę maxima cum religione coluntur eius deæ ſigna, alas habere poſtea animaduerti: Cuius rei eam eſſe cauſam ſuſpicor, quòd cum eius numen ad amatores maxime pertineat, idcirco ei vt Cupidini alas addunt. Sed ea iam quæ in ſigni baſi ſunt, exponam: ſi vnum prius, quo res tota clarior fiat, explicare. Helenæ matrem fuiſſe Nemeſim Græci dicunt, Ledam verò nutricem, nam patrẽ omnes Iouem non Tyndarum perhibent: Quæ cum Phidias noſſet, Ledam ea ſpecie fecit vt Helenam ad Nemeſim adducere videatur. Addidit Tyndarum & filios, hominem præterea cum equo aſsiſtentẽ, quem Equitem appellant. Adſunt Agamemnon, Menelaus, & Pyrrhus Achillis filius, quòd ei primum Hermione Helenæ filia deſponſa fuit. Oreſtes verò ob impiũ in matrem facinus præteritus eſt: Quem tamen Hermione nunquam deſeruit, cum filium etiam ei peperiſſet. In baſi deinceps, eſt, quem Epochum dicunt, & alter item adoleſcens, de quibus aliud accepi nihil, niſi eos Oenoes fratres fuiſſe, à qua eſt curiæ nomen. Oropium autem agrum, qui medius eſt inter Atticam & Tanagræos, olim

olim tenebant Boeoti, ætate noſtra in Athenienſium poteſtate eſt. Nam cum diu Athenienſes de eo dimicaſſent, non ante potiti ſunt, quàm eum à Philippo, cum Thebas ille expugnaſſet, acceperunt. Vrbs quidem ipſa, cui Oropus nomen, ad mare ſita eſt, nihil verò hiſtoria dignum præ ſe fert. Longe ab ea circiter XII. ſtadia Amphiarai templum eſt: quo ſcilicet loco Thebis fugientem cum curru abſorptum terræ hiatu ferunt. Sunt qui id accidiſſe dicant in via, qua Thebis Chalcidem iter eſt: qui locus Harma nunc etiam, id eſt Currus dicitur. In deorum verò numerum Amphiaraum primi omnium Oropij retulerunt, quos reliqui Grçci ſecuti ſunt. Poſſum etiam alios recenſere, quibus cum homines ante fuiſſent, Græci diuinos honores poſt mortem habuerũt: Quibúſque etiam vrbes dedicatæ fuerunt, vt Elæûs in Cherrhoneſo, Proteſilao: In Boeotia, Lebadea Trophonio: Apud Oropios templum Amphiarao, & eidem è candido lapide ſignum: Ara quidem eius in parteis diſtributa eſt, V. Earum vna Herculi, Ioui, Apollini, Pæonio: Altera heroibus, eorúmque vxoribus: Veſtæ tertia, Mercurio, Amphiarao, & Amphilochi filius (nam Alcmæon propter Eriphyles cædem, in

nullam aut Amphiarai, aut Amphilochi honorum partem receptus eſt.) At quarta aræ pars Veneri, Panaceæ, Iaſo Hygeæ, Mineruæ, Pæoniæ: Quinta nymphis, Pani, Acheloo, & Cephiſo amnibus ſacra eſt. Amphilocho in ipſa vrbe apud Athenienſes ara ſua eſt. In Ciliciæ verò vrbe Mallo eiuſdem oraculum, quod omnium eſt quæ ætate mea extant minime fallax. Eſt etiam apud Oropios fons templo proximus, quem Amphiarai nuncupant: Ad quem neque diuinam rem faciunt, neque aut ad luſtrandum, aut ad manus lauandas, aqua ea vti fas putant: Solum, qui morbo oraculi monitu leuati fuerint, ſignatum aurum, argentúmve more maiorum in fontē abiiciunt. Hinc enim iam deum Amphiaraum aſcendiſſe tradunt: Iophon autem Gnoſius, qui vatum oracula heroicis verſibus expoſuit, Amphiaraum conſulentibus Argiuis, cum Thebas profecturi eſſent, his verſibus reſpondiſſe, memoriæ prodidit. Sed nimirum quod vulgi opinione receptum eſt, peruicaciter defenditur. Præter eos enim, quos diuino afflatu futura prædixiſſe antiquitas teſtata eſt, nemo omnino fatidicus fuit. Nam reliqui aut ſomniorum interpretes fuere, aut auiū volatus, & exta inſpiciendi peritiam profite

ſitebantur. Quo fit vt Amphiaraum coniectandis ſomniis in primis ſolertem fuiſſe ſuſpicer. Conſtat enim illum ſomniorum diuinatione tradita, tum demum in deorum numerum relatum. Conſulendi quidem cauſa qui accedunt luſtrantur omnes. Propiaculo res diuina eſt, quam cum Amphiarao ipſi faciunt, tum cæteris, quorum in eadem ara inſcripta ſunt nomina. Deinde arietē immolant, cuius ſubſtrata pelle dormientes, nocturna viſa expectāt. Inſulæ terræ Atticæ non longe ab ipſo littore diſtant: Earum vna Patrocli dicitur, de qua, quæ hiſtoria digna viſa fuerunt, ante commemorauimus: Altera ſupra Sunium eſt, ad leuam in Atticam nauigantibus, ad quam poſt Ilij euerſionem Helenam appuliſſe ferunt, & iccirco Helenen appellatam. Salamis è regione Eleuſinis ſita, ad Megarici etiam agri fines pertinet: Huic à Salamine Aſopi matre nomen inditum tradunt: Aeginetas poſtea vi eam à Telamone deductos: Traditam poſtea Athenienſibus à Phylæo Euryſacis filio Aiacis nepote, cum ab ipſis fuiſſet ciuitate donatus: Salaminios verò multis poſt annis Athenienſes eo nomine damnatos, quòd diſsimulanter male rem geri concupiſſent, dum bellum cum Caſſan-

dro gereretur, & in Caſſandrum ac Macedonas propenſo animo fuiſſent, vrbe deleta, è ſuis ſedibus eiecerunt. Aſcetaden etiam, qui prætor inſulam obtinuerat, capitis damnarunt, ac ſibi iureiurando eius proditionis memoriam ſempiternam ſanxerunt. Spectantur hac etiam num ætate fori ruinæ, & inter eas Aiacis templum cum ſtatua ex ebeno: Decreti quidem Aiaci, & Euryſaci eius filio ab Athenienſibus honores adhuc manent. Euryſacis Athenis etiam ara eſt. Oſtenditur Salamine non longe à portu ſaxum, ſuper quo Telamonem conſediſſe aiunt, cum nauem, qua Aulidem filij ad Græcorum claſſem vecti ſunt, oculis proſequeretur. Tradunt incolæ poſt Aiacis interitum, apud ſe primum florem enatum, candidum, rubentem modice, lilio cum cæteris partibus, tum foliis minorem, inſcriptum verò iiſdem, quibus Hiacynthum, literis. Audiui quidem quæ Aeolenſes, qui Ilium poſt eius euerſionem tenuerunt, de armorum iudicio produnt, atque illud in primis. Poſt Vlyſsis naufragia, arma, de quibus certamen fuerat, ad Aiacis ſepulchrum tēpeſtate delata. De Aiacis verò magnitudine narrauit mihi Myſus quidam, ſepulchrum eius qua parte ad litus conuerſum

ſum eſt,maris alluuione multo aditu facilius effectum. Inde verò,aiebat,de Aiacis magnitudine,me coniecturam capere poſſe,quòd genuum vertebræ,quas molas medici appellant,diſci inſtar eſſent eius, quo Athletæ ij,qui ſunt Quinquertiores appellati,vtuntur. Equidem Gallorum, qui in extremis orbis terræ partibus habitant,finitimi,deſertis præ nimio frigore regionibus,quos Cebarenſes nominát, nihil ſum magnitudinem admiratus:Neque enim apud eos cadauera videas maiora iis, quæ oſtendunt Aegyptij:Quæ verò in hoc genere maxime admiratione digna mihi viſa ſunt,ea commemorare non grauabor. Apud Magneſios,qui ad Lethęum ſunt,quidam fuit Protophanes,qui de pancratio,& luctu eadem die in Olympia victor eſt renuntiatus : In huius ſepulchrum aliquando latrones prædæ ſpe ducti penetrarunt,poſt illos alij multi vt cadauer duntaxat ſpectarent : Eius certe coſtæ,non ita vt cæterorum hominum,diſcretæ fuerunt,ſed pro illis continens os habuit ab humeris ad eas coſtas,quas medici Nothas nuncupant. Apud Mileſios verò ante ipſam vrbem eſt Lade inſula: Ea rurſus in duas paruas ſcinditur inſulas, earum alteram Aſterij dicunt, quòd

fuerit in ea ſepultus Aſterius Anactis filius: Anactem terræ filium fuiſſe tradunt, cadauer eius nihilo eſt decem cubitis breuius: quod verò mihi magnæ fuit admirationi. In ſuperiori Lydia non magna vrbs eſt, quæ Temeni porta dicitur, ibi ambeſo tempeſtatibus ſepulchro, oſſa detecta ſunt, quæ niſi humanorum oſsium figuram retinuiſſent, propter magnitudinem nemo ea hominis fuiſſe, vt crederet, adduci facile potuiſſet. In vulgus repente ſermo manauit Geryonæ illud cadauer eſſe Chryſaoris filij. Soliúmque eius fuiſſe, quod in montis fragmento exciſum cernebatur. Torrentem verò qui proxime allabitur, Oceanum appellari aiebant: Addebant etiam agricolas boum cornua ſæpe inter arandum eruere ſolitos, quòd ſcilicet Geryonem eximia ſpecie boues aluiſſe fama vulgaſſet. Quorum opinioni cum ego neutiquam aſſentirer, Gadibus habitaſſe Geryonem dicebam, neque vllum eius monimentum extare, arborem tantum oſtendi, cuius admodum eſſet variа ſpecies: Ibi è Lydis antiquitatis periti homines: quæ verò propiora ſunt, diſſeruerunt: Hylli cadauer illud eſſe: Fuiſſe verò Hyllum terræ filium, à quo regionis fluuius nomen acceperit: Et Hercu-

lem

lem propter Omphales conſuetudinem filium de fluminis nomine appellaſſe. Salamine (vt vnde fueram digreſſus redeam) Dianæ templum eſt,& trophæum in memoriam eius victoriæ, cuius Themiſtocles Neoclis filius græcis omnibus author fuit. Erectum Cychreo etiam templum, Commiſſo enim cum Perſis prælio, draconem inter naues conſpectum memorant, de quo ſciſcitantibus Cychreum fuiſſe heroa Apollinem reſpondiſſe. Ante Salaminem inſula eſt, cui Pſyttalia nomen, in eam ex Perſarum exercitu quadringentos deſcendiſſe proditum eſt. Deleta verò Xerxis claſſe, cum eodem Græci tranſmiſiſſent,omnes ad internitionem cæſos. Signum in inſula nullum quidem extat, arte expolitum,Panos tantum quædam rudia ſunt. Qua Eleuſinem iter eſt, per eam viam quam ſacram appellant, Anthemocriti monimentum conſpicitur, quem violato iure Gentium,per ſummum nefas Megarenſes occidere:cum fæcialis edictum miſſus fuiſſet, ne ſacram illi terram colerent: Sed inexpiabiles in hunc vſq; diem læſi numinis pœnas dederunt. Solos enim ex omnibus Græcis, ne Adrianus quidem imperator ſubleuauit. Poſt An-

themocriti cippum, Moloſsi tumulus eſt, cui imperium Athenienſes decreuere, cum in Euboeam Plutarcho auxilia mittenda cenſuerunt. Vicus prope eſt, cui Scirum nomen: Appellationis huiuſmodi cauſa prodita eſt: Dum Eleuſinij bellum cum Erechtheo gererent, vate vſi ſunt Dodonæo, cui Sciro nomen: Is Sciradis Mineruæ vetuſtum templum in Phalero dedicauit: Cúmque in pugna cecidiſſet, ſepultus eſt non longe à torrenti amne: Locus itaque & amnis ab heroe nomen habent. Prope viſitur Cephiſodori monimentum, qui cum populo præeſſet, Philippo Demetrij filio Macedonum regi vehementer reſtitit: Et cum Athenienſibus Myſorum regem Attalum, & Aegyptiorum Ptolemæum: Ex liberis vero Gentibus, Aetolos, ac inſularum incolas Rhodios, & Cretenſes amicitia, & ſocietate coniunxit. Verùm cum è Myſia, Aegypto, & Creta ſerius auxilia mitterentur, ac Rhodij, qui alias quàm nauales copias non haberent, contra grauem Macedonum armaturam paruo omnino eſſent præſidio futuri, cum parua ſuórum manu in Italiam veniens, à Romanis auxilia impetrauit. Ij verò exercitu & imperatore miſſo

Mace

Macedonum vires adeo fregerunt, vt non multo poſt Perſeum Philippi filium, non regno tantũ eiecerint,ſed captiuum etiam Romam pertraxerint. Fuit Philippus Demetrij filius, qui primus ex hac familia (quemadmodum ante expoſuimus) Alexandro Caſſandri filio interfecto,regnum obtinuit.Secundum Cephiſodori, Heliodori Alienſis ſepulchrum eſt,cuius pictam imaginem in magno Mineruæ templo videas. Sepultus ibidem eſt Themiſtocles Polyarchi filius, Themiſtoclis eius pronepos,qui nauale prælium cum Xerxe commiſit. Huius quidem poſteros,præter Aceſtium,commemorare neceſſe nihil habeo. Hæc Xenoclis,Sophoclis filij, Leontis nepotis filia fuit: Ac viuẽs ſuos omnes à Leõte pro auo Daduchos vidit: Aequales etiã eodem ſacerdotio honeſtatos, Sophoclen fratrem Themiſtoclen virum, & eo mortuo Theophraſtum filium, Atque illa quidem eiuſmodi fortuna vſa eſt. Longius progreſsis Lacij herois lucus in conſpectu eſt, & Lacidarum ab eo nominata curia. Nicoclis etiam Tarentini monimentum, cuius ſupra omnes fere citharædos celebre nomen fuit. Eſt eodem in loco ara Zephyro erecta: Cereri & Proſerpinæ templa. Quibus cum

Miner

Minerua, & Neptuno communes honores habentur. In hac ipſa regione à Phytalo aiunt Cererem hoſpitio acceptum, eique fici ſtirpe donata gratiam relatam. Id verſus teſtantur in Phytali ſepulchro inciſi.

Hic Cererem tectis Phytalus ſuſceperat heros,
Cui primum ſacri largita eſt ſemina pomi,
Quam mortale genus ficum vocat: illius ergò
Muneris, æterno hic Phytali genus floret honore.

Priuſquam Cephiſsium amnem tranſeas Theodori monumentum eſt, cui de tragœdis primas ętas ſua detulit: Iuxta fluuium ſimulachra duo ſunt, alterum Mneſimaches, Cephiſſo crinem ſuum detondentis pueri: alterum fuiſſe verò patrium Gręcis omnibus crinem fluminibus tondere, ex iis Homeri verſibus cognoſcas, in quibus eſt Peleum Sperchio pro felici Achillis à Troia reditu crinẽ vouiſſe. Trans Cephiſſum placidi Iouis, Melichiũ nuncupant, vetus ara eſt, ad quã Theſeus à Phytali poſteris de cæde purgatus dicitur, cum & latrones alios, & Sinin à Pittheo materno auo ſibi propinquũ occidiſſet. Sepulchra ibidẽ ſunt Theodectis, Phaſelitæ, & Mneſithei quẽ medendi arte claruiſſe accepimus, ac ſigna multa dedicaſſe, atque ex iis Iacc-

cho vnum. In ipſa via ædes non magna viſitur, Cyamitæ templum, ac ſi Fabarij dixeris, appellant. Compertū autem non habeo, fabarúmne hic ſationem docuerit, an verò heroum alicui ſit id nominis tributum. Neque enim fabarum inuentum Cereri adſcribere poſſunt: Nam qui vel initiis, quę Eleuſinę fiunt, interfuerint, vel ea, quæ Orphica appellantur, legerint, facile id quod dico intelligent. Monimenta eo quidem in loco duo, & magnitudine, & operis magnificētia præſtant: Alterum eſt Rhodij cuiuſdam viri, qui ſe Athenas contulit: Alterum Harpalus Macedo excitauit, is nempe, qui Alexandrum fugiens, ex Aſia in Europam claſſe traiecit: Cúmque Athenas veniſſet ab Atheniēſibus captus, corruptis cum aliis, tum ipſius Alexandri amicis periculum effugit. Sed is ante Pythionicem vxorem duxerat, cuius neque genus, neque patriam noui: Tantum ſcio Athenis eam & Corinthi corpus vulgaſſe. Eam verò tam perdite amauit Harpalus, vt mortuę monimentū poſuerit, omnium, quæ in Græcia ſunt, veterū operum, quod ſpectetur digniſsimum. Templum etiam ibi ſpectes, in quo Cereris, Proſerpinæ, Mineruæ, & Apollinis ſigna ſunt: Ab initio fuit ædes vni Apollini dicata, Cephalum

enim

enim aiunt Deionei filium cum Amphytrione primum ad Teleboas, in eam inſulam, quæ de ipſius nomine Cephalenia dicta eſt, profectum. Nam Thebas ante Athenis ob Procridis vxoris cædem exul migrarat: Eius poſteros, decem iam exactis ſeculis, Chalcinum & Dætum, cum Delphos nauigaſſent, ac deum de reditu in antiquam patriam conſuluiſſent, reſponſum accepiſſe, vt in Atticam reuerſi quo in loco humi currentem triremem vidiſſent, ibi Apollini rem diuinam facerent. Cum itaque ad montem, quem Pœcilum appellant, appropinquaſſent, draconem offendiſſe celeri ſe lapſu in latebras demittentem, ibi eos rem diuinam Apollini feciſſe, ac ſtatim ab Athenienſibus in ciuitatem receptos. Poſt hoc templum, Veneris ædes eſt, cuius in fronte paries extructus eſt è rudi lapide, opere tamen inſigni: Iam aluei qui Rheti appellantur, ſolo curſu fluminibus ſimiles ſunt. Nam eorum aqua maris ſaporem refert: Quæ res alicui fortaſſe perſuaſerit è Chalcidico eos Euripo per continentem terram faſtigio in mare defluere: Rhetos quidem Cereri, ac Proſerpinæ ſacros eſſe tradunt, neque eos, qui in illis naſcuntur piſces, cuiquam licet prę terquam ſacerdotibus capere. Atque hi quid

quidem veteres Eleuſinij ſunt & Attici agri fines, vti accepi. Agrum verò qui trans Rhetos eſt, tenuiſſe dicitur Crocon, & locus ille Croconis, nunc etiam Regia appellatur:cum hoc Crocone Celei filiam Baſaram nuptam fuiſſe Athenienſes memorant: Neque tamen hæc omnium ſed eorum tantùm, qui è Scambonidarum curia ſunt, opinio eſt: Croconis certe ſepulchrum inuenire nunquam potui. Eumolpi verò tumulum, & Eleuſinij & Athenienſes agnoſcunt. Veniſſe eum è Tracia, filiúmque Neptuni, & Chiones fuiſſe traditum eſt. Chionem quidem Boreæ ex Orithyia genitam, de cuius ſanè parentibus nihil omnino Homerus prodidit: In quadam tantùm verſuum ſuorum parte animi præſtantem appellat Eumolpum. Enimuero commiſſa inter Eleuſinios, & Athenienſes pugna, hinc Erechtheus rex, illinc Eumolpi filius Immaradus ceciderunt. Arma inde his conditionibus poſita, vt Eleuſinij ſe, ſuáque cætera omnia in Athenienſium poteſtatem traderent, initia ipſi tanquam propria retinerent. Ac vt Cereri & Proſerpinæ Eumolpus, & Celei filiæ ſacra facerent, eas iiſdem nominibus Pamphus & Homerus appellant, Diogeneam, Pammeropem. Sæſaram. Ex Eumolpi

molpi

molpi verò filiis natu minimus Ceryx, patri ſuperſtes fuit. Quem tamen Præconum natio, qui ſuam ei originem referunt ex Aglauro Cecropis filia, & Mercurio non Eumolpo procreatum dicunt. Eſt eodem in loco heroicum Hippothoontis monimentum, à quo tribus nomen habet. Atque illi proximum Zarecis, quem tradunt muſicam ab Apolline didiciſſe: Ego verò Atticæ inquilinum fuiſſe, patriæ Lacedæmonium, & ab eo maritimam Laconiæ vrbem Zaraca appellatam comperio. Quòd ſi quis fuit Atticæ indigena Zarex, de eo quod dicam planè nihil habeo. Cephiſſus verò amnis per Eleuſinium agrum curſu multo quàm quouis alio in loco concitatiore defertur. Prope locus eſt, cui Caprifico nomen, vnde Orcum rapta Proſerpina deſcendiſſe fama vulgauit. Ad hunc Cephiſsi alueum Theſeus latronem Polypemonem, Procruſten cognomine occidit. Apud Eleuſinios Triptolemi ædes eſt, propylææ Dianæ, & Neptuni patris: Puteus, quem Callichorum appellant; vbi primum chorum Eleuſiniorum fœminæ inſtituerunt, & deam cantu veneratæ ſunt. In campis verò; quos Rharios vocāt, frugum primum iacta ſemina adoleuiſſe ferunt: In cuius rei memoriam,

ordeum ex eo ipſo ſolo demeſſum, in ſacris ad molas, & liba adhibent. Oſtenditur ibidem area quæ Triptolemi dicitur, & ei dedicata ara. At quæ intra ſacrum parietem ſeruantur, ſcribere ſomnio prohibemur: Eórum enim aſpectu non tantùm iis, qui initiati non fuerint, interdictum eſt, verùm etiam ne percontari quidem, aut audire fas quidquam eſt. Eleuſinem verò heroem, vnde oppidum nomen habet, nonnulli Mercurio & Daira Oceani filia genitum putant: Alij Ogygis fuiſſe filium fabulati ſunt. Nam priſci Eleuſinij cum ad nullam fere ætatem hominum origines ſuas habeant referre, multis cum alia fingendi, tum quæ de heroibus prodita ſunt, locum dedere. Qua ab Eleyſine in Bœotiam iter eſt, Athenienſibus Platæenſis ager finitimus eſt: Atticam tamen olim & Bœotiam Eleutherenſes dirimebant. Sed poſtea quàm Eleutherenſes in Athenienſium poteſtatem venerunt, Cytheron mons finis vtriuſque regionis haberi cœptus eſt. Attico verò nomini non illi quidem bello ſubacti ſe adiunxerunt: ſed quòd eam in primis reipub. formam, qua Athenienſes vtebantur, expetiuerunt: quódque capitali in Thebanos odio ſemper laborarunt. In

iiſdem campis Liberi patris templum eſt, atque inde eſt Athenas peruetus ſignum deportatum: Nam quod Eleutheris hac etiam ætate extat, ad illius fuit ſimilitudinem factum. Non procul ſpecus abeſt modica quidem magnitudine: Fons proximus frigidæ aquæ: In eo ſpecu Antiopen narrant, quos pepererat geminos expoſuiſſe: Paſtorem ſublatos pueros faſceis exemptos illis aquis lauiſſe. Eleutherarum cum muri, tum ædium etiam veſtigia remanent: Ea res planum facit, oppidum ipſum non multum ſupra campos Cytheronem verſus fuiſſe. Altera ab Eluſine via Megara ducit: Per eam qui ingrediantur puteum offendunt, cui nomen Florido, Super eo Pamphus verſibus mandauit. Cererem poſt raptũ Proſerpinæ anus facie ſumpta conſediſſe, atque inde illam Celei filias, quòd nempe Argiuam eſſe anum putaſſent, ad matrem deduxiſſe: Meganiram verò ei filium educandum tradidiſſe. Non longe à puteo eſt Meganiræ ſacellum, & eorum, qui ad Thebas ceciderunt, tumuli. Cum enim Creon, qui Laodamantis & Eteoclis filij tutela ſuſcepta Thebis imperabat, non ſineret cæſorum cadauera humari, Theſei opem Adraſtus implorauit. Commiſſa itaque inter Athenien-

nienſes & Thebanos pugna, victor Theſeus in Eleuſinium agrum deportanda cadauera,atque ibi ſpelienda curauit: Thebani tamen neque ſe quin humarentur prohibuiſſe, neque vllum ſibi cum Athenienſibus ob eam cauſam certamen fuiſſe dicunt. Poſt Argiuorum ſepulchra, Alopes monimentum eſt, quam cum Neptuno Hippothoontem peperiſſet, eo ipſo in loco à Cercyone patre interfectam ferunt. Cercyonem ipſum traditum eſt in omnes hoſpites immanem fuiſſe, præcipue tamen in eos, qui in Luctæ certamen deſcendere recuſaſſent. Ac ætate quidem mea locus quidam, qui ab Alopes tumulo non longe abeſt, Cercyonis paleſtra appellatur: Vbi dicitur Cercyon omnes qui ſecum certaſſent occidiſſe, præter Theſeum tamen, à quo luctandi in primis arte eſt ſuperatus. Palæſtricen enim Theſeus primus inuenit, & ab eo profecta Paleſtritarum diſciplina, ab eius rei magiſtris clebrari cœpta, cum ante ſola corporis magnitudine & robore, in lucta certaretur. Hæc ſunt, quæ apud Athenienſes (vti ego ſentio) aut prædicantur, aut cum admiratione ſpectantur: cum ea ab initio miſſa fecerim, quæ leuiora ſunt, quàm vt vllam inſtitutæ hiſtoriæ poſsint

dignitatem afferre. Eleuſini finitima eſt Megarica terra,cuius imperium Pylæ regi à Pandione relictum, Athenienſes olim adepti ſunt. Eius rei haud quaquam dubia teſtimonia ſunt, quòd in ipſis Megarenſium finibus extat Pandionis ſepulchrum: quódque cum Aegeo,qui in ea familia natu maximus erat, Athenienſium regno Niſus conceſsiſſet. Megara ei obtigerunt & quidquid agri ad fines vſque Corinthiorum pertinet. Manet apud Megarenſes adhuc nauale, quæ Niſea ab ipſo appellatur. Regnante verò Codro cum Peloponneſij bellum Athenienſibus intuliſſent, ac nihil omnino inſigne ad gloriam in eo aliud geſsiſſent, dum ſe domum reciperent, Megara Athenienſibus ademerunt: Corinthióſque ac cæteros auxiliarios, qui nomina dediſſent, illuc Coloniam deduxerunt: Quæ res effecit vt Megarenſes lingua cum moribus mutata ex Atticis Dorienſes fierent. Vrbem verò eo nomine appellatam putant, Care Phoronei filio regnante (tunc enim primum Cereris templa apud ſe erecta)eáque Megara appellata, Megarenſes ipſi commemorant,in iis, quos de rebus ſuis habent, ſermonibus. At Bœotij Megareum dicunt Neptuni filium

filium ab Onchesto cum Bœotiorum manu Niſo contra Minoën auxilio veniſſe: Cúmque in prælio cecidiſſet, eo ipſo in quo ceciderat loco, ſepultum, vrbi quæ ante Niſa appellabatur, nomen dediſſe. Ad hæc addunt Megarēſes Lelegen, duodecim poſt Cara Phoronei filium ætatibus, ex Aegypto veniſſe, eóque regnantē indigenas Lelegas appellatos. Cleſone verò Lelegis filio Pylan ortum, Pyla Scironem, cum quo nupta Pandionis filia fuerit. Hunc Scironem & Niſum Pandionis filium de regno diſceptantes, iudicem Aeacum delegiſſe: adiudicaſſe illum Niſo regnum, eiúſque poſteris: Scironi verò exercitus, totiúſque rei bellicæ imperium. Megareum deinde Neptuni filium, cui Niſus Iphinoën filiam nuptum dederat, ſocero in regnum ſucceſſiſſe. Nam de Cretico bello, & vrbe regnante Niſo capta, omnia Megarenſes diſsimulant. In oppido aquæ ductus eſt, quem Theagenes exædificauit: Theagenis verò, & ante mentionem fecimus, vbi filiam eius Cyloni Athenienſi nuptam fuiſſe diximus. Hic itaque Theagenes in tyrannide aquæ ductum erexit, opus cum magnitudine, tum ornatu & columnarum numero valde præ-

clarum. Aquam influentem Sithnidum Nympharum appellant: ac eas quidem Nymphas indigenas eſſe dicunt ſuas, atque ex earum vnius filia Ioui Megarum natum, ac Megarum quidem Deucalionis diluuium in Geraniæ verticem effugiſſe, cum nondum mons ille id nominis haberet. Nam quòd Megarus gruum præteruolantium vocem ſecutus illuc natando euaſiſſet, inde monti inditum nomen tradunt. Non longe ab aquæ ductu vetus eſt quædam ædes, in qua extant ætate etiam noſtra Imperatorum Romanorum imagines, & ſignum ex ære, quod Dianæ Soſpitæ appellant. Hanc eſſe cognominis cauſam dicunt, cum Perſæ, vexato excurſionbus Megarico agro, ſe Thebas ad Mardonium ducem ſuum reciperent, obortis repente Dianæ numine tenebris per errorem viarum ad montanam eos regionis partem deflexiſſe. Ibi obiecta hoſtilis agminis ſpecie ſagittas miſiſſe, ad quarum ictus cum proxima ſaxa tanquam gemitus imaginem redderent, homines eſſe, qui ex vulneribus gemerent opinantes, non ante iaculari deſiiſſe, quàm ſagittas omnes profudiſſent. Cum verò illuxiſſet, Megarenſes armatos contra inermes impe-

tu facto magnam eius agminis partem trucidaſſe, atque ex eo rei euentu Dianæ Soſpitæ ſignum dedicaſſe. In eodem templo XII. deorum ſigna ſunt, Praxitelis, vt ferunt, opus: Nam Dianam Strongylion fecit. Iam verò Iouis, quem Olympicum dicunt, lucum ingreſſus, templum videas planè inſigne, & ſi Iouis ſignum expolitũ non eſt, opus enim Peloponneſiacum bellum interpellauit: Per quæ ſanè tempora Athenienſes terreſtribus maritimíſque copiis quotannis ferè Megarenſium publicas & priuatas opes vehementer attriuerunt. Ipſius quidem Iouis os auro, & ebore conſtat, reliquum verò corpus è gypſo & fictili eſt materia. Opus hoc feciſſe dicunt Theocoſmum ciuem ſuum adiuuãte Phidia. In Iouis capite Horæ & Parcę inſiſtũt. Fata enim Ioui parere, & eius nutu temporum viciſsitudines deſcribi, nemo eſt qui neſciat. In templi poſtica parte ligna quædam ſunt duntaxat informata, quæ Theocoſmus auro & ebore fuiſſet ornaturus ad ſignum Iouis abſoluendũ. In eadem templi parte triremis æneum roſtrum poſitum eſt: Eá verò ſe triremem cepiſſe Megarenſes dicunt in prælio nauali, quod cũ Athenienſibus de Salamine certantes fecerunt. Neque Athenienſes inficiantur defe-

ciſſe aliquando à ſe ad Megarenſes Salaminem. Solonis verò elegis excitatos, de inſula prius diſceptaſſe, deinde eam ſe bello recepiſſe. At Megarenſes exules quoſdam dicunt, quos ipſi Dorycleos vocant, Salaminem in Coloniam deductos, eam per proditionem Athenienſibus dedidiſſe.

A Iouis luco cum in arcem aſcenderis, quam à Care Phoronei filio ætate etiam noſtra Cariam nominant, Bacchi Nyctelij ædẽ videas, & Veneris Epiſtrophiæ, quaſi Procuratricis dicas, ſacellum. Noctis prçterea oraculum, & Iouis Pulverei delubrum ſine tecto. Aeſculapij verò, & Hygeæ ſigna Bryaxis fecit. Eodem in loco eſt Cereris nobile templum, Megaron appellant, quod ædificaſſe Cara, dum regnaret, memorant. Ab ea arcis parte, quæ ad ſeptentriones eſt, deſcendentibus, Alcmenes ſe oſtendit monimentum, proxime ad Olympij Iouis ædem. Proficiſcentem enim eam Argis Thebas in Megarenſium finibus in ipſa via mortuam ferunt: Inter Herculis verò filios diſceptatum, eius cadauer Argos ne reportandum, an verò Thebis eſſet ſepeliendum: Cum Herculis ex Megara filiorum, & Amphitriouis Thebis eſſent ſepulcha. Reſpondiſſe verò Delphicum Appollinem de ea re conſulentib

lentibus, eam in Megarico agro ſepeliri ſatius multo eſſe. Hinc me rerum patriæ ſuę peritus interpres in vicum deduxit, quem Rhun appellari dixit, ob eam videlicet cauſam, quod ex imminentibus oppido montibus in eum aqua defluebat, Eam verò aquam aliò Theagenem tyrannum deriuaſſe, ſed in eo ipſo vnde aquã deduxerat loco, Acheloo aram dedicaſſe. Prope eſt Hylli Herculis filij monimentum, qui cum Echemo Arcade Aëropi filio ſingulari certamine depugnauit. Quis verò hic Echemus fuerit, qui Hyllum occidit, in alia hiſtoriæ parte exponam. Hyllus ipſe Megaris ſepultus eſt. Vt recte quidem hęc Heraclidarum expeditio appellari poteſt, in Pelopónneſum ſuſcepta Oreſte regnante. Non longe ab Hylli monimento, eſt Iſidis ædes, & ſecundum eam Appollinis ac Dianæ: Hanc dedicaſſe Alcathoum Leone quem Cithæronium appellarunt, confecto: & ab eo ſane Leone, cum alios, tum Megarei regis filium Euippum laniatum fuiſſe tradunt. Cum enim è duobus natu maior, cui Timalco nomen, cum Caſtore & Polluce Aphidnam oppugnatum veniſſet, fuiſſétque à Theſeo interfectus, Megareum aiunt orbatum filiis, & filiæ nuptias, & regnum ei ſpoſpondiſſe, qui Cithęro-

nium Leonem confeciſſet: Alcathoum igitur Pelopis filium auſum cum bellua congredi, ex eo certamine victorem diſceſsiſſe. Regno itaque potitum, Agroteræ, ideſt Venatricis Dianæ, & Agrei Apollinis templum dedicaſſe. Et hæc quidem ad hunc modum à multis commemorantur. Ego verò & ſi hercule nolim ea ſcribere, quæ à Megarenſium ſermonibus diſcrepent, id tamen qui fieri potuerit non reperio: Nam Leonem Cithæronium ab Alcathoo confectum vt credam facile adducor: Timalcum verò Megarei filium, quis vnquam literis prodidit cum Caſtore & Polluce Aphidnam veniſſe? Sed vt maximè venerit, qui potuit à Theſeo interfici, cum Alcman carmine, quod in Caſtoras fecit, ſcriptum reliquerit, eo tempore, quo illi expugnatis Athenis Theſei matrem captiuam abduxerunt, Theſeum ipſum domi non fuiſſe? Neque verò, quæ Pindarus ſcripſit, magnopere diuerſa ſunt: Theſeum cum affinitatem Caſtorum ſibi expetiſſet, domo profectum, vt Pirithoum prius celebres illas fama nuptias affectantem adiuuaret. Sed quicunque ille fuerit, qui Gentilitates perſecutus eſt, eadem nimirum fuit qua Megarenſes inſcitia, ſi vtique Theſeus à Pelope genus duxi: Sed Me-
garenſes

garenſes de induſtria veritatem non tam ignorant quàm ambagibus inuoluunt: Quod enim fateri prorſus nolunt Niſo regnante vrbem captam, ſucceſsiſſe ei Megareum generũ, Megareo Alcathoum comminiſcuntur. Nam Niſo iam mortuo, & euerſis Megaris conſtat ab Elide Alcathoum veniſſe: Teſtimonio mihi fuerit, quod muros ipſe de integro erexit, quorum fuerant veterem ambitum Cretenſes demoliti: Sed de Alcathoo ac Leone, ſiue is eum in Cithærone, ſiue quo alio in loco occiderit, déque Dianæ Agroteræ, & Apollinis Agræi dedicatione, hæc hactenus.

Iam verò è templo deſcendentibus in conſpectu eſt Pandionis heroicum monimentum. Sepultum quidem Pandionem eo loco, qui Mergi ſcopulus, ſiue Aethyiæ Mineruæ appellatur, ante diximus.

Sed eidem parentant intra vrbem etiam Megarenſes. Prope eſt Hippolytæ monimentum, de qua, quę Megarenſes dicunt, non videntur prętermittenda. Cum Amazones ob captam Antiopen bello Athenienſes laceſsiſſent à Theſeo ſuperatæ ſunt: Cúmque earum multæ in prælio cecidiſſent, Hippolyten tradunt, Antiopes ſororem, cui fœminarum ille parebat exercitus: Megara cum paucis aufugiſſe, ibi

cum

cum re male geſta animum deſpondiſſet, præſertim quòd ſe Themiſcyram in patriam ſuam redire poſſe deſperaſſet, præ animi angore è vita exceſsiſſe. Sepultam verò eo quo diximus loco, & eius ſane monimentum Amazonici clypei formam præ ſe fert. Ab eo nòn longe abeſt Terei ſepulchrum, eius nempe qui Prognen Pandionis filiam vxorem duxit. Regnauit autem Tereus ſ vt Megarenſes dicunt circa fontes, qui Megaridis appellantur: vti verò ego exiſtimo, atque indicant, quæ adhuc extant, eius regni veſtigia. Daulide, ſupra Chæronean. Huius enim veteris Græciæ quæ Hellas nunc appellatur, multas olim partes Barbari tenuerunt: Quos poſt allatam Philomelæ vim, & interemptum à mulieribus Ityn, Tereus in poteſtatem redigere nòn potuit. Atque ille qui ſibi ipſi Megaris manum conſciuit, quo in loco ei tumulum ſtruxerunt, ad quem annuum faciunt ſacrum, & in eo calculis pro farre vtuntur: Atque eo quidem primum in loco vpupam auem viſam memorant. Mulieres cum Athenas confugiſſent, præ luctu, & mœrore, ob ea quæ & paſſæ fuerant, & fecerant, contabuerunt: Vulgatam certe fabulam earum alteram in luſciniam, in hirundinem alteram mutatam,

ex

ex eo exiſtimo,quòd auis vtraque miſerabiles,& luctuoſos cantus edunt. Habent Megarenſes & arcem alteram, cui ab Alcathoo nomen eſt, ad quam qui aſcenderint,ad dexteram Megarei monimentum videant. Is enim Cretico bello ab Oncheſto Megarenſibus auxilio venit.

Oſtenditur etiam deorum focus, quos Prodomeos vocant, quod eſt quaſi præſtructores dicas, quibus rem diuinam feciſſe tradunt Alcathoum, cum eſſet murorum fundamenta iacturus. Iuxta eum focum lapis extat, ad quem citharam depoſuiſſe Apollinem tradunt, cum muros facienti Alcathoo operam eſſet ſuam nauaturus. Cenſu verò olim Athenienſium comprehenſos fuiſſe Megarenſes, id mihi argumento eſt,quòd ſatis conſtat ab Alcathoo filiam Peribœan vnà cum Theſeo in Cretam Minotauro miſſam: Eum certè in fabricandis muris ab Apolline adiutum Megarenſes affirmant, atque eum, de quo dixi lapidem, vbi citharam depoſuit,pro teſtimonio habent: Reddit enim,calculo ſi quis eum percuſſerit, eundem,quem pulſæ fides ſonum, quæ mihi res planè admirabilis viſa eſt:Quanquam coloſſum, qui Thebis in Aegyptiis eſt, trans Nilum, non longe ab eo loco quæ

Syriæ

Syringes,ideſt fiſtulæ appellantur,maiore vtique cum admiratione ſpectaui. Statua ibi eſt ſedentis hominis, quam multi Memnonis nominant quem ex Aethiopia in Aegyptum veniſſe,ac Suſa etiam vſque penetraſſe tradunt: At ipſi Thebani Memnonem eſſe negant: Nam Pharme nophan fuiſſe indigenam hominem dicunt. Audiui etiam qui Seſoſtris illam ſtatuam, eſſe dicerent: eam Cambyſes comminuit, & nunc etiam ſuperior pars à vertice ad medium truncum humi neglecta iacet, reliquum adhuc ſedere videtur, ac cotidie ſub ipſum Solis ortum ſonum edit, qualem vel citharæ, vel lyræ nerui, ſi forte dum tenduntur rumpantur. Apud Megarenſes curia eſt, vbi fuit olim Timalci ſepulchrum, quem ante dixi non videri mihi à Theſeo interfectum fuiſſe. In ipſo arcis iugo Mineruæ templum eſt, & in eo deæ ſignum totum inauratum, præter manus tamen & imos pedes, qui vti ipſum os, ex ebore ſunt: Alterum ibidem eſt delubrum Mineruæ, cui Victoriæ cognomentum: Aliud etiam Aeantidis, de quo cum nihil à ſcriptoribus Megarenſiũ monimentis mandatum ſit, ego ex opinione mea pauca adſcribam. Telamon Aeci filius Alcathoi filiam Peribœam vxorem duxit:

duxit: Eius filiũ Aiacem cum Alcathoo in
regnũ ſucceſsiſſet, ſignũ Mineruę dedicaſſe
exiſtimo. Apollinis verò ædes priſca fuit
laterculis extructa, quam Adrianus prin-
ceps è candido lapide reſtituit. Apollinis
verò Pythij, & Decumani ſimulachra ni-
hil omnino ab Aegyptiorum ligneis ſi-
gnis differunt. Eius verò quem Archege-
ten, ideſt Gentilitatis authorẽ nuncupant,
Aegineticis operibus perſimile eſt, totúm
que egeno conſtat. Audiui autem Cypriũ
hominem oppido quàm peritum in herba
rum generib. ad medendi vſum notandis,
cum diceret ebenũ nulla folia, nullúmque
omnino fructum ferre, quin & ſtirpẽ nul-
lam eſſe Soli expoſitã: radices tantũ terra
occultari, quas eruant Aethiopes, atque ij
in primis qui, quo maxime loco reperian-
tur, norunt. Eſt non procul Legiferæ Ce-
reris fanum, vnde qui deſcenderint Calli-
polidis Alcathoi filij monimentũ videant:
Sed & alterũ habuit natu maiorem filiũ
Alcathous, quem in auxiliũ Melagro miſit
contra aprum Calidonium: Cum vera à fe-
ra fuiſſet adoleſcens interemptus, atque id
primus reſciſſet Callipolis, ad patrem, qui
ſacrum Apollini tunc forte faciebat, in ar-
cem accurrit, ac ligna è ſacris focis di-
ſturbauit. Quem cum piaculum com-
miſiſſe

miſiſſe Alcathous, qui filium periiſſe igno raret, iudicaſſet, ira incitatus, ſtipite, ex iis ipſis, quæ ille diiecerat, lignis, capiti impacto filium interfecit. In via verò, quæ ad Prytaneum ducit Inûs monimentum extat: id lapidum maceria incingitur, & ſponte natis oleis conueſtitur. Soli enim ex omnibus Græcis Megarenſes Inûs cadauer in maritimam agri ſui oram eiectum, ac illud Clesò, & Tauropolim, Cleſonis filias, Lelegis neptes, ſublatum ſepulturæ mandaſſe: Ipſámque Inò primũ apud ſe Leucotheam appellatam ferunt: Ei quidem quotannis rem diuinam faciunt: ſed iidem Iphigeniæ etiam heroicum monimentum monſtrant, atque eam Megaris mortuam aiunt. Ego verò quæ longe ſecus de Iphigenia Arcades narrant, audiui: Neque ignoro Heſiodum eo poëmate, quo illuſtres fœminas recenſet, ſcripſiſſe non eſſe cæſam Iphigeniam, ſed Dianæ numine Hecaten factam, à quibus nihil diſcrepãt, quæ ſcripſit Herodotus. Tauros in Scythia naufragos virgini immolare: Virginem verò apud ipſos nuncupari Iphigeniam Agamennonis filiam. Haben Adraſto etiam Megarenſes honorem, quẽ dum exercitũ à Thebarum expugnatione domũ reduceret, mortuũ apud ſe tradũt: Mortis

verò

verò ei cauſam fuiſſe ſenectutem,& animi angorem ob Aegialei filij interitum. Extat & Dianæ templum,quod Agamemnonem erexiſſe dicunt,cum ad Calchantem, qui Megaris habitabat venit,ei, vt ſe ad bellum Troianum ſequeretur, perſuaſurus. In Prytaneo Menippum Megarei filium,& Alchathoi Echepolin ſepultos dicunt. Eſt ad Prytaneum ſaxum, Anaclethra appellant,quòd ibi Ceres poſt longos errores(id ſi fide hominum cuiquam dignum videri poteſt)filiam euocarit: Noſtra quidem etiámnũ ætate Megarenſium fœminę anniuerſario cerimoniarũ ritu fabulam confirmant. Sunt intra oppidũ ſepulchra, & multorum quidem, qui cum Perſis pugnantes mortem oppetierunt.
Aeſymnium verò quod appellant,heroum & ipſum eſt monimentum. Nam cum Hyperion Agamemnonis filius, qui poſtremus Megaris regnauit,propter ſuperbiã & crudelitatem à Sandione occiſus fuiſſet, non eſſe amplius vni parendũ cenſuerunt, ſed annuos magiſtratus,qui viciſsim ſummæ rerũ præeſſent,creandos. Quo tempòre cum Aeſymnus authoritate nemini inter Megarenſes ſecundus, Delphos veniẽs oraculũ conſuluiſſet,qui fieri poſſet,vt patria ſecundis rebus vteretur:& alia accepit

reſponſa, & illud in primis bene euenturum, ſi plurium conſilio ciuitas vſa fuiſſet: quare cum ad mortuos oraculum pertinere interpretati eſſent, curiã ædificandam, intráq; eius parietes heroum ſepulchrum erigendum curarunt. Hinc ad Alcathoi heroicum monimentum progredientes, ad eum locum perueniant, quo pro tabulario mea ætate Megarenſes vtebantur: Eſſe verò perhibent Pyrgûs Alcathoi vxoris monimentum, quam ille habuit in matrimonio, priuſquam cum eo eſſet Euæchme Megarei filia. Iam ad Iphinoës Alcathoi filiæ tumulum, quam virginem è vita deceſsiſſe memorant: patrio ritu puellæ ante nuptias inferias mittunt, criníſque primitias detondent. non aliter quàm Hecaërge Deliorum filiæ. In primo aditu ad Liberi patris fanum, quod Dionyſion appellant, ſepulchrũ eſt Aſtycrateæ & Mantûs filiarum Polyidi, Cærani filij, Abantis nepotis, Melãpodis pronepotis. Polyidus quidem ipſe veniſſe dicitur Megara cum Alchathoum de cæde Callipolidis filij luſtrauit, & Liberi templum dedicaſſe, cum ſimulachro, quod totum ætate noſtra præter os occultatur, id enim vnum eſt in conſpectu: Aſsiſtit Satyrus è pario lapide, Praxitelis opus, atque hunc quidem Patrium

Libe

Liberum appellant: Alterum vero Daſyllium cognomento, Euchenorem Cærani filium Polyidi nepotem dedicaſſe ferunt. Secundum Liberi, Veneris delubrum eſt, cuius ſignum ex ebore, deæ cognomen Praxis, atque eius ſignũ omnium eſt, quæ in eo delubro ſpectentur, vetuſtiſsimum. In eodem Pithûs deæ, id eſt ſuadelæ, eſt ſimulachrum, & eius item deæ, quam Paregoron, hoc eſt cõſolatricem nuncupant: operis author Praxiteles. Viſuntur ibidem & Scopæ, Amor, Appetitus, Cupido, tam diuerſo inter ſe habitu ac facie, quàm diuerſa ſunt nomina ex ipſis numinum poteſtatibus indita. Iuxta Veneris, Fortunæ ædes eſt, ipſa dea à Praxitele elaborata. In proximo delubro Muſas, & Iouem fecit Lyſippus. Eſt etiam apud Megarẽſes Corœbi ſepulchrum, de quo, quæ verſibus mandata ſunt, exponam: & ſi eadem ab Argiuis celebrantur. Regnante Argis Crotopo, eius filium Pſamathen tradunt, puerum, quem ex Apolline pepererat, vt patrem, à quo ſibi plurimum metuebat, cælaret, expoſuiſſe: Cúmque ita accidiſſet, vt à canibus regij pecoris cuſtodibus dilacerаretur, Apollinem Argiuis diram quandam belluam immiſiſſe, Pœnam ipſi appellarunt, quæ è matrum gremiis infan-

tes rapiebat: Monſtrum verò illud Corœbum Argiuorum miſericordia adductum confeciſſe. Verùm cum dei ira nihil remiſiſſet,& peſtilenti morbo ciuitas vexaretur,veniſſe Delphos iuuenem,vt de Pœnæ cæde Apollini ſatisfaceret: Pythiã cum illi in patriam redeundum negaſſet, vt è templo tripodem tolleret imperaſſe: quóque loco excidiſſet.ibi vrbe condita, vt conſideret.Cum itaque tripos illo imprudente lapſus ad Geraniam montem excidiſſet,in mentem ei continuo oraculi veniſſe,& eo in vico,cui Tripodiſco nomen fuit,conſediſſe: Corœbi verò ſepulchrum Megaris eſt,in quo inſcripti elegi rem totam de Pſamathe & Corœbo teſtantur: Tumuli inſigne eſt Corœbus, Pœnam conficiens: Quæ ſigna omnium, quæ in Græcia è lapide facta viderim, antiquiſsima eſſe iudico. Non longe Corœbi monumento, ſepultus eſt Orſippus,is qui cum veteri Athletarũ more,cum ſubligaculo Gymnicos ludos obire conſueſſet: in Olympico tamen curriculo nudus vicit: Idémque poſtea cum exercitus imperator eſſet,finitimis agri partẽ bello ademit. Non inuito crediderim Olympiæ ſubligaculum delapſum, nempe qui noſſet ſine eo multo quemuis eſſe ad curſum

expe

expeditiorem. E foro cum redeas in viam, quæ Recta dicitur, ſi paululum diuerteris ad Apollinis præſtitis accedas: Ibi eſt Apollinis nobile ſignũ, Dianę, & Latonę: & alia itẽ ſigna, quę fecit Praxiteles, Latona cum filiis. Ad portam, quam Nymphadas appellant, in veteri gymnaſio lapis eſt, qui non magnæ Pyramidis formã præ ſe fert. Lapidem eum Apollinem Carinum nominant. Eſt ibidem Lucinæ ædes. Atque hæc quidem, quæ oſtentare poſsit, Megara habent. Ad nauale verò, quam ætate etiam mea Niſæam vocant, ſi deſcendas, Cereris Ouiferæ templum videas. Cognomen verò deæ, præter alia multa quæ ea de re prodita ſunt, ab iis inditum cenſent, qui primi oues in ea regione pauerunt. Faſtigiũ quidem templi vetuſtate collapſum quiuis coniiciat. Eadem ferè in parte arx conſurgit, quæ & ipſa Niſæa dicitur. In imo arcis cliuo ad maritimam oppidi partem Lelegis monimentum eſt: Hunc ex Aegypto appulſum regnaſſe aiunt: filium verò fuiſſe Neptuni, & Libyes Epaphi filiæ. Finitima eſt Niſææ inſula non magna, quò Creticam claſſem appuliſſe Minoëm ferunt, cum bellum Niſo intuliſſet. Montana Megarici agri pars Bœotis finitima eſt: In ea habitantur oppida Pagæ & Aegi-

ſthæna. In viæ militaris, quæ Pagas ducit, ipſo diuerticulo, ſaxum eſt ſagittis confixum: Eas per noctem Perſas eiaculatos miſiſſe tradunt. Pagis Dianæ cognomento Soſpitæ ſignum eſt æneum, magnitudine ei par, quod Megaris eſt, neque ipſa figura diſsimile. Eſt etiam Aegialei Adraſti filij heroicum monimentum, qui cum in primo prælio, quod commiſſum eſt, cum Argiui iterum ad Thebas veniſſent, ad Gliſantem occidiſſet, propinqui eum ſublatum Pagas in Megaricum agrum deportarunt, ac illius quidem monimētum Aegialeum appellatur. Aegiſthænis Melampodis Amythaonis filij templum eſt, & in eo magni vtique viri ſignum columnę inſiſtit. Melampodi ſacrum faciunt, & feſtū diem quotannis celebrant. Futura verò prædicendi, neque è ſomniis, neque ex alia vlla ratione ei ſcientiam tribuunt. Audiui etiam, cum in Erenea Megarici agri vico eſſem, Autonoën Cadmi filiam ex Actæonis caſu, & reliquis paternæ domus calamitatibus, mœrore & luctu confectam, huc Thebis aufugiſſe. Autonoës quidem in eo vico monimentum oſtenditur. In via, quæ Megaris Corinthum ducit, & alij tumuli ſunt, & Terlephanis Samij tibicinis, quem faciundum curaſſe dicitur Cleopatra,

patra, Philippi eius quem Amyntas genuit, filia. Viſitur & Caris Phoronei filij monimentum, id cum initio terrę tantum agger eſſet, ex oraculo Conchite lapide exornatum eſt. Et is quidem lapis apud ſolos Megarenſes è Græcis omnibus cæditur: Ex eo multa ſunt in ipſa etiam vrbe opera. Eſt ille quidem inſigni candore, & alio quouis lapide mollior. Marinæ in eo conchæ vndique cernuntur. Talis quidem hic lapis eſt. Viam verò, quam Scironem appellant, primus, cum Megarenſium copiis præeſſet, muniſſe dicitur Sciron, ita vt expeditis hominibus æqua eſſet. Adrianus verò princeps eandem eo vſque dilatauit, vt per eam agi poſſent duo obuij currus. De ſaxis verò, quæ in viæ anguſtiis eminent, fabula prodita eſt huiuſmodi. Inò cum Melicerte, ſe, natu minore filio, de ſaxo, quàm Moluridam petram appellant, præcipitem dediſſe, cum natu maiorem Lærchum pater occidiſſet: Ac Athamantem quidem in vxorem & liberos furore impulſum, ſunt qui dicant, ſæuiſſe: Alij verò ira vehementer incenſum, quod vxoris nefario facinore immiſſam reſciſſet Orchomeniis famem, ac ſimul ab illa de medio ſublatum Phrixum putaret: Atque omnino accidiſſe omnia non diu nitus

ſed nouercæ dolo interpretaretur. Illam igitur tunc aiunt ſe in mare de Moluride petra abieciſſe:puerum quidem à Delphine exceptum,cum in Corinthiorum Iſthmum fuiſſet expoſitus,mutato nomine,ex Melicerte Palæmonem appellatum:eíque cum alios habitos honores,tum verò Iſthmicos ludos decretos. Moluridem certe petram Leucotheæ, & Palæmoni ſacrarunt. Nam alia ſaxa quæ Moluridi adiacent,infamia & conſcelerata putant, quòd cum ea accoleret Sciron,inde quoſcunque nactus eſſet hoſpites in mare detruderet: Eos verò adnatans marina teſtudo conficere dicebatur. Sunt autem marinæ teſtudines magnitudine tantum & pedibus terreſtribus diſsimiles: Pedes quidem habent quales vituli marini. Sed eodem poſtea Sciron mortis genere ſcelus luit, à Theſeo in idem abiectus mare. In montis iugo Iouis Apheſij cognomento fanum eſt: Eſſe verò ita appellatum tradunt,quòd cum ad deprecandam agri ſiccitatem,Aeacus in Aegina diuinam rem, ex quodam oraculo,Panellenio Ioui faceret,cum eſſet perlitatum, deus calamitatem remouerit: Ibidem Veneris, Apollinis,& Panos ſigna ſunt. Qui longius proceſſerint, Euryſthei monimentum offen

offendent: quem ab Herculis liberis prælio ſuperatum, cum ex Attica fugeret, quo loco ſepultus eſt, fuiſſe ab Iolao occiſum dicunt. Iam verò ab hac via deſcendentibus in conſpectu eſt Latoi Apollinis ædes, & cum ea ferè coniuncti Megarenſium, & Corinthiorum fines, ad quos Hyllum Herculis filium ſingulari certamine cum Arcade Echemone congreſſum, hominum ſermone percrebuit.

PAVSANIAE
CORINTHIACA
SIVE LIBER
SECVNDVS.

CORINTHIACA quidem regio ad Argiuorum fines pertinet, à Corintho verò nomen accepit, quem Iouis fuiſſe filium cum ſtudioſe quæſierim, nondum inueni qui tradiderit, præter Corinthiorum multitudinem. Nam Eumelus Amphilyti filius è gente Bacchiadum, qui carmina dicitur feciſſe, in Corinthiaca hiſtoria ſcriptum reliquit (ſi modo Eumeli illud opus eſt)

Ephyren Oceani filiam primam in iis finibus conſediſſe: Marathonem deinde Epopei filium, Aloëi Solis filij nepotem, patris iniquitatem, & contumeliam fugientem, in maritimam Atticæ partem coloniam deduxiſſe: Audita verò Epopei patris morte, in Peloponneſum reuerſum, ac mox inter filios regno diſtributo, in Atticam rediſſe. Ab eius quidem filio Sicyone, Aſopian: A Corintho verò Ephyræan nomen accepiſſe. Corinthi in præſentia nulli iam ſunt indigenæ: Eſt enim penes eos ciuitas, quos in coloniam Romani miſere. Huius rei cauſa fuit Achæorum concilium, in quo cum Corinthii cenſerentur, & ipſi vnà cum cæteris bellum Romanis intulerunt, Critolai authoritatem ſecuti. Is enim & Achæos, & ex iis, qui ſunt extra Peloponneſum, multos ad defectionem ſolicitauit. Romani verò rerum potiti, & cæteræ Græciæ arma eripuerunt, & munitarum omnium vrbiũ muros demoliti ſunt. Deletam quidem à Mumio conſule Corinthum, à Cæſare, à quo Ro. reſp. quam nunc etiam retinet, formam accepit, reſtitutam ferunt: nam & Carthaginem etiam idem reſtituiſſe dicitur. In Corinthiaco agro vicus eſt, cui Cromion nomen, à Cromo Neptuni filio:

In eo

In eo educatum ferunt Pityocampten cui ſuus eſt inter Theſei ærumnas locus. Operis index eſt pinus, quæ in ipſo adhuc litore ſe progredientibus oſtendit. Fuit hoc ipſo in loco, & Melicertæ ara, eò enim à Delphine euectum puerum memorant, quem cum offendiſſet expoſitū Siſyphus, & humarit in Iſthmo, & Iſthmicos in eius honorem ludos inſtituerit. In prima Iſthmi fronte locus eſt, vbi Sinis latro curuatis ad terram diuerſarū picearum ramis, ad eos, quos pugnādo viciſſet arctis vtrinque vinculis alligabat, vt cum in ſuam naturam arbores rediſſent, miſerabilem illi in modum diſtraherentur: quo ipſe poſtea ſupplicij genere à Theſeo affectus eſt. Totam enim eam viam, quę Athenas à Troëzene ducit, Theſeus à latrociniis perpurgauit: Et iis quos iam nominaui interēptis, & Epidauri Periphete, quā Vulcano natū putabant, quíque in pugna ænea claua vtebatur. Iſthmus autē ipſe Corinthiacus, mari vtrinque alluitur: Duobus eius latera promontoriis terminantur, Cenchreis, & Lechæo: Ea res interiorē regionē cōtinentem facit. Nam quicunque Peloponneſum inſulam facere conatus eſt morte oppreſſus, opus imperfectum reliquit. Quà ſanè Iſthmus fodi cœptus fuerit, operis extant

veſtig

Ephyren Oceani filiam primam in iis finibus conſediſſe: Marathonem deinde Epopei filium, Aloëi Solis filij nepotem, patris iniquitatem, & contumeliam fugientem, in maritimam Atticæ partem coloniam deduxiſſe: Audita verò Epopei patris morte, in Peloponneſum reuerſum, ac mox inter filios regno diſtributo, in Atticam rediſſe. Ab eius quidem filio Sicyone, Aſopian: A Corintho verò Ephyræan nomen accepiſſe. Corinthi in præſentia nulli iam ſunt indigenæ: Eſt enim penes eos ciuitas, quos in coloniam Romani miſere. Huius rei cauſa fuit Achæorum concilium, in quo cum Corinthii cenſerentur, & ipſi vnà cum cæteris bellum Romanis intulerunt, Critolai authoritatem ſecuti. Is enim & Achæos, & ex iis, qui ſunt extra Peloponneſum, multos ad defectionem ſolicitauit. Romani verò rerum potiti, & cæteræ Græciæ arma eripuerunt, & munitarum omnium vrbiũ muros demoliti ſunt. Deletam quidem à Mumio conſule Corinthum, à Cæſare, à quo Ro. reſp. quam nunc etiam retinet, formam accepit, reſtitutam ferunt: nam & Carthaginem etiam idem reſtituiſſe dicitur. In Corinthiaco agro vicus eſt, cui Cromion nomen, à Cromo Neptuni filio:

In eo

In eo educatum ferunt Pityocampten cui ſuus eſt inter Theſei ærumnas locus. Operis index eſt pinus, quæ in ipſo adhuc litore ſe progredientibus oſtendit. Fuit hoc ipſo in loco, & Melicertæ ara, eò enim à Delphine euectum puerum memorant, quem cum offendiſſet expoſitũ Siſyphus, & humarit in Iſthmo, & Iſthmicos in eius honorem ludos inſtituerit. In prima Iſthmi fronte locus eſt, vbi Sinis latro curuatis ad terram diuerſarũ picearum ramis, ad eos, quos pugnãdo viciſſet arctis vtrinque vinculis alligabat, vt cum in ſuam naturam arbores rediſſent, miſerabilem illi in modum diſtraherentur: quo ipſe poſtea ſupplicij genere à Theſeo affectus eſt. Totam enim eam viam, quę Athenas à Troëzene ducit, Theſeus à latrociniis perpurgauit: Et iis quos iam nominaui interẽptis, & Epidauri Periphete, quã Vulcano natũ putabant, quíque in pugna ænea claua vtebatur. Iſthmus autẽ ipſe Corinthiacus, mari vtrinque alluitur: Duobus eius latera promontoriis terminantur, Cenchreis, & Lechæo: Ea res interiorẽ regionẽ cõtinentem facit. Nam quicunque Peloponneſum inſulam facere conatus eſt morte oppreſſus, opus imperfectum reliquit. Quà ſanè Iſthmus fodi cœptus fuerit, operis extant

veſtig

veſtigia:Saxoſa eius pars omnino tentata non fuit: quare ſitus adhuc ſui naturã ſeruat. Alexandro quidem Philippi filio id vnum ex animi ſententia non ceſsit, quòd Mimantem fodere non potuit. Gnidios verò ad Iſthmum fodiendum aggreſſos oraculum Pythij Apollinis deterruit:Tam ſcilicet difficile eſt diuinitus attributam certis rebus naturam humana arte ſuperare. Quod verò Corinthij de terra ſua prædicant non ipſi, opinor, primi cõmenti ſunt: Nam ante eos Athenienſes ad Atticam ornandam Deorum contentionem memoriæ prodiderunt. Ipſi quidem Corinthij Neptunum narrant in certamen cum Sole de regione deſcendiſſe:Diſceptatorem inter eos Briareum fuiſſe, qui cum Iſthmum Neptuno, Soli verò promontorium, quod vrbi imminet, adiudicaſſet, ex eo Iſthmũ Neptuni fuiſſe: Inſignia verò illic opera, theatrum, & ſtadiũ è candido lapide. Quà ad ipſum dei fanum aditus eſt, vna in parte athletarum poſitæ ſunt ſtatuæ, qui victores in Iſthmiis renuntiati fuere: In altera pinus conſitæ, & earum multæ quaſi ad rectam lineam. In templo, quod modica ſanè magnitudine eſt, ænei ſtant tritones, & in antica eius parte, pronaon appellant, Neptuni ſigna duo, Amphitrites vnum, ipſum

ipſum etiam mare æneum. Quæ intus ſunt, dedicauit ætate noſtra Herodes Athenienſis, equos quatuor inauratos, præter vngulas tamen, quæ ex ebore ſunt: Et iuxta equos tritones duos aureos ad pubem vſque nam reliqua eburna ſunt. In curru ſtant Amphitrite, & Neptunus, & rectus Delphini inſiſtit Palæmon puer, ebore & auro hæc etiam expolita: In media baſi, quæ currũ ſuſtinet, mare expreſſum, & ex eo emergens Venus: Aſsiſtunt vtrinque Nymphæ, quæ Nereides appellantur, quibus & in aliis Græciæ locis aras dedicatas noui, cum ſoli lucos illis Pœmenæi conſecrarim, vbi & Achilli honores habentur. Apud Dotos in Gabalis ſanctiſsimum eſt templum: Extat in eo peplus, quẽ filio Alcmæoni ſumpſiſſe Eriphylen Græci dicunt. In eadem baſi Neptuni, inſcalpti ſunt etiam Tyndari filij, quòd ſalutaria creduntur nauibus, & vectoribus numina. Tranquillitatis præterea illi & maris ſimulachrum, & equus deinde, cuius, quæ ſunt infra pectus partes, ceti figuram præferũt. Inò ad hæc, Bellerophontes, & equus Pegaſus. Intra templi ſeptum eſt Portuni ædes, in qua ſigna ſunt Neptunus Matuta, & ipſe Portunus. Eſt & cella, quod penetrale appellant. aditus eſt ad eam ſubterra

terraneus.ibi verò Portunum latere aiũt: Ac ſi quis vel ciuis, vel hoſpes eo in loco peierarit, quia periurij pœnas det, effugere nulla ratione queat. Eſt etiam vetus, quam Cyclopum appellant, ara, ad quam Cyclopibus diuinam rem faciunt: Sepulchra verò aut Siſyphi, aut Nelei vbi nam ſint, vt maximè Eumeli carmina perlegas non poſsis deprahendere. Nam & ſi Neleum ſint qui tradant, cum Corinthum veniſſet, morbo, vitæ extremum diem clauſiſſe, & circa Iſthmum ſepultum: Eius tamen monimẽtum neque Neſtori quidem ipſi à Siſypho monſtratum ferunt, ac planè ignotum eſſe omnibus expedire. Siſyphum ipſum ſepultum quidem in Iſthmo, ſed eius ſepulchrum paucis omnino, qui æquales eius fuere, notum fuiſſe. Iſthmici ludi ne exciſa quidem à Mumio Corintho, intermiſsi ſunt. Sed cum in ipſa vrbis vaſtitate, vt eos faciundos curarent, datum negocium fuiſſet Sicyoniis Reſtituta Corintho ad eos, qui nunc ſunt, inquilinos priſtinus honos rediit. Corinthiorum naualibus Leches, & Cenchrias nomina dedêre, quos Neptuno ex Pirene Acheloi filiâ genitos credunt: Quanquam iis carminibus, quæ magnæ Eoëæ ſunt appellatæ, Oebali fuiſſe filiam Pirenen proditum eſt. In Lechæo Neptuni templum eſt

cum ſigno æneo. In via,quæ ab Iſthmo ad Cenchræum ducit Dianæ templum eſt, & ſignum peruetus ligneum. In ipſo Cenchræo Veneris delubrum,& marmoreum ſignum: In maris ferè alluuie Neptuni ex ære. In altero verò portus cornu, Aeſculapij,& Iſidis fana. Cenchræo è regione ſunt Helenæ balneæ. Aqua è ſaxo in mare defluit, multa illa quidem, & ſalſa, nihilo calidior quàm quæ igni primum intepuerit. Quà verò aduerſo cliuo ad Corinthum acceditur, & alij ſunt in via tumuli, & ad ipſam portam Diogenis Sinopenſis,quem Græci canem appellarũt. Maxime ſuburbanus is lucus eſt,cui Craneo nomen. In eo Bellerophontis fanum eſt, & Veneris Melanidis delubrum, Laidis etiam ſepulchrum,cui leæna inſculpta eſt, prioribus pedibus arietem tenens. Oſtenditur etiam in Theſſalia Laidis monimentum: Veniſſe enim in Theſſaliam dicitur, Hippoſtratum amatorem ſuum ſecuta. Primum quidem ab Hyccaris, Siciliæ id oppidum eſt, à Niciæ militibus captam, Corinthum deinde,ab eo cui vendita eſt, adductam,meretrices aiunt longe omnes ætatis ſuæ corporis forma anteiſſe. Tantæ verò fuit Corinthiis admirationi,vt nunc etiam de Laide certent. Multa in vrbe

præcl

præclara opera, quæ partim reliquiæ ſunt antiquitatis, partium verò florente poſterioribus ætatibus Corinthiorum ciuitate facta ſunt. In foro, vbi plurima ſunt templa, Diana eſt Epheſia cognomento, & Liberi patris ſigna duo lignea inaurata, præter ora tamen, quæ minio oblita ſunt: Lyſium alterum, alterum Baccheum nominant. Quæ de iis ſignis peruagata ſunt vulgi ſermonibus & ipſe ſcribam. Pentheum aiunt cum Liberum patrem multis contumeliis vexaret, & alia inſolenter facere auſum, & poſtremo, vt fœminarum operta ſacra ſpecularetur ad Cythæronem profectum, in arborem aſcendiſſe, atque inde omnia cōſpicatum. Quod cum Bacchæ animaduertiſſent impetu facto viuentem eum laceraſſe, ac membratim diſcerpſiſſe: Corinthij redditum ſibi oraculum narrant, vt eam arborem quærerent, & inuentæ diuinos honores haberent: Illius igitur oraculi monitu ſe imagines illas faciundas curaſſe. Eſt præterea Fortunæ ædes, cuius ſignum recto ſtatu è Pario lapide. Templum adiunctum eſt Dis omnibus dicatum. Proximè erectus eſt aquæ ductus, cui inſiſtit Neptunus ex ære, ſub cuius pedibus Delphinus aquã profundit. Eſt etiam ex ære Apollo cogno

gnomento Clarius,& Venus Hermogenis Cytherij opus. Sunt & Mercurij ſigna duo & ipſa ex ære,& recto ſtatu: ſed eorum alterum cellam ſuam habet. Iouis verò ſub diuo poſita ſigna tria, quorum vnum cognomen non habet, alterum Terreſtrem, tertium Celſiſsimum nuncupant. In medio foro eſt Minerua ex ære, in cuius baſi Muſæ inſcalptæ ſunt. Vltra forum Octauiæ ædes eſt Auguſti ſororis, qui Cæſari in imperium Ro. ſucceſsit, ei nempe, à quo eſt Corinthus reſtituta. Cum è foro exieris Lechæum verſus, veſtibula videas, ac ſuper ipſis inauratos currus duos, quorum altero Phaëthon Solis filius, altero Sol ipſe vehi videtur. Intra propylæa verò ingreſsis, ad dexteram eſt Hercules æneus: Ab eo aditus eſt ad Pirenē fontē, de quo fabulis vulgatũ, Pirenen Nympham cum filium Cenchriam lugeret, quem Diana per imprudentiam occiderat, tantam profudiſſe lachrymarum vim, vt in fontem ſui nominis conuerſa fuerit. Ornatus fons eſt candido marmore, in eo cellulæ exciſæ, è quibus tanquam è ſpeluncis in patulum, ac ſubdialem alueum aqua profluit guſtatu ſuauis, & qua æs Corinthium candens immergi autumant, cum alioqui nullum habeant æs Corinthij. Eſt autem &

Apollinis ad Pirenem ſignum, & ſeptum, in quo pictum Vlyſsis in procos facinus. Rurſus in via, qua ad Lechæum recta iter eſt, Mercurius ex ære ſedens viſitur, cui aſſiſtit aries, quòd vnus præ cæteris Mercurius greges tueri, & augere exiſtimatur: Quam rem Homerus in Iliade ſignificat.

Hic ſibi natus erat pecoris ditiſsime Phorba,
Quem ſibi præ cunctis carum Cyllenia proles
Ditarat Teucris.

Nam quæ cognita in magnæ matris initis mihi ſunt de Mercurio & ariete conſulto reticeo. Poſt Mercurij ſignum Neptunus eſt & Matuta, & delphine vectus Portunus. Balneæ verò paſsim Corinthiis, & aliæ è publica pecunia extructæ, & quas impenſa ſua Adrianus imp. exædificauit: Quæ verò omnium ſunt nobiliſsimæ prope Neptuni, eas Eurycles Spartanus condidit: Et cum aliis lapidibus, tum verò eo, qui in Crocis Laconici agri vico exciditur, exornauit: Ad læuam aditus, Neptunus, ſecundùm eum venatricis habitu Diana ſtat. Aquæ ductus multi in diuerſis vrbis regionibus (luculenta enim Corinthiis perennium aquarum copia ſuppeditat). & is, quem ducta è Stemphylo aqua erig.

erigendum curauit Adrianus. Quæ ſpectentur digniſsima ſunt, vbi à Dianæ ſigno diſceſſeris, Bellerophontes, & ex ipſa Pegaſi equi vngulà manans aqua. Alteram verò qui viam tenuerint à foro Sicyoniam verſus, Appollinis ædem, cum æneo ſigno videant: Et modico hinc interuallo fontem qui Glauces dicitur, quòd in illum ſe Glauce abiecit, ſalutarem ſibi aquam fore ſperans contra Medeæ veneficia. Supra fontem hunc ædes eſt, quod Odeum appellant: Proximum ei Medeæ filiorum ſepulchrum, quorum nomina, Mermerus, & Pheres. Lapidibus verò à Corinthiis obrutos memorant, propter ea quæ à matre Glauce munera attulerunt. Sed enim quod per vim oppreſsi innocentes fuere, nece ſua illis Corinthiorum liberi pœnas dederunt ex oraculo, & ſolennia illis ſacra fieri cœpta, Pauoríſque imago dedicata: Extat illa hac etiam ætate muliebri habitu ad terrorem quàm maximè efficta. Deleta verò à Romanis Corintho, & indigenis male mulctatis, priſtinum ſacrificandi morem coloni non retinuerunt: Neque amplius illis pueri aut crinem tondent, aut obſoletam veſtem induunt. Medeam quidem ipſam cum Athenas veniſſet, Aegeus in matri-

monio habuit: Sed inſidiis, quas Theſeo fecerat, detectis, in Aſiæ eam partem, quæ tunc Aria vocabatur, profugit: vbi de ſe Medis nomen dedit. Iam filium, quem ſecum in Arios abduxit, Aegeo genitum tradunt, Medóque ei nomen fuiſſe: Hellanicus tamen Polyxenum nuncupat, & patrem ei Iaſonem fuiſſe ſcribit. Carmina Græci habent, quæ Naupactia nominant: In illis ſcriptum extat Iaſonem poſt Peliæ mortem Corcyram migraſſe, ibíque Mermerum eius filium, in continenti ea, quæ è regione eſt, venantem, à leæna interfectum. Cinæthon Lacedæmonius (nam & is Gentilitates verſibus mandauit) Medum & Eriopen filiam ſuſcepiſſe Iaſonem ex Medea, ſcriptum reliquit, neque amplius quidquam, quod ad pueros pertineat. At Eumelus Solem dicit Aloëo Aſopiam terram, Ephyræam Acetæ tradidiſſe: Aceten deinde Colchos profectum Buno regnũ ſuum commendaſſe: Bunum ipſum Mercurio ex Alcidamea genitum, qui cum è vita deceſſiſſet, Epopeum Aloëi filium Ephyræorum imperiũ obtinuiſſe: Deinde verò cum Corinthus Marathonis filius nullos reliquiſſet liberos, Corinthios ex Iolco Medeã in regnũ vocaſſe: Eã verò Iaſonẽ regni

compotem feciſſe, ac filios quidem peperiſſe, ſed in lucem quidquid edidiſſet, in Iunonis fano occultare ſolitam, quòd nempe immortales futuros ſibi perſuaſerat: Verum cum neque id ex voto eueniſſet, & re comperta Iaſon non modo deprecanti veniam non dediſſet, ſed ea relicta Iolcon reuertiſſet, & ipſam Corintho profectam Siſypho imperium tradidiſſe. Hæc perinde, vt mihi comperta ſunt, expoſui. A ſepulchro non multum diſtat Frenatricis Mineruæ (Chalinitida appellant) fanum: Mineruam etenim aiunt præ cæteris dis Bellerophonti cum aliis in rebus opitulatam, tum verò à ſe domitum, fræno iam impoſito, Pegaſum dediſſe. Ligneum eſt deæ ſignum, os tamen, manus, & imi pedes è candido lapide ſunt: Neque verò Bellerophontem regnum Corinthiorum vnquàm poſſediſſe, ſed in Præti Argiuorum regis poteſtate fuiſſe, & ipſe vt credam facile adduci poſſum, ac nihilominus, qui Homeri carmina non indiligenter legerit: Satis etiã conſtat tenente iam Lyciam Bellerophonte, Corinthios perpetuo iis, qui aut Argis, aut Mycenis rerum ſummæ præeſſent, paruiſſe, quando priuatim ipſi nullum ad Troiam ducem miſerunt, ſed Agamemnonis ſigna, & auſpicia ſecuti, eius expedi-

tionis participes fuere. Siſyphus quidem non, Glaucum duntaxat Bellerophontis patrem genuit,ſed præter eum, Ornytionem etiam,& poſt hunc Therſandrum, & Almum ſuſcepit. Ornytione Phocus natus,Neptuni tamen creditus: Is Thyræam in ea regione,quę nũc Phocis dicitur,Coloniam deduxit: Thoas eius frater natu minor Corinthi manſit: Eo Demophon,Demophonte Propodas,Propoda Doridas,& Hyanthidas geniti ſunt. His regnantibus Dorienſes exercitum duce Alete Hippotæ filio,Phylantis nepote,Antiochi pronepote,& Herculis abnepote, contra Corinthum duxerunt: Ibi Doridas,& Hyanthidas regno Aletæ tradito, ipſi Corinthi manſerunt: At plebs prælio victa ſedibus ſuis pulſa eſt: Aletes ipſe,& eius poſteritas ætates quinque vſque ad Bacchin,Prumnidis filium regnũ tenuit: Aetates totidem Bacchidæ vſque ad Teleſten Ariſtodemi filium,quo ab Arieo,& Perante de medio ſublato, regno finis impoſitus: Prytanei enim deinceps ex Bacchidarum gente ſummæ rei præfuerunt. Hos tyrannide occupata, Cypſelus Ectionis filius oppreſsit. Nepos Cypſelus fuit Melanis Antaſi filij. Melana quondam ex Gonuſa oppido, quod ſupra,

 Sicyo

Sicyonem eſt, Corinthum deducendæ Coloniæ cauſa cum Dorienſibus profectum, Aletes primum ex quodam oraculo in aliam Græciæ partem dimiſit. Deinde vero mutata ſententia & oraculo neglecto, eum ſibi ſocium, & contubernalem aſciuit. Atque hac caſuum varietate Corinthiorum reges iactatos comperi. Templum verò Mineruæ Frenatricis iuxta theatrum eſt, & ei proximum Herculis nudo corpore ligneum ſignum, quod à Dædalo factum, tradunt: Ac Dedali quidem opera rudia ſunt, neque aſpectu decora, ſed quæ numen veluti quoddam præ ſe ferant. Supra theatrum templum eſt Iouis, quem Capitolinum, Romanorum voce, Græca lingua Coryphæum recte appellaris. Ab hoc theatro ſatis multum diſtat priſcum gymnaſium, & fons, quam Lernam vocant: Incingitur is columnis, atque item ſedilibus plane appoſitis ad eos excipiendos, qui æſtate frigus captatum veniant. Coniuncta ſunt cum ipſo fere gymnaſio, deorum delubra duo, Iouis alterum, alterum Aeſculapij: Aeſculapius ipſe & Hygea è candido lapide ſunt: nam Iuppiter æneus eſt. Iam qui in Acrocorinthum aſcendant (montis id iugum eſt vrbi imminens, quod Soli in diſceptatione Briareum, Ve-

neri Solem cõceſsiſſe narrant Corinthij.) Sed in Acrocorinthum qui aſcendant, fana duo Iſidis videant, alterum Pelagiæ alterum verò Aegyptię cognomẽto: Totidem Serapidis, quorum alterum Canopitani appellant: Sunt deinceps Solis aræ, Neceſsitatis & Violentiæ ædes, in quam ingredi fas eſſe negant. Supra eam, matris Deûm delubrum, columna, ſolium, vtrunque lapideum. In Parcarum verò Cereris & Proſerpinæ æde ſigna aperta non ſunt. Eadem in parte eſt Bunææ Iunonis templum, à Buno Mercurij filio dedicatum, à quo & Dea cognomen accepit. Iam in ipſo ad Acrocorinthum aditu delubrũ eſt Veneris: Signa in eo, ipſa dea armata, Sol, & Cupido arcum tenens. Fontem verò eũ, qui à tergo delubri eſt, conceſſum aiunt ab Aſopo Siſypho, quòd cum raptam à Ioue Aeginam ſciret Aſopi filiam, tum demum indicaturum dixerit, cum in ipſa Acrocorintho perennem aquam haberet: Quare cum Aſopus, ne recuſare amplius poſſet, fontem dediſſet, indicauit ſcilicet ille, & eius indicij ſi ſatis id credi poteſt, pœnas aiunt apud inferos dare. Audiui etiam qui dicerent eum fontem Pirenem eſſe, & aquam ex eo in oppidum defluere. Nam Aſopus amnis ſuos habet in Phliaſiorum
finib

finibus ortus,atque inde per Sicyoniorum agrum lapſus, in mare iuxta Corinthum exit. Filias verò Aſopo Phliaſij fuiſſe dicunt, Corcyran, Aeginam, Theben, & à prioribus duabus inſulas eas,quarum altera ante Scheria,Oenone altera ſit appellata nouum nomen accepiſſe, à tertia Theben, quæ ſub Cadmea eſt, nominatam: Thebani tamen id minime confitentur: Eam enim Theben Bœotii fuiſſe non Phliaſij Aſophi contendunt. De flumine verò Aſopo eadem à Phliaſiis,& Sicyoniis traduntur,eſſe non indigenam, ſed aduenam amnem. Mæandrum etenim à Celænis per Phrygiam & Cariam in mare ad Miletum erumpere, inde in Peloponneſum ſubterfluere,atque illic Aſopum fieri. Neque verò ab hac opinione diſsident: quæ à Deliis me audiſſe memoria teneo: Inopum amnem è Nilo occulto meatu ad ſe peruenire. Quin & Nilum fama eſt Euphraten eſſe, qui vbi paludi immerſus diu latuerit,ſupra Aethiopas Nilus euadat. Hæc de Aſopo mihi audita ſunt. Ab Acrocorintho,qua in montanam partem diuertitur,eſt porta Teneatica,& Lucinæ fanum. Oppidum quæ Tenea dicitur ſtadia ferme LX. hinc diſtat: Oppidani ſe Troianos fuiſſe affirmant, qui ca-

ptiui è Tenedo à Græcis abducti eum locum ab Agamemnone acceptum teneant: Et illi quidem Apollinem in primis venerantur. A Corintho verò, qui mediterranea parte relicta, recta Sicyonem verſus contendant, non longe ab vrbe templum ad viæ læuam incenſum videant. Fuerunt Corinthiorum fines multis aliis bellis infeſti, per quæ veri poteſt videri ſimile, cum ſacra, tum profana ædificia in ſuburbanis igni fuiſſe conſumpta. Hoc certe templum Apollinis eſſe, & à Pyrrho Achillis filio exuſtum ferunt. Audiui autem & aliud de eo quiddam huiuſmodi, ædem hanc Ioui Olympio Corinthios erexiſſe, eámque ſubito incendio, incertum vnde igni immiſſo, conflagraſſe. Sycionij (ſunt enim in hac parte Corinthiis finitimi) hęc de originibus ſuis commemorant. Extitiſſe primum in ea regione Aegialeum indigenam, atque eo regnante, eam Peloponneſi partem, quæ Aegialus hoc etiam tempore nuncupatur, nomen ſumpſiſſe. Ac illum quidem plano loco oppidum, cui Agialea nomen, muniſſe: Fuiſſe verò ibi arcem, quo loco nunc Mineruæ templum eſt: Aegialeo patre Europen natum, Europe Telchinen: Huic filium Apin fuiſſe, cuius ante Pelopis in Olimpiam aduentum, eò

vſque

vſque opes creuerint, vt ea tota regio, quæ intra Iſthmum eſt, ab eo fuerit Apia nuncupata: Iam verò Apis Thelxionem ſuſcepit, Thelxione ortus Aegyrus, Aegyro Thurimachus. Thurimacho Leucippus, Leucippo virilis proles non fuit. Filia vnica Calchinia: Eam è Neptuno puerum peperiſſe, quem Leucippus ſublatum, & eductum regni ſucceſſorem moriens reliquerit: Nomen huic Perato fuiſſe, de cuius filio Plemnæo, quæ memoriæ prodita ſunt planè miraculo mihi adſcribenda videntur: Nam cum omnes qui ei naſcebantur filij in primo vagitu animam agerent, poſtremo Plemnai vicem miſeratam Cererem, ad eius vxorem peregrinæ ornatu veniſſe memorant, eíque Orthopolin recens natum educaſſe: Orthopolidi filia fuit Chryſorthe, quam ex Apolline peperiſſe Coronum pro certo habent: Corono ortus Corax, & eo natu minor Lamedon: Corace verò ſine liberis mortuo, Epopeus, qui id temporis è Theſſalia venerat, imperium ſibi vindicauit. Hoc primum regnante hoſtilem exercitum tradunt in fines ſuos inuaſiſſe, cum ante perpetua pace vſi fuiſſent: Eius verò belli huiuſcemodi cauſa prohibetur. Antiopes

Nyctei

Nyctei filiæ celebre fuit ob formæ excellentiam apud Græcos nomen, quam fama proditum etiam eſt non Nycteo, ſed Aſopo amne, qui Thebani, & Platæenſis agri fines interſecat, genitam. Eam Epopeus, quòd ante vxorem ſibi petiſſet, libidine & petulantia impulſus rapit: Hanc iniuriam cum armis Thebani perſequerentur, commiſſo prælio, Nycteus vulnus accepit. Ipſe etiam Epopeus ſaucius ex acie, victoria tamen potius, diſceſsit: Nycteus, cum ſui eum Thebas reportaſſent, non ita multo poſt moriens regni adminiſtrationem Lyco fratri ad tempus reliquit, Labdaco Polidori filio, Cadmi nepote, cuius ipſe ante tutor fuerat, in eius tutelã tradito. A quo multis precibus contendit, vt maiore exercitu in Aegialean ducto Epopeum vlciſceretur, atque ipſam etiam Antiopen, ſi capere poſſet, male mulctaret. Epopeus interea pro victoria dis gratulatus, ludiſque & ſacris eo nomine peractis, Mineruæ tẽplum erexit: Ac opere iam abſoluto deam eſt precatus, ſibi ſignum aliquod vt daret, num ei accepta fuiſſet fani dedicatio. Statim itaque oleum tradunt ante templum diuinitus fluxiſſe. Verum & ipſe Epopeus paulo poſt ex vulnere negligentius curato diem ſuum obiit: Quo factũ eſt vt belli

cauſa remota fuerit. Siquidem Lamedon, qui in regnum ei ſucceſsit vltro Antiopē Lyco reddidit,quæ cum Thebas reducere-tur,in ipſa quæ Eleutheras ducit via,partu leuata eſt:Qua de re verſus hoſce fecit Agis Amphiptolemi filius.

Antiope peperit Zethum, atque Amphiona dium,
Aſopo celeri currenti vortice nata
Iuppiter hos genuítque ſimul regnator Epopeus.

Sed hos ad anguſtiores multo natales retulit Homerus,cum Thebas ab illis primum conditas dixerit,quippe qui vti mihi videtur inferiorem vrbem à Cadmea diſtingat. Lamedon quidem regno inito vxorem Athenienſem duxit pleno Clytij filiam:Bello mox contra Achæos Archandrum, & Architelen ſuſcepto, ex Attica belli gerendi ſibi ſocium Sicyonem adſciuit,data ei in matrimonium Zeuxippe filia,à quo poſtea iam regnum adepto & regio tota Sicyonia, & vrbs, quæ ante Aegiale fuit,Sicyon nuncupata eſt: Ac Sicyonem quidem ipſum non Marathone Epopei filio, ſed Metione Erechthei genitum ferunt, quibus Aſius aſſentitur. Nam Heſiodus Erechtheo illum, Ibycus Pelopi attribuit. E Sicyone verò

Chtho

Chthonophyle gignitur, quæ Mercurio Polybum peperit: ex eadémque, & Phliante Liberi patris filio, qui habuit eam in matrimonio, Androdamas naſcitur. At Polybus Lyſianaſſam filiam Talao Biantis filio Argiuorum regi locauit. Ad Polybum Adraſtus Argis eiectus Sicyonem confugit, eóque mortuo regnũ ipſe adiit. Poſt Adraſti deinde in patriam reditum, Ianiſcus Clytij eius nepos, cuius filia cùm Lamedonte fuerat, ex Attica veniens regnum iniit, à cuius obitu Phæſtus è filiis Herculis vnus (vt vulgo ferebatur) regnat.

Sed cum is ex oraculi reſponſo in Cretam migraſſet, Zeuxippus Appollinis è Syllide nympha filius regnum dicitur obtinuiſſe. Qui cum deceſsiſſet, Agamemnon, Sicyoniis, & ipſi regi Hyppolyto Rhopali filio, Phæſti nepoti bellum intulit. Is opibus diffiſus ſuis, Agamemnonis, & Mycenæorum ſe imperata facturum ſpopondit.

Hyppolyto Laceſtades filius fuit, quó regnante, Tamphalcos Temeni filius cum Dorienſibus Sicionem nocturno impetu occupauit. In Hippolytum tamen, quòd ex Herculis nepotibus eſſet, nihil acerbè, aut crudeliter commiſit. Quinimo imperium cum eo communicauit. Ex eo Sicyonij Dorienſes facti, & inter Argi-

uos cenſeri cœpti. Aegialei verò in campis ſitam vrbem cum Demetrius Antigoni filius euertiſſet, vetuſtæ arci vrbem, quę nunc permanet, adiunxit. Et cauſam quidem, quamobrem tantopere Sicyoniorum opes attritæ fuerint, non facile quis, etiam ſi ſtudioſe quæſierit, inuenire poſsit. Quare id quod Homerus de Ioue dixit, pro cauſa eſto.

Vrbes qui multas à celſo culmine vertit.

Iam verò magnis cum cladibus Sicyonij afflicti eſſent, ipſam vrbem terræmotus ad ſolitudinem, & vaſtitatem redegit. At tunc multa, quæ admirationi fuerant, opera interierunt. Eodem verò caſu Cariæ, & Lyciæ vrbes magnis calamitatibus, affectæ, & Rhodus in primis inſula tam vehementer concuſſa eſt, vt Sibyllæ vaticinatio Rhodi ſit exitio comprobata. Quà ex Corinthiaco agro in Sicionium iter eſt, Lyci Meſſenij monimentum extat: quicunque ille fuerit. Neque enim Lycum ego vllum Meſſènium comperio, qui vel in quinquertio ſe exercuerit, vel in Olympicis ludis palmam tulerit. Eſt hoc quidem monimentum terræ tumulus. Ad hunc enim formæ modum ſuorum cadauera condunt Sicyonij: Corpus terra contegunt, deinde

lapid

lapidea baſi extructa columnas erigunt, quibus faſtigia, vel vt Græci vocant, æquilas imponunt: eadem prope ſpecie, qua ſunt templorum culmina. Inſcribunt verò ſepulchris plane nihil, ſed eius, quem extulerunt nomen appellantes, patris mentione prætermiſſa, illum valere iubent. Iam verò poſt Lyci monimentum trans Aſopum, ad dexteram Olympium eſt. Ad viæ læuam modico interuallo ſepulchrum Eupolidis Athenienſis Comœdiarum ſcriptoris. Hinc qui progreſsi fuerint, ad ipſam quaſi vrbem à diuerticulo redituri, Xenodices: quæ è partu mortua eſt, monimentum videant. Illud quidem non eadem eſt forma, qua ſepulchra faciunt Sicyonij. In eo enim in quo pingi poſſet locus relictus eſt, & pictura ſane, vti alia quæuis, eſt quæ ſpectetur digniſsima. Porro hinc qui proceſſerint ſepulchrum inuenient Sicyoniis extructum iis, qui ad Pellenen, ad Dymen Achæorum ad Megalopolim, & ad Selaſiam mortem oppetierunt, De quibus poſterius omnia exponentur pleniſsime. Ad portā fons eſt in ſpecu, cuius aqua non è terra ſcaturit', ſed è ſpecus faſtigio manat, qua de re Stazuſan nuncupant. In arce, quæ nunc extat, Fortunæ Acrææ ædes, & ſecundum id Caſtorū numinum

num ipſorum è ligno vtrobique ſigna ſunt. In theatri, quod infra arcem ædificatum eſt, Scæna, viri ſcutum tenentis ſtatua viſitur, quam Arati Cliniæ eſſe dicunt: Nõ longe à theatro Liberi patris templum eſt, dei ſignum ex ebore, & circa eum Bacchæ e candido lapide. Has quidem ſacras fœminas eſſe dicunt, Liberi patris inſtinctu afflatas: Alia ſigna Sicyonij in ſacrario condita habent. Hæc quotannis ſtatâ nocte, in Bacchi templum deportant, ex eo loco, quod Coſmeterium, id eſt pompa rum cellarium, nuncupant: His faces accenſas præferunt, & patriis cantibus pompam proſequuntur. Pompæ veluti dux eſt, quem Bacchæum nominant, ab Androdamante (vt ipſi dicunt) Phliantis filio dicatus. Portatur poſt eum Lyſius, quem Thebis Pythiæ monitu Phanes huc dicitur tranſtuliſſe. Venit quidem Phanes Sicyonem eodem tempore, quo Ariſtomachus Cleodami filius. Ab oraculo enim ipſi edito cum aberraſſet, à reditus itidem in Peloponneſum præſtituto tempore aberrauit. Qua à Liberi patris in forum deſcenditur, ad dexteram Dianæ templum Limnææ eſt, cuius tectum vetuſtate collapſum eſſe, facile eſt aſpicienti cognoſcere. De ſigno verò deæ, neque fuerit ne aliunde

deportatum, neque quo caſu corruptum ſit, quicquam afferunt. In foro Pithûs Suadelæ ædes eſt. Suadelam verò hac de cauſa colere inſtituerunt. Apollo, & Diana Pythone cæſo vt ſe expiarent veniſſe Aegialen tradunt, ſed incuſſo terrore, eo ipſo in vico, qui nunc Phobus dicitur, in Cretam ad Carmanorem diuertiſſe, ac ſtatim peſtilentem morbum Aegialenſibus immiſſum, quem depelli non poſſe vates monuerunt ni Apollo, & Diana placarentur. Miſſos itaque pueros ſeptem, ac totidem virgines ad Sythan amnem ſupplicum ornatu, quorum precatione perſuaſos deos in arcē veniſſe: Eo itaq; in loco, quo primum venēre, Suadelæ ædem dicatam. Idem verò ritus hoc etiam tempore ſeruatur. Pueri enim feſto Apollinis die ad Sythan veniunt, ac deorum ſigna in ædem Suadelæ deportant, deinde in tēplo Apollinis ea reponunt. Ac ipſum quidem templum, quod hoc tempore extat, in foro eſt: Vetuſtum vero à Prœto dedicatum tradunt, quo in loco eius filiæ furoris morbo liberatæ ſunt. Addunt Meleagrum in hoc ipſo templo haſtam poſuiſſe, qua aprum Calydonium confecerat. In eodem etiam templo dedicatas fuiſſe Marſyæ tibias.
Poſt aduerſum enim Sileni caſum, eas

Mar

Marſyan amnem in Mæandrum, deinde in Aſopum detuliſſe. Eiectas inde in agrũ Sicyonium, paſtorem quendam ſuſtuliſſe, & Apollini dicaſſe. Ex iis donariis nullum ſanè incendium illud quo templum conflagrauit reliquum fecit. Nam quæ extant ætate mea cum templum, tum ſignum Pithocles dedicauit. Quod verò fanum iuxta Suadelæ ædẽ Romanis imperatoribus conſecratum eſt, fuit olim Cleonis tyranni domus. Nam Cliſthenes Ariſtonymi filius, Pyrrhonis nepos, tyrãnidẽ tenuit quamdiu inferiorem vrbem Sicyonij incoluerunt. Cleonis in ea, quæ nunc manet, vrbe dominatus fuit. Ante Cleonis domum heroicum eſt Arati monimentum, qui rerum geſtarum gloria æquales omnes vicit ſuos, de quo hæc potiſsimum commemorari poſſunt. Poſt Cleonis mortem, tam effrenata ciuitatis principes inceſsit dominandi cupiditas, vt eorum duo eodem tempore tyrannidem inuaſerint, Euthydemus, & Timoclidas: Quibus eiectis, populus ſummæ rerum Clinian Arati patrem præfecit. Verum non multis poſt annis, cum Clinias è vita iam exceſsiſſet, ad tyrannidem acceſsit Abantidas: Quo dominante Aratus, vel quòd ab eo eiectus fuerit, vel quòd voluntate ſua ceſſerit, in

exilium abiit. Ipſum certe Abantidan ciues trucidarunt. Dominatum tamen eius pater Paſeas occupauit, quē mox cum Nicocles ſuſtuliſſet, ipſe ſibi tyrannidem vindicauit. Hunc Aratus comparata exulum & Argiuorum conductitiorum militum manu, pellere adortus, cum ad muros nocte acceſsiſſet, præſidium partim fefellit, partim vi ſuperauit. Atque ita oppido potitus, aſſumpta plebe ſumma cum celeritate ad tyranni domum accurrit, quam non magno vtique negotio cepit, ſed Nicocles furtim eſt elapſus. Tum Aratus ciuitatis liberam adminiſtrationem Sicyoniis tradidit. Domos & prædia, quæ diuendita fuerant emptoribus pretio diſſoluto, exulibus cum reddidiſſet, diſsidiorum & controuerſiarum cauſas concordia conſtituta ſuſtulit: Idémque cum Macedones, Antigono Philippi acceptam à Demetrio eius patre tutelam gerente, Græcis omnibus formidoloſi eſſent, Sicyonios, tametſi Dores erant, cum Achæorum concilio coniunxit. Imperator verò ab Achæis declaratus, exercitum contra Amphiſſenſes duxit, & Aetolorum fines ingreſſus, agrum populatus eſt: Corinthum mox, eam tenente Antigono cum Macedonum præſidio, ſubito impetu,

&

& pugna commiſſa, cum alios multos, tum ipſum præſidij ducem Perſæum, Zenonis Mnaſeę filij philoſophi auditorem occidit. Corinthum itaque cum Aratus liberaſſet, addiderunt ſe ad Achæorum concilium Epidaurij, ac Troëzenij, qui Argolicum litus incolunt, quíque extra Iſthmum ſunt Megarẽſes. Quare cum Achęis Ptolemæus ſocietatem coiit. Lacedæmonij verò Agidem Eudamidæ filium regem ſuum ſecuti, ſubita excurſione Pellenen occuparunt. Verum Arato ſuperueniente prælio victi, relicta Pellene domum ſe certis conditionibus receperunt. Ibi Aratus cum Peloponneſiacæ res proſperos habuiſſent ſucceſſus, indignum ratus negligenter ferre Piræeum, Munychiam, Salaminem, & Sunium à Macedonibus teneri, neq; tamen ſperaret per vim inde eos eiici poſſe, Diogenem præſidiorũ præfectum adduxit, vt talentis CL. acceptis, ea loca dederet: Ipſe quidem eius pecuniæ ſextantem Athenienſibus dedit. Perſuaſit etiam Ariſtomacho Argis dominanti, vt popularem remp. Argiuis redderet, eámque cum Achæorum concilio coniungeret. Idem Mantineam à Macedonibus occupatam cepit. Sed enim hominibus haud quaquã ex animi ſententia cun-

cta eueniunt: Quandoquidem Aratum neceſsitas impulit, vt ſe ad Antigoni Macedonum regis ſocietatem adiungeret. Res ita geſta eſt. Cleomenes Leonidæ filius, Cleonymi nepos, Spartę regnum adeptus, Pauſaniam ſibi imitandum propoſuit: Nempe qui & tyrannidem appetiit, & legibus ante ſancitis ſibi ſtandum non putauit: Verum vt qui ferocior fuit multo, & minus vitæ retinendæ auidus, per animi elationem & audaciam breui omnia perdidit. Nam & ex altera familia Eurydamidam regem adhuc impuberẽ per Ephoros veneno de medio ſuſtulit: Ad fratrémque ſuum Epiclidam imperium tranſtulit: Et ſenatus authoritate euerſa, Patronomos quaſi dixeris patriarum legum authores, pro eo ordine, quo ad ipſum duntaxat nomen inſtituit: Mox rerum vtique maiorum, & toti Græciæ imperandi cupiditate incitatus, Achæis primum bellum intulit: Vel quòd victos, fore ſibi auxilio ſperabat, vel quòd ſuis eos conatibus impedimento eſſe nolebat: Atque eos quidẽ ad Dymen (qui vicus ſupra agros Arati eius ipſius fuit, qui tunc Achæis imperabat) prælio vicit: Aratum itaque coegit Achiuis, & Sicyonii ipſi metuentem Antigonum in auxiliũ accerſere: Cleomenes

enim

enim pace Antigoni violata,cum alia mul ta aperte præter fœderis conditiones fece rat: Tum verò Megalopolitanos ſedibus expulerat: Quare cũ Antigonus in Peloponeſum tranſiſſet, Achæi ad Selaſian cum Cleomene ſigna contulerunt: Quo victo, & Selaſian diripuerunt, & ipſam etiam Lacedæmonem expugnarunt. Lacedæmoniis verò Antigonus & Achæis priſtinam reip. formam reddidit. De Leonidæ verò liberis Epiclidas in pugna cecidit: Cleomenes, cum in Aegyptũ fugiſſet, honorifice primum eſt à Ptolemæo acceptus, at deinde in vincula coniectus, eo crimine damnatus eſt, quòd aduerſus regẽ Aegyptios concitaſſet: Et is ſane tunc effugit. Sed mox cum Alexandrinis noui tumultus au thor extitiſſet, iterum comprehenſus mor tem ſibi conſciuit: Cuius caſu Lacedæmonij regio dominatu liberati, ad hunc vſq; diem, eius, quam tunc inſtituerunt, reip. veſtigia retinent. Arato Antigonus vt de ſe benemerito viro, & rerum geſtarum gloria inſigni, perpetuam præſtitit beneuolentiam. At eum Philippus cum iam regnare cœpiſſet, quòd multa, quæ ille agebat, in eos quibus præerat, iracundius, Aratus non probabat: ac ſæpe etiam animi im petu vehementius concitatum coherce-

bat,nihil tale timentem veneno dato necauit: Eius quidem cadauer Aegio,vbi ſupremum diem clauſerat, Sicyonem relatum,magnifice ſepultum eſt: Et hac ipſa etiam ætate heroicum eius monimentum Arateum nuncupant. Idem verò Philippus eodem necis genere oratores duos Athenienſes, Eurycliden,& Myconē,qui apud populum dicendo non parum valebant, tollendos curauit: Sed ipſi etiam Philippo mortiferum poculum perniciem fuit allaturum, Nam cum alterum ex eius filiis, Demetrium, natu minor Perſeus veneno peremiſſet,ipſe animi ægritudine conſumptus eſt: Quod expoſui ad eam ſentētiam diuinitus ab Heſiodo verſu prolatam,animum referens,malum cōſilium in ipſummet primum authorem vertere. Poſt Arati monimentum ara eſt Iſthmio Neptuno dicata: Sunt item Melichij Iouis,& Dianæ,cui Patroæ cognomentum, rudia, & ſine vlla arte facta ſigna: Melichius pyramidis Patroa columnæ figuram habet. Eodem in loco curiam ædificarunt,& porticum,cui à conditore nomen Cliſtheniæ: Eam enim de manubiis extruxit Cliſthenes,cum belli contra Scironem geſti ſocius Amphictyonibus fuiſſet. In ſubdiali fori parte Iupiter æneus ſpectatur Lyſippi,

pi,proxima Diana inaurata. Nec longe abeſt Apollinis ſacellum, Licæi cognomẽto,quod vetuſtate iam collapſum,nihil omnino ſpectãdum præbet. Cognominis huiuſmodi cauſa fuit:Cum lupi ouilia tantopere vexarent,vt nullum iam ex illis capi fructus poſſet: monſtrauit Apollo quo loco aridum quoddam lignum iaceret,cuius corticem carnibus permiſſum cum ex eodem oraculo lupis appoſuiſſent,ſtatim illi interempti ſunt. Lignum quidẽ ipſum in æde Lycæi Apollinis poſitum eſt, ſed qua ſit ex arbore,ne ipſi quidem norunt ciuitatis antiquitatum interpretes. Continenter poſita ſunt ænea ſigna, filias eſſe Prœti dicunt: Verum inſcriptio alias fœminas nominat. Ibidem Hercules ex ære à Lyſippo Sicyonio factus. Proxime Mercurius Forenſis. In gymnaſio,quod à foro non longe abeſt, Hercules è marmore. Scopæ opus. Eſt & alibi Herculis ædes. Huius verò loci conceptum ambitum omnem Pædizen nominant: In cuius medio templum,& in eo ligneum ſignum priſci operis,Laphaus Phliaſius fecit. In Herculis quidem ſacro traditum à Phæſto morem retinent. Is enim cum in Sicyoniam veniſſet animaduertit Herculi tanquam heroi parentari: Indigne verò fe-

rens diuinos illi honores non haberi, inſtituit, quod adhuc à Sicyoniis ſeruatur, vt iugulati agni ad aram pernas adurerent: carnium verò parte vna, non aliter quàm victimarum ſoliti eſſent, veſcerentur: altera Herculi tanquam heroi parentarent. Feſtorum verò dierum, quos in Herculis honorem agitant, priorem Onomatam, Herculeum alterum vocant. Hinc via ad Aeſculapij ducit. Accedentibus ad ſeptum, duplex ſe læua in parte cella oſtendit: In antica Somni ſignum poſitũ, cuius præter caput nihil eſt reliquum: Poſticũ eſt Apollini Carneo dicatum, quo nulli præterquam ſacerdotibus fas eſt penetrare. In porticu Balænæ os ingenti magnitudine locatum eſt. Propè Somnij ſignum eſt, & Leonem ſopiens Somnus, Epidotes cognomento. Qua pátet ad Aeſculapij acceſſus, in altera Panos, Dianæ in altera parte ſigna viſuntur. Ingreſſus ipſum videas Aeſculapium imberbem, ex auro, & ebore à Calamide factum, altera ſceptrum, altera verò ſatiuæ pinus fructum tenentem: Deum ipſum aiunt in Draconem verſum, Nicagoræ Sicyoniæ mulieris, Agaſiclis matris. Echetimi vxoris opera, Epidauro ad ſe mulorum bigis deportatum. De templi lacunari ſigna quædam non magna

pen

pendent, è quibus, quæ Draconi inſidet, Ariſtodamam eſſe dicunt Arati matrem: Aratum enim ipſum Aeſculapij filium autumant. Atque ille quidem ambitus nihil habet aliud memoratu dignum. Ex eo verò ad aliud Veneris templum tranſeis, in quo primum ſe Antiopes ſignum offert, eius enim filios Sicyonios fuiſſe, & eorum cauſa Antiopen ad ſe veniſſe, ſibique cum ea affinitatem interceſsiſſe tradunt. In Veneris illud templum ſolæ ingrediuntur æditua mulier, cui viri conſuetudine eſt interdictum, & virgo, quæ annuo fungitur ſacerdotio, Lutrophor in eam, à lauacro quod portat, appellant. Cæteris ab ipſo duntaxat veſtibulo, omnibus deam aſpicere, & venerari fas eſt. Eius effigiem ſedentem fecit Canachus Sicyonius, is nempe, qui & Didimæum Mileſiis, & Thebanis Iſmenium Appollinem fecit. Venus ipſa ex auro, & ebore facta, capite apicem, qui Polus dicitur, geſtat, manu altera papauer, altera malum tenet: Victimarum illi omnium fœmora, præterquam ſuium conſecrant, partes alias iuniperi lignis adolent: Verum & dum fœmora torrentur, cum illis vna pæderotis folia incendunt: Naſcitur pæderos herba intra ſeptum aprico loco, neque alibi vſpiam prouenit, ne in ipſa quidem

quidem Sicyonia: Folia ei minora fagi, ilicis maiora. Forma eadem ferè cum quercus folio, altera pars ſubnigra, alba altera, neque omnino diſsimilis color, ei, qui in albæ populi foliis cernitur. Hinc ad gymnaſium adeuntibus ad dexteram, Pherææ Dianæ ſe ædes oſtendit: Deæ ligneum ſignum Pheris huc deportatum dicunt. Gymnaſium Clinias Sicyoniis exædificauit, in quo puberes hac ipſa etiam ætate erudiuntur. In eo Dianæ ſignum è marmore pubetenus expolitum, & Hercules inferiore trunci parte quadratis Mercurij ſignis perſimilis. Iam qui hinc ad portam, quæ Sacra dicitur, diuerterint, templum Mineruæ non longe ab ipſa porta videant: Epopeus olim dedicauit: Id magnitudine, & ornamētis, omnibus eius temporis operibus præſtitit. Verum & huius famam vetuſtas obliuione obruit: de cælo tactum conflagrauit. Ara tantum, quod illi vni fulmen pepercit, qualem Epopeus fecit adhuc manet. Ante aram Epopeo monimentum aggeſta in tumulum terra extructum. Prope ſepulchrum Di viſuntur Auerrūci, quibus Græci eodem ritu quo ſolent mala deprecari, rem diuinam faciunt. Epopeum è proximis templis, vnum Dianæ & Apollini

ædifi

ædificaſſe dicunt, alterum Iunoni Adraſtum: In eorum neutro ſignum vllum reliquum. Aras in Iunonis receſſu Pani, & Soli è candido lapide Adraſtus idem ſtatuit. Iam verò qua in campos ferè deſcenditur, Cereris templum eſt, quod Plemnæum dedicaſſe ferunt, quo gratiam deæ pro filij nutricatione referret. A templo, quod Iunoni dedicauit Adraſtus, paululum abeſt Carnei Apollinis ædes, cuius ſolæ ſtant columnæ: Parietes vero, tectum etiam nullum omnino inuenias. Neque plus quidquam de Prodomiæ Iunonis æde extat: Hanc Phalces dedicauit Temeni filius, ducem ſibi deam Sicyonem proficiſcenti futuram ſperans. A Sicyone recta Phliuntem contendentibus, in diuerticulo, quod à via ſtadia ad ſummum decem abeſt, lucus occurrit, cui Pyrææ nomen ſacrum id præſtiri Cereri, & Proſerpinæ. Ac in eo viri ſeorſum à fœminis feſtos illis dies agitant: Nam ædem Nympharum, Nymphonem ipſi appellant, fœminis vbi ſacra facerent conceſſerunt: Súntque in eo Liberi patris, Cereris, & Proſerpinæ ſigna, os tantum oſtendentia. Iam quæ Titanen ducit via, ſtadia ferme L X. procedit, ob anguſtias vehiculis in vias. At qui per eam ſtadia, opinor, X X. promoue-

mouerint, & ad læuam Aſopum amnem tranſmiſerint, ad lucum accedant ilicibus condenſum, vbi fanum dearum, quas Athenienſes Seueras, Sicyonij Eumenidas nominant. Iis, die ſtato quotannis ſacrum facientes, prægnantes oues mactant, ac mulſo pro libamentis, pro corollis floribus vti ſolenne habent: Eodémque propemodum ritu ad Parcarum aras, quæ in ſubdiali eiuſdem luci parte ſunt, ſacra faciunt. Hinc in viam reuerſus, cum rurſum Aſopum traieceris, mox in montis verticem peruenias, quem Titana incoluiſſe indigenæ ferunt: fuiſſe verò eum Solis fratrem, à quo regiunculæ nomen inditum: Fuit autem Titan hic (niſi mea me coniectura fallit) in obſeruandis anni opportunitatibus admodum ſolers: Vnúſque optime omnium norat quibus quæ ſemina quáſque ſtirpes temporibus, quos item fructus Sol facile augeret. & coqueret. Quocirca Solis illum fuiſſe fratrem commenti homines ſunt. Poſt quem Alexanor Machaoone Aeſculapij filio genitus, in Sicyoniam profectus, in Titane Aeſculapii fanum erexit: Id & alij accolunt, maximam verò partem dei ipſius ſerui tenent. Intra ſeptum cupreſſetum eſt, ex vetuſtis admodum arboribus. Signum è

quo

quo ſit vel ligno, vel metallo, neque quis eius fuerit artifex, quiſquam omnino poſſit cognoſcere, niſi quis forte ad Alexanora opus referat. Signi ipſius ſola ſe facies, manus, & imi pedes oſtendunt, partes cæteræ lanea tunica, & pallio velantur. Eodem ferme habitu eſt Hygeæ ſignum, neque enim illud facile conſpicias: Velatum enim vndecunque eſt partim comis, quas deæ mulieres detonderunt, partim verò Babyloniæ veſtis Laciniis: quà verò cunque re litare quis voluerit, eadem traditum eſt, illud etiam numen placari, cui eſt Hygeæ nomen (valetudinem bonam nos appellamus) Alexanori verò, & Euamerioni, ſua enim & ipſis ſigna ſunt: alteri tanquam heroi poſt Solis occaſum parentant, alteri diuinos honores habent. Atque hunc quidem Euamerionem, ſi recte coniicio, Pergameni ex quodam oraculo Teleſphorum, Aceſium Epidaurij nominant. At Coronidis quod extat ligneum ſignum, nulla eſt in ædis parte cõſtitutum: Verum vbi deo ipſi tauro, agno, ſue fecerunt, Coronidem ipſam in Mineruæ tranſportant, ibique eam colunt: Neque verò victimarum fœmora ſuccidere ſatis habent, ſed totas humi pecudes aduruut, præter aues, eas enim aris imponunt.

ponunt.

ponunt. In iis faſtigij partibus, quas aquilas vocant, Hercules inſiſtit. In extremis victoriæ ſigna. In porticu ſigna poſita Liberi patris, & Hecates: Venus ad hæc, Ceres, & deorum fortuna, lignea omnia, è marmore verò Aeſculapius, cognomento Gortynius. Ad Angues quidem Deo ſacros, quo minus accedant homines terror obſtat: Cibum illis in primo aditu apponunt, neque amplius quidquam eorum cauſa ſatagunt. Intra ſeptum ſtatua poſita eſt Graniani Sicyonij, qui in Olympicis palmas tulit de quinquertio duas, de ſtadio vnam, de iterato ſtadio (Diaulon dicunt) duplicem, quòd nudus & cum ſcuto cucurriſſet. In Titane Mineruæ ædes illa viſitur, quo Coronidis ſignum deportant: & in ea Mineruæ ligneum ſignum vetuſtum, quod ipſum etiam de cœlo tactum ferunt. E vertice deſcendentibus (in vertice enim templum ſitum eſt) ara ſe ventorum oſtendit, ad quam nocte vna quotannis ſacerdos ſacrum facit. Facit etiam ad foueas quatuor arcana neſcio quæ, appoſita aduentorum ſæuitiam placandam: Cantat præterea, vti narrant, magica quædam Medeæ carmina. A Titane qua iter eſt Sicyonem, qui ad mare deſcendat, Iunonis templum

videant

videant, quod neque ſignum, neque lacunar habet: Dedicaſſe ferunt Prœtum Abantis filium. Iam qua deſcenditur ad portum, qui Sicyoniorum dicitur, ſi ad Pellæneorum nauale, quod Ariſtonautas appellant, paulum ſupra viam flexeris, ad læuam Neptuni delubrum videas: At ſecundum ipſam viam militarem Elyſſon, & poſt eum Sythas amnes in mare decurrunt. Hoc loco Phliaſius ager Sicyoniis finitimus. Vrbs ipſa XL. ſtadia diſtat à Titane: A Sicyone Phliuntem recta via ducit. Phliaſios quidem non eſſe Arcadici nominis, ſatis declarant Homeri verſus quibus Arcades enumerantur, neque enim ipſi eo delectu compræhenduntur. Argiuos verò ab initio fuiſſe, tum Dorienſes factos, poſt Herculis liberûm in Peloponneſum reditum ipſe hiſtoriæ progreſſus declarabit. Ac de Phliaſiis cum multa inter ſe diſcrepantia memoriæ prodita non ignorem, ea duntaxat perſequar, in quæ maximè conſenſum eſt. Primum omnium in his finibus Arantem extitiſſe tradunt indigenam hominem, qui oppidum condiderit in eo colle. qui noſtra etiam num ætate Arantinus dicitur: Neque ita longe abeſt ab altero vertice, in quo Phliaſiorum arx eſt, Iuuentę ędes. Vrbs itaque

à conditore, & regio Arantia eſt appellata. Eo regnante Aſopus Cegluſæ, & Neptuni (ſic enim creditum eſt) filius, amnem eum adinuenit, quem ab ipſo inuentore Aſopum vocant. Arantis verò ſepulchrum eſt in vico, quæ Celænæ nominantur, quo etiam in loco Diſaulin hominem Eleuſinium ſepultum dicunt. Aras filium Aorin, & filiam Aræthyræan habuit: Hos Phliaſij & venandi peritia, & bellica virtute præſtitiſſe memorant. Mortua autem Aræthyræa, Aoris, quo teſtatam ſororis memoriam relinqueret, regionem totam Aræthyræan nominauit, quam Homerus inter eos populos numerauit qui Agamemnonis imperio continebantur.

Orneáſque colunt, & Arathyrem per amœnam.

Arantis quidem filiorum ſepulchra non alia in parte quàm in Arantino colle eſſe coniicio. Stant enim in illis Cereris inſignes pilæ, & ante deæ initia eodem in templo Arantem cantu celebrant, & ad libamina eius filios euocant, ad ipſa monimenta conuerſi. Phliantem ipſum, à quo tertium acceſsit regioni nomen, Caſo Temeni filio natum, quod eſt in Argiuorũ hiſtoriis, neutiquam vt credam adduci poſſum;

quippe

quippe qui eum Liberi patris filium habitum norim,& ex iis vnum,qui nauem Argo conſcenderunt : Cui rei Rhodij poëtæ verſus teſtimonio ſunt.

Venit Arathyrea Phlias Bacchi inclyta proles
Diues opum ſtabili tenuit dum ſede penates
Aruáque,quæ vitreis Aſopus perfluit vndis.

Phliantis verò matrem fuiſſe Aræthyreā, non Ghehonophylen , cum hæc vxor eius fuerit,ex qua Androdaman ſuſcepit. Herculis autem liberis redeuntibus Peloponneſi cunctæ ciuitates præter Arcadas trepidarunt. Aliæ enim Dorienſes in ciuitatem receperūt,aliæ antiquis ciuibus eiectis,nouos accipere ſunt coactæ.Quæ vero ad Phliuntem pertinent, ita ſe habent: Rhegnidas Dorienſis Phaleo Temeni filio genitus,ab Argis & Sicyonia cū exercitu Phliuntem venit: Ac cæteri quidem non recuſabant, quòd ille poſtulabat vt ſedes quiſque ſuas retinerent, ipſi regnum deferrent , ſociis agrum aſsignarent: At Hippaſus , totáque eius factio obſiſtendum cenſebant : Neque omnino ſine pugna tam multa, ac præclara bona Dorienſibus concedenda . Sed enim cum eius ſententiam populus repudiaſſet,

cum iis qui ſequi voluerunt Samum exilij cauſa conceſsit. Hippaſi huius pronepos fuit Pythagoras, cui ſapientiæ laus attributa eſt, è Mneſarcho Euphronis filio Hippaſi nepote procreatus. Hæc de rebus ſuis Phliaſij, quibus multa Sicyonij aſſentiuntur. Addentur iam quæ apud Phliaſios in primis oſtenduntur, quæque memoratu dignisſima videri poſsint. In arce Cupreſſetum eſt, in quo vetuſtiſsimum templum; Deam, cui id eſt dedicatum, priſci Ganymedan, recentiores Heben nominant, cuius & Homerus mentionem fecit, vbi Alexandri & Menali ſingulare certamen exponit: Eam quidem Oenochoon, ideſt vini miniſtram, appellat: Quo in loco deſcendentem facit ad inferos Vlyſſem vxorem eam Herculis eſſe dixit. At Olen poëta eo carmine quo Iunonem exornat, ab Horis educatam Iunonem ſcriptum reliquit. Filios verò eam habuiſſe Martem, & Heben. Habent huic deæ Phliaſij honores multos, ſummum verò omnium, quòd qui ſupplices huc confugerint, cuiuſuis criminis impunitatem conſequuntur: Quin & qui vincti ante fuerunt, ad eas arbores, quæ in luco ſunt, compedes ſuſpendunt: Dies verò feſtos quotannis celebrant, quos Ciſſotomos, hoc

hoc eſt ac ſi Ederiſecos dicas, appellant. Signum quidem neque in operto cuſtodiunt, neque in aperto vllum oſtendunt: Atque eius rei religione ſancitam cauſam quandam referunt. Exeuntibus è foro ad læuam delubrum eſt cum ſigno è marmore Pario. In arce ſeptum Cereri ſacrum: In eo templum cum Cereris, & Proſerpinæ ſignis: Nam Dianæ (extat enim Dianæ ex ære eodem in loco) per mihi antiquum eſſe videtur. Qua ex arce deſcenditur Aeſculapij ædes ad dexteram eſt, in quo ſignum imberbe. Infra ædem theatrum, à quo non longe Cereris templum, & priſca in eo ſigna ſedentia. In ipſo foro capra ex ære magna ſui parte inaurata, cui ob eam cauſam honos eſt à Phliaſiis habitus, quòd ſidus, quam capram vocant, ortu ſuo viribus perniciem afferre conſueuit: Ne itaque cœleſtis capra vinetis noceat, forenſem illam ex ære cum aliis afficiunt honoribus, tum verò auro eã exornãt. Eſt eodẽ in loco Ariſtiæ Pratini filij monimẽtum: Vterq; Satyris faciũdis omnibus, præterquam Aeſchylo, pręſtiterunt. In poſtica fori parte domus eſt, quam Phliaſij vaticidicam nuncupant: In eam enim ingreſſus Amphiaraus (quemadmodum ipſi

narrant Phliaſij cum noctem vnam obdormiſſet ſtatim diuinare cœpit, cum ante indoctus planè fuiſſet: Id cum ita eueniſſet in reliquum omne tempus occluſæ illæ ædes fuerunt. Non longe locus eſt, qui Vmbilicus dicitur, meditullium totius Peloponneſi, ſi modo ita ſe habet res vti ipſi dicunt. Ab Vmbilico progreſſus Liberi vetuſtum templum videas, Apollinis etiam vnum, & aliud Iſidis. In eis Liberi & Apollinis ſigna expoſita omnium oculis ſunt: Iſidis verò Solis ſacerdotibus conſpicere fas eſt. Peruagata eſt inter Phliaſios fama Herculem è Libya redeuntem abreptis Heſperidum malis Phliuntem veniſſe, ſui cuiuſpiam negocij cauſa: Ad eum ibi commorantem Oeneum ex Aetolia, qui ſocer eius eſſet, acceſsiſſe: Ibi cum vel Oeneus Herculem ad cœnam vocaſſet, vel ipſe apud eum accumberet, dicitur Herculeus digito vno, Cyathi pueri, qui erat Oeneo à calice, eius in fundendo miniſterio offenſus, tam grauiter caput percuſsiſſe, vt ex eo vulnere puer diem ſuum obierit: In eius facti memoriam Phliaſij ad Apollinis cellam ædificarunt, in qua è marmore ſigna ſunt, Cyathus Herculi poculum porrigens.

A Phliunte ſtadia ad ſummum quinque

que Celeæ abſunt, quo in loco quarto duntaxat quoque anno Cereris initia referuntur quibus præeſt antiſtes, cui non eſt perpetuum ſacerdotium illud: Verum nouus legitur ſub ipſum initiorum tempus, & is quidem, quin ſi velit, vxorem ducat, nulla religione impeditur. Initia verò ipſa, & ſi ab Eleuſiniis quibuſdam in rebus differunt, multa tamen ex illis accepta à ſe retineri, ac ſeruari ipſi Phliaſij fatentur: Aiunt enim Dyſaulen Celei fratrem, cum ad ipſos confugiſſet, initiorum ritum monſtraſſe: Pulſum autem illum Eleuſine ab Ione Xuthi filio, cum illum Athenienſes bello contra Eleuſinios ſuſcepto imperatorem delegiſſent. At ego Phliaſijs nunquam aſſentiar, quēquam ex Eleuſiniis pugna victum in exilium abiſſe, cum ante belli euentum vtrinque certæ conditiones acceptæ ſint: Et Eumolpus tunc Eleuſine manſerit. Potuit hic quidem Dyſaules alia de cauſa, quàm ob eam quæ à Phliaſijs prodita eſt, Phliuntem veniſſe: Neque verò, vti ego ſentio, aut vlla ei fuit cum Celeo cognatio, aut omnino claro fuit inter Eleuſinios loco, neque enim eum ſuis verſibus prætériſſet Homerus. Is enim quo carmine Cererē celebrat recēſens eos omnes, qui initia à dea docti ſunt

nullum omnino Dyſaulen noſſe videtur. Sunt autem hi verſus eius.

Myſtica ſacrorum diua didicere magiſtra
Tripolemus, Diocléſque ſimul frænator equorum,
Eumolpus, Celeúſque duces, populique parentes.

Hic igitur Dyſaules, vti Phliaſij memorant, & initia tradidit, & primus vicum Celeas appellauit: Extat itaque, vt ante dixi, Dyſaulæ monimentum, quo tamen vetuſtius eſt Arantis ſepulchrum: Neque enim eo regnante, ſed multo poſt, vt Phliaſij teſtantur, Dyſaules venit. Aequalem enim Prometheo Iapeti filio Arantem fuiſſe aſſerunt, tribúſque ipſis ætatibus Pelaſgo Arcadis filio ſuperiorem, & iis, qui apud Athenienſes Aborigines ſunt appellati. In eo templo, quod Anactorum appellant, de tholo currus pendet, quem Pelopis fuiſſe tradunt. Et hæc quidem præ cęteris hiſtoria digna apud Phliaſios ſunt.

Media eſt inter Corinthum & Argos vrbs, non vtique magna Cleonę, à Cleone, quem Pelopis fuiſſe filium tradunt, appellata. Non deſunt tamen qui Cleonem vnā ex Aſopi amnis, qui Sicyonem præterfluit, filiabus dicant fuiſſe: Nomen certe vrbi ab horum alterutro impoſitum eſt: In ea ædes

des Mineruæ ſignum habet Scyllidis, & Dipœni arte factum: fuiſſe eos aiunt Dædali diſcipulos: Sunt qui Dædalum velint vxorem duxiſſe Gortynis filiam, è qua ſint ei hi liberi geniti. Præter hanc ædem Cleonis, Euryti, & Ceatæ monimenta ſunt, quos cum ludos Iſthmicos ſpectatum iſſent, Hercules ſagittis confixit, indigne ferens illos Augeæ bello contra ſe in acie ſtetiſſe. A Cleonis Argos viæ duæ ducunt: Expeditis altera commodior, & compendiaria: Nam quæ ad Tretum eſt, anguſta, & ipſa cum vndique montibus concludatur, verum facilius multo vehicula tranſmittit. In illis ipſis montibus leonis Nemei ſpecus oſtenditur, à quo vicus Nemea nō longius quàm ſtadia abeſt x v. Ibi Nemei Iouis tēplū planè inſigne, tametſi teſtudo collapſa eſt, neque vllum in eo reliquum iam ſignum. Circa templum cupreſſetum, quo in loco cum nutrix Ophelten in herba poſuiſſet, à Dracone peremptum memorant. Sacra Ioui Nemeo Argiui in Nemea faciunt, eíque certum ſacerdotem deligunt, & armatis viris, curſus certamina proponunt in ipſo Nemeorum conuentu, qui per Brumæ dies cele bratur. Eſt ibidem Opheltæ ſepulchrum lapidea maceria incinctum, intra cuius

ambitum eſt è ceſpite tumulus, Lycurgi Opheltæ patris: Proximum fontem Adraſtean appellant, vel alia quauis de cauſa, vel quòd eum Adraſtus monſtrarit. Regionem verò appellatam dicunt à Nemea Aſopi filia: Eſt ſupra Nemean Apeſas mons, in quo Perſeum primum Ioui Apeſantio rem diuinam feciſſe tradunt. Iam qui redeant ad Tretum Argos acceſſuri, ad læuam Mycenarum ruinas videant, & Mycenarum quidem conditorem Perſeum Græci agnoſcunt: Cauſam verò vrbis condendæ, & qua poſtea re impulſi eam euerterint Argiui, ipſe exponam: Neque enim in ea regione, cui nunc Argolidi nomen, res vlla vetuſtior hominum eſt memoriæ commendata. Inachum aiunt cum regnaret præterfluentem amnem de ſuo nomine nuncupaſſe, & Iunoni ſacrum feciſſe: Vulgatum etiam eſt Phoroneum primum in ea terra extitiſſe, cui pater Inachus, non ſanè vir ſed fluuius fuerit. Fuiſſe verò eundem Phoroneum arbitrum cum Cephiſo, Aſterione, & Inacho fluuiis, inter Neptunum & Iunonem de regione diſceptantes, qui cum litem ſecundum Iunonem dediſſent, iratum Neptunum aquam illis omnem ademiſſe: Et ex eo factum, vt neque Inachus, neque

alius

alius eorum animum quiſquam aquam accolis ſuppeditent, niſi imbribus adiuti: Per æſtatem enim in magna ſoli ſiccitate, ſola Lerna aquam habet. Phoroneus quidem Inachi filius primus diſperſos ante homines & ſeorſum habitantes, in vnius ciuitatis ius compulit, & ab eo oppidum illud, quo congregati ſunt, Phoronicum eſt nuncupatum: Nam regio ab Argo Phoronei ex filia nepote nomen accepit. Argo Piraſus, & Phorbas: Phorbante Triopas: Triopa geniti ſunt Iaſus & Agenor. Iò quidem vel quo ſcripſit Herodotus modo, vel vt Græci narrant, in Aegyptum profecta eſt: Crotopus verò Agenoris filius Iaſo in imperium ſucceſsit, è quo natus Sthenelas: Poſtea Danaus ex Aegypto veniens pulſo Gelanore Sthenelæ filio Agenoris nepotes regno ſubmouit: Et Danai ſane caſus, eiúſque filiarum audax in patrueles facinus, æque Græcis omnibus notum: Notum etiam Danao vitæ muneribus functo, Lynceum regnum tenuiſſe. Iam verò Abantis filij, Lyncei nepotes, ita regnum inter ſe partiti ſunt, vt Acriſius Argis manſerit, Prœtus Heræum, Midean, Tiryntha, & Argolici agri maritimam orã poſſederit, cuius imperij adhuc Tirynthe extant monimenta.

Interie

Interiecto dein tempore Acriſſus cum viuere etiamnum Perſeum, & virtutis multa documenta dare cognouiſſet, Lariſſam ad Peneum amnem conceſsit: At Perſeus cum viſendi aui materni, cúmque ſibi tum oratione, tum factis conciliandi cupiditate eſſet incenſus, Lariſſam venit: Vbi, & ætatis robore, & diſci à ſe inuenti gloria elatus, dum artem in hominum conuentu oſtentat. Acriſium aduerſo fato interuenientem, diſci impetu occidit: Atque ita dati olim Acriſio reſponſi vocem ratam fecit, quem à fati certo euentu vindicare non potuit vel in filia, vel in nepotem excogitata crudelitas. At Perſeus Argos reuerſus, cum eius parricidij infamiam magno ſibi duceret dedecori, Prœto perſuaſit vt ſecum regnum commutaret. Tunc ipſe illius imperio ſuſcepto Mycenas condidit, quam vrbem eo nomine appellauit, quòd eo in loco ei enſis fungus, ideſt capuli ipſum capitulum excidiſſet: Myceten enim id eodem quo fungum nomine vocant. Audiui etiam qui dicerent ſitientem humo fungum ſuſtuliſſe, ac repentinis aquæ ſcatebris ſiti magna cum voluptate depulſa, ex eo caſu vrbem Nicenas nominaſſe: Homerus quidem in Odyſſea Mycenes mulieris eo verſu mentionem

nem fecit.

Tyro atque Alcmene, ſertiſque ornata Mycene.

At Mycenen quidem Inachi filiam Areſtoris vxorem fuiſſe illis verſibus conſcriptum eſt, quas Græci Eœas magnas appellant: Eam itaque nomen aiunt vrbi dediſſe: Quem verò comminiſcuntur ſermonem, Myceneum Spartonis fuiſſe filium, Spartonem Phoronei, mihi vtique non probant: Siquidem neque Lacedæmonij, apud quos Amyclis eſt Spartæ mulieris effigies: Spartonem verò Phoronei filium fuiſſe ſi audiant, ex ipſa nominis opinor nouitate, non parua admiratione afficiantur. Mycenas certe ipſas, Argiui maleuola quadam obtrectatione ducti euerterunt: quòd ipſis ceſſantibus, ea ciuitas octoginta homines ad Termopylas miſiſſet, qui Lacedæmonijs præclari facinoris ſocij fuere. Ille itaque præreptæ quaſi gloriæ dolor, Argiuos vt Mycenas excinderent, ſolicitauit. Reſtant tamen ambitus partes quędam, & porta vna, cui leones inſiſtunt, Cyclopum verò & hæc opera eſſe aiunt, & eoſdem Prœto Tirynthis muros feciſſe. Inter Mycenarum autem ruinas fons eſt, Perſea nomine, Atreíque & filiorum ſubterraneæ cellæ, in quibus eorum

fuere

fuere theſauri: Sepulchrum etiam Atrei, & eorum item omnium, quos cum Agamemnone à Troia reuerſos in cõuiuio Aegiſtus occidit: Nam de Caſſandræ ſepulchro inter Mycenæos, & Amyclæos vtra in vrbe ſit diſceptatur: Eſt ibidem & ipſius Agamemnonis monimentum: Tum Eurymedontis aurigæ & idem Teledami, & Pelopis, quos peperiſſe geminos Caſſandram dicũt, infantes verò adhuc paruulos ad parentum tumulum ab Aegiſtho ingulatos: Electræ etiam. Ea enim ab Oreſte Pyladæ nuptum data eſt, è qua Hellanicus ſcriptum reliquit, Medontem, & Strophium Pyladæ genitos. At Clytemneſtra, & Aegiſthus modico à muris interuallo ſepulti: Neque enim digni ſunt habiti qui eodem in loco humarentur, quo Agamemennon, & cæteri, qui cum eo occiſi ſunt. Ad lęuam Mycenarum ſtadia xv. abeſt Iunonis fanum. Præter viam aqua fluit, quæ dicitur Eleutheria: Ea ad arcanas expiationes vtuntur templi, & ſacrorum. Fanum ipſum in planiore Euboeæ parte ſitum eſt: Eubœan montem appellant. Aſterionis etenim amnis filias Eubœan, Porſymnam, & Acræan, & eaſdem Iunonis nutrices fuiſſe dictant: Ab earum vna Acræan montem appellatum,

qui

qui ex aduerſo Iunonis eſt: Ab Eubœa iam diximus: Proſymnam verò vocatam de ſororis tertiæ nomine aream, quæ Iunonis templo ſubiacet: Aſterion ipſe infra Iunonis fluit, ac deinde in ſpecum demerſus abſconditur. Ad eius ripas herba naſcitur, quam Aſterionem nominant: Eius caulem Iunoni conſecrant: E foliis coronamenta contexunt. Fani architectum Argiuum Eupolemum produnt. Quæ ſupra columnas opera ſunt, ea partim ad Iouis natales, partim ad gigantum cum dis pugnam, partim etiam ad Troianum bellum: & Ilij euerſionem pertinent. Statuæ pro veſtibulo ſtant, cum fœminarum, quæ ſacerdotio Iunonis functæ fuerint, tum heroum, & aliorum, & ipſius in primis Oreſtis: Nam quæ nomine Auguſti inſcripta eſt, Oreſtem illum fuiſſe afferunt. In primo templi aditu, ad læuam Gratiarum priſci operis ſigna extant: Ad dexteram Iunonis lectus. In templi antica parte, quem Pronaum appellari ante dictũ eſt, poſitum ſcutũ illud, quod Euphorbo Menelaus in bello Troiano eripuit. Deæ ſignũ in ſolio ſedet eximia magnitudine, auro, & ebore fabricatũ Polycleti opus. Corona capiti impoſita: Ea Gratias, & Horas egregie factas habet: Dea ma-

nu

nu altera Punicum malum, altera verò ſceptrum tenet: Quæ de malo Punico arcanis conſignata ſunt ſacris, ſilentio prætereo. Cucullum verò auem iccirco ſceptro aiunt impoſitum, quòd virginis Iunonis amore captus Iupiter, in eam ſe auem verterit, quam puella tanquam ludicrum ceptarit. Hæc ego, & quæ his ſunt ſimilia de dis vulgata, & ſi vera neutiquam exiſtimo, non putaui tamen negligenda. Aſtitiſſe etiam tradunt Iunoni, Habes ſignum Naucydis arte factum, ipſum etiam ex auro, & ebore. Eſt etiam ſuper columna vetus Iunonis ſignum, omnium verò vetuſtiſsimum, è pyro ſylueſtri factum: Quod cum Piraſus Argi filius Tirynthem aſportaſſet, oppido euerſo Argiui in Iunonis reportarunt: Ipſe illud vidi ſedentis forma, & modica magnitudine. Dona quidem digna, quæ hiſtoriæ mandentur, in eo templo ſunt: Primum ara, in qua cœlatæ Herculis, & Hebes nuptiæ, argentea omnia. Deinde pauo ex auro & perlucidis lapidibus, quem dedicauit Adrianus imperator. Ea enim Iunoni ſacra auis habetur: Aurea deinde corona, & purpurea palla, Neronis dona. Sunt autem ſupra templũ hoc, antiquioris templi fundamenta, & quod reliqui flamma fecit, Crematũ illud

quidem

quidem eſt,cum ſomnus Chryſeidem Iunonis ſacerdotem oppreſsiſſet, incenſis proximæ lucernæ lumine coronamentis. Ipſa quidem Chryſei Tegean ad Aleæ Mineruę arã ſupplex confugit:Neque tamen ea calamitas Argiuos vſque eo commouit, vt eius ſtatuam deiiciendam putarent:Manet ea adhuc in priore parte eius templi, quod conflagraſſe diximus. Quà Mycenis Argos iter eſt,ad læuam Perſei,iuxta ipſam viam heroicum monimentum extat:Nam Perſeo hoc etiam in loco honores à finitimis habentur,multo verò maximi in Seripho. Eſt & apud Athenienſes Perſei delubrum,& in eo Dictys,& Clymenes, qui Perſei ſeruatores appellati ſunt,ara. At in Argiuorum finibus, qui paululum à Perſei monimento progreſsi fuerint,ad dexteram Thyeſtę ſepulchrum videant, cui aries è marmore impoſitus eſt:Aurei enim velleris agnũ fratri Thyeſtes ſubripuit,cum eius vxorem ſtupri conſuetudine ſibi cõciliaſſet:Atreus verò nulla potuit adduci ratione, vt par duntaxat pari referret:Verum illius liberûm cæde, & decantatis in ſcæna epulis,pœnas à fratre expetiuit. De Aegiſtho vtique & Agamemnone non habeo pro comperto dicere, iniuriámne Aegiſthus prior intu-

lerit, an verò vlciſci voluerit Tantali Thyeſtæ filij cædem, cui Clytemneſtra à patre Tyndaro virgo deſponſa fuerat. Quòd ſi Pelopis in Myrtilum facinus nepotum fuit pœna luendum, congruunt nimirum his caſibus, quæ Glauco Epicydæ filio Spartanorum regi, cum ille peierasſet Pythia reſpondit. Commiſſam periurio fraudem in nepotes redundaturam. Ab Arietibus (ſic enim Thyeſtæ monimentum vocant) qui aliquantulum proceſſerint, ad regiunculam peruenient, cui Myſia nomen, in qua eſt Myſiæ Cereris ædes: Nomen id ſumptum à Myſo quodam homine, quem Cereris hoſpitem fuiſſe Argiui dicunt: Eius ædis tectum collapſum eſt: In eo delubrum aliud è coctilibus laterculis erectum, in quo è ligno Proſerpinæ, Plutonis, Cereris ſigna. Hinc progreſſus ad Inachum amnem peruenias, quem vbi tranſieris, ad aram primum Solis accedes: deinde ad portam, quæ de proximo templo nominatur, Lucinæ, & Argiuos quidem ſolos ex omnibus Græcis in tria regna diuiſos noui. Quo enim tempore regnum tenuit Anaxagoras Argei filius, Megapenthis nepos, is furor fœminas inuaſit, vt cum intra domeſticos parietes contineri non poſſent,

per

per totum agrum palantes vagarentur: Inuentus tandem eſt Melampus Amythaonis filius, à quo ſanatæ ſunt: Ei Anaxagoras ita gratiam retulit, vt æquis cum eo, fratréque eius Biante partibus regnum communicaret. A Biante regnarunt deinceps viri quinque per ætates quatuor vſque ad Cyanippum Aegialei filium, omnes à Neleo genere materno originem ducentes. A Melampode totidem per ſex ætates vſque ad Amphilochum Amphiarai filium. At indigenarum gens, Anaxagoræ nepotes, regnum longiore multo tempore retinuerunt. Iphis enim Alectoris filius, Anaxagoræ nepos, Sthenelo Capanei fratris filio imperium reliquit: Ac deinde cum poſt euerſum Ilium Amphilochus in eum locum migraſſet, qui nunc ab eo Amphilochi appellantur, & Cyanippus ſine liberis obiſſet, ſolus Cylarabis Stheneli filius regnum obtinuit: Verum neque is liberos vllos reliquit. Oreſtes itaque Agamemnonis filius paterno regno eiectus, cum in proximis locis exularet, Argis primum potitus eſt, deinde Arcadum manu, & Phocenſium auxiliis fretus, vt ea ſemper opem implorantibus præſto fuerunt, Spartæ regnum occupauit. Lacedæmoniis verò haud quaquã inuitis Oreſtes

imperauit: Illi enim Tyndari nepotem, cui parerent digniorem putarunt, quàm Nicoſtratum & Megapenthen, quos Menelaus è ſerua genuerat. At cum è vita exceſsiſſet Oreſtes, ei in regnum ſucceſsit Tiſamenus filius, quem ex Hermione Menelai filia ſuſceperat: Nam Penthilum nothum ei filium Erigonen Aegiſthi filiam peperiſſe verſibus Cinæthon ſuis teſtatus eſt. Tiſameno regnante Herculis poſteri in Peloponneſum rediere: Timenus, & Creſphontes Ariſtomachi filij, quíque eos ſecuti ſunt Ariſtodemi, qui iam è vita deceſſerat, tertij eorum fratris filij, Ac de Argis quidem, eorúmq; regno iure optimo, vti mihi videtur, certabant. Erat enim Tiſamenus Pelopis nepos, vt Heraclide à Perſeo originem ducebant. Iam verò Tyndarum ipſum eiectum ſciebãt olim fuiſſe ab Hippocoonte: Hippocoontem, eiúſque filios ab Hercule interfectum, regnũ apud Tyndari liberos depoſitum: Eodémque iure Meſſeniæ regnum repetierunt, quòd Hercules Pylo exciſa, regionem hãc apud Neſtorem depoſitam reliquiſſet. His igitur adducti rationibus Argis Tiſamenũ, ex Meſſenia Neſtoris poſteros expulere: Alcmæonem Silli filium, Thraſymedis nepotem, & Piſiſtrati filium Piſiſtratum,
ad

ad hos Pœonis, qui ex Antilocho natus eſt liberos: Cúmque his Melanthum Andropompi filium, Bori nepotem, Penthili pronepotem abnepotẽ Periclymeni. Tiſamenus itaque cum ſuis copiis, eiúſque filij cum eo in Achaiam: Nelei poſteri, præter Piſiſtratum, hic enim ad quos ſe contulerit compertum non habeo, ſed reliqui omnes Athenas venere, à quibus Pœonidarum, & Alcmæonidarum gens nomen accepit. Nam Melanthus regnum etiam, pulſo Thymæte Oxynthæ filio, qui poſtremus de Theſidis regnauit, Athenis obtinuit: Verum de Creſphonte & Ariſtodemi liberis nihil attinet hoc loco dicere: Timenus verò Argiuorum regno potitus, Deiphonte Antimachi filio, Thraſyanoris nepote pronepote Cteſippi, abnepote verò Herculis, ſuis ipſius filiis præteritis, cum ad bella omnia, tum ad res cæteras gerendas ſocio, & cõſiliario vtebatur: Quem cum ſibi etiam generum adſciuiſſet, ac Hyrnetho filiæ plus multo quàm cæteris liberis ſtuderet, in ſuſpicione venit, ne remotum à filiis regnum, in ipſam, & Deiphontem transferret: Quare inſidiis illum filij de medio ſuſtulerunt. Eorum deinde natu maximus Ceſus regnum tenuit. At argiui, qui iam tum ab initio libertatis, & iuris

æquabilis perſtudioſi fuerant, regiam poteſtatem vſque eo in ordinem coegerunt, vt Ceſi liberis, eiúſque poſteris nihil omnino aliud quàm regni nomen reliquerint: Meltan poſtremo Lacidai filiam, Medonis nepotem, capitis damnatum populus imperio ſpoliauit. Apud Argiuos longè omnium templorum eſt nobiliſsimum Apollinis Lycij, in quo, quod ætate noſtra extat dei ſignum, Attali fuit Athenië̃ſi opus. Antiquiſsimum è ligno, Danaus dedicauit cum ipſa æde: fuiſſe verò illis temporibus ſigna omnia è ligno, & in primis quæ Aegyptij feciſſent crediderim. Ac Lycium quidem Apollinem huiuſmodi de cauſa dedicauit Danaus: Cum Argos veniſſet de regno cum Gelanore Sthenelæ filio contendit, ac cum eorum vterque ad populum multa, & ea maximè probabilia, & iuri cõſentanea dixiſſet, neque omnino quæ Gelanor afferebat minus æqua viderentur, cauſa ampliata eſt in craſtinum. Poſtero die prima luce, in boum gregem in pomerio paſcentium lupus impetum fecit, atque is taurum ipſum gregis ducem adortus eſt: Viſum eſt Argiuis Gelanori cum tauro, cum lupo eſſe Danao aptiſsimam conuenientiæ rationem: Quòd ſcilicet vti lupus animal eſt homini minime familia-

re,

re,ſic propemodum ad id temporis nulla fuiſſet Danaus Argiuorum vſus conſuetudine: Quare cum taurum lupus confeciſſet,e re nata Argiui Danao imperium adiudicarunt: Tunc Danaus Lupum ab Apolline immiſſum interpretatus Lycij Apollinis ædem dicauit. In ea eſt Danai ipſius ſolium,& Bitonis ſtatua,vir humeris taurum portans. Verſibus enim Lyceas teſtatum reliquit,cum pompa Nemeorum Ioui ab Argiuis traduceretur, Bitonem eo fuiſſe corporis robore,vt ſublatum taurũ portaret. Non longe ab hac ſtatua ignem accendunt: Phoronei ignem appellant: Neque enim iis aſſentiuntur,qui traditum à Prometheo ignem hominibus dicunt,cũ totum ignis inuentum ad Phoroneum referant. Lignea Veneris,& Mercurij ſimulachra,alterum Epei opus,Hypermneſtræ donum fuiſſe alterum dicunt: Hypermneſtram enim Danaus in iudicium vocauit, eo crimine,quòd vna ex omni filiarum numero patris imperata facere neglexiſſet. Nam qui ex Lyncei ſalute ſe periculo carere non poſſe putaret,ab ea,quæ mandatum facinus vti ſorores non perpetraſſet, inſigni ſe notatum infamia interpretabatur. At Argiuorum illa ſententiis abſoluta,in eius iudicij memoriam Vene-

rem,quæ victoriam præfert. Nicophoron vocant, dedicauit. In ipſo templo Ladas eſt, qui pedum celeritate cunctos anteiuit ætatis ſuæ homines: Mercurius etiam è ſublata teſtudine lyram facere meditans. Pro æde baſis eſt,in qua inciſa eſt tauri,& lupi pugna:Inciſa etiam virgo,quæ lapidem in taurum mittit: Dianā eam virginem nominant. Hæc Danaus dicauit,& loco proximo columnas cum ligneis Iouis & Dianæ ſignis. Sepulchra ibidem ſunt Lini Apollinis filij,& Pſamathes Crotopi:& Linum quidem hunc eundem eſſe dicunt,qui carmina fecit:Verum quæ ad hunc magis pertinent,in alium hiſtoriæ locum differo: Nam de Pſamathe, ſatis multa,qua in parte Megarenſium res perſecuti ſumus,expoſuimus. Præter ea quæ enumerauimus eſt ibidem Apollinis Agyei,id eſt Viarum præſidis,ſignum,& pluuij Iouis ara,ad quam,qui fœdus de Polynice in regnum reſtituendo percuſſerunt,coniurationem fecere,ſi Thebas excindere non potuiſſent,mortem omnino ſe oppetituros. De Promethei monimento minus quàm Opuntij,quæ veritati ſint conſentanea mihi videntur Argiui dicere: Parentidam enim aiunt Creuganti pugili effigiem de Corinthiis tro-

phæ

phæum erexiſſe. Simulachrum prætere a conſpicitur Iouis Melichij, quod eſt ac ſi Manſueti dicas, è candido marmore, Polycleti opus: Dedicatum verò ob huiuſmodi cauſam audiui. Lacedæmonij ſuſceſcepto ſemel contra Argiuos bello, nullũ belligerandi finem fecerunt, prius quàm vtroſque Philippus Amyntæ filius definitis iam tum ab initio imperij terminis circunſcripſit. Nam ſuperioribus temporibus Lacedæmonij de iis quæ extra Peloponneſum eſſent nihil laborantes, de Argiuorum ſemper aliquid finibus carpebãt: Poſtremo Argiui ad bellicam rem ſtrenue conuerſi, dum illi forte extra fines bellarent, occupato tempore in eorum agrum inuaſerunt: Quare vehementer exacerbatis vtrinque animis, Argiui ſibi ſtatuerunt lectiſsimorum mille hominum præſidium alendum, quibus dux præfectus Bryas Argiuus: is & alia inſolenter, ac libidinoſe multa in populum fecit, & virgini cuidam, dum ad virũ duceretur, iis ipſis qui ducebant ereptæ, vitium obtulit: At illa eadem nocte Bræantem ſomno oppreſſum oculis orbauit: Deprehenſa, vbi illuxit, ſupplex ad populum confugit: Enimuero populus eam non dedere ad ſupplicium depoſcentibus mille viris:

Quare ad pugnam re deducta, victor populus in perſequendis hoſtibus iræ indulgens nullum ſupplicij genus prætermiſit. Interiecto dein tempore, & alia expiandi ciuilis ſanguinis cauſa facta ſunt, & Manſueti Iouis ſignum dedicatum. Prope ſunt è marmore facti Cleobis, & Biton, qui impoſitam plauſtro matrem, ipſimet in Iunonis templum trahunt. E regione Nemei Iouis ædes, in qua ſimulachrum dei recto ſtatu ex ære, Lyſippi opus. Hinc ad dexteram progreſsi oſtendit ſe Phoronei ſepulchrum: Phoroneo quidem noſtra etiamnum ætate parentant. Supra Nemei Iouis, Fortunæ fanum eſt perantiquũ, in quo inuentas à ſe primum teſſeras Palamedes dedicauit. Proximum monimentum Choriæ Mœnadis appellant: Liberi enim patris caſtra, & alias fœminas, & hanc ſecutam, cum ille Argos exercitum duceret, memorant: At Perſeum victoria potitum, ex illis fœminis multas cecidiſſe, ac cæteris commune monimentum, huic verò quòd dignitate anteibat, ſuum eſt ſeparatim poſitum. Non longe Horarum eſt ædes. Illinc rediens poſitas videas ſtatuas Polynicis Oedipodis filij, & eorũ omnium ducum, qui

cum

cum illo ſub Thebarum muris pugnantes ceciderũt: Eos ſeptem duntaxat recenſuit Aeſchylus, cum plures tamen è primariis viris Argiuorum, & è tota Meſſene, atque Arcadiæ parte in eius belli ſocietatem veniſſent: Verum & ipſi Argiui illum Aeſchyli numerum ſecuti ſunt. Proxime eorum ſitæ ſtatuæ ſunt, qui Thebas cepere, Aegialeus Adraſti filius: Promachus Parthenopæi, Talai nepos: Polydorus Hippomedontis, & Therſander: Amphiarai, præterea liberi Alcmæon, & Amphilochus: Diomedes ad hos, & Sthenelus: quin & Euryalus Meciſtei, & Polynicis filij Adraſtus & Timéas. A ſtatuis hiſce non longe oſtenditur Danai monimentum, & honorarius eorum omnium tumulus, qui aut ad Ilium cecidere, aut iam reduces oppreſsi ſunt. Eſt ibidem Seruatoris Iouis ædes, è qua in cellam venias, vbi Argiuorum matronæ Adonin lugent. Ad dexteram eius aditus templum Cephiſſo flumini dicatum eſt: Eius fluminis aquam non ſemel à Neptuno exhauſtam credi volunt. Cum ipſi tamen eo ipſo in loco vbi templum eſt, pro comperto habeant ſubter amnẽ fluere. Iuxta Cephiſsi Meduſæ è marmore caput. Cyclopum hoc etiã opus fuiſſe dictitant. Vicũ qui à tergo

eſt

eſt Criterium nominant, quòd in eo de Hypermneſtra à Danaio iudicium factum memoriæ proditum ſit. Non longe theathrum eſt: In eo & alia quæ ſpectentur, & vir, virum cædens, Othnadam Spartanum Perilaus Argiuus Alcenoris filius: Et is quidem ante de lucta victor in Nemeis renuntiatus fuerat. Supra theathrum Veneris fanum, in cuius fronte è pauimento colũna ſurgit, cui inſiſtit Teleſilla, quæ cantica fecit: Ad pedes eius carminum volumina iacent: ipſa galeam aſpicit, quam capiti iam impoſitura manu tenet. Fuit Teleſilla hæc, & aliis de cauſis inter fœminas illuſtris, & honorem præcipuum ex poetica meruit. Hæc illa Teleſilla eſt, quæ tale virtutis muliebris documentum dedit. Quo tempore Argiui maiore quàm dicendo explicari poſsit clade, à Cleomene Anaxandridæ filio, Lacedæmoniorum rege afflicti ſunt, aliis in prælio cæſis, qui ſupplices in Martis lucum confugerunt, partim eorum ad pacis conditiones euocati nihilo minus violati ſunt. partim verò vbi ſe dolo circunuentos ſenſerunt, ſe ipſos, & lucũ ſimul cremarũt. Quare Cleomenes cõſumpta Argiuorum militari ætate & robore, ad Argos oppugnandũ confeſtim Lacedęmoniorũ copias duxit.

duxit. Ibi Theleſilla ad murorum præſidia ſeruitiis, & iis omnibus qui per ætatem arma ferre non poſſent, amandatis, è domibus & templis armis, quæ reliqua fortuna belli fecerat, refixit, omnes quæ integra ætate erant fœminas obarmauit, & in eum locum eduxit, qua ad oppidum Lacædemonios acceſſuros exploratum habebat: Neque verò illæ hoſte appropinquante bellico clamore exterritæ ſunt: quin fortiter, & præſenti animo pugnantes, hoſtium impreſsionem ſuſtinuerunt. Ad Lacædemonij cum cogitare cœpiſſent, ſi fœminas violaſſent inuidioſam fore eam victoriam: Sin victi eſſent ſe turpiſsimè diſceſſuros, omnem ab illis belli iram abſtinuerunt: Atque hoc quidem facinus multo ante Delphici oraculi vox prædixit, quam Herodotus vel aliis, vel iiſdem planè expoſuit verſibus.

Nanque animoſa viros cum vincet fœmina: & omnem
Auferet Argolicæ pubi Mauorti honorem:
Tunc Argiua phalanx ſæuis lacerabitur armis.

Hæc de præclaro fœminarum facinore Apollo. Iam verò qui à Veneris fano deſcenderint, & ad forum flexerint, Cerdûs Phoronei vxoris monimentũ offendant: Sunt ibid

ibidem templa Aeſculapij, Dianæ cognomento Suadelæ. Hoc Hypermneſtra dicauit, quo tempere in iudicio patrem vicit, cum ille eius criminis ream egiſſet, quòd Lynceo peperciſſet. Eſt & Aeneæ ex ære ſtatua,& vicus cui Delta nomẽ. Nominis quæ fuerit cauſa,quoniam quæ vulgo prodita ſunt mihi non probantur,conſulto prætereo. Ante eum vicum ara erecta eſt Phyxij, ideſt Liberatoris Iouis, & prope Hypermneſtræ,monimentum Amphiarai matris,alterius etiam Hypermneſtræ Danai filiæ.Sepultus in eodem tumulo Lynceus eſt. E regione extat ſepulchrũ Talai Biantis filij, de quo, eiúſque poſteris iam ante egimus. At Mineruæ Tubæ cognomento ædem Hegeleon extruxiſſe aiunt: Fuiſſe eum Tyrrheni filium, Tyrrhenũ Hercule & Lyda muliere genitum, primúmque tubam oſtẽdiſſe, cuius poſtea cantum Hegeleus Dorienſes eos docuerit,qui Temenum ſecuti ſunt: Quocirca nominaſſe eum Mineruam Tubam. Ante ædem Mineruæ ſepulchrum videas, quod eſſe dicunt Epimenidis: Lacedæmonios dum bellarent cum Gnoſiis Epimeniden viuum cepiſſe,ac deinde cum eum occidiſſent,quòd minime læta prædiceret,ſublatum cadauer eo in loco humaſſe. At ædificium

ficium è candido marmore quod in medio ferme ſe foro attollit, trophæum de Pyrrho Epirotarum rege eſt, vt ipſi prædicāt Argiui. Quo enim in loco cadauer eius crematum eſt,ibidem ei fuiſſe erectū monimentum,in quo cum alia quibus in præliis vtebatur inſcalpta, tum verò elephanti.Atque hoc quidem opus ad eius buſtum eminet, oſſa verò ſunt in Cereris condita, cum ita cecidiſſet vt proximo loco interiret. Perinde atque eſt à me in libro de Atticis rebus expoſitum. Et in primo quidem aditu templi Cereris licet adhuc videre in ſupero forium limine ipſius Pyrrhi affixum ſcutum. Non longe verò ab eo opere quod in foro Argiuorum eſt, tumulus terræ conſurgit, in quo conditum ferunt Meduſæ Gorgonis caput. De qua nullam vt fabulæ rationē habeamus, hæc memoriæ prodita ſunt. Phorci eā filiam fuiſſe, Patre mortuo acceptum ab illo regnum eorum populorum,qui Tritonidem paludem accolunt,tenuiſſe: Solitam in venationes, & pugnas exire cum Afrorum, quibus imperabat,manu. Quare cum Perſei copiis,quas ille lectiſsimas ex Peloponneſo adduxerat,acie occurriſſet, noctu per inſidias oppreſſam: Mortuæ pulchritudinem admiratū Perſeum, præciſum caput,

vt

vt ſpectaculo eſſet,in Græciam reportaſſe. At Proclus Carthaginienſis Eucratis filius veri ferè ſimiliorem hiſtoriã literis mandauit. In Africæ deſertis beſtias gigni multas mirabili ſpecie,atque inuſitata,feros inter eas viros & fœminas, ac virum ſe Romam illinc deportatum vidiſſe teſtatur. Coniicere itaque ſe, ex illis fœminis vnam fuiſſe Meduſam,quæ cum à ſuis gregibus aberrans veniſſet ad Tritonidem paludem,eius accolas male mulctaſſe, vſque dum à Perſeo eſt occiſa: Adiutricem verò Perſeo Mineruam fuiſſe iccirco proditũ, quòd qui ſtagnum illud áccolunt homines Mineruæ ſacri ſunt. Iuxta hoc Gorgonis monimẽtum,eſt Argis Gorgophones Perſei filiæ tumulus. Cui quare ſit id nominis impoſitum omnibus ad quorum aures peruenerit per ſe ſtatim perſpicuum eſſe poteſt: Hanc primam fuiſſe aiunt,quæ Perieri Aeoli filio,qui cum virgo nupta fuerat,mortuo, alteri viro Oebalo nupſerit, cum ante ſanctũ, & ſolenne fœminis fuiſſet,priore viro mortuo, ſecundis nuptiis abſtinere. Ante hoc ſepulchrũ, trophæum erectum eſt lapideum de Laphaë Argiuo homine: Hunc(ſcribo quæ ipſi Argiui de ſe memorant)dominatu,facto impetu populus eiecit.Cúmque is ad Lacedæmonios

conſ

confugiſſet, conati illi quidem ſunt in priſtinam eum tyrannidem reducere: At Argiui prælio victos reiecerunt, multóſque de Lacedæmoniorum numero, ac ipſum in primis Laphaën interemerunt. Ab hoc trophæo nõ longe abeſt Latonæ ædes. Simulachrũ Praxitelis opus eſt. Eius, quæ deæ aſsiſtit, virginis effigiem, Chlorin vocant, filiam Niobes fuiſſe dicunt, eíque ab initio Melibœæ nomen fuiſſe. Peremptis verò à Diana, & Apolline Amphionis filiis, de eo fratrum numero hanc & Amyclan, quòd ſolæ Latonam fuerint deprecatæ, ſeruatas fuiſſe: Ac Melibœan quidem præ terrore ſtatim viridẽ factam, qui cum ei color perpetuus fuiſſet, pro Melibœa ſumpto ex rei euentu nomine, Chlorin appellatam: Et ab his quidem Niobes ſuperſtitibus liberis initio templum Latonæ factum Argiui aſſerunt: At ego qui Homerum authorem ſequor, ſtudioſius aliquanto quàm cæteri, nullum omnino relictum de Niobes filiis exiſtimo: Teſtimonio verſus ille eſt.

Quique ſuperfuerant, geminos fixere ſagittis.

Totam ſanè funditus Amphionis domum exciſam compertum habuiſſe videtur. Ad Latonæ dexteram eſt Iunonis Antheæ, quaſi Floridæ dixeris ædes. Pro æde ea-

rum mulierum tumulus,quæ ab Aegei maris inſulis Liberi patris caſtra ſecutæ contra Argiuos, eorúmque ducem Perſeum pugnantes ceciderunt: A maritimis quidem vnde venerant locis, Marinas eas nominant. Ex aduerſo ei monimento Cereris eſt fanum, cognomento Pelaſgidis, quòd illud dedicarit Pelaſgus Triopæ filius. Prope abeſt Pelaſgi ipſius ſepulchrum: Quod vbi præterieris, æneum cippum videas modicæ magnitudine: Is priſca ſuſtinet ſimulachra, Dianæ, Iouis, Mineruæ. Lyceas verſibus mandauit Mechanei Iouis, quaſi Machinatoris dicas, ſignum illud eſſe. Hoc in loco Græcos tradit ad Troiam ituros coniuraſſe, non ante ſe ab eo bello diſceſſuros, quàm aut Ilium expugnaſſent, aut in pugna mortem oppetiſſent: Non deſunt qui in eo cippo Tantali oſſa condita dicant: Ille nempe qui ſiue Thyeſtæ, ſeu Brontei filius fuerit (vtrunque enim traditur) qui cum fuit Clytemneſtra, prius quàm Agamemnoni nuberet, hoc in loco ſit an alibi ſepultus, per me ne fuerit controuerſum. At enim qui Iouis, & Plutûs eſt habitus, eius ego monimentum, valde illud quidem inſigne Sipyli vidi. Sed neque vlla eum vis adegit, vt è Sipylo fugeret, ſicuti poſtea Pelopem,

quem

quem armis & exercitu eiecit Ilus Phrygis filius. Sed hæc hactenus ſatis à nobis quæſita fuerint. Quæ verò rite ad proximum ſcrobem peraguntur, ea indigenam hominē Nicoſtratū inſtituiſſe aiunt: Mittunt autē per eam foueā hoc etiam tempore ardentes Proſerpinæ faces. Extat eodem in loco Neptuni cognomento Proſclyſtij, ideſt Inundatoris, templum: Diluiſſe enim maximā partem agri eo tempore Neptunum memorant, quo Inachus, quíque ei in conſilio adfuerunt, terram eam Iunonis eſſe debere pronuntiarunt: At deinde cum Iuno exoraſſet, vt mare deduceret, per quem locum vnda refluxit, in eo Proſclyſtio Neptuno templum Argiuos erexiſſe. Vbi aliquantulum proceſſeris Argi ſepulchrum offendes, quem Ioue, & Niobe Phoronei filia genitum putant: Exinde Caſtoris & Pollucis templum, in quo ſimulachra cū ipſorum, tum liberûm Anaxis, & Mnaſini, atque eorum vtriuſque matrum Ilairæ, & Phœbes: Dipœni & Scyllidis arte facta, è ligno ebeni omnia, & ipſi Caſtorū equi ex ebeno, cætera, pauca quidem ex ebore. Prope Caſtorum Lucinæ fanum dicauit Helena, quo tempore Theſeo cum Pirithoo in Theſprotos profecto, à Caſtore & Polluce Aphidna

capta, Helena Lacedæmonem reportata eſt: Fuiſſe eam aiunt è Theſeo grauidam, & Argis enixam templum Lucinæ erexiſſe. Puellam verò quam peperit Clytemneſtræ educandam tradidiſſe. Fuiſſe enim iam eum cum Agamemnone Clytemneſtram. Ipſam verò poſtea Helenam Menelao nuptam. Quare & Euphorion Chalcidenſis, & Pleuronius Alexander, & ante eos Steſichorus Himeræus, idem, quod Argiui celebrāt, verſibus teſtati ſunt, Iphigenian Theſeo ex Helena genitam. Vltra Lucinæ fanum eſt Hecates delubrum: Deæ ſignum Scopæ opus, hoc quidem è marmore: Atque è regione ſunt duo eiuſdem deæ ſigna, ex ære alterum Polycletus Polycleti frater, alterum Naucydes Mothonis filius fecit. Quà per viam rectam iter ad gymnaſium quod à Stheneli filio Cylarabi nuncupatur, ſepulchrū extat Licymnij Electryonis filij, quem dixit Homerus à Tleptolemo Herculis filio cæſum, cuius cædis cauſa, Argis exulauit Tleptolemus. Qui paululum à Cylarabi gymnaſio, & ea porta, quæ proxima eſt, diuerterint, Sacadæ monumentum inueniant, qui primus Pythicum cantum Delphis cecinit, quo placatus Apollo rediit cum tibicinibus in gratiam, cum ante eos

male

male odiſſet propter Marſyæ, & Sileni, qui deum ipſum prouocarant, certamina. In Cylarabi gymnaſio ſignum eſt Mineruæ, cui Paniæ cognomen: Stheneli ibidem tumulum, ipſius etiam Cylarabi oſtendunt: Præterea extructum fuit non longe à gymnaſio commune monumentum iis Argiuis, qui cum Athenienſibus claſſe vt Syracuſas, & Siciliam in poteſtatem redigerent, profecti ſunt. Hinc ea contendentibus via, cui nomen   oſtendit ſe ad dexteram Liberi patris ædes, cuius ſignum delatum tradunt ex Eubœa. Nam cum Græcis ab Ilij expugnatione redeuntibus ad Caphareum fractis nauibus magna ipſorum pars inter ſcopulos periſſet, Argiui qui è naufragio terram prenſare potuerunt, frigore prope & fame conſumpti precati dicuntur, vt quis deûm ſe in tantis rerũ difficultatibus ſaluos vellet: Cum itaque proceſsiſſent, ſpecum Liberi patris animaduertere, & dei in eo ſignum: In eum verò ſpecum multæ ſe capræ frigus fugientes gregatim immiſerant, quibus mactatis, carnibus famem, pellibus frigus repulerunt. Deinde verò cum hyems remiſiſſet, fabricatis nauibus in patriam reuecti, ſignum, quod tunc, è ſpecu aſportarunt, hac etiam ætate religioſe colunt.

Proximè ad Liberi patris Adraſti domum videas, & paulo longinquius Amphiarai fanum: Vltra fanum, Eriphyles monimentum. Poſt hæc Aeſculapij templum, & Batonis ædes: Fuit hic Baton Amphiarai gentilis, & ipſe de Melampodidarum genere: Qui cum in prælijs Amphiarao aurigæ operam nauaret, reiectis à Thebarum muris Argiuis, eodem terræ hiatu, quo ille, cum curru hauſtus euanuit. Iam verò à Cœle redeuntibus qui in conſpectu eſt tumulus, Syrnethûs eſſe dicunt: Quòd ſi honorarium velint eſſe, atque in eius fœminæ memoriam extructum, non omnino abſurda dicunt. Sin Syrnethus ipſius cadauer ibi conditum, mihi id nullo pacto perſuaſerint: Id enim facilius illi crediderint quibus Epidauriorum res ignotæ ſunt. De Aeſculapij verò templis, quod apud Argiuos nobiliſsimum eſt, habet dei ſignum, quod ætate noſtra extat, ſedens è candido lapide. Aſsidet bona valitudo. Aſsident qui ſigna ipſa fecerunt Xenophilus, & Straton. Templum dedicauit initio Sphyrus Machaonis filius, Alexanoris illius, cui Tiranæ honores habentur, frater. Pheræx verò Dianæ (Pheræan enim Argiui etiam venerantur) tam apud Sicyonios, quàm apud

Athenien

Athenienſes ſignum eſt: Quod ad ſe Pheris, quæ ciuitas eſt in Theſſalia, deportatũ tradunt. Iam verò quod apud ſe Argiui eſſe dicunt Deianiræ Oenei filiæ monimentum,& Heleni Priami filij: Mineruæ etiam ſignum, poſt Ilij euerſionem ad ſe traſlatum, illud ſcilicet ipſum quod vnum fuit de iis quibus demum amiſsis, capi Ilium potuit, illis ego neutiquam aſſentior: Nam Pallidium (ſic enim eſt illud Mineruæ ſignum appellatum) ſatis manifeſtum eſt Aeneam in Italiam deportaſſe: Ac Deianiram Trachine ſcimus, non Argis, finem viuendi fecieſſe, cum eius tumulus iuxta Heracleam ſub Oeta monte adhuc extet. Quæ verò ad Helenum priami filium pertinent ea ſunt à me ſuperius expoſita: Veniſſe illum in Epirum cum Pyrrho Achillis filio: Eóque mortuo ſuſcepta eius liberûm tutela Andromachen vxorẽ duxiſſe: Ac Ceſtrinen Epiri partem à Ceſtrino Heleni filio nomen accepiſſe: Neq; verò ignorant qui res veteres Argiuorum in commentarios retulerunt, non omnia ſe ad hiſtoriæ fidem commemorare: Vulgatæ tamen opinioni, à qua diſsidere multo difficillimum eſſe exiſtimant, ſeruiunt. Habent Argiui alia multa quæ ſpectentur digna: Inter ea ſubterraneum ædificium,

in quo fuit thalamus ex ære, quem feciſſe dicitur Acriſius ad filiæ cuſtodiam: Verum eum euertit Perilaus, dum tyrannide oppreſſam vrbem teneret. Nunc Crotopi in eo monumentum eſt, & Creſij Liberi templum. Libero enim cum extincto bello, quod cum Perſeo gerebat, inimicitias poſuiſſet, & alios magnos vtique, & præclaros honores decretos memorant, & nominatim hoc ei delubrum dicatum: Creſium verò nuncupatum, quòd eo in loco mortuam Ariadnam ſepulturæ mandaſſet. Tradit Lyceas cum templum reſtitueretur, fictilem vrnam inuentam, in qua Ariadna cō dita fuiſſet: Spectaſſe illam ſe, & de Argiuis multos. Prope Liberi, eſt etiam Cœleſtis Veneris fanum. Arcem Lariſſam appellant de Pelaſgi filiæ nomine, à qua duę etiam eodem nomine, nuncupatæ ſunt vrbes in Theſſalia: Quarum altera eſt ad mare, altera verò ad Peneum amnem. Aſcendentibus in arcem oſtendit ſe Acrææ Iunonis fanum: Apollinis etiam ædes quam primus omnium Pythaëus Delphis veniens exexiſſe dicitur: Quod nunc extat in eo ſignum ex ære eſt, recto ſtatu, Diradiotes Apollo cognomento: Nam & locus ipſe, in quo templum, Diras, hoc eſt Iugum, vocatur. Oraculum in eo templo (nam hac ipſa

ætate

ætate in eo reſponſa conſulentibus reddũtur) hoc inſtituto celebratur. Fœmina cui viri conſuetudine interdictum eſt, oraculo præſidet: Ea noctu agna facit, ſingulis mẽſibus, ac ſtatim victimæ ſanguine libato, furore diuinitus afflatur. Diradiotæ templo proximum eſt Perſpicacis Minernæ, à Diomede dicatum, quòd pugnanti ad Iliũ nebulam dea ab eius oculis remouiſſet. His ſtadium adiunctũ eſt, in quo Ioui Nemeo, & Iunoni ludos faciunt. Quà ad arcem iter, ad viæ læuam Aegypti filiorum monimentum hoc etiam in loco eſt: Sunt enim hic abſciſſa à reliquo corpore condita capita, ſicuti in Lerna ſine capitibus corpora: Nam eſt eorũ cædes ad Lernam commiſſa: Adoleſcentes verò cũ fœminæ trucidaſſent, capita abſciderunt, quo certum facinoris indiciũ ad patrẽ deferrent. In ipſa arce, cui Lariſſæ nomen, ædes eſt Iouis cognomento Lariſſæi: Faſtigium ea iam nullum habet neque Dei ſignũ, quod ligneum eſt baſi vlli amplius inſiſtit. Iam Mineruæ ædes proxima, valde digna eſt quæ ſpectetur: In ea cũ alia ſigna poſita ſunt, tum Iouis ligneũ oculos habens duos, qua in parte homini eos natura locauit, tertium verò in fronte: Hunc illũ eſſe Iouem Patriũ tradunt, qui in Priami Laomedontis filij

regia ſub diuo poſitus fuit: Ad cuius aram dicitur Priamus capto Ilio confugiſſe: Obtigiſſe verò eum in diuiſione prædæ Sthenelo Capanei filio, hócque ipſo in loco ab eo in rei memoriam dicatum. Habere autem eum tris oculos iccirco coniicere quis poſsit, quòd communis omnium hominum ſermo regnare in cœlo Iouem prædicat: Quòd autem idem etiam ſub terris imperet Homeri verſu teſtatum eſt:

Iuppiter infernus, atque inclyta Perſephonea.

Aeſchylus quidem Euphorionis filius ipſum maris etiam regem Iouem appellat. Quare hac ductus ratione, quicunque illum fecit, tris ei oculos attribuit: Vnum & eundem ſignificans Deum, tribus, quas di tres ſortiti inter ſe dicuntur, mundi partibus imperare. Iam viæ aliquot Argis aliò ducunt: Vna ad Tegeam Arcadiæ vrbem: Ad eius dexteram Lycone mons, in quo inter cæteras arbores cupreſsi multæ: Erectum eſt in montis vertice Orthiæ Dianæ templum, vbi ſigna Apollini, Latonæ, & Dianæ dicata ex candido marmore, Polycleti eſſe opera aiunt. Qua ex monte deſcenditur, ad publicæ viæ læuam Dianæ ædes: A qua non longe ad dexteram mons qui Chaon dicitur, cuius imæ partes ſati-

uis

uis arboribus veſtiuntur. Erumpunt hinc manifeſto emerſu Eraſini aquæ: A Stymphalo illæ quidem Arcadiæ ortum ducentes, haud aliter quàm ſcatebræ illæ, quæ Rheti appellantur, ab Euripo ad Eleuſinem: Inde verò in hoc ipſum mare profluentes. Ad ipſam hanc Eraſini è monte Lycone eruptionem Libero patris, & Pani ſacra faciunt. Libero quidem feſtos etiam dies agunt, quam Turbam nominant.

Iam verò ad eam viam, quæ Tegean ducit ſi redeas, ad dexteram vici eius, quam Trochon appellant, Cenchreæ ſunt, cui caſtello vnde nomen, memoriæ non eſt traditum: Videri tamen poſsit, & ipſum à Cenchreo Pirenes filio nuncupatum. Buſta eo in loco ſunt, quæ Polyandria appellant, Argiuorum, qui Lacedæmonios ad Hyſias vicerunt: Quod præliũ inter ipſos factum inuenio, Piſiſtrato apud Athenienſes ſummum magiſtratum gerente, anno quarto eius Olympiadis, qua Euribotus Athenienſis victor de curriculo renuntiatus eſt. Qua certe parte ad planiora deſcenditur, ruinæ ſe oſtendunt oppidi Hyſiarum, quo in loco cladem Lacedæmonios accepiſſe tradunt. Quæ verò Argis Mantinean ducit via, non eſt omnino eadem quà Tegean iter eſt: Verum hæc à

porta

porta initium habet,loco ei,quam Dirada diximus appellari,proxima.In hac via tē-plum erectum eſt aditu duplici,quorum alter ad Orientem, alter ad Occaſum conuerſus eſt:In illo Veneris ligneum ſimulachrum,in altero Martis poſitum eſt:Vtrūque Polinicis & Argiuorum, qui auxilio ei fuerunt in perſeqnenda fratris iniuria, dona fuiſſe aiunt. Hinc progreſſus cum torrentem traieceris,cui nomen Caradro, ad vicum accedas,quæ Oenoë dicitur, ab Oeneo(vt Argiui dicunt)nuncupata. Oeneum enim aiunt Aetoliæ regno pulſum ab Agrij filiis,ad Diomeden Argos confugiſſe:Illū verò ducto in Calydoniam exercitu,Oenei quidem iniurias vltum.Negaſſe tamen ſe poſſe illic permanere: Hortatum itaque eſſe, vt ſe Argos ſequeretur: quod cum feciſſet, tum alios ei honores, perinde atque æquum fuit paterno auo,habuiſſe:Tum verò vicum eum in quo è vita exceſsit, Oenoën vocaſſe. Supra Oenoën Artemiſium mons eſt,& in eius iugo Dianæ templum:In eodem monte Inachi amnis fontes haudquaquam dubij, & ſi aqua minime longinquum terræ ſpacium præterfluit.Illic nihil aliud viſitur quod quenquam poſsit magnopere detinere.

Ab eadem porta,quæ ad Diraden eſt,via

altera Lyrcean deducit: In hoc oppidum confugiſſe dicitur Lynceus, cum de quinquaginta fratribus vnus eſt necis periculo liberatus, atque hinc face prolata ſignum dediſſe: Ita enim ei cum Hypermneſtra cõueniſſe, vt cum Danai inſidias effugiens in tutum ſe recepiſſet, inde facem oſtentaret. Ipſam etiam viciſsim Hypermneſtram aiunt à Lariſſa facẽ protuliſſe, quo ſe ſignificaret periculum omne euaſiſſe: In cuius rei memoriam Argiui quotannis feſtum diem celebrant, quę Fax dicitur: Oppidum quidem ante Lyncea vocabatur: Verum cum Lyrcus eundem poſtea tenuiſſet nothus Abantis filius, ab eo Lyrcea nomen, litera tantum vnica immutata accepit.
In ipſis ruinis & alia extant nihil omnino digna, quorum fiat mẽtio, & pila cum Lyrci ſtatua. Argis Lyrcea abeſt ſtadia ad ſummum LX. Totidem ab Orneis. Eius mentionem in Græcis, qui ſunt ad Troianum bellum profecti, percenſendis, nullam omnino fecit Homerus, ex quo ea iam tum ætate deſertum id oppidum fuiſſe conſtat. Quòd verò Orneæ incolumes erant: proinde vt loco priores in Argiuorum finibus ſunt, ita ab eodem poëta, priuſquam aut Phlius, aut Sicyon nominantur: Nomen habuere ab Orneo Erech-

thei

thei filio, cui Peteus genitus eſt, Peteo Meneſtheus is, qui Agamemnonem cũ Athenienſibus in euertendo Priami regno iniuit: Eiecti verò poſtea ſedibus ſuis Orneatæ ab Argiuis, eorum ciuitatis inquilini facti ſunt. Eſt Orneis adhuc Dianæ fanum, in eo ligneum ſtat ſignum: Extat & ædes altera dis eadem omnibus dicata. Vltra Orneas ſunt Phliaſiorum, & Sicyoniorum fines. Quà Argis in Epidauriorum agrum iter eſt, ad dexteram ædificium ſurgit Pyramidis forma: In eo ſcuta, ea figura, qua ſunt Argolici clypei. Commiſſam eo ipſo in loco inter Prœtum, & Acriſum pugnam de regno ęquo marte memorãt: Pacem poſtea inter eos conciliatam, quòd neutrius ſatis firmum ſine alterius opibus eſſe poſſet imperium: Congreſſos autem tunc primum cum ſcutata vtrinque acie: Atque iis quidem qui ex vtroque exercitu ceciderant, quòd res inter ciues & propinquos geſta fuerat, commune ſepulchrum eſt erectum. Hinc progreſsis ad dexteram ſe Tirynthis ruinæ oſtendunt: Ipſi certe Argiui Tirynthios eiecere, quòd iis in ciuitatem ſuam receptis, augeri ciuium multitudine vrbem voluerunt: Tiryntha quidem heroem à quo vrbi nomen, Argi filium, Iouis nepotem fuiſſe

perhib.

perhibent: Vrbis muri, qui ſoli inter ruinas reliqui ſunt, Cyclopum fuiſſe opus fama vulgauit: Extructi verò ſunt è rudibus lapidibus, quorum ſinguli ea magnitudine ſunt, vt ne minimus quidem eorum loco moueri poſsit iumentorum bigis: Parui verò incerti ſunt lapides, vt per eos maiores aptiore ſtructura coagmentarentur. Qua ad mare deſcenditur Prœti filiarum thalami ſunt: Quòd ſi in militarem viam redeas, ad Midean, quæ ad eius læuam eſt, venias: Regnaſſe hîc ferunt Electryonem Alcmenæ patrẽ: Aetate quidem noſtra ita delata eſt, vt ſola area reſtet. Quà Epidaurum recta contenditur, vicus eſt Leſſa, in quo Mineruę delubrũ, & deę ligneũ ſignũ, nihil omnino ab eo differens, quod in Lariſſę arce eſt. Supra Leſſam Arachnęus mõs: Sapyſelaton cum ante diceretur, regnante Inacho ita cœptus eſt appellari: In eo aræ Iouis & Iunonis, ad quas in magna ſoli ſiccitate imolant. Ad Leſſan cum Argiuorũ agro Epidauriorũ fines iunguntur, in quorum priuſquam vrbẽ introeas, in Aeſculapij venias. Hãc regionẽ qui ante Epidauri in eam aduentũ tenuerint, nõ habeo dicere: Quin Epidauri etiam ipſius qui poſteri fuerint nõ potui de incolis cognoſcere. Regnaſſe illi quidem ante Dorienſium in Pe-

loponn

loponneſum aduentum Pityreum memorant Iouis filium, Xuthi nepotem, ab eóque ſine pugna traditũ Deiphonti,& Argiuis imperiũ: Veniſſe verò eum cum ciuibus ſuis Athenas,ibíque domiciliũ conſtituiſſe: Deiphontem Epidauriam terram occupaſſe cum ea manu Argiuorũ,qui à reliquis Argiuis,Temeno mortuo,deſciuerãt: Deiphontes & Hyrnethò Temeni liberos oderant, quæ ſecuta eſt eos multitudo, plus illis multo, quàm Ciſo, & fratribus ſtudebat. Epidaurus ipſe,à quo regioni nomen, vti Elei tradunt, Pelope natus eſt: Quòd ſi Argiuorum opinionẽ ſequimur, & eorum carminum, quas Eœas magnas appellãt,Epidauro pater fuit Argus Iouis filius: Ipſi enimuero Epidaurij, Apollini Epidaurum attribuunt: Cauſam verò huiuſmodi afferunt,quare ſacra ſit Aeſculapio regio. Veniſſe in Peloponneſum Phlegyan viſendæ eius terræ ſtudio ſimulato. Re tamen ipſa vt ſpecularetur quàm frequens ea eſſet incolarũ multitudine, quídque militaris ætatis ac roboris haberet. Fuit enim Phlegyas omniũ ſui tẽporis bellator acerrimus,quippe qui in quácunque partẽ excurſiones feciſſet,ex ea cũ frumẽtatum reliqua omnia agebat & rapiebat. Is cũ iam Peloponneſum intraſſet, filia, quæ

patrem

patrem ſequebatur, cum adhuc ſe vterum ex Apolline ferre patrem cælâſſet, in Epidauriorum finibus puerum enixa, illum in monte exponit, cui hac ipſa etiam ætate Titthion nomen, id eſt ac ſi Mammillam dicas, cum ante Myrtion appellaretur: Mutati nominis cauſa, quòd expoſito infanti lac præbuit capra, quæ cum cæteris in eo ſaltu paſcebat, dum interea eum canis cuſtodiret. Ibi Areſthanas (fuit enim hoc caprario nomen) cum à reliquo grege in pecore recenſendo, capellã vnam, cúmq; ea canem aberraſſe animaduertiſſet, totũ eum ſaltum quæritans peragrauit: Inuentum verò puerum cum tollere vehementer cuperet, ac iam propius accederet, effulſiſſe aiunt cœlèſtem ab illo ignem, quo deterritum prodigio paſtorem, cum diuinum quiddam id eſſe, vti erat ſuſpicaretur, ſtatim retroceſsiſſe: Mox fama per terras, ac maria omnia vulgauit, ſanari ab illo quouis morbo laborãtes, mortuos etiã excitari. Alia etiam de re eadem prodita eſt hiſtoria Coronidẽ iam prægnantẽ cum Iſchyæ Elati filio cõcubuiſſe, ob id interemptã à Diana, quòd illa Apollini factam contumeliã vlciſci voluit: Ardẽte verò rogo, è media flãma puerum à Mercurio ereptum. At tertia quædã de Aeſculapij nata-

libus fabula vulgata eſt, quæ mihi quam longiſsime à veritate abhorrere videtur. Aeſculapium Arſinoë Leucipi filia natum: etenim Apollophani Arcadi cũ Delphos veniſſet ex deo quæſiturus genitúſne ex Arſinoë eſſet Aeſculapius, & ciuiſne eſſet Meſſeniorum, reſponſum his verſibus datum:

Aſclepi auxilium cunctis mortalibus almum,
Filia quem Phlegyæ peperit mihi iuncta cubili,
In campis Epidaure tuis, formoſa Coronis.

Quod ſanè oraculum facile declarat non eſſe natum ex Arſinoë Aeſculapiũ: verum id aut Heſiodus, aut ex iis aliquis, qui Heſiodi carminibus verſus ſuos interpoſuere, in Meſſeniorum gratiam finxerunt. Teſtimonio verò multa mihi ſunt, Epidauri genitum Aeſculapium, ac omnem huius dei cultum ex Epidauro acceptum. Nam & Athenienſes initiorum diem vnum, quẽ Aeſculapio tribuunt, Epidauria nuncupant, atque illo ſe die honores habere Aeſculapio cœpiſſe tradunt, & Archias Ariſtæchmi filius à conuulſione membrorum ſanatus, qua inter venandum apud Pindaſum correptus fuerat, dei religionem Pergamum traduxit: Acceptam à Pergamenis deinde Smyrnæi templo conſecrarunt, quod noſtra ætate Aeſculapij

no

nomine ad mare eſt. Quin & quod colitur Balanagris apud Cyrenæos Aeſculapius, Medici cognomento, ex Epidauro ſumptus eſt: Ad Cyrenaici quidem ſimilitudinem factum eſt id Aeſculapij templum, quod Lebenæ, quæ eſt Cretenſium vrbs, extat: Diſsimilis in eo ſacri ritus, quòd Cyrenaici capras mactant, cum ab Epidauriis traditum hoc omnino non fuerit: Deum verò ſtatim ab initio habitum Aeſculapium, neque eius religionem ſolo tẽporis progreſſu, & fama hominũ profeciſſe, & aliis argumentis colligo, & ex Homeri verſibus, quibus hæc ille dicentem facit Agamemnonem.

Talthybi huc propera, magnúmque Machaona nobis
Tuc hominem Aſclepi genitum de ſemine.

Idem eſt enim, ac ſi dixiſſet, hominem dei filium. Aeſculapij lucum circunquaque montes incingunt, intra cuius ambitum mori quenquam, aut naſci religio eſt, eodem ſcilicet ritu, qui & in Delo inſula ſeruatur: Iam verò quidquid ciuis, peregrinúſve imolarit, id totum intra eundem ambitum conſumitur: Quem ritum Titanæ etiam ſeruari nouimus. Aeſculapij ſimulachrum dimidio fermè minus eſt eo, quod Athenis eſt Iouis Olympij:

Auro illud quidem, & ebore perfectum: Teſtatur inſcriptio opus eſſe Thraſymedæ Arignoti filij Parij hominis. Sedet in ſolio Scipionem tenens: Altera manu draconis caput premit, cane ad pedes decũbente. In ipſo ſolio Argiuorum heroum opera cælata ſunt: Bellerophontes Chimeran conficit: Perſeus Meduſæ caput abſcindit. Supra templum ædes ſunt, in quibus, qui precatum deum venerunt, dormiunt, rotunda figura, atque è candido marmore, Tholum appellant: Dignum certe quod viſatur ædificiũ: In eo Pauſiæ pictoris opus. Cupido abiecto arcu, & ſagittis lyram tenens: Ebrietas etiam ab eodem opifice facta: Bibit ea è vitrea phiala: Expreſſa ita eſt in tabula vitrea phiala, vt per eius perſpicuitatem muliebre ſe os oſtendat. Pilæ verò intra ambitum priſcis temporibus multæ ſteterunt, è quibus ſex ætate mea reliquæ: In iis virorum & fœminarum, quæ à deo curatæ ſunt, nomina inciſa: Morborum etiam, quo quiſque laborarat: Addita eſt curationis ratio: Scripta verò ſunt omnia Dorica lingua: Seorſum eſt ab aliis antiqua pila: In ea inciſum, dicaſſe Aeſculapio Hippolytum equos xx. Huius pilæ inſcriptioni conſentanea Aricini dicunt, diſcerptum ob Theſei imprecationes

nes Hippolytum in vitam ab Aeſculapio reuocatum: Neque poſtea patri vnquam ignoſcere voluiſſe: verum omni eius deprecatione ſpreta, in Italiam veniſſe, ibique dicato Aricinæ Dianæ templo, regnaſſe: Mea quidem etiamnum ætate iis, qui ad templum ſingulari certamine dimicarint, præmium deæ ſacerdotium propoſitum eſt: ſed in certamen ingenuus nemo deſcendit: Serui duntaxat qui fuga ſe dominis ſubduxerint. In ipſo fano apud Epidaurios theatrum eſt omnium operis dignitate mea ſententia præſtantiſsimum: Nam quæ apud Romanos viſuntur antecellunt illa quidem tam ornamentis, quā, quod eſt Megalopoli apud Arcadas, magnitudine. De arte verò, partium conuenientia, ac pulchritudine, quis Polycletum audeat in certamen prouocare? Polycletus enim ipſe theatro ædificando præfuit, idémque rotundam ædem fecit. In luco ædes eſt Dianæ cum ſimulachro, Epiones cognomento, ex eo fortaſſe, quòd morbos mitigare hoc numen credatur: Veneris cella ac Themidis: Curriculum præterea magna ex parte agger: Aquæ ductus, cum teſtudine, tum reliquo opere ita exornatus, vt cum admiratione ſpectetur. Quæ verò opera Antoninus vir ſenatorius æta-

te noſtra fecit, hęc ſunt: Aeſculapij balneæ, deorum templum, quos Epidotas nominant: Dicauit præterea ædem Bonæ valetudini, Aeſculapio, Apollini cognomento Aegyptiis: Porticum ad hæc reſtituit, quæ Cotyos eſt appellata: Ea verò collapſo tecto tota corruerat, vt quæ è crudis fuerat extructa laterculis. Cúmque Epidaurij fani accolæ ægerrimè ferrent, quòd & fœminæ ſub tecto non parerent, & ægri ſub diuo animam agerent, Antoninus domo ędificata, incommodum remouit: Fuit itaque in poſterum & ad moriendum ægris, & ad pariendum mulieribus conſecratus religione locus. Montes ſupra lucũ ſunt duo, Titthion alter, alter verò Cynorthium, in quo Maleatæ Apollinis templum quod ſolum de antiquis operibus extat: Nam quæ circa templum ipſum ſunt cætera, & aquę ductus caſtellum, cum receptaculo deplu- entis aquæ, ea omnia Epidauriis fecit Antoninus. Dracones quidem cum omnes, tum in primis eorum quoddam genus fului colore conſpicuum, Aeſculapio ſacri habentur: Súntque illi hominibus cicures: Eos ſola Epidauriorum terra alit, quod in certis animalium generibus aliis etiam regionibus video contigiſſe: Siquidem ſola Africa terreſtres crocodilos gignit

duûm cubitum nihilo minores. Ab Indis verò cum alia, tum verò aues pſittaci afferuntur. At ſerpentes, qui Megalaunæ appellantur, ſupra xxx. cubitûm magnitudinem excreſcẽtes, quales & India & Africa nutrit, non dracones, ſed ex alio quodã genere Epidaurij eſſe affirmant. Quà ad montis verticẽ aſcenditur, circa viam eſt olea, quæ Verſilis appellatur: Manu eum ab Hercule in orbem circunductam, eam figurã memorant accepiſſe: Nunquid verò eam terminum Aſinæis ſtatuerit, iis, qui in Argolica terra ſunt, non poſsim ego facile indicare. Nam neque alio vllo in loco eorum tota regione ad vaſtitatem redacta, vlla ſe oſtendunt ſatis manifeſta finiũ monimenta. In ſummo monte eminet Coryphææ Dianæ templum, cuius in cantico quodam ſuo Teleſilla mentionem fecit. Quà in ipſam Epidauriorum vrbem deſcenſus eſt, agrum videas vndique agreſti olea conueſtitum. De Hyrnethoe autem, quæ ab Epidauriis accepi, quęque maximè probabilia videntur, ea ſcribam. Ciſus, & Temeni reliqui filij intelligebant non mediocri dolore Deiphontem affectum iri, ſi quo modo ab eo poſſent Hyrnethò abducere. Venerunt itaque Epidaurum Cerynes & Phalces: nam mini-

mo eorum natu Agræo, fratrum conſilium minime probatum eſt: Conſtiterunt illi cum curru ante muros, euocata per caduceatorem ad colloquium ſorore. Quæ cum veniſſet, primum omnium adoleſcentes Deiphontem criminari, deinde illam orare, vt Argos reuerti vellet, pollicentes cum alia multa, tum viro ſe eam nuptum daturos, & rebus omnibus multo quàm Deiphontes eſſet meliori, & cum hominum numero, tum agri felicitate longe ſuperiori: Quæ audiens Hyrnethò indignisſime tulit, ac vt par pari referret, Deiphontem reſpondit ſibi merito placere plurimum, fuiſſéque eum Temeno generum minime pœnitendum; At illos percuſſores potius, quàm filios Temeni appellari poſſe. Ad hæc illi nihil reſpondentes, fœminam comprehenſam, atque in currum impoſitam, abduxere. Cum verò Epidauriorum quidam ad Deiphontem detuliſſet à Ceryne, & Phalce inuitam abduci Hyrnethò, & ille quàm potuit celerrime, fugientes eſt inſecutus, & Epidaurij re audita, præſto fuere: Deiphontes quidem homines aſſecutus, Cerynem iaculo tranſfixit: At Phalcen cum Hyrnethò arctè complexus teneret iaculari veritus, ne illam ſi forte aberraſſet,

inte

interimeret, comminus cum eo congreſſus, abſtrahere mulierem conabatur. At Phalces pertinaciter, & violenter retinẽs, ac trahens, facile mulierem cum grauida eſſet, exanimauit: Atque ille quidem cum in ſororem tam impium facinus commiſiſſet, incitato curru ſeſe in fugam dedit, quo anteuerteret, priuſquam Epidauriorum concurſu opprimeretur. Deiphontes cum filiis (ex illa enim mares ſuſceperat Antimenen, Xanthippum, & Argeum, filiam verò Orſobiam, quam poſtea Pamphilus Aegimij filius vxorem duxit) ſublatum Hyrnethûs cadauer, in locum hunc deportarunt, qui ab ea Hyrnethium vocatur. Condito verò heroico monimento, & alios illi honores habuere, & ſanxerunt ne quæ aut ex oleis, aut alia vlla arbore in eo agro enata vi aliqua abſciſſa, auulſáve forent, à quoquam aſportari ad profanum vllum vſum poſſent: Sed quod ſacra eſſent Hyrnethoe, omnia illic vt relinquerentur. Non longe ab vrbe eſt Meliſſæ monimentum, quæ cum Periandro Cypſeli filio fuit: Eſt item Patrocli Meliſſæ patris, qui Epidauriis imperauit, quemadmodum & genere eius Periander Corinthiis. Ipſa quidem Epidauriorum vrbs hæc habet, quæ monimentis litera-

rum mandentur dignisſima. Fanum eſt Aeſculapij, in quo ipſius dei, & Epiones ſigna: Epionen vxorē fuiſſe Aeſculapij memorant: Hæc ſub dio ſunt è lapide Pario. Intra muros delubra ſunt Liberi patris, & Dianæ lucus: Diana ad imaginem venatricis facta eſt. Veneri etiam templum extructum: Nam quod eſt apud portum in proiectu in altum promōtorio ſitum, id Iunonis eſſe aiunt. Iam Mineruę ligneum quod in arce ſignum eſt, valde illud quidem inſigne, Ciſſæam Mineruam nominant. Aeginetæ inſulam incolunt, quæ è regione Epidaurij agri eſt, in qua ab initio nullos fuiſſe incolas dicunt: Sed in eam vacuam & deſertam, à Ioue Aeginam Aſopi filiam deportatam, à qua cum Oenope ante vocaretur, nomen acceperit. Verum cum Aeacus iam adoleuiſſet, rogaſſe Iouem, aiunt, vt inquilinos ſibi daret, illum itaque è terra homines, à quibus inſula teneretur, protuliſſe: Neminem verò præter Aeacum, qui in ea inſula regnarit, nominare poſſunt. Ac ſatis quidem ſcimus neminem omnino de Aeaci filiis Aeginæ permāſiſſe: Peleus enim, & Telamon ob Phoci cædem ſolum verterunt: Nam Phoci filij circa Parnaſſum, regionem eam tenuerunt, cui Phocidi no-

men eſt: Vna tamen ante ætate hoc ei nominis eſt inditum à Phoco Ornytionis, qui coloniam illuc deduxit. Hoc ſanè Phoco regnante ea duntaxat regio Phocis eſt nuncupata, quæ eſt ad Tithorean, & Parnaſſum: Poſtea verò ab Aeaci filio proxima etiam loca omnia nomen acceperunt, ſicuti Minyæ appellantur, tum qui Orchomeniis finitimi ſunt, tum verò qui ad Scarphean Locrorúm vrbem pertendunt: Et à Peleo quidem Epiri reges fuere oriundi. Quòd verò ad Telamonis filios attinet, minus fuit ab Aiace, cum priuatã ille ſemper vitam egiſſet, illuſtre genus: Præterquam quod Miltiades, cuius ductu ad Marathonem ab Athenienſibus pugnatũ eſt, & Cimon eius filius inſigni gloria fuerunt: At Teucri poſteri Cypriorum regnũ vſque ad Euagoram obtinuere: Iam Phoco Aſius poëta filios fuiſſe memoriæ prodidit Panopeum, & Criſum: E Panopeo natus eſt Epeus, qui Durateũ equum fecit, vti Homerus memorat: Criſi nepos fuit Pylades, Strophio Criſi filio, & Anaxibia Agamẽnonis ſorore genitus. Hęc fuit gentis, qui ſunt Aeacidæ appellati, omnis poſteritas, qui ab eadẽ ſtirpe profecti domo profugi aliò cõmigrarunt. Interiectis deinde temporibus Argiuorũ pars, ea, quæ

Epid

Epidaurum cum Deiphonte occupauit, in Aeginam tranſmiſit:atque eius inſulæ indigenis permiſta, Dorienſium in eam cum mores,tum linguam importauit. Poſt hæc verò eo vſque auctæ ſunt Aeginetarum opes,vt naualibus copiis Athenienſibus ferè ipſis fuerint potentiores,& Perſico quidem bello ſecundum Athenienſes maximum nauium numerum deduxere. Verum parum fuit hæc ipſis potentia diuturna: Siquidem eiecti ſedibus ſuis ab Athenienſibus, Thyræan ab Lacedæmoniis acceptam, in Argiuorum finibus incoluerunt: Inſulam tamen oppreſsis ad Helleſpontum Athenienſium triremibus receperunt: Ad priſtinas verò opes, atque copias nunquam licitum eſt aſpirare. Eſt ipſa inſula é mari longe omnium, quæ in Græcia ſunt,aditu difficilima: Incingitur enim vndique aſperis cautibus, ac cæcis dorſis. Eas moles contra prædonum excurſiones, & omnem hoſtilem impetum de induſtria ieciſſe dicitur Aeacus. Prope portum eum,quo maxime appellitur, Veneris templum eſt. Celeberrimo autem vrbis loco,quod Aeaceũ appellant, ſeptum id eſt quadratum è candido lapide. In primo aditu eorum ſtatuæ ſunt, qui ad Aeacum à Græcis miſsi venere: Eius legatio-

nis

nis cauſam eandem, quam Aeginetæ reliqui etiam Græci fuiſſe narrant. Cum diuturna ſiccitate Græcia laboraret, ac nõ minus reliqua, quæ extra Iſthmum eſt, Græcia, quàm tota Peloponneſus cœleſtium aquarum penuria affecta eſſet, miſſi Delphos ſunt, qui ex oraculo calamitatis cauſam, ac remedium cognoſcerent. Ibi reſpondit Pythia Iouem placandum, vtendum verò, modò vt velit obſequi, Aeaco deprecatore. Ex eo itaque reſponſo miſſi ex ſingulis vrbibus ad Aeacum, vt deprecationem ſuſciperet oratum: Ille Panellenio Ioui ſacris rite peractis, & votis nuncupatis imbrium Græciam compotem fecit: Ad rei memoriam legatis, Aeginetæ ſtatuas poſuerunt: Intra ſeptum oleæ ſunt antiquitus conſitæ, & ara paulũ ſupra areã eminens, eam aram monimentum eſſe, quod Aeaci dicitur in arcanis, eſt. Iuxta Aeaceum Phoci tumulus eſt, incinctus in ambitum crepidine. Incumbit aſperum, & rude ſaxum, quo cum Phocum ad quinquertium fratres inuitaſſent, pro diſco vſi ſunt: Ac eodem Peleus conſulto Phocum, cum loco ei ſuo lapis eſſes mittendus, dicitur percuſsiſſe: Quod illi facinus vt matri obſequerentur, dicuntur commiſiſſe: Ipſi enim è Scironis filia, Phocus

cus è Thetidis ſorore(ſi Græcorum eſt ſermonibus fides habenda) natus fuerat. Quare non ſolum ob Oreſtis amicitiam, ſed vt proauum vlciſceretur, videtur mihi Pylades eius cædis, qua Neoptolemus occiſus eſt, particeps fuiſſe. Ac tunc quidem cum diſci ictu Phocus concidiſſet, ſtatim fratres Endeide nati naui ex inſula profugerunt. Telamon non ita multo poſt caduceatorem ad patrem mittit, qui ſuis verbis neget cogitato Phoci cædem admiſſam. Aſt Aeacus illum deſcendere in inſulam vetuit: Tantum de naui, vel ſi ita mallet, ab extructo in mari aggere, iuſſit cauſam dicere: Ille igitur noctu intra occultum portum naui vectus aggerem extruxit, & is quidem agger noſtra etiam num ætate extat. Damnatus verò eo crimine, quod de Phoci nece culpa non caruiſſet, Salaminem cum claſſe iterum abiit. Non longe ab occulto portu theatrum eſt quod ſpectetur ſanè dignum, magnitudine, ac reliquo opere par ei, quod eſt apud Epidaurios; vnico conſurgit latere, quo theatrum, quantum operis patitur conuenientia, fulcit. Aedes ſacræ non multum inter ſe diſtant: Apollinis vna, Dianæ altera, Liberi patris tertia. In Apollinis, dei ſignum nudum è ligno,

arte

arte factum patria: At Diana, & Liber, veſte velati: Cum barba Liber. At Aeſculapij templum in diuerſa regione eſt, cum ſimulachro ſedenti è marmore. Præ cæteris verò diis in primis Hecaten colunt Aeginetæ, cuius quotannis initia celebrant: Initiorum authorē Tracē Orpheum perhibēt. Maceria templū ambitur: In eo lignēū ſignum factum à Myrone, cuius vnicum os vti corporis truncus: Nam primus, vti ego exiſtimo, Alcamenes Athenienſibus triplex fecit iunctis corporibus Hecates ſignum, quam Epipyrgidian illi appellāt, iuxta inuolucris Victoriæ ædem poſitam. Apud eoſdem Aeginetas contendentibus, ad Panellenij Iouis eſt Aphææ fanum, in quam Pindarus Aeginetis canticum fecit. Cretenſes quidem (ipſi enim omnium primi patrios quoſdam ſermones de hac dea protulerunt) Carmanoris eius, qui de Pythonis cæde Apollinem purgauit, Eubulum filium fuiſſe aiunt: Ioue & Carme Eubuli filia Britomartin genitam: Quæ cum ſe totam in currendi, venandique ſtudia tradidiſſet, fuiſſe eam Dianæ multo cariſſimam. Verum cum Minoën præ amore inſequentem fugeret, ac ſe in mare abieciſſet, in retia, quæ ad piſces capiendos in mare miſſa fuerant, incidiſſe: à Diana in

deorum

deorum numerum relatam: Colunt eam non ſoli Cretenſes, ſed ipſi etiam Aeginetæ, quòd in inſulà viſam Britomartin autumant, & eadem ſanè Aeginetis Aphæa eſt, quæ apud Cretenſes Dictynna. Panelleniũ præter Iouis ędem nihil habet mons aliud memoratu dignum: Eam verò ab Aeaco Ioui dicatam tradunt: Quæ verò de Auxeſia, & Lamia, quemadmodum ſcilicet cũ Epidaurij diu imbres deſideraſſent, atque ex oraculo quodam ſigna hæc ex olea ab Athenienſibus accepta feciſſent: Tum verò quemadmodum cum Epidaurij tributũ imperatum Athenienſibus nõ penderent: quòd ea ſigna penes Aeginetas eſſent: Athenienſes qui inſulam ad ea repetenda tranſmiſerãt, omnes perierint: Hæc omnia cũ ſubtiliter perſecutus fuerit Herodotus, non eſt libitum ab eo luculenter perſcripta referre: Id vnum addam, vidiſſe me ea ſimulachra, rémque illis diuinam feciſſe: Fiunt autem illis non alio, quàm ſacra Eleuſinia, ritu: Atque hæc hactenus de Aegina, & Aeaco, déque operibus iis, quæ in ea inſula viſuntur. Finitimi ſunt Epidauriis Troëzenij: Hi res ſuas quantum qui maximè amplificant. Orum aiunt primum in ea terra genitum: mihi verò Aegyptiacum non Græcum nomen

Orus

Orus eſſe videtur: At illum regnaſſe dicunt,& ab eo regionem Oræan nuncupatam. Poſtea verò Althepum à Neptuno ex Leide Ori filia genitum,accepto ab auo regno,Althepiam eam nominaſſe:Interea dum hic regnum teneret, diſceptaſſe Neptunum,& Mineruam de loci tutela : Ita ex eo certamine diſceſsiſſe, vt ex Iouis arbitrio, communis vtrique is honos eſſet: Eam ob rem Mineruam venerantur Poliadem,& Stheniadem,duobus eandem cognominibus, & Neptunũ Regem cognomento. Quin & vetuſtus eius populi numus tridentis nota, & Mineruæ capite ſignatus eſt. Succeſsit Althepo Saron: Hunc ad mare aiunt Saronidi Dianæ templum ædificaſſe,loco paluſtri, ac vadoſo,ob eam verò cauſam Phœbæam paludem dictam. Saronem ipſum narrant cum venandi ſtudio plurimum delectaretur, ceruum vſque ad mare perſecutum, atque inde cum fugientem acrius vrgeret,ſe in eã alluuiem demiſiſſe: Nantem verò longius iam à litore feram cum prædæ cupiditate captus non dimitteret, in pelagus prouectum, ibi,& labore cõfectum, & maris æſtu iam prope ſubmerſum diem ſuum obiſſe. Eius cadauer ad Phœbæam paludem, in Dianæ luco, atque adeo intra ædis maceriam

cõditum: Aeſtuarium illud ab eo caſu pro Phœbea Saronidem paludem appellatum. Poſteriorum verò regum vſque ad Hypereten, & Antham neminem norunt: Hos quidem Neptuni ferunt, & Alcyonis Atlantis filiæ ſatu ortos, ab illiſque Hyperean, & Anthean in ipſa regione oppida condita: Quorum alterum, Aëtius Anthæ filius accepto à patre, patruóque imperio, priore nomine mutato, Poſidoniaden appellarit. At enim cum Troëzen, & Pittheus ad Aëtium veniſſent, tres iam pro vno reges fuerunt. Firmiores certe Pelopis filiorum opes fuiſſe ea res argumento eſſe poteſt, quòd cum Troëzen deceſsiſſet è vita, Pittheus Hyperean, & Anthean in ius, ac formam vnius ciuitatis redactas, & ex vtraque in vnum coacta multitudine, Troëzena de fratris nomine nuncuparit. At Troëzene multis quidem poſt annis, qui ab Aëtio Anthæ filio originem ducebant, in Coloniam miſsi Alicarnaſſum, & Myndum in Caria deduxerunt: Troëzenis filij Anaphlyſtus, & Sphettus in Atticam migrarunt, à quibus curiæ Athenienſium duæ nomina acceperũt. Hoc loco de Theſeo Pitthei ex filia nepote, quòd ſatis ſunt omnibus eius res notæ, nihil ſcribo: Sed ea quæ addenda cenſeo in præſen

præſentia perſequor. Herculis liberos poſtliminio reuerſos ipſi etiam Troëzeni in ciuitatis ſocietatẽ receperunt: Quippe qui & Darienſibus, qui Argis venerãt, & ipſis etiã Argiuis ante paruiſſent. Nam & Homerus in exercitu Græcorum recenſendo, Diomeden illis imperaſſe dicit: Siquidem Diomedes, & Euryalus Meciſtei, ſuſcepta Cyanippi Aegialei filij tutela, Argiuos ad Troiam deduxere: Sthenelus verò (vti ante expoſui) natalibus multo fuit clarioribus, nempe qui de corũ eſſet gente, qui ſunt Anaxagoridæ appellati: Ei itaque in primis Argiuorum debebatur imperium. Hæc de Troëzeniorum rebus hiſtoriæ mandata ſunt, quanquam & multa fortaſſe de iis, quas deduxerunt Coloniis, addi poſſent. Iam verò templorum ornamenta, & alia maxime inſignia opera perſequor. In Troëzeniorum foro Dianæ cognomento Soſpitæ templum cum ſigno eſt. Dicatum id à Theſeo tradunt, deamque ipſam ita nominatam cum ille è Creta interempto Aſterione Minois filio rediſſet. Fuiſſe autem omnium Theſei factorum hoc memoratu dignißimum exiſtimo, non ob id ſolum, quòd Aſterion viribus tanto fuit omnibus iis, quos Theſeus confecerit, ſuperior: verum multo ob

eam cauſam magis, quòd cum ex Labirintho clam patrato facinore effugerit, omnéſque loci difficultates ſuperarit, certum dederit documentum, cum ſe, tum ſocios vi diuinæ prouidentiæ ſeruatos. In eadem ſunt æde deûm inferûm aræ: Hàc enim à Libero patre Semelen ab inferis reductam, hinc ab Hercule abductum Ditis canem fama vulgauit: Ego verò Semelen ne mortuam quidem omnino arbitror, quæ Iouis vxor fuerit. De Plutonis verò cane quæ ſunt fabulis vulgata, quemadmodum ea accidiſſe putem, alia in parte diſſeram. A templi tergo eſt Pitthei monimentum. Solia dehinc tria è candido lapide: In iis Pittheum cum duobus viris, qui ei aderant in conſilio, ius dicere ſolitum aiunt. Non longe abeſt Muſarum cella: feciſſe eam dicitur Ardalus Vulcani filius, à quo tibiam inuentam putant: Muſas has ab illo Ardalidas nominant. In ea cella dicendi artē docuiſſe Pittheum tradunt, ac librū quidem à Pittheo ſcriptum, ab Epidaurio verò homine editum, ipſe legi. Seorſum ab hoc muſeo ara eſt ab eodem Ardalo (vti aiunt) dicata: Ad eam aram Muſis & Somno ſacra faciunt, Muſis omnium deorum maximè

mè amicum ſomnum ipſum cenſentes. Iuxta theatrum Lyceæ Dianæ ædem extruxit Hippolytus: Cur ita fuerit nuncupata adhuc neminem reperi de iis, qui antiquitatis memoriam profitentur, qui me docuerit. Illud mihi in mentem venit conii-cere, eam fuiſſe cognominis cauſam, quòd lupos, qui agrum infeſtum redderent, Hippolytus confeciſſet: Vel quòd à matre, quæ vna fuit de Amazonibus, dum apud eam viueret cognomen acceperit: Vel alia fortaſſe prodi poſsit cauſa mihi prorſus ignota. Lapidem verò eum qui ante ædem ſtat, & ſacer dicitur, illum eſſe dicunt, ſuper quo nouem viri de Troezeniorum ciuitate Oreſten de matris cæde purgarunt. Non procul à Lyceæ, aræ ſunt modicis diſtantes interuallis: Earum vna liberi ex quodam oraculo Saotæ, quaſi Seruatoris dixeris, cognomento, Themidum altera nominatur: Hanc Pittheus dicitur dedicaſſe. Soli verò liberatori iure optimo aram mihi videntur erexiſſe, metu Xerſi, & Medis ſeruiendi liberati. Thearij Apollinis templum ædificaſſe Pittheum, & exornaſſe dicunt: Eſt illud quidem templorum omnium, quæ ego viderim, vetuſtiſsimum. Nam & ſi peruetus eſt Mineruæ apud Phocaenſes in Io-

nia, quod Harpagus olim Medus exuſsit, peruetus & Pythij Apollinis apud Samios: multo tamen ſerius quàm hoc Troezeniorum ædificata illa fuerunt. Signum quod nunc extat ab Auliſco dedicatum, Troëzenij Hermonis opus eſt. Eiuſdem Hermonis arte elaborata Caſtorum lignea ſimulachra. In fori porticu fœminarum, & puerorum ſtatuæ poſitæ ſunt, vtræque è marmore. Sunt autem fœminæ illæ, quas cum filiis Troëzeniis ſeruandas Athenienſes commiſerunt, quo tempore ſtatuerunt ipſi vrbem deſerere, quod Perſarum impetum non eſſe ſibi terreſtribus copiis ſuſtinendum cenſuerunt: Neque verò omnibus ſtatuas, quæ non multæ ſunt, poſitas putant, ſed iis tantum quæ dignitate cæteras anteibant. Ante Apollinis ædificium quoddam eſt, quod Oreſtis tabernaculum appellant: Prius enim quàm materni ſanguinis maculam expiationibus Oreſtes elueret, de Troëzeniis nemo eum tecto recipere voluit: ſed in ea ipſa cella illum conſiſtere iuſſerunt, ibique qui ei luſtrationi præfuerunt, cum eo epulati ſunt, quantiſper rite expiatus eſt. Manet adhuc ritus, vt illorum poſteri ſtatis diebus eodem in loco cœnitent. Defoſsis autem non longe ab ea taberna piacu-
lis,

lis,laurum eam enatam tradunt, quæ adhuc viret proximo ei tabernæ loco. Ad eũ verò lauſtrandum,& alia februorum genera adhibita,& aquam ex Hippucrene:Habent enim ipſi quoque Troezenij Hippucrenen,de quo alius quàm à Bœotis proditus eſt ſermo. Nam cum & ipſi dicant Pegaſi equi vngula effoſſo ſolo è terra fontẽ manaſſe,addunt Troezenen veniſſe,Bellerophontem, cum vxorem ſibi à Pittheo Aethran popoſciſſet: Verum ita accidiſſe, vt ante nuptias Corintho in exilium mitteretur. Et ibidem Mercurij ſignum qui cognomento Polygius dicitur,cui clauam ab Hercule dedicatam perhibent,fuit etenim ex oleaſtro. Quod adiiciunt miraculum,haud ſcio an cuiquam fide dignum videri poſsit,eam clauam radicibus actis regerminaſſe. Oleaſter certe ille hac etiam ætate monſtratur: Clauam quidem Herculem ab oleaſtro,quem ad Saronidem paludem inuenerit, abſcidiſſe ferunt. Viſitur præterea Iouis fanum,cui Seruator cognomentum eſt,erectum dicunt ab Aetio,cum Anthopatri in regno ſucceſsiſſet. Amnem habent Chryſorrhoan,hoc eſt, ac ſi Aurifluum dicas: Hunc amnem ſolum ſuam aquarum perennitatem ſeruaſſe narrant, cum in magna ſiccitate, deſideratis

per annos IX. imbribus, nullæ aquarum venæ non exaruiſſent. Hippolyto etiam Theſei filio lucus eximia pulchritudine dedicatus eſt,cum delubro,& priſci operis ſimulachro,quę omnia Diomeden tradunt faciunda curaſſe ,eundémque Hippolyto primum omnium rem diuinam feciſſe.

Hippolyto apud Troëzenios ſacra facit ſacerdos,qui eo honore quandiu viuit fungitur:Sacra ipſa anniuerſaria ſunt. Præter cæteros ſacrorum ritus virgines ante nuptias ſucciſum ſibi capillum in Hippolyti templo conſecrant. Neque verò iis aſſentiuntur Troëzenij,qui diſtractum ab equi marinis Hippolytum memoriæ prodiderunt, nec omnino quo loco ſepultus fuerit monſtrant: Verum eum eſſe illi à dis habitum honorem affirmant, quòd in ſyderum numerum relatus idem ipſe ſit, qui Auriga cœleſtis dicitur. In eadem area delubrum eſt Apollinis Incenſoris, Epibaterium ipſi nominant: Ab eodem Diomede dedicatum aiunt,cum tempeſtatem effugiſſet,quæ Ilio redeuntibus Græcis immiſſa eſt:Quin & Pythicos ludos in Apollinis honorem Diomedem primum omnium inſtituiſſe. De Lamia verò, & Auxeſia(nam ſuus etiam illis apud Troëzenios honos eſt)longe alius eſt quàm Epi

daurior

dauriorum,& Aeginetarum ſermo.Veniſ-
ſe enim virgines ex Creta:Cúmque ciuitas
tota ſeditionibus laboraret , à concitata
multitudine ipſas etiam lapidibus obru-
tas. Feſtum quidem diem in eius rei me-
moriam,Lapidationem nominant. Adhæ-
ret maceriç ſepto,curriculi eius pars,quod
Hippolyti nuncupant,ſupráque ipſum Ve
neris Speculatricis delubrum,vnde deſcen
dentem exercitationis cauſa Hipolytum,
in ſtadium intuebatur Phædra. Eſt hic
(quod multo ante ſcripſi) myrtus illa per-
terebratis foliis,quòd amore furens Phæ-
dra, cum nullam malo leuationem nanci-
ſci poſſet,crinali acu huius myrti folia trãſ-
figens,inſaniam ſuam oblectabat. Eſt ibi-
dem Phædrç ſepulchrum,quod non longe
ab Hippolyti monimento abeſt: Illud ve-
rò proximo myrto ipſi loco,eminet.Aeſcu
lapij ſignum fecit quidem Timotheus:ve-
rum Troëzenij non Aeſculapij eam , ſed
Hippolyti effigiem eſſe autumant:Hippo-
lyti certè domum ipſe vidi:Ante eam effi-
giem fons eſt,qui Herculeus dicitur,quòd
aquam eam ab Hercule inuentam Troëze-
nij memorant. In arce delubrum eſt Mi-
neruæ, quam Stheniadem appellant: Si-
mulacrum deæ è ligno fecit Callon Aegi-
netes. Fuit autem Callon hic Tectæi &

Angelionis diſcipulus, qui Deliis ſimulachrum fecerunt Apollinis: Illi verò artem eam à Dipœno, & Scyllide didicerant.

Quà ex arce deſcenditur Panos Solutoris cella eſt: Deus enim hic per ſomniorũ viſa monſtraſſe dicitur, iis qui rerum ſummæ apud Troëzenios præerant, famis leuationem, qua præ cæteris afflictabantur Athenienſes. In Troëzeniorum agrum deſcendens, templum Iſidis videas, & ſuperiore loco Veneris Aſcrææ: Delubrum quidem Troëzene, in ipſa ſcilicet vrbe totius regionis principe, Halicarnaſſenſes fecerunt. Iſidis ſignum Troëzeniorum plebs dedicauit. Contendentibus per montes Hermionem fons ſe oſtendit Hyl[y]ci amnis cui Taurio nomen fuit. Saxum etiam illud Theſei nominatum, mutato nomine, quòd crepidas & enſem Aegei ſub ipſo abditum ſuſtulerit Theſeus, Sthenij Iouis ara ante appellabatur. Prope ſaxum Veneris ſponſæ cella eſt, à Theſeo, cum Helenã vxorem duxiſſet, ædificata. Extra oppidi muros delubrum Phytalmij Neptuni, erectum eo tempore aiunt, quo iratus deus agri fructus dicitur eripuiſſe, immiſsis in arbuſta ſalſis aquis, Deo verò ſacris, & votis placato deſiſſe terram ea calamitate affici. Supra Neptuni eſt Legiferæ Cereris fanum

ſanum ab Althippo, vti hominum ſermo vulgauit, dedicatum. Quà ad portum deſcenditur (eſt is in vico, qui Celenderis nominatur) regiuncula extat, quæ Natalitia appellatur, quòd eo in loco Theſeũ natum ferunt. Ante eam regiunculam Martis delubrum, quo loco prælio ſunt Amazones à Theſeo ſuperatæ. Fuerunt verò illæ ex eodem agmine, quod in Attica cum Theſeo, & Athenienſibus pugnauit. Ad Pſiphæum mare progreſsi, offert ſe oleaſter, quem Rhachum intortum vocant. Rhachum certè, quamuis oleæ plantam fructus expertem, Cotiton etiam, Phyllian, & Elæum, Troëzenij appellant. At intortum idcirco nominarunt, quòd ad eius arboris truncum, implicatis habenis, ſubuerſi fuerint Hippolyti currus. Hinc non longe abeſt Saroniæ Dianæ ædes, de qua, quæ dici oportuit, ſuperius à me ſunt expoſita. Vnũ illud nunc adiicio, Dianæ quotannis feſtos dies celebrari, quæ Saronia nuncupant. Iam verò de iis inſulis, quæ ad Troëzeniorum ditionem pertinent, vna eſt continenti terræ adeo proxima, vt pedibus ferè in eam tranſiri poſsit. Quę cum ante diceretur Sphæria, ea, quam ſubiiciam, de cauſa Sacra nominata eſt.

Spherus in ea, quem Pelopis fuiſſe aurigã dicunt

dicunt, ſepulchrum ſuum habet: Huic Aetra per ſomnium Mineruæ monitu inferias miſſura, cum in eam inſulam tranſiſſet, cum ea Neptunum cõgreſſum dicunt: Eam ob rem Aethram Mineruæ Apaturię delubrum, quaſi Fallacis dixeris, dedicaſſe, inſulámque, Sphæria quæ ante dicebatur, Sacram nominaſſe: Inſtituiſſe eandem, vt Troëzeniorum virgines ante nuptias Zonam Apaturię Mineruæ dicarent. At Calaurean Apollini dicunt ab initio ſacram fuiſſe, quo ſcilicet tempore Delphi Neptuni erant. Permutaſſe verò deos inter ipſos ea loca. Qua de re oraculum etiam quoddam proferunt.

Par fuerit Delónque, Calaureánque habitare,
Et Pythò ſacram, & patientem Tænaron auræ.

Eſt itaque in Calaurea religione ſanctiſſimum Neptuni fanum, in eóque ſacerdotio fungitur virgo vſque ad nuptiarum maturitatem. Intra fani ſeptum, Demoſthenis ſepulchrum eſt, in quo mihi videtur, vti in Homero multo ante, quàm iniqua bonis Fortuna ſit oſtendiſſe, Neque enim cõtenta oculis Homerum priuaſſe, vt priori malo aliud calamitatis genus adderet inopia oppreſſum, victum ſibi emendicantem

errare per omnes prope terras coëgit. Demoſthenem verò iam grandem natu exilij experiundi, & conſciſcendæ ſibi mortis neceſsitatē obtulit. Ac de homine quidem multa cum ab aliis, tum ab ipſomet dicta ſunt, ex quibus ſatis liquet non cepiſſe ipſum vllam eius pecuniæ partem quā ex Aſia attulerat Harpalus. Sed qui fuerit hac de re poſtea ſermo hoc loco cōmemorabo. Harpalus Athenis fugiens cum in Cretam claſſe traieciſſet, à ſeruis, quorum opera vtebatur, occiſus eſt: Sunt tamen qui dicāt Pauſanię Macedonis eū dolo interfectum, quo tēpore eius diſpenſatorem Rhodū fugientem, Philoxenus item Macedo cōpręhendit: Is nempe, qui & Harpalū ab Athenienſibus ſibi dedi poſtularat. Habita itaq; quæſtione de iis omnibus, qui ab Harpalo pecuniam cepiſſent, eorum omniū nomina in iis literis, quas ea de re ad Athenienſes dedit, percenſuit, quantūmque ſinguli accepiſſent. Demoſthenis tamen, & ſi fuerat Alexander in eū animo offenſiſsimo, & Philoxenus ipſe priuatim cū illo ſimultates exercuerat, nullā prorſus mentionē fecit. Honores certe Demoſtheni adhuc, & in aliis Græcię partibus, & apud Calaureę incolas habētur. Troëzenij agri pars Iſthmus eſt qui per longū ſpaciū in mare porrigitur:

rigitur:In eo non magnum oppidum ſupra mare Methana incoluntur, Iſidis fanum habet,& in foro Mercurij ſignum vnum,& Herculis item vnum. Ab eo oppido ſtadia fermè x x x. abſunt calidarum aquarum balneæ. Aquas eas è ſcatebris primum erupiſſe aiunt, Antigono Demetrij filio in Macedonibus regnãte,ac prius quidem repentinis ignibus eum locum æſtuaſſe. Eæ ætate etiam noſtra manant calidæ vehementer,& ſalſæ. Ibi qui lauerint frigidis perfundi non poſſunt,quod neque dulces vllæ prope ſunt,neque poteſt quiſquam ſine periculo ſe in proximum mare, natandi cauſa mittere, propter cum alias belluas,tum verò canes, quorum vim magnam pelagus illud gignit. Quod verò mihi magnæ Methanis admirationi fuit, id ipſum iam ſcribã. Africus è Saronico ſinu agrũ & vineas perflans, nouos pampinos acriter torret: Id quoties accidit vento etiamnũ ſpirante,viri duo gallum gallina ceum albis alarũ pinnis in contrarias partes diſtractum lacerant,ac deinde dimidiã vterque galli partem præferens cũ curſu vites ambiunt, mos in eũ ipſum locum vnde currerre cœperũt, rurſus congreſsi auẽ ibi defodiunt. Hoc ab illis excogitatũ eſt, tanquam præſentiſsimum remedium con

tra

tranoxios Africi flatus. Iam paruas quaſdam inſulas quæ contra continentem terram ſitæ ſunt, nouem numero, Pelopis appellãt, quarum vnam in maximis eluuionibus, imbrium expertem fuiſſe narrant: itáne euenerit compertum non habeo: Id certe, qui Methana incolunt, affirmant. Equidem ipſe vidi homines, qui ſacris, & cantibus grandinem auerterẽt. Methana ipſã Iſthmus Peloponneſi eſt. Iſthmo verò Troëzenes finitima eſt Hermione. Priſcæ vrbi conditorem Hermonienſes ipſi fuiſſe aiunt Hermiona Europis filium ipſum Europem vt maxime Phoronei fuerit notum certe filium fuiſſe Troëzenius Herophanes ſcriptum reliquit: Ea maxime motus ratione, quòd ad Argum Phoronei è Niobe filia nepotem, neutiquam fuiſſet Argiuorum imperium peruenturum, ſi legitimum Phoroneus filium habuiſſet. Ego tamen, & ſi priuſquam Phoroneum ſcio legitimum eius filium Europem è vita exceſſiſſe, affirmare poſſe mihi videor, nunquã illum Niobes filio parem poteſtate futurum fuiſſe, cum hic Iouis eſſe putaretur.

Tenuerunt poſterioribus etiam temporibus Hermionem Dorienſes qui Argis venerunt, neque ego bellũ vllum Hermionenſibus cum Argiuis fuiſſe exiſtimo, & ſi

ab Argiuis id proditur. Via quæ à Troëzene Hermionen ducit, in eadem eſt parte, in qua ſaxum illud, quod, cum Sthenij Iouis ara ante diceretur, poſtquam agnitionis monimenta ſuſtulit Theſeus, Theſei cœptum eſt nuncupari. Ab eo itaque ſaxo montanam viam tenentes, ad Apollinis Plataniſtij cognomento ædẽ peruenìant. Ibi vicus Ilei, & in eo Cereris & Proſerpinæ cellæ. Ad mare vbi Hermionienſis agri fines, Cereris templum, cui Theumeſię cognomentum. Abeſt hinc vt quàm longiſsime ſtadia LXXX. promontorium Scyllæum, cui à Niſi filia nomen: Nam poſteaquam per eius proditionem Niſean, & Megara Minos cepit, non modo vxorem eam duxit, verum etiam ſuis, vt in mare illam abiicerent, imperauit: Mortuam æſtus ad promontorium hoc detulit, ne que verò eius vſpiam ſepulchrum oſtenditur, nam cadauer inſepultum iacuiſſe aiunt, vſq; dum à marinis volucribus diſcerptũ eſt. A Scyllæo vrbẽ verſus, nauigantibus alterũ ſe promontoriũ oſtendit, Bucephalos nomine: Iuxta aliquot inſulæ. Earũ prima Haliuſa, portũ habet ad nauiũ appulſum perquã idoneũ: Proxima Pityuſa: Tertiã Ariſteras nominant. Has præteruecti promõtorium offendant

è cont

è continenti prominens, Acran appellant: Succedit Tricranâ inſula, & mons ſe in mare è Peloponneſo attollens Buporthmos: In eo Cereris, & Proſerpinæ templa, Mineruæ etiam, cui Promachorma cognomentum. Ex aduerſo inſula eſt Aperopia nomine: Ab ea non longe abeſt, quæ Hydrea dicitur. Hinc per continentem excurrunt in Lunæ formam ſinuata litora: Ora eſt, quantum ſoli vſque ad Neptuni patet: Hæc incipiens qua parte mari ab Ortu alluitur, declinat leuiter ad Occaſum: In ea portus aliquot: Longitudo eius oræ ſtadium circiter VII. Latitudo, qua maxima, ſtadium trium nihilo plus: In hac priſca fuit Hermionenſium vrbs: Extant ibidem aliquot fana Neptuni in ipſo oræ principio. Vnde verò à Mari ad altiores oræ partes aſcenditur Mineruæ delubrum, & ei proximo loco, ſtadij manent fundamenta, in quo exercere ſe ſolitos Tyndari filios dicunt. Altera etiam eſt Mineruæ ædes non magna, cuius tectum collapſum eſt. Solis præterea templum, & Gratiarum lucus. Erectum & Serapidi, ac Iſidi fanum: Ambiunt maceriæ è prægrandibus & lectis lapidibus: In eo fano ſacra Cereri arcana faciunt. Hæc in ea ora habent Hermionenſes. Quæ ætate noſtra

extat eorum vrbs,à promontorio,in quo Neptuni fanum,abeſt, vt maxime,ſtadia IIII. & è plano primum loco molliter ſurgente cliuo ſe erigit : Collem,In quem ſe attollit Pronem, id eſt Iugum nominant,muro vndique ambitur. Multa illa quidem, quæ literarum monimentis ornentur,habet:ſed quorum in primis mentionem faciendam cenſui. Veneris ædes eſt,cui Pontiæ eidem,& Limeniæ cognomina,quaſi Marinæ,& Opportunæ dixeris. Signum eius è candido lapide, cum magnitudine,tum opere reliquo inſigne. Eſt & aliud Veneris templum.Inter cæteros,qui habentur deæ ab Hermionenſibus honores,ea religio obſeruatur, vt virgines,quin & viduæ,quę in viri manum conuenturæ ſunt,rem ei diuinā ante nuptias faciant. Theumeſiæ verò Cereri templa duo dicata,alterum in finibus Troëzeniorum,in iis,qui adhuc manent pagis,alterum verò in ipſo oppido,iuxta Liberi Melanægidis ædes:Huic quotannis muſici ludi fiunt,& natandi,ac certatim remigandi præmia proponuntur.Sua item ædes Dianæ Iphigeniæ cognomento, vbi ex ære Neptunus pede altero Delphinum premens. Iam qui in Veſtæ tranſierint,ibi ſignum nullum videant,vnica ara eſt,& ſuper

per ea ſacra Veſtæ faciunt. Apollinis tria ſunt delubra, ac totidem ſigna, eorum vnũ ſine cognomine, alterum Pythaëa, tertium Horion nominant: & Pythaëum quidem ab Argiuis acceperunt. Ad eos enim primum ex omnibus Græcis veniſſe Pythaëum Apollinis filium Teleſilla memoria prodidit. Horium verò quam ob rem appellent, nihil pro certo habeo dicere, cõiectura adducor, finibus, vel armis, vel iure potitos, Apollini Horio, hoc eſt, ac ſi Terminatori dicas, vota ſoluiſſe. Fortunæ ædem omnium, quæ apud ſe ſunt, recentiſsimam eſſe dicunt: ſtat deæ coloſſus è Pario lapide. E duobus aquarum ductibus, alterum valde priſcum eſſe aiunt, in cuius alueum occulto meatu aqua profluit, neque vnquam deficit etiam ſi tota ciuitas aquatum eò deſcendat: Alterum verò ætate noſtra munierunt: Vico, è quo in eum aqua defluit, Pratum nomen. In collis iugo, quem Prona appellari diximus, eſt quod hiſtoriæ mandetur dignum, Cereris templum. Id Clymenum Phoronei filium, eiúſque ſororem Chthoniam ædificaſſe memorant Hermionenſes. At Argiui Cererẽ, cum fines agri ſui eſſet ingreſſa, ab Athera, & Myſio hoſpitio acceptam tradunt: Colontani verò non mo-

do eam domum ſuam non inuitaſſe, ſed
ne alium quidem vllum deæ honorem ha-
buiſſe. Cum id fieri Chthonia eius filia in-
digne ferret: Colontam itaque cum ipſis
ædibus crematum, puellam Hermionen
à Cerere deportatam, ibi illi templum de-
dicaſſe. Chthonia certe & dea ipſa appel
latur, & ſtati feſti dies, qui æſtate anni in
eius honorem agitantur, Chthonia dicun-
tur: In iis hoc ritu ſupplicatio fit: Pompæ
agmen ducunt ſacrificuli, & qui annuos
magiſtratus gerunt, ſequuntur fœminæ; ac
viri, ipſis etiam pueris ſolenne eſt deam
cum pompa deducere: Incedunt autē cum
albis veſtimentis, capitibus coronas feren
tes, ſunt eæ corollæ è flore cōtextæ, quem
Comoſandalum incolæ appellant. hiacyn-
thum illum ego eſſe exiſtimo, eſt enim ei
tum magnitudine, tum colore perſimilis:
Habet præterea caſdem luctus indices li-
teras. In extremo agmine ſequuntur,
qui eximias boues vinculis diſtentas, &
ferociter reluctātes ad templum trahunt:
Ibi earum vnam immiſsis retinaculis in-
tro agunt: Tunc qui ad fores apertas
ſteterant, vbi bouem intromiſſam viderint,
poſtem obiiciunt: Eam aniculæ quatuor
de induſtria intus relictæ falcibus, exce-
ptam conficiunt: Collum earum vna, vt
caſus

caſus tulerit, hoſtiæ præſecat. Rurſus patefactis foribus, ij, quibus id negotij datum eſt, alteram bouem, mox tertiam, & quartam intrudunt, ac ſingulæ eodem modo ab illis aniculis mactantur. Aliud in hoc ſacro miraculum euenit: In quod latus, prima bos conciderit, in idem & reliquæ procumbunt. Et hic quidem eſt apud Hermionenſes ſacri eius ritus. In templi veſtibulo ſtatuæ fœminis, Cereris ſacerdotio perfunctis, poſitæ ſunt non ita multæ. Intus ſellæ erectæ iis aniculis, quæ boues, vſque dum intromittantur, operiuntur. Signa præterea non admodum priſca Mineruæ, & Cereri. Quod verò præterea religioſius multo colunt, neque ipſe noui, neque vir quiſquam, ſiue peregrinus, ſiue ciuis fuerit. Id quid, aut quale ſit, vetulæ illæ ſcierint. Aliud item templum vndique ſtatuis exornatum è Chthoniæ regione ſitum eſt. Clymeni dicitur: In quo Clymeno ipſi ſacra fiunt: Neque verò hoc ego nomine quenquam Argiuum hominem veniſſe Hermionen arbitror, ſed eſſe hoc vnum de eius dei qui apud inferos regnare dicitur, cognominibus. Eſt præterea hoc in loco Martis delubrum aliud, & in eo ſignum. Ad dexteram Chtho-

niæ,porticus eſt,quam Echûs incolæ vocant. Eius ea eſt natura,vt miſſa vox, vt minimum imaginem triplicet. A tergo Chthoniæ areæ tres ſunt: Earum vnam Clymeni, Plutonis alteram, Paludē Acheruſiam tertiam, Hermionenſes appellant. Omnes lapideis maceriis ſepiuntur: In ea quæ Clymeni eſt, fouea viſitur, per quam ditis canem extraxit Hercules, ſicuti ipſi dictitant Hermonienſes. Ad portam à qua via recte Maſetem ducit, in pomærio interiore eſt Lucinæ fanum: Deam certe cotidiæ ſumma cum religione cum hoſtiis, tum odoribus, ac donis quamplurimis venerantur: Eius tamen ſignum nemini omnino præterquam iis, quæ rem diuinam faciunt fœminis, conſpicere fas eſt. In ea ipſa via quà Maſetem iter, progreſſos ſtadia ferme ſeptem, & ad læuam diuertentes via excipit quæ Halicem ducit. Halice ipſa ætate mea deſerta eſt, cum tamē olim habitaretur: Halicenſis certe oratio eſt in Epidauriorum pilis, in quibus inciſa ſunt prodita ægris ab Aeſculapio morborum remedia, neque alibì vſpiam inſcriptionem vllam fide dignam vidi, in qua vel de Halicēſi ciuitate, vel de Halicēſi quopiam homine vlla fieret mentio. Via tamen eſt, quæ Halicen ducit, media illa inter

ter Pronem collem,& eum qui priſco nomine Thornax dicitur: Nam poſtea de Iouis in cucullum auem mutatione, vt Coccyx appellaretur accidiſſe aiunt: Sacræ quidem ædes extant in ſummis montibus. In hoc Coccygij Iouis, in illo Iunonis,& in ima eius parte, Coccigij etiam Iouis ſine foribus tecto,& ſimulachro. Apollinis vulgo ea ædes eſſe dicitur. Hinc qui à recta digreſsi fuerint, in viam eant, quæ Maſetem ducit: Fuit olim Maſes oppidum, cui locum tribuit ſuum Homerus vbi Argiuorum ciuitates enumerat: Aetate verò hac pro nauali vtuntur Hermionenſes. A Maſete, quæ via ad dexteram eſt, ea ad Struthũtem promontorium ducit, à quo promontorio per montium iuga iter eſt ſtadiûm CCL. ad Philanorium & Boleos. Sunt Bolei ſelectorum lapidum ſtrues. At vicus, quos Didymos, id eſt Geminos nominant, à Boleis diſtat ſtadia XX. Ibi cellę ſunt Apollinis, Neptuni, Cereris etiam. Signa è candido lipide recto ſtatu. Proximum his locis eſt oppidum Argiuorum, Aſine olim appellabatur, eius nunc ruinæ ad mare iacent. Nam quo tempore Lacedæmonij cum rege Nicandro Charilli filio, Polydectis nepote, pronepote Eunomi, Prytanidis

abnepote, atnepote verò Eurypontis in Argolidem hoſtiliter inuaſerunt, Aſinæi ſuas cum illis copias coniunxere, ac ſimul Argiuorum agrum populati ſunt: Vbi verò Lacedæmonij domum exercitum reportarunt, Argiui Eratum regem ſuum ſecuti, obſeſſum venere Aſinen. Aſinæi aliquandiu de muris hoſtis impetum ſuſtinuerunt, ac de Argiuis cum alios, tum Lyſiſtratum de iis vnum, qui cum primis bellica virtute enitebant, cæciderunt. Occupata tandem muri parte, vxoribus ac liberis clam in naues impoſitis, vrbe, & agro ceſſere: Argiui oppidum ſolo æquarunt, agrum finibus ſuis addidere. Pythaëi tantum Apollinis templo pepercerunt, proxime quod Lyſiſtratum humarunt. Diſtat ab Argiuorum vrbe ſtadia nihilo plus x L. mare, quod ad Lernam eſt. Quà ad Lernam deſcenditur, in ipſa ferme via eſt Eraſinus, influit is in Phrixum, Phrixus in mare illud exit, quod inter Timenium eſt & Lernam. Ab Eraſino ad læuam ſtadia plus minus octo digreſsis, Caſtorum ſe Præſtitum cognomento templum oſtendit: Lignea ſunt eorum ſigna haud alia forma, quàm quæ in ipſa vrbe facta ſunt. Iam ſi in rectam viam redieris, Eraſinum traiicies, & ad Chemarum

rum amnem peruenies. Iuxta eſt è lapidibus ſeptum. Hinc Plutonem fama eſt rapta Proſerpina ad ea, quæ ſub terris eſſe homines putant, regna deſcendiſſe. Lerna ipſa, vti ſuperius dixi, ad mare eſt: Quo in loco initia Cereri peraguntur, quæ Lernæa vocantur. Lucus in ea ſacer, à monte, quem Pontinum dicunt, incipit. Mons exceptam è cœlo pluuiam aquam non effundit, ſed ipſe eam abſorbet: Profluit ab eo amnis monti cognomen. In montis vertice ædes eſt Mineruæ Saitidis, cuius ſola manent rudera. Fundamenta etiam manēt domus Hippomedontis, qui Polynici Oedipodis filio in bello Thebano auxilio venit. Lucus ipſe à monte ad mare excurrit bene longo ſpatio, platanis condenſus, terminatur vna ex parte Pontino amne, ex altera Amymone, qui fluuius à Danai filia nomen accepit. In luco ſigna ſunt Cereris Proſymnæ. Liberi & eiuſdē Cereris nō magna ſimulachra ad ſedentiū imaginem. Hæc è marmore facta ſunt. In altero templo Liber ipſe cognomento Saotes, id eſt Seruator, ſignum è ligno habet, ſedentis itidem forma. Eſt ibidem Veneris ad mare è marmore ſignum: Dicatum aiunt à Danai filiabus, ipſúmque Danaum ædem Mineruæ ad Pontium

erexiſſe,initia Lernæorum Philammeonem inſtituiſſe: Myſteriorum effata,quòd non ita priſca ſunt,perſpicua ſunt omnibus. At quæ in corde ex aurichalco fabricato inſcripta audiui, ea ſanè non ſunt Philammonis,quòd Arriphon ortu Triconienſis ex Aetolia illa inuenit. Nam quæ nunc extant, eorum author Lycion,vir vt qui maximè ſpectatus, & ad ea excogitanda ſolers, quæ nemo ante ipſum omnino nouit: Ex eo id colligas,quòd quæ tum verſu,tum ſoluta verſibus permiſta oratione, omnia Dorica conſcripta ſunt lingua: Nam ante Herculis liberûm in Peloponneſum reditum eadem Argiui lingua qua Athenienſes vtebantur. Philammonis certe temporibus, ne Dorienſium quidem nomen, vti ego exiſtimo, fuit omnino Græcis omnibus notum. Hæc igitur ille edidit. Ad Amymones fontem platanus exurgit, ſub ea platano hydram educatam narrant: Ego enim verò facile adducor belluam illam tum multo maximam cæterarum fuiſſe,tum verò tam mortifero veneno, vt eius felle ſpicula ſagittarum Hercules infecerit: Caput verò, vti ego opinor,vnicum & non plura habuit. At Piſander Camirenſis,quo & fera terribilior,

&

& carmina ſua plus dignitatis habere viderentur, pro vno illi plura capita dedit. Vidi etiam fontem qui Amphiarai dicitur, & ſtagnum Alcyonium, è quo Liberum ad inferos Semelen reducturũ deſcendiſſe, tradunt Argiui. Monſtratam autem à Polymno viam hanc. Eius autem ſtagni infinita eſt altitudo, neque eſt adhuc hominum quiſquam repertus, qui imum eius ſolum vllo machinæ genere conſequi potuerit: Quin ipſe Nero iunctis ad multorum ſtadiorũ ſpacium funibus, ad eóſque plumbo pro perpendiculo religato, additis eo aliis inuentis ad hunc vſum inſtrumentis, nullum tamen potuit altitudinis terminum depræhendere. Audiui præterea aliud huiuſmodi, aquam illam, & ſi quieta eſt ſpecie ipſa, & perpetuo tranquilla, ea tamen eſſe natura, vt qui innare auſi fuerint, ad imum eos fundum trahat. Eſt paludis eius ambitus nihilo ſtadij vnius quadrante amplior. Margines herba, & iuncis veſtiuntur. Quæ circa illam rite Libero patri nocturna ſacra fiunt, ea mihi nefas ſcribendo in vulgus efferre. Iam à Lerna Temenium contendentibus (pertinet Temenium ad Argiuorum fines, ac nomen à Temeno Ariſtomachi filio accepit: Ille enim cum vicum eum occupaſſet,

ac muniſſet, exinde bello cum Dorienſibus contra Tiſamenum, & Achæos ſuſcepto, tanquam è caſtello ad præliandum exibat) Sed qui huc proficiſcantur, erumpentem Phryxum in mare videant. Neptuno eſt in Temenio vna, & item Veneri altera ædes erecta. Eſt ibidem & Temeni ſepulchrum: Ad ipſum parentant Doriēſes, qui ſub Argiuorum ſunt ditione. Diſtat à Temenio Nauplia L. vti mihi videtur, ſtadia, deſertum hac ætate oppidum. Eius conditor fuit Nauplius, quem Neptuno, & Amymone genitum crediderunt. Extant murorum rudera, Neptuni templum, portus aliquot, & fons cui nomen Canathus: In eo fonte vulgo apud Argiuos proditum, Iunonem, vbi quotannis lauerit, de nuo virginem fieri: Manauit hic ſermo ab arcanis initiorum, quæ Iunoni ſolenni ritu fiunt. Hoc loco quod à Naupliæ incolis de aſino dicitur (abroſo palmite vitem multo feraciorem redditū, quocirca, quod aſellus ſarmētorum putationem monſtrarit, è lapide illum fecerunt) tanquam minime quod hiſtoriæ mandetur dignum, prætermitto. Ducit à Lerna altera etiam ad mare via, qua in parte vicus eſt, quod Geneſium vocant. Vbi in litore Neptuni Geneſij ædes non ea ſanè magna. Coniunctus

iunctus ferè eſt cum eo vico alter, cui nomen Apobathmi, ac ſi Appulſus dixeris. Ad hoc primum Argiui agri litus appuliſſe Danaum cum liberis tradunt. Hinc iis, qui Anigræa ſuperauerint, anguſtus hic,& penè inuius trames, ad læuam terra ad mare patet ad oleas educandas maximè oportuna. Qua verò parte in continentem terram à litore aſcenditur, ibi Thyrea vicus eſt. Quo in loco de agri finibus lectiſsimi viri ex Argiuis ccc. totidémque itidem lecti ex Lacedemoniis inter ſe pugnarunt: Cúmque omnes præter Spartanum vnum, & Argiuos duos occidiſſent,eodem quo occubuerunt loco,tumuli ſunt illis congeſti. Agro Thyreate Lacedæmonij, victis Argiuis prælio quod vniuerſo agmine vtriuſque populi cõmiſſum fuerat potiti, Aeginetis poſtea ex inſula ab Atheniẽſibus eiectis illum tradiderunt. Aetate mea Argiui eum colebant,diſceptatione,& iudicio,vti ipſi aiũt, receptum. A Sepulchretis progreſsi Athenen perueniant,quam olim Aeginetæ incoluerunt:Proximus alter vicus Neris,tertius Eua Pagorum omnium maximus. In eo eſt ædes Polemocratis: Fuit is & ipſe Machaonis filius, Alexanoris frater: Medelas morborum & hic incolas docet,quare illi

re illi accolæ honores habent. Supra Pagos mons eſt, in quo termini finium ſunt inter Lacedæmonios, Argiuos, ac Tegeatas, Erecti ſunt pro terminis lapidei Hermæ, à quibus regiunculæ nomen. Infra amnis eſt Tanus. Vnus hic per Argiuorum fines ex Panone defluens, in Thyreatem ſinum exit.

* * *

PAVSANIAE LACONICA SIVE LIBER III.

POST Hermas ad occaſum Laconica terra eſt: In ea regnaſſe primum Lelegen indigenam, & ab eo Leleges, quibus imperabat, populos nominatos ipſi teſtantur Lacedæmonij. Lelege Myles,& natu minor Polycaon geniti. Quo verò gentium,& quam ob cauſam Polycaon ſeceſſerit, alio exponemus loco. Mylete mortuo Eurotas filius ei in regnum ſuccefsit: Is cum ſtagnantem in campis aquam ad mare alueo deduxiſſet, quod fuit aquarum reliquum in iuſti amnis morem defluens, de ſuo nomine Eurotam nuncupauit. Hic cum è vita deceſsiſſet nulla ſuſcepta virili ſobole, regnum Lacedæmoni reliquit: Erat hic quidem eadem matre genitus,è qua mons nomen accepit: Patrem Iouem ei fuiſſe fama prædicabat. Vxorem verò duxerat Spartem Eurotæ filiam, ac vt primum ad regnum acceſsit, regioni & incolis omnibus de ſe nomen indidit: Vrbem quam

cond

condidit, de vxoris nomine, quod noſtra etiam ætate retinet, Sparten appellauit. Huius filius Amyclas cum aliquod cuperet nominis ſui monimentum relinquere, in agro Laconico Amyclas oppidum muniuit: Is cum filios plures ſuſcepiſſet, Hyacintho natu minimo, egregia forma puero, acerbiſsima morte erepto, ſuperſtes fuit. Pueri tumulus Amyclis eſt ſub Apollinis ſigno. Amycla mortuo Argalus eius liberûm natu maximus regnat: Regnum ipſe moriens Cynortæ per manus tradit: Cynorta Oebalus naſcitur: Is è Gorgophone Argiua vxore Perſei filia Tyndareum ſuſcepit: Fuit huic cum Hippocoonte, imperium ſibi ætatis cauſa vindicante, certamen: Verũ Hippocoon aſcito in ſocietatem Icario, eiúſque factione longo interuallo ſuperior diſceſsit. Quare ſibi male metuens Tyndareus, Pellanam (vti Lacædemonij commemorant) aufugit. Longe verò alia ſunt quæ à Meſſenis dicuntur: Aiunt enim Tyndareum ad Aphareum in Meſſeniam confugiſſe: Fuiſſe autem Aphareum Perieris filium, Tyndareo ipſi ex eadem tantum matre fratrẽ: Ac tunc quidem Thalamis quod eſt Meſſeniæ oppidum, domicilium habuiſſe: Quo in loco liberos etiam ipſum ſuſcepiſſe: Interiecto

terie&#x1D;cto dein tempore in regnum ab Hercule reſtitutum. Regnarunt etiam Menelaus Atrei filius, Tyndarei gener, & Oreſtes, quòd Menelai filiam vxorem duxerat. Cum verò Heraclidæ poſt liminio rediſſent, Tiſameno Oreſtis filio regnante, Meſſeneiorum & Argiuorũ altera factio Temeno, altera verò Creſponti regnũ detulit: Cúmque eodem tempore geminos filios reliquiſſet Ariſtodemus, regiæ familiæ duæ exortæ ſunt, atque id Delphici Apollinis oraculo approbante. Ariſtodemus enim ipſe è vita exceſſerat Delphis, priuſquam Dorienſes in Peloponneſum redirent Hunc Lacedæmonij de rebus ſuis magnificentius loquentes, ſagittis ab Apolline confixum tradunt, quòd conſulendi cauſa non veniſſet ad oraculũ, ſed Herculem, in quem fortè prius inciderat, qui Dorienſibus in Peloponneſum reditus confici poſſet, conſuluiſſet: Verior autem fama eſt, à Pyladæ, & Electræ filius, Tiſameni Oreſtis filij conſobrinis, Ariſtodemum occiſum. Eius filiis nomina Procles, & Euriſthenes indita, qui cum gemini eſſent, voluntate nihilominus magnopere diſſidebãt: Non obfuit tamen odij, quo inter ſe laborarũt, acerbitas, quominus communi conſilio Theran matris Argiæ fratrem, ab Ioue

oriũdum, tutorem verò ſuſi in Coloniam ſequerentur: Coloniam deduxit Theras, inſulam eam, quæ illis temporibus Calliſte vocabatur, è cuius regno vltro ſibi Membliari poſteros deceſſuros ſperauit: Proinde ac illi fecerunt, ea ſcilicet ratione adducti, quòd ad Cadmum Theræ genus referendum eſſet, cum ipſi à Membliaro deſcendiſſent, quem Cadmus in ea inſula Colonorum ducem reliquiſſet. Theras itaque inſulam mutato nomine de ſe appellauit, & ei quidem Theræi hac etiamnum ætate tanquam Coloniæ conditori parentant. Procli quidem, & Euryſtheni in Theræ mandatis duntaxat obeundis, par fuit alacritas: In cæteris voluntatum, ac conſiliorum omnium ſumma diſſentio: Quòd ſi etiam optime inter ſe conuenientes fuiſſent, non tamen eorum poſteros poſſe me putem vna & eadem rerum geſtarum expoſitione comprehendere, cum nulla vnquam ætate aut patrueles cum patruelibus, aut eorum inter ſe liberos, ac omnes deinceps poſteros æquo iure vixiſſe contigerit. De vtraque itaque familia ſeparatim agam, neque vllo pacto in vnum confundam, quæ neutiquam ſunt communi geſta conſenſu. Euryſthene Ariſtodemi filio natu grandiore Agin genitum ferunt.

runt, à quo ſunt omnis Euryſthenis poſteritas Agidæ appellati. Agide regnante Patreum Lacedæmonij Preugenis filium in cōdenda vrbe in Achaia, & Colonia deducenda, quam de nomine Patrei hac etiam ætate Patras vocant: Comites etiam cum Graide Echelati filio, Penthili nepote. Oreſtis pronepote in Coloniam claſſe trāſmittenti miſerunt: Et ille quidem regionem eam, quæ inter Ioniam & Myſos eſt, cui ætate noſtra Aeolidi nomē, occupauit: Cum eius auus Penthilus multo ante Leſbon inſulam Aeolidis continenti adiacentem cepiſſet. At Echeſtrato Agidis filio Spartæ regnum obtinente, Lacedæmonij Cynurēſes omnes, qui militari eſſent ætate, ſedibus ſuis expulerunt. Crimini datum, quòd prædones è Cynuriaco agro, Argiuorum, qui ſibi conſanguinei eſſent, fines, populationibus infeſtos redderent: Ipſi verò in eundem agrum aperte excurſiones facerent. Cynurenſes quidem ab Argiuis oriundos eſſe, & in Coloniam à Cynuro Perſei filio deductos, memoriæ proditum eſt. Non multis poſt annis Echeſtrato Labotas filius in regnum ſuccedit. Hunc Labotan Herodotus in hiſtoria, quam de Crœſo conſcripſit, in Lycurgi, qui Lacedæmoniis leges

tulit, tutela fuiſſe ſcribit Leobotas quidem prius, non Labotas ei nomen fuerat impoſitum. Hoc regnante Lacedæmonij tunc primum Argiuis bellum indicunt: Cauſa belli fuit, quòd illi Cynurenſem agrum, quem armis cepiſſent, inuaſerant, quódque finitimos ſocios ſuos ad defectionem ſolicitarant: In eo tamen bello nihil omnino memoria dignum geſtum eſt. Iam qui in regnum ſucceſſerunt Labotæ, videlicet Doryſſum, & Doryſsi filiũ Ageſilaum mors breui vtrũque oppreſsit. Ageſilao tamen regnante, Lycurgus Lacedæmoniis leges tulit, quas eũ nonnulli ab oraculo accepiſſe, alij autem Cretenſium ſcita vſurpaſſe tradidere. Cretenſes ipſi Minoi leges acceptas referũt, de quibus illum ferunt Iouem conſuluiſſe, quod ipſum his verſibus videtur Homerus ſignificare voluiſſe.

Quas inter magni Minois regia Gnoſſos,

Quem Iouis alloquiũ ter terna ætate beauit.

Verum de Lycurgo aliàs Ageſilaus Archelaum filium ſibi ſucceſſorem reliquit. Dum hic regnaret, Lacedæmonij vnam de finitimis vrbibus Aegyn nomine bello ſubactam exciderunt, Aegytarum ad Arcadas defectionem metuentes: In ea vrbe euertenda opem tulit Archelao Charilaus ex alte

ex altera familia rex, cuius ductu quæ geſſerint Lacedæmonij, tũc exponemus, cum eorum res geſtas ſtylo perſequemur, qui Eurypontiæ ſunt appellati. Archelao Teleclus naſcitur: Huius temporibus Lacedæmonij finitima oppida Amyclas, Pharin, Geranthras, quas Achæi occuparant, bello captas euerterunt Ex his Gerāthratæ Dorienſium aduentu territi, certis conditionibus è Peloponneſo deceſſerant. Amyclenſes verò, non ſunt illi quidem primo impetu eiecti, ſed acriter reſiſtentes, belli diuturnitate ſuperati, cum multa prius virtutis documenta dediſſent: Id ipſi Doriēſes trophæo de Amyclenſibus erecto teſtati ſunt: Quòd nihil ſcilicet illis temporibus quod memoriæ conſecrarent dignius geſſiſſe ipſi ſibi viſi ſunt. Non ita multo poſt Teleclus à Meſſeniis in Dianæ occiditur: Templum id in vico fuit, quæ Limnæ appellatæ ſunt, inter Laconici, & Meſſeniaci agri fines. Teleclo demortuo ſucceſsit Alcamenes filius. Eo regnāte Lacedæmonij Charmidan Euthyis filiũ, de optimatibus vnũ, in Cretã mittunt, qui ortas inter Cretenſes ſeditiones cõprimat, perſuadeátq;, vt quæ oppida à mari lõgius abeſſent, parũ illa quidē munita relinquerēt, & pro iis ea incolerent, ad quæ facile nauibus appelli

poſſet. Eodem tempore maritimum oppidum, quod ab Achæis tenebatur, Helos nomine, euerterũt, & Ilotis auxilia ferentes, Argiuos prælio vicerunt. Alcamene mortuo, eius filius Polydorus regnum adiit. Hoc regnãte Lacedęmonij Colonias duas in Italiam deduxerunt, Crotonem & Locros ad Zephyrium promontorium. Bellum etiam, quod Meſſeniacum eſt appellatum, hoc ipſo tempore exarſit. Neque verò eaſdem eius belli cauſas Lacedæmonij, & Menſenij referunt: Sed quæ vtrinque dicantur, & cuiuſmodi bellum fuerit, & quem finem habuerit, ſuo loco explicabimus. Hoc interim non omittemus: Primum Meſſenicum bellum, ex parte maxima, Theopompi Nicandri filij ex altera gente regis ductu geſtum. Confecto autem bello, ac Miſſeniis in poteſtatem redactis, Polydorum ſpectatæ virtutis virum, Spartaníſque omnibus æque ſummis ac infimis, & in primis plebi carum, quòd nihil vnquam aut per vim egiſſet aut dixiſſet cum alterius contumelia, iuſtitiam in tota iuriſdictione cum ſumma humanitate coniunxiſſet, ob eáſque res gloria in cuncta Græcia florentem, Polemarchus occidit: Spartanus homo, non obſcuro omnino loco, inſigni verò (quantum res

res ipſa indicauit)au dacia. Mortuo Polydoro Lacædemonij honores minime vulgares habuerũt: Eſt t amen & Polemarchi Spartæ monimentum, vel quòd ante vir bonus habitus fuerit, vel quòd propinqui eũ clam ſepelierint. Eurycrate Polidori filio regnum tenente, Meſſenij Lacedęmoniis æquo ſatis animo paruerunt, neque Argiuorum multitudo in rerum nouarum ſtudium incubuit. Iam verò Eurycratis filio Anaxandro regnante, Meſſenios fata ſua extra Peloponneſum eiecerunt. Cum enim à Lacedæmoniis defeciſſent, pares illis aliquandiu bello fuere: Poſtremo ſuperari, ex pacto conuento vniuerſi è Peloponneſo exceſſerunt: Qui relicti ſunt, omnes in nexum à Lacedęmoniis abducti, præter eos tamen, qui maritima oppida incolebant. Quæ in eo bello euenerint, quod geſtum eſt poſt Meſſeniorum defectionem, non videntur ſatis apte cum hac hiſtoriæ parte cohærere. Anaxandro Eurycrates gignitur: Euricrate minore Leon. His regnantibus Lacedemonij à Tegeatis clades complures acceperunt: Iidem ſub Anaxandrida Leontis filio ſecundiore multo, quàm Tegeatæ, fortuna vſi ſunt. Res autem ſic propemodum geſta eſt. Lichas Lacedæmonius Tegeam

venit:erant enim tunc fœderis iure inter eas ciuitates pacata omnia: Is Oreſtis oſſa quæ ex quodam oraculo quærere iuſsit fuerant Spartani, deprehendit in ærarij fabri officina defoſſa, ad oraculi ſcilicet verba referens inſtrumenta ſingula ærariæ fabricæ. Ventos enim folles, quòd ipſi etiam conceptas auras vi expellunt, pulſum malleum, repercuſſum incudem, hominum perniciem ferrum (quod in prælijs iam vſurpari cœptum fuerat) interpretatus eſt.

Nam ſi ad heroicum ſeculum reſpexiſſet Apollo, per hominum perniciem æs accipiendum fuiſſet. Huic autem reſponſo, quod Lacedemoni acceperunt, perſimile fuit quod Athenienſibus poſtea redditum eſt, vt oſſa Theſei è Scyro Athenas deportarent: Non poſſe enim, id ni factum eſſet, Scyron capi. Quo tempore Cimon Miltiadis filius eodem vſus in cōiiciendo acumine, Theſei oſſa adinuenit: Neque ita multo poſt inſula potitus eſt. Fuiſſe autem heroum arma ex ære Homerus teſtatur, cum bipennem Piſandri, & Merionæ ſagittas deſcribit: Argumento etiam eſt Achillis haſta Phaſelide in Mineruę templo poſita: & apud Nicomedenſes in Aeſculapij. Memnonis enſis totus ex ære, cum haſtæ illius ima tantum, & ſumma cuſpis

ærea

ærea ſit. Hæc ita eſſe pro comperto habemus. Anaxandrides Leontis filius, vnus ex omnibus Lacedæmoniis vxores duas eodem tempore habuit: Vnde illi ſoboles duplex: Nam cum priorem, probam illam quidem, ſed ſterilem, vt dimitteret Ephori iuſsiſſent, id vt faceret in animum inducere non potuit: Eatenus tamen paruit, quod alteram cooptauit, è qua Cleomenen ſuſcepit: Tunc prior quæ adhuc vterum non tulerat, Doricum peperit, deinde Leonidan, mox Cleombrotum. Mortuo Anaxandrida, cum longè præſtaret conſilio, & belli artibus Dorieum exiſtimarent Cleomeni tamen, quòd natu eſſet maximus, regnum inuiti ſanè detulerunt: At Dorieus cum adduci non potuiſſet, vt in patria permanens Cleomeni pareret, in Coloniam eſt ablegatus. Cleomenes vt primum regnum iniit, comparato ex Lacedæmoniis, & ſociis exercitu, in Argiuorum fines inuaſit: Argiuos verò ipſos obuiam cum armis egreſſos pręlio fudit: Eorum cum ad quinque millia in proximum Argi Niobes filij lucum confugiſſent, Cleomenes, quippe qui nonnunquam è poteſtate exiret per Ilotas in lucum ignem immiſit, quo incendio, & lucus, & qui ſe illuc receperant, ſupplices exuſti ſunt.

Hinc Athenas duxit: Ibi Athenienſibus Piſistrati filiorum dominatu liberatis, ingentem ab initio cum Lacedæmoniis, tum ſibi apud cunctos Græcos gloriam peperit: Sed paulo poſt Athenienſis cuiuſdam Iſagoræ gratia ductus, cum Athenienſibus illum tyrannum imponere conatus eſſet, ac libertatem ſuam fortiter tuentibus Athenienſibus, ea de ſpe decidiſſet, & reliquum Atticæ agrum, & regionem Orgadem appellatam, diis, qui Eleuſine coluntur, ſacrã, populatus eſt: In Aeginam deinde tranſmiſit, vbi inſulæ eius principes, qui Medis ſtudentes, ciuibus ſuis vt terram & aquã Dario Hydaſpæ filio dederent, perſuaſerant, in vincula coniecit. Dum in Aegina Cleomenes tempus terit, Demaratus eũ ex altera familia rex ad populũ criminatur: Ea re cõmotus Cleomenes, vt primũ rediit, rationem iniit, per quam collegam è regno eiiceret: Delphicam enim vatem pretio corruptã ſubornat, vt quod ipſe præſcriberet, conſulentibus Lacedemoniis reſponderet: Idémque Leotychidem Demarati propinquum, è regia item domo, allegat, qui de regno Demarato litem intendat: Et ille quidem in eo iudicio verba ea obiecit, quæ Ariſton eius pater temere effudit, cum recens natum dixit

à ſe

à ſe genitum non credere. Eam diſceptationem, cum ad Delphicum oraculum, ſicuti alia omnia conſueuerant, Lacedæmonij retuliſſent, reſpondit Pythya, quæ Cleomenes iuſſerat: Quo factum, vt Demaratus non æquo iudicio, ſed aduerſarij oppreſsiore regno fuerit ſpoliatus. Cleomenes poſt hæc, diem ſuum obiit, cum per furorem ſibi ipſi manus conſciſcens, totum corpus fœdiſſimis vulneribus laceraſſet. Argiui ea mortis acerbitate dediſſe eum pœnas ſupplicibus, qui ad Argum confugerant: Athenienſes, quòd Orgadem violaſſet: Delphi, quòd interpretem Apollinis, vt Demaratum inſimularet, corrupiſſet, id ei accidiſſe interpretati ſunt. Heroum autem, & deorum in homines iræ, prȩter hoc Cleomenis, alia etiam reperiuntur exempla. Siquidem & Proteſilaus, cui honores ad Eleuntem habentur, heros nihilo Argo clarior, per ſeipſum Perſen Artabacten grauiter eſt vltus: Neque vnquã Margarenſes poſteaquam ſacro ſanctum agrum colere auſi ſunt, deorũ qui Eleuſine coluntur, iram lenire potuerunt. Solicitatum verò pretio oraculum præterquam tunc à Cleomene nuſquam comperimus. Vbi è vita exceſsit Cleomenes, ꝙ
nullam

nullam reliquit virilem ſobolem, ad Leonidam Anaxandridæ filium, Doriei germanum fratrem regnum peruenit. Quo tempore Xerxes cum infinito prope hominum numero in Græciā inuaſit, ei Leonidas cum CCC. militum cohorte ad Thermopylas occurrit. Bella quidem multa cum à Græcis contra Barbaros, tum inter ipſos Barbaros geſta memorantur: Sed ea in primis inſignia fuere, in quibus vnius virtus enituit, vt Achillis ad Ilium, Miltiadæ in Marathone. Sed profectò præclarum illud Leonidæ facinus, meo quidem iudicio, omnia cuiuſuis temporis exempla vicit. Hic enim Xerxe regum omnium, qui Medis, & Perſis imperarunt, animi elatione, & operum magnificentia longe prę︡ſtantiſsimo in Græciam irruenti, tam acriter cum paucis, quorum duxerat, reſtitit, vt ne viſurus ille quidem Græciam, nedum Athenas fuerit incenſurus, niſi à Trachinio homine Hydarnis copiæ per Oetæ montis tramites circunductæ, Græcos oppreſsiſſent: Ac Leonida quidem cum ſuis interempto Barbari in Græciam irruperunt. Poſt hunc Pauſanias Cleombroti filius non certe regnauit, verum cum Leonidæ filij Pliſtarchi tutor eſſet, ad Platæas Lacedęmonios duxit, atque inde in Helleſpont

ſpontum claſſe tranſmiſit. Huius in Coam mulierem factum non poſſum nõ magnopere collaudare. Is enim Coi hominis non ignobilis vxorem, Hegetoridæ filiam, Antagoræ neptem, quam Pharandates Perſa Teapidis filius inuitam abduxerat, & in pallacarum numero habebat, Mardonio ad Platæas, & Perſis ad internitionẽ cæſis, Coon ad ſuos cum omni muliebri mundo, doníſque omnibus, quæ à Pharandate acceperat, remiſit. Idem Mardonij cadauer, contra Lamponis Aeginetæ ſententiam, violari vetuit. Iam verò Pliſtarchus Leonidæ filius in ipſis regni initiis diem ſuum obiit. cui Pliſtoanax ſucceſsit, eius ipſius Pauſaniæ filius. cuius ductu prælium ad Platęas factum. Hic in Atticam exercitum duxit, verbo cum Thraſybulo, & Athenienſibus belllum geſturus, re verò ipſa, vt tyrannorum xxx. qui à Lyſandro impoſiti fuerant, dominatum firmaret: Superato tamen ad Pireæũ Athenienſiũ præſidio, domũ exercitũ reportare ſtatuit, quod ſcilicet nõ eſſe eam Spartanorũ reip. maculã omnium turpiſsimam ſuſcipiendam putauit, vt impuriſsimorum hominum tyranni'em cõfirmaſſe dicerentur. In patriã re infecta reuerſus, ab inimicis maieſtatis eſt poſtulatus. Apud Lacedæmonios de rege iudic

iudicium hoc ritu conſtitui ſolet. Confident qui ſeniores appellantur, duo de triginta numero: Cum iis, Ephori: Nec non alterius familiæ rex. Is erat tunc Agis. Ac XIIII. ſanè ſeniores: & Agis rex Pauſaniam condemnarunt, Abſoluerunt reliquę eius cōſilij partes. Neque ita multo poſt delectum Lacedæmonij contra Thebanos habuerunt. Cuius belli quæ cauſa fuerit, cum Ageſilai res geſtas cōmemorabimus, exponetur. Ac tunc quidem Lyſander Phocenſibus aſſumptis, qui ſunt ipſum cupide ſecuti, cunctatione omni ſublata, in Bœotiam inuaſit, & Aliartiorum primum oppidum aggreſſus eſt oppugnare. Illi cū adduci non poſſent vt à Thebanis deficerent, Thebanorum, & Athenienſium auxiliis intra vrbem receptis, eruptionem fecere. Cum iis Lyſander acie ante ipſa vrbis mœnia congreſſus, cum magna Lacedęmoniorum manu dimicans occubuit. Interea Pauſanias à Tegeatis, & reliqua Arcadia comparatis auxiliis confecto iam prælio ſuperuenit: Is vbi primum Bœotiam attigit, eorum qui cum Lyſandro fuerant, & ipſius Lyſandri cædem cognouit: Nihilo tamen ſerius Thebas perrexit vrbem oppugnaturus. Verum cum Thebani ſe ad omnem impetum ſuſtinendum confirmarent

rent, iâmque Thraſybulus cum Athenienſium auxiliis aduentare nuntiaretur, qui id vnum expectabat, vt prælium Lacedæmonij inirent, quo illos à tergo adoriretur, Pauſanias veritus ne medius inter duos hoſtium exercitus ancipiti periculo circunueniretur, icto cum Thebanis fœdere, eorum, qui ſub Aliartiorum muris ceciderant, cadauera ad ſepulturam tollenda curauit. Ea ſanè res neutiquam Lacedæmoniorum iudicio comprobata eſt: Ego verò Pauſaniæ conſilium rectum fuiſſe exiſtimo. Nam cum probè meminiſſet Lacedæmonios bis ante ab hoſtibus circunuentos maximas clades accepiſſe ad Thermopylas ſemel, & iterum in Sphacteria inſula: illud timuit, ne tertię ipſe cladis author haberetur. Verum cum longe aliter ipſius ciues iudicarent, quippe qui ei quod tardius in Bœotiam veniſſet, crimini dabant, non putauit ille ſibi committendum, vt iterũ cauſam dicere cogeretur. Tegeatæ ſupplicem in aleæ Mineruæ receperũt: Templum illud fuit antiqua religione Peloponneſo vniuerſæ ſacroſanctum, neque violari eos fas erat, qui illuc confugiſſent: Ea ſane religio tunc in Pauſania, ante verò in Leotychide, & Chryſide eſt ab Argiuis conſeruata. Cum illi enim ſupplices ſe in illud

illud templum, tanquam in Aſylum recepiſſent, ne poſtulatum quidem eſt vt dederentur. Pauſania exulante, puberes eius filij Ageſipolis, & Cleombrotus, ſub tutela Ariſtodemi, qui genere erat proximus, fuerunt. Huius Ariſtodemi ductu Lacedæmonij ad Corinthum proſpere pugnarunt. Iam verò Ageſipolis vt regnum per ætatem adiit, Argiuis primum ex omnibus Peloponneſiis bellum intulit.

Is cum per Tegeatas in Argiuorum fines duceret, Argiui obuiam illi facialem miſerunt, quo patria quædam fœdera ſanciret iam inde ab initio inter omnes Dorienſes percuſſa. At ille non modo fœtus vllum cum feciali non inſtaurauit, ſed agrum etiam totum immiſſo exercitu depopulatus eſt: Neque cum terra etiam mouiſſet retro agmen egit, & ſi aliàs prę cæteris Græciæ populis, Lacedæmoniis, & Athenienſibus huiuſmodi prodigia religioni ac terrori fuerint. Caſtra iam fixerat Ageſipolis ſub ipſis Argiuorum muris, neque interim deſita eſt diuinitus terra moueri, quin & mulieres aliquot de cœlo tacti, nonnullos etiã tonitrua lymphatos, & attonitos reddidere. Inuitiſsimus itaq; ille ex Argiuorum finibus caſtra mouit, & cõtra Olynthios belli impetũ conuertit. Ibi

ſatis

ſatis ſecunda fortuna vſus,cum vrbes Chalcidenſium multas cepiſſet,ac ipſam poſtremo Olynthum ſe in poteſtatem redacturum ſperaret, morbo oppreſſus diē ſuum obiit. Ageſipolide ſine liberis mortuo, ad Cleombrotum regnum peruenit. Eo duce Lacedæmonij cum Bœotiis ad Leuctra præliati ſunt: Et ipſe quidem Cleombrotus in prima acie fortiter dimicans occubuit. Eſt hæc in magnis cladibus præcipua Fortunæ iniuria, vt duces ipſos de medio tollat, ſicuti & Athenienſibus Hippocratem Ariphronis filium ad Delium, iiſdem in Theſſalia Leoſthenen eripuit. E Cleombroti liberis natu maior Ageſipolis nihil omnino geſsit memoratu dignum. Eo mortuo natu minor Cleomenes regnum adiit: Qui cum filios duos Acrotatum,& Cleonymum ſuſcepiſſet, ita fortè accidit, vt Acrotatus patrem ſibi ſuperſtitem reliquerit: Cúmque poſtea Cleomenes è vita deceſsiſſet, inter Cleonymum,& Areum Acrotati filium de regno coorta lis eſt. Ibi cum ſenatus paternū regnum Areo adiudicaſſet, Cleonymus ſibi illum prælatum tam indigne tulit, vt eum Ephori neque aliis præmiis decretis, neque exercitus imperio delato vnquam placare potuerint, quo minus hoſti-

li eſſet, in patriam animo: Quod ſanè aperte præ ſe tulit, cum & alia multa conatus eſt, & Pyrrhum Aeacidæ filium intra fines induxit. Areo verò Acrotati filio regnante, Antigonus Demetrij filius Athenas terreſtribus, maritimíſque copiis oppugnare aggreſſus eſt. Athenienſibus ſubſidio miſſus cum claſſe Patroclus ab Aegyptiis. Lacedæmonij quoque cum voluntariorum manu Areum regem ſecuti, præſto fuere. Cum Antigonus autem vrbem vndique ita obſeſſam teneret, vt aditu omni ſociorum auxilia prohiberentur. Patroclus per nuntios Lacedæmonios monuit, vt prælium cum Antigono committerent: Se interim Macedonum terga inuaſurũ, quod ſui nequaquam pedeſtri acie pares eſſent Macedonibus, quippe qui Aegyptij, & nautæ eſſent. Eo nuntio commoti Lacedæmonij, iidémque cum Athenienſium amicitia, tum verò nominis ſui gloriam ad poſteros propagandi ſtudio ducti, prælij aleã ſubire nil recuſabant. Verum Areus commeatu iam ferè omni conſumpto, exercitum domum reportauit, quippe qui quod erat opum reliquum ad patriæ vſus conſeruandum, neque temere ſociorum cauſa profundendũ cenſeret. At enim cum Athenienſes diu acriter reſtitiſſent, Antigonus

pace facta præſidium illis in Muſæo impoſuit, quod tamen non multo poſt vltro deduxit. Areo Acrotatus gignitur: Acrotato minor Areus. Is annum agens octauum morbo conſumptus eſt. Huic, abolita iam ferè tota Euryſthenis poſteritate, ſucceſsit Leonidas Cleonymi filius grandis admodum natu. Graues cum eo inimicitias Lyſander, Lyſandri filius, Ariſtocratis nepos exercuit. Hic Cleombrotũ, qui cum Leonidæ filia erat, in familiaritatem allectum, ſubornat, vt, & aliorum criminum ſocerum reum faciat, & in primis quod puer Cleonymo patri iureiurando promeſerit, quî Spartam deleret, ſe conſilia initurum. Cum igitur regno ſe Leonidas abdicare coactus eſſet, in eius locum Cleombrotus inuaſit: Quòd ſi animi præ ira impotens Leonidas fuiſſet, ac vt olim Demaratus Ariſtonis filius vel ad Macedonum, vel Aegyptiorum regem confugiſſet, nihil eum omnino, quod facti poſtea Spartanos pœnituerit, iuuiſſet. Hunc verò cum à ciuibus ſuis è patria pulſus, in Arcadiam exilij cauſa abiſſet, non ita multis poſt annis ab iiſdem in patriam, & priſtinum etiam regnum reuocatus eſt. De Cleomenis autem Leonidæ filij virtute, ac animi magnitudine, & quemadmodum

in eo defecerit Lacedæmoniorũ regnum, cum de Arati Sicyonij rebus geſtis agere mus, affatim multa diximus. Neque illud omiſimus, quo nam mortis genere in Aegypto è vita exceſſerit. Ex Euryſthenis igitur gente, regum eorum qui Agidæ ſunt appellati, poſtremus Cleomenes Leonidæ filius fuit. Quæ verò de altera regum familia accepimus ita ſe habent. Procles Ariſtodemi filius habuit filium, cui Soo nomen, Soo Eurypon genitus: Hic tantum eſt gloriæ conſecutus, vt ea tota familia, qui Proclidæ ante ſunt appellati, Eurypontidarum cognomẽtum acceperit. Eurypónte naſcitur Prytanis. Eo regnante inter Lacedæmonios, & Argiuos inimicitiæ ortæ: Cum tamen antequàm Argiuis quidquam crimini daretur, cum Cynurenſibus bellatum fuerit: Ac proximas quidem ætates, Eunomo ſcilicet Prytanidis, & Polydecte Eunomi filio regnantibus perpetua pax Spartanis fuit. Charillus autem Polydectis filius Argiuorum agrum igne, ferróque vaſtauit: Eodémque duce paucis poſt annis contra Tegeatas exiere Spartani: Cum ambigui, & perplexi oraculi authoritatem ſecuti, in ſpem venerunt ademturos ſe Arcadibus Tegeatûm campos. Charillo

mor

mortuo Nicander filius in regnum ſucceſsit. Hoc regnante Teleclus ex altera familia rex à Meſſeniis in Limnadis Dianæ fano interficitur. Idem verò Nicander Argiuorum fines hoſtiliter ingreſſus multis illos, & magnis affecit calamitatibus. Eius facinoris cum participes fuiſſent Aſinæi, graues Argiuis pœnas paulo poſt deleta patria profugi dedere. De Theopompo verò Niſandri filio, qui poſt patrem regnauit, rurſus erit mihi mentio facienda, cum ad res Meſſeniorum hiſtoria deſcenderit. Eo regnante inter Argiuos, & Lacedæmonios de Thyreatum finibus dimicatum: Ei prælio Theopompus ſenio, & animi ęgritudine implicitus non interfuit: Nam eo viuente Archidamus filius moritur: Zeuxidamo tamen filio relicto, cui Anaxidamus item filius ſucceſſit: Eo imperante Lacedæmoniis, Meſſenij iterum bello victi è Peloponneſo abierunt. Anaxidamo Archidamus, Archidamo Agaſicles naſcitur: Vtriuſque tempora omnibus belli moleſtiis vacua, perpetua tranquillitate inſignia fuere. Ariſto verò Agaſiclis filius vxorem duxit puellam, quam Spartanarum omnium virginum fuiſſe tradunt turpiſsimam, mulierum verò omnium poſt Helenam forma

præſtantiſsimam. Ex ea cum filius natus eſſet menſe ipſo VII. eique in conſilio Ephororum ſedenti ſeruus nuntiaſſet puerum natum, eorum, qui de Euryſthei natali ſunt, verſuum Homeri oblitus, vel quòd illos omnino non ſatis intellexiſſet, negauit puerum eum, qui non eſſet legitimo menſium numero natus, à ſe genitum: Cuius eum poſtea temerè effuſæ vocis facile pœnituit. Demaratum enim ſpectata virtute virum, qui cum Cleomene Athenienſes Piſiſtrati liberûm dominatu liberarat, Ariſtonis inconſiderata oratio, & ſuſcepta cum Cleomene ſimultas regnò priuauit. Cum autem in Perſas ad Darium exulatum abiſſet, in longum ibi tempus eius propagatam poſteritatem ferunt. Leotychides verò rex in Demarati locum creatus. Is Athenienſium ducem Xanthippum Ariphronis filium ad Mycalen iuuit: Idémque in Theſſaliam contra Aleuadas profectus, facile totam Theſſaliam armis ſubigere potuit, cum ſemper ei præliis omnibus vincere cõtigiſſet. Sed quod ab Aleuadis fuiſſet pecunia corruptus, de maieſtate poſtulatus, Tegean indicta cauſa ad aram Aleæ ſupplex confugit. Leotychidæ filius Zeuxidamus patre viuo, & incolumi, morbo abſumptus eſt. Zeuxida

dami verò Archidamus auo iam exulante imperauit. Hic Athenienſium agros vehementer vexauit, cum in Atticam quotannis excurſiones faceret, & omnia popu labundus ageret, ac raperet. Idem etiam Platæenſium, qui ſocij, & amici Athenienſium erant, vrbem per obſidionem cepit: Cum tamen Peloponneſiorum in Athenienſes bellum neuticam cõcitarit, quin, vt pax inter eos maneret, quantum eniti potuit, elaborarit. Verum Sthenedaidas vir cum aliàs potens, tum verò de Ephoris vnus, ſuſcipiendi belli cum primis author fuit: Quod ſanè bellum Græciam indies ſe magis corroborantem de gradu quodã modo deturbauit: Quo factum vt facile eam Philippus Amyntę filius vehementer adhuc ægram, & laborantem perculerit. Cum deceſsiſſet Archidamus, filiis duobus relictis, Agis, quòd Ageſilao maior natu erat, regnare cœpit. Habuit Archidamus & filiam Cyniſcam nomine, quæ ad Olympicas victorias virili propemodum animo aſpirauit: Prima hæc fœminarum omnium equos aluit: Olympicam palmam tulit: Poſt eam enim & aliæ, in primis verò è Macedonia nonnullæ ſunt victrices in Olympicis renuntiatæ, quibus tamen illa longe gloria præſtitit. Spartani

verò & poëticen,& omnem,quæ ex ea hominibus contingere poſsit,gloriam,omnium minime admirati mihi videntur: Niſi enim in Cyniſcam epigramma feciſſet Simonides, qui & ante tripodem inſcripſit quem Pauſanias Delphis dedicauit,nihil omnino quod Lacedæmoniorũ reges geſsiſſent,fuiſſet poëtæ cuiuſquam carminibus celebratum. Agide Archidami filio regnante,& alia Eleis Lacedæmonij crimini dederunt, & illud in primis acriter expoſtularunt, quòd Olympicis ludis,& Iouis templo prohibiti fuiſſent: Feciali itaque miſſo Eleis imperant,vt Lepreatas,& alios finitimos,qui ipſis parerent,ſuis vti finerent legibus. Qui cum reſpondiſſent, ſimul ac finitimas Spartæ ciuitates liberas vidiſſent,nihil ſibi cauſæ fore,quin & ipſi ſociis ſuis libertatem redderent. Eo reſponſo commoti Lacedæmonij cum Agidi rege in Eleorum fines inuaſerunt: Verum in Olympiam vſque, & ad Alpheum amnem progreſsi, terræ crebris motibus conterriti,retro agmen egere. Anno inſequenti Eleorum agrum Agis populatus, magnam ex eo prædam egit. Tum Xenias Eleus & priuatim Agidis,& publice Lacedæmoniorum hoſpes, idémque plebi infenſus ſubniſus locuple-

tum

tum factione, vrbem hoſtibus dedere eſt conatus. Verum priuſquam cum exercitu Agis præſto eſſet, Thraſydrus, cui rerum ſumma à populo commiſſa fuerat, Xeniam totámque eius manum pugna ſuperatos, vrbe pellit. Agis verò domum cum exercitu reuerſus, copiarum partem, & Eleorum exules relinquit, qui agrum cotidianis populationibus vexaret. Tertio demum eius belli anno, cum Agis exercitu comparato denuo eſſet in Eleorum fines inuaſurus, Thraſydrus de populi ſententia affecta iam malorum diuturnitate, & prope conſumpta ciuitate, pacem his conditionibus accepit. In poſterum finitimis non imperaturos: vrbis muros demolituros: Lacedæmoniis Iouis ſacrum, ſacróſque ludos celebrare, & in eorum ludorum certamina deſcendere liciturum. Inde Agis in Atticam bellum continuo intulit, idémque ad Decelean contra Athenienſes caſtellum muniuit: Deleta verò ad Aegos flumen Athenienſium claſſe, cum Lyſandro Ariſtocriti filio fœderis (quod inter Athenienſes, & Lacedæmonios ſancitum fuerat, cum id tamen Spartani non iuſsiſſent) religionem violauit: Illi enim ſuis duntaxat ipſorum auſpiciis ſcitum cum ſociis fecerunt de Athenienſium ci-

uitate excidenda. Hæ fuere Agidis res bellicæ maximè illuſtres. Cuius non alia fuit de Leotychide filio, quàm Ariſtonis de Demarato futilitas: Siquidem & hic audientibus Ephoris, fortunæ ſuæ quadam malignitate impulſus, non putare ſe dixit ex ſe Leotychiden natum, cuius eum leuitatis facile poſtea pœnituiſſe conſtitit. Cum enim morbo implicitus ex Arcadia domum reportaretur, apud Herean teſtes fecit qui cum eo erant omnes, nihil ſe dubitare Leotychiden ex ſe genitum eſſe: Totámque eam multitudinem multis cum precibus, & lachrymis rogauit, vt hoc apud Lacedæmonios teſtimonium dicerent. Verum Agide mortuo Leotychiden Ageſilaus regno facile expulit, cũ ea populo in memoriam redegiſſet, quæ de eo aliquando Agis dixiſſet: Præſto tamen & Leotychidæ ipſi ab Herea Arcades fuere, qui morientis iam Agidis verba renuntiarunt. Auxit inter Ageſilaum, & Leotychidem diſceptationem Delphicum oraculum his verſibus editum.

Sparta caue, quanuis te maxima gloria tollat.
Heu tibi ne claudus recti cruris noceat rex:
Tunc inopinatos longum patiere labores,
Letiferique vndam miſcentem cuncta duelli.

Hæc in Ageſilaum dixiſſe Apollinã cõtendebat

debat Leotychides, quod altero illſe pede claudicaret: At Ageſilaus in Leotychiden retorquebat, quod neque legitimus, neque ab Agide eſſet genitus. Eam diſceptationem Lacedæmonij ad oraculũ, cum id arbitratu ſuo facere poſſent, non retulerunt tamen, authoritatem ſcilicet Lyſandri Ariſtocriti filij ſecuti, qui vehemẽter, vt Ageſilao regnum decerneretur, contendebat. Regnum vbi adeptus eſt Ageſilaus Archidami filios, claſſem Lacedæmoniis placuit in Aſiam tranſmitti, qua bellum contra Artaxerxen Darij filium tranſportaretur. Cognouerant enim cum à Lyſandro, tum à cæteris ciuitatis principibus, in bello aduerſus Athenienſes non ab Artaxerxe, ſed à Cyro ſe fuiſſe pecunia adiutos. Ageſilaus terreſtriũ copiarum imperator declaratus, dimiſit legatos, qui Peloponeſi populos oẽs, præter Argiuos, Græcos item cæteros qui extra Iſthmum ſunt, ad belli eius ſocietatẽ adhortarentur. Corinthij quidem tunc, & ſi nihil cupiebant impenſius, quàm eius tranſmiſsionis eſſe participes, euerſo tamen repentina maris eluuione Iouis templo, cui apud ipſos Olympij cognomen fuit, tanquam prodigio perterrefacti, inuiti illi quidem ſe domi continuere. Athenienſes Pelopon-

neſiaci

neſiaci belli calamitates reliquas,& in primis peſtilentiam cauſati, quòd ſcilicet à ſpe priſtinæ fortunæ longiſsimè abeſſent, re verò ipſa quòd nuncium acceperant Cononem Timothei filium ad regem veniſſe,planè ceſſarunt. Miſſus eſt etiã ad Thebanos Ariſtomenides,quòd & Ageſilai maternus auus erat,& ipſis Thebanis minime alienus:Siquidẽ eorum iudicum vnus fuerat,qui capto Platæenſium caſtello,cui Tichos nomen,eos qui intus deprehenſi fuerant occidendos cenſuerant. At illi nõ aliter quàm Athenienſes auxilia ſe miſſuros negarunt. Ageſilaus ſtatim domi habito delectu ſociorum auxiliis in vnum contractis claſſéque inſtructa & ædificata, Aulidem rem diuinam Dianæ facturus venit: quòd illinc Agamemnon etiam dea placata ad Troiam ſoluiſſet: ſe certe intelligebat beatioris, quàm Agamemnon olim fuiſſet, ciuitatis regẽ eſſe, neque minus, quàm olim ille,cunctæ Græciæ imperare: Quòd ſi Artaxerxen vinceret,& Perſarum opibus potiretur,multo maius & clarius facinus hoc videri poſſe ſperabat,quã fuiſſe Priami regnũ euertere. Rei diuinæ operam dantẽ Thebani cũ armis adorti,accẽſa iam ſuper aris exta diiiciuut: Ipſum è templo expellũt. Hic ille, & ſi diſturbatũ ſacrũ

priu ſq

priuſquàm litatum eſſet, moleſtiſsimè ferebat, in Aſiam tamen tranſmiſit, ac Sardeis primum appulit. Erat enim tunc inferioris Aſiæ pars maxima Lydia & in ea vrbs nobiliſsima Sardeis, quę pręterquàm quod opibus & omni copiarum genere cæteras longe anteibat, eius qui maritimam præfecturam obtinebat ita regia erat, vti Suſa regis ipſius. Congreſſus verò cum Tiſſapherne, vbi Ioniæ ſunt fines, in Hermi campis, equeſtres eius, pedeſtréſque copias, quantas neque Xerxes in Græciam, neque Darius in Scythas, atque Athenienſes, nec alius omnino quiſquam in hòſtem eduxerat, prælio fudit & ſuperauit. Hominis itaque in bellicis rebus alacritatem admirati Lacedæmonij, claſsis etiam imperium ei detulerunt. At ille cum ſtudium, curámque omnem ad res magnas terreſtribus copiis gerendas contuliſſet, rebus naualibus Piſandrum vxoris ſuæ fratrem præfecit. Verum quo minus voti fieret compos, deorum neſcio quis inuidit. Vbi enim primum audiuit Artaxerxes Ageſilaum aliquot iam præliis proſpere factis, quæ ante pedes, vt aiunt, ſunt prætermittere, ac nouos ſemper rerum progreſſus quærentem vlteriora appetere, Tiſſaphernem apud ſe prius illuſtri gratia hominem,

nem, capitis damnatum, occidendum curat: Eíque ſucceſſorem, qui oræ maritimæ præeſſet, Tithrauten mittit, hominē cum in rebus gerēdis ſolertem, tum verò odio in Lacedæmonios nonnil laborātem. Hic vt primum Sardeis attigit, rationem excogitauit, per quam efficeret, vt Lacedæmonij imperatorem ſuum cum exercitu ex Aſia reuocare cogerentur: Rhodium enim Timocraten cum pecunia mittit, qui corruptis ciuitatum principibus, Græciæ populos ad bellum contra Lacedæmonios ſuſcipiendum concitet. Qui pecuniam cepere, fuiſſe dicuntur, ex Argiuis Cylon & Sodamas: & Thebanis Androclides, Iſmenias, & Amphitemis. Eius etiam largitionis participes Athenis fuere Cephalus, & Epicrates: Et ſimul è Corinthiis quotcunque cum Argiuis faciebant, ſed ipſi in primis eius factionis duces Polyanthes, & Timolaus. Bellum aperte geri cœptum eſt à Locris ex Amphiſa: Nam cum inter ipſos, & Phocenſes de agri finibus eſſet controuerſia, Thebanorum, & in primis Iſmeniæ impulſu, frumenta, appropinquāte iam meſsis tempore, ſucciderūt, & cum reliqua præda aſportarunt. Excurſiones etiam in Locrorum agrum Phocēſes cum ſubitariorum militum manu populabūdi

fecere

fecere, quos aſcitis in ſocietatem Thebanis probè vlti ſunt Locri: Nam & ipſi viciſsim Phocenſium agros vaſtarunt. Quare miſsis Lacedæmonem legatis Thebanos acerbiſsimè infectati ſunt. Eorum cōmoti expoſtulationibus Spartani bellum in Thebanos ſciuerunt. Inter alia crimina & illud querebātur, quòd per ſummam contumeliam in Ageſilaum rei diuinę operam dantem Aulide impetū feciſſent. Cognito Lacedæmoniorum decreto Athenienſes per legatos rogant Spartanos, armis abſtineant: iure, & diſceptatione res repetant. At illi eam legationem infeſtis, atque iratis animis acceptam ſtatim remiſerunt. Conſecutum deinde bellum illud contra Athenienſes, cui Lyſander præfuit, cuius eſt exitus à nobis expoſitus, cum de Pauſaniæ rebus geſtis ageremus. Et ſanè bellum illud, quod eſt Corinthiacum appellatum, ab his primum rerū nouarum motibus ortum maiores indies, & grauiores habuit progreſſus. Atque hæc quidem cauſa Ageſilaum perpulit, vt exercitum ex Aſia reportaret. Cum itaque nauibus ex Abydo Seſton tranſmiſiſſet, atque inde per Thraciam in Theſſaliam contenderet, Theſſali, vt eā à Thebanis gratiam inirent, viam ei intercludere conati ſunt,

quod

quod pro veteri etiam cum Athenienſibus amicitia ſibi faciundum putarunt: At ille fuſo hoſtium equitatu iter ſibi aperuit, ac mox Thebanis, & eorum auxiliis ad Coroneam ſuperatis per Bœotios ſibi viã fecit. Ipſi quidem Bœotij è prælio in Mineruæ cognomento Itoniæ confugerunt. Ageſilaus, & ſi vulnus in pugna acceperat, neutiquam ſibi tamen in ſupplicibus violandis religionem contemnendam cenſuit. Non ita multo poſt Iſthmicos ludos fecerunt, qui domo eo nomine effugerant, quòd Spartanorum partis eſſent. Corinthij quidem tunc Ageſilai metu intra vrbem ſe continuere. At vbi ille caſtra mouit Spartam rediturus, vnà cum Argiuis & ipſi Iſthmia agitarunt. Sed Corinthum rurſus cum exercitu Ageſilaus rediit. Quod tamen Hyacinthia aduentarent, Amyclæenſes Ageſilaus dimiſit, quo ludos patrio ritu facerent: Eam manum Athenienſes Iphicrate duce in via adorti trucidarunt. Ageſilaus in Aetoliam deinde venit, Aetolis contra Acarnanas, à quibus bello præmebantur, auxilium laturus: Et Acarnanas quidẽ ipſos ab armis diſcedere coëgit, cũ iam prope tamẽ abeſſet, quin & Calydona & alia Aetolorum oppida expugnarent. Inſequenti poſtea tempore in Aegyptum

ptum nauigauit, vt eos armis perſequeretur, qui à rege defecerant. Ac multæ quidem res, & præclaræ ab eo in Aegypto geſtæ, poſſunt commemorari. Erat iam admodum ſenex Ageſilaus, quare in ipſo itinere fatum illum oppreſsit ſuũ. Cadauer eius in patriam reportatum Lacedæmonij maiore multo quàm aliorũ regum ſepulturæ, & funeris honore decorarunt. Archidamo deinde Ageſilai filio regnante Phocenſes Delphici Apollinis fanum diripuere: Ac Thebani ſuſcepto contra Phocenſes bello conducto priuatim milite vſi ſunt: Nam illis Lacedæmonij & Athenienſes publico decreto auxilia miſere: Hi quidem veterum erga ſe meritorum recordatione adducti: Illi verò Thebanorum odio, Phocenſium, vt mea fert opinio, ſocietatẽ prætendentes. At Theopompus Damaſiſtrati filius, Archidamum, ſcriptũ reliquit, eius belli gerẽdi ſocium fuiſſe, quòd cũ ipſum, tum vxorem eius Denicham, quo virum ad rem capeſſendam incitaret, Phocẽſium primo res donis corrupiſſent. Enimuero & ſacram pecuniam cepiſſe, & auxilio iis veniſſe, à quibus eſt orbis terræ clariſsimũ oraculum ſpoliatum, nunquã ego in laude poſuerim: At illud meritò in Archidamo collaudarim, quòd cum Phocẽſes Delpho-

rum militarem omnem ætatem trucida-re, liberos, & vxores in ſeruitutem abdūce re, ipſam denique vrbem funditus euerte-re in animo haberent, vnus tam inſignem eſt cladem deprecatus. Idem poſtea in Ita-liam traiecit, quo tempore Tarentinos in bello contra finitimos Barbaros auxiliis iuuit. Ibi verò cum in pugna interfectus fuiſſet, quòd ſepulturæ honore caruerit, Apollinis nempe, cuius numen læſerat, ira factum eſt. Huius Archidami natu maior filius Agis, contra Macedoniæ regem An-tipatrum pugnans, occubuit. Minor Euda-midas rebus maximè pacatis Spartę regna uit. Agidis Eudamidæ, & Eurydamidæ Agidis filiorum res geſtas pridem perſecu ti ſumus, cum in Sicyoniorum rebus no-ſtra verſaretur oratio. Ab Hermis deſcen dentibus, locus quidam occurrit quer-cetis condenſus: Scotitas ei nomen quaſi Tenebricoſum dicas: Illud quidem non ab arborum continenti vmbra, ſed à Ioue co-gnomento Scotita: Cuius templum à re-cta via, ad læuam abeſt decē ferme ſtadia. In ipſa via paulo longius progreſsis ad læ uam itidem oſtendit ſe Herculis ſignum, & trophæum: Erectum ab ipſo proditum eſt memoriæ, cum Hippocoōtem, eiúſque filios

filios occidiſſet. Tertium à recta via diuer ticulũ Caryas, & ad Dianæ perducit: Siquidem vicus ille Dianæ eſt, & Nymphis ſacer. Et Caryatidis Dianæ ſub diuo ſignũ eſt: Quo in loco Lacedæmoniorũ virgines anniuerſarium ſacrum obeunt, patrióque ritu ſaltationẽ celebrãt. Reuerſus in viam militarem, ac aliquantulum progreſſus, Selaſiæ ruinas videas, quã victis Lacedæmoniis, eorúmq; rege Cleomene Leonidę filio, captã ab Achæis ante ſcripſimus. Ad Tornacem, quò hinc profectus non multo poſt peruenies, Pythaëi Apollinis ſignum viſitur, eadẽ figura, qua Amyclis eſt, quod cuiuſmodi ſit ſuo loco exponam. Eſt autẽ Lacedæmoniis clarior multo, & ipſa religione inſignior Amyclæus ille Apollo. Siquidem aurum illud omne, quod Apollini huic Pythaëo dono miſerat Crœſus Lydorum rex, Ad Amyclæi Apollinis ornatum tranſtulerunt. A Thornace diſcedentibus, vrbs ipſa ſe oſtẽdit, initio Sparta, poſteris deinde temporibus Lacedæmon nuncupata, cum antea regionis nomen hoc eſſet. Quod autem in Attica hiſtoria profeſſus ſum me nõ omnia perſecuturũ, ſed habito delectu, ea duntaxat, quæ memoria digna viſa eſſent, literis mãdaturum, idem nunc

mihi, antequam ad eorum, quæ de Sparta dicẽda ſunt, cõmemorationem aggredior profitendum: Siquidẽ inſtituti operis initio, è multis, quę populi ipſi de ſe fama vulgarunt, ea mihi ſeligenda duxi, quæ maximè memoratu digna viſa eſſent. Cuius certè minimè improbandi conſilij nihil profectò eſt quamobrem fines tranſgrediar. Apud Lacedæmonios, qui Spartam tenẽt, digna quæ ſpectentur ſunt. Forum primũ: In eo curia, quo ſeniorum ordo ille conuenit, quam ipſi Geruſian vocant. Ephororum deinde. Nomophylacum, legum his tutela cõmiſſa eſt, & eorum qui Bidiæi appellantur baſilicæ. Ac Geruſia quidẽ ipſi patres ſunt, quibus reip. ſumma mandata eſt. Ephori & Bidæi magiſtratus ſunt, quini vtrique. Hi, quæ Plataniſta dicuntur, aliáque Ephæborum ludicra curant: Ephori grauioribus præſunt negociis: Atque ex his quidem vnum edunt, de cuius nomine annum ſignant: Perinde atque Athenienſes etiam de eius nomine, qui I X. primis præſidet, annos diſtinguunt ſuos. In foro omnium eſt operum nobiliſsimum porticus ea, quam Perſicam appellant, quòd de Perſarum manubiis eſt ædificata: Inſequentibus deinde temporibus ad eam, quam nunc præ ſe fert, magnitudinem, &

orna

ornamentorum ſpeciem , illam tradnxerunt. Inſiſtunt columnis & alii Perſarum duces, & inter eos Mardonius Gobryæ filius. Eſt etiam illic ſtatua Artemiſiæ Lygdamidis filiæ, Alicarnaſsi reginæ. Hanc aiunt vltro cõtra Græcos Xerxi auxilium tuliſſe, & præclara bellicæ virtutis nauali ad Salamina prælio documẽta dediſſe. In eodem foro delubra ſunt duo, Cæſari alterum, ei nempe qui primus apud Romanos ſolus imperare concupiuit, & nouã conſtituit reip. formam: Alterum eius filio Auguſto dicatum, qui & imperium confirmauit, & in eo cum dignitate, tum verò opibus augendo paternam gloriam facilè ſuperauit. Cognomen verò Auguſti, idem planè voce ipſa pollet, quod Grçcorum lingua, σεβαστὸς, id eſt Sanctus, ac ipſa quaſi numinis cuiuſdam maieſtate colendus. Ante Auguſti arã ænea eſt Agiæ effigies. Agiam hunc diuinaſſe ferunt. Lyſandro, claſſe Athenienſium apud Aegos flumen potiturum, præter triremes x. quæ è fuga ſe in Cyprum recepere. Fuit Agias Agelochi filius, Tiſameni nepos. Tiſameno patria Argiuo oraculum redditum eſt è quinque ipſum maximè illuſtribus certaminibus victorem diſceſſurum: Sed enim cum ab Olympicis ludis de quinquertio victus

abiiſſet, cum tamen ipſe in duobus Andrium Hieronymum curſu ſcilicet, & ſaltu ſuperaſſe, in lucta verò eidem ſuccubuiſſet, deprehendit oraculo ſibi promitti de præliis quinque, victoriæ prædictionem ſuam, euentu ipſo comprobatum iri. Lacedæmonij enimuero, quibus ignotum non erat quid ex oraculo Tiſameno promiſſum fuiſſet, homini perſuadent ad ſe ex Elide migret, & in vaticinando Spartanorum reip. operam nauet. Id cum ille feciſſet, præliorum v. ei victoriam acceptam Spartani retulerunt. Primum fuit ac Plateas contra Perſas: Alterum in Tegea cum aduerſum Tegeatas, & Argiuos pugnatum eſt à Lacedæmoniis: Tertium in Dipæenſibus, quo tempore Arcades omnes, Mantineenſibus exceptis, ſigna cum Lacedæmoniis contulerunt. Sunt autem Dipæenſes parua in Mænalia ciuitas. Iam verò quartum eiuſdem auſpiciis factum eſt prælium contra Iſthmi manum eam, quæ Ilotis Ithomen ademerat. Ipſi quidem Ilotæ non vniuerſi defecerant, ſed Meſſenici tantùm, qui ſe à priſcis Ilotis abiunxerant. Verum non multo poſt, quæ huc pertinent, exponam: Tunc quidem Lacedæmonij, eos à quibus facta fuerat defectio, Delphici Apollini oraculo,

culo,& Tiſameni monitis aducti,icto cum illis fœdere, incolumes dimiſere. Poſtremo quintam victoriam prædixit Tiſamenus,cum ad Tanagram Lacedæmonij cum Argiuis & Athenienſibus conflixerunt: Hæc de Tiſameno audita habeo. Spartanis in foro Pythaëuſis Apollinis,Dianæ,& Latone ſigna ſunt. Chorus autem tota ea fori pars dicitur,ob eam cauſam, quòd Gymnicis puerorum ludis,Cymnopædias ipſi vocant, qui maximè ſolennes ſunt, puberes Choros Apollini agitant. Non longe Telluris ædes, & Agoræi Iouis. Quod vero templum Agoræ Mineruæ, & Neptuno dicatum eſt Aphalium nominant. Apollinis aliud ibidem eſt,& Iunonis. Viſitur & Spartanorum populi virili habitu ſignum ingenti magnitudine. Eſt item apud Lacedæmonios Parcarum fanum, cui proximum eſt Oreſtis,& Agamemnonis ſepulchrum. Ex Tegea enim hùc deportata Oreſtis oſſa,oraculi iuſſu eo in loco ſepelire. Prope Oreſtis ſepulchrum, eſt Polydori regis Alcamenis filiis effigies, cui præ cunctis regibus aliis, tantum honoris Lacedæmonij tribuerunt, vt quæ publice obſignari neceſſe ſit, ea Polydori imagine magiſtratus obſignent. Eſt ibidē forēſis Mercurius Liberū patrē portās.

Sunt item priſca ea ſigna, quæ Ephorea ap pellantur. Inter hæc eſt Epimenidis moni mentum, & Apharei Perieris filij: Veriora autem exiſtimo quæ à Lacedemoniis, quã quæ ab Argiuis de Epimenide commemorantur. Quo in loco Parcæ ſunt, ibidem eſt Hoſpitalis Iupiter, & Hoſpitalis item minerua. E foro cum diſcedas, per eam viam, cui nomen Aphetæ, idem prope eſt quod Curriculi carceres, ad eum locum venias, quæ Booneta, hoc idem eſt ac ſi Bobus empta dicas, nuncupant. Res poſtulare videtur, vt quare fuerit via ita appellata, exponam. Icarium, aiunt, Penelopes patrẽ curſus certamen Procis propoſuiſſe: In iis ludis Vlyſſen victorem fuiſſe dubitari nihil poteſt. Miſsi verò in curriculum ſunt per Aphetaiden viam. Icarium quidem ipſum ludos exemplo Danai celebraſſe crediderim: Siquidem Danaus cum nanciſci non poſſet, qui ipſius filias ducerer, parricidio pollutas, dimiſit, qui nunciarent, nullum ſe à viris ſponſalium nomine munus poſcere, verum optionem puellis daturum vt earum quælibet ſibi eum deligeret cuius maxime eſſet forma complacita. Verum, huiuſmodi ille eas locandi rationem iniit. Cum ad eam famam non ſanè multi conueniſſent, curſu

certa

certamine propoſito, ei qui cæteros ſuperaſſet, quam ille maluiſſet, ſecundo alteram eodémque modo cæteras vſque ad extremum locauit. Iam verò quæ viros nactæ non eſſent, expectare iubebat, vſque dum noui proci in curſus certamen deſcenderent. Verum in hac ipſa via, vti iam dictum eſt, apud Lacedæmonios quæ Boóneta vocantur, ſunt: Domus ea fuit Polydori regis, quæ, eo mortuo, de eius vxore empta eſt: Boues precium fuere. Nondum enim fuerat numus argento, auróue ſignatus: Sed priſcus fuit mos, vt ſibi quæ quiſq; vellet, per commutationem, bubus, ſeruitiis, rudi argento & auro vltro citróque datis, & acceptis compararet. Quin & hoc ipſo tempore ab Indis referunt, qui ad ea loca nauigarunt, pro Græcorum, quæ illuc comportatæ fuerint, rebus, reponi Indicas merces: Numum verò illos plane ignorare: Et ſi abundat ea orbis terræ pars auro, & ære. Supra Bidiæorum prætorium, Mineruæ ædes eſt: In ea dedicaſſe Vlyſſes dicitur deæ ſignum, & Celeuthean appellaſſe, victis curſu cæteris Penelopes procis: Ternas verò is ædes Celeutheæ diuerſis locis dedicauit. In vlteriore Aphetaidis parte heroum monimenta ſunt, Iopis, quem fuiſſe coniici poteſt

circa Lelegis, vel Myletis tempora: Amphiarai Oiclei filij, quod feciſſe Tyndari filios eius patrueles exiſtimant: ipſius etiã Lelegis. Nec procul hinc Neptuni Tænarij fanum, Tenarium nuncupant. Et paulo longius Mineruæ ſignum quod dedicatum ferunt ab iis, qui in Italiam, & Tarentum maxime in Coloniam deducti ſunt. Vicum verò eum, quod Hellenium appellant, ex eo alij nominatum tradunt, quòd in eo loco, quo tempore Xerxes in Europam traiecit, ex Græcorum ciuitates quæ contra illum arma ceperunt, qua maxime ratione obſiſterent conſultarunt. Alij verò duces eos, qui Menelaum ad Troiam ſecuti ſunt, ibi eos memorant de tota tranſmiſsionis ratione, déque Helene raptu vindicando, conſilia iniſſe. Prope Hellenium Talthybij monimentum oſtenditur. Monſtrant & Aegienſes in Achiuis monimentum in foro quod eſſe Talthybij affirmant. Et Talthybius quidem iram ob violatos Darij caduceatores, qui terram, & aquam petitum venerant, in Lacedæmonios puplicò, in Athenienſes priuato malo exercuit, cum male ſcilicet Miltiadæ Cimonis filij domum multaſſet, quòd is author Athenienſibus fuiſſet, vt caduceatores, qui in Atticam venerant interficerẽtur.

tur. Eſt autem Lacedęmoniis Acritę Apollinis ara: Eſt item Telluris ædes Gaſeptum nomine. Supráque eam dicatus eſt Apollo Maleatas. In extrema Aphetaide iam prope muros eſt Dictynnæ ædes, & eorum regia ſepulchra, qui ſunt Eurypondæ nuncupati. Proximum Hellenio eſt Arſinoës templum, Leucippi filiæ, Pollucis, & Caſtoris vxorum ſororis: Qua verò in parte ſunt, quæ Propugnacula appellantur, Dianæ delubrum: paulóque longius progreſſus monimentum videas, quod iis erectum eſt varibus, qui ex Elide venerunt, & Iamidæ ſunt appellati. Maronis pręterea, & Alphei templum, quorũ virtus in prælio ad Thermopylas poſt Leoniden maxime enituit. Tropæi verò Iouis ædem fecerunt Dorienſes, bello ſuperatis cum aliis Achæis, tum ipſis etiam Amyclœenſibus. Magnæ quidem matris fanum præcipua colitur religione. Poſt ipſum Hippolyti, Theſei, & Aulonis Arcadis Tleſimenis filij heroica ſunt monimenta. At Tleſimenen Parthenopæi Menalionis filij fratrem nonnulli, filium alij fuiſſe dixerunt. Alter eſt è foro exitus, circa quem locum ædificauerũt, quæ Scias vocatur, quod eſt ac ſi Vmbraculũ dixeris, in quo hac ipſa etiã ætate conciones habent,

Opus eſſe memorant Theodori Samij, qui & ferrum fundere primus docuit, & ex eo ſigna facere: Eodem in loco Mileſij Timothei citharam ſuſpendere Lacedæmonij, cum ei multam eo crimine irrogaſſent, quod ſeptem veterum neruis, quatuor ipſe incitharæ cantu addidiſſet. Adiuncta Sciadi ædes eſt rotunda, in qua Iouis & Veneris ſigna: Eam ædem erexiſſe ferunt Epimeniden, de quo, quæ ab Argiuis memorantur, neutiquam ipſi comprobant, nempe qui neque cum Gnoſiis bellum vnquam ſe geſsiſſe dicant. Prope eſt Cynortæ Amyclæ filij ſepulchrum. Caſtoris etiam monimentum, & cum eo proxima ædes, quadrageſimo enim poſt pugnam aduerſus Idan, & Lynceum anno, Caſtores, nihilo omnino matúrius, in Deos relatos aſſerunt. Monſtratur ad Sciadem Idæ etiam, & Lyncei ſepulchrum: Veriſimilius tamen traditur illos in Meſſenia, non autem hoc in loco ſepultos. Verum temporis eius diuturnitas, quo calamitatum magnitudine Meſſenij è Peloponneſo eiecti errarunt, ita omnia aboleuit antiquitatis monimenta, vt agnoſcere illa cum rediſſent, non potuerit: Eóque factũ eſt, vt diſceptãdi ſtudioſis non fuerit difficile in dubium vel certiſsma quæq; reuocare. Iam verò cõtra

Olymp

Olympyæ Veneris ædes eſt Soſpitæ Proſerpinæ, quam Thracem Orpheum condidiſſe ferunt. Alij Abarin eum qui venit ex Hiperboreis. At Carneus, quem appellant, cognomento Domeſticum, coli eſt cœptus apud Spartanos, antequam Herculis liberi ab exilio redirent. Sacellum verò dicatum in Crij Theoclis filij vatis domo. Cùm enim eius Crij filiam offendiſſent Dorienſium ſpeculatores, vt fortè hauſta aqua domũ redibat, cum ea in colloquium venerunt: Móxque cùm ad Crium veniſſent, ab eo capiendæ Spartæ rationem didicerunt. Habuit quidem Carnei Apollinis religio à Carno originem, qui patria fuit Acarnan, ab Apolline verò diuinandi artem didicit. Hunc enim Carnum cùm interfeciſſet Hippotes Phylantis filius, iratus Deus Dorienſiũ caſtra malè mulctauit, Hippota in capitis iudiciũ aducto, Dorienſes Acarnanem vatem ſtatuerunt ſacris, & cæremoniis placandum: Sed enim non omnino Carneus eſt qui apud Lacedemonios Domeſticus dicitur. Illi enim tenẽtibus etiãnum Spartam Achæis, diuini honores in Crij vatis domo haberi cœpti. Praxilla quidem verſibus prodidit Europæ filium Carneum fuiſſe, educatum verò ab Apolline, & Latona.

Alius etiam de cognominis huius cauſa ſermo vulgatus eſt, cornos à Græcis in Ida Troiæ monte ex Apollinis luco ad Durateum equum fabricandum exciſas: Cúmque dei numen lęſum ſcirent, ad eius iram leniendam ſacra inſtituiſſe, & ab arboris nomine litera R. tranſpoſita, priſca quadam conſuetudine, Carneum Apollinem nuncupaſſe. Non longe à Carneo eſt, quòd Aphetæi dicitur, ſignum, à quo loco in curſum miſſos è carceribus tradunt Penelopes procos. Prope vicus eſt, in quo aliquot ſut porticus forma quadrata, vbi priſcis temporibus ſcruta venibant. Proxima ara eſt Iouis Ambulij, Mineruæ Ambuliæ Caſtorum item Ambuliorum. E regione eſt locus, quæ Colona, id eſt Iugum dicitur, & Bacchi Coronatæ, ac ſi Iugalis dicas, ędes: Iuxta eam lucus eſt illi heroi ſacer, quem viæ ducem Libero patri Spartam contendenti fuiſſe perhibent. Heroi huic ſacra faciunt priuſquàm deo ipſi, quæ Dionyſiades, quæque Leucippides nuncupantur. Fœmnis verò aliis vndecim, quæ & ipſe nominantur Dionyſiades, curſus certamen proponũt, quod ex Delphico quodã reſponſo facere iuſsi ſunt. Non longe à Liberi, eſt Iouis delubrum Euanemi, ad eius dexteram eſt Pleuronis heroicũ monimẽtũ.

Fuit

Fuit Tyndarei filiis maternum genus à Pleurone: Teſtium etenim Ledæ patrem Areus carminibus prodidit, Agenore Pleuronis filio genitum. Ab eo monimento non longe abeſt tumulus, in quo eſt Iunonis Argiuæ ędes, dedicatum aiunt ab Eurydice Lacedæmonis filia, Acriſij Abantis filii vxore. Hypecheriæ verò Iunonis delubrum ex oraculo ędificatum, cum agrum Eurotas late diluiſſet: operis antiqui ſignũ Veneris Iunonis appellant. Ad eam pro filiarum nuptiis ſacra facere matronas ſolenne eſt. In via ad dexteram tumuli Etœmoclis eſt effigies. Huic, & eius patri Hippoſtheni euenit, vt victores de lucta in Olympicis ludis declararentur, ad palmam vndecimam, vna tamen fuit pater filio ſuperior. E foro in eam partem, quę ad Solis occaſum eſt, contendentibus, oſtendit ſe Braſidię Tellidis filij honorarius tumulus. Prope abeſt è candido lapide, erectum theatrum inſigni valde, & ſpectando opere. Ex aduerſo theatri eſt Pauſanię, qui Plateęnſi prælio imperator fuit, ſepulchrum, & ei proximum Leonidę.

Ad ea quotannis laudationes dicuntur, & ludi fiunt, in quibus eſt ſolis certandi locus Lacedemoniis. Et Leonide quidem oſſa XL. ipſis poſt eius cędem annis à

Pauſan.

Pauſania è Thermopylis deportata, & in hoc loco condita ſunt. Erecta etiam pila eſt, in qua nomina inciſa ſunt, & eorum item paterna nomina, qui ad Thermopylas Perſarum impetum ſuſtinuerunt. Eſt Spartæ vicus qui Theomelida dicitur: In eo ſepulchra regum ſunt, qui Agidæ appellantur: Et proximè quæ Leſche, id eſt Statio, ſiue Comitium Crotanorum dicitur. Sunt autem Crotani Pitanatarum curia. In ea vicinia eſt Aeſculapij templum, quod Enapadum dicitur. Paulò hinc longius Tænari viſitur monimentum, à quo promontorium in mare prominens appellatum fama vulgauit. Deorum ibidem ædes, Neptuni Hippocurij & Dianæ Aegineæ. Verùm ſi ad Leſchen pedem referas, ad Iſoræ Dianæ venias: Eandem verò & Limnæam vocant, nõ eſt illa quidem Diana, ſed Britomartis Cretenſiũ, cuius eſt à me facta mẽtio qua in parte res Aeginetarum expoſui. Proximè ea monimenta, quæ Agidis poſita ſunt, pilá aſpicias, in qua inſcriptę ſunt, quas de iterato curriculo tulit palmas, Anchionis vir Lacedæmonius, tum aliæ, tum verò Olympicæ, quę ſeptem numerantur, de ſtadio ſcilicet quatuor, reliquæ de iterato curriculo. Nondum autem ei, vt cum Aſide curſu certaret,

peract

peractis iam prope ludis,contigerat. Hunc
Anchionin cum Batto in Africã claſſe pro
fectum Coloniam Cyrenen deduxiſſe,eiq;
in eiiciendis finitimis ſocium fuiſſe tra-
dunt. Thetidis verò templum, hanc me-
morant erigendi cauſam fuiſſe: Cum ar-
mis vlciſcerentur Meſſeniorum defectio-
nem,regem ſuum Anaxandrum in hoſti-
lem agrum inuaſiſſe: Multas inde fœmi-
nas, & inter eas Cleo,quæ Thetidis fuit
ſacerdos, in ſeruitutem abduxiſſe: Eam
Anaxandri vxorem Læandriden,à viro po
poſciſſe: Cúmque ſignum illam antiqui
operis habere deæ comperiſſet, templum
illi dedicaſſe quodam monitam ſomnio:
Signum quidem ipſum in operto diligen-
ter,& religioſe ſeruant. At Cererem ter-
reſtrem colere ſe accepta ab Orpheo reli-
gione affirmant. Ego hunc ſacrorum ri-
tum ab Hermionenſibus ſumptum arbi-
tror,apud quos terreſtris Cereris nobile
viſitur fanum. Eſt apud eoſdem Lacedæ-
monios recentiſsimum Sarapidis delu-
brum,& fanum Iouis cognomento Olym
pij, quod & Dromus dicitur. Is enim lo-
cus mea quoque ætate adoleſcentibus ad
curſus meditationes eſt attributus. Dro-
mum ab ea parte,in qua eſt Agidarum ſe-
pulchrũ, ingreſsis,ad læuã Eumedis mo-

nimentum ſe oſtendit: fuit & hic Eumedes vnus de Hippocoontis filiis. Eſt ibi peruetus Herculis ſignum, ad quod ſacra Sphærei faciunt, ſic enim appellantur apud Spartanos, qui, cum ex ephebis exceſſerint, inter viros iam cenſeri cœpti fuerint. Sunt in ipſo Dromo gymnaſia, quorum vnum fuit à Spartano Eurycle dedicatum. Extra Dromum prope Herculis ſignum domus eſt: nunc priuati hominis, olim Menelai. Paulo longius progreſſus templa videas Caſtorum, Gratiarum, Lucinæ, Appollinis Carnei, Dianæ Hegemaches, quod eſt ac ſi Ductricis in prœliis dixeris. Ad dexteram Dromi Agnitæ templum eſt: Aeſculapij hoc eſt cognomētum quod ſimulachrum eius ex agno: Agnus verò vitex eſt è viminū genere, planta rhamno perſimili. Non longe ab Aeſculapij trophæum extat, quod à Polluce de Lynceo victo erectum memorant. Quod ipſum facile eorum mihi opinionem probat, qui Apharei filios negant Spartæ ſepultos. Circa ipſa Dromi principia Caſtores ſunt Apheterij, quaſi Dimiſſarios dicas, & heroicum Alconis monimentum: Hunc Alconem Hippocoontis dicunt filium fuiſſe. Proximè eſt Neptuni templum, quem Domatitam nominant. Vicina regiuncula ab

arbo

arboribus appellata Plataniſtas, proceris enim platanis condenſa eſt. Campus is, in quo ſuas committunt ephebi pugnas, Euripo circunquaque, non aliter quàm mari inſula, cingitur: Ad eum per pontes aditus patent: In eorum pontium parte altera, eſt Herculis ſignum, in altera verò Lycurgi effigies. Leges ſiquidem Lycurgus tulit cum ad vniuerſam rempu. pertinentes, tum etiam ad epheborum exercitationes. Atqui & alia quædam ex vetere inſtituto ephebi faciunt: in Ephebæo enim: eſt autē Ephebæum in ipſis ferè Therapnes ſuburbanis. Sed eò in loco, vtraque ephebo-rum claſsis, caninū catulum Marti Enyalio mactant, fortiſsimo ſcilicet deorum, victimam ex eo animalium genere illi acceptam exiſtimantes, quod manſuetis omnibus fortitudine præſtat. Catulos quidē haud ſcio an alij Græcorum vlli imolent præter Colophonios. Mactant etenim Colophonij deæ, quam Enodion Compitalitiam quaſi dixeris, appellant: nigrum catulum. Fiunt autem cum apud ipſos Colophonios, tum apud Lacedæmonios nocturna inter ephebos ſacra: Committunt ij ad pugnam in illis ſacris apros cicures duos. Solet verò vſu euenire, vt vtrius claſsis aper victor diſceſſerit, ea de iuuenum lu-

dis in plataneto palmam auferat. Hæc ab illis in Ephebæo peraguntur. Poſtero verò die paulo ante meridiem, tranſeunt pueri per pontes in eum circũ, quem Euripo circundatum diximus. Nocte ſuperiore, qua aditus parte alterutrum agmen ingrediatur ſorti permittitur, ita pugnantur, vt infeſtis manibus, & calcibus inſultent: morſibus etiam corpora fœdent, & oculos hi plerunque illis eruant: Ac bini quidem ad hunc modum congrediuntur, ſed totis etiam agminibus impreſsionem faciunt, atque vna acies alteram in aquam detrudere, omni niſu contendit. Ad platanetũ eſt Cyniſcæ Archidami regis filiæ monimentum heroicum: Ea prima fœminarum omnium equos alere inſtituit, & prima Ludis Olympicis de quadrigis palmam meruit. A tergo porticus, prope platanetũ erecta eſt, monimenta itẽ heroica ſunt, Alcimi, & Enaræphori, neq; magno interuallo Dorcei, ſupráque hoc Sebri, filios eos fuiſſe aiunt Hippocoontis. A Dorceo quidẽ proximum fontem Dorcean nuncupant: A Sebro Sebrium vicum. Ad Sebrij dexteram eſt Alcmanis tumulus, cui in canticis pangendis nihil omnino Laconica lingua obfuit, & ſi nihil ea in vocibus appellandis habet ſuauitatis. Sunt ibi Helenæ etiam,
&

& Herculis ædes. Altera prope Alcmanis ſepulchrum; ſub ipſis vrbis muris, altera in qua eſt Herculis armati ſignum. Eſſe eo habitu Herculem aiunt propter pugnam cum Hippocoonte, & eius liberis. Et Herculi quidem odij cauſam in Hippocoontis domum extitiſſe, quòd, cum, vt de Iphiti cæde purgaretur, Spartam veniſſet, indignum putarint, quem voti compotem facerẽt: Illud præterea, quòd ad arma rem deduxit, fuit huiuſmodi. Oeonus Herculis cõſobrinus, Lycimnij Alcmenæ fratris filius, cum adoleſcẽtulus adhuc eſſet, cum Hercule Spartam venit. Cúmque viſendæ vrbis cauſa obambulans ad Hippocoontis ædes forte acceſsiſſet, in eum canis domus cuſtos inuaſit, at ille lapide canem percuſsit. Hippocoontis filij curſim egreſſi, puerum fuſtibus conficiunt. Ea res Herculem vehementer commouit, ſubito itaque animi impetu impulſus Hippocoontis filios eſt armis adortus. Verum in ea dimicatione vulnere accepto ſe clam periculo ſubduxit. Mox verò copiis comparatis patre, & filio male mulctatis, probe Oeoni cædem vltus eſt. Et Oeoni quidem ſepulchrum iuxta Herculis templum viſitur. E Dromo ad Solis ortum progreſſus, ad dexteram in diuerticulum

venias,in quo Mineruæ Axiopœnæ,quod eſt ac ſi Vindicem commeritæ noxæ dicas, cognomento ædes eſt: Dedicaſſe Herculē ferunt,cum Hippocoontem, & eius liberos pro iis,quibus laceſsitus fuerat, iniuriis,vltus eſſet: Cognomē inde ſumptum, quòd hominum ſupplicia, veteres pœnas appellarunt. Eſt eiuſdem Mineruæ ædes altera, in via,quæ Dromo ad læuam eſt: Dicatam tradunt à Thera Auteſionis filio, Tiſameni nepote,pronepote Therſandri, quo tempore in eam inſulam Coloniam deduxit,quæ de ipſius nunc nomine Thera nuncupatur, priſcis verò temporibus Calliſte fuit. Proximum Hippoſthenis templum, qui multas de lucta palmas tulit.Ei oraculi monitu diuinos habent honores, Neptuno eos haberi cenſentes. Ex aduerſo priſci operis ſignum Enyalij in compedibus. Eadem verò eſt ratio in hoc ſimulachro Lacedæmoniis, quæ Athenienſibus in ea victoria, quam Inuolucrem appellant: Hi enim vinculis impeditum à ſe nunquam Martem diſceſſurum: Illi ſemper manſuram ſecum, quæ pinnis careat, Victoriam interpretantur. Has ſecutæ rationes vrbs vtraque,quo diximus habitu, ſigna ſtatuit. Eſt præterea Spartæ Comitium,quod varium

nuncupant: Et proxima illi heroica monimenta, Cadmi Agenoris filij, & Oeolyci Theræ filij poſterorum, ipſiúſque in primis Aegei Oeolyci filij. Feciſſe verò illa memorãt Mæſin, Læan, & Europan, quos Hyræi filios, Aegei nepotes fuiſſe ferunt. Iidem & Amphilocho heroicum item fecere monimentum, quòd horum atauus maior Tiſamenus matre ortus eſt Demonaſſe Amphilochi ſorore. Soli è Græcis omnibus Lacedæmonij ſolenne habent Iunonem colere, quam Aegophagam nominant, eidémque capras immolare. Herculem quidem produnt primum templum dedicaſſe, & deæ capram mactaſſe. Id illũ feciſſe, quòd contra Hippocoontis filios pugnanti nihil Iuno aduerſi obiecerit, cum proinde atque in aliis certaminibus contra pugnaturam putaſſet: Capram verò feciſſe, quòd aliæ victimæ non ſuppeterent. Non procul à theatro ædes eſt Nepruni natalitij, & heroica monimenta Cleodei Hylli filij, & Oebali. De Aeſculapij fanis nobiliſsimum eſt apud Lacedæmonios, ad Booneta, ad cuius læuam Telecli monimentum heroicum. De hoc agam cum ad Meſſeniorum res oratio peruenerit. Non longe progreſsis collis eſt non vtique magnus, in eo peruetus

ædes,& ſignum armatæ Veneris. Vnum hoc ex omnibus quæ viderim templis, alteram habet ſuperſtructam ædem,tanquam tabulatum alterum,& in ea eſt Morphûs cella, Veneris hoc eſt cognomen. Sedere ea videtur cum galericulo,& compedibus. Addidiſſe aiunt Tyndareum compedes,quo innueret vinculorum ſimilitudine,quàm firma eſſe fide erga viros ſuos fœminas oporteret. Nam deam vlciſci voluiſſe compedibus (ſunt enim qui hoc etiam memoriæ prodiderint)exprobrantem illi filiarum adulteria,vt credam adduci non poſſum. Quàm enim ridiculum, ſi putaſſet ab effigie, quam è cedro feciſſet Veneris nomine, iniectis compedibus pœnas expeti poſſe? Proximè eſt Ilairæ,& Phœbes delubrum: Eas Apollinis fuiſſe filias, Cypriorum carminum author ſcriptum reliquit. Sacrantur illis virgines, quæ eodem quo deæ cognomine Leucippides nominantur: Et alterum quidem ſignum cum è ſacris virginibus vna exornandum ſuſcepiſſet, nouam amota vetere faciem repoſuit: Idem verò factura etiam in altero per viſum in quiete deterrita eſt.

E templi Lacunari pendet ouum tæniis religatum,illud eſſe memorant,quod Leda

da peperit. Intexunt ei,qui Amyclis eſt, Apollini quotannis mulieres tunicam: quóque intexunt loco, eam officinam, Tunicam appellant. Prope domus eſt, quam inhabitaſſet tradunt Tyndari filios, interiecto dein tempore, eam Spartanus tenuit Phormio. Ad hunc hoſpitum ornatu Caſtores veniſſe dicuntur,ac è Cyrene ſe venire ſimulantes,rogaſſe,vt hoſpitio ſe acciperet:Eam verò ſibi cellam depo poſciſſe,qua delectabantur maximè,dum inter homines ætatem agerent. At illum in quam mallet ædium partem diuertere eos iuſsiſſe,cellam illam vnam excepiſſe,quod filia virgo in ea habitaret: Poſtero die & virginem, & eius famulatum omnem euanuiſſe: In eo tantum cubiculo ſigna Caſtorum,& mēſam,ac ſuper ea laſerpicij fruticem repererunt.Hæc ita eueniſſe memorant. A Tunica ferè ad portas eunti heroum eſt Chilonis ſapientiæ nomine clari hominis , & Athenienſis herois vnius de illis qui cum Dorieō Anaxandri filio in Sicilienſem Coloniam claſſe traiecerunt. Deducendæ verò Coloniæ ea fuit cauſa quòd Erycinum agrum ad Herculis poſteros, non ad eos à quibus tenebatur Barbaros pertinere putabant: Herculem enim aiunt cum Eryce con-

greſſum,propoſitis certaminis conditionibus,vt ſi ipſe viciſſet Erycis finibus potiretur:ſin victus eſſet, Geryonæ boues illi concederet. Egerat ſiquidem eas præ ſe nantes in Siciliam Hercules,mox ipſe tranſmiſit ad Eleum Cyphum,vt ibi gregem cogeret. Verum non eadem qua Herculem,multo poſt Dorieum Anaxandridæ filium dij ſunt beneuolentia proſecuti: Erycem enim Hercules occidit: Dorieus ab Egeſtæis eſt cum exercitu prope ad internitionem deletus. Lycurgo etiam Legum ſuarum latori tanquam deo templum Lacedæmonij erexerunt. Eſt in poſtica templi parte Eucoſmi Lycurgi filij ſepulchrum, iuxta aram Lathriæ & Anaxandræ: Fuerunt hæ ſorores geminæ,quas vxores duxere Ariſtodemi filij, cum ipſi itidem gemini eſſent, Therſandri filiæ, neptes Agamididæ, qui regnauit in Cleeſtonæis, quique ex Cteſippo Herculis atnepote genitus eſt. Ex aduerſo templi monimentum eſt Theopompi Nicandri filij: Eurybiade etiam eius, qui Lacedæmoniorum triremibus præfuit, cum ad Artemiſium, & Salamina claſſe cum Perſis pugnatum eſt: Et Aſtrabæi (ſic enim appellatur)heroicum monimentum. At vicus is,quod

Lim

Limnæum dicitur, Orthiæ habet Dianæ templum: Deæ ſignum illud fuiſſe aiunt, quod è Taurica Oreſtes,& Iphigenia ſuſtulerunt: Deportatum illud intra fines ſuos Lacedæmonij affirmant, quippe qui & regem ſuum agnoſcunt Oreſten: Atque id mea ſententia multo eſt probabilius, quàm quod Athenienſes vulgarunt. Qua enim de cauſa Braurone Dianam reliquiſſet Iphigenia? Vel cum mœnibus excederent Athenienſes, cur eam in naues non impoſuiſſent? An cum adhuc adeo illuſtre ſit Tauricæ Dianæ nomen, vt Cappadoces cum Euxini accolis, penes vtram ſit gentem eius deæ ſignum, inter ſe certent: Et Lydi etiam ipſi, apud quos Anaitidis Dianæ nobile fanum eſt, rem controuerſam faciant, ſignum tam celebre Athenienſes commiſſuri fuerint, Perſis vt prædæ eſſet? Quod enim Braurone fuit, Suſa prius aſportatum, Seleuci deinde conceſſu, hac ætate habent Laodicenſes è Syria. Et Dianæ quidem Orthiæ ſignum quod apud Lacedæmonios eſt, eſſe illud ipſum, quod Barbaris ademptum eſt, ſatis perſpicua ſunt indicia: Primùm, quod Aſtrabacus, & Alopecus Irbi filij, Amphiſthenis nepotes, pronepotes Amphiclis

Agid

Agidis abnepotes, ſimulachro reperto ſtatim mente capti ſunt: Deinde quod Limnatæ in Spartanis, & Cynoſureſes, quinq; Meſoa, & Pitane venerant, dum ſacrũ deæ facerent, ad iurgium, & rixam, mox etiam ad cædes conuerſi ſunt: Cúmque ad ipſam arã occidiſſent, reliquos ſubita morbi vis abſumpſit. Inde oraculum acceptum eſt, aram eam humano ſanguine aſpergi oportere: Quare cũ ante ſorte duceretur imolandus, ſacri ritum Lycurgus ad puberum plagas tranſtulit, quo fit vt hoc etiam ritu nihilo ferè minus ſanguine humano ara imbuatur. Sacris præeſt fœmina, ea tantiſper dum cæduntur pueri, ſignum præfert, quod eſt alióqui propter breuitatem leuiſsimum. Verum ſi, quibus cædendi negotium datum eſt, cum quopiam eorũ qui cæduntur epheborum, vel ob ſpeciem, vel ob natalium claritatẽ agant parcius, tunc eo vſque ſignum aiunt graue fieri, vt ſacerdos illud ſuſtinere nequeat. Quod vbi animaduertit, in cædentes ſcilicet cauſam cõfert, ſéque eorum culpa queritur onere opprimi. Adeo eſt ei ſigno è Taurica tralatitium, hominum ſanguine lætari. Eandẽ ſanè deam non Orthiam modò, ſed Lygodéſmam etiam nominant, quòd in Lygorum (viticis id genus) fruticeto reperta ſit.

ſit. Sic erat autem vitice vndecunque incincta, vt nihil à recto ſtatu declinaret. Vnde Orthiæ nomen inditum. A Dianio non lõge abeſt Lucinæ, ædificatum fanum illud, & Lucinæ dedicatũ ex oraculo Delphico memorant. Lacedæmonij arcem in excelſo extructam loco, vti Cadmeam Thebani, aut Argiui Lariſſam non habent: Sed cum in vrbe multi ſint colles, eorum eminentiſsimum arcem appellant. In eo Mineruæ ædes eſt, cui Poliuchus, & Chalciæcus cognomen. Eius ædificationem Tindareus orſus eſt, eóque mortuo eius liberi opus ad faſtigium perducere aggreſsi ſunt, deſtinatis in eam exædificationem Aphidnæorum manubiis: Verum illis fato ſuo oppreſsis, multis poſt annis Lacedæmonij, & Mineruæ dulubrum, & eiuſdem deæ ſignum ex ære fecerunt. Opifex fuit Gitiadas homo indigena, qui & cantica fecit Doricis modis, idémque in ipſam deam hymnum. Expreſſæ ibidem ſunt multæ de Herculis ærumnis, multi etiam eiuſdem herois voluntarij. & feliciter quidem ſuſcepti labores. Caſtorũ cum alia facta, tum verò Leucippi filiarum raptus, Vulcanus matrem è vinculis eximẽs. expoſitum eſt à me, qualia hæc fuiſſe dicãtur, in eo, qui de Atticis rebus eſt, libro.

Perſeo etiam in Africam cõtra Meduſam mouenti dant Nymphæ caſsidem ac talaria, quibus in ſublime feratur. Elaborata etiam ſunt quæ ad Mineruæ natales pertinent: Præ cunctis verò illis operibus magnitudine, & ſpecie præſtant Amphitrite, & Neptunus. Eſt ibidem poſt hæc, Mineruæ Erganes templum. In porticu ea, quæ in Merridiẽ excurrit, delubrum eſt Iouis Coſmetæ cognomẽto, & ante ipſum Tyndarei monimentum: At quæ in Occaſum procedit, habet aquilas duas, quibus Victoriæ ſingulæ vehuntur: Lyſandri donum, cum duplicis victoriæ monimentis, de victo ſcilicet Antiocho, Alcibiadis guberna tore, & oppreſsis Athenienſium triremibus apud Epheſum: Tum verò eorundem Athenienſium claſſe ad Aegos flumina deleta. Ad læuam Chalciœci, Muſarum ædem dicarunt, quòd Lacedæmonij in prælia exeunt non ad tubæ cantus, verum ad tibiarum modos, & lyræ cantiunculas. In poſtico Chalciœci, ædes eſt Veneris Areæ, idem prope eſt ac ſi Martiæ dicas: Signa ſunt eius tàm vetuſta, quàm alia quæuis in Græcia. In dextera Chalciœci parte, Iouis ex ære ſignum factum eſt, omnium, quæ ex eadem ſunt materia vetuſtiſsimũ: Neque enim vna, & eadem fuit vniuerſi

operis

operis fabricatio, ſed particulatim membra excuſę, inter ſe deinde ſunt aptè clauis confixæ, atque ita ne diſſolui poſsint coagmentatę. Feciſſe aiunt Learchum hominem Rhegynum, quem Dipœmi, & Scyllidis nonnulli, alij ipſius Dædali diſcipulum dicunt fuiſſe: In eo tabernaculo, quod mulieris Scenoma vocitant, effigies quædam, quam Euryleonidæ Lacedemonij, qui bigis in Olympicis vicerit, eſſe dicunt: Ad ipſam Chalciœci aram duæ ſunt imagines Pauſaniæ illius, qui imperator Plateænſe prælium commiſit. Quæ verò eius fortunæ euenta fuerint, quòd ſatis nota omnibus ſunt, in præſentia non commemorabo. Poſſunt præterea ea cognoſcere, qui velint, ex iis, qui de illis accuratiſsimè ſcripſerunt. Audiui autem de Byzantio homine, cum diceret, proditionis reum factum: ſolum ex omnibus, qui ad Chalciœci confugiſſent, impunitatem non meruiſſe: neque verò aliã ob cauſam, quàm quòd cædis piaculum eluere non potuiſſet. Is enim cum Helleſpontum Spartanæ, & ſociorum claſsis imperator caſtra haberet, virginis Byzãtiæ cupiditate incenſus eſt: Cum verò prima nocte, quibus negotium datum erat, Cleonicen ad eum perduxiſſent (id enim erat puellæ nomen) ſom-
num

num iam capiens, repente ſtrepitu eſt excitatus: Forte enim illa accedens accenſam lucernam deiecerat, ibi Pauſanias, qui ſuorum de Græcia prodenda ſibi conſiliorum conſcius perpetua animi conturbatione, & pauore agitari ſolitus erat, perterrefactus, virginem acinace tranſuerberat. Hoc illud fuit facinus, cuius fraudem nunquam effugere, nullis expiationibus, nullis Abſolutori Ioui deprecationibus ſuſceptis, cum in Arcadiam etiam ad Luſtratores eos, qui Pſychagogi ideſt Animorum curatores appellantur, Phygalean veniſſet, luere potuit. Dedit itaq; ille Cleonicæ meritas pœnas: At Lacedæmonij Delphici Apollinis iuſſu æneas & imagines poſuerunt, & genium venerantur Epidoten nomine, auerti ab eo interpretantes omnem numinis offenſionem, quæ ex contempta Pauſaniæ deprecatione exiſtere potuerit. Prope Pauſaniæ ſtatuas eſt Ambologéræ Veneris, quod eſt ac ſi dicas Senectutem retardantis ſimulachrum ex oraculo dicatum: Sua etiam ſunt Somno, & Morti: eſſe verò germanos, ex Homeri, qui in Iliade ſunt, verſibus, creditur. Euntibus prope ad Alpium, id vici nomen, Mineruæ eſt Ophthalmitidis ædes, dedicatam à Lycurgo ferunt. Nam cum alterum

rum ei oculum excuſſiſſet Alexander, cui ab illo latæ leges minime placebant, in hunc vicum confugit: Vbi Lacedæmoniorum concurſu ſeruatus, quo minus & alterum oculum perderet, Ophthalmitidi Mineruæ templum fecit. Hinc progreſſis Ammonis templum eſt, ac Libyco quidem oraculo omnium maximè vſos conſtat Lacedæmonios: Quin & Lyſandrum Aphytin in Pallene oppidum oppugnantem per nocturnum viſum monitum ab Ammone, melius Lacedæmoniis euenturum ſi Aphytæos deſiſſent bello vexare, & obſidionem ſoluiſſe, & Ammonis religioſius colendi authorem fuiſſe tradunt. Venerantur certe Ammonem Aphytæi cultu nihilo minore quàm Ammonij ipſi in Libya. De Cnagia verò Diana, hæc ſunt memoriæ prodita: Cnagea hominem indigenam ad oppugnãdum Aphidnam cum Caſtore, & Polluce veniſſe: In pugna verò captum, & venum ſub corona in Cretã miſſum: ſeruitutem ibi ſeruiſſe, vbi fuit Cretenſibus Dianæ fanum. Verum, exacto temporis curriculo, effugiſſe illum, & vnà ipſam Dianæ ſacerdotem, deæ ſigno ablato: inde extitiſſe deæ Cnagiæ cognomen. Sed enim Cnageum hunc in Cretam alio ego caſu, quàm quo dicunt Lacedæmonij,

veniſſe crediderim, quippe qui neque pugnam commiſſam ad Aphidnam puto, cum eo tempore Theſeus in Theſprotis detineretur: Neque in eius officio eſſent Athenienſes, ſiquidem erant illi in Mneſthei partes multo propenſiores. At qui neque facto prælio veri ſatis fuerit ſimile, quenquam de iis, qui vicerãt, captum: Præſertim verò cum tam longo interuallo ſuperiores diſceſſerint Lacedæmonij, vt ipſam etiam Aphidnam ceperint. Verum hactenus de his ſatis quidem multa. A Sparta Amyclas venientes excipit Tiaſa amnis, nomen ei à Tiaſa puella Eurotæ filia. Proxima amni eſt Gratiarum ædes Phænnæ, & Cletæ, quæ ſunt Alcmanis verſibus nobilitatæ: Lacedæmona putant gratiis ædem eam dedicaſſe, nomina etiam impoſuiſſe. Inter illuſtria opera, quæ Amyclis viſuntur, columnæ inſiſtit Aeneus Quinquertio, qui in Olympia victor declaratus, accepta corona ſtatim è vita exceſsit. Eius itaque illic eſt effigies, & ænei tripodes. Nam decem alios antiquiores eſſe aiunt eo bello quod cum Meſſeniis geſtum eſt: In eorum primo ſtat Veneris ſimulachrum. Dianæ in altero, cum ipſi tripodes, tum quæ ſunt in iis operis ſuperuacanei, Gitiadas fecit. Tertius eſt

ab

ab Aegineta Callone factus, in eo Proſerpina inſiſtit. At Parius Ariſtander, & Polycletus Argiuus: Fœminam ille cum lyra, Spartam ſcilicet ipſam: Hic Venerem, quæ ad Amyclæum vocatur, fecerunt. Præſtant hi tripodes cæteris magnitudine, & de victoriæ ad Aegos flumina manubiis dedicati fuere. Bathyclis verò Magneſij, qui ſellam Amyclæi fecit, ſunt opera dona etiam reliqua, quæ ſellæ addita ſunt, Gratiæ, & Leucophrynes Dianæ ſignum. A quo verò Bathycles hic artem didicerit, vel quo Spartæ regnante illa elaborauit, nihil eſt neceſſe hoc loco commemorare. Sellam ipſam ego vidi, quare eius iam omnem ornatum literis mandabo. Suſtinent eam à fronte, & à tergo Gratiæ duæ, & Horæ totidem: In læua parte Hydra ſpectatur, & Typhon: In dextera Tritones: Quòd ſi quæ aduentitia ſunt ſingula exactius confecter, facile nimis multum iis, qui hæc legerint, negotij exhibuero. Sunt multa alioqui acutius coniicienti non obſcura. Taygeten Atlantis filiam, & eius ſororem Alcyonem aſportant Neptunus, & Iupiter. Inſcalptus eſt Atlas ipſe, & Herculis cum Cyeno pugna: Centaurorum præterea apud Pholum pugna. Iam verò quare Mino-

taurum ita fecerit Bathycles, vt vinctus trahi à Theſeo viuens videatur, non ſanè noui. Eſt in eadem ſella Phæacum chorus, & Demodocus cantans: Perſei etiam in Meduſam facinus cernitur. Vt miſſum verò faciam Herculis cum Thurio gigante certamen, Tyndari cum Euryto, viſitur illic Leucippi filiarum raptus: Liberum patrem in cœlum portat Mercurius: Minerua Herculem deducit de cœlitibus vnum in poſterum omne tempus futurum: Iam Peleus Achillem Chironi alendum tradit, qui doctor etiam eiuſdem, & magiſter fuiſſe dicitur: Cephalus ob formæ præſtantiam rapitur ab Aurora: Harmoniæ nuptias donis celebrant dij: Venit in operis partem Achillis cum Memnone dimicatio: Diomeden præterea Thraciæ regem Hercules, & ad Euenum amnem Neſſum interficit Mercurius deas in iudicium ad Alexandum deducit. Ad hæc Adraſtus, & Tydeus pugnam dirimunt, in quam deſcenderant Amphiaraus, & Lycurgus Pronactis filius: Tum Iuno Iò Inachi filiam iam bouem factam aſpicit: At Minerua inſectantem Vulcanum fugitat: Inter hæc eſt Herculis in hydram, quo ordine geſtum eſt, facinus: Idem

etiam

etiam Hercules Plutonis canem raptat. Anaxias, & Mnaſinus equis vterque inſident: Megapenthes, & Nicoſtratus Menelai filij eodem vehuntur equo: Bellerophontes Lyciæ monſtrum conficit: Hercules rurſus Geryonę boues abigit: In ſellę ſuperiore margine vtrinque Tyndari filij equis inſident: Infra eos equos Sphinges, ſupra ferę decurrunt: Pardus contra Caſtorem: in Pollucem verò Leęna. Summa ſolij tenet Magnetum chorus, quòd ſcilicet Bathyclem in ſolio elaborando iuuerunt: Interiora illa ſunt propè, Tritones, apri Calydonij venatio: Hercules actoris filios trucidat: Calais, & Zetes à Phineo Harpyas arcent: Viſuntur Helenam rapientes Pirithous, & Theſeus: Hercules leonem ſtrangulat: Tityon Apollo, & Diana ſagittis configunt: Herculis etiam cum Oreo centauro pugna, & Theſei cum Minotauro expreſſa eſt: Herculis rurſus cum Acheloo lucta, quęque de Iunone ſuo fabulis prodita: vinctam ſcilicet à Vulcano fuiſſe: Ludi deinde, quos patri fecit Acaſtus: Quæ de Menelao, & Aegyptio Proteo in Odyſſea commemorantur: Poſtremò verò Admetus ad currum aprum: & leonem iungit: Troiani Hectori inferias mittunt: Solium ipſum, ea parte, qua Deo ſeſsio

parata eſt, non illud quidem æqualiter planum, verum ſedilia habet multa, atque inter ea ſatis ampla interualla: Medium omnium latiſsimè patet: Ibi ſimulachrum collocatum eſt: Qua id magnitudine ſit, nemo, quod ſciam, compertum tradidit: Quantum coniectura aſſequi poſsis haud breuius cubitûm xxx. videatur. Non fuit eius opifex Bathycles: Eſt enim priſcum, & ſine arte factum, nempe quod præter os, manus, & imos pedes, cætera æneæ columnæ perſimile ſit: Capite galeam, lanceam manibus, & arcum præfert: Simulachri baſis aræ formam habet: Sub ea Hyacinthum ſepultum tradunt, & in Hyacinthiorum celebritate, priuſquam ſacram Apollini faciant, per æneum hoſtiolum, quod in aræ læua parte eſt, inferias Hyacintho mittunt: In ea baſi inſcalpta ſunt, hic Biridis, illic Amphitrites, & Neptuni ſigna: Tum verò Iupiter, & Mercurius inter ſe colloquẽtes. Prope aſsiſtũt Liber pater, & Semele: Huic proxima Inò. Sunt in eadem ſiue baſi, ſiue ara, Ceres, Proſerpina, Pluto: Vnà cum his Parcæ, & Horæ, & illis adiunctæ Venus, Minerua, Diana: In cœlum autem hæ tollunt Hyacinthum, & ſororem eius Polybœan, quam è vita virginem deceſsiſſe narrant: Atque illud

illud quidem Hyacinthi ſignum cum barbulæ eſt: Nicomedenſis Nicias eximia illum forma fuiſſe ſcriptum reliquit, cum de Apollinis in illum amore quiddam innueret. In ea ipſa ara Hercules locum ſuum habet, hunc ipſum etiam Minerua, & alij di in cœlum deducunt: Ibidem & Theſtij filiæ ſunt, Muſæ, & Horæ. De Zephyro verò, & quemadmodum ab Apolline ſit Hyacinthus imprudenter peremptus, longè ſe fortaſſe aliter quàm vti exponitur res habet: Perinde verò fuiſſe cenſeatur, ac vulgatum eſt. Amycla à Dorienſibus deleta vici iam formam habet.

Inſignia illic ſunt Alexandræ templum, & ſimulachrum: Alexandram quidem Amyclæenſes Caſſandram Priami filiam eſſe dicunt. Eſt ibidem Clytemneſtrę effigies, & Agamemnonis ſtatua, quo loco eiuſdem credunt fuiſſe monimentum. Venerantur horum locorum incolæ prę cæteris Amyclæum, & liberum, cognomento Pſilaneum appellantes, appoſitè illi quidem mea ſententia, Pſila enim Dorienſes, pinnas nuncupant, nam vinum homines perinde ac aues pinnulæ, incitat & ſubleuat. Altera ab vrbe Therapnen ducit via: In ea ſignum eſt Aleæ Mineruæ, & antequam Eurotam tranſeas, paulum ſupra ripam

Iouis Opulenti fanum monſtratur. Vbi trãſieris templum videas Cotylei Aeſculapij, quod Hercules dedicauit, deóque id cognominis incidit à vulnere ſanatus, quod in pugna priore contra Hippocoontem, eiúſque liberos in Cotyle, ideſt coxendice, acceperat. Maximè verò eorum, quæ in hac via extant, operum, priſcum eſt Martis fanum. Eiuſdem dei ad viæ læuam, quod viſitur ſimulachrum, è Colchis à Caſtore, & Polluce deportatum ferunt: Theretam cognomine appellant, de nutricis Therûs nomine. Verum ipſum etiam fortaſsis nomen Colchicum eſt, neque enim Græci vllam norunt Therω Martis nutricem: Mea fert opinio, non eſſe à nutrice hoc Marti cognominis, ſed à feritate, quod bellicoſum hominem cum prælium iam ineat nihil mite præ ſe ferre oporteat. Proinde ac de Achille dixit Homerus.

Vtque leo toruum aſpexit,

Therapne à Lelegis filia nomen accepit. In ea Menelai delubrum eſt: Eo in loco Menelaum, & Helenam educatos tradunt: At Rhodij Lacedęmoniis neutiquam aſſentiuntur: Aiunt enim Helenam Menelao mortuo, errante etiam num Oreſte, à Nicoſtrato, & Megapenthe pulſam, ad Polyxω Tlepolemi vxorem, cognatam ſuam

Rhod

Rhodum veniſſe, fuiſſe verò & ipſam Polyxô Argiuam, quæ cum ante multo cum Tlepolemo fuiſſet, virum in exilium ſecuta eſt. Ac tunc quidem inſulę imperaſſe, ſuſcepta paruuli filij tutela. Hanc itaque Polyxô vlciſci Tlepolemi necem volentem, vbi in poteſtatem Helenam habuit, immiſiſſe in eam lauantem ancillas furiarum ornatu, quæ illam comprehenſam, cum ad arborem ſuſpendiſſent, laqueo necarunt. In eius rei memoriã dedicaſſe Rhodios Helenę Dendritidis fanum. Quę verò de Helena Crotoniatæ vulgarunt aſſentientibus Himæreis ea iam commemorabo. Eſt in Euxino circa Nili hoſtia inſula Achilli ſacra, cui Leuce nomen. Patet ea ſtadiûm xx. ambitu, ſyluis vndique condenſa, & cum feris, tum mitibus beſtiis referta. In ea Achillis delubrum, & ſimulachrum eſt. Nauigaſſe in ęam primus omnium Crotoniates Leonymus dicitur. Cum bellum enim inter Crotoniatas, & Locros in Italia gereretur ac Locri ob eam, quæ ipſis erat cum Opuntiis, propinquitatem, Aiacem Oilei filium, eius ductu, & auſpiciis prælium commiſſuri, inuocaſſent, Leonymum Crotoniatarum ducem in eam hoſtilis acie partem impreſsione facta, quam cũ imperio obtinere Aiacem audierat, vul-

nus aiunt in pectore accepiſſe. Ex eo cum vehementer laboraret, Delphos opem ab oraculo imploratum veniſſe: Reſponſum verò tuliſſe, ſi in Leucen inſulam profectus eſſet, Aiacem ei vulneris remedium monſtraturum. Cum verò iam ſanatus domum reuertiſſet, commemoraſſe Achillen ſe, Aiacem Oilei filium, & Telamonis item Aiacem vidiſſe: cúmque illis vnà Patroclum, & Antilochum: Et Achilli quidem nuptam Helenam: Mandaſſe eam ſibi vt Himeram appulſus, nuntiaret Steſichoro oculorum calamitatem ob Helenæ ei iram accidiſſe: Ex eo factum vt carmen, contrario argumento, quàm Palinodiam vocant, Steſichorus fecerit. Ad Therapnen, fontem ſum conſpicatus Meſſeiden: cum non deſint tamen è Lacedæmoniis qui non hunc, ſed fontem eum, qui ætate hac Polydeucea nuncupatur, Meſſeiden à priſcis vocatum affirment. Eſt verò Polydeucea fons, & Pollucis fanum, ad eius viæ dexteram, quæ Therapnen ducit. Non procul à Therapne Ephœbeum eſt, & in eo Caſtorum delubrum, quo in loco puberes ſacrum Enyalio bellico numini faciunt. Non multum hinc abeſt Neptuni templum cognomento, quòd terra in eius poteſtate ſit, Gæauchi. Ab eo Tay-

getum

getum verſus procedenti vicus eſt, Aleſias nominant, quod eſt ac ſi Piſtorium dicas. Eo in loco molam primum omnium reperiſſe, & fruges molere docuiſſe Myleta Lelegis filium tradunt. Vbi verò amnem Phalliam traieceris, recta Amyclas contendenti, Pharis olim vrbs in Laconico agro habitabatur. A Phellia abeuntibus ad dexteram via eſt, quæ ad Taygeton ducit. In ea planicie Iouis Meſſapei fanum eſt: Id ei cognominis inditum tradunt de ſacrificuli nomine. Iam verò à Taygeto vicus excipit, vbi olim Briſeæ vrbs incolebatur. Extat Liberi patris templum & ſigna quædam ſub diuo relicta. Nam quod intus eſt, ſolis fas eſt mulieribus aſpicere: Solæ enim mulieres in operto ſacra faciunt. Taygeti vertex ſupra Bryſeas Taletum ſuſtinet: Sacrum Soli appellant: Ibi & alias hoſtias, & equos Soli cædunt: Idem autem ſacrũ & Perſis patrium eſſe nouimus. Non procul à Taleto ſaltus eſt qui Euoras dicitur. Is & ferarum alia genera, & in primis ſylueſtres capras alit. Facit verò qualibet ſui parte Taygetus venatoribus luculẽtam capreariũ, aprorum, ceruorum, & vrſorum copiam. Quod intereſt ſpacij inter Taletum, & Euoram, Theras nuncupant. Ab ipſis Taygeti iugis

modi

modicè diſtat Cereris delubrum, cui cognomen Eleuſiniæ in eo occultatum memorant Herculem ab Aeſculapio curato vulnere. Eſt ibidem & Orphei ſignum poſitum, Pelaſgorum opus fuiſſe aiunt. Equidem & alios hoſce, quæ illic fiunt, ſacrorum ritus noui. Ad mare oppidum fuit Helos, cuius eſt apud Homerum in enumeratione nauium mentio.

Quiſque mari vicinum Helos, & quis patria Amyclæ.

Huc deduxit Coloniam Helius Perſei liberum natu minimus. Poſtea Dorienſes per obſidionem ſunt oppidò potiti, ex quo primum publici extitere Lacedæmoniorũ ſerui, qui ſunt à loco Ilotæ nuncupati. Obtinuit deinde vſus, vt cæteri etiam, qui ad ſeruitiorum numerum acceſsiſſent, quanuis Meſſenij vti priores illi non eſſent, Ilotæ tamen & ipſi appellarentur, quemadmodum & Hellas, ab Hellade quæ fuit olim Theſſaliæ pars, Græcorum vniuerſa natio dicti. Ex eo ipſo oppido, quod Helos diximus vocari, Proſerpinæ ſimulachrum ſtatis diebus in Eleuſinium deportant: Ab Eleuſinio ſtadia x v. diſtat, quod Lapithæum appellant à Lapitho homine indigena. Eſt verò & ipſum in Taygeto, propéque abeſt Derrhion, vbi ſub diuo

Dian

Dianæ ſignum Derrhiatidis: Proximum fontem Anonum nominant. A Derrhio ad ſtadia circiter x x. Arplea ſunt ad campos vſque pertinentia. Iam verò à Sparta in Arcadiam recta contendentibus monſtra ſe Mineruæ cognomento Pareæ ſignum ſub diuo. Dehinc Achillis fanũ eſt, quod recludi religio eſt: At puberibus omnibus quotcunque in Platanetum pugnaturi deſcendunt, ſolenne eſt Achilli ante pugnam rem diuinam facere. Aedificaſſe fanum dicunt Spartani Pracen pronepotem Pergami eius, qui è Neoptolemo eſt genitus. Progreſsis paulo longius eſt Equi monimentum, quo in loco Tyndareus dicitur conuocatis Helenæ procis, ſuper exectí equi teſtibus iuſiurandum concepiſſe, cuicunque Helena deſponſaretur, armis ſe illius iniuriam, ſi à quoquam nuptiæ illæ violatę fuiſſent, vindicaturũ. Cum hoc illos ſacramento adegiſſet, equum eo ipſo in loco defodit. Prope abſunt pilæ ſeptem, priſcorum opinor, ritu erectæ, quas errantium v I I. ſtellarũ ſigna eſſe aiunt. Iuxta viã Cranij lucus eſt cognomẽto Stemmacij. Eſt & Myſiæ Dianæ delubrũ: Abeſt ab vrbe ſtadia circiter x x x. Pudoris ſimulachrum: Icarij domum eſſe ferunt, & hanc celebrant dedicationis

nis cauſam. Cum Icarius Vlyſsi Penelopen nuptum dediſſet, Vlyſsis animum tentauit, nunquid Lacedæmone domicilium habere vellet: Quæ ſpes vbi hominem fefellit, filiam orare cœpit, ne ſe deſereret, atque vt ſecum permaneret. Quin & Ithacam iam proficiſcentem in curru proſecutus multis eam ſolicitabat precibus: Vliſſes tandem victus hominis importunitate, puellæ optionem dedit: vel ſe vt ſequeretur, ſi id mallet, vel cum patre Lacedæmonem rediret: Ibi illam aiunt nihil ſanè reſpondiſſe, ſed faciem tantum velaſſe, Icarium cum ſibi probè noſſe videretur, quid illa animi haberet, vt cum Vlyſſe abiret, permiſiſſe: Signum verò Pudoris ea in viæ parte dedicaſſe, quo Penelope, cum faciem velauit, peruenerat. Qui ſtadia ferè x x. proceſſerint, ad Eurotam amnem accedent, qui prope ad ipſam viam decurrit. Ibi Ladæ monimentum eſt, qui pedum celeritate ſuos omnes æquales vicit. Is in Olympicis ludis de longiore curriculo eſt coronatus. Atq; inde, vti ego opinor, poſt victoriam huc reportatus, cum diem ſuum obiſſet, ſupra militarem viam humatus eſt. Cognominem verò huic alterum, qui & ipſe victor, non tamen de longiore curriculo, verum de ſtadio, eſt renunciatus,

Achi

Achiuum ex Aegio fuiſſe, Eleorum de iis, qui ex Olympia victores diſceſſerunt, commentarij teſtantur. Hinc Pellanam verſus contendentibus vicus eſt, cui Characoma (ac ſi Vallum dicas) nomen. Proxima priſcis temporibus fuit Pellana vrbs, in qua Tyndareum habitaſſe tradunt, cum è Sparta Hippocoontem, eiúſque filios fugiens exceſsiſſet. Hic, quæ conſpicerentur digna, Aeſculapij fanum, & Pellanida fontem vidi: in eum fontem virginem aquam haurientem concidiſſe narrant, eius verò capitis velamen in alio fonte, cui Lancea nomen, repertum. Abeſt à Pellana ſtadia fermè centum agri pars ea, quæ Belemina dicitur. Locus eſt maximè irriguus, quem nempe Eurotæ aqua interluit: Multis certe, ac perennibus ſcatet fontibus. Quà verò ad mare prope Gythion deſcenditur, vicus eſt Lacedæmoniis, cui Croceæ nomen: In ea lapidicinę perpetuo, ac nuſquam interrupto ſaxo. Cæduntur inde lapides fluuialibus haud abſimiles, qui cœlo ſanè non nihil repugnant, elaborati tamen & expoliti, ſuam habent in deorum cellis exornandis gratiam: Multum iidem & piſcinis, & aquarum ductibus afferunt decoris. Stat ante vicum lapide elaboratum Croceatæ Iouis ſimulachrum.

chrũ: Proximè ad lapidicinas Caſtores ex ære. A Croceis diuertens ad dexteram de recta quæ Gythιon ducit, ad oppidulum venias quæ vocantur Aegyæ: Id eſſe putant quod Homerus carminibus Augeas appellarit: Eſt eo in loco ſtagnum quod Neptuni dicitur, in eius fermè ripa eiuſdem delubrum dei, & ſimulachrum. E ſtagno piſces metuunt extrahere, quòd qui eos ceperint ex hominibus in piſces mutari dictitant. Ab Aegij diſtat Gytheum ſtadia xxx. Maritima tenent. Eleutherolacones, ſic nempe ij appellantur, quos Imperator Auguſtus Spartanorum dominatu liberauit. Mari verò tota incingitur Peloponneſus, parte ea excepta, vbi Corinthiorum Iſthmus eſt. Fert autem Laconicum mare conchylia, ex quibus ad infecturam veſtium purpura comparatur, nobilitate ſolis iis, quæ in rubro mari capiuntur, inferiora. Vrbes quidem Eleutherolaconum XVIII. extant, quarum prima ab Aegiis deſcendẽtibus eſt Gytheum, deinceps Teuthrone, Las, Pyrrhichus, ad Tœnarum Cenopolis, Oetylos, Leuctra, Thalamæ, Alagenia, Gerenia, & ad mare propius multo vltra Gytheum Aſopus, Acriæ, Bœæ Zarax, Epidaurus Limera, Braſiæ, Geronthræ, Marios: Atque hæ quidem

quidem reliquæ ſunt Eleutherolaconum vrbes, cum ante quatuor & viginti fuiſſent. Cæterę, quas iam perſequar, in curias eas deſcriptas eſſe, ſciat qui hæc leget, quę Spartana ciuitate continentur, quæque cum eo cenſentur, neq; ſuis legibus vtuntur, vti quæ iam enumeratæ ſunt: Gytheatæ nemini omnino mortalium origines ſuas acceptas referunt, ſed Herculem, & Apollinem, memorant, cum in certamen de tripode deſcendiſſent, iam lite dirempta, oppidum communi ope, atque conſilio condidiſſe: Quare in foro ſua ſunt dis ipſis poſita ſimulachra. Proximè eſt Liber pater, & in diuerſa fori parte Apollo Carnias. Eſt item Aeſculapij ædes cum æreo ſigno, ſine lacunari: Tum deo dicatus fons, & Cereris ſacroſanctæ delubrum: Ad ea Neptuni Gœauchi ſignum: Quem verò Gytheatæ ſenem nominant, & in mari habitare dicunt, Nerea eſſe coniicio: Et è verſibus illis Homeri, in quibus Thetidi ſermonem tribuit, nomen hoc duxiſſe interpretor..

Vos agite interea ponti vada lata ſubite,
Viſuræ æquoreumq; ſenem, & penetralia patris.

Sunt hac in regione portę quæ Caſtorides nuncupantur. In arce Mineruæ ædes, & ſignum. A Gytheo ſtadia tria diſtat la-

pis,qui Ocioſus dicitur, Oreſtem aiunt, cum ibi ſediſſet inſania liberatum. Ex rei euentu lapis ille Iupiter vocatus eſt Cappotes Dorienſium lingua. E regione Gytheo,Cranæ inſula eſt,in qua Alexandrum rapta Helena,cum ea primum con greſſum Homerus dixit: Quare in continentis terræ aduerſo litore Veneris eſt Migonitidis ædes,quod eſt ac ſi Coniugalis dixeris: ac regio illa tota Migonium vocatur, templum quidem Alexandrum tradunt faciundum curaſſe: At Menelaus octauo fermè poſt Troiæ euerſionem anno,domum incolumis reuerſus, proximè ad Migonitidis, ſignum Thetidis,& deæ Praxidicæ,quaſi Vindicatricis dicas dedicauit. Libero verò patri ſupra Migonium ſacer mons eſt,quem vocant Laryſium: Eo in loco vere ineunte feſtos agitant dies. Sacri cum alias referunt cauſas, tum quòd ibi primum vuam maturam repererunt. Ad Gythei læuam ſtadia ad XXX. progreſsis in continenti terra muri ſunt Trinaſi,ſic enim appellatur locus ille, quem ego caſtellum non oppidum fuiſſe arbitror, ac nomen ei inditum à paruis inſulis,quæ contra litus ſunt numero tres. A Trinaſo ſtadia circiter LXXX. ruinæ murorum abſunt, Helos vbi

vbi olim vrbs fuit. Iam ſtadia procul x x x. oppidum eſt maritimum Acriæ. Illic quæ ſpectentur digna matris Deûm ædes, & è marmore ſignum: Et hoc quidem operum omnium vetuſtiſsimum eorum, quæ extant apud Peloponneſios matri Deûm dicata, prædicant, qui Acrias incolunt. Nam Magneſij qui in Sipyli parte ea ſunt, quæ ad Aquilones conuerſa eſt, ſuper ſaxo, quod appellant Coddinum, ſignum eiuſdem deæ habent, longè omnium antiquiſsimum: Brotean verò illud Tantali filium feciſſe perhibent. Acriatæ Nicoclen Olympionicen ediderunt, qui binis ludis de curſu palmas v. tulit. Monumentum Nicocli erectum eſt inter gymnaſium, & eam murorum partē, quæ cum portu coniuncta eſt. Ab eadem maritima parte ſupra Acrias ad ſtadia fermè c x x. abſunt Geronthræ. Eam vrbem celebrem ante Heraclidarum in Peloponneſum aduentum, Dorienſes, quorum erat in poteſtate Lacedæmon, euerterunt: pulſiſque veteribus incolis, Coloniā deduxerunt: Aetate quidem mea ciuitas hæc in Eleutherolaconum cenſum refertur. In ipſa via, quà Geronthras ab Acriis iter, pagus eſt, qui Priſcus dicitur. Geronthris Martis delubrum, & lucus. Sacra ibi fa-

ciunt anniuerſaria,quibus fœminis eſt interdictum. Circa forum dulcium aquarũ fontes ſunt.In arce Apollinis ædes,& ſigni ex ebore caput,quòd fuit reliquũ vnà cum vetuſtiore templo ignis aboleuit. At Marios,aliud Eleutherolaconũ oppidum, à Geronthris diſtat ſtadia c. Priſcum ibi eſt dis omnibus commune templum.Proximus lucus multis irriguus fontibus. Sunt & in Dianio fontes.Perennibus quidem aquis æquè atque alia regio Marios abundat.Pagus eſt ſupra oppidum Glyppia,& hic interior à mari. Et ad alterum à Geronthris pagum Selinuntem nomine,via eſt ſtadiûm xx. Ab Acriis tam à mediterranea,quàm à maritima parte ſtadia abeſt lx.oppidum Aſopus. In eo Romanorum Imperatorum templum , & ſupra oppidũ ſtadia plus minus xii. Aeſculapij fanum eſt. Deum ipſum Philolaum nominant , quod eſt ac ſi Publicolam dicas.Oſſa ea,quibus in gymnaſio honos habetur,ſunt illa quidem inſigni magnitudine,hominis tamen fuerunt. Eſt & Mineruæ in arce ædes,cognomento Cypariſſiæ.Ad imam arcis partem ruinæ ſunt oppidi,quod Achiuorum Paracypariſsiorum nuncupatur. In his item finibus eſt Aeſculapij fanũ:quod ab Aſopo diſtat ſtadia l.

regiun

regiunculam Hyperteleaton vocant. Excurrit in mare procul ab Aſopo ſtadia c c. promontorium, quam Aſini maxillam nominant. Eſt in ipſo Mineruæ templũ ſine ſigno, & tecto, factum tradunt ab Agamemnone. Eſt & Cinadi monimentum, fuit & hic Menelai gubernator. Infra promõtorium aperit ſe Bœiaticus ſinus, in cuius extremo cornu Bœæ vrbs eſt. Eius fuit conditor Bœus, vnus de Herculis filiis. E tribus ciuitatibus, Etiade, Aphrodiſiade, & Sida, colonia deducta: Illarum verò priſcarum vrbium duas in hũc ſinum tempeſtate delatum Aenean dum in Italiam fugeret condidiſſe ferunt, & alteram de filiæ Etiadis nomine appellaſſe. Tertiæ à Sida Danai filia nomen datum. Ex his ciuitatibus profugi, cum quærerent vbi conſiſterent, reſponſum acceperunt, Dianam quo loco vrbem conderent monſtraturã: In terram expoſitis ſe lepus oſtẽdit, quem ſecuti tanquam viæ ducem, cum ille ſe ad Myrtũ recepiſſet, eo ipſo in loco vbi myrtus illa fuit oppidum munierunt. Stirpem eandem nunc etiam colunt, & Dianam celebrant Seruatricem. In Bœenſium foro Apollinis delubrum eſt, & alia in regione Aeſculapij. Serapidis verò, & Iſidis fragmenta abſunt Bœis haud amplius ſtadia

VII. Ad læuam huc euntibus adſtat Mercurij è marmore ſimulachrum. Et inter ru dera facile conſpici poteſt Aeſculapij, & Hygeæ templum. Contra Bœas Cythera ſita ſunt, ad Plataniſtuntem (ab ea enim parte vt minimum diſtat à continenti inſula hæc) ſed ad Plataniſtuntem promontorium, ab eo promontorio, quod in ora, Aſini maxillam diximus appellari nauigatio intereſt ſtadium XL. Habent maritima Cytherorum Scandean nauale. A Scandea ad ipſa Cytherorum mœnia aſcenditur ſtadium X. via. Eſt illic Vraniæ Veneris fanum, eorum omnium, quæ apud Græcos Veneri dicata ſunt maximè priſcum. Deæ ſignum cum armis eſt. A Bœis ad ea quæ ſupra Malean promontorium ſunt, nauigantibus ſtagnum eſt, quod Nymbæum nominant. Prope Neptuni ſignum recto ſtatu, & mari vicina ſpelunca, in qua dulcis aquæ fons. Frequens eſt locus circunquaque incolentium hominum multitudine. Malean prætervectis ad C. ferè ſtadia, vicus eſt Apollini ſacer, in ipſis Bœatarum finibus, cui nomẽ Epidelium. Quæ enim eo in loco viſitur Apollinis effigies eadem eſt, quæ olim Deli dedicata fuit. Nam cum eſſet Delos totius olim Græciæ emporium, eáque ſola religione munita,

con

contra omnes omnium iniurias, incolas tueretur, exortus eſt Menophanes quidã Mithridatis copiarum dux, qui vel ſuapte inſolentia, vel regis imperio impulſus (homini enim ad pecuniam omnia referenti, facile diuina quæſtu inferiora ſunt) in inſulam, cum murorum, tum armorum præſidio carentem, cum claſſe inuaſit: Vbi & peregrinis qui illic tunc forte erant, & ciuibus cæſis, negotiatorum pecunia direpta, donariis compilatis, coniugibus Deliorum, & liberis ſub corona venditis, ipſam etiam vrbem ſola æquauit. In ea populatione Barbarorum quidem effigiem, de qua diximus, petulanter ſede ſua motam in mare abiecit: Ea maris æſtu in Bœatarum fines delata, loco nomen dedit Epidelium. Verum dei iram neque Menophanes, neque Mithridates ipſe effugit. Non multo enim poſt Deli calamitatem, cum in altum proueheretur, qui eius manus effugerant negotiatores, hominẽ occiderunt: Mithridaten verò coëgit deus ipſe manus ſibi conſciſcere. Cum amiſſo iam regno, à Romanis huc illuc pulſus nuſpiã poſſet conſiſtere: ſunt qui illum dicant ab vno de Barbaris mercenariis magni beneficij loco impetraſſe vt ſe cõficeret. Has violati numinis pœnas impij homines de-

derunt. Finitima eſt Bœatis Epidaurus, Limera cognomento, abeſt ab Epidelio ſtadia circiter c c. Eſſe verò eam coloniam aiunt non Lacedęmoniorũ, ſed Epidaurio rum, qui intra Argiuorũ fines ſunt. Cum enim Legati ab Epidauriis publice in Coon inſulam ad Aeſculapium miſsi, ad hãc agri Laconici oram appuliſſent, ſomniis quibuſdam monitos, ſedem eo in loco ſtatuiſſe memorant. Quin anguẽ etiam quẽ ſecum Epidauro abduxerant è naui elapſum, in mare ſe demerſiſſe, quare & viſis per quietẽ, & eo prodigio adductos ibi conſtitiſſe, & ſibi oppidum communiſſe. Extant quo loco ſe è conſpectu anguis eripuit, aræ Aeſculapio dedicatæ inter ſponte enatas oleas. Progreſsi ad dexterã ſtadia circiter duo aquam videant, quæ Inûs dicitur: Palus eſt parua, qua lata eſt, qua verò ſubſidit alte deſcendens. In eam feſto Inûs die ſolenne eſt panificia porricere, ea ſi demergantur, ſecunda ei qui porrecerit promitti autumant, contra verò aduerſa, quoties illa aqua reiecerit. Eandẽ habere portẽdẽdi vim dicuntur Aetnę mõtes Crateræ: Abiiciunt enim in eas homines cum ſigilla argẽtea, & aurea, tum verò cuiuſuis generis victimas: Ea ſi abſumpſerit ignis, læta ſibi nunciari: contra ſi regeſſerit, male euen

le euenturum ei à quo illa miſſa fuerint interpretantur. Prope viã, quæ Bœis ad Limeran Epidaurum ducit; in Epidauriorũ finibus Dianæ Limnatidis delubrũ eſt. Oppidum ipſum non procul à mari in eminenti loco ſurgit: Quæ ſpectentur digna illic ſunt Veneris fanum, & Aeſculapij, in quo ſimulachrum marmoreũ ſtantis habitu: Tum in arce Mineruæ ædes, & ad portum Iouis cognomento Seruatoris. Promontorium in Pelagus ſub ipſa vrbe excurrit, cui nomen Minoa. Sinus qui hac in parte portum efficit, nihil ille quidem à cæteris differt maris in Laconiæ latus irruptionibus. Litus quidem ipſum calculis abundat, figura & colorum varietate ſpecioſis. Ab Epidauro ſtadia ferme c. Zarax abeſt, hæc ora portum habet valde appellentibus idoneum, ſed enim ex omnibus Eleutherolaconum ciuitatibus hæc in primis magnis afflicta eſt cladibus. Nam & Cleonymus Cleomenis filius, Ageſipolidis nepos, hoc vnũ Laconici nominis oppidũ deleuit. De Cleonymo, quæ res poſtu lauit alio loco diximus. Ad Zaraca aliud quidẽ nihil inſigne eſt: In portus duntaxat extremis finibus Apollinis delubrũ eſt, & ſimulachrũ Citharã tenens. Hinc ad mare ſtadia circiter vi. progreſsi, atq; inde a d

mediterranea reuerſis ſtadiá prope x. Cyphantũ,ſic enim populi illi ſunt appellati, ruinæ ſe oſtendunt. Et inter ea Stethæum Aeſculapij fanũ cum ſimulachro marmoreo. Eſt ibidẽ ſaliens frigidiſsimæ aquæ è ſaxo prorũpẽtis: Atalantã à venatione ſiti laborãtẽ,cũ ſaxũ illud cuſpide percuſsiſſet aquã elicuiſſe ferũt. Braſię extremũ hac in parte Eleutherolaconũ ad mare oppidum eſt,diſtat à Cyphãtibus ſtadia c c. nauigatione. Incolæ ea ſermonibus vulgarũt,quę neutiquã alij Gręcorũ populi cõfitẽtur. Semelen quidẽ Ioui Liberũ patrẽ peperiſſe, à Cadmo verò deprehenſam cũ puero recẽs nato in arcam coniectã,eam arcam æſtu iactatã,in fines ſuos expoſitã: Ibi Semelen, quæ iam mortem obierat,à ſe magnifice ſepultam,ſuperſtitem puerum educatum: Eam fuiſſe cauſam,quod vrbs ſua,quæ ad illud vſque tempus Oreatæ appellata fuerat,iam mutato vocabulo Braſiæ dicerentur,ſumpto nomine,ab arcæ in eam oram appulſu,quando ætate etiã noſtra quæ maris æſtu ad terram deferuntur, ἐκβιβράζεσθαι, id eſt maris agitatione propelli à multis dicuntur. Addunt & alia huiuſmodi Braſiatæ: Inò profugã in agrum ſuum veniſſe, ibi Liberum patrem alendum ſuſcepiſſe: Antrum monſtrant, vbi illa infantem

cau

enutrierit,& campũ appellant Bacchi hortum. Templa illic ſunt Aeſculapij vnum, Achillis alterum: Solennes etenim ludos Achilli faciunt. Eſt Braſıs paruum, & molliter in mare excurrens, promontorium: In eo ſigilla pileata videas nihilo pedalibus maiora,non facile dixerim Caſtorúmne,an Corybantum ea nominibus finxerint. Tria certe ſunt ea figura, quibus quartũ accedit Mineruæ ſimulachrũ. Ad Gythiis dexteram Las eſt, citra mare ſtadia x. procul à Gythio xl. Habitatur nunc oppidum in medio montium trium interuallo, Ilij: ſic enim ex ipſis vnum appellant, Hamæ, & Cnacadij: Priſcis quidem temporibus in Aſiæ montis vertice ſitum fuit,cuius hac ipſa etiamnum ætate ruinæ monſtrantur,& ante muros ſignum Herculis,& de Macedonibus erectum tropheum. Pars fuit ea Philippi copiarũ,cum in Laconiæ ille fines inuaſit. Palantes hi à cetero exercitu,digreſsi orã infeſtã populationibus reddiderant. Inter eas ipſas ruinas tẽplũ extat Mineruę cognomẽto Aſię. Pollucẽ,& Caſtorẽ erexiſſe tradũt, quo tẽpore è Colchica expeditiõe reduces reuerterũt: Fuiſſe verò & Colchis Aſiæ Mineruę fanum. Profectos quidẽ cum Iaſone Tyndarei filios ſatis habeo cognitum: Quod

verò Mineruam Aſiam Colchi colant: id ſcilicet à Lacedæmoniis acceptum ſcribo. Prope vrbem eam, quæ nunc incolitur, aqua eſt, quam à colore Cagaconem nominant. Proximum illi aquæ gymnaſium, in quo priſcũ Mercurij ſignum. In eo monte, quod Iliũ diximus appellari delubrum eſt Liberi patris, & in ſummo iugo Aeſculapij. In Cnacadio Carneus Apollo. A Carneo ſtadia plus minus xxx. abeſt vicus intra ipſos iam fines Spartanorum, Hypſus nomine, vbi ſunt Aeſculapij, & Dianæ ædes, Daphneæ cognomento. Ad mare in promontorio Dianæ eſt ædes Dictynnæ, cui feſtos quotannos dies agitant: Ad dexteram promõtorij exit in mare amnis dulcem potantibus aquam, ſi quiſquam alius, fundens: Habet fontes ſuos in Taygeto monte. Prope abeſt haud plus v. ſtadia in vico, cui Aræno nomen, Laë ſepulchrum, & ſuper monimento ſtatua. Ab eo oppidum conditum tradunt incolæ, interemptum verò ab Achille, quem huc veniſſe credunt, cum à Tyndareo Helenam ſibi depoſceret. At enim verius quis dixerit Lan à Patroclo interfectum, cum vnus hic fuerit de Helenæ procis: Nam Achillen Helenam nunquam petiſſe, vt leue habeatur argumentum, quod in eo carmine, quo

illuſtres fœminæ enumerantur, nulla ſit Achillis mentio: Homerus certe, in ipſo fermè operis ſui initio, Achillen ſcripſit, pro ſuo in Atrei filios ſtudio, non Tyndarei ſacramento vllo adactum, ad Troiam veniſſe. Iam verò idem poëta quo loco ludos exponit, dicẽtem facit Antilochũm natu eſſe ſe grãdiorem Vlyſſem, ac ipſum Vlyſſen dum quę apud inferos viderat narraret Alcinoo, inter cætera videre ſe voluiſſe Piritthoum, & Theſeum, viros ætate ſua ſuperiores: Et Helenam quidem à Theſeo raptam ſcimus, quo fit, vt quadrare neutiquam poſsit, Achillem vnum de Helenæ procis fuiſſe. Progreſsi longius à monimento, fluuium videant in mare influentem, cui Scyras nomen, ſine nomine ante fuerat: hoc verò nominis tum accepit, cum illum claſſe intrauit Pyrrhus Achillis filius, ad Hermiones nuptias è Scyro proficiſcens. Trans amnem eum vetus delubrum eſt orſum ab ara Iouis. Interior à mari XL. ſtadia à flumine recedit Pyrrhichus oppidum, ab eodem Pyrrho Achillis filio nuncupatum non defuerunt qui dicerent: alij verò ab vno de Curetum deorum numero. Sunt etiam qui Silenum è Malea profectum, hic habitaſſe dicant. In Malea quidem educatum Silenum declarant

no vllus per eam ſpecum ſubter terram ſubeat,neque veri omnino cuiquam ſimilę videri poſsit deorum vlla eſſe ſubterranea regna,quo animi cōueniant,èvita cum exceſſerint.Hecatæus quidem Mileſius rem non abſurdam commentus eſt.In ea cauerna immanem, ac tetrum ſerpentem Luſtrum habuiſſe, qui ſit iccirco inferorum canis dictus,quod quem morſu impetiſſet, ſubita eum veneni vi mori ſtatim neceſſe eſſet. Eum ſerpentem ab Hercule ab Euryſtheum pertractum. Homerus verò (is enim primus Ditis canem, quem Hercules extraxiſſet,appellauit)neque nomen ei proprium impoſuit, neque de eius figura quidquam eſt fabulatus, vti de Chimæra. Poſteriores & Cerberum appellarunt, & cum cætera cani feciſſent ſimilem, tria dixerunt capita habere:Cum tamen Homerus vt homini familiare animal canem dixit,ſic qui draco fuiſſet inferûm canem appellaſſe videri poſsit. In Tænaro, & alia ſunt ſacra monimenta,& Arion Citharœdus delphino inſidens:De Arione quidem, & delphino,quæ audierat, retulit Herodotus,vbi res geſtas Lydorum exponit. Ego ſanè ad Emporoſelenem delphinum vidi, qui puero, à quo ſanatus fuerat,cum à piſcatoribus vulnus accepiſſet, quaſi merce-

dem

dem curationis penderet, dicto ſe audientem præbebat, & eundem quocunque ille iuſsiſſet dorſo tranſuehebat. Eſt in eodem Tænaro fons, qui nihil iam, quod cum admiratione intueamur, habet: Olim introſpicientibus portus, & naues aiunt ſpectandas præbuiſſe: Aquæ miraculum illud fœmina quædam ſuſtuliſſe dicitur, cum in ea pollutam veſtem abluiſſet. Ab ipſo promontorio mari ſtadia circiter XL. præteruectos, oppidum excipit Cœnopolis, Tænarum ante appellatum: Eſt in eo Cereris fanum, & ad mare Veneris ædes, & eiuſdem deæ ſtantis habitu ſignum è marmore. Illinc digreſsis ſtadia procul XXX. Tænari vertex, Thyrides, id eſt Feneſtræ dicuntur, & Hippolæ vrbis ruinæ monſtrantur: Inter eas Mineruæ Hippolætidis ſacellum extat. Non magno abeſt interuallo ciuitas Meſſa, & portus, à quo ad Oetylum ſtadia interſunt CL. Heros à quo ciuitas nomen habet, ortu Argiuus fuit, Amphianacte Antimachi filio genitus. Sunt in Oetylo quæ ſpectentur digna Sarapidis templum, & in ipſo foro Carnei Apollinis ſimulachrum. Ab Oetylo ad Thalamas via in longitudinem ſtadia propè LXXX. patet: In via Inûs fanum, & oraculum viſitur: In eo futura dormientes prouident:

Conſul

Conſulentibus enim per ſomniorum viſa quæ opus eſt dea denuntiat. Erecta ſunt ex ære ſigna in ea fani parte quæ ſub diuo eſt, Paphiæ vnum, Solis alterum. Quod in delubro ipſo eſt, non ſatis ſe illud aperte oſtendit. Coronamentis omni ex parte velatum, ex ære & ipſum eſſe dicunt. Fluit è ſacro fonte ſuauis hauſtu aqua, Lunæ nuncupant. Thalamatis Paphia non eſt vtique patrium numen. Diſtat à Thalamis ſtadia xx. Pephnos maritima ciuitas. Parua adiacet inſula nihilo omnino ingenti ſaxo maior: Ei quoque Pephnos nomen eſt. In ea Caſtores primum in lucem editos Thalamatæ memorant, quod ipſum in cantico quodam ſuo dixiſſe Alcmanem me certe non fugit. Enutritos quidem Pephni negant, ſed à Mercurio Pellanam deportatos. In ea tam puſilla inſula ſub diuo ænea ſunt ipſorum gemellorum ſigilla, nihilo pedalibus maiora: Ea & ſi hybernis vndis vehemẽter ſaxum verberatur, loco tamen nihil mouentur, quod miraculo quidem eſt, & illud ferè haud multo minori, quod formicę conſpiciuntur vulgaribus albicante colore diſsimiles. Eam inſulam ſuorum fuiſſe olim finium cõtendũt Meſſenij: Ea propter gemellos ipſos, maiore ſe quàm Lacedæmonios ꝓpinquitate attingere. A

Pephno ſtadia xx. abſunt Leuctra,quę ciuitati nominis origo, non habeo dicere, quòd ſi à Leucippo,vti Meſſeniis placet,Perieris filio nuncupata eſt,hoc illud eſſe arbitror,quòd præ dis cæteris Aeſculapium colunt,cum Arſinoë Leucippi filia natum putent. Marmorea ſunt cum Aeſculapij ipſius,tum Inûs diuerſa in parte ſigna.Aedes ibi erecta eſt Caſſandræ Priami filiæ, cuius ſimulachrum ab incolis Alexandræ nomine colitur. Sunt & Apollinis Carnei ſigilla. Huic enim deo honorem,ritu eodem habent,quo è Lacedæmoniis Spartiatæ.Leuctris in arce Mineruæ templum,& ſimulachrum eſt:Cupidinis in ipſo oppido ædes,& lucus,qui perenni aqua hyeme irrigatur:Folia vere ex arboribus quæ decidunt,ne exuberante quidem aqua aliò deferuntur.Quod verò in maritima Leuctrici agri parte,noui acci diſſe ætate mea, ſcribere non grauabor. Immiſſus in ſyluam ignis ventorum vi,magnum arborum numerum exuſsit. In ea tunc parte,quæ ſtirpibus maximè erat denudata,repertum eſt Ithomatæ Iouis ſignũ ita locatum,vti quæ dedicantur locari ſolent: Eo maximè teſtimonio nitũtur Meſſenij,dum Leuctra contendunt olim ad fines ſuos pertinuiſſe.Sed nihil omnino prohibet, quin vt priſcis

etiam

etiam temporibus Leuctra Lacedæmonij tenuerint: Ab ipſis potuerint Ithomatæ Ioui honores haberi. Cardamyle quidem, cuius fecit mentionem Homerus, vbi dona pollicentem Agamemnonem facit, Lacedæmoniis paret, cum à Meſſeniis eam ſeiunxerit Cæſar Auguſtus. Prope abeſt à mari Cardamyle ſtadia VIII. Leuctris LX. Eſt ad Cardamylen in ipſo litore ſacer Nerei filiarum lucus: In eum enim locum Nymphas è mari narrant prodiiſſe, vt Pyrrhum Achillis filium ad Hermiones nuptias ſparta contendentem ſpectarent. In ipſo oppido Mineruæ ædes eſt, & Carneus Apollo, quem patrio Dorienſium ritu venerantur. At quam vrbem Enopen Homerus appellat, & ipſa Meſſenici nominis eſt: Facit autem nunc cum Eleutherolaconibus, ætate noſtra Gereniam nominant: In ea Neſtorem ſunt qui educatum dicant, alij verò huc confugiſſe capta ab Hercule Pylo. Gereniæ Machaonis Aeſculapij filij monimentum, & eiuſdem religione nobile fanum viſitur: Nam & ab ipſo Machaone morbis hominum medelas monſtrari putant. Sacram ei regiunculam Rhodon nuncupant. Simulachrum eſt ex ære ſtatu recto: Caput corona velatur, quam Ciphon patria lingua vocant Meſſe-

nij. Interfectum ab Eurypylo Telephi filio dixit Machaonem, qui carmina ea fecit, quæ Ilias parua dicitur. Quare non ab re illud in ſacris, quæ Pergami in Aeſculapij fiunt, ſeruari ſcio, vt cum hymnos à Telepho exordiantur, nihil Eurypylo laudationis impertiant, quin & illum in eo templo nominari nefas habent, quòd ſcilicet eum ſciant interfectorem Machaonis fuiſſe. Oſſa quidem Machaonis à Neſtore ſeruata dicunt. At Podalirium, cum Ilio deleto redirent Græci, tempeſtate Syron, quæ incontinenti Cariæ vrbs eſt, incolumem delatum ibi conſediſſe tradunt. In Gereniorum agra mons eſt Calathion, & in eo Cloeæ ſacellum, cui ſpecu proximum, anguſto admodum aditu: Sed qui introierint multa, quæ admirentur, ſpectare poſſunt. A Gerenia ad ſuperiora iam mediterrana x x x. procul ſtadia venientes, excipit Alagonia oppidulum: Fuit aliquando & hæc vna de Eleutherolaconum ciuitatibus. Quæ ibi ſpectentur digna ſunt Liberi patris, & Dianæ templa.

*

PAVSANIAE

MESSENICA SIVE LIBER IIII.

MESSENII regionis ſuæ, ab ea parte quam ad Laconas partinere Rex voluit, ad Gereniam fines habent, qui ſaltus nũc Chœrius dicitur. In hac primos incolas vicatim habitaſſe proditum eſt. Mortuo autem Lelege, qui in ea Græciæ parte, quæ nunc Laconica dicitur, ab eo verò tunc Lelegia appellabatur, imperauit. E filiis natu maior Myles ei in regnum ſucceſsit : Polycaon, quòd erat minor, priuatam egit vitam, ad illud vſque tempus, quo Argiuam vxorem duxit Meſſenen Triopæ filiam, Phorbantis neptem. Ea, patris dignitate, & opibus, quibus ille tunc præ cæteris Græcis maximè florebat, elata, virum in ordinẽ redactum perpeti non potuit. Comparatis itaque ab Argis, & Lacedæmone auxiliis, in hanc ipſam regionem Polycaon inuaſit, déque vxoris nomine Meſſenen vniuerſam nominauit. Vrbes verò & alias condidit, &, in qua regni ſedem eſſe voluit, Anda-

niam. Nam antequam Thebani ad Leuctra prælium cum Lacedæmoniis commiſiſſent, atque inde Meſſenen, quæ hac etiam ætate extat ſub Ithome condidiſſent, nullam omnino exiſtimo vrbem eo nomine nuncupatam. Adducor autem non minimum Homeri verſibus. Nam cum ille in populis enumerandis qui ad Ilium ſuos quiſque duces ſecuti venerunt, Pylon Arenen, & alias nonnullas recenſens, nullam prorſus Meſſenes mentionem fecit: Satis verò aperte idem in Odyſſea populum fuiſſe, nõ ciuitatem vnam Meſſenios ſignificat.

Nam pecus ex Ithaca rapuit Meſſenia pubes.

Apertius verò vbi de Iphiti arcu loquitur.

Meſſenen conuenit vterque ſub tecta Ortilochi.

Ortilochi domum in Meſſenia paruum oppidum Pheras innuit, quod ipſemet exponit, quo loco de Piſiſtrati ad Menelaum aduentu agit.

Iam Pheras veniunt magni ſub tecta Dioclis,
Qui ſatus Ortilocho.

Primi igitur huius regionis imperium Polycaon Lelegis filius, & vxor eius Meſſene tenuerunt. Ad hanc ipſam Meſſenen Magnarum dearum initia Caucon Eleuſine veniens deportauit: Fuit Caucon Cleni filius, Phlyi nepos, Phlyũ ipſum Atheniéſes

ſes è terrâ genitum memorant, quibus facile aſſentitur Muſæi hymnus Lycomidis factus in Cererem. Magnarum verò dearũ initia, multis poſt Cauconem annis, Lycus Pandionis filius quã auguſtiſsima quámque celeberrima vt eſſent effecit. Lucum hac etiam ætate Lyci nominant, vbi ille antiſtites miſteriorum luſtrauit: Et eſſe in Meſſenico agro Lyci ſaltum teſtatur eo verſu Cretenſis Rhianus.

Horrentémque Lyci ſaltum, iugáque aſpera Elæi.

Quòd autem Pandionis Lycus fuerit filius, qui ſunt ad Methapi effigiem verſus aperte declarant: Nam & Mathapus quoſdam initiorum ritus reformauit. Fuit hic quidem Athenienſis patria initiorũ, opertorúmque, & cuiuſuiſmodi ſacrorum deſignator. Idem verò & Cabirorum Thebanis initia conſtituit, & iuxta Lycomidarũ ſeptum imaginem cum inſcriptione dedicauit. Ea inſcriptio cum alia, tum in primis quæ ad Methapum pertinent teſtatur.

Mercuriíque vias luſtraui, ac tecta parentis:
Primigenæ populis monſtraui ſacra puellæ:
Hic vbi Magnarum inſtituit ludicra dearum
Meſſene, Phlyus Clenum, Caucanáque Clenus
Quæ docuere patres: mirum mihi contigit illud,
Cuncta Lycus quare priſco Pandione cretus.

Andaniam magnis portarit Myſtica Athenis.

Indicat inſcriptio ad Meſſenen veniſſe Cauconem Phlyi nepotem: Alia præterea de Lyco,& illud in primis,veterem initiorum ſedem Andaniam fuiſſe: Et conſentaneum ſanè mihi videtur Meſſenen, & Polycaonem, in qua vrbe ſuam ſibi regiam poſuiſſent,in eadem ſacrorum etiam religionem conſtituere voluiſſe. Equidem nõ mediocre adhibui ſtudium, vt diſcerem ecquinam Polycaoni è Meſſene liberi geniti eſſent: Euolui itaque & librum quæ magnæ Eœæ inſcriptæ ſunt,& Naupactia carmina omnia,præterea,quæ verſib. Cinæthon,& Aſius de Gentilitatibus perſcripſerunt, neque omnino quicquam huc quod pertineret comperi: Nam cum magnæ teſtentur Eœæ,cum Polycaone Butæ filio fuiſſe nuptam filiam Hylli Herculis filij Euæchmen,in illis certe nulla prorſus vel de Meſſenes viro,vel de ipſa Meſſene mentio.Iam verò ætatibus fermè quinque (vti mea fert opinio)exactis, cum nullus iam omnino de Polycaonis poſteris eſſet ſuperſtes,accerſitum aiunt in regnum Meſſenij Perierem Aeoli filium: Ad eum veniſſe Melaneum præſtantem arcu, & ſagittis virum,quíque ob artis eius excellentiã ab Apolline genitus credebatur: Huic

à Peri

à Periere partem eã regionis attributam, quæ Carmaſium nunc, Oechalia tunc dicta eſt, accepto ſcilicet ab vxore Melanei nomine. Theſſali verò, & Eubœenſes (vt omnis fermè eſt de Græciæ rebus controuerſa hiſtoria) ita inter ſe diſsident, vt illi Eurytium (vicus eſt hic ætate noſtra prope deſertus) Oechaliam priſcis temporibus vrbem dicant fuiſſe. Ab iis quæ hac de re ſunt Eubœenſium ſermonibus prodita, nihil ferè diſſentit Creophylus in Heraclea ſua. At Mileſius Hecatæus, in Scio Eretrici agri partem Oechaliam eſſe ſcripſit. Verum Meſſenij cum alias ob rationes probabiliora quàm cæteri mihi dicere videntur, tum in primis ob ea, quæ de oſsibus Euryti poſterius commemorabimus. Perieri geniti ſunt è Gorgophone Perſei filia Aphareus, & Leucippus. Hi patre mortuo in Meſſenia regnarũt: Authoritate tamen ſuperior fuit Aphareus. Hic dum regnaret Arenen vrbem condidit, noménque ei impoſuit à filia Oebali vxore ſua, & eadem ſorore, ex vna & eadem matre genita: Etenim cum Oebalo nupta fuit Gorgophone. Ac bis quidem iam de ea nobis ſermo fuit, in ſuperioribus libris iis, quos de Argolica, & Laconica terra cõſcripſimus. Hic ipſe itaque Aphareus &

vrbem in Meſſenia Arenen condidit, & Neleum Crethei filium, Aeoli, qui cognomento appellatus eſt Neptunus, nepotem, patruelem ſuum, Peliæ ex Iolco minas fugientem, domo recepit ſua, & agri ei partem maritimam aſsignauit: Qua in parte & aliç erant vrbes, & Pylos, in qua regiam ſuam conſtituit Neleus. Venit autem Arenen & Lycus Pandionis filius, quo tempore & ipſe Aegei fratris ſui metu Athenis profugit: Atque hic quidem Magnorum deorum Orgia Aphareo, & eius liberis & Arenæ vxori Adaniam deportata tradidit, id ſcilicet ſecutus, quod eodem in loco Meſſenen Caucon initiauerat. Aphareo filij duo fuere, Idas natu maior, & virtute præſtantior, minor Lynceus: Is (ſi cui credi quæ poſsint Pindarus dixiſſe videatur) oculis fuit tam perſpicacibus, vt in quercetis per medios arborum truncos cerneret. Hic an liberos reliquerit compertum non habeo: Idas quidem filiam habuit Cleopatram ex Marpeſſa, quæ Meleagri vxor fuit, quamuis eam quam Meleager duxit, qui Cypria fecit carmina, Proteſilai fuiſſe filiam dixerit: Eius nempe, qui appulſis ad Troiam Græcis, in terram primus deſcendit: Huius vxorem Polydoram fuiſſe: Ex ea filiam genitam, quæ Me-

leagro Oenei nupſerit: Quòd ſi ita eſt, tres à Marpeſſa, perpetua ſerie, amiſsis viris ſemetipſas iugularunt. Atenim poſteaquã Apharei liberi cum gemellis patruelibus ſuis de pecore dimicarunt, & Lynceum Pollux occidit, Idas verò fulmine ictus fato ſuo perfunctus eſt, Apharei domus tota maribus omnibus conſumptis deleta eſt: Tunc Meſſeniorum imperium ad Neſtorem Nelei filium delatum, penes quem cum cætera omnia, tum verò quæ Idæ regno continebantur, fuerunt: Iis tamen populis exceptis, quibus Aeſculapij liberi, imperarunt. Aeſculapij enim filios è Meſſenia tradunt ad obſidendam Ilion veniſſe: Natum ſiquidem Aeſculapium Arſinoë Leucippi filia, non Coronide. Ac Triccam ſanè deſertum, quendam in Meſſenia vicum appellant, verſus Homeri in teſtimonium afferunt, quibus Machaonem Neſtor ſagitta percuſſum ſolatur: Neque enim inquiunt tantam omnino beneuolentiæ ſignificationem illi dediſſet, niſi & vicini, & gentilis caſu regis commotus fuiſſet. Confirmantur hæc quæ de Aeſculapij liberis dicuntur, quod & Machaonis monimentũ Gereniæ oſtenditur, & Pheris fanũ Machaonis liberûm. Iam verò cõfecto bello Troiano, cum diem ſuum poſt reditum

Neſtor

Neſtor obiſſet, reduces poſtliminio Dorienſes cum Herculis liberis duabus poſt ætatibus è Meſſenia Nelei poſteros eiecerunt. Porro hæc quaſi cumulus quidem eorum fuerint, quæ ad Tiſameni res pertinuerunt: Verum & illud reſtat exponendum. Cum Temeno Dorienſes Argos aſsignaſſent, ab illis Creſpontes terram ſibi Meſſeniam depopoſcit, quippe qui Ariſtodemo natu fuit maior: Ariſtodemus enim ipſe è vita iam exceſſerat. Theras verò Auteſionis filius maiorem in modum Creſphonti aduerſabatur: Thebanus ille quidem, Polynicis Oedipi filij atnepos. Tutelam enim is tunc Ariſtodemi filiorum gerebat, quòd eorum erat auunculus: Vxorem ſiquidem duxerat Ariſtodemus Auteſionis filiam nomine Argian: Cupiebat Creſphontes Meſſeniam ſibi aſsignari: Quare Temenum rogat rem vt ſorti committat: Ille in ſitulam, cum eam iam aqua compleſſet, ſortes mittit, re ita conſtituta, vt ſors vtra prior exiſſet, illi Meſſenia adiudicaretur: Ac ſub dole quidem Ariſtodemi liberûm ſortem è ſiccata ſole argilla, Creſphontis è coctili laterculo fecit: Quo factum eſt, vt illa ſoluta, hæc conſtiterit, & per eam Creſphonti Meſſenia obtigerit. Neque verò priſci

Meſſenij à Dorienſibus eiecti ſunt. Nam facile illi & Creſphonti nouo regi paruerunt,& Dorienſes in agri partem receperunt, atque eo libentius, quòd inuidioſa iam erat apud ipſos regum ſuperiorum potentia,qui erant ab Iolco oriundi. Vxorem verò Creſpontes Meropen duxit Cypſeli filiam Arcadum regis, è qua cum alios ſuſcepit filios, tum verò qui natu minimus fuit, Aepitum. Ac ſibi quidem, & liberis regiam Stenycleri exædificauit, cum ante reges alij ab initio,& ipſe etiam Perieres Andaniæ habitaſſent: Poſtea verò quam Arenen muniuit Aphareus, in ea cum liberis imperij domicilium habuit. At Neſtori, eiúſque poſteris Pylos regia fuit: Poſtremo Creſpontes Stenycleri regem habitare voluit. Hunc potentiores, quod populariter nimis plebem eſſet amplexus, eiúſque liberos, præter Aepytum, occiderunt. ſolus enim Aepytus, quòd apud Cypſelum maternum auum educabatur, parenti,& fratribus ſuperſtes fuit: Illum iam adoleſcentem Arcades in Meſſeniorum regnum,& vnà cum Arcadibus Dorienſium reges,& Ariſtodemi filij, Scimus,& Temenus, reſtituerunt. Aepytus paterno regno recepto patris primum interfectores, quíque eius fuerant cædis au-

thores

thores vltus eſt: Deinde conciliata ſibi obſequiis nobilitate, plebe largitionibus delinita, eò peruenit honoris, vt Epitidæ poſteri iam omnes appellati ſint, cũ ante Heraclidæ dicerentur. Huius filius Glaucus à patre accepto imperio, par illi fuit in omnes ordines officio, & æquitate, eorum verò cultu multo ſuperior: Etenim cum in Iouis fano, quod in Ithomes vertice fuit apud Dorienſes Polycaoni, & Meſſene non colerentur, Glaucus illis vt ſui liberentur honores inſtituit: Idémque Machaoni Aeſculapij filio in Gerenia rem diuinam fecit, & Meſſene Triopæ filiæ ſolita heroibus decerni, munera dedicauit. Cuius pietatem Iſthmius eius filius imitatus Gorgaſo: & Nicomacho Pheris templum erexit. Iſthmio Dotadas genitus, qui ad cætera naualia quæ tunc in Meſſenia fuerunt, vnum Methonæ muniuit. Succedit Dotadę filius Sybotas: Is vt reges Pamefo amni anniuerſaria ſacra facerent iuſsit, & vt ante Magnarum dearum, quæ ipſo etiam regnante Andaniæ celebrabantur initia, Euryto parentarent. Iam verò Phinta regnante Sybotæ filio, Apollini primum Meſſenij ſacrũ, & virorum chorum Delon miſerũt: Iis canticum, quo Deum ſalutarent (Proſodiũ appellant) fecit Eumelus, & hæc certe carmi-

na ea

na ea ſunt quæ ſola Eumelum feciſſe pro comperto habetur. Huius ipſius Phintę tēporibus diſcordiarum ſemina (incertū quanam ex cauſa) inter Meſſenios, & Lacedæmonios extitere. Cauſa tamen huiuſmodi memoriæ prodita eſt. In Meſſeniorum finibus Dianæ Limnatidis cognomento templum fuit, commune Dorienſibus, Meſſeniis, & Lacedæmoniis, nulli præterea ciuitati. Ad illud templum miſſas à ſe de more virgines violatas à Meſſeniis Lacedemonij commemorant, ac regem etiam ſuum Teleclum Archeladæ filium, Ageſilai nepotem, Doryſſo, Labota, Echeſtrato, Agide, proauis oriūdum, iniuriam propulſare conantem, interēptum: Ipſas quidem virgines dedecus voluntaria morte redemiſſe. At Meſſenij longe diuerſa fama vulgarūt: Ad templum venientibus primoribus à Teleclo inſidias factas: Nam cū Meſſeniā Lacedæmonij propter agri bonitatem in primis appeterent: diſpoſuiſſe illum impuberes in morem virginum ornatos, cum pugionibus qui illos ex improuiſo ſedentes adorirentur: Ibi Meſſenios ad vim arcendam accurriſſe, & cum Teleclum ipſum tū verò impuberes omnes illos occidiſſe: Lacedæmonios quidem, quòd eſſet facinus publico conſilio patratum conſcios à ſe

iniur-

iniuriam profectam, neque res vnquam repetiſſe, neque regis ſui cædẽ vt vlciſcerentur in animum induxiſſe. Hæc ab vtriſque prodita ſunt : Credat verò quiſque proinde ac in alterutram ſit ſtudiis ciuitatem propenſior. Poſt hæc exacto fermè ſeculo vno Alcamene Telecli filio Spartæ imperante, ex altera verò regia familia Theopompo Nicandri filio, qui per poſteritatis gradus VI. à Charillo, Polydecte, Ennomo, Prytanide, Eurypontе deſcendit. In Meſſeniis verò Antiocho Androclis filio, Phintæ nepote, vtriuſque populi ſimultas in apertum bellum erupit. Priores Lacedæmonij arma cepere: Cauſa fuit eiuſmodi, vt, ad permouendos pacatos etiam, & integros animos nedum odio corruptos, & exulceratos, & qui in belli cupiditatem iam plus nimio incubuerant, grauis, & ipſa rei quaſi figura æqua videri potuerit: Iure tamen & diſceptatione controuerſiam omnem dirimere non fuiſſet difficillimum futurum. Res ita propemodum geſta eſt. Polychares quidam Meſſenius fuit, cum cætera minimè obſcurus, tum verò Olympica palma nobilitatus. Quarta enim Olympiade, cũ apud Eleos vnicũ eſſet de ſtadio certamen victor renũtiatus eſt. Is boues habuit multas, quibus

alend

alendis cum propria non ſuppeditarent paſcua, locauit eas Spartano homini Euæphno in ipſius agro paſcendas ea mercede, vt eſſet fœturæ particeps. Erat eiuſmodi vir ille, vt perfacile quæſtui fidem poſthaberet. Is in Laconiam nauibus veniens, pecus mercatoribus venum dedit, atque inde quaſi inopinatæ rei nuntius vltrò ad Polycharen venit prædones excurſione in eum agrum compaſcuum facta, boues ſibi illas per vim, & ſimul bubulcos abegiſſe: Quæ cum prope iam Polycharæ perſuaſiſſet, interuenit his ſermonibus de bubulcis vnus, qui à mercatoribus aufugerat. Hic Polycharen apud dominum acerbè expoſtulans, redarguit: At ille cum pernegare non poſſet, ad preces confugit, ſupplexq; id ſibi vt ignoſceret cum Polycharen ipſum, tum eius filiós rogabat: (magnam enim vim in hominum natura cum alia habent multa, tum nihil eſt lucri cupiditate ad animos cogendos valentius) Indicauit Euæphnus quanti boues venditæ eſſent, ac ſe precium repoſiturum, ſi Polycharis filius ſecum iſſet, repromiſit. Cum eo itaque à patre iuuenis miſſus eſt. in Laconiam vbi ventum eſt, fœdius multo addidit ille ſceleri ſcelus. Adoleſcentem enim interfecit. Eius rei immani-

tate grauiter (vti par fuit) commotus Polychares Lacedæmonem veniēs, ad reges, & Ephoros de filij cæde aſsidue, multiſq; cum lachrymis querebatur: Exponebat inſuper quas ab eo homine, quem ſibi hoſpitem adſciuerat: cuiq; præ cunctis Lacedæmoniis fidem habuerat, iniurias accepiſſet. Verum cum eadem apud omnes magiſtratus iterando nihil omnino ad rei pœnam profeciſſet, iam mentis parū compos, furoríque ſuo nimio plus indulgens, in quemcunque incidiſſet Lacedæmoniorum, eum tanquam hoſtem morte multabat. Eius belli itaque cauſas Lacedæmonij prę ſe ferunt, tum quòd Polychares ſibi deditus non eſſet, tum quòd Teleclū oppreſſiſſent, poſtremo quòd ſimultates cū Meſſeniis haberent ſuſceptas, ob commiſſam à Creſphonte in ſortitione fraudem. Contra de Teleclo dicunt Meſſenij, quæ à me iam ſunt expoſita: Aepytum verò oſtendunt Creſphontis filium ab Ariſtodemi filiis reſtitutum: Non fuiſſe id facturos ſi quid illis cum Creſphonte fuiſſet diſsidij. Deditum à ſe non fuiſſe Polycharen, quòd neque ipſi dedidiſſent Euæphnum: Voluiſſe tamen ſe, vel apud Argiuos qui vtriuſque ciuitatis eſſent conſanguinei, vel in Amphictyonum conſilio cauſam

cogn

cognoſci: Voluiſſe rem eandem Areopagitarum ſententiis committere, quod iudicium illud de cæde apud Athenienſes iampridem fuerat conſtitutum. Verum non eam bellandi cauſam Lacedæmoniis dicunt fuiſſe, ſed cum alios Græciæ populos, tum ſe quoque illos immodica dominandi cupiditate inflammatos per calumnias opprimere voluiſſe: In exemplum Arcadas, & Argiuos adducunt, quorum fines carpendi, finem nullum Spartani fecerint: Commemorant præterea Crœſi donis delinitos, primos è Græcis cum Barbaris amicitiam iniſſe: Quo ſanè tempore Crœſus, & alios Aſię populos, & Cariæ continentem terram, quam tunc Dorienſes incolebant, imperio ſuo adiecerit: Addunt Delphici Apollinis templo à Phocenſium ducibus direpto, eius ſacrilegij non priuatim ſolum Spartæ reges, & optimates, verum & ipſum publice Ephororum magiſtratum, ac Senetum participem fuiſſe. Illud certe non prætermittunt, quo facile arguant, Lacedæmonios nihil lucri cauſa non ſemper auſos: quod ſocietate ſe cum Apollodoro Caſſandriæ tyranno cõiunxerint, ſed cur poſtremum hoc factum tam acriter inceſſant Meſſenij, non eſt mihi propoſitum hoc loco

D 2

diſquirere. In Apollodori quidem tyrannide tollenda, & ſi neque tam diu, neque tanto animi ardore bellatum eſt, Caſſandrenſium tamen calamitates, facile Meſſeniorum infortunia adæquarunt. Et ad huiuſmodi ſanè cauſas vterque populus belli initia refert. Cum vtrinque, vti ſuperius à nobis eſt expoſitum, factæ eſſent iniuriæ, venere ad Meſſenios Lacedæmoniorum legati, qui dedi ſibi Polycharen poſtularunt: At Meſſeniorum reges relaturos ea de re ſe ad populum reſponderunt, ac deinde per publicas literas quod populus iuſſiſſet Spartanos reſcituros. Quare cum profecti iam eſſent legati, concione vocata, ſententiæ dictæ ſunt valde diuerſæ. Androcles enim Polycharen authorem mpij & nefarij facinoris dedendum omnino cenſebat: Antiochus verò cum alia contra dixit, tum illud in primis miſerrimum fore Polycharen ante oculos Euæphni pœnas pendere: Enumerabat quàm grauia eſſent futura, quæ perpeti illum neceſſe foret. Poſtremo eò contentio euaſit, vt à ſua alterutrius factione arma caperentur. Verum facile, ac breui finem habuit ea dimicatio: Nam qui cum Antiocho erant, multo ſuperiores numero cum eſſent, & Androclen ipſum, & earum partium

tium optimum quenque interemerunt. Antiochus cum ſolus regnum occupaſſet, per literas Spartanis denuntiat ſe iis iudicum conſiliis, quæ ante nominauimus, totam controuerſiam commiſſurum. At illi nihil omnino tabellariis reſpondiſſe dicuntur. Paucis poſt menſibus cum in demortui Antiochi locum regnare cœpiſſet eius filius Euphaës, Lacedæmonij neque per fecialem bellum Meſſeniis indixerunt, neque omnino aperte eorum amicitiæ renuntiarunt: Verum quàm maximè potuerunt, clandeſtinis conſiliis bello apparato, iuſiurandum conceperunt, non eſſe arma ſe poſituros, neque bellãdi diuturnitate (ſi bellum in longinquum tempus duceretur) neque vllius cladis magnitudine, priuſquam agros, & vrbes Meſſeniorum vi captas imperio adieciſſent ſuo. Hæc ante iurati noctu copias Amphean duxerunt. prouincia decreta eſt Alcameni Telecli filio. Fuit Amphia in Meſſenia Laconiæ finitimũ oppidum, non magnum illud quidem, ſed in præcelſo colle ſitum, circunfluens aquarum perennium copia: Opportunus maximè viſus eſt locus, vnde omnis ſe belli apparatus effunderet: Irruptio itaque facta eſt apertis, cum abeſſent cuſtodiæ portis: Meſſenij qui ſunt intus

deprehenſi omnes ad vnum interfecti, in ipſis cubilibus alij: alij verò cum ad aras deorum ſupplices confugiſſent, pauci omnino periculum effugerunt. Hæc prima fuerunt in eo bello ſuſcipiendo Lacedæmoniorum exordia. Altero verò nonæ Olympiadis anno, quo Meſſenius Xenodochus de ſtadio victor renuntiatus eſt, cum Athenis nondum forte annui magiſtratus ducerentur, quòd ſcilicet ciuitas ea Melanthi poſteros, qui ſunt Medontidæ appellati, primum quidem in ordinem re dactos, æquo iure & legibus magiſtratum gerere iuſsit: Deinde cauit ne vltra annos x. imperium continuarent. Quo itaque tēpore Amphea capta eſt, Aeſimides Athenienſis Aeſchyli filius quintū iam annum ſummæ reipu. præerat. Cenſui verò antequam bellum perſcriberem, de Meſſenio homine res geſtas, temporum ordinem, & fatalem caſuum varietatem exquirere. Hoc certe bellum, quod à Lacedæmoniis, eorúmque ſociis cum Meſſeniis, & iis populis, qui auxilia Meſſeniis miſerunt geſtum eſt, non ab iis, qui priores arma ceperunt, nomen duxit, vti Perſicum, & Peloponneſiacum; ſed à Meſſeniorum clade Meſſenicum eſt appellatum, ſicuti & illud quòd ad Ilium Græci geſſerunt,

ſunt,peruicit vſus vt Troianum,non Græcum appellaretur. Hoc ipſum Meſſenicũ bellum perſcripſere Rhianus Benæus verſibus,ſoluta oratione Prienenſis Myron. Sed eorum neuter à belli initio ad finem perpetua ſerie eſt omnia perſecutus. Nam arbitratu vterque ſuo partem eius belli ſibi quam voluit aſſumpſit. Myron ab Ampheæ euerſione exorſus omnia deinceps conſcripſit quæ vſque ad Ariſtodemi mortem conſecuta ſunt, atque cum hiſtoriæ ſuæ finem præſcripſit. At Rhianus belli primordia ne attigit quidem, verum ea duntaxat, quæ poſt Lacedæmoniorum à Meſſeniis defectionem euenerunt,neque ſigillatim omnia literis mandauit. De poſtrema verò pugna, quæ ad foſſam,cui Magnæ nomen,commiſſa eſt,deque Meſſenio Ariſtomene, cuius maximè cauſa hanc feci de Rhiano, & Myrone mentionem, quòd is ſcilicet omnium maximè Meſſeniorum nomen virtute ſua illuſtrarit: De eo inquam non ſatis accuratè egit in commentariis ſuis Prienenſis Myron, cum Rhianus nihilo minus Ariſtomenem ſuis verſibus, quàm Achillem in Iliade Homerus exornauerit. Cum itaque inter illos non ſatis conueniat, reliquum mihi illud eſt,vt eorum alterius non vtriuſque,

authoritatem ſequar. Rhianus quidem maximam veritatis de Ariſtomenis præſertim ætate rationem habuiſſe videtur. Myron verò, quòd facile ex aliis eius ſcriptis cognoſcas, atque ex hoc in primis Meſſenico eius opere, parum omnino quàm probabilia diceret attendit. Scriptum enim reliquit Lacedæmoniorum regem Theopompum ab Ariſtomene interfectum, paulo ante quàm è vita decederet Ariſtodemus: Cum Theopompum neque in prælio, neque alio quouis mortis genere occidiſſe compertum habeamus, niſi confecto demum bello, quando hic ille Theopompus fuit qui bello finem impoſuit. Eius rei teſtimonio ſunt Tyrtæi elegi.

Regi olim noſtro diuum curæ Theopompo
Per quem Meſſene denſa choris capitur.

Viguit itaque, mea quidem opinione, Ariſtomenes poſteriore bello. Cuius res geſtas, cum ad eam belli partē noſtra oratio peruenerit, accuratius perſequar. Meſſenij vbi primum captam Ampheam cognouerunt, ex eorum ſermone qui illius noctis cladem effugerant, ex omnibus ciuitatibus in vnum ad Stenyclerum conuenerũt. Vbi vocato ad concionem populo, optimi quique priore loco, ac poſtremo rex ipſe exterritos hominum animos ob Ampheæ

oppreſsionem confirmarunt,cum dicerēt, nō eſſe protinus de vniuerſi belli exitu ex vnico aduerſo caſu iudiciū faciendum,neque omnino eſſe ad id bellum gerendum quā ſe apparatiores Lacedæmonios:Illos quidē ad res bellicas longioris tēporis afferre exercitationem:ſibi verò neceſsitatem impoſitam ad excitandos ad virtutē animos acriorē.Cauſam præterea ſuam fore dis ipſis fauorabiliorē,cum & fines ſuos defenderent,& hoſtes ipſi nulla iniuria laceſsiſſent.Hæc & alia huiuſmodi cum dixiſſet Euphaës,concionē dimiſit,& exinde Meſſenios omnes in armis habuit. Nam & tyrones ad belli munia erudiendos curabat,& veteranum militē aſsidua exercitatione confirmabat.Interea Lacedæmonij in hoſtilem quidē agrum incurſiones faciebant: Verum,quippe qui ſuum illum iam eſſe interpretarentur,neque arbores ſuccidere,neque villas demoliri, prædam tantum,ſi quā nacti eſſent,agere,frumenta,fructúſque alios aſportare, vrbes præterea aliquot oppugnare aggreſsi,nullam omnino expugnarunt,cum & propugnaculis,& firmioribus præſidiis munitæ eſſent,quin per irritos conatus multis acceptis vulneribus retrocedere coacti,poſtremo oppidorum oppugnationibus prorſus

abſtinuerunt. Populabantur rurſus Meſſenij maritimos Laconiæ fines,& quæ circa Taygetũ erant arua omnia. Quartus iam mẽſis exierat poſt captã Amphean,cũ Euphaës Meſſeniorũ alacritate cõfiſus,quorũ animos ira in Lacedæmonios ardere vide bat,ac ſimul ſatis iam ratus per aſsiduas exercitationes ad rei militaris ſcientiam profectũ,educturum ſe exercitũ edixit:ſeruiſq; vt ſe ſequerentur imperauit cũ mate ria,& omni iaciendi valli inſtrumento. Id cum Lacedæmonij reſciſſent ex iis,qui ad Amphean in præſidio erant,& ipſi copias eduxerũt ſuas. Erat in Meſſeniorũ finibus campus ad ſigna cõferẽda alioqui idoneus, niſi quod profundior eum alueus diuidebat. Ad eum alueum ſuam inſtruxit aciem Euphaës. Imperatorẽ Cleonnin declarauerunt. Equites,& leuẽ armaturã paüciores vtrinq; quingenis Pytharatus,& Antãder ducebant. Vbi in vnũ acies cõcurrere,grauem armaturam, vtrinque magno animi ardore pro inueterato odio impreſsionem faciẽtẽ,medius alueus cohibuit. Equites verò,& leuis armatura,quę numero,& virtute prope par fuit,ſupra aluei interuallum præliũ inierunt. Anceps diu certamẽ. Interea dum acriter dimicatur,iubet Euphaës ſeruos iacto vallo tergũ,& latera ſui

agminis aggere munire. Pugnantes itaque nox oppreſsit, cum iam ipſa etiá frōs circa alueum munita eſſet. Quare cum prima luce conſilio Euphais animaduerſo facile intellexerunt Lacedæmonij, neque ſibi pugnandi poteſtatem fore cum Meſſeniis, qui iam è caſtris non prodirent, & ad ea obſidenda, cum imparati ad id veniſſent, nullam in promptu eſſe facultatem. Domum itaque reuerterunt. Deinde qui conſecutus eſt anno, cum iuuentuti ſeniores ignauiam, & iuriſiurandi contemptum exprobrantes, graue conuitium facerent, aperte altera in Meſſenios expeditio ſuſcepta eſt. Rex vterque Theopompus Nicandri filius, & Alcamenis Polydorus (deceſſerat enim Alcamenes ipſe) exercitū eduxerunt. His cum agmine ſuo occurrerunt Meſſenij: ad pugnámque laceſsiti, aduerſa acie in hoſtem contenderunt. Læuo Lacedæmoniorū cornu Polydorus, Theopompus dextero præfuit: Mediam aciem ducebat Euryleon, ortus Lacedæmone, Thebis à Cadmo oriundus. Aegei enim filius cum eſſet, ad Oeolycum, Theran, & Auteſionem quinto poſteritatis gradu origines ſuas referebat. Iam verò contra dextrum Lacedæmoniorum cornu Antāder, & Euphaës: aduerſum ſiniſtrū, quòd Polydorus

regebat,ſtetit Pytharatus. In medio acie Cleonnis.Cùm prope iã eſſet vt ſigna con ferrent, progreſsi in medium duces ſuos vtrinq; ad rem ſtrenue gerendã cohortati ſunt. Ac Theopõpus quidẽ ſuos pgrbreui, Lacedæmoniorũ more,oratione adhortatus,memores eſſe iubere,concepti contra Meſſenios iuriſiurandi,veniſſe tẽpus monere,quo maiorum ſuorum,qui finitimos armis ſubegerãt,facile gloriã adæquarẽt: Materiã habere ipſos iam,& maiores rem gerendi,& imperio ſuo vberiorem multo agrum adiiciendi. At Euphaës longiore quàm Spartanus vſus eſt oratione. Nihilo plura tamen & hic dixit quàm tẽpus pati poſſe videretur. Non eſſe de agro tantũ,& fortunis propoſitũ certamẽ:habere ſe præ oculis quæ victos maneret ſors:Coniuges, & paruulos liberos in ſeruitutem abductum iri:Iis verò,qui iam adoleuiſſent,leuiſsimam pœnam mortẽ fore:Ea modo ſi abſque contumelia,& cruciatu cõtigiſſet: Futurum vt deorum templa diriperentur, ſua cuiúſque patria incendio deleretur: Neque verò ſe inanes rumores iacere:Minime obſcura vnicuique documenta eſſe poſſe calamitates eas, quas belli initio, qui ad Amphean oppreſsi ſunt, paſsi fuerant: redimi hanc euẽtorum atrocitatem

hon

honeſta morte poſſe. Facilius eſſe multo priuſquam vincerentur, cum adhuc æquo marte pugnarent, alacritate hoſtes ſuperare, quàm fracta iam virtute inclinantem fortunam reſtituere. Hæc Euphaës. Vbi verò ducum iuſſu claſsica cecinerunt, curſu Meſſenij in hoſtem effuſi, impreſsionē fecerunt: Quippe qui ira concitati, mortem cupidius oppeterēt: & pro ſe quiſque prior pugnæ aleam experiri feſtinaret. Lacedæmonij & ipſi greſſum contra alacriter tulerunt. Cauerunt tamen quàm maximè ne turbatis ordinibus acies ſolueretur. Cum iam propè eſſet vt congrederentur, primum minis, armorum motu, ac trucibus ſe inuicem oculis laceſſebant. Contumeliæ etiam vtrinque iactatæ, Lacedæmonij ſeruos eſſe ſuos Meſſenios dicere, Nihilo illos quidem Ilotis liberiores. At contra Meſſenij ad impium illos facinus aggreſſos, qui incenſi dominandi cupiditate, cognatis ſuis negotium faceſſerent: Et cum aliorum qui Dorico nomini patrij eſſent di, tum verò Herculis ipſius numina læderent. Iam verò cum à probris ad manus ventum eſſet, acriter ſe vicißim impellere. Maiore verò impetu hoſtem Lacedæmonij trudebant. Vrgebat iam vir virum comminus: & bellandi quidem ar-

te:

te, atque exercitatione ſuperiores erãt Lacedæmonij, quinetiã numero: Erant enim in eorum poteſtate finitimi iam prope omnes: Iidémque eius belli ſocij, & Aſinæi, ac Dryopes ab Argiuis ætate vna ante, ſedibus ſuis pulſi, cum Lacedæmonem ſupplices veniſſent, iam neceſsitate adducti arma coniunxerant. Contra leuem verò Meſſeniorum armaturam Cretenſes venerant ſagittarij, mercede conducti. Meſſenios quidem cum futura, ſi victi eſſent, deſperatio tum pariter mortis contemptus incitabat: Cum & quæ paterẽtur omnia, iis, qui patriam ſuam maximè illuſtrem eſſe vellent, neceſſaria potius, quàm grauia ducerent: Quæ verò facerent, quo alacritatis eſſent pleniora, eo magis ad hoſtis conatus debilitandos appoſita. Et eorum ſanè multi extra præſidia ſua exilientes, præclara edebãt ſummæ virtutis facinora: Quin & in iis, qui lethalibus acceptis vulneribus iam propè animam agerent, vigor ille apparebat, qui ſolet à deſperatione proficiſci. Audiebantur mutuæ cohortationes. Viuentes namque, & integri, ſaucios hortabantur, vt priuſquam fato ſuo defungerentur, ſe dignum aliquid gererent, quo poſſent mortem cum voluptate oppetere. Saucij rurſus, cum dilabi iam vires ſentirent,

rent,

rent. neque poſſent amplius ſpiritum retinere, ſuperſtites monebant, ne ſe deteriores eſſent, ne ve cōmitterent, ſua vt mors, nihil omnino patriam iuuiſſe videretur. At Lacedæmonij pugnæ initio, neque ſe viciſsim adhortabantur, neque ad rem pręclare gerendam, eandem quam Meſſenij alacritatem afferre videbantur. Verum, qui à pueris bellicas artes eſſent edocti, ſe intra denſiorem phalangem continebant, quod hoſtem ſperabant, neque tamdiu in acie perſiſtere, neque in armis laborē, nec vulnera perpeti poſſe. Sua in vtraque acie declarandæ virtutis propria ſtudia fuere, ac certum ſe & proprium mentis propoſitum oſtendebat. Commune illud fuit vtriſque: quod nemo cædem vel deprecabatur, vel in pecunia ſalutis ſpem repoſitam habuit. Diffidebant enim fortaſſe propter odij magnitudinē, ſe quicquam profecturos. Et, quod caput fuit, indignabantur ſe non priores mortem aduerſario obtuliſſe. Iam qui hoſtem interficiebant, neque ſe glorioſe iactabant, neque probra omnino vlla iaciebant: In neutram enim erat partem ſpes propenſior, vtri eſſent vtris è certamine ſuperiores diſceſſuri. Accidebat in primis inſignis illis mors, qui iacentem ſpoliare aggreſsi, vel eminus, nudata ali-

qua parte corporis, miſsilibus figebãtur, vel cõminus de improuiſo, cum aliud agerent cædebãtur, vel ab iis ipſis etiã, quibus ſpolia detrahebant, adhuc ſpirantibus confodiebantur. Fuit & regum ipſorum illuſtris dimicatio. Theopompus intemperantius ſe in Euphaën infeſto telo intulit. Euphaës in ſe vadentem conſpicatus, Antandrum appellãs: Nõ ſunt, inquit, quę Theopõpus molitur diuerſa à Polynicis, à quo oriundus eſt, caſu. Ille enim, cum aduerſus patriam ab Argis exercitum duxiſſet, ſua manu fratrem occidit, & ab eo viciſsim eſt interemptus. Iſte etiam quærit Herculis poſteritatem eodem parricidij ſcelere contaminare, quo Lai, & Oedipodis familia ſe polluit. At enim non diſcedet ille ſatis lætus à prælio. Hæc dicens, & ipſe in hoſtem inuaſit. Ibi præliũ, quòd fatigatis in vtraque acie militibus iam prope elangueſcebat, confirmatis corporibus, & aucto mortis contemptu acrius exarſit: quare primis congreſsibus, primæque ſignorum collationi, inſtaurata pugna, prope ſimilis, ſi quibus forte ſpectare licitum fuiſſet, videri potuit. Poſtremo Euphais globus, qui è lectiſsimis viris conſtabat, verſa iam propè immodica illa audacia in furorẽ, virtute etiam ſua vſus, in aduerſum hoſtẽ impetu
facto,

facto, Theopompum ipſum loco deturbāt, & qui circa eum erant in fugā vertūt. Ibi alterum cœpit Meſſeniorum cornu grauiter laborare: Cum enim Pytharatus cecidiſſet, qui in ea agminis parte ſteterant, duce iam amiſſo, & ordines deſeruerunt, & animum non parum deſponderunt: Non tamen aut fugientes Meſſenios Polydorus, aut Lacedæmonios eſt Euphaës inſecutus. Satius enim Euphaës, & Meſſeniorum principes eſſe putarunt laborantibus ſuis opem ferre: Non tamen cum Polydoro, eiúſue cohorte manum cōſeruerunt. Nox enim iam omnia tenebris obduxerat. Ipſos etiam Lacedæmonios, quo minus fugientem hoſtem inſequerētur, plurimum quidem locorum ignoratio deterruit: Retardauit eos etiam patria diſciplina: Traditum enim à maioribus morem religioſe tuentes, in fugam verſos hoſtes non vrgebant cupidius, quòd prouidētius curandū putabant, ne turbarētur ordines, quàm vt fugientes cæderent. Media vtrinque acies, hinc Euryleōte, illinc Cleonni duce, æquo marte pugnauit. Nox ſuperueniens certamen diremit. Cōmiſſum eſt hoc præliū ex vtraq; parte graui maximè peditum armatura. Equeſtres enim copię, & paruæ fuere, & nihil omnino memoria dignum geſſe-

runt. Nondũ enim Peloponneſij equitãdĩ peritiam fuerãt adepti. Expediti verò Meſſeniorum, & Lacedæmoniorũ Cretẽſes ſagittarij, ne congreſsi quidẽ ſunt, quòd more maiorum vtrique in pedeſtris aciei ſubſidiis ſteterant. Poſtero die ſub primã lucẽ neutri pugnam aggredi, aut erigere trophæum occuparũt. Vbi iam proceſsit dies de cadaueribus tollendis per caduceatores pactis induciis, ad ſuos ſe vterq; exercitus humãdos cõuertit. Poſt eam pugnã, Meſſeniorum res multis cœptæ calamitatibus affligi: Primum quidẽ quòd immodica fuerat in vrbiũ præſidia erogata pecunia: iam vnde exercitũ alerẽt non habebãt: Deinde & ſeruitia ad Lacedæmonios perfugere: Poſtremo peſtilens morborum vis, & ſi in vniuerſo omnino non eſt graſſata, magnã tamẽ rebus cunctis perturbationẽ attulit. De ſumma rerum cõſulentibus, placuit oppida omnia, quæ longius à mari abeſſent deſerere, In Ithomẽ verò montẽ ſecedere. Erat in eo, oppidum non ita magnũ, cuius factam eſſe ab Homero in Græcorum copiis recẽſendis mentionẽ credunt, cũ Ithomen ſalebroſam dicit. Facta huc ſeceſsione, vetus pomœriũ, quatenus ſat eſſet toti, quæ illuc conuenerat, multitudini, ampliarunt: Erat loci natura caſtellũ egregie munitum:

nitum:

nitum: Nam & mõs ipſe nulli eſt, eorum, qui intra Iſthmum ſunt, magnitudine inferior: Et tũc quidẽ omni ex parte aditu erat difficillimus. Ibi cum cõſediſſent, Delphos mittere ſtatuerunt, qui de belli exitu oraculum conſuleret: Miſſus itaque eſt Tiſis Alcidis filius, vir cum cęteris laudibus præſtans, tum verò diuinandi peritia ſolers: Hunc Delphis redeuntẽ, ex inſidiis Lacedæmoniorum aliquot, de præſidio ab Amphea adoriũtur: Sed enim acriter ſe defendentẽ, & repugnantẽ capere non potuerũt: Hominem certe ſauciandi finem nõ prius fecerunt, quàm vox audita, à quo miſſa incertum, Oraculi nunciũ dimitte. Ac Tiſis quidem ad ſuos reuerſus, regi reſponſum exponit, neq; ita multo poſt ex illis vulneribus diem obiit ſuum. Conuocatis in concionem Meſſeniis oraculum Euphaës recitat, quod fuit huiuſmodi.

Neſcia viri puella genijs inferis
Aepytidum ab alto ſorte ducta ſanguine
Det colla nocturnis ſecanda cædibus.
Vos hæc ad vndas Nallyj facite ſacra
Libenter ipſam virginem dantes neci.

Oraculi voce audita, virgines omnes ex Aepytidarũ familia ſorti cõmiſſæ: Cúmq; Lycisci filia ducta fuiſſet, eã Epebolus vates ſacrari vetuit, quòd diceret, non eſſe è

Lyciſco genitam: Verũ vxorẽ Lyciſci eam ſibi cum ſterilis eſſet ſuppoſuiſſe: Interea dum vates hæc ad populum agit, Lyciſcus clam abducta puella Spartã profugit: Quę res vbi vulgata eſt, cum hominũ mẽtes vehementer cõmouiſſet. Ariſtodemus, & ipſe ex eadem Aepytidarum gente, vir & cæteris vitæ ornamẽtis, & bellica virtute Lyciſco clarior, vltro filiã immolandã obtulit. Verum hominũ plerũque in rebus præclare gerendis alacritatẽ, nihil ferè minus quàm calculos fluuiorũ limus obruit: Nã patriã per filiæ deuotionẽ ſeruare cupiẽti Ariſtodemo, obiecit ſe huiuſmodi offenſio. Meſſenius ciuis, cuius nomen nõ proditur, fortè Ariſtodemi filiã amabat, ac propediem erat vxorem ducturus: Is itaq; ex ſponſu agere puellã vindicans, acriter negare, quæ ſibi deſponſa eſſet, in patris eam amplius eſſe poteſtate, ſuum eſſe, qui ſponſus ſit, in illã ius omne: Qua ratione cum parum proficeret, impudenti mendacio vitiatam à ſe puellã, & grauidã iam eſſe affirmat. Qua pertinacia eò furoris Ariſtodemum impulit, vt filiam ſtatim occiderit, & eius vtero exciſo planè omnibus oſtẽderit non fuiſſe prægnantẽ. Ibi alium iuſsit Epebolus vates filiã deuouere, quòd interpretaretur virginis cæde; quam iratus pater
com

commiſiſſet, litatum ex oraculo non eſſe. Hæc populum docente vate, nihil propius fuit, quàm vt impetu facto, ab vniuerſa cõcione puellæ procus ille interficeretur, quippe qui & Ariſtodemũ parricidij obligaſſet, & ſalutis ſuæ ſpem in dubiũ reuocaſſet. Erat ille Euphai vt qui maximè amicus. Perſuadet itaque Euphaës religione populũ nulla amplius teneri, neque intereſſe à quo ſit virgo cæſa: Ei vehementer Aepytidæ omnes aſſenſi ſunt, quòd nihil malebant eorum vnuſquiſque quàm liberari ſe deuouendæ filiæ metu. Quare facile tumultũ omnẽ regis oratio ſedauit. Ad ſacra deinde & ludos omnes conuerſi. Lacedæmonij de oraculo certiores facti, rebus ſuis magnopere diffidere. Ac reges ipſi in primis ad bellum moliendũ multo ſegniores facti. Anno demũ poſt Lyciſci fugam octauo Lacedæmonij cũ perlitaſſent Ithomen duxerũt: Iam Cretenſes aberãt, & Meſſeniis etiã ſocij minus præſto fuerunt. Suſpecti enim erant Spartanis cũ alij Peloponneſij, tum verò Arcades, & Argiui maximè. Ac Argiui quidem ipſi clam auxilia ad id bellum cõmuni conſilio decreuerũt: Priuatæ militiæ nomine Arcades apertè delectum habuerunt: Sed neque hi ſatis maturè venerunt. Nam oraculi fiducia fa-

cile Meſſenios adduxit; vt belli aleam ex-
perirẽtur ſociorum copiis nõ expectatis.
Fuit hoc ſecundũ prælium. euẽtu ipſo non
aliud valde à ſuperiore: Pugnãtes quidem
lux defecit: Nihil verò eſt in vtroque cor-
nu vel ab his, vel ab illis inſigne ad memo-
riam geſtum. Neutra enim acies quem ab
initio inſtituerat, ordinem ſeruauit. Verũ
fortiſsimi quique in mediũ ſe agmẽ rece-
perunt, ibi multo acerrimum extitit certa
mẽ. Ipſe enim Emphaës audacius quàm re
gem decebat, & intẽperãtius in Theopom
pi cohortem inuectus, vulnera multa, & ea
lethalia accepit: Humi ſtratum, & animam
prope agentem, paululũ tamen etiamnum
ſpirantem, ad ſe rapere Lacedæmonij co-
nati ſunt: Ibi exarſere in pugnam Meſſe-
niorum animi: Incitabat eos in regem
ſuum priſtina beneuolentia, neque minus
retinendi decoris ſtudium. Atque animas
quidem ſuas manifeſto periculo obiicere,
& ad vnũ omnes cædi ſatius ducebãt, quàm
per ſummã ignominiã regi quẽquam ſu-
perſtitẽ eſſe. Euphais caſus, & pugnæ tem-
pus produxit, & vtriuſq; exercitus virtutẽ
incendit. Relatus in caſtra Euphaës, ac pau
lulum recreatus, ſuos ex eo certamine ſen
ſit non inferiores diſceſsiſſe. Paucis verò
poſt diebus è vita exceſsit; cum annos

regnaſſet XIII. ac totum regni tempus cum Lacedæmoniis bellando conſumpſiſſet. Is cum ſine liberis moreretur, regnum populi arbitrio permiſit. Cleonnis, & Damis cum Ariſtodemo contendere, quod ſe cum cætera vitæ dignitate, tum rebus belli geſtis longè præſtantiores putarent. Antander enim in pugna ceciderat, morte pro Auphaē oppetita: Aduerſabantur præterea vatum duorum Epeboli, & Ophionei ſententiæ: Non eſſe dicentium Aepyti, & eius poſterûm imperium homini filiæ cæde polluto decernendum. Obtinuit tamen populi ſuffragio regnum Ariſtodemus. Ophioneus ipſe Meſſeniorum vates, cuius modo mentionem feci, cum ortu cæcus eſſet, huiuſmodi diuinationis genere vtebatur. Quærebat de conſultoribus ſuis quid quiſque vel priuatim, vel publicè egiſſet, exinde futura coniiciebat. Ariſtodemus, vt ad eum redeam, regnum adeptus, ſuis in omnes ordines meritis, tam plebi, quàm optimatibus cariſsimus fuit. In primis verò Cleonnin, & Damin quouis eſt honore dignatus. Idem etiam ſtudioſe ſocios colens, per legatos Arcadum, Argiuorum, & Sicyoniorum primoribus munera miſit. Enimuero bellum Ariſtodemo imperante vtrinque paucis in hoſtilem

agrum populatoribus immittendis,& incurſionibus ſub ipſa meſsis tempora faciendis geſtum. Et cum Meſſeniis quidem miſsi ab Arcadibus milites in Laconicum agrum excurrêre. Cum interea Argiui neutiquam ex profeſſo Lacedæmonios laceſſere auſi ſint, ita tamẽ omnia compararunt, vt contra eos, ſi pugna commiſſa eſſet, omnino prælium cum Meſſeniis inituros appareret. Quintum iam annum regnabat Ariſtodemus, cum ad ſtatum condictum prælij diem (belli enim diuturnitate,& impenſæ magnitudine fracti admodum erãt, ac debilitati) ſui vtriſque ſocij præſto fuere: Lacedæmonios ex omnibus Peloponneſiis Corinthij ſoli iuuere. At Meſſenius in auxilium venere cum vniuerſo exercitu Arcades:& Argiuorum, ac Sicyoniorum lectiſsimi quique. Steterunt in Spartanorum acie media Ilotæ, & finitimi. Cornibus reges imperarunt: Phalange vſi ſunt tam denſa, & cõferta, quàm antea nunquã. Ariſtodemus copias ſuas in hunc modum inſtruxit. Meſſeniis,& Arcadibus, qui corporibus eſſent valentiſsimi, quorúmque virtus maximè eniteret, arma diuiſit optima & lectiſsima. Iis imperat vt Argiuis,& Sicyoniis permiſti comminus cum hoſte congrediantur: Phalangem ſuam laxatis

ordin

ordinibus quàm poteſt longiſsimè, ne poſſet ab hoſte circundari, explicat: Prouidit verò, vt, collatis iam ſignis, à tergo ſui Ithomen montem haherent. Ac graui quidem armaturæ Cleonnin præfecit: Subſtitit ipſe cũ Dami qua in parte leuis fuit armatura, in qua funditores, & ſagittarij pauci fuere: Reliqua turba ad excurſus faciendos propter corporum agilitatem, & armorum leuitatem, maximè idonei fuere thorace, & parmula duntaxat armati: Quòd ſi quibus ea defuit armatura, ij caprarum, & ouium, ferarum etiam, vti luporum, & vrſorum pellibus tegebantur. Maximéque Arcades montium incolæ, iacula ſinguli plura, Lanceas etiam nonnulli prę ferebant. Subſederunt ea Ithomes parte, qua minime poſſent ab hoſtibus conſpici. Et grauis quidem Meſſeniorum, ac ſociorum armatura, cum primam Lacedæmoniorum impreſsionem ſuſtinuit, tum verò in omni præliandi munere virtute prę ſtiterunt. Erant hi numero hoſtibus multo inferiores: Verum lectiſsimi quique cum multitudine, & minimè paribus virtute dimicabant. Quare tam alacritate, quàm pugnandi vſu facile reſtiterunt. Expeditæ etiam cohortes ſigno dato in hoſtem curſim impreſsionem fecerunt, iacu-

lis eminus latera petentes: Nec defuerunt qui audacia incitati maiore, longius progreſsi, cum hoſte comminus manum conſeruere. Ad Lacedæmonij ancipiti periculo circunuenti, cum in quandam veluti deſperationem rem deduci viderent, non tamen aciẽ turbarunt, quin contra leuem armaturam conuerſi, magno conatu, eam vt funderent, conabantur: Sed cum velites facile, nempe quos nulla armorum impedimenta retardabant, ſubterfugerent, trepidatio primum, tum ira vehemens Lacedęmoniis inceſsit. Eſt verò ita natura comparatum, vt homines moleſte ſupraquam dici tur poſsint, ferant, ſi videant rerum euenta virtuti non reſpondere. Quare & qui ex Lacedæmoniis vulnera iam acceperant, & quicunque cæteris locum ſuum retinentibus, primi expeditos adorti fuerãt, in eam partem incumbebant, quo ſe velites illi intuliſſent: Ac retrocedentes, longiore perſequebantur excurſu. At Meſſenij, quo ante cœperant modo eos ipſos qui locum obtinerent ſuum, & cædebant, & miſsilibus figebant: Iam verò ſi inſequerentur illi, auerſi elabebãtur ac rurſus ad ſuos ſe recipientes à tergo vrgebant. Hæc paſsim fuit pugnæ in diuerſa agminis parte forma. Eodẽ tempore ſtatarius vtrinque miles, ordines

con

conſeruans, acrius aduerſis frontibus dimicauit. Poſtremo Lacedæmonij prçliãdi mora, & vulneribus fatigati, & à velitibus nouo quodam more diſturbati, ſoluerunt ordines. Terga iam vertentes iidem velites vel grauioribus affecerunt incommodis. Certum cęſorum numerum in ea fuga prodere difficile fuerit, magnum omnino fuiſſe crediderim. Iam verò aliis domos cuique ſuas reditus periculo caruit. Per pacatum enim agrum tranſiere. At Corinthiis res fuit diſcreminis pleniſsima, ſiue per Argiuorum, ſiue per Sicyoniorum fines reuerterentur. Lacedæmonios accepta quidem clades vehementer perculit, cum tam multos, & eos quidem minime obſcuros amiſiſſent viros. Sed erat illud ferè indignius, quod ſpes reliqua omnis belli eius ex animi ſententia conficiendi erepta videbatur. Miſerũt tamen Delphos, qui Deum de tota belli ratione conſulerent: Iis reſponſum huiuſmodi datum eſt.

Non martis tantùm ſuadet tibi munera Phœbus.
Aſtu capta fuit quondam Meſſenia tellus:
Priſca fraude nouo rurſus capietur ab hoſte.

Quare ad aſtum regibus, & Ephoris cõuerſis, cũ aliud nihil in mentem veniſſet, quod Vlyſſes ad Iliũ fecit, placuit imitari.

Homines enim c. qui ſe perfugas eſſe ſimularēt ad Ithomen ſpeculatum hoſtium conſilia, miſere, atque vt planè perfugiſſe viderentur publico decreto damnati ſunt: Eos ad ſe venientes Ariſtodemus his verbis dimiſit. Nouas eſſe Lacedæmoniorum iniurias, vetera eorundem commenta. Id cum minus vti volebant, cecidiſſet, conati deinde ſunt à Meſſeniis ſocios abducere. Verum ab Arcadibus reiecti (ad eos enim primum legati venere) quominus ad Argiuos proficiſcerentur deterriti ſunt. Ariſtodemus cognitis Lacedæmoniorum conatibus, & ipſe ad oraculum miſit: Reſponſum qui miſsi fuerant retulerunt huiuſmodi.

Ecce manet fato longi te gloria belli,
At Spartana phalanx te vincat fraude caueto:
Nam bene compacta illorum ſi vaſa habeat Mars,
Seu um habitatorem feret alta corona chororū:
Tunc gemini è latebris erumpēt forte ſub auras,
Nec prius euentum rerum lux alma videbit,
Iidem quàm fato gemini fungantur eodem.

Ariſtodemus quidem, & oraculorum interpretes, quid ſibi vellet reſponſum hoc, cōiiciendo aſſequi nequirunt: Non multis verò poſt annis vocem ſuam expoſuit, & ipſo euentu ratam fecit deus. Eo tempore

fortè

forte accidit, vt Lyciſci, eius qui Spartam perfugerat, filia, quam ſecum abduxerat, moreretur: Ad puellæ tumulum cum deſyderio ventitantem patrem, Arcadum equites ex inſidiis eruptione facta capiunt: Ithomen pertractus, & in concionē productus, cauſam perduellionis dixit: Non eſſe patriam à ſe proditam, verum ſecedēdum ſibi putaſſe vatis oratione commotum, qui puellam negaſſet legitimam eſſe: Hæc cum diſſereret, non ante eſt ei habita fides quàm fœmina quædam, quæ Iunonis ſacerdotio fungebatur, in theatrum veniens, ſponte puellam ſe illam peperiſſe confeſſa eſt, & à ſe datam vxori Lyciſci ſupponendam. Nunc itaque venio, inquit, rem occultam indicatura, ac ſimul me vt ſacerdotio abdicem: Erat enim priſca regione apud Meſſenios ſancitum, ſiue vir, ſiue fœmina, quæ ſacerdotium gereret, ſi quem liberûm amiſiſſet, in eius locum ſacerdos vt ſufficeretur. Quare vera eſſe quæ mulier dixiſſet arbitrati, & aliam Iunoni ſacerdotem legerunt, & Lyciſcum capitis periculo liberarunt. Aderat iam viceſimus eius belli annus, cum ad oraculum de belli euentu mitti placuit: Conſultoribus ad hunc modum reſpondit Pythia.

Primus

Primus Ithomæi tripodas circum Iouis aram
Qui ſtatuet decies denos, hic ſorte ſecunda
Meſſenen capiet, mens hæc Iouis inſtrue primus
Ipſe dolos, quîs ſacra ſimul prædicta refelles:
Vtere ſorte tua. fatum his nunc, nunc fauet illis.

Hoc oraculo promittit ſibi victoriam, Meſſenij interpretabantur, eo maximè, quòd cum ipſi intra muros Ithomathæ Iouis ædem haberent, nullo pacto viderentur poſſe Lacedæmonij priores tripodas dedicare. Ligneos certe tripodas faciendos curarunt, quod ad æneos pecunia non ſuppeditabat. Exceptam hanc oraculi vocem, è Delphorum numero neſcio quis Lacedæmonem pertulit. Ibi cum nihil omnino publico conſilio excogitari poſſet ad eam dedicationem occupandam, Spartanus quidam Oebalus nomine, homo genere haud quaquam claro, ſed, vti res indicauit, planè callidus, & ſolers: Is tripodas c. è luto fixit, & in peram abditos, aſſumptis retibus cum venatoris ornatu vrbem agreſti turbæ permiſtus introiit, & ignotus quidem, quippe qui neque in patria ſua vulgo eſſet omnibus notus, quàm primum nox ſuperuenit, tripodas illos fictiles dicauit, atque inde ad ſuos reuerſus, quod actum fuerat expoſuit. Re comperta Meſſenij vehementer commoti ſunt, & facile

ciſe quidem Lacedæmoniorum ſe aſtu deluſos coniecerunt: Multitudinis tamen ſolicitudinem Ariſtodemus cum ea, quam res, tempúſque ferebat oratione, tum verò ſtatuendis ad Iouis aram ligneis tripodibus (fabricati enim iam fuerant) leniuit. Accidit eo tempore vt Ophioneus vates, qui à primo ſtatim ortu cæcus fuerat, oculis vti cœperit, mirabili admodum caſu: Nam cum ingenti capitis dolore laboraſſet ab ea valetudine luminis compos fuit. Aliis præterea prodigiis, cum Meſſeniorũ iam res inclinarent, ac prope in pernitiem laberentur, ſuæ di mentis haud dubias dedere ſignificationes. Dianæ erat Meſſeniis ex ærea ſignum: cum æneis armis. Huic ſcutum ſponte excidit. Cum Ariſtodemus Ioui Ithomatę immolaturus hoſtias adduxiſſet, arietes ſponte incuſsis ad aram cornibus moribundi cecidere. Ad hæc nocturni canes globo facto vlulatum dedere: Mox iidem ad Lacedæmoniorum caſtra concurrerunt. Non hæc ſolum prodigia, ſed viſum etiam per quietem Ariſtodemum exterruit. Viſus eſt in ſomnis videre eum eſſe, armis iam ſumptis, ad pugnã exiturus, victimarum extis in menſa appoſitis, filiã in puella veſte aſsiſtẽtem, & nudato pectore vulnera oſtentãtem: deinde diſturbatis

è men-

è menſa extis,detractis armis, ab ea aurea ſe corona, & albis veſtimentis donari. Dum anxio eſſet animo Ariſtodemus, quod mortem ſibi haud dubie ſomnium illud portendere interpretaretur,Meſſenij enim optimates coronatos,& candida veſte velatos efferunt: Ecce tibi nuntius Ophioneum,vatem videre dediſſe,ac rurſus, vti ab initio,oculis captum: Eſt verò tunc oraculi ſenſus interior patefactus,& planè intellectum eſt,cum dixit ex inſidiis erumpentes duos, & eoſdem in priſtinum ſtatum reuerſos,Ophionei oculos Apollinem innuiſſe. Ariſtodemus itaque vicem ſuam grauiter dolens,quòd filia interempta patriæ nihil profuiſſet,ac ſimul ad patriæ ſalutem ſpei nihil eſſe reliquum facile ſtatuens,ad filiæ tumulum ſibi mortem conſciuit. Vir,quantum humano conſilio conſequi potuit,patriæ ſalutaris, ſed cuius acta,conſultáque omnia Fortuna eluſerit. Regnauit annos VI. & aliquot amplius menſes. Meſſenios Ariſtodemi caſu perculſos,tanta rerum omnium cepit deſperatio, vt de mittendis ad Lacedæmonios deprecatoribus cogitarent: Verum quominus id facerent obſtitit pertinax in hoſtem animus. Concione vocata regem non crearunt: Imperatorem cum poteſtate

ſumma Damin ſurrogarunt. Hic colligas Cleonnin ſibi,& Phylea cooptauit: Tum quaſi mox prælium commiſſurus,ex præſenti rerum copia omnia apparauit: Vrgebat enim obſidio,& ex obſidione victus inopia eiuſmodi,vt iam nihil eſſet magis metuendum,quàm ne mox fame conficerentur. Virtus certe,& animi præſtantia, ac bellandi peruicacia nullo vnquam tempore Meſſeniis defuit. Ducibus poſtremo omnibus, & optimis quibuſque ciuibus amiſsis,menſes cum prope v. perduraſſent,belli eius anno xx. iam penè exacto, Ithomen deſeruere,quod ipſum Tyrtæus verſibus teſtatus eſt.

Anno biſdecimo linquentes pinguia culta,
Montis Ithomei deſeruere iuga.

Finem habuit bellum hoc, anno primo quartæ,& viceſimæ Olympiadis,qua Damon Corinthius in ſtadio vicit: Cũ apud Athenienſes Medontidæ iam decimum, ſummum cepiſſent ciuitatis honorem,& Hippomeni quidem quartus iam exactus eſſet imperij annus. Ac Meſſenij tunc,quibus vel Argis,vel Sicyone,vel in Arcadia hoſpitia fuerunt,in eas ſunt vrbes dilapſi: Eleuſinem verò migrarant,qui è ſacris familiis oriundi eſſent,& iccirco Magnarũ dearum initiis præeſſent. Multitudo reli-

qua,in ſuas ſe quiſque priſcas patrias rece perunt. At Lacedemonij primũ Ithomen ſolo æquarunt: Vrbes deinde cæteras adorti facile expugnarunt: De manubiis verò Amyclæo Apollini tripodas æneos tris dedicarunt: In quorum vnum Veneris, Dianæ in altero, in tertio Cereris & Proſerpinæ ſigna inſiſtunt. Iam verò agri Meſſenici partem Aſinæis, quos Argiui ante eiecerant, eam, quam nunc etiam tenent, aſsignarunt. Androclis etiam poſteris (ſuperſtes adhuc erat Androcli filia, & ex ea nepotes qui Androcle mortuo ſe Spartam contulerant) regionẽ donarunt, quæ Hyamia nuncupatur. In Meſſenios iram belli ad hunc modum Spartani exercuere: Primum omnium iureiurando eos adigunt nunquam à Lacedæmoniis defecturos: Rerum nihil nouarum molituros: Deinde verò annui quidem ſtipendij nihil imperarunt: Ex omnibus tantum arationibus dimidiam vt frugum partem Spartam deportarent edixerunt: Præterea vt cum vxoribus veſte mutata, regum & optimatum funera proſequerentur: Qui imperata non feciſſent pœna iis conſtituta. Has Meſſeniorum miſerias declarant Tyrtæi verſus.

Vt ſub non æquo pondere preſſi aſini,

Crud

Crudeles domini, quos tergo tollere cogant
Dimidium frugum, quas ſua terra parit.

Cúm lugubri ornatu etiam coactos fuiſſe intereſſe funeribus ex his licet colligere.

Ipſi, atque vxores dominos plorare coacti,
Si quando è vita hos mors rapuiſſet atrox.

His malis circunuenti, cum in poſterum etiam nihilo Spartanorum dominatum æquiorem ſibi fore ſperare poſſent: & mori ſatius omnino ducerent, quàm è tota Peloponneſo emigrare: noua defectionis cõſilia inierunt. Acerrimi erant iuuenes rerum nouarum authores: Illi quidem omnium belli artium expertes, ſed ea animi elatione, vt cadere mallent liberam nacti patriam, ſi optio detur, quàm vel clementiſsimã ſeruitutem rerum omniũ copiis circunfluentes perferre. Educta iam iuuentus eximia erat Meſſeniis cum in aliis locis, tum verò numero, & robore præſtãtiſſima Andaniæ. Eminebat verò inter omnes Ariſtomenes, qui apud Meſſenios adhuc inter heroas colitur, & eius quidẽ natales maximè nobilitant: Cum eius enim matre Nicotelea genium quendã ſumpta draconis forma concubuiſſe memorant. Quod ipſum de Olympiade Macedonas, de Ariſtodama Sicyonios noui memoriæ prodidiſſe. Tantũ intereſt, quod Ariſtome-

nen Meſſenij non Hercule, aut Ioue genitum prędicant, ſicuti Ammone Alexandrũ Macedones, Aratum Aeſculapio Sicyonij. Verum cum Græcorum multitudo Pyrrhum ei patrem fuiſſe dicat, ipſi Nicomedis filium in ſacrorum libationibus celebrãt. Vigebat hic animis, & ætate, & eum æquales, honore prope pares ad defectionem incitabant. Rem ad hunc fermè modum exorſus eſt. Miſsis clam ad Argiuos, & Arcadas certis hominibus, tentauit primum vtriuſque gentis animos, nunquid ſibi rebellantibus nihilo aut ſegnius, aut ope minore quàm priore bello auxilium laturi eſſent. Ac ſpe quidem multo paratiores ſocios animaduertere. Iam enim Arcades, & Argiui apertiſsimas cum Lacedæmoniis inimicitias exercebant. Defecerũt Meſſenij vndequadrageſimo poſt Ithomes excidium anno, qui quartus fuit tertiæ & viceſimæ Olympiadis, qua vicit in ſtadio Hypereſienſis Icarus. Atheniẽſium verò reſpu. annuis iam erat magiſtratibus reſtituta. Ac tunc quidem Tleſias Athenis prætor erat. Qui autẽ eſſent Spartę reges, eos Tyrtæus non nominauit. At Rhianus verſibus mandauit Leotychide regnante bellum hoc alterũ geſtum. At enim Rhiano in hac ego re neutiquã aſſentior: Tyr-

tæum verò id ipſum quod aperte non dixit, ſignificaſſe tamen facile videri poſsit. Elegi enim ipſius ſunt de bello priore.

Obſeſſam decima hanc nonáque vidit hyems.
Indomitiq; animos tam longi munia Martis,
Noſtrorum patrum ſuſtinuere patres.

Quibus planum facit, ætate demũ tertia poſt primum bellum. iterum Meſſenios arma cepiſſe: Declarat itaq; annorum ſeries, regem eo tempore Spartæ fuiſſe Alexandrum Eurycratis filium, Apollodori nepotem: Ex altera verò familia Anaxidamum Zeuxidami filiũ, Archidami nepotẽ pronepotem Theopompi: Iccirco autẽ ad pronepotem Theopompi deſcendi, quòd Archidamo filio ante patrẽ mortuo, Zeuxidamum è filio nepotẽ, Theopompus imperij ſibi ſucceſſorem reliquit. At Leotychiden regnum poſſediſſe conſtat poſt Demaratum Ariſtonis filium, cum Ariſton ipſe à Theopompo ſexus fuerit. Eo ipſo igitur tempore contulere cum Lacedæmoniis ſigna Meſſenij ad Deras, qui vicus in Meſſenia eſt, anno poſt defectionem primo, neutris venere à ſociis auxilia, neque penes quos eius fuerit certaminis victoria perſpicuum fuit. Ariſtomenen eo prælio tradunt facinora maiora multo, quàm pro viri captu, feciſſe: Quare ſtatim poſt pugnã

rex fuerat ſalutatus. Erat enim ex Aepytidarum genere: Verum cum regnum recuſaſſet, imperatorem cum ſumma poteſtate præeſſe rebus bellicis iuſſerunt. Is eo erat ingenio, vt facillime pateretur ſuum iis etiam, qui aliquid in bello memoria dignum geſsiſſent, honorem haberi. Et antiquiſsima quidem ipſi cura fuit, initio belli Lacedæmonios perterrefacere, quo eſſet illis in omne reliquum tempus formidoloſior. Hoc ſibi cum propoſitum haberet, noctu Lacedæmonem veniens, in Chalciœci, ſcutum poſuit, in quo inſcriptũ fuit Ariſtomenen deæ de Spartanorum manubiis dicaſſe. Eodem tempore Lacedæmoniis Delphicum Apollinem de belli exitu conſulentibus reſponſum, vt Atheniẽſem hominem rerum gerendarum authorem adcerſerẽt. Quare cum per legatos de oraculo docuiſſent Athenienſes, ac ſimul Athenienſem ſibi hominẽ, cuius vterentur conſilio, depopoſciſſent, ea res animi dubios tenuit Athenienſes. Nam & periculoſum nimis fore reip. ſuæ iudicabant, ſi Lacedæmonij parte Peloponneſi optima potirentur, & rurſus diuinis vocibus non parere nefarium cenſebant: Conſilium vt in re dubia anceps capiunt. Erat Athenis Tyrtæus quidã, ludi magiſter, qui neque ſatis

mente valere credebatur,& altero claudicabat pede:Hunc ad Spartanos miſere:Ibi ille modo ciuitatis principes, modo plebem,proinde vt locus,aut tempus tuliſſet, elegos,& anapæſtos decantans,quid facto opus eſſet edocebat. Anno vno fermè poſt prælium ad Deras,cum ſui iam vtriuſque ſocij præſto eſſent,ad Apri ſepulchrum(id vico ei nominis eſt)ad prælium committendum parati conuenere. Meſſeniis Arcades,Argiui, Sicyonij auxilia miſerant. Conuolarant qui ſponte profugerant è Meſſenia,& ab Eleuſine,quibus à maioribus tradita fuerant Magnarum dearum initia.Androclis præterea nepotes,atque hi quidē omnes,ſumma alacritate Meſſeniis auxilia miſere. Lacedæmoniis præſto fuere Corinthij, è Lepreatibus nonnulli Eleorum odio ducti: Aſinæis fœdus cum vtriſque fuit. Vicus quem Apri ante diximus ſepulchrum nuncupari, in Stenyclero Meſſenici agri regione eſt: Nomen ex eo habet,quod Herculem,memoriæ proditum,ſuper apri teſtibus,fœdus cum Nelei liberis fide vltro citróque data,& accepta iciſſe ſacra rite è vatibus vtrinque facta.Vates erat Lacedæmoniis Hecatus nepos,& cognomen Hecati illius, qui cum Ariſtodemi filiis Spartam poſtliminio re-

uerterat: Meſſeniis Theoclus. Oriundus hic Theoclus ab Eumantide fuit, Eumantin ipſum Eleum hominem, quòd erat de genere Iamidarum, Meſſenen Creſphontes abduxerat. Quare cum ſuum vtrique vatem fidenti elatum animo haberent, eo etiam ad rem grauiter gerendam fuere paratiores. Et pro ſua quidem quiſque ætate, ac virili parte magnam præ ſe ferebat alacritatem. Omnes verò bellicæ gloriæ cupiditate ſuperabat Anaxander Lacedæmoniorum rex, quique circa ipſum erant Spartani. In Meſſeniorum exercitu Androclis nepotes Phintas, & Androcles, totáque ea manus, quæ illorum ductum ſequebatur, egregie ad virtutis laudem, & pari conſenſu aſpirabant. Tyrtæus, & magnorum deorum antiſtites nulla ipſi belli munia obiere, extremos tantũ ſui quique agminis cohortationibus ad pugnandum accendebant. Quod verò ad Ariſtomenen attinet, ſtipabant eum octoginta Meſſenij iuuenes eius æquales, quorum magno ſibi vnuſquiſque honori ducebat, quòd ſe ille, quem in prætoriam cohortem adſciſceret, dignum putaſſet. Et erat ſanè eorum quilibet miro animi vigore, ſiue mutuum poſcentium auxilium, ſiue ducis pugnam vel iam aggredientis, vel iam prope ag-

gre

greſſuri ſignificationes obſeruare opus eſſet. Steterunt hi in acie contra Anaxandri cohortem, in qua fuit Spartani exercitus robur. Quare magno quidem negotio cum ad multas horas dimicaſſent, multáque accepiſſent vulnera, iámque prope nihil eſſet ſpei reliquum, poſtremo peruicacia, & impetu hoſtem fundunt. Fuſum Ariſtomenes vt alia cohors perſequatur imperat: Ipſe cum ſuis ad integros, & adhuc ſuum obtinentes locum conuerſus, vbi & illos dare terga coëgit, mox alios, & ſubinde alios acrius adoritur: Donec totam Lacedæmoniorum aciem, cum modo in hanc, modo in illam partem ſe inferret, terribilior multo quàm vt hominis vnius illa videri poſſet audacia, diſsipatis, ac diſturbatis ordinibus in fugã vertit. Iam verò cum Palantes ageret, qui neque in fugiendo modum haberent vllum, neque tantiſper cõſiſterent dum in vnum conuenirent, ad ſylueſtrem pyrum in ea campi parte enatam ventum: Ibi Ariſtomenen à curſu Theoclus vates reuocabat, quòd in ea arbore Caſtor, & Pollux conſediſſent. Sed Ariſtomenes in ipſo pugnæ ardore impetu raptus, cum ad pyrum acceſsiſſet, ſcutum amiſit: Ibi dum in eo quærendo cunctatur, ſpatium datum eſt elabẽdi, qui

ſe ante in fugam dederant, Lacedęmoniis: Ea clade perculſi Spartani, ad belli finem ſpectabant, ſed eos Tyrtæus de ſententia verſibus deduxit: Idémque milites, qui in cohortibus deſiderabantur, de Ilotum delectu ſuppleuit. Ariſtomenen Andaniam reuerſum acceperunt matronæ gratulabundæ, tænias in eum, quacunque incederet, & vt anni ferebat tempeſtiuitas, flores, & fructus iacientes. Carmen præterea illud, quod noſtra etiam cantatur ætate in eum concinnentes.

Per Stenycleria plana ſecutus in ardua montiũ,
Victor Ariſtomenes eſt Lacedæmonios.

Scutum poſtea recepit Ariſtomenes: Nam cum Delphos veniſſet dei monitu, in Trophonij ſacro penetrali, quod ad Lebadeã eſt, illud reperit, ac rurſus eodem in tẽplo dedicauit, quod ego ibi poſitum vidi: Inſigne eius eſt aquila, paſsis ad extremos clypei margines alis. Sed tunc è Bœotia rediens clypeo apud Trophonium inuento, ad maiora mox belli ſe opera comparauit. Collecta enim Meſſeniorum manu, lectiſsimis ſtipatus ciuibus ſub creſpuſculũ ad Laconicum oppidum, quod in vrbium enumeratione Pharin Homerus, Pharas nuncupant Spartani & finitimi, contendit. Ibi occiſis qui reſiſtere conati fuerant,

ac oppido direpto, dum Meſſenem cum luculenta præda redit, Anaxandrum qui facta ex inſidiis eruptione cum armatorum globo tergum vrgebat, conuerſus in hoſtem, in ipſa via iterum fudit. Quin & fugientem acriter inſequi nō prius deſiit, quàm tragula femore ſauciato, retrocedere coactus eſt, cum nihil interea de præda deperiſſet. Modico dein tempore intermiſſo, quantum ſcilicet curando vulneri ſat fuit, cum Spartam ipſam adoriri in animo haberet, obiecta per viſum Helenæ, & Gemellorum ſpecie deterritus eſt. Rediens, Caryatides virgines choros Dianæ agitantes, interdiu ex occulto aggreſſus, parentum opibus, & dignitate præſtantiſsimam quanque comprehendit, & ad Meſſenia vicum quendam perduxit: Ibi virginū cuſtodia certis hominibus de ſua cohorte mandata noctē vnam quieuit: Interea iuuenes vino, & libidine feruidi, virgines eas vitiandi cupiditate exarſerunt, atque adeo vt ne ipſius quidē Ariſtomenis vocibus, negantis id ius fáſque Græcis eſſe, conatu abſiſterent. Quare vt eas ab iniuria vindicaret, adoleſcētes aliquot, quorū erat maximè vino incitata licētia, occidere coactus, captiuas tā integras quā ante fuerāt parentibus magna accepta pecunia reddidit.

didit. Eſt in Laconico agro vicus Aegila nomine.in quo templũ Cereris veteri religione conſecratum.Huc matronas per feſtos dies more maiorum ludos vt facerent conueniſſe, Ariſtomenes, quíque cum eo erant,exploratum habebant. Eò itaque veniens opprimere eas conatus eſt: ſed cum illæ numinis ope fretæ vim repuliſſent, gladiis etiã, quibus ad hoſtias immolãdas vſi fuerant,armatæ, & verubus, toſtis iam extis,hoſtem inuaſerũt,multíſque grauiter ſauciis ipſum quoque Ariſtomenen facibus percuſſum,ac male mulctatũ in vincula coniecerunt. Sed eadem nocte dimiſſus,ad ſuos rediit: Dimiſiſſe eum dicitur ſacrorum antiſtita Archidamea non precio,ſed amore adducta. Illum enim multo ante amare cœperat: Simulauit verò effugiſſe exuſtis vinculis. Eodem anno cũ prope eſſet vt ad Magnã foſſam (hoc loco nomen eſt) prælium committeretur,& Meſſeniis Arcades ex omnibus vrbibus auxiliũ tuliſſent, Ariſtocraten Icetæ filium, patria Trapezuntium, Arcadum regem,& eorum tunc exercitus ducem Lacedæmonij pecunia,corrupêre Primi enim omnium Lacedæmonij ex omni antiquitatis memoria hoſtem dicuntur muneribus ſolicitaſſe, & venalẽ feciſſe belli euẽtũ. Prius enim quàm

ab

ab illis circũueniretur Ariſtocrates, à quo Meſſenij proditi ſunt, virtute, fortuna, deorum præſidiis res bellica ſtabat. Cõſtat verò Lacedæmonios eoſdem, & inſequentibus deinde tẽporibus cũ ad Aegos flumen claſsi Athenienſiũ occurriſſent, & alios hoſtium prætores, & Adimãtũ in primis mercede ſibi deuinxiſſe. At enim & ipſos Lacedæmonios oppreſsit aliquando pœna, quæ Neoptolemea dicitur, ex eo ſcilicet, quod cũ ad Hercei Iouis arã Neoptolemus Priamum iugulaſſet, ipſi poſtea accidit, vt ad Apollinis Delphici arã interimeretur. Venit inde in prouerbij cõſuetudinẽ, vt quoties qua quis alterũ affeciſſet iniuria, eam ipſe paſſus eſſet, Neoptolemea vltio diceretur. Nam cũ maximè opibus florerẽt Lacedæmonij, delecta Athenienſiũ claſſe, magna Aſię parte Ageſilai ductu occupata, imperiũ illi quidẽ non prorſus amiſerũt, ſed ipſorũ arte Perſarũ rex vſus, miſſa Corinthum, Argos, Athenas, Thebas pecunia, bellum in Spartanos concitauit, quod eſt Corinthiacũ appellatũ. Quæ fuit cauſa vt Ageſilaus in Græciã omiſſa Aſiatica expeditione exercitũ reportaret. Dolũ itaq; Lacedæmoniorũ dij in ipſorũ vertêre perniciẽ. Ariſtocrates accepta à Lacedæmoniis pecunia Arcadas primũ quid moliretur cęlauit.

lauit.

lauit. Deinde verò cum vtraque acies ſigna collatura eſſet, ſuis terrorē, & trepidationē fecit, quaſi cōmonefaciēs ſi ad manus ventum eſſet, victis ex iniquo loco exitū nullum fore, & ſibi quidē ſacrificanti affirmauit nihil læti exta portēdiſſe: Edixit itaq; vt pro ſe quiſque fuga ſaluti ſuæ conſuleret. Quare cū iam pręliū iniretur, omnéſq; in hoſtem cōuerſi eſſent Meſſenij, læuum illis cornu, & acies media nudata eſt: In vtraque enim agminis parte conſtiterant Arcades, cum neq; Elei, neque Argiui, nec Sicyonij pugnæ intereſſent. Præterea, quo eſſet efficacior proditio, Ariſtocrates fugiēs per medios Meſſenios euaſit. Re inſperata attoniti Meſſenij, ac plane quid agerent incerti, à Lacedæmoniis tantū qui ſe iam acrius inferebant, in Arcadas impune labentes, conuerſi, orabant alij vt manerent, alij conuitiis illos, & maledictis inceſſebant, proditores & fœdifragos appellantes. Spartani interea facile deſtitutos, vndique circundato agmine cinxerunt, & obuiam maximè, quàm minimo labore, ac periculo ſibi victoriam vindicarūt. Ariſtomenes cum cohorte ſua locū tenuit, & inuadens impetum hoſtis aliquandiu ſuſtinuit: Sed fuère tam pauci numero, nō magno vtique præſidio. Periit omnis prope
mul

multitudo: & qui, cum ante de ſeruis dominos Lacedæmoniorum ſe futuros rati fuerant, iam ne reliquam quidem ſalutis vllam ſpem retinebant. Occubuere tamen & principum nonnulli, intérq; eos Androcles, Phintas, &, cuius clariſsimè in eo prælio virtus eluxit, Phanas, Olympica de longiore curriculo victoria, illuſtris. Ariſtomenes prçlij reliquias collegit. Cúmque ſiris vt Andania, & oppidis quæ à mari longius abeſſent relictis, ſe in Eran montem reciperent ſuaſiſſet, eo in loco obſidionem hoſtium, poſt acceptam ad foſſam cladem, annos nihil minus XI. ſuſtinuit: Cum tamen caſtellum illud cum ea ſpe Lacedæmonij oppugnare adorti eſſent, quaſi primo impetu capi poſſet. Teſtatur tam longum totius obſidionis tempus fuiſſe, his verſibus Rhianus.

Seruarunt inter candentis deuia montis
Caſtra bis vndenas herbas, totidemq; pruinas.

Circunſcripſit ſcilicet annos per hyemes, & æſtates: Nam cũ herbas dixit viridẽ ſegetẽ, vel anni tẽpus, quod paulo ante meſſem eſt, ſignificauit. Era occupata, reliquo omni agro excluſi Meſſenij, præter oram tamẽ maritimam, quam illis integram, & incolumem Pylij, & Methonæi præſtiterunt, prædas nõ magis ex Laconico, quàm

ex

ex ſuo ipſorum agro agebant: Vtrũq; iam hoſtilem eſſe iudicantes. Fiebant cum ab aliis paſsim vt ſors ferret excurſiones: Tũ in primis Ariſtomenes cum in vnũ ad trecentos lectiſsimos viros coëgiſſet: agebãt illi, rapiebántque omnia vndecunque quis poterat: Fruges nẽpe, vinũ, pecus, abſumebant: mancipia ſuppellectilẽ dominis æſtimata reddebãt. Coëgit ea agrorũ direptio Lacedæmonios edictos cauere (quod arua non ſibi, ſed iis, qui in Eran ſeceſſerant ſeri videbant), ne colerentur bello durante Meſſenici, & Laconici agri finitimæ partes. Ex eo frugum egeſtas, & inde ſeditio conſecuta locupletibus ægrè ferẽtibus arationes deſeri. Eum fremitum verſibus ſuis Tyrtæus compreſsit. Interea Ariſtomenes cũ ſua manu per denſas iã noctis tenebras egreſſus. Amyclas magnis itineribus contendit. Quò cum diluculo perueniſſet, ſubito impetu oppidũ cepit, ac diripuit: Atque inde ad ſuos ſe prius recepit, quàm è Sparta ſubſidiũ mitteretur: Excurſionibus hoſtilem agrũ nõ prius deſtitit infeſtum reddere, quàm Lacedæmoniorũ manipulos dimidia parte plures, cum ambobus regibus nactus, facto cũ illis prælio, præſẽtique ſe animo defendẽs, & vulnera alia accepit, & percuſſo lapidis ictu capite, caligantibus oculis

oculis prope exanimis corruit. *Vix adhuc* ſpirantem, irruẽtes Lacedæmonij, & cum eo quinquaginta de eius prætoria cohorte captiuos Spartã pertraxere: Quos cum in Ceadã abiiciendos cenſuiſſent (ſic alte dehiſcẽtem foueã vocant, in quam maximis criminibus capite dãnatos præcipites mittunt) alij quidem omnes ad vnum periere: Ariſtomenen qui ſæpe aliàs, idẽ & tũc ſeruauit deus. Cuius qui res geſtas magnificẽtius extollunt, aduolaſſe aquilam dicunt, quæ cadentis corpus paſsis alis ſubiens, ita illum librauerit, vt omni ex parte illæſus ad eius barathri ima delat⁹ fuerit Fato certe neſcio quo exitus ei è tetro illo hiatu mõſtratus eſt. Nam cũ in imo iam ſpecu conſtitiſſet, veſte obuolutus decubuit, extremam, quam proximè abeſſe putabat, vitæ horam expectans. Triduum erat ibi iam cõmoratus, cũ audito ſtrepitu quodã per ſubluſtres tenebras vulpem vidit cadauera appetentem: Cogitans itaque per hoſtiolum omnino aliquod beſtiã illuc penetraſſe, ea quantiſper propius accederet opperiebatur: Id cum vti volebat accidiſſet, feram manu altera prehendit, altera quoties ſe illa cõuertiſſet chlamydẽ mordicus prenſandam obiiciebat: Et currentem quidem qua ſe via dabat, curſu cõſequebatur:

trahendum verò ſe belluæ per inuia præbebat. Vidit poſtremo cuniculũ nihilo am pliorem quàm inde poſſet vulpes euadere, per quẽ luminis ſe aliquid oſtendebat, per illum quadrupes, vt primum dimiſit eam, quaſi manumiſſam Ariſtomenis luſtrũ ſuũ repetiit. At Ariſtomenes anguſtã illam, ac minime peruiam cauernulã manibus aperiens, in Eran ad ſuos tandem euaſit. Fuit eius fortuna cum captus eſt mira, & inopinata: Maior enim viri ſpiritus erat, maior ex rerum geſtarum magnitudine audacia, quàm vt quiſquã capi illum poſſe ſperare debuerit: Sed nihil fuit admirabilius, nullum certius diuinitatis argumentũ, quàm quod è Ceade elabi potuerit. Vbi ſaluũ Lacedæmoniis renunciarunt perfugæ quidã Ariſtomenẽ ad ſuos rediiſſe, non plus credi poſſe viſum eſt, quàm ſi mortuũ hominẽ reuixiſſe audiſſent. Ex huiuſmodi verò euentu veritati fides quæſita eſt. Mittebantur à Corinthiis auxilia Spartanis ad Erã expugnandam. Eos milites Ariſtomenes cum per ſpeculatores comperiſſet diſſipatos, & incuſtoditis caſtris iter facere, noctu dormientes adortus, & alios complures, & eorum duces Hypermenidẽ, Achladœum, & Lyſiſtratum occidit, ac mox caſtrorum prætorium diripuit. Id facile cognoſcere

Lacedæmonij. potuerunt ab Ariſtomene, neque ab alio quoquam geſtum. Fecit poſt hæc Ariſtomenes Ioui ſacrum, quam Hecatonphonia vocant, quaſi Centicidiũ dicas: Id ſacrum fieri patrio inſtituto traditũ ab iis, qui in pugna hoſtes centũ occidiſſent. Prima itaque, cum ad Apri ſepulchrum pugnatum eſt, Hecatomphonia fecit Ariſtomenes: Altera cum oppreſſos nocturna pugna Corinthios cecidiſſet: Tertia ab eodẽ peracta referunt, aliis excurſionibus pari, aut eo maiore cæſo hoſtium numero. Spartani, Hyacinthiis quæ iam aderant, ſolẽni ritu interfuturi dierum XL. inducias cum Meſſeniis pepigerunt. Ac dum illi quidem ludos celebrant, Cretenſes ſagittarij è Lycto, & aliis Cretæ vrbibus euocati, interea in agrum Meſſeniorum excurſiones facere non deſinebãt: Aberat Ariſtomenes ab Era: ei ſecurius induciarum fiducia vagãti inſidias ex eo ſagittariorum numero VII. Captúmque pharetratum loris vinciunt: Mox id ex illis duo gratulabundi Spartam nũciant captum Ariſtomenem: Reliqui in tugurium quoddam Meſſenici agri captiuum pertrahunt. Habitabat in eo gurguſtio orba patre, virgo vna cum matre ſua. Ea ſuperiore proxima nocte, per ſomnium viſa fuerat ſibi videre, pertrahi illuc

à lupis leonem vinctum ereptis vnguibus: illum ſe è vinculis exemiſſe, & cum eo tanquam cum viro congreſſam, vngues illi dediſſe, nec multo poſt à Leone lupos laniatos. Deducto itaque à Cretenſibus ad eam caſam Ariſtomene, agnouit puella expreſſam viro euentu ſomnij imaginem, quæſiuit ex matre quis nam ille eſſet, auditóque viri nomine, confirmauit ſe, & cum in eum intueretur, facile quod ſignificaret intellexit: Vinum itaque largius Cretenſibus fudit: Cúmque ſe vinolenti omnes abieciſſent, ei, quem grauiore ſomno conſopitum animaduertit, pugiunculum eripuit, eo vincula ipſa abſcidit, inſidiatoréſque Ariſtomenes iugulauit ſuos. Virginem illam, pro nauata ſaluti ſuæ opera, à filio ſuo Gorgo vxorem accipi voluit Ariſtomenes, cum tamen non eſſet ille annorum maior decem & octo. Vndecimo tandem poſtquam obſideri cœpta eſt anno, Era, pro fati ſui neceſsitate, expugnata eſt: Meſſenii illinc eiecti nouas ſedes quęrere coacti ſunt, & ſanè quæ de ſalutis ratione poſt cladem ad Foſſam acceptam ſciſcitátibus Ariſtomeni, & Theoclo Delphicus Apollo reſponſa dederat, ipſo rei euentu comprobata ſunt. His autem
verſi

verſibus reſpondit fatidica virgo.

Ipſe, Nedes dum hircus bibat altafluenta, nec vltra.

Meſſenen ſeruo: Prope enim inſtant triſtitia fata.

Sunt autem Nedæ fontes in monte Lyceo, fluuius ipſe per Arcadas lapſus, verſo in Meſſeniam alueo, Meſſeniorum, & Eleorum fines maritimos diuidit: Ac tunc illi quidem capti ambiguis verbis prouidendũ ſibi putarunt, ne hirci de Neda potarent. Aliud verò lõge innuerat deus, quod fuit huiuſmodi. Caprifici ſtirpem è Græcis plerique Olynthon, Meſſenij ipſi caprum nominant: Eo quidem tempore caprificus forte in ripa Nedæ enata cum non in ſublime ſe creſcẽs erexiſſet, ſed in amnem prona inclinaſſet, extremis iam frondibus aquam contingebat: Id Theoclus vates conſpicatus argute coniecit, illam caprifici plantam hircum eſſe, qui de Neda, ſicuti Pythia prædixerat, biberet: ac iam fatale Meſſeniis exitiũ imminere: Re tamen apud alios diſsimulata, vni Ariſtomeni ad eũ locũ deducto, oraculũ explicat, hominíque quod res erat perſuadet tẽpus quo reliquum quid ſpei erat affluxiſſe, ciuitatis ſuæ pernitiem differri amplius nullo pacto poſſe: Quod ipſum tamẽ Ariſtomenes

partim ex præſenti rerum ſtatu, partim ex fatorum aliis quibuſdam arcanis præſenſerat. Quare cum haberent operta quædam ſacra Meſſenij, quæ ſi abolerentur, funditus in poſterum omne tempus Meſſenem occaſuram: ſin cõſeruata illa fuiſſent, rediuiuum olim imperium ex ipſis ruinis erupturum, Lyci Pandionis filij, vaticiniis prædictum fuerat, neque id ignoraret Ariſtomenes, noctu clam egreſſus in maximè deuia Ithomes parte ſacra ea defodit: Ioui, & dis cæteris, quorum ope ad eum diem Meſſeniorũ res ſteterat, ratus curæ fore, vt incolume depoſitũ obſeruaretur, neq; omnino id in Lacedæmoniorũ poteſtatẽ veniret, quod iam ſolũ ad poſteri tẽporis ſpem Meſſenici nominis reliquiæ haberẽt. Meſſenios tunc quidem, vt olim Troianos, diuerſo tamen modo, adulteriũ ad extremũ exitium perpulit. Era occupata, ſubiectos etiam monti campos ad Nedæ ripas tenebant. Habitabant plerique paulùm extra portas. Neque interea quiſquam è Laconia venit ad eos perfuga. Vnus propius acceſsit Emperami clari hominis inter Spartanos ſeruus: Is cum domini pecus paſceret, cotidie fere boues præ ſe ad Nedam agebat: Ibi Meſſenij hominis in ſuburbano habitantis vxorem aquatum
venien

veniẽtem cõſpicatus, eius amore captus eſt: Fœminã primo donis ad colloquiũ, deinde ad ſtupri conſuetudinem pellexit. Obſeruabat hic quo tempore eius vir cuſtodias obiret: ſuam enim quæque vicem ciuitatis pars arcis præſidium obtinebat: Ab ea enim maximè parte ne intra mœnia ſe inferret hoſtis metuebant: Qua itaque hora domo ille diſcedebat, bubulcus ad eius vxorem ventitabat. Forte ita accidit vt eſſet illi nocturna vigilia cum præſidiariis militibus obeunda: per effuſiſsimos verò ea nocte imbres ſtationem deſerere cogerentur qui excubabant: Vt enim in feſtinatis munitionibus, neque proiectum muri, neque turres habebant, quo cœli incommoda effugerent: Et eo quidem ſecurius abiere, quod pluuia & hyberna nocte, ſilente Luna negotium ne ſibi hoſtis faceſſeret, nihil verebantur: Præterea Ariſtomenes vigilias circumire non poterat. Nam cum Lacedæmonij aſſumptis Apteræis iaculatoribus Euryalo Spartano duce, Cephalenium mercatorem frumenta, & alios commeatus Eran ſolium comportare, intercepiſſent, illum Ariſtomenes publice ſibi, ac priuatim hoſpitem, omnémque eius pecuniam ſeruarat, vulnus ipſe in pugna accepe rat. Imperatoris itaque metu ſoluti vigi

les,eo licentius præſidium deſeruere,& ſane in eo deſertorum numero Spartani paſtoris amicę vir fuit: Domum itaque rediit ille cũ intus eſſet adulter: Id vbi ſenſit mulier,quàm celerrimè potuit,occultato amatore,virum hilarius etiam multo quàm cõſueuerat accipit. Percõtatur deinde quamobrem ſpe ſua celerius rediſſet,hic ille,qui neque corruptam vxorem, neque mœchũ domi ſuæ latere poterat ſuſpicari, veram exponit facti cauſam: Tempeſtatis vi non ſe magis, quàm ſocios, omnes è præſidio pulſos,ſubauſcultabat paſtor: ſimulac itaque nudatã arcem præſidio intellexit, quã raptim potuit in caſtra Lacedæmoniorum effugit: Aberant rex vterque,& bubulci dominus Emperamus,copiis quæ Eran obſidebant præfectus fuerat: Ad eum perductus deprecatur primum noxam fugæ bubulcus: deinde docet oppoſitum illud eſſe ad Eran capiendam tempus,quæ ex Meſſenij oratione exceperat,ſingula totidẽ verbis referens. Habita eſt eius verbis fides: Ac mox eundem ſeruum ſuum itineris ducem ſecutus Emperamus, via perdifficili, per denſiſsimas tenebras nihil imbre remittente,ſuperatis tamen animi alacritate difficultatibus ad arcem agmen deduxit: Ibi ſcalis admotis,& quo quiſque eniti va

ti valuit modo,munimenta tranſcenderũt. Meſſeniis imminens exitium, & alia portenderant ſigna,& canum voces obſeruatę ſunt,non quales latrantium eſſe conſueuerunt,ſed vehementes & perpetui vlulatus. Quare cum in ſummum iam diſcrimen rem deductam viderent,non vndique contractis armis,& apparatu vniuerſo,ſed paſſim eo quiſque telo arrepto, quem caſus obtuliſſet,terram eam,in qua ſola iam ex omni Meſſenia patrię nomen remanſerat, tutari conabantur. Primi hoſtem eſſe intra muros ſenſere,primíque cum armis occurrerunt,Gorgus Ariſtomenis filius, & Ariſtomenes ipſe, cúmque illis Theoclus vates,& item Theocli filius Manticlus.

Præterea Euergetidas, vir cum per ſe egregius, tum per nuptias nobilitatus: Nupta enim cum eo erat Agnagora Ariſtomenis ſoror:Ac tunc quidem, quamuis ſe quaſi intra retia captos, atque vndique circunuentos, & oppreſſos animaduerterent,ſpei tamen adhuc aliquid,vt in perditis rebus,habuere. Ariſtomenes quidem, & vates ſatis norant patriæ fata differri amplius non poſſe:Tenebant enim memoria quid oraculi de capro ambagibus ſignificatum fuiſſet,neque id tamen, ne patria quidem iam cadente,prodendum eſſe vul-

go putarunt: Quin per oppidum diſcurſan tes, ac modo hos, modo illos prenſantes, vt quiſque obuius eſſet factus, monere, hortari à priſtina virtute ne deſciſcerent: alios etiam è ſuis ad rem gerendam domibus cunctantes euocare. Atque ea quidem nocte nihil ab alterutris memorabile geſtum eſt. Illos enim cum locorum inſcitia, tum verò Ariſtomenis metus reddebat ſegniores. His neque vacarat accipere à ducibus teſſeram, ac, ſi vel faces, vel aliud quoduis lumen accendiſſent, id ſtatim venti vis extinguebat: Vt primum illuxit, & ſe mutuo conſpexerunt, Ariſtomenes, & vnà Theoclus, ciues, vt extrema omnia auderent incitabant: Et alia commemorantes, & in primis inſigne illud Smyrnæorum facinus, qui cum partem Ioniæ obtinerent, Gygen Daſcyli filium, qui vrbem magnis Lydorum copiis oppreſſam tenebat, virtute, & animi præſentia eiecerant. Quibus auditis Meſſenij, ipſa ſubniſi rerum deſperatione, in hoſtes, qua cuique viam Fortuna oſtendebat, irruerunt: ipſæ etiam fœminæ de ſuperiore loco tegulas, & aliud quicquid miſsile nanciſci potuiſſent, eiaculari conabantur, ſed quo minus tecta ſcandere poſſent procellæ vis obſtabat: Arma verò capere auſæ, virorum ala-

critat

critatem inflammabant, cum eas illi facile perſpicerent malle in patria mortem oppetere, quàm in ſeruitutem Spartam trahi: Ea animorum conſpiratione potuiſſent fortaſſe fati ſui iniquitatem ſuperare, niſi effuſi multo etiam præfractius, imbres, crebris cum tonitribus, & fragore micante ob oculos cœlo omnia pauore compleſſent: Contra verò hoſti confidentiam addidiſſent, deos à ſe ſtare interpretanti, præſertim verò cum fulgente ad dexteram Ioue læta omnia Hecatus aruſpex nuntiaſſet. Et ille quidem eiuſmodi conſilij author fuit. Lacædemoniorum copiæ numero longè ſuperiores fuere: Verum cum non ęquo campo, aut ordinato agmine, ſed qua quiſque in vrbis parte congreſſus cum hoſte eſſet, manus conſererentur, facile eueniebat vt poſtremi quique prorſus eſſent inutiles. Hos vt in caſtra ſe reciperent Hecatus iuſsit, ibíque corpora cibo, ac ſomno curarent: Cum adueſperaſceret adeſſent feſſos leuaturi. Quo factum vt cum fatigatis viciſsim recentes ſuccederent, facile pugnæ labor ſuſtineri potuerit. At cõtra Meſſeniis fuere omnia miſera, & erumnoſa: Tertium enim iam diem, & noctem tertiam iidem pro ſtatione excubarunt: Vigilia itaq;, cœleſti aqua, & gelu, fame ad

hæc

percitos homines,& ad extremum iam deſperationis progreſſos: non eſſe amplius efferandos rati. Atque id vt facerent Hecatus vates iuſſerat. Poſtea quàm de Era capta certiores facti ſunt Arcades, vniuerſi ab Ariſtocrate poſtularunt, ſe vt educeret: quo vel ſeruarent Meſſenios, vel cum illis perirent: At ille, quippe qui delinitus eſſet Lacedæmoniorum pecunia plane recuſauit, neminem ſupereſſe Meſſeniorum cui iam ferri auxilium poſſet dictitans. At enim cum liquido iam conſtaret ſuperſtites eſſe Meſſenios, vi certe coactos Eran deſerere, vltro cum veſtimentis, & cibariis eos accepturi ad Lycæum montem Arcades occurrêre. Præmiſsis ciuitatum principibus qui ſocios conſolarentur, & itinerum duces eſſent, cum ſalui acceſsiſſent iam ad Lycæum, hoſpitio comiter accepti, ac liberaliter inuitati, vt per vrbes diuiſi ſecum manerent: agri etiam pars oblata. Verum Ariſtomenes cum direptæ Eræ miſeratione, tum Lacedæmoniorum odio inſtinctus, tale conſilium init. Seligit ex omni agminis ſui numero homines quingentos, quos omnium minime vitæ retinendæ cupidos norat: Ibi tota Arcadum multitudine, ipſo etiam Ariſtocrate audiente, quem nondũ reſcierat patriæ

prod

proditorem eſſe, quod enim è pugna exceſ ſiſſet, non ſcelere, ſed metu, & ignauia factum opinatus fuerat, ab eo itaque ſibi nihil cauens, quærit de ſuis nunquid patriam vlti ſecum nihil recuſent mortem oppetere: Cum aſſenſi eſſent omnes, quid animo haberet aperuit. Quod ſcilicet inclinante iam die Spartam eſſet ducturus, cum magna pars ad Eran eſſet, alij agendis, & rapiẽdis Meſſeniorum rebus eſſent occupati. Nam ſi ita (inquit) ceciderit vt volumus, & Sparta fuerimus potiti, licebit illis ſua reddere, noſtra recipere: Sin aliter euenerit, vnà cademus omnes, illuſtrem conatus noſtri memoriam poſteris relinquentes. Hæc cum dixiſſet, ex Arcadibus ad recentos in ſocietatem ſe facinoris obtulerunt: Verum iccirco rem aggredi cunctati ſunt, quod litantibus exta minus læta fuere. At poſtero die Lacedæmoniis conſilia ſua patefacta, ſéque iterum ab Ariſtocrate proditos haud dubie deprehenderunt: Nam cum Ariſtocrates in codicillis omnia accurate perſcripſiſſet, quæ cogitaret Ariſtomenes, cum iis codicillis ſeruum cuius maximè beneuolentia confidebat, Spartam ad Anaxandrum miſit: Eum ſeruum, dum Lacedæmone reuerteretur, ſpeculati Arcadum nonnulli cum alias de

rep-

rep. diſsidere Ab Ariſtocrate ſoliti, tum eo maximè tempore minimum illi fidei habentes, interceptum, in concilium Arcadum producunt: Ibi, quæ ad Ariſtocratis epiſtolam reſcripta fuerant, frequenti conuentu recitata: memorabat Anaxander fugam quam feciſſet Ariſtocrates ad magnã foſſam non paruo fuiſſe Lacedæmoniorum rebus auxilio: relaturos verò ipſi cum pro vetere merito, tum pro recenti indicio Lacedæmonios gratiam. Re in publicum prolata, Arcades in Ariſtocratem continuò lapides iecere, idémque vt facerent Meſſenios cohortabantur. At illi Ariſtomenen intuebantur: Is verò humi defixis oculis collachrymabat. Arcades obrutum lapidibus Ariſtocraten inſepultum extra fines abiecere: Columelam autem in Lycæi fano erexerunt, in eius rei memoriam his verſibus inciſis.

Vltra dies facile eſt dextro Ioue longa tyrannũ,
Qui Meſſenen olim prodiderat miſeram.
Difficile eſt hominem periurum fallere diuos:
Tu ſalue, & ſerua Iuppiter Arcadiam.

Meſſeniorum quotcunque aut ad Eram aut quocunque alio loco relicti ſunt, Lacedæmonij in publicorum ſeruitiorũ numerũ eos conſcripſerunt. Pylij, Mothonæi, & cæteri è Meſſenico nomine, maris accolæ,

expug

expugnata Era, claſsibus ſe Cyllene, quod Eleorum nauale fuit receperunt: atque inde ad eos, qui in Arcadiam profugerant, contendere, quo communi claſſe, & conſilio nouas ſibi terras, ac ſedes quærerent: Ac Coloniȩ quidem deducendȩ authorem & ducem cuncti Ariſtomenen poſcebant. At ille quamdiu vitæ compos eſſet, bellaturum ſe cum Lacedæmoniis affirmauit, neque verò dubitare quin Spartæ opera ſua noui ſemper aliquid mali creari poſſet. Illis Gorgum, & Manticlum duces dedit. Euergetidas, cum reliqua Meſſeniorum manu ipſe etiam ad Lycæum venit: Ibi cum Ariſtomenis conſilium de Sparta opprimenda fluxum, atque irritum fuiſſe comperiſſet, aſſumptis ad L. ſociis ex omni agmine, retro ad Eran duxit, vbi quos prædæ reliquias perſequentes offendit, male mulctauit: Cúmque luctu, & cæde omnia compleſſet: poſtremò ſuper hoſtium ſtrage occubuit. Ariſtomenes declaratis ducibus cum Cyllenen omnes conueniſſent, edixit, vt eos in Coloniam quicunque vellent ſequerentur. Dederũt omnes nomen, prætérque quos aut ſenectus, aut viatici egeſtas à peregrinatione deterritos in Arcadia detinuit. Era capta finẽ habuit Meſſeniorũ, & Lacedæmoniorum ſecundũ bellũ:

gerente

gerente Athenis ſupremum ciuitatis honorem Autoſthene, anno primo octauæ & viceſimæ Olympiadis, cuius victor extitit Chionis Laco. Cum ad Cyllenen conueniſſent Meſſenij, hyeme iam imminente, hybernandum eo in loco cenſuerunt: Pecuniam, & annonam Elei præbuere. Vere ineunte quonam dirigi curſum oporteret conſultare cœperunt: Cenſebat Gorgus Zacynthum inſulam ſupra Cephaleniam occupandam, vnde inſulæ compotes iam è continentis terræ incolis facti maritimis excurſionibus terram omnem Laconicam infeſtam redderent. At Manticlus neque Meſſenes, neque iniuriarum quas à Spartanis accepiſſent memoriam retinendam: Verum eſſe primo quoque tempore in Sardiniam magnam, & copiis omnibus circunfluentem inſulam transmittēdum. Interea Anaxilas ad Meſſenios miſit, qui in Italiam eos accerſerent: Rhegij hic tyrannidem quartus ab Alcidamida, è cuius erat nepote genitus, obtinebat: Commigrarat verò à Meſſene Alcidamidas Rhegium, poſt Ariſtodemi mortem, Ithome expugnata. Ad Anaxillan itaque eius accerſitu venere Meſſenij, quos ille docuit perpetuum ſibi eſſe cum Zanclęis bellum: Poſsidere illos vberem, ac luculentum

agrum,& vrbem valde opportuno Siciliæ loco: Quòd ſi eorum imperio potiri poſſet, illud ſe quamprimum Meſſeniis traditurum. Vehementer cum eſſet omnibus id conſilium probatum, traduxit hoſpites, & gentiles ſuos Anaxilas in Siciliã. Zanclen ab initio prædones tenuere: Caſtellũ enim deſerto loco circa portum, & excurſionũ maritimarum receptum, quo ex alto appellerent munierunt: Eorum duces fuere Cratæmenes Samius, & Chalcidenſis Perieres: Ii & alios è Græcis inquilinos adſciſcendos duxerant. Ac tunc quidem Zanclæos Anaxilas nauali, terreſtri prælio Meſſenij fudere: Qui cum poſtea terra, maríque hinc à Meſſeniis, illinc à Rheginis obſiderentur, magna iam murorum parte deiecta, ad aras, ac deorum ſedes confugere. Imperabat Anaxilas vt ſupplices nulla religionis verecundia trucidarentur, reliqui cum vxoribus, & liberis ſub corona venderentur. At Gorgus & Manticlus deprecantes facinoris atrocitatem, Anaxilan rogarunt, ne quæ per ſummam iniuriam à cognatis paſsi eſſent, cógerentur ipſi aduerſus Græcos committere. Ab aris igitur excitatis impunitas fuit, fidéque vltro, citróque data, & accepta, imperium cum victis communicatum: mutato

tamen

tamen nomine Zanclen Meſſenen placuit appellari. Hæc geſta ſunt vndetriceſima Olympiade, qua iterum vicit Chionis Lacon: Principatu ciuitatis apud Athenienſes fungente Miltiade. Manticlus Herculis templum nouæ Coloniæ erexit: Extat adhuc intra muros dei fanum Herculis, Manticli vocant, ſumpto à conditore nomine; Qua ratione Ammon in Africa dictus, Babylone Iuppiter Belus. Hic ab Aegyptio Belo, ille à paſtore qui templa Ioui dedicarunt. Hoc exules Meſſenij modo, errum fine nacti ſunt. Ariſtomenes interea cum nouæ Coloniæ imperium ſibi deferri paſſus non eſſet, ſororem primum Anagoram, Tharyci Phygalienſi; duas verò, quas habebat nubiles filias, maiorem natu Damothoidæ Lepreatæ, minorem Heræenſi Theopompo matrimonio iunxit: Delphos deinde cõſulendi cauſa profectus eſt, quid acceperit reſponſi non traditur. Eodem verò tempore venerat ad oraculum Demagetus Rhodius, Ialyſi rex: ei virgo ex adyto reſpondit ſciſcitanti, vnde eſſet potiſsimum vxor ducenda, eius qui vir eſſet Græcorum optimus filiam vt duceret. Reliqua erat Ariſtomeni tertia filia: Hanc ſibi ille legitimis nuptiis coniugem adſciuit, patrem longe eſſe optimum Græcorum eius

ætatis omnium ſtatuens: Et ipſe quidem met Ariſtomenes filiam Rhodum ad virum deduxit. Inde cum ad Ardyn Lydorum regem Gygæ filium, & Echatana in Medos ad Aphraorten regem tranſmitte re cogitaret, morbo oppreſſus diem ſuum extremum obiit. Erant iam, credo, Lacedæmonij fato defuncti ſuo, cum omni eſſent, quod illis poſſet ab Ariſtomene creari, periculo liberati. Mortuo Rhodij, authore Damageto, inſigne monimentum erexere, & pro dignitate honores habuerunt. Hoc loco quæ de Diagoridis, oriundis à Diagora, quem ex Ariſtomenis filia Damagetus ipſe Dorei filius ſuſcepit, à Rhodiis prodita ſunt, conſulto prætereo, ne ad aliena videar à propoſito digredi. Lacedæmonij Meſſenia potiti, agrum omnem præter Aſinæorum fines inter ſe diuiſerunt: Mothonem Nauplienſibus pauloante è Nauplia ab Argiuis eiectis tradiderunt. At Meſſenij qui forte in agro remanſerant, cum in publicorum ſeruitiorum cenſum pro fortunæ ſuæ neceſsitate veniſſent, à Lacedæmoniis denuo defecerunt, vnde triceſima fermè Olympiade, qua Corinthius Xenophon vicit, principatu Athenis fungente Archimede. Defectionis opportunitatem huiuſmodi nacti ſunt.

ſunt. Lacedæmoniorum nonnulli ob noxam neſcio quam capitis damnati ſupplices ad Tænarum confugerunt. Eos Ephori ab ara abſtractos interfici iuſſerũt: Hoc piaculum violatorum in templo Neptuni ſupplicũ, euerſa funditus vrbe, ex ira eiuſdem numinis luerunt Spartani. Quo tempore veterum Meſſeniorum reliquiæ Ilotæ omnes (ſic enim publicæ operæ, & agreſtę caſtellanorum genus nuncupabantur) in Ithomen montem ſeceſſere: Aduerſus eos Lacedæmonij omnia ſociorum auxilia, & cum Athenienſium copiis Miltiadæ filium Cimonem publice ſibi amicum, & hoſpitem accierunt. Sed cum in ſuſpicionem rerum nouarum veniſſent Athenienſes, eos ab Ithome Spartani auocarunt: At illi vbi fidem ſibi non haberi ſenſerunt, cum Argiuis amicitia conciliata Meſſeniis, qui Ithomen ſub certo fœdere hoſti dediderant, Naupactum ademptam Locris Aetoliæ finitimis, Ozolis cognomento, aſsignarunt. Saluti fuit Meſſeniis loci natura: Præmoniti præterea ſunt Lacedæmonij Delphici Apollinis oraculo piaculum graue admiſſuros, ſi Iouis Ithomatæ ſupplices violaſſent: Sub certis itaque conditionibus è Peloponneſo dimiſsi ſunt. Neque verò accepta ab Athenien-

ſibus Naupacto, eique vrbi, circunie cto agro, quieuerunt: Vehemens enim inceſſit cupido cum imperio gloriam augendi. Quare cum Oeniadas compertum habe- rẽt, Acarnanum gentem, opimum agrum poſsidere, hoſtes verò ſempiternos Athenienſium eſſe, infeſto eos exercitu adorti ſunt: Numero erant hoſti pares, virtute multo ſuperiores: obuios primũ acie fundunt, mox intra mœnia compulſos circunſedent: Ibi nihil, quod ad vrbes obſidendas homines excogitarint, omiſſum: ſcalæ admotæ, muri ab ima parte ſuffoſsi: Adhibitæ machinæ omnes, quæ pro re, ac tempore fabricari potuerunt. Deiecta itaque muri parte, veriti oppidani, ne, ſi per vim vrbs caperetur, ipſi occiderentur, vxores, & liberi ſub corona venirent, icto fœdere vrbem reliquere: Qua, & agro ſimul toto, Meſſenij annum vnum potiti ſunt. Sequenti dehinc anno Acarnanes contractis omnibus ex vrbibus copiis, ad Naupactũ oppugnandam primum copias ducere in animo habuerunt. Verum id poſtea conſilij repudiarunt, quòd iter ſibi faciendum per Aetolos videbãt, quibus cum aſsiduas exercebant inimicitias. Præterea Naupactiis, id quod res erat, in promptu claſſem eſſe ſuſpicabantur: Pedeſtribus verò

dua

duntaxat copiis non ſatis fore ſe armatos videbant contra eos qui maritimas etiam opes haberent. Mutato itaque conſilio, omnem belli impetum in Meſſenios, qui Oeniadis erant conuertêre. Ad oppidum igitur obſidendum omnia cõparabant, quod adduci non poterant, tantam hoſtium paucitatem, contra vniuerſam Acarnanũ gentem æquo marte bellaturam. Ipſi quoque Meſſenij, & ſi frumẽta, & alia, quæ ad longiorem obſidionem ſuſtinendam vſui forent, contraxerant, decreuerunt tamen nõ expectata obſidione iuſto prælio belli fortunam experiri. Neque enim decere ſe arbitrabantur qui Meſſenij eſſent, neque virtuti, ſed fortunæ Lacedæmoniorum ſuccubiſſent, Acarnanico tumultu terreri. Memoria repetebant ad Marathonem Perſarum trecenta millia à triginta duntaxat millibus Athenienſium ad internitionem cæſa: Acie itaque cum Acarnanibus decernendum duxerunt. Pugnam memoriæ proditum hoc commiſſam modo. Cum eſſent hominũ multitudine longo interuallo ſuperiores Acarnanes, Meſſenios ex omni fere parte, præterquam tergum quà portis obuerterant, quáque de muris oppidani hoſtem arcebant, cinxerant. Frontem itaque, & latera miſ-

ſilibus acriter vrgebant. At Meſſenij in quam partem cõferti incubuiſſent hos cædentes, illos vulnerantes, hoſtium agmen turbabant. Perrumpere, & in fugam hoſtem vertere iccirco non potuerunt, quod qua parte Acarnanes laxari manipulos videbant, concurſu facto locum occupabant: Quòd ſi repulſi Meſſenij alio impreſsionem feciſſent, itidem reiecti, nihilo plus proficiebant: Præſto enim erant, qui ſuis opem ferentes penetrare hoſtem coarctata acie non paterentur. Eo fiebat vt ad breue ſpatium loco Acarnanes pellerentur: Meſſenij verò irruente multitudine concedere cogerentur. Anceps fuit vſque ad extremum diei prælium. Nocte ea, quæ cõſecuta eſt, cum proximis vrbibus ſupplementum Acarnanibus miſſum eſſet, recipientibus ſe intra mœnia Meſſeniis ad obſidionem res deducta. Ac nihil illi quidem metuebant, ne aut hoſte muros tranſcendente, aut à ſuis deſerta ſtatione vrbs expugnaretur: Illud calamitati fuit, quod intra menſem octauum omnis commeatuum copia exhauſta fuerat. De muris tamen hoſtem illudentes, ne ſi in decimũ quidem annum obſidio traheretur, defutura ſibi cibaria iactabant Iam verò ſub primæ quietis tempus clam Oeniadum

por

portis egreſsi, hoſtem tamen fallere non potuerunt: Quare conſerere iterum manus coacti, trecentos de ſuo agmine amiſere, maiorem ipſi hoſtium numerum ceciderunt. Mox via ſibi per medios Acarnanas facta, per Aetolos, quorum amicitia confidebant, Naupactum ſe recepere. Et in poſterum quidem omne tempus magno, ac pertinaci in Lacedæmonios odio Meſſenij laborarunt: quod in primis Peloponneſiaci belli temporibus præ ſe tulerunt. Nam & Naupactum copiarum receptaculum, vnde in Peloponneſum incurſiones fierent, Athenienſes habuere: Et oppreſſos ad Sphacteriam Spartanos Meſſeniorum è Naupacto funditores, vna cum Athenienſibus de medio ſuſtulerunt. Quamobrem ſuperatis ad Aegos flumen Athenienſibus, Meſſenios è Naupacto Lacedæmonij eiecere, cum nauali eos ante prælio viciſſent. Profugi partim in Siciliam, partim Rhegium ſe ad propinquos ſuos contulere, magna etiam pars ad Eueſperitas Libyæ populos profecti.

Nam cum hi finitimorum bello premerentur, in ciuitatum ſuarum communionem omnes qui Græci eſſent nominis accerſebant. Dux fuit in Libyam profectionis Comon, quo item duce ad Spha-

cteriam vſi fuerant. His ita geſtis anno fere vno ante Leuctricam Thebanorum victoriam diuinitus Meſſenij in Peloponneſum reditus haudquaquam dubiis ſignificationibus promiſſus eſt. Nam & Meſſanæ ad fretum, Herculis ſacerdotem narrant, per ſomnium ſibi viſum videre Herculem, qui Manticlum Iouis accerſitu, in Ithomen hoſpitij cauſa vocaret. In Eueſperitis verò ſomniauit Comon congredi ſe cum matre iampridem mortua, & illam ſtatim à congreſſu reuixiſſe. Et is quidem in ſpem venit, cum iam multum poſſent Athenienſes naualibus copiis, Naupactum ſe recepturos: at enim Meſſenen reſtitutum iri ſomnia promittebant. Accidit enim non ita multo poſt, vt Lacedæmonij ad Leuctra debita iam pridem fato clade affligerentur: Quandoquidē Ariſtodemo regi oraculum aliquando redditum eſt, cuius hæc erat extrema clauſula.

Vtere ſorte tua, fatum hos nunc, nunc agit illos.

Significabat ſcilicet ipſum, & Meſſenios male rem geſturos, ſui verò fatalis mali ipſam etiam Lacedæmonem neutiquam immunem fore, Victores igitur Thebani perculſis ad Leuctra Lacedęmoniis, in Italiam, & Siciliā, ad Eueſperitas etiā vſque, & quocunque Meſſenij profugi veniſſent,

dimiſere legatos, qui eos in Peloponneſum reuocarent. Dictu hercule mirùm eſt, quàm raptim cum priſtinæ patriæ deſyderio, tum Spartanorũ ſempiterno odio incitati concurrerint vniuerſi. Dubius erat animi Epaminundas vbi nam eos conſiſtere iuberet, neque enim facile videbatur vrbem condere, quæ ſatis foret contra Lacedæmoniorum opes munita, & ſimul nõ ſatis nouæ vrbi idoneum in Meſſenico agro locum reperiebat. Ipſorum certè Meſſeniorum animus ab Andania, & Oechalia abhorrebat, quòd in vtroq; loco iniquiſsima fuiſſent vſi fortuna. Hæc capiendi conſilij difficultas cum valde Epaminundam ſolicitum haberet, aſtitiſſe in ſomnio dicitur vir iam grandis natu, cum infulis, & reliquo antiſtitis ornatu, hac eũ appellans oratione: Tibi quidem quodcunque armis expetiueris decus portum dabo, noménque tuum, Thebane dux, cum hominum cœtus reliqueris, immortalitati cõſecrabo: Tu modo Meſſenios in patriam ad ſuos penates reduc: Placata enim iam eſt quæ in illos fuit acerbiſsima Gemellorũ ira. Hæc ille Epaminũdæ. Iam verò Epiteli, quem Argiui delegerant, qui & ſuis præeſſet copiis, & Meſſenem reſtitueret, nocturnum illud idem viſum denunciauit, vt quo loco

in Ithome ederam ciliciam,& myrtum vi diſſet,humum inter eas ſtirpes mediam fo diens anum æreo clauſam thalamo, iam grauiter affectam,& prope intermortuam eximeret. Epiteles vbi primum illuxit,ad eum qui circunſcriptus fuerat, locum veniens, æneam vrnulam effoſſa terra offendit: Hanc ille ad Hpaminundam detulit, cui cum ſomnij imaginē expoſuiſſet ſui, iuſsit ille amoto operculo,quid in ea recōditi eſſet,intueri. Ille ſacris operatus,votiſque ei deo nuncupatis, à quo ſomnium extitiſſet, vaſculum aperuit:In eo volumē repertum ex albo plumbo in tenuiſsimas laminas ſparſo,libri forma: In eo perſcripta erant Magnorum deorum initia: Hæc illa fuit hydria, quam eo loco defoderat Ariſtomenes. Illum verò,qui dormientibus Epiteli, & Epaminundæ per nocturnum viſum obuerſatus eſt,Cauconem fuiſſe aiunt,qui Andaniam olim Athenis profectus,ad Meſſenen Triopæ filiā ſacrorum arcana deportauit.Iræ quidem Caſtorum in Meſſenios antequàm ad Stenyclerū pugnatum eſt,initium,ex huiuſmodi (quantum ego coniectura conſequi poſſum) extitit cauſa. Adoleſcentuli duo Panormus, & Gonippus Andanienſes,iam tum puberes ab ineunte ætate vſu, & conſuetudine

prope domeſtica coniuncti, in Laconiæ fines populandi cauſa ſimul excurrere ſoliti fuerant. Forte Lacedæmonij per feſtos Caſtoris, & Pollucis dies, poſt ſolenne epulum in ipſis caſtris compotationibus ſe, ac luſibus oblectabant. Ibi Gonippus, & Panormus in albis tunicis, & purpureis lacernis, equis pulcherrimis inuehentes, haſtas manibus tenentes, de improuiſo ſe Lacedæmoniis oſtendêre. Illi Caſtores eſſe rati, qui ſacris intereſſe ſuis voluiſſent, adorabundi occurrerunt, eorum ſibi numen precibus implorantes. At iuuenes vbi primum in medios recepti ſunt, tumultum, & ſtragem, modo hos, modo illos haſtis ferientes, ediderunt, atque inde, violatis per contemptum, & contumeliam ſacris, Andaniam impune reuerterunt. Hinc orta, opinior, Caſtorum in Meſſenios ira. At poſſe iam illis ipſis dis approbantibus in patriam reduci, Epaminundæ nocturna illa imago perſuaſerat. In primis verò Bacidis eum carmina mouerunt: Huius Bacidis, quem nympharũ afflatu diuinaſſe tradunt, & aliis populis edita vaticinia celebrãtur, & hoc extat de Meſſeniorũ reditu.

Amittet florẽ imperij tunc Sparta nitentem,
Atque omni rurſus Meſſene habitabitur æuo.

Quin & Eræ oppreſsionem, quo eſſet modo-

do euentura, compertum habeo Bacin præ dixiſſe, cuius prędictionis hic extat verſus:

Quiq; à Meſſene ſonitu, atque canalibus ictá.

Repertam initiorum rationem, in cõmentarios retulerunt certi homines è ſacrificulorum gente. Epaminundas vbi condendæ vrbi, quam nunc Meſſenij tenent, iudicio ſuo locum idoneum cepit, Aruſpices conſuluit, nunquid eſſet ea regio dis cordi futura. Cum ſacris inſpectis renunciaſſent illi fecunda exta, expediri ad vrbis exædificationem omnia iuſsit. Materiam lapides, & cęmenta comportari. Adeſſe homines in metandis viis, & angiportis, profanis, ac ſacris ædibus extruendis, murorum ambitu deſignando ſolertes. Poſteaquàm in promptu omnia fuere, cum hoſtias ad ſacra facienda exhibuiſſent Arcades, rem diuinam Epaminũdas, ac Thebani omnes Libero patri, & Apollini Iſmenio, patrio ritu fecerunt. Argiui Iunoni Argiuæ, & Ioui Nemeo: Meſſenij Ioui Ithomatæ, Caſtori, & Polluci: ſacerdotes Meſſeniorum Magnas deas, & Cauconem coluerunt. Inuocati heroës vniuerſi ad nouæ vrbis auſpicia, nominatim Meſſene Triopæ filia ante omnes. Tum Eurytus, & Aphareus, eorúmque filij, De Herculis verò liberis Creſphontes, & Aepytus. Præ cæteris

conſen

conſentienti omnium voce celebratum eſt Ariſtomenis nomen, atque eum quidem ſacrorum cæremoniis,& votorum nuncupationibus diem tranſegere. In ſequentibus murorum ambitum excitarunt. Intra eum domos,& templa erexere. Atque hæc quidem fecere,cantibus aliis repudiatis ad Bœotiæ,& Argiuæ tibiæ modos. Et tunc maximè in muſicis certaminibus Sacadæ,& Pronomi cantiunculæ cœptæ ſunt vſurpari. Vrbi ipſi Meſſene priſtinum ſcilicet nomen inditum. Reſtituerunt & alia in eadem regione oppida. Naupliēſes quidem Mothone non ſunt eiecti. Aſinæis ſua finium iura conſeruata. His gratiam habuere, quòd Lacedæmoniis auxilia non miſiſſent. At illis quòd reditum ſuum in Peloponneſum gratulati eſſent, dona etiā venientibus pro copiis ſuis miſiſſent, Dis pro reditu nuncupata vota ſoluiſſent. Accedebat verò quod hi ſalutem etiam ſuam multis cum precibus Meſſeniis commendabant. Rediere in Peloponneſum Meſſenij, réſque ſuas poſtliminio recepere, ducentis ipſis,& octoginta ſeptem annis poſt Eræ expugnationem, Diſcineto Athenienſium ſupremum magiſtratum gerente: Olympiadis centeſimæ ſecundæ anno tertio, qua Damon Thurius victor iterum

renun

renũciatus eſt. Non breue omnino tempus Platæenſes, etiam patria profugi caruere. Non breue Delij cum ſuis ab Athenienſibus eiecti ſedibus Adramyttium Coloniam deduxere. Iam verò in Orchomeniis Minyæ poſt Leuctricam pugnam à Thebanis Orchomeno expulſi, cum Platæēſibus à Philippo Amyntæ filio in Bœotiam tandē reducti ſunt. Thebanus ipſos, cum Thebas euertiſſet Alexander, non multis poſt annis Caſſander Antipatri filius vrbe inſtaurata reſtituit. Ex iis, quos recenſuimus, populis, & ſi Platæenſes diutiſsimè omnium exularũt, duarum tamen ætatum ſpatium non exceſſerunt. At Meſſenij trecentos ferme annos extorres è Peloponneſo errarunt. Quo temporis curriculo, & patrios ritus conſtantiſsimè retinuere, & Doricam linguam nihil prorſus immutarunt, quæ noſtra etiamnum ætate ab iiſdē, & prope ſolis Meſſeniis maximè integra, & planè vernacula conſeruatur. Poſt reditum pacata aliquandiu à Lacedæmoniis fuere Meſſeniis omnia, quòd ſcilicet Thebanorum metu, & Meſſenen iam reſtitutam, & Arcadas in vnam congregatos ciuitatem armis laceſſere non ſunt auſi. Poſtea verò quàm Phocenſe bellum (quod Sacrum eſt appellatum) ab-

duxit

duxit extra Peloponneſum Thebanos, priſtina confidentia ſubniſi, nihil amplius bellum in Meſſenios diſtulere. At hi Argiuorum,& Arcadum auxiliis freti facile reſtiterunt. Athenienſium opem cũ imploraſſent, reſponderunt illi, non eſſe vllo pacto ſe in Laconiæ fines inuaſuros: ſi priores arma intuliſſent in Meſſeniam Lacedæmonij, ad ſua defendenda ſe ſociis non defuturos polliciti ſunt. Cum Philippo poſt hæc Meſſenij Macedonum rege ſocietatem iunxerunt, quæ res effecit, vt pugnæ ad Cheroneam,& ſi fuit illa Græcis omnibus communis, non interfuerint. Non tamen contra Græcos vt bellarent in animum ſibi vnquam induxerunt. Iam vita perfuncto Alexandro, cum iterum Græci contra Macedonas arma cepiſſent, & ipſi ſua in eo bello munia obiere, ſicuti & ante, cum de Athenienſium rebus ageremus, expoſuimus. Galli certe, recuſante Cleonymo Lacedæmoniorũ rege cum illis fœdus inire, cum Græcis ſigna non contulere. Non multo poſt Elidem Meſſenij tum bellicis artibus, tum aperta vi occuparunt. Nam cum Elei iuſti, moderatíque imperij laude, iam tum ab initio ſemper cæteros Græcos anteiſſent. Poſtremo cum Philippus Amyntæ filius iis, quas

ante enumerauimus, calamitatibus reliquam Græciam afflixiſſet: Elidis etiam primores pretio ſolicitauit, hinc ſeditionibus primũ inter ſe Elei laborare cœperunt. Armis deinde ſumptis cum factio altera in Lacedæmoniorum officio eſſet, dum per mutua pergunt odia fortunas ſuas peſſundare, rem ad ciuilia bella deduxere. De Meſſeniorum ſtatu certiores facti Lacedæmonij, auxilia ſtatim mittenda partium ſuarum ſtudioſis cenſuerunt. Ac dum illi quidem delectu habendo, & ordinibus deſcribendis tempus terunt; interea è Meſſeniis lectiſsimi quique ad mille ferme homines raptim, clypeis Laconica inſignia præferentes, Elidem veniunt. Eos intra mœnia Spartanorum factio, rati auxiliares ſuos adeſſe, receperunt. Oppido potiti Meſſenij, eos qui Lacedæmoniis ſtuduerant, male mulctarunt, iis, qui ſuarum erant partium, vrbem tradidere. Vſurparunt illi quidem opportunè commentum Homericum. Nam & ille in Iliade Patroclum memorauit arma Achillis indutum in hoſtium ſe aciem intuliſſe. Cúmque Troiani ad pugnam rediſſe Achillem putaſſent, conturbatis ordinibus omnes in fugam verſos. Sunt & alia callide ab Homero excogitata militaria

conſi

conſilia. Vti cum duos pro vno ſpeculatores narrat noctu ad Troianos veniſſe. Hominem præterea ſpecie transfugam, re ſpeculatorem Ilium miſſum ad exploranda hoſtium conſilia. Ad hæc, dum militaris Troianorum ætas eſſet ad prælium exitura, ad vrbis, vel iuniores vel iam natu grandiores, qui minus eſſent ad pugnandum idonei, cuſtodiam diſponit. Idem verò in Græcorum caſtris iubet eos, qui vulneribus acceptis è pugna exceſſerint, ne omnino nihil agãt integros armare. Hæc ab Homero adiuuandos homines vniuerſos edita ſunt, rerum bene gerendarum exempla. Verum, vt ad Meſſenios redeam, non multis poſt captam Elidem annis, Demetrius Macedonum rex, Philippi filius, Demetrij maioris nepos, Meſſenem ditioni ſuæ ſubiecit. Multa nos quidem, quæ inſolenter egit Perſeus in Philippum, & Demetrium, commemorauimus, qua in parte in Sicyoniorum rebus verſata eſt hiſtoria. Quemadmodum verò Meſſene à Demetrio occupata fuerit nunc exponam. Laborabat Philippus pecuniæ egeſtate, qua carere nullo pacto poterat. Eam ob rem cum aliquot nauibus Demetrium in Peloponneſum mittit. Is in portum quendam appulit.

Argiuorum finium non ſanè celebrem. Inde verò raptim per occultos calles itinere maximè compendiario ad Meſſenem duxit. Et collocato quidem in agminis fronte, omni, quod tunc forte habuit, leuis armaturæ genere, recta Ithomen viarum non ignarus contendit, & clam ante diluculum muros tranſcendit, qui medij inter arcem Ithomes, & vrbem ipſam fuere. Orta iam luce, cum ſenſiſſent Meſſenij ſe oppreſſos, in tam graui periculo trepidantes, ſuſpicari primum ſe Lacedæmoniorum fraude captos: quare veteri in Spartanos odio incitati, nihil vitæ parcentes, acriter pugnam capeſſebant. Vbi verò ex ipſa armorum ſpecie, & oris ſono Macedonas, & Demetrium ipſum agnouerũt, ingenti ſunt perculſi terrore. Cogitabant enim fore ſibi iam negotium cum gente ad omnes belli artes paratiſsima: quæque aduerſus quoduis hoſtium genus fortuna ſemper vſa fuiſſet ſecundiſsima. Impendentis tamen mali magnitudo virtutem auxit, & ſimul ad bene ſperandum animos illud erexit, quod ex tam longo temporis interuallo, non abſque deorum conſilio redire ſibi in Peloponneſum licitum fuiſſe indicabant. In Macedonas itaq; tam ex vrbe, quàm à dextra parte ex

arcis præſidio impetus factus. Et illi quidem initio cum virtute, tum rei militaris ſcientia hoſti pares fuere. Poſtremo, vt qui ex itinere feſsi erant, hinc viris vrgentibus, illinc fœminis tegulam, & lapides eiaculantibus, fugam effuſiſsimam fecere. Multi è prærupta rupe (ea enim parte maximè confragoſa eſt Ithome) præcipites corruere. Pauci abiectis armis incolumes euaſere. In Achæorum concilium iccirco Meſſenij non iere, (vti mea fert opinio) quòd cum vltro miſiſſent auxilia bellantibus cum Pyrrho Aeacidæ filio Lacedæmoniis, eóq; beneficio iam prope inter ipſos pacata eſſent omnia, illud cauendum putabant, ne ſi in Achæorum, qui aperti erant Spartanorum hoſtes, concilium ſe conſcribi poſtulaſſent, veteres inimicitias renouaſſe viderentur. Ac illud quidem Meſſenios, opinior, non fefellit, quod ipſi in mentem mihi venire potuerit, cogitaſſe eos etiam ſi cum Achæis non feciſſent, per ſe tamen Achæos Lacedæmoniorum hoſtes fore. In Achaico enim concilio Argiui, & Arcades non parum habebant loci. Verum & ipſi ſe cum Achęis Meſſenij poſt longi temporis cunctationẽ coniunxere. Neque ita multo poſt Cleomenes Leonidę filius, Cleonymi nepos, Megalopolin Ar-

cadiæ principem ciuitatem per ſpeciem fœderis cepit. In ea qui deprehenſi fuerunt omnes interempti. Qui verò cum Philopœmene Craugidis filio effugêre, (quæ multitudo duæ amplius ciuitatis eius partes fuere) eos Meſſenij liberaliter accepere. Cum ob veterum erga ſe meritorum memoriam quibus iam tum Ariſtomenis temporibus fuerant ab Arcadibus prouocati, tum verò vt gratiam parem referrent, pro eo quod ab illis in Meſſene reſtituenda adiuti fuerant. Eſt ita comparatum natura, vt rerum humanarum viciſsitudo huc illuc omnia transferat. Nam & Arcadibus Meſſenij viciſsim ſalutis authores fuere. Et Arcadas rurſus Spartæ capiendæ Meſſeniis ſocios Fortuna eſſe voluit. Cum enim collatis ſignis cum Cleomene ad Sellaſian dimicaſſent, mox Aratum Achæorum ducem ſecuti Spartam expugnarunt. Vix dum erant Lacedæmonij Cleomenis dominatu liberati, cum Mechanidas tyrannus exortus, quo ſublato, Nabis dominationem inuaſit. Is cum profanas, & ſacras ædes ſpoliaſſet, breui ingentem coëgit pecuniam, & ex ea copias, quibus imperium tueretur, & augeret, ſibi comparauit. Cum hic ipſe Nabis Meſſenen noctu occupaſſet, Philopœmen, &

Megal

Megalopolitani præſto fuere, quorum interuentu cedere tyrannus coactus ſub certis fœderis conditionibus. Achæi poſtea iniuria ſe prouocatos queſti, omni ope ſua bellum Meſſeniis intulere. Ac primum quidem agrum peruaſtarunt, deinde ſub ipſum meſsis tempus, collectis vndique copiis irrumpere in Meſſeniam conati ſunt. At Dinocrates, qui ſummæ tunc reip. præerat, cuique populi ſuffragiis exercitus imperium decretum fuerat, occupatis anguſtiis, quà aditus in meſſeniam patebat, Lycortæ Achæorum ducis incœptum effecit vt irritum eſſet. Cum Meſſeniis enim & finitimorum auxiliis occurrens hoſtem facile repulit. Quin & Philopœmenem, qui, quòd de Lycortæ conatu certior factus non fuerat, ſerius cum paucis equitibus ſubſidio Achæorum venerat, reliquo hoſte proſpera pugna cæſo, & fugato, viuum cepere. Quo autem modò captus fuerit Philopœmen, & quis eius vitæ finis, in eo, qui eſt de Arcadum rebus, libro, enarrauimus. Ii certe è Meſſeniis, quorum ſuaſu eſt ille vir interfectus, meritas pœnas luêre. Ac rurſus Meſſenij Achæorum ſunt partes ſecuti. Adhuc varia Meſſeniorum infortunia ſtylo ſum perſecutus; & quemadmodum eos fortuna ſua

procul à Peloponneſo in vltimas terras a-ctos, mox in priſtinas reduxerit ſedes com memoraui. Hinc ad agri, vrbíſque partes explicandas orationem conuertam. Aetate noſtra in Meſſenia extat Abia oppidum ad mare, longe à ſaltu, qui Chœrius dicitur, ſtadia haud amplius x x. Iren vocatam ferunt, & de ſeptem illis vnam fuiſſe, quas Agamemnon apud Homerum ſe daturum Achilli pollicetur. Gleno autem, & Doriëo ab Achæis bello ſuperatis, Abiam tradunt Hylli Herculis filij nutricem Iren commigraſſe. Ibi domicilio ſuo conſtituto, Herculi templum dedicaſſe: Creſph ontem poſtea cum grato, pióque animo memoriam fœminæ celebraret, & alios ei honores habuiſſe, & vrbem, mutato nomine, Abiam appellari voluiſſe. Herculis quidem in ea vrbe, & Aeſculapij templa valde illuſtria extant. Abia diſcedentibus abſunt Pharæ ſtadia ferme L x x. In ipſa via ſalſa aqua eſt. Meſſenios, qui Phara tenent, Auguſtus Cæſar Laconico nomini adiunxit. Eius oppidi conditorem celebrant Pharin Mercurio, & Philodamea Danai filia genitum. Pharin nullam virilem ſobolem, filiam vnicam Telegonen reliquiſſe aiunt. Eius gentilitatis perpetuam ſeriem in Iliade percenſuit Homerus.

rus Diocli geminos fuiſſe Crethonem, & Ortilochum: Dioclen ipſum Ortilocho Alphei filio ortum: De Telegone mentionem prorſus nullam fecit. Ea, ſi Meſſenios audiamus, Ortilochum Alpheo peperit. Audiui & illud cum Pharis eſſem, præter geminos, filiam Diocli fuiſſe Anticlean: Ex ea, & Machaone Aeſculapij filio Nicomachum, & Gorgaſum natos: Pharis eos permanſiſſe, & Diocle mortuo regnum adiſſe. Creduntur illi hac etiamnum ætate morbis laborantes, & aliqua captos corporis parte ſanare. Eóque nomine in eorum fanum victimas ſacrorum cauſa, & donaria mittunt. Habent & Fortunæ fanum Phareatæ, cum perueteri ſigno. Ac Fortunæ quidem, cui Tyches apud Græcos nomen, primus (quod ſciam) mentionem fecit Homerus in hymno in Cererem, cum & alias Oceani filias, Tychen etiam ipſam, tanquam Oceani filiam, ludentes cum Proſerpina feciſſet, his verſibus.

Vna omnes vario per prata comantia flore,
Candida Lecippe, Phenóq;, Electra, & Ianthe,
Melobolosis Tyche, & Ocyrhoë præſignis ocellis.

De ea nihil præterea. Neque illud omnino, quod vulgo creditur, Deam eſſe maximã, penes quã ſint rerum humanarum momenta omnia, cũ idem tamen poëta in

Iliade bellantibus Palladem, & Enyω̃ præfecerit. Dianam ſanctam fœminis partúrientibus & verendam eſſe dixerit. Veneri autem nuptiarum curam attribuerit. Verum de fortuna nihil ille pluſquam ante dictum eſt memoriæ prodidit. Bupalus certe delubris ædificandis, & ſimulachris fingendis admodum ſolers, cum Smyrnæis Fortunæ ſignum omnium, quos ipſi ex antiquitatis monimentis cognouerimus, primus finxiſſet, capiti polum impoſuit, altera verò manu Amaltheæ, quod Græci appellant Cornu tenentem fecit: Ad hunc ille modum Fortunæ munera declarauit. Mandauit poſt hunc & alia de Fortuna verſibus Pindarus & eam Pherepolin, quod eſt ac ſi dixeris Ciuitatum tutricem, cognomento appellauit. Non longe à Pharis lucus eſt Apollinis Carnij nomine, & in eo perennis aquæ fons. Abſunt à mari Pharæ ſtadia ferme vi. Hinc ad eiuſdem meſſeniæ mediterranea contendentes ſtadia procul circiter lxxx. Thuriatarum vrbs excipit: Appellatam Homeri verſibus Anthean putant. Eam Spartanorum ciuitati ſubiecit Auguſtus. Nam cum is cum Antonio ciuile bellum gereret, Antonij quidem ſectam Meſſenij iccirco ſecuti ſunt, quod Auguſti partem iuuerunt

Laced

Lacedæmonij. Quocirca victor Auguſtus è Meſſeniis qui contra in acie ſteterunt, leuius alios, alios grauius mulctauit. Thuriatæ ipſi ex oppido, quod iam tum ab initio in excelſo fuit tumulo, in planitiem deſcendêre. Non tamen ſuperiorem vrbem omnino deſeruere: Nam & murorum adhuc reliquiæ cernuntur, & templum extat, quod deæ Syriæ dicitur.

Campeſtrem vrbem fluuius præterlabitur Aris nomine. In ora interiore Calamæ vicus, & Limnæ caſtellum eſt: In hoc Limnatidis Dianæ ædes, quo loco Spartæ regem Teleclum occiſum fama prodidit. Qua à Thuria Arcadiam fere verſus iter eſt, fontes habet Pamiſus amnis, quorum aquæ infantium morbis medentur. Iam vero ab his fontibus ad læuam digreſsis ad ſtadia plus minus LX. Meſſeniorum ſub Ithome vrbs eſt, regionis caput: Ea non Ithome ſolum, ſed quà ad Pamiſum excurrit, monte Eua incingitur: Huic monti à Bacchantiam voce Euoë nomen inditum ferunt: Cum hoc primum in loco, & ipſe Liber pater, & quæ eum ſequebantur fœminæ ſic inclamaſſe credantur. Qui vrbem ambiũt muri è lapide ſtructi ſunt: Ex iis turres, & pinnæ, quo opus eſt loco, eminent, Babylonis quidẽ muros,

aut

aut qui Memnonij dicuntur, Suſis in Perſide neque vidi. neq; cuiuſmodi ſint de quoquam, qui ipſe viderit, audiui. Quas verò vrbes muris munitiſsimas ipſe viderim, Ambroſos eſt, Phocica, Byzantiũ, & Rhodos: Eæ tamen murorum munitionibus cum ipſa Meſſeniorum vrbe comparandæ non ſunt. In foro Iouis eſt ſignum Seruatoris, & aquæ ductus, cui nomen Arſinoë, à Leucippi videlicet filia: Defluit in eum aqua de fonte, quem Clepſydram vocant. Delubra deorum duo. Neptuni & Veneris, &, quod memoria maximè dignum eſt, Deûm matris è Pario lapide ſignum, Damophontis opus, qui Olympium etiam Iouem ſolutis iam eboris compagibus ad vnguem exactiſsimè coagmentauit: Quare ſunt ei merito ab Eleis honores habiti. Fecit idem Damophon, quam Laphriam Meſſenij nuncupant: Cuius ob huiuſmodi cauſam ſancita eſt religio. Calydonij Dianam in primis colunt, cognomento Lapriam: Eius cerimonias recepere Meſſenij cùm Naupacto accepta ab Athenienſibus in Aetolia Calydoniis finitimi eſſent. Et tunc quidem Meſſenij, & ex Achæis Patrenſes duntaxat Laphriæ nomen vſurparunt. Epheſiam quidem Dianam vrbes prope cunctæ eodem celebrant cognomine.

ne. Et ſanè deam priuatim viri omnes magnis proſequuntur honoribus. Hoc, opinor, cum Amazonum gloriæ tribuunt, à quibus fanum illud dedicatum fama vulgauit: tum operis priſci antiquitati. Tria præterea templi celebritatem augent: Magnitudo primum, qua cętera omnia hominum opera anteit: Epheſiorum deinde ciuitatis ſplendor: Et ipſa poſtremo deæ claritas. Habent Meſſenij Lucinæ etiam delubrum cum marmoreo ſigno. Proximum eſt Curetum ædes, in qua cuiuſuis generis animalia immolant. Facto enim à bobus, & capris ſacri initio ad aues deſcēdūt, quas in flammas porriciunt. Magna etiam cum religione Cereris ædes celebratur. In ea Gemellorum ſimulachra ſunt, eo habitu, quo Leucippi filias rapuere. Eſt verò ſuperius expoſitum controuerſiam eſſe Meſſeniis cum Lacedæmoniis ab vtris Caſtores oriundi ſint: Eos vtique ſibi Meſſenij vindicant. Plurima verò, & quæ ſpectentur digniſsima habet ſigna apud Meſſenios Aeſculapij fanum. Seorſum enim Dei ipſius, & eius liberûm ſimulachra, ſeorſum Muſarum, Apollinis, & Herculis poſita ſunt. Suum inter cætera locum habent vrbs Thebana, Epaminundas Cleomnidis filius, Fortuna, & Diana Lucifera.

Horum

Horũ quæ marmorea ſunt, fecit Damophon, quem vnum è Meſſenijs artificẽ nouimus non indignũ cuius mentio fiat. Epaminundæ effigies è ferro eſt, eam alius omnino opifex fecit. Templum extat Meſſenes Triopeæ filiæ, cuius ex auro & Pario marmore factum eſt ſignum. In poſtica templi eius parte picti ſunt qui Meſſene regnarunt omnes, ante Dorienſium in Peloponneſum aduentum. Aphareus videlicet, & filij. Poſt Herculis verò filiorum reditum Creſphontes vnus; & ipſe de Dorienſium ducibus. De iis verò qui Pylum tenuerunt, Neſtor, & eius filij Thraſymedes & Antilochus: His enim, quòd natu maximi fuere, honos in primis eſt habitus, eóque maximè quòd bello Troiano interfuerunt. Pictus eſt etiam Leucippus Apharei frater, & cum eo Ilaira, & Phœbe: Arſinoë præterea, & ipſe Arſinoë natus, vti prædicant Meſſenij, Aeſculapius, & Aeſculapij filij Machaon, & Podalirius: Nam & illorum clarum fuit Troiano bello nomen. Has omnes imagines pinxit Omphalion Niciæ Nicomedis filij diſcipulus, quem ſeruiſſe Niciæ, eíque in delitiis fuiſſe nonnulli tradiderunt.

Quæ verò ædes apud Meſſenios Hierothyſion vocatur, quod eſt ac ſi dixeris Sacro-

croſanctum ſacrarium, habet deorum omnium ſigna, quorum in Græcia ſancitæ religiones ſunt, interea ænea eſt Epaminundæ effigies. Dedicati etiam ſunt tripodes vetuſti, quos ἀπύρους, quaſi dicas Ignis expertes appellat Homerus. Iam vero que in gymnaſio ſigna ſunt, opera Aegyptiorum artificum fuere: Mercurius, Hercules, Theſeus. Hos enim cum Græci, tum Barbaræ nationes multæ exercitationum præſides habent, eóſque in palæſtris præcipuè colunt. Aethidam in eo ſignorũ numero comperi hominem quàm ego ſum natu maiorem: Huic Aethidæ tanquam heroi ſtatuam poſitam, & honores inſtitutos dicunt, quòd egregie pecunioſus fuerit: Fuiſſe alij præclaram & luculentam pecuniam Aethidæ non negant: Pernegant verò eum, cuius erecta fuerit ſuper colomna ſtatua, diuitem illum Aetidem fuiſſe: ſed ei cognominem: quo duce Meſſenij Demetrium Philippi filium, cum noctu ſubito impetu Meſſenen oppreſsiſſet, repulere. In eodem gymnaſio Ariſtomenis viſitur ſepulchrum, quod ſane eſſe inane, atque honorarium duntaxat negant. Et percunctanti quidem mihi quonam modo eius, qui Rhodi mortuus dicatur, oſſa in eo monimento condita credi,
poſsit,

poſsit reſponſum eſt, Pythij Apollinis iuſſu in patriam reportata: Et inſuper ſacri, quod ad eum tumulum ſolenni ritu fiat, mihi cerimonias expoſuerunt. Eæ huiuſmodi ſunt. Aræ deſtinatum taurum ad pilam non procul à ſepulchro adligant: Is cum ferox, & vinculorum ſit inſolens euadere conatur: Quòd ſi dum trepidat, & exilit, pila moueatur, ſecundum id eſt Meſſeniis omen: Sin prorſus, immota ea pila ſteterit, calamitatem ſibi aliquam portendi interpretantur. Interfuiſſe verò Ariſtomenen Leuctricæ pugnæ, & auxilio Thebanis fuiſſe, & eius maximè opera magna clade afflictos Lacedæmonios prædicant. Enim vero primos omnium Chaldæos, & Indorum magnos memoriæ prodidiſſe noui eſſe hominum animos immortales. Aſſenſi deinde ſunt eis tum alij Græcorum, tum Ariſtonis filius Plato: Id ſi communi hominum opinione comprobetur, facilè & illud credi poſsit. Ariſtomenis in Lacedæmonios odium in omne poſterum tempus perduraſſe. Non alienum certe eſt à Meſſeniorum oratione, quæ aliquando de Thebanis audiui, & ſi non congruit omni ex parte vtriuſque gentis ſermo. Aiunt itaque Thebani, cum prope eſſet vt cum hoſte ad Leuctra congrederentur,

miſſos

miſſos qui & alia oracula, & eum, qui in Lebadea colitur, deum conſulerent: Et ſane ab Iſmenio, Ptoo, Abis, Delphis miſſa reſponſa commemorantur. Quæ verò Senariis heroicis vaticinatus fuerit Trophonius, hæc ſunt.

Ne petite ante hoſtem ſacrũ quàm cura trophæũ
Sit vobis poſuiſſe: Hic ſcutum ornate quod acer
Fixit Ariſtomenes Meſſenius, ipſe inimicas
Scutatorum acies, infeſtaq; tela refringam.

Accepto oraculo impetraſſe à Xenocrate precibus Epaminundam tradunt, vt Ariſtomenis clypeum ſibi mitteret, illúmque ad trophæi, quod erexerat eo loco vnde poſſet à Lacedæmoniis conſpici, inſignia addidiſſe. Norant Lacedæmonij fixum in Lebadea ſcutum Ariſtomenis: Nã & multi per ocium ad Trophonij profecti illud fuerant conſpicati, & plane omnes ita eſſe audierant. Parta verò victoria ſuum Trophonio donum Thebani reſtituere. Eſt etiam in ſtadio poſita ex ære Ariſtomeni ſtatua. A theatro non procul Sarapidis, & Iſidis fanum eſt. Aſcendentibus ad Ithomes iugum, vbi eſt Meſſeniorũ arx, fons, cui Clepſydra nomen, manat. Longum eſſet, & difficile, vt maximè propoſitum id quis haberet, populos enumerare, qui Iouem apud ſe natum, & educatum affir-

mant. Nam & Meſſenij Iouis incunabula ſibi vindicant, eiúſque nutrices nominant Nedam, à qua fluuius, & Ithomen, à qua mons nomen acceperit: Has quidem nimphas ſurreptum à Curetibus Iouem ob Saturni metum, in hoc aiunt fonte lauaſſe, & ab eo furto aquæ nomen inditum. Inde ad ſacra Ithomata Iouis per totos dies hauſtam aquam in templum deportant. Signum Iouis fecit Ageladas iis olim Meſſeniis, quæ Naupacti conſederunt. Domi ſuæ illud ſeruat ſacerdos annuus. Agitant verò feſtos anniuerſarios dies, Ithomæa nuncupant. Ludos etiam priſcis temporibus muſicos inſtitutos fuiſſe & aliunde, & ex Eumeli verſibus licet coniicere, quos in Delum proluſit.

Grata etenim ſemper tibi Iuppiter incola Ithomes,
Muſa fuit, puro gaudet quæ libera cantu.

Quà ad Arcadiæ vrbē Megalapolin egreſſus patet, in ipſa porta Mercurij ſignum eſt, Attici operis. Athenienſes enim quadrangula figura hermas fecere, & eam ab illis alij Græciæ populi acceptam formam in Mercurij ſigillis vſurparunt. Abeſt à porta ſtadia ferme x x x. Balyra amnis: Nominis eam putāt fuiſſe cauſam, quod in eū captus oculis Thamyris lyram abiecerit.

rit. Philammone, & Argiopa nympha genitum Thamyrin fama vulgauit: Argiopam Parnaſsi fuiſſe incolam: Eam, cum iam vterum ferret, in Odryſas migraſſe, recuſante puellæ nuptias Philammone: Eo euenit vt Odryſen, ac Thraca etiam Thamyrin vocent. In hunc fluuium alij duo influūt, Leucaſia, & Amphitus. Trans eos amnes campi ſunt qui Stenyclerici nominantur: Heroëm aiunt fuiſſe Stenyclerum. E campi eius regione vicus eſt, priſci Oechaliam, Carnaſium ſaltum ætas noſtra appellat: In eo denſiſsima cupreſſorum ſylua eſt. Signa deorum ibi poſita Appollinis Carnei, & Mercurius arietem portans. Iam verò quæ Caſta puella dicitur, Ceres ea eſt: Prope illud ſimulachrū aqua è ſcatebris profluit: Quo verò Deas magnas ritu colant: Nam in Carnaſio quoq; ſua illis celebrantur initia, facile in arcanis eſſe patior. Hæc certe initia ſecundum Eleuſinia præcipuam quandam mihi ſanctimoniam habere videntur. In ea quidem ærea vrnula, quam dux Argiuus à ſe compertam protulit, Euryti Melanei filij oſſa ſeruari, nulla vel in vulgus prodere, ſomnij religione prohibeor. Labitur prope Carnaſium amnis Charadrus. Ad læuā ad ſtadia fermè octo progreſsis Andaniæ

ſunt ruinæ. Ei ſanè vrbi ab Andania puella nomen impoſitum eſt omnium antiquitatis interpretum cõſenſu receptum: Quibus verò ſit orta parentibus, aut qui cum nupta fuerit, non habeo dicere. Ab Andania, qui Cypariſsias verſus iter habent, per oppidulum tranſeant, Electram, quod eodem nomine amnis, & item Cœus præterfluunt. Hæc certe nomina vel ad Electram Atlantis, & Cœum Latonæ patrem referri poſsint, vel forte ſumpta fuere ab indigenis heroibus Electra, & Cœo. Qui ab Electra abierit, ad fontem, cui nomen Achaia, rudera videat Dorij vrbis. In hac vrbe Thamyridi oculorum calamitatem contigiſſe verſibus teſtatum ſuis Homerus reliquit, quòd ſcilicet Muſas ipſas cantu ſe ſuperaturum fuiſſet gloriatus. At Phocaënſis Prodicus, huius modò ſi ſunt in Miniadē carmina, pœnas Thamiri ſuæ in Muſas petulantiæ apud inferos propoſitam ſcripſit. Ego verò ex morbo luminibus captum Thamyrin crediderim, cum idem etiam Homero acciderit, qui tamen infortunio non ſuccubuit, neque iccirco quæ inſtituerat non perfecit. At malo victus Thamyris prorſus deſiit carmina facere. A Meſſene ſub Pamiſi oſtium via excurrit ad ſtadia LXXX. Præterfluit arua

Pami

Pamiſus purus, ac placidus, & ſurſum verſus à mari decem prope ſtadia nauium patiens: Quin & marini tam longe ſubeunt piſces, vere appetente, quod ipſum in Rheno, & Mæandro euenit: Maximè verò in Acheloi flumen innatant, quà circa Echinadas erumpit: Alia tamen longè formæ ſunt, quos Pamiſus recipit, & omnino quales eſſe par eſt, quos puræ alunt aquæ, neque omnino lutulētæ, vti eorum amnium ſunt, quos paulo ante nominauimus. Mugiles quidem, cum de genere ſint in limo degentium, turbulentis amnibus gaudēt. maleficas certe beſtias non alunt Græciæ flumina, ſicuti Indus, Nilus Aegyptius, Rhenus, Iſter, Euphrates, Phaſis: Educunt enim hi pernicioſas hominibus belluas, perſimiles forma Hermi, & Mæandri ſiluris, nam viribus valentiores, & colore magis atro ſunt. Indus, & Nilus Crocodilos habēt: Fluuiales etiam equos Nilus, haud minus illos quidem homini infenſos quā crocodili ſint. At Græciæ flumina hæc beſtiarum portenta non gignunt: nam qui in Acheloo, qui per Theſprotiden labitur, ſunt canes, aduenæ è mari influunt. Eſt ad Pamiſi dexteram Corone vrbs, ſub Temathia monte. In hac eadem via vicus, maritimus eſt, quem Inûs ſacrum putant

Huc enim è mari delatam Inó dicunt, cum Leucothea cœpta nominari, in Dearum iam fuiſſet numerum relata. Paulo hinc longius Bias amnis in mare exit, nomen ei impoſitum creditur à Biante Amythaonis filio. Iam ſtadia prope xx. procul à via abeſt Plataneti fons: Aqua è patula profluit platano. Eſt ea platanus in ſpeluncæ modum, cauernoſa, parua quidem latitudine. Deſcendit ea aqua potu ſuauis ad Coronen vſque: vrbs priſco nomine Aepea vocabatur: poſtea verò quàm Thebanorũ ductu reſtituti ſunt Meſſenij. Epimelidem tradunt deducendæ Coloniæ præfectum, Coronean appellaſſe, quòd ipſe ex Coronea Bœotiæ vrbe veniſſet: ſed ab initio Meſſenios non recte eam nominaſſe, & eam nominis deprauationem ipſo tempore inualuiſſe. Eſt & illud fama vulgatum: Cum ſulcus muris deſignandis imprimeretur, æream cornicem repertam. Delubra illic extant Dianæ nutricis, cognomento Pædotrophon ipſi dicunt: Liberi patris, & Aeſculapij, & horum quidem ſigna è marmore. Iouis in foro Seruatoris ex ære ſimulachrum eſt. Aeneum eſt & Mineruæ in arce ſub diuo cornicem manu tenens. Vidi etiam Epimelidæ ſepulchrum. Qua verò de cauſa portum Achæo

rum

rum appellent, compertum non habeo. A Corone ſtadia prope octoginta progreſsis, Apollinis templum in ora maritima eſt magna religione percelebre. Nam, & omnium eſſe antiquiſsimum autumant Meſſenij, & deus ipſe(quem Corinthum Apollinem nominant)certam laborantibus morborum opem impertit. Signa duo viſuntur, è ligno vnum, quod Argeus fecit,ex ære alterum,quod ab Argonautis dedicatum credunt. Coronæorum vrbi finitimæ ſunt Colonides: Negant verò qui illic habitant ſe Meſſenios eſſe,ſed ex Attica terra huc dicunt,colænum galeritam ex oraculo ſecutum in ea loca veniſſe: Procedente deinde tempore linguam,& mores Dorienſium accepiſſe: Sitæ ſunt Colonides eminenti loco,modico ſpacio procul à mari.At Aſsinæi Lycoritis finitimi,Parnaſsi olim accolæ fuere:Nomen illis tunc fuit Dryopes,quod poſtea in Peloponneſum reuerſi aliquandiu retinuerunt,ſumptum ſcilicet à Coloniæ duce. Tribus verò poſt ætatibus cum Phylante regnum obtinente, prælio ab Hercule victi, Apollini Delphico deuoti fuiſſent,ex eiuſdem dei reſponſo in Peloponneſum ab Hercule deducti, Aſinen primum prope Hermionen tenue-

runt: Inde ab Argiuis eiecti, Meſſeniæ partem à Lacedæmoniis acceptam, habitarunt. Ac Meſſenij quidem in Peloponneſum poſtliminio reuerſi, facile eorum ciuitatem incolumem eſſe paſsi ſunt. De rebus verò ſuis ita commemorant Aſinæi, vt ab Hercule ſe fuiſſe prælio ſuperatos fateantur, & vrbem ſuam in Parnaſſo captam: captiuos verò ſe ad Apollinis pertractos negant. Muris enim expugnatis ab Hercule, deſerto oppido ſe diffugiſſe narrant ad Parnaſsi iuga: ac mox cum in Pelopõneſum nauibus tranſmiſiſſent, Euryſthei opem ſupplicum in morem ornatos imploraſſe, & ab illo quidem cum in Herculem implacabili odio laboraret in Argolica terra Aſinen ſibi traditam. Soli verò è Dryopibus Aſinæi noſtra etiamnum ætate ſe nominis claritate efferunt: Multo certe ſecus quàm in Eubœa Styrenſes. Nam cum & ipſi ab eo Dryopum numero oriundi ſint, qui, cum extra vrbis mœnia domos haberent, pugnæ non interfuerunt, Dryopum tamen nomen aſpernati ſunt, ſicuti & Delphi Phocenſes nominari ſe, neutiquam ſibi laudi duxerunt: contra Aſinæi ea maximè appellatione lætantur, religioſiſsima quæque apud ipſos templa id maximè declarant, eadem for-

ma

ma exædificata, qua illa olim fuerant in Parnaſſo dedicata. Duo verò in primis, Apollinis vnum, Dryopis alterũ cum peruetere ſimulachro. Initia quidem quotannis Dryopi peragunt, eúnq; Apollinis filium fuiſſe dictitant. Sita & hæc vrbs ad mare eſt, vti olim fuit Argolica illa vetuſtior Aſine: Ad eam à Colonidis quadraginta ſtadiûm via eſt. Tantundem ab Aſine abeſt regio, cui Acritæ nomen. Excurrit in mare Acritas, & ante ipſum deſerta eſt inſula Theganuſa. Secundum Acritan portus eſt Phœnicûs, & ipſi proxima inſula Oenuſæ. Mothone antequam Græcorum delectus haberetur, Iliaci etiam belli temporibus Pedaſos dicta eſt. Mutato deinde nomine, ipſi tradunt Mothonei ab Oenei filia nuncupatam: Oeneo etenim Porthaonis filio cum poſt exciſum Ilium, cum Diomede in Peloponneſum ſeceſsiſſet, è Palaca Mothonen filiam genitam: mea verò fert opinio, à ſcopulo, qui Mothon dicitur, loco nomen datum: Is enim portum efficit, dum & anguſtiorem nauibus ipſe è mari prominens appulſum relinquit, & ſimul ab imo fluctibus obſiſtẽs maris impetum, & æſtus cõcitatiores frangit. Expoſitum eſt in ſuperiore hiſtoriæ parte, Lacedæmonios Naupliẽſibus in

inuidiam apud alios Græciæ populos vocatis,& eo nomine ſuis è ſedibus eiectis, quòd partis Laconum eſſent, Damocratida Argis regnante Mothonen tradidiſſe: Ac omnino nulla propter Meſſeniorum reditum noua calamitate affectos. Fuere autem (ſicuti ego exiſtimo) Nauplienſes ex ea Aegyptiorum claſſe, quæ cum Danao ad Argolicam terram appulit: Aetatibus verò tribus poſt à Nauplio Amymones filio in Coloniam deducti ſunt, & à cõditore eſt ea Colonia Nauplia nuncupata. At Mothonæis Traianus Cæſar conceſsit, vt cum liberis populis cenſerentur & ſuis legibus vterentur: Sed ante ea tempora, ſolis ex omnibus Meſſeniis, qui ad mare ſunt, huiuſmodi aſcidit infortunium. Res Theſprotidis per inter regna prope euerſæ fuerant. Deidamia enim Pyrrhi filia orba liberis diem obiit ſuum: Regnum illa quidem moriens populo commendauit: Pater ei Pyrrhus fuerat Ptolemæi filius, Alexandri nepos, maioris Pyrrhi pronepos. De Pyrrho quidem Aeacidæ filio ante egimus, cum in Atticæ terræ deſcriptione verſaremur: Hunc Procles Carthaginienſis fortuna, & rerum geſtarum ſplendore Alexandro Philippi filio inferiorem fuiſſe teſtatur: In diſpo-

nen

nendis verò in acie peditum, equitúmque copiis, & item capiendi conſilij quo hoſtis caperetur arte, illo multo meliorem: Accepta libertate populus, & aliis in rebus indies erat inſolentior, & omnino ſe nihil magiſtratibus audientem præbebat: Quare ſubito impetu ab Illyriis Ionij maris incolis oppreſsi ſunt. Neque verò vllam nouimus popularē remp. magnos habuiſſe progreſſus, Athenienſibus exceptis, qui & præcipua quadam prudētia cæteris Græcis præſtiterunt, & ſuas religioſiſsimè omnium leges obſeruarunt. At Illyrij, guſtata ſemel dominandi dulcedine, cum augēdi imperij cupiditate flagrarent, ædificatis nauib', & alios aggreſsi populos excurſionibus infeſtos reddidere, vti quiſque maximè fuit iniuriæ expoſitus, & amicitię ſpecie ad Mothonæorum portum appulerūt: Atque inde in vrbem misère qui vinum ad naues vt deportaretur rogarent: Cúmque ab oppidanis non ſanè multis vinum comportatum eſſet, emerūt quanti eſſet à Mothonæis æſtimatum Illyrij, & viciſsim de mercibus ſuis aliquid illis vendiderunt: Poſtero die cum ad portum multo plures deſcendiſſent, & illis lucri faciendi copia facta eſt: Poſtremo cum etiam fœminæ, & viri magna vtique manus ad naues veniſſent

ſent

ſent vinum vt venderent, & de hoſpitum rebus mercarentur, ibi Illyrij viros multos, fœminas plures vi correptas in naui impoſuerunt,& prope ad ſolitudinem Mothonæorum oppido redacto per Ionium mare intra ſuos ſe fines recepere. Eſt Mothonæ Mineruæ Anemotidis cognomento delubrum: A Diomede dicatum aiunt, & deæ nomen impoſitum. Nam cũ intempeſtiuis tota regio ventis grauiter laboraret, votis à Diomede Mineruæ nuncupatis, quaſi omnis illa ventorum ſæuitia in poſterum etiam omne tempus cõquieuit. Extãt etiam Dianæ ædes, vbi aquæ puteus pice permiſtæ, quæ cum odoris ſuauitate, tum colore perſimilis eſt Cyziceno vnguẽto. Omnium quidẽ, quas aſpexerim, aquarum, maximè cœrulea eſt in Thermopylis, neque tamen tota, ſed ea præcipuè quæ in natationem influit, quas incolæ muliebres vocant, olas, Rutila verò prope ad ſanguinis colem aqua per Hebræorum terram non longe à mari, agro Ioppe vrbi finitimo, labens viſitur. Perſeum interempto monſtro cui Cephei filia fuerat expoſita, in eo flumine cruorem abluiſſe, indigenarum ſermo vulgauit. Vidi etiã ad Aſtyra nigram aquam: Sunt Aſtyra calidarum aquarum balneæ contra Leſbum in

eo vico, qui Atarnus appellatur: Eam Leſbij mercedem à Perſarum rege accepere, cum illi Pactyam hominem Lydum, qui ſupplex ad ipſos confugerat, dedidiſſent. Oſtendunt etiam Romani non longe ab vrbe trans amnem Anienem albã aquam. In eam qui deſcenderint initio tam frigidam ſentiunt, vt exhorreſcant: at ſi paululum fuerint immorati, nihil minus incaleſcunt, quàm ſi vehementer calidum medicamentum ebibiſſent. Atque has ego quidem aquas, ingenio fontium plane admirabili, ipſe ſum conſpicatus. Nam vulgata prætereo aquarum miracula: Neque enim aut ſalſam, aut acerbam aquã è fontibus manare magni miraculi loco ducendum. Non omittam duos diuerſa admodum natura, & loco fontes. Fluit per campos, qui Albi dicuntur, non longe à Cardia, prope pagum, qui Daſcyli dicitur aqua calida, lacte hauſtu ſuauior. Iam verò ab Herodoto literis proditum memini, amaræ aquæ riuum in Hypanim amnem influere. Quod certe non video cur à veritate abhorrere putemus, cum ætate noſtra ad Puteolos, quod eſt Thirrheni maris accolarum oppidũ, aqua extiterit tam acutò calore efferueſcens, vt intra paucos annos plumbeos, per quos fluit tubulos reſol-

ucrit.

uerit. A Mothone ad Coryphaſium promontorium, via intereſt haud minus ſtadia centum. In ipſo promontorio eſt Pylos, quam Cleſonis filius Pylus condidit, deductis in eam è Megaride Lelegibus: Sed ei parum diuturnum illud fuit imperium: A Neleo ſiquidē, & Pelaſgis ab Iolco veniētibus pulſus eſt. Quare inde abiēs in proximos fines, Pylon in Elea tenuit. Eo verò dignitatis Pylō perduxit Neleus, vt ab eo rege Neleiam vrbē verſibus Homerus appellarit ſuis. Eſt Pyli Mineruæ templum, cognomento Coryphaſiæ, & domus, quæ Neſtoris dicitur: In ea Neſtor ipſe pictus cernitur, & intra oppidum, eiuſdem eſt ſepulchrum. Nam quod extra eſt, id Thraſymedis fuiſſe ferunt. Oſtenditur in ipſa vrbe ſpelunca, in qua Neſtoris, & ante eum Nelei boum fuiſſe ſtabulum dicunt: Boues eas Theſſalicas fuiſſe genere de grege Iphicli, Proteſilai patris. Eas Neleum à filiæ procis ſponſalitium munus depopoſciſſe: Melampodem itaque Biantis fratris adductum gratia in Theſſaliam veniſſe, & à paſtoribus quidem Iphicli in vincula primum coniectum, deinde verò pro reſponſis, quæ roganti Iphiclo dedit, vates cum eſſet, mercedem boues cepiſſe. Fuit hoc præcipuum illis temporibus pecuniæ

coniæ ſtudiū, luculenta habere equorum, & boum pecuaria. Nā præter quàm quod Iphicli boues Neleus expetiuit: Herculi etiam imperauit Euryſtheus, vt ex Hiſpania boues, quas eximia ibi ſpecie eſſe comperérat, ad ſe abigeret. Sed eiuſdem pecoris mira fuiſſe incenſum cupiditate Erycen in Sicilia, ex eo conſtat, quòd cum in luctę certamen cum Hercule deſcendiſſet, hinc Herculis boues, illhinc Erycis regnū præmia victori propoſita fuerūt. Teſtatum etiam in Iliade reliquit Homerus Iphidamantem Antenoris filium boues centum ſponſalitium munus ſocero ſuo dediſſe. Quæ omnia ſatis perſpicuo argumento ſunt, bobus in primis priſcos illos homines delectatos. Paſcebant verò, vt mea fert opinio, Neſtoris armēta extra fines: Nam cum totus fermè Pyliorum ager arenoſus ſit, alendo certe pecori minimè herboſus eſt. Hoc idem teſtatur Homerus de Neſtore loquens, cum eum fore vbique arenoſæ Pyli regem appellet. Ante portum Spacteria inſula prominet, haud aliter quàm ante Deliorum naualem ſtationem, Rhenea. Eſt verò ita plerūque comparatum, vt quæ ante loca obſcura fuerunt & ignota, ex aliquo hominum caſu, & Fortunæ momēto, fama celebrētur: Nam & Caphareum Eu-

bœæ

bœæ promontoriũ Græcorum ab Ilio cum Agamemnone redeuntium Naufragium nobilitauit, Ac Pſyttalia quidem puſilla ante Salaminem inſula non aliunde nota eſt, quàm quòd in eo loco Perſæ prope deleti ſunt. Pari itaque ratione Lacedæmoniorum ad Sphacteriam clades celebre ad poſteros loco nomen dedit, Porro Athenienſes æneum in arce Victoriæ ſignum ad illuſtrandam rei ad Spacteriã geſtæ memoriam dedicarunt. Quà à Pylo Cypariſſias iter, in ſuburbanis. non procul à mari fons eſt, quem percuſſa Thyrſo à Libero patre, terra extitiſſe ferunt, eáque de cauſa Dionyſiada fontem ipſum nominant. Extat ad Cypariſſias Apollinis templum, & Mineruæ cognomento Cypariſsia. Ad Aulonem delubrum eſt cum ſigno Aeſculapij Auloniȷ. Illinc proximè Meſſeniorũ, & Eleorum fines Neda amnis interfluẽs dirimit.

PAVSANIAE ELIACORVM PRIOR, *SIVE LIBER* QVINTVS.

GRAECORVM quicũque Peloponneſum in quinque duntaxat partes diuidunt, ij fateantur neceſſe eſt, in ea parte quæ eſt Arcadũ, Eleas, & Arcadas ipſos habitare, ſecundam verò Achæorum, treis deinde reliquas Dorienſium eſſe. Nationes autem, quæ Peloponneſum tenent, indigenæ Arcades, & Achæi ſunt. Quorum Achæi à Dorienſibus patria pulſi, non tamen extra Peloponneſum abiere, ſed Ionibus eiectis, eam partem, quæ Aegialus veteri nomine dicebatur, nunc ab ipſis Achæis denomina ta eſt, colunt. Arcades verò primæ originis terram in hoc vſque tempus perpetuò incoluere: At reliqua ab inquilinis habitantur: Siquidem huius ætatis Corinthij omnium maximè noui in Peloponneſo ſunt. Abhinc enim annos fermè ducentos decem, & ſeptem, Colonia hæc ab imperatore Romano deducta eſt. Dryopes quo-

que, & Dorienſes, ex Parnaſſo illi, hi ex Peloponneſi parte aduenerũt. Eleos etiam ſcimus ex Calydone, cæteráque Aetolia huc traieciſſe, de quorum antiquitate quæ comperimus, hæc propemodum ſunt. Regnauit in hac terra primùm (vt ferunt) Aethlius Iouis, & Protogeniæ filius, qui Endymionem genuit: Hunc à Luna adamatum, & ex ea filias quinquaginta ſuscepiſſe fabulantur: Qui verò magis veritati conſentanea loquuntur, ipſum Endymionem aiunt tres tantũ genuiſſe filios, Pæonem ſcilicet, Epeum, & Aetolum, filiámque vnam Eurydicen, & hos ex Aſterodia vxore, ſiue ex Chromia Itoni filia, Amphictyonis nepte, ſeu ex Hyperippe Arcadis filia: Variæ enim ſunt de eius vxoribus ſententiæ. Propoſuit autem in Olympia curſus certamē de imperio filiis Endymion. Ex eo victor diſceſsit Epeus, regnóque p[illegible] titus eſt. Ac Epei primùm, qui ſub ditio[illegible] eius tunc erant, appellati. Fratrum ve[illegible] alterum quidem in patria cum fratre [illegible] gnante permanſiſſe ferunt: Pæonem ſe [illegible] peratum ægre ferente, longe à domo p[illegible] egre profectum, ſuper Axio flumine reg[illegible] nem vbi conſtiterat de ſuo nomine Pa[illegible] niam appellaſſe. De Endymionis aut[illegible] more non conuenit inter Heracleot[illegible]

qui Mileſiis finitimi ſunt, & Eleos. Elei enim Endymionis monimentū oſtendūt; Heracleotæ illum dicūt in Latmum montem ſeceſsiſſe, & eſt quidem in eo monte Endymionis adytum. Epeus ex Anaxiroë Coroni filia, quam vxorem duxerat, filiam ſuſcepit Hyrminen, marē omnino habuit nullum. Accidit eo regnāte, vt Oenomaus Alxionis, vel vt poëtæ volūt, Martis filius, qui Piſæis tunc imperitabat, regno expelleretur à Pelope Lydo, qui ex Aſia illuc tranſmiſerat. Occiſo Oenomao, Pelops & Piſæam obtinuit, & Olympiam huic finitimam, quæ ſub Epei ditione erat, imperio ſuo adiecit. Hunc Pelopē dicunt Elei primum in Peloponneſo fanum Mercurio exædificaſſe, & ſacra feciſſe, quo deum ſibi ex Myrtili cæde infenſum placaret. Aetolum qui Epeo in regnum ſucceſsit, ex Peloponneſo fugere oportuit, quòd eum, ob admiſſam imprudenter cædem Apidis filij ad pœnam vocabant. Nam cum Apin Iaſonis filium à Pallanteo Arcadiæ oppido originem ducentem, funebribus ludis, qui Azani fiebant, incitatis quadrigis obuium euertiſſet Aetolus, ab Aetolo Endymionis filio Acheloi accolæ, quòd in eam continentis terræ partem fugerant Aetolus, appellati ſunt. Epeorum imperium

ſuſcepit Eleus ex Euryclyda, Endymionis filius, vel (ſi cui id credibilius videatur) Neptuno genitus. Ab hoc Eleo qui prius nominabantur Epei nomen acceperunt. Ex eo Augeas naſcitur. At enim qui Eleorum res maximè extollunt Augeam non Elei, ſed Helij, hoc eſt Solis filium fuiſſe dicunt. Et huic quidem Augeæ adeo magna armẽta, gregéſque fuiſſe dicuntur, vt fimo obducta agri pars maxima, ocioſa, & inculta iaceret. Hercules vel agri parte, vel alia quacunque mercede vt eius ſtabulum purgaret, adductus eſt. Quod ille immiſſo in campos Minyeio flumine perfecit. Sed Augeas Herculi mercedem abnegauit, quod eum videret arte potius, quàm vllo labore opus perfeciſſe. Huius filius natu maior, cui Phyleo nomen, eſt à patre abdicatus, quòd eius in bene de ſe meritum virum iniuriam reprehendere ſolitus eſſet. Augeas ipſe additus omnes muniuit, quà Herculem, ſi in Elidem cum exercitu veniſſet, irrupturum ſuſpicari poterat. Filios etiam Actoris, & Amarinceum ſibi in belli gerendi ſocietatem adſciuit. Erat ſan Amarynceus rerum bellicarum vſu maximè ſolers. Patre hic ortus fuerat Pyttio homine ex Theſſalia oriundo: Et ex Theſſalia ſanè primus in Eleam venerat: Acc
pt

ptus verò eſt ab Augea in partem imperij. Actor quoque, & eius filij, qui indigenæ erant, regni fuere conſortes. Siquidem Actor Phorbante Lapithæ filio, & Hyrmina Epei filia genitus fuerat, déque ſuæ matris nomine vrbem in Elea, Hyrminem condiderat. Hercules ſuſcepto aduerſus Augeam bello nihil memoratu dignum in ea expeditione gerere potuit. Eius enim auxilia ab Actoris filiis audacia, & ætate vigentibus facilè reiiciebantur. Sed enim cum ludos Iſthmicos indixiſſent Corinthij, veniſſéntque Actoris filij ſpectandi cauſa, eos Hercules ex inſidiis ad Cleonas occidit. Cum autem à quo cædes facta eſſet ignoraretur, Molione Actoris vxor, à quonam filij fuiſſent interfecti magna cura inueſtigauit: Re cognita Elei, ab Arginis, quòd tunc forte Tyrynthe Hercules domicilium habebat, authorem facinoris ad pœnam depopoſcerunt: Id cum illi recuſaſſent à Corinthiis rurſus contenderunt, vt quicquid Argolici nominis eſſet pro violato fœdere Iſthmicorum ludorum celebritate interdicerent. Quod ipſum cum fruſtra petiſſent, Molione ciues ſuos diris dicitur defixiſſe, quotcunque in poſterum Iſthmicis ludis non abſtinuiſſent. Illud Moliones edictum

tam religioſe Elei obſeruarunt, vt
etiam tempore, quicunque ex Eleis ad
taminum palmas corpora exercuer
eius deuotionis metu, Iſthmicum ne
quam conuentum celebrent. De hac
re duplex eſt fama: Ab aliis enim
pſelum proditum eſt Corinthiorum
rannum aureum Ioui in Olympia ſig
dedicaſſe: Eo mortuo priuſquam eiu
mine donum inſcriberetur: ab Eleis
rinthios contendiſſe, vt ciuitatis ſuæ
men inſcribi paterentur, quod cum
impetraſſent, ira incenſos, Eleos I
miorum aditu prohibuiſſe. Sed haud
tis conſentaneum videri poteſt Co
thiis Olympicorum conuentu non in
dictum, ſi priores ipſi Eleis ne Iſthm
intereſſent edixiſſent. Illud item de
dem re hominum ſermo vulgauit. P
laó viro inter Eleos nobili, ex Lyſi
vxore Philanthum, & Lampum genit
Hos, cum ad Iſthmia (vt qui Pancra
ſtæ inter adoleſcentulos erant) veniſſ
priuſquam in certamen deſcenderent
aduerſariis ſtrangulatos, vel alio m
tis genere confectos: Lyſippes impre
tiones in cauſa fuiſſe, Elei vt Iſthmiis
trò abſtinerent. Facilè verò eo argume
hoc ipſum refellitur, quod Timoni El

qui de cæteris Græciæ certaminibus quinquercij palmas tulit, in Olympia ſtatua poſita eſt, cum elegis, omnes eius viriliſ victorias teſtantibus. Eadem quoque inſcriptio, quare Iſthmicę non fuerit compos coronæ, his verſibus indicat.

Siſyphiis iuuenem vetuit ſuccedere terris
Dira Molionidum pœna ſecutaq; necem.

At enim ſatis iam hac de re dictum fuerit. Poſthæc Hercules collecto ab Argiuis, Thebanis, & Arcadibus exercitu, Elidem captam diripuit; Quo tempore Eleis & Pyli qui in Elea terra ſunt, & Piſæi auxilia tulerunt: Et alteros quidem vltus eſt Hercules. Piſæis verò quo minus bellum inferret huiuſmodi oraculum prohibuit.

Piſa patri curæ, mihi celſa cacumina Tybus.

Fuit hæc vox Piſæis ſaluti. Phyleo autem Eleam Hercules verecundia potius, quàm bene merendi ſtudio adductus tradidit. Eidem captiuos, & Augeæ pœnam condonauit. Eo tempore Eleorum fœminæ orbatam virili robore patriam miſeratæ Palladi vota nuncuparunt, ſi grauidæ ad primos virorum congreſſus fierent. Eius voti damnatæ Mineruæ matri templum dicarunt. Et locus quidem, quo primus ille congreſſus marium, & fœminarum factus, Bady nomen eſt. Flumen etiam

ipſum, quod agrum præterfluit; Badi p
tria voce appellant. Phileus ordinatis
lidis rebus, cum Dulichium migraſſet;
Augeas iam ſenio confectus diem ſuu
obiiſſet, exin Eleorum regnum Agaſthe
nes alter Augeæ filius, cum Amphimach
& Thalpio ſuſcepit. Nam cum Actori
filij geminas Dexameni Oleni regis fi-
lias vxores duxiſſent, alteri quidem eo-
rum ex Thoronice Amphimachus, Eury-
to verò ex Theraphone Thalpius naſcitur.
Non tamen interea aut Amaryncéus, aut
Amaryncei filius Diores priuatam vitam
egerunt. Quod & Homerus Eleos re-
cenſens facilè oſtendit: Omnem enim eo-
rum claſſem quadraginta nauium fuiſſe
dicit: Quarum dimidiæ parti Amphima-
chus, & Thalpius imperarent: E reliquo
numero decem Amaryncei filius Diores
totidem Agaſthenis Polyxenus duceret.
Polyxeno autem à Troia reduci filius na-
tus eſt Amphimacus: Hoc nomen, opinor,
indidit Polyxenus ob amicitiam, quæ ei
cum Amphimacho Cteati filio, qui ad Iliū
ceciderat, interceſſerat. Amphimacho E-
leus oritur. Hoc Elidis regnum tenente,
Dorienſes cum Ariſtomachi filijs compa-
rata claſſe moliti ſunt reditum in Pelo-
ponneſum. Claſsis imperatoribus oraculo
denunt

denuntiatum eſt, remigrationis ducem triocŭlum vt facerent. Quare addubitantibus, quid nam ſibi reſponſum illud vellet, vir forte qui mulum altero captum oculo agebat, occurrit. Tum nimirum acute coniecit Creſphontes oraculi vocem ad hunc hominem pertinere. Eum itaque ſibi Dorienſes ducem aſciuerunt. Is in Peloponneſum nauibus tranſmittendum, non pedeſtri exercitu per Iſthmum irruptionem tentandam cenſuit. Neque tantum id fieri oportere monuit, ſed ipſe nauigationis à Naupacto ad Molucriũ dux fuit. Quamobrem illi Dores vltro Eleum agrum deſponderunt. Fuit hic quidem vir Oxylus Aemone Thoantis filio genitus. Thoas verò ipſe Atrei filiorum ad Priami regnum euertendum ſocius: A quo ad Aetolum Endymionis filium ætates retro ſex numerantur. Erant autem Heraclidæ, & alio, Aetoliç regibus ſanguine iuncti, & eo maximè nomine, quòd Thoantem Andrœmon, & Hyllum Hercules è germanis ſororibus genuerant. In exilium ex Aetolia abierat Oxylus, quòd diſco ludens imprudenter hominem occiderat. Fratrem eum, qui ceciderit Oxyli, Thermium tradidere, Alcidocum alij Scopi filium. Proditum etiam memo eſt aliud huiuſmodi de Oxy-

lo, veritum illum eſſe, ne Ariſtomachi liberi, cum quàm eſſet fertilis, & bene cultus omni ex parte ager Eleus cognouiſſent, eum ſibi tradere recuſarent. Eiúſque rei cauſa per Arcadum fines, nō per Eleorum agrum Dorienſes deduxiſſe. Et Eleorum quidem imperium ſibi vindicanti, ſine armis Oxylo non ceſsit Dius. Cenſuit ille non eſſe vniuerſo agmine decernendum, verum ſingulos ex vtroque exercitu deligendos, qui ſingulari certamine de rerum ſumma dimicarent. Cuius cum pars vtraq; ſententiam comprobaſſet, obtigit hoc certamen Degmeno Eleo ſagittario, ex Aetholis verò Pyræchmæ funditori. Superior diſceſsit Pyræchmes. Quare potitus regno eſt Oxylus: Etis quidem priſcos Epeos facile priſtinas ſedes obtinere paſſus eſt: cum illis Aetolos coniunxit, agro æquabiliter aſsignato. Ioui præterea ſacra fecit, & ſancitos veteri religione honores cum cæteris heroibus, habuit atque Augeæ eo, qui ætate noſtra obſeruatur, more, vt parentaretur inſtituit: Eundem aiunt è proximis vicis, inquilinis intra vrbem euocatis, Elim cum mœnibus ampliorem, tum multitudine frequentiorem, ac ſimul opibus auctiorem reddidiſſe. Huic cum delphici Apollinis

nis voce præceptum eſſet, vt de Pelopis genere vnum ſibi imperij ſocium aſciſceret, magno vndique ſtudio conquiſitum, Agorium tandem Damoſij filium, Penthili nepotem, Oreſtis pronepotē inuenit: Quem ab Helice Achaiæ vrbe, cum non magna vtique Achæorum manu in regni partem recepit. Oxyli vxorem Pieriam fuiſſe tradunt, de qua nihil aliud quidquam memorant. Filios aiunt Oxylo genitos Aetolum, & Laian: Et Aetolum quidem immatura morte ereptum, condiderunt parentes extructo monimento in ipſa porta, qua in Olympiam ad Iouis templum iter eſt. Hoc ei monimentum ex oraculo poſuere, quo iuſsi ſunt neque intra neque extra vrbem illum ſepelire. Parentat Aetolo hac ipſa ætate quotannis ſtato die gymnaſij præfectus. Succeſsit Laias in regnum patri. Non tamen vſpiam reperi eius poſteros regno potitos: Quare eos conſulto prætereo. Neq; enim in præſens ad priuatos homines mea deſcendit oratio. Secundum hæc Iphitus ab Oxylo quidem oriũdus, æqualis verò Lycurgi, à quo ſcriptæ Lacedæmoniis leges, ludos in Olympia ordinauit, nundinas indixit, & ludorũ cauſa inducias inſtituit, cũ hęc omnia intermiſſa fuiſſent aliquãdiu: eius quidem

in:erm

intermiſsionis cauſam tunc exponam, cũ ad ea quæ in Olympia ſunt, acceſſero. Hic ipſe Iphitus iam prope deleta Græcia ſeditionibus, & peſtilentia, conſulendum de remedio earum calamitatum Delphicum Apollinem cenſuit. Reſpondit deus expedire ab Iphito, & Eleis Olympicos ludos inſtaurari: Suaſit præterea Eleis Iphitus vt Herculi immolarent, cum illum ante hoſtem iudicaſſent. Inſcriptio quæ in Olympia eſt, Iphitum teſtatur Hæmonis filium fuiſſe, Græcorum multi non Hæmonis eum, ſed Praxonidæ filium dixere. Priſca Eleorum monimenta eius patrem eodem appellant nomine. Elei cum belli Troiani, tum verò ſuſcepti contra Perſas in Græciam inuadentes belli participes fuere. Ac, vt miſſum faciam, quoties (dum Olympicos ludos inſtaurant) cum Piſæis, & Arcadibus dimicarint, inuiti quidem cum Lacedæmoniis in Athenienſium fines irruperunt: Neque multo poſt aſcitis in ſocietatem Athenienſibus, & Argiuis contra Lacedæmonios ſtetere. Agide verò cum exercitu intra fines per Xenij proditionem ingreſſo, ad Olympiam magno prælio hoſtes vicere, & in fugam verſos extra fani ſepta eiecere: Interiecto dein tempore arma poſuere iis conditionib

tionibus, de quibus ante ſcripſi dum Lacedæmoniorum res commemorarem. Iam verò Philippo Amyntæ filio Græciæ imperium occupante, Elei quidem ipſi inteſtinis diſcordiis iam pene afflicti ſe cum Macedonibus coniunxerunt: Non tamen vt ad Chæroneam cum Græcis acie confligerent adduci potuerunt. Philippum tantum Lacedæmonios adorientem priſco in eam ciuitatem odio ſuo indulgentes iuuerunt. Iidem mortuo Alexandro cum Antipatro bellum geſſere. In ſequenti poſtea tempore Ariſtotimus Damareti filius, Etymonis nepos, Eleorum tyrannide miſsis ab Antigono Demetrij, filio, Macedoniæ rege auxiliis, potitus eſt.

Hunc Ariſtotimum, ſextum iam menſem dominantem, Chilon, Hellanicus, Lampis, & Cylon de improuiſo adorti eiiciunt. Quin & eundem cum ad Iouis Seruatoris aram ſupplex ſe recepiſſet ſua manu Cylonis, quem ante nominauimus occidit. Hæ fuerunt bellicæ Eleorum res geſtæ, quas modica in præſentia oratione perſtrinximus: Inter Elei agri miracula byſſus eſt. Hic enim tantum, nec alibi vſpiam in tota Græcia naſcitur: Tenuitate quidem nihil eſt inferior ei, quàm fert Hebræorum terra, minus vtique

flaua.

flaua. Admirationi iure fuerit illud etiam, quod cum in finitimis locis equæ ex Aſinis pariant, id intra ipſos Eleæ terræ fines nunquam vſu euenit. Cuius rei cauſam execrationem quandam perhibent. Ex Eleo agro vicus ad mare eſt, cui Samicon nomen. Supra hunc ad dexteram regio, quæ Triphyllia dicitur. In ea vrbs Lepreos: Lepreatæ nunc ipſi inter Arcadas cenſentur, cum liquido conſtet antiquitus Eleis paruiſſe. Nam quotcunque ex ea ciuitate in Olympicis vicerunt, Eleos præco è Lepreo renunciauit, & Ariſtophanes verſibus teſtatus eſt. Lepreon Eleorum oppidum eſſe. Lepreon à Samico, relicto ad læuam Anigro amne via vna ducit, eodem altera ex Olympia, tertia ex Elide. Earum quæ longiſsima, vnius diei eſt. Inditum nomen tradunt à Lepreo conditore Pyrgei filio, quem cum Hercule in edacitatis certamen deſcendiſſe aiunt. Vbi cum vterque eodem tempore bouem epulaturus occidiſſet, ac plane ſe nihilo ad edendum Lepreus Hercule imparatiorem oſtendiſſet, eo proceſsit certandi cupido, vt eum ad ſingularis etiam certaminis dimicationem auſus fuerit prouocare: Interfectum quidem ab Hercule in ea pugna in Phygalenſium finibus ſepul-

tum

tum fuiſſe tradidere: Cum tamen non habeant Phygalenſes ipſi quo loco Leprei monimentum fuiſſe indicent. Audiui verò qui ad Lepream Pyrgei filiam oppidi origines referrent. Sunt qui primós vrbis inquilinos lepram paſſos dicant, atque ex eo morbo vrbem nomen accepiſſe. Narrant Lepreatæ fuiſſe in vrbe Leucæi Iouis ædem, Lycurgi alij filij ſepulchrum: Heroum etiam aliorum & in primis Cauconis. Huius monimenti inſigne fuiſſe virum lyram tenentem: Sed ætate hac neque monimentum vllum extat paulo inſignius, neque cuiuſquam Dei ædes, vna excepta Cereris, & ipſa è crudo latere extructa, in qua ne ſignum quidem vllum eſt. Non Procul ab vrbe fons eſt Arene Nomen ab Apharei vxore impoſitum ferunt. Reuerſis ad Samicum, recta per vicum eum contendentibus, Anigrus fluuius in mare exit, & exeuntem quidem ſæpe violentiores ventorum flatus repellunt: congeſta enim ad oſtium fluminis arena, aquam quominus profluat, coercet: quo fit vt cum exterius mare, interius amnis ipſe limum diluerit non ſine periculo iumenta, multo etiam minus expediti homines in alueũ fluminis ſe poſſint demittere. Deſcendit flumẽ è Lapitho

Arcad

Arcadiæ monte, ac ſtatim grauiter olentem aquam emittit, quæ priuſquam flumen aliud, Acidantem nomine, accipiat, manifeſtum eſt ne piſces quidem in ea ali: Quin & quos ipſe Acidas influens importat, eſculentos eſſe negant, cum tamen antequam in Anigrum ipſum innatent, ad ci bum expetantur. Fuiſſe verò Acidanti nomen vetus Iardano, vnde ipſe coniicerem non habui, ſed auditum ab Epheſio homine refero. Tetrum verò illum aquarum odorem è terra, vnde effluit, exiſtere crediderim, quemadmodum & in iis quæ ſupra Ioniam ſunt ex eadem cauſa, aquæ tam mali ſunt odoris, vt halitu ipſo nonnullæ hominem perimant. E Græcis verò, Chironem alij, Polenorem centaurum alij, ab Hercule ſagitta percuſſum aiunt, cum vulneratus fugeret, huius fluminis aqua vulnus abluiſſe: Inde hydræ veneno infectum flumen fœdum odorem contraxiſſe. Sunt qui in id cauſam referunt, quòd inſaniæ morbo liberatis Prœti filiabus, Melampus Amythaonis filius piacula in hunc amnem abiecerit. In Samico non longe à flumine antrum eſt, Anigridum nympharum incolæ appellant. Huc qui vitiata aliquo vitiliginis genere cute intrauit, vbi primum nymphis rite imploratis, nuncupatíſq

patíſq

patiſque votis, deinde amne nando tranſmiſſo, laborantes corporis partes defricuerit, fœditatem eam oris in aquis relinquere creditur, atque inde nitidus ac terſus diſcedere. Anigro tranſmiſſo rectà in Olympiam contendentibus modico interuallo ad viæ dexteram in eminentiore campi parte vicus, & Samnia oppidum ſupra ipſum Samicum. Et Samicum quidem Polyſperconti traditum eſt aduerſus Arcadas propugnaculum fuiſſe. Arenes verò veſtigia neque Meſſeniorum, neque Eleorum quiſquam quo loco eſſent, viſus eſt mihi cõpertum habere. In diuerſas enim ſententias, qui id coniicere conati fuerint, diſtrahuntur. Veri mihi ſimillima ij dicere vidẽtur, qui priſcis heroicis etiam temporibus, Samicum ipſam appellatam Arenem exiſtimant. Nituntur verò Homeri qui in Iliade ſunt verſuum teſtimonio.

Proximus Arene Minyeius in mare currens,
Eſt amnis.

Quæ ſe oſtendunt ruinæ proximè Anigrũ ſunt. Atque vt an Samicus appellata fuerit Arene controuerſum eſt, ſic fuiſſe Minyeium apud veteres, qui nunc Anigrus eſt mutato nomine fatentur Arcades omnes. Nedæ quidẽ maritimam partem ſub Heraclidarũ reditum in Peloponneſum;

terminũ fuiſſe inter Meſſenios & Eleos, facile deprehendi poteſt. Iam ſecundum Anigrum, qui longius proceſſerit per campos maiore ex parte arena coopertos, in quibus ſunt agreſtes pinus ad læuam Scilluntis rudera videat. Fuit enim vna de Triphyliæ vrbibus Scilus. Ac belli quidem eius tempore quod inter Piſæos, & Eleos geſtũ eſt, Piſæos Silluntij ſecuti cum Eleis propalam inimicitias exercuere: Qua de cauſa poſtea ab Eleis deleti ſunt. Sed ereptam Eleis Scilluntem, Lacedæmonij Xenophonti Grylli filio tunc Athenis exulanti donarunt. Exagitatus verò eſt Xenophon à ſuis ciuibus quòd Cyro, qui fuit Athenienſi populo inimiciſsimus, contra Perſarum regem, quo maximè beneuolo vtebantur, ſtipendia feciſſet. Cum enim Sardis Cyrus eſſet, Lyſandrum Ariſtocratis filium ad comparandam contra Athenienſes claſſem pecunia iuuerat. Hæc itaque Xenophonti exilij cauſa fuit. Conſtituto autem ad Scilluntem domicilio, agri partem Epheſiæ Dianæ, & fanum dedicauit. Abundat Scillûs omnibus ferarum generibus ad venationem, apris in primis, & ceruis. Agrum præterlabitur Scilluntium Selenus amnis. Ex Eleis autem ij, quibus curæ eſt antiquitatis memoriam conſerua

re,

re, receptam à ſuis Scilluntem memorant. Et Xenophontem, quòd illam à Lacedæmoniis accepiſſet, maieſtatis in Olympico conuentu poſtulatum, cauſam dixiſſe: eundémque ab Eleis abſolutum, Scillunte imp nè domicilium habuiſſe. Et ſanè non longe à Dianio monumentum monſtratur cum ſtatua è Pẽtelico marmore, quam Xenophontis eſſe accolæ dicunt. In via quæ Olympiam ducit cis Alpheum, Scillunte venienti, celſa crepidine præruptus mons occurrit, Tipœum illum appellant. Hinc de ſaxo fœminas deiicere Eleorum lex iubet, quæ ad Olympicos ludos penetraſſe deprehenſæ fuerint, vel quæ omnino Alpheum tranſmiſerint, quibus eſt eis interdictum diebus: Non tamen deprehenſam eſſe vllam perhibent præter vnam Callipateram, quam alij Pherenicem nominant. Hæc viro mortuo cum virili ornatu exercitationum ſe magiſtrum ſimulans, Piſidorum filium in certamen deduxit. Iámque eo vincente, ſepimentum id, quo magiſtros ſecluſos habent, tranſiluit veſte poſita: Fœminam tamen agnitam omni crimine liberarunt, datum hoc ex iudicum æquitate patris, fratrum, & filij gloriæ, qui omnes ex Olympicis ludis victores abierant. Ex eo lege ſancitum,

vt nudati adeſſent ad ludicrum ipſi etiam magiſtri. Qui iam in Olympiam peruenerint, Alpheum amnem videant, vberrima & ſuauiſsima fluentem aqua: In quem cum nobiles alij omnes influunt, tum in primis qui per Megalopolim labitur Heliſſon nomine. Brentheates etiã ex agro Megalopolitano: At prope Gortynam, vbi Aeſculapij fanum præterfluit Gortynius. Ex Melænenſibus inter Megalopolitanos, & Heræitidis terrę fines, Phagus. E Clitoriorum agro Ladon: Ex Erymantho monti cognomen fluuius. Atque hi quidem ex Arcadia omnes in Alpheum deſcendunt. Iam Cladeus ab Eleis veniens ei dẽ ſe permiſcet: Neq; tamẽ Alphei ipſius in Eleo agro, ſed in Arcadia fontes ſunt, de quo vulgata eſt fabula, virum illũ fuiſſe venatorem, Arethuſam amaſſe, & ipſam venandi ſtudioſam, quæ cum illius nuptias recuſaſſet, in inſulam, cui Ortygiæ nomen fuit, prope Syracuſas dicitur trãſmiſsiſſe, atque ibi in fontem conuerſam: Ipſi etiam Alpheo accidiſſe, vt præ amore in amnem mutaretur: Quæ omnia fabuloſe dicta facilè videri poſſunt. Meantem verò ſubter mare amnem fonti apud Siracuſas immiſceri, quid cauſæ ſit, quare non credam, non planè video, cum Delphici Apollinis

linis voce rei fidem factam meminerim. Is enim Archiam Corinthium ad Syracuſas Coloniam deducendam proficiſci iubens huiuſmodi vſus eſt verſibus.

Trinacriam ſupra medio iacet inſula ponto
Ortygiam dixere, vbi cana fluenta refundit
Alpheus pulchra ſeſe immiſcens Arethuſæ.

Atque ex eo quidem, quòd in Arethuſam fontem illabitur Alpheus, fabulæ de Alphei amore locum datum crediderim. Et ſanè Græcorum quotcunque, vel Aegyptiorum qui in Aethiopiam ſupra Syenem, vel ad Meroën profecti ſunt, Nilum narrant paludem quandam ingreſſum, atque inde tanquam è continenti terra elapſum per Aethiopiam inferiorem in Aegyptum decurrere, ac poſtea in mare, quod ad Pharũ eſt, erumpere. In Hebræorũ finibus amnẽ ipſe vidi Iordanẽ qui ſtagnũ, Tyberiadem nuncupatũ ſubit: Ac deinde in alterũ ſtagnum, cui Mare mortuũ nomẽ eſt, ingreſſus, in ea ipſa palude cõſumptus euaneſcit. Hoc ipſum mare, quod Mortuũ dicitur, diuerſa admodum à cęteris aquis natura eſt. In eo enim viuentia etiam ſi nihil ſe moueant, ſupernatant: Inanima verò omnia in ima deſcẽdũt: Eo fit vt orba ſit piſcibus palus: E manifeſtó enim periculo ſe piſces ad aquas recipiunt naturæ ſuæ congruen-

tes, Alpheo perſimilis amnis eſt in Ionia, cuius cum in Mycale monte fontes ſint, quod in medio maris eſt præterlapſus, emergit rurſus in Branchidis prope portum, cui Panormo nomen. Atque hæc quidem ad hunc modum ſe habent. De Olympicorum verò ludorum origine, inter Eleos qui maximè priſcarum rerum memoriam conſectantur, hæc commemorant, Saturnum primum omnium cœli regnum obtinuiſſe. Ei in Olympia homines eos, quod Aureum genus nuncupatum eſt, templum dedicaſſe: Poſt hæc recens natum Iouem, Rheam matrem Dactylis Idæis, qui Curetes alio nomine appellati ſunt, commendaſſe: Veniſſe illos poſtea ab Ida Cretæ monte in Elidem. Fratres hos fuiſſe, quorum etiam nomina produnt: Herculem, Pæoneum, Epimeden, Iaſium, & Idam. Herculem, vt qui natu maximus erat curſus certamen fratribus per ludum propoſuiſſe, victorémque oleaſtri corona donaſſe. Magnam verò illos oleaſtri copiam habuiſſe: Siquidem ſua etiam cubilia eius arboris viridi fronde ſubſternebant: Stirpem quidem eam fuiſſe ex Hyperboreis ab Hercule primum deportatam. Eſſe Hyperboreos ipſos gentem ſupra Aquilones,

primus

primus certe verſibus mandauit Olen Lycius in hymno, quem in Achæian fecit: Veniſſe Delum ex Hyperboreis Achæian. Poſt Oleoen canticum Melanopus Cumæus in Opin,& Ecargen decantauit, & illas teſtatus eſt in Achaiam,& Delum ab Hyperboreis veniſſe. Nam Ariſtæus Proconeſius mentionem duntaxat Hyper boreorum fecit,cum plura tamen de illis cognoſcere potuerit ab Eſſedonibus, ad quos ſe aliquando profectum carminibus prodidit. Author igitur ludorum Hercules Idæus celebratur, à quo ſunt Olympia appellati, & ob eam rem quinquennales eſſe placuit, quòd fratres quinque numero fuere. Sunt qui Iouem cum Saturno de imperio hoc ipſo in loco colluctatum dicunt. Alij debellatis Titanibus ab eodem ludos inſtitutos, quibus & alij viciſſe narrantur, & Apollo Mercurium curſu ſecum certantem præuertiſſe,pugil latu Martem ſuperaſſe: Cuius rei cauſa traditum, vt Pythioi tibiarum modi ſalientibus quinquertionibus præcinerentur,quòd ſacrum id carmen Apollini eſſet, & ipſe primus Olympicas tuliſſet palmas. Quinquaginta verò annis poſt Deucalionis diluuium Clymenum aiunt Cardis filium ab Idæo Hercule oriun-

dum, è Creta venientes ludos in Olympia feciſſe, & cum aliis Curetibus, tum verò Herculi proauo ſuo aram dedicaſſe, & ipſum Herculem cognomento Adiutorem appellaſſe. Clymenum hunc Endymion Aëthlij filius regno expulit, ac ſuis deinde filiis in Olympia curſus certamen de regno propoſuit. Verum ætate vna Pelops Endymione natu minor, omnium qui ante ſe fuiſſent maximè memorabiles Olympio Ioui ludos fecit. Pelopis verò filiis ex Elide eiectis, & per totam Peloponneſum diſsipatis, Amythaon Crethei filius, Endymionis patruelis (fuiſſe enim Aëthlium quoque Aeoli, cui Ioui cognomen, filium dicunt) Olympia inſtaurauit. Poſt hos, eoſdem ludos nouarunt Pelops, & Pelias communi conſilio. Augeas præterea, & Hercules Amphitryonis filius Elide capta: Coronam is quidem Iolao primum detulit, cui equas ab Hercule mutuatus in curſu cæteros anteierat. Et ſanè antiquitus traditum fuit alienas equas ad certamen mutuari: Siquidem Homerus in funebribus Patrocli ludis Menelaum facit Agamemnonis Oetha vſum, altera verò ſua ipſius. Herculis certe auriga fuit Iolaus, atque hic quidem curru, Iaſius verò Arcas deſultorio equo vicit.

vicit. Ex Tyndarei filiis curſu alij, Pollux cæſtibus. Ipſum etiam Herculem fama vulgatum eſt de lucta, & pancratio coronatum. Poſt Oxylum: nam & hic ludos fecit, Olympia intermiſſa ſunt vſque ad Iphitum. Illa verò, inſtaurante Iphito, prorſus iam veterum ludorum obſoleuerat memoria. Quare ſingulos, vt in eorum ſorte memoriam rediſſent, ad eos quos ante celebraſſent addebant. Id ex eo maximè perſpicuum eſt, quòd quantum continuatas Olympiades hominum memoria conſequi poteſt, curſus primum certamen, in quo vincit Eleus Corœbus, relatum eſt. Neque tamen vlla Corœbi in Olympia ſtatua extat: Permanet eius ſepulchrum in Eleorum finibus. Olympiade verò quartadecima additus eſt duplicati ſtadij curſus, è quo, accepta ex oleaſtro corona, victor diſceſsit Hypenus Piſæus, Acanthus ea quæ cõſecuta eſt Olympiade. At decimaoctaua, quæ iam exoleuerant certamina quinquertij, & luctæ, reſtituta ſunt: Quinquertij Lampidi, luctæ præmium Eurybato vtrique Lacedæmonio obtigit. Tertia dehinc & viceſima Olympiade, cæſtuum ludicrum reuocatum, victor extitit Onomaſtus Smyrnæus, cum iam tum ad Ionum concilium

Smyrna acceſsiſſet. Quinta ſupra viceſima integra ætate equorum curſus introductus, curru vicit Thebanus Pagondas. Octaua ſecundum hanc Olympiade qui toto corpore certaret (Pancratiaſtem vocant) & deſultorius equus in curriculum rediere. Anteuertit omnes Creuſidæ equa Crannonia. Euertit in Pancratio aduerſarios Lygdamis Syracuſanus: Huius Syracuſis prope Latomias monimẽtum extat. Nunquid is corporis magnitudine par fuerit Herculi Thebano, compertum omnino nõ habeo: A Syracuſanis certe ipſis ita traditum eſt. Puerorum verò certamina nullo veteris memoriæ exemplo, arbitratu ſuo inſtituerunt Elei. Ac primum quidem de curſu, & lucta, ſeptima & triceſima Olympiade, pueris propoſita præmia. Luctæ Hipoſthenes Lacedæmonius, curſus palmam accepit Eleus Polynices. At prima, & quadrageſima Olympiade pueros incæſtuum pugna commiſerunt. Competitores ſuperauit Sybaritanus Philetas: Iam verò grauioris armaturę peditum curſus in ſtadium cum plauſu receptus eſt, quinta & ſexageſima Olympiade: Idonea viſa eſt ad res bellicas exercitatio. Qui cum ſcutis decurrerunt, eos primus vicit Demaratus Heræenſis. Biiugorum inte

tegra ætate equorum(Synoridem vocant) quaſi Bigas dixeris, curſus in curriculum receptus, Olympiade tertia & nonageſima, vicit Euagoras Eleus. Vndecenteſima verò Olympiade iunctis ad currum pullis certatum eſt: Coronam cepit Sybariades Lacedæmonius. Receptæ deinde pullorum bigæ,& pullus item deſultorius: Bigarum palmam Beliſtiche fœmina è maritima Macedoniæ ora, deſultorij Lycius Tlepolemus abſtulit. Hic triceſima prima ſupra centeſimam Olympiade, illa ante hac tertia. Poſthæc Olympiade centeſima & quadrageſima quinta, puerile inſtitutum pancratium, in quo vicit Phœdimus Aeolenſis ex vrbe Troade: Id ipſum tamen ludicrum ab Eleis repudiatum eſt, quòd eadem referri non placuit. Nam & puerorum itidem quinquertium trigeſima octaua Olympiade vſurpatum, de quo palmam Eutelidas Lacedæmonius tulerat: Ita reiectum eſt, vt poſtero deïn tempore nullos admiſerint pueros quinquertiones. Cúmque in curriculum recepiſſent Olympiade ſeptuageſima rhedam: carpentum verò, ea, quæ conſecuta eſt quarta & octogeſima: vtrunque vehiculum in poſterum omne tempus excluſum eſt. Et primo quidem rhedæ certami

tami

tamine Therſius Theſſalus, carpenti Patæcus Achæus ex vrbe Dyme victor extitit. Ad carpentum iungebantur equæ doſſuariæ, è quibus in extremo curriculo deſiliẽtes ſeſſores prehenſis manu frænis ad metam curſitabant, qui mos ætate mea ſeruatur ab iis, qui Anabatæ, appellantur. Inter rhedarum, & carpentorum aurigas tantum intereſt, quòd his alia ſunt inſignia, & maſculos equos agitant. Rhedam trahebant muli iugales bini, inuento neque priſco, neque eleganti: & alioqui antiquitus inter portenta Eleis muli fuerunt, atque adeo vt animal id intra fines ali religio eſſet. Ludorum ætate mea hic propemodum ordo eſt: Mactatis deo victimis, quinquertij primũ & curſus, deinde equorum certamina committuntur: Atque ita eſt ſeptima, & ſeptuageſima Olympiade inſtitutum. Nam ante eadem die & equi, & homines inducebantur. Pancratiaſtæ tunc ſub noctem prodibãt, neque enim ſatis maturè poterant accerſiri, cũ dies equiriis, & quinquertio conſumeretur. De Pancratiaſtis illa Olympiade palmam tulit Athenienſis Callias. Sed in poſterum cautum eſt, ne aut quinquertium, aut equiria Pancratio impedimento eſſent. In ludorum pręfectis à maiorum more ætatis noſtræ

ſtræ inſtitutum variauit. Iphitus enim ſolus à ſe editis ludis præfuit. Idémque ab omnibus Oxyli poſteris eſt obſeruatum. Quinquageſima Olympiade Duumuiris ex ipſa Eleorũ ciuitate ſorte ductis Olympiorum cura mandata eſt: Atque ille quidem binorum deſignatorum numerus ad multos poſt annos ſeruatus eſt. Quinta poſt & viceſima Olympiade iudices nouem (Hellanodicas vocabant) creati. Eorum tres de quorũ curſu, totidem de quinquertio, de cæteris reliqui certaminibus cognoſcebant. Secunda deinceps Olympiade deſignator decimus additus. At certe ſupra centeſimam in tribus duodecim Elei deſcripti ſunt. Ac deinde tribus ſingulum ſuum dedere ludorum cognitorem. Afflicti poſt hæc Arcadum bello, & agri parte mulctari, curiis omnibus amiſsis, quæ finibus iis continebantur, qui in hoſtium deditionem venerant, in tribus octo contracti ſunt, quarta & centeſima Olympiade. Eo factum, vt Hellanodicæ totidem legerentur. Octaua poſtremo quæ ſupra centeſimam fuit, priſtinus eſt Aedilium decem numerus vſurpatus: Idémque ad noſtram ætatem permanſit. Multa ſanè habet Græcia, quæ vel ſpectentur vel audiantur cum admiratione. Sed omnium acuratiſ-

ſimè, diuinitus religione imbutis animis Eleuſinia initia, & Olympici ludi celebrātur. Iouis lucum mutato nomine Altin antiquitus vocitant Et ſanè Pindarus qui in iis verſibus, quos in quendam fecit Olympiorum victorem, Altin appellauit. Templum, & ſignum Ioui de manubiis Elei dicarunt, Piſæi, aliíſque finitimis populis, qui cū illis defecerāt, bello ſuperati, ac Piſa ipſa direpta. Simulachrū à Phidia factū inſcriptio ad Iouis pedes poſita teſtatur: Phidias Charmidæ filius Athenienſis me fecit. Templi ipſius Dorica exædificatio eſt. Ambitus exterior diſpoſitas in orbem columnas oſtentat. Parietes è vernaculo lapide ſtructi ſunt. Surgit in altitudinem ab ima area ad aquilas, quæ tecti faſtigium ſuſtineat pedes octo, & ſexaginta: Patet in latitudinem nonagintaquinque. Excurrit longitudo ad ducenteſimū ac trigeſimum. Architectis operi præfuit Libon homo indigena. Tectum eſt non coctili imbrice, ſed cæſo ad tegulæ formam è lapidicinis Pentelicis marmore. Inuentum hoc Byzæ Naxio tribuunt cuius ſtatuas Naxi eſſe dicunt cum hac inſcriptione.

Naxi hæc Latoidæ fecit ſolertia Byzæ,
Cui primum ſecta eſt tegula de lapide.

Viguiſſe Byzen hunc illis tēporibus proditum

ditum eſt, quibus in Lydia Alyattes Aſtyagis Cyazarç filius regnauit in Medis. Eminent in extremis tecti finibus inaurati lebetes. In medio faſtigij apice inaurata item Victoria. Infra Victoriæ ſignum fixus eſt aureus Clypeus, in quo Meduſa Gorgon cælata eſt. Clypei inſcriptio & qui dedicarint, & qua de cauſa, declarat his verſibus.

Ex auro phialem capta poſuere Tanagra
Iuuerat hæc bello quòd Lacedæmonios,
Cecropidæ Argiuiq; duces, & Ionica proles
Victores partis de ſpolijs decimam.

Huius ego pugnæ mentionem feci in hiſtoria de rebus Atticis Athenienſium perſequens monimenta. In exteriore templi parte ad Goronam, quæ ſupra columnas ædem incingit, clypei affixi ſunt inaurati viginti &, vnus à Romano exercitu, imperatore Mummio dedicati, confecto Achaico bello, & pulſis extra ſuos fines Corinthiis, qui Dorici nominis fuere. Sub ipſis templi lacunaribus in antica parte ſigna ſunt, apparatum currulis certaminis inter Pelopem, & Oenomaum teſtantia. Signo Iouis medius imminet lacunaris vertex, ad eius dexterá galea armatus Oenomaus poſitus eſt. Aſsiſtit ei vxor Sterope, vna de Atlantis filiarum numero. Sedet ante currum

ru n & equos Myrtilus Oenomai auriga. Ipſi quidem equi quatuor ſunt. Myrtilo proximi viri duo, quibus non ſunt adſcripta nomina, ſed & illis videri poteſt ab Oenomao demandata equorũ curatio. In extremo lacunari Cladei amnis effigies cernitur. Huic Elei ſecundũ Alpheum præcipuos habent honores. Ad Iouis læuam expreſsi ſunt Pelops, & Hippodamia Pelopis auriga, equi, ac viri duo, & ipſi Pelópis equiſones. Hic ſe laquear in anguſtum faſtigium contrahit: Ea in parte Alphei ſignum eſt. Hominem eũ, quo auriga vſus eſt Pelops, Troëzenij Sphærum nomine prodidere. Interpres Olympicarũ rerum Cillam appellatum aiebat: Habet lacunaris antica pars, Pæonij prolem è Menda ciuitate Thraciæ. Poſtica Alcamenem ætate ſua ſignorum opificio vno tantum inferiorem. In ipſa teſtudine Lapithæ cũ centauris in Pirithoi nuptiis pugnant. In media lacunaris parte eſt Pirithous. Prope Eurytion Piritoi ſponſam rapiens contra pugnante Cæneo. Altera ex parte Theſeus bipenni centauros obtruncans. E centauris verò virginem alius pubeſcẽtem, alius puerum rapit. Fecit hæc, opinor Alcamenes, quod ex Homeri verſibus didicerat Iouis Pirithoum filiũ fuiſſe. Ac Theſeum

ſciebat

ſciebat generis ordine quartum eſſe à Pelope. In eodem templo nonnulla ex Herculis ærumnis elaboratæ ſunt. Supra fores enim Erymantij apri venatio eſt, & quæ de Thrace Diomede tradita ſunt. Ad hæc Herculis eiuſdem in Erythean inſulam contra Gerionem expeditio. Idem etiam Hercules Atlantis onus vicaria opera ſubiturus cernitur. Præterea & Eleorum agrũ, fimo amoto de Augeæ ſtabulo, purgat. At ſupra poſtici fores Amazoni Balteum eripit. Iam verò quæ de ceruo, & Gnoſsio tauro commemorantur: Quæ item de hydra Lernæa, déque Stymphaliis volucribus, & Nemeo leone, ibidem expreſſa ſunt. Iam per æneas fores ingreſsis, eſt ad dexteram ante columnam Iphitus ab vxore Ecechiria coronam accipiens: Nomina elegi indicant. Erectæ ſunt in templi parte interiore columnæ, quæ ſublimes à terra ſuſtinent porticus, per quas ad Iouis ſignum aditus patet. Attollit & inde ſe cochlea, per quam ad templi culmen ſcanditur. Sedet in ſolio deus ex auro, & ebore factus: Corona capiti impoſita eſt, ad oleaginæ frondis imaginem. Dextera Victoriam, & ipſam ex ebore, & auro præfert, cum tænia, & corona Læua ſceptrũ tenet affabrè expolitum, & omnium metallorum varie-

tate diſtinctum. Quæ auis ſceptro incumbit aquila eſt. Aurei ſunt deo calcei, pallium item aureum. In eo cum diuerſa animalia, tum ex omnibus florum generibus lilia in primis cælata ſunt. Solium ipſum auro, & precioſis præfulget lapidibus: Neque in eo vel ebenum, vel ebur deſideratur. Animalium verò formis intercurrente pictura exornatur: Signa etiam in eo eminent Victoriæ quatuor ſaltantium ſpecie ad ſingulos ſellæ pedes. Duæ itidem ad pedum calcem ſunt, Ac prioribus quidem pedibus inſiſtunt Thebanorum pueri à Sphingibus rapti. Infra Sphingas Niobem cum filiis Apollo, & Diana Sagittis configunt. Inter pedes diſcurrunt regulæ, mutua illos compage iungentes. In ea quæ in fronte regula eſt, ſeptem ſe adhuc oſtendunt ſigilla: Nam eorum octauum quæ cauſa aboleuerit ignoratur. Sunt autem illa, priſcorum inter viros certaminum ſimulachra. Nondum enim qua Phidias viguit ætate, puerorum inſtituta fuerant ludicra. Quem verò tænia redimitum videas, cũ ex ipſa corporis ſpecie Pantarcem eſſe ſuſpicantur, Eleum puerum, amore Phidiæ deuinctum. Eodem fuit nomine qui in lucta puerorum palmam eſt adeptus, Olympiade ſexta ſupra octogeſimam.

ſimam. In aliis regulis extas Herculis comitatus aduerſus Amazonas, in eo eſt etiã Theſeus. Non ſoli autem pedes ſolium fulciunt, ſed mediæ etiam inter binos pedes, pedibus magnitudine pares columnę. Quòd ſi penetrari ſubter poſſet, vt Amyclis intra Apollinis ſolium, interiora item opera perſequi non eſſemus grauati. Sed quominus propius accedant ſpectatores, ſepimentis quibuſdã in parietũ modum extructis ſolium intercluditur: Eorum ſepimentorum pars, quæ ex aduerſo ianuæ eſt, cœruleo tantum oblita eſt, latera reliqua Panæni picturas habent: Inter eas Atlas eſt cœlum, ac terram ſuſtinens: Aſsiſtit Hercules iam prope illum onere leuaturus, Cernitur etiã Theſeus cum Pirithoo. Veteris præterea Græcię & Salaminis imagines: Hæc nauium roſtra manibus præ ſe fert. Herculis cum leone Nemeo certamen. Aiacis in Caſſandram contumelia. Tum Hippodamea Oenomai filia, cũ matre. Vinculis diſtrictus Prometheus, & eũ intuens Hercules. Traditum enim eſt hoc etiam negotij Herculem habuiſſe, quòd Prometheum, aquila, quæ illũ male mulctabat, interempta, è vinculis exemerit: poſtrema in pictura ſunt Pentheſilea animam agens, eam ſuſtinente Achille. Et

Heſperides duæ mala ferunt, quæ ipſarum dicuntur fuiſſe commiſſa cuſtodiæ. Panænus quidem hic Phidiæ frater fuit, qui Athenienſibus etiam in Pœcile Marathoniam pugnam pinxit. In ſolij puteali, ſupra ſimulachri caput, fecit Phidias Gratias vna ex parte tris, totidem Horas ex altera. Nam & has Iouis eſſe filias poëtarum carminibus proditum. Horas certe Homerus in Iliade nominauit, cœlíque illis dixit, quaſi regiæ domus excubiis, cuſtodiam attributam. In baſi ea, quæ pedibus ſubeſt, Θράνυν Attici appellant, pedum quaſi fulcra diceris, leones aurei, & contra Amazones Theſei pugna cælata eſt. Fuit hæc nempe prima pugna contra exteras gentes ſuſcepta, quæ Athenienſium nomen nobilitauit. In eo verò ſcamillo, qui vniuerſam ſigni molem ſuſtinet, alia quædam ſunt ſuperuacanei operis quaſi emblemata ex auro. In currum aſcendunt Sol, Iupiter, & Iuno. Præſto eſt Gratia: Eam Mercurius amplectitur. Mercurium Veſta, Continenti fere ſpacio Cupido Venerem è mari emergentem excipit, cui Suada coronam defert. Adſunt Apollo, Diana, Minerua, Hercules. In ima baſi cernuntur Amphitrite, & Neptunus.

nus. Equum Diana, vt mihi videtur, ad curſum incitat. Et ſi iumentis ferunt, non equis deam vehi, futili quadam de mulo fabula vulgata: Et Olympij quidem Iouis ſignum, quàm alte latéque pateat, linearum deſcriptionibus qui demonſtrare conati fuerint, cum ſciam non defuiſſe, eorum mihi certe parum eſt in metiendo probata ſolertia: Eſt enim ea tota dimenſio inferior multo prope aſpicientium opinione. Tradunt certe ipſius Dei authoritate Phidię artem comprobatam: Nam cum expolito iam opere Iouem oraſſet, ſignificationem vt ſibi aliquam daret, nunquid illud ipſi acceptum eſſet & gratum opus, eam pauimenti partem de cælo tactam memorant, quo loco vrna ætate mea ex ære (quod loci eſſet inſigne) poſita eſt. Et à ſigni quidem fronte pauimentum nigro marmore conſtratum eſt, prominente in orbem è pario lapide puluinato quaſi limbo ad oleum ſcilicet ſiſtendum, quo perfuſum ab aquoſi iniuria ſoli ebur defenditur. Eſt enim Altis in Olympia maximè paluſtris locus. At contra in Athenienſiũ arce, eminẽti ſcilicet, & ſaxoſo loco, ebur, è qua materia factum eſt Mineruæ ſignũ, quam ipſi Virginem vocant, non oleo, ſed aquæ aſperſu à ſiccioris loci incõmodis

vindicatur. Epidauri certe cum percuntarer, cur neque oleum, neque aqua eſſet adhibita ad arcendam ab Aeſculapij ſigno noxam, docuerunt me æditui, ſolium, cui ſignum inſideret, puteo imminere. Quod ad ebur verò pertinet, ſiqui hominum, ſannas illas eſſe è belluarum ore exertas, non cornua exiſtimant, ab alce illi Gallica fera, & tauris Aethiopicis ſpecimen capiant. Alce enim, qui mares ſunt (nam fœminis nulla omnino prodeunt cornua) è ſuperciliis, Aethiopici tauri è naribus cornua extrudunt. Quis igitur in magno ponat miraculo, eſſe animal, cuius ex ore erumpant cornua? Argumento & illud eſſe facile poteſt illam eboris molem cornua eſſe, quòd beſtiæ ſunt quæ certo, ratóque temporis ambitu cornua abiiciant, rurſúſque illa quoties amiſerint reponant. Hoc ceruis, capreis, & item elephãtis accidit. Dens certe animalium nulli iam adulto cum ſemel decidit renaſcitur: Quare ſi dentes eſſent, & non cornua, quæ naturæ vis vt renaſcerentur efficere potuiſſet? Ad hæc dentes igni domari nequeunt: At boum, & elephantorum cornua ſic igni emolliuntur, vt vel ex tereti planam, vel aliam quamuis accipiant figuram. Quid? quòd ex inferiore mandibula fluuiales equi,

equi,& apri ſannas exerunt? In elephantis verò cum à ſuperiore id; quòd dentes multi eſſe putarunt, deſcendat maxilla, me authore dubitarit nemo cornua illa eſſe, quæ à temporibus orta, per os extrorſum reſupinata ſe efferant. Hæc ego non auribus, ſed ipſis accepta oculis ſcribo, Elephãti caluam conſpicatus, in Dianæ, quod templum in Campania nobile, à Capua, quæ regionis totius caput eſt, abeſt ſtadia ferme triginta. Eſt igitur longe alia quàm cæteris quadrupedibus Elephanto cornuum eruptio, ſicuti ei & corporis vaſtitas, & reliqua forma valde eſt à reliquo belluarum genere diuerſa. Quàm verò Græci ſplendidi, & magnifici, ac minimê omnium parci in colendis dis fuerint, magno illud documento eſt, quòd ex India, & ab Aethiopibus ebur ad ſigna deorum facienda aduehendum curarint. Et in Olympij quidem templo laneum velum cum textili Aſsyriorum opere, tum Phœnicum purpura luculentum dedicauit rex Antiochus. Eiuſdem donum fuit Aegis aurea, quæ Athenis in Theatri faſtigio inter cætera dona locata eſt. Velum non quo more fit in Dianæ Epheſiæ templo ſubter lacunar ſurſum attollitur, ſed ad Pauimentum vſque funibus ſuſpenſum demittitur. Iſt

ter ea verò donaria, quæ in atrio templi po ſita ſunt, extat ſolium Arimni Etruſcorum regis, qui primus exterorũ donum Olympio Ioui miſit: Tum æneí equi quos Cyniſca dicauit Olympicæ victoriæ monimentum, veris illos quidem equis magnitudine inferiores: Locati ſunt in primo aditu ingredientibus ad dexteram. Aeneus item tripos ibidem eſt ſuper quo victoribus priuſquam menſa erigeretur coronæ proponebantur. Romanis verò imperatoribus ſtatuas è pario lapide, Adriano vrbes Achaici conuentus, Traiano vniuerſi Græci erexerunt. Hic imperio P. R. Getas, qui ſupra Thracas ſunt, adiunxit, & cum Oſroë Arſacis nepote Parthorum rege bellum geſsit. Operibus prȩterea quam plurimis vrbem exornauit, quorum cæteris magnificentia præſtant thermæ, quæ ab ipſo nomen acceperunt, & magno extructum ambitu amphitheatrum: ad hæc Hippodromus non breuiore ſtadiûm duûm ſpacio: Tum forum & reliquo ornatu inſigne, & maximè ære exornato lacunari. Inter cætera verò eius fori inſignia teretibus inſiſtunt ſcamillis ſtatuæ duæ, ex electro vna Auguſti Cæſaris: altera ex ebore Nicomedis Bithyniæ regis: De cuius nomine vrbs Bithyniæ maxima appellata eſt,

eſt, cum ante Aſtaco nuncuparetur. Condita ea quidem dicitur à Zypœte homine Thrace, quantum ex ipſa nominis voce coniici poſsit. Electrũ quidem, ex qua materia ſtatuam Auguſto fecerunt, in Padi fluminis arenis rarum omnino repertu eſt; Id qui nacti fuerint non temerè magni æſtimant. Eſt alioqui electrum aliud nihil quàm argento permiſtum in metallis aurum. Sed ad ea vnde huc excurrimus reuertamur. Sunt in Olympij fano quas Nero donauit coronæ, earum quæ eſt ordine tertia oleaſtri, quarta quercus frondem imitatur. Poſiti item clypei ſunt xxv. ænei, cum quibus decurrunt qui armati in curriculum deſcendunt. Erectæ verò ſunt & aliæ pilæ & ea inter cæteras, in qua fœdus teſtatum eſt, quod in annos c. Athenienſes: Argiui, & Mantinenſes fecere. Intra Altin eſt Pelopi multa regione conſecrata area, Pelopion appellant. Præ cęteris enim heroibus tam colitur apud Eleos Pelops, quàm Iupiter præ cunctis dis. Eſt igitur ad dexteram qua patet ad templum aditus ab Aquilone, Pelopium, eo ſpacio interiecto, vt in eo & ſtatuæ, & alia ornamenta poni potuerint: Porrigitur autem à media ad poſticam templi partem, circunuallante maceria. Tota area, &

arboribus conueſtita,& ſignis paſsim e conſpicua. Ingreſſus ad eam eſt à Solis oc caſu. Eum Soli campum dedicaſſe Pelop Herculem Amphitryonis filium ferunt Quartum enim à Pelope poſteritatis gradum tenuit. Idem etiam Hercules Pelopi dicitur ad eam ſcrobem ſacrum feciſſe, ad quam ætate etiam noſtra magiſtratus nigro ariete faciunt: Ac de ea quidem victima vati portio nulla tribuitur. Collum tantum more maiorum, lignatori datur, ſic enim appellatur vnus de Iouis famulatu, cui negocium mandatum eſt, vt certo precio ligna ad ſacrorum vſum, vel publicè ciuitatibus, vel priuatim cuiuis homini ſuppeditet: Sunt autem non ex alia arbore ligna ea quàm de alba populo. Quòd ſi quis ſiue Eleus, ſiue hoſpes fuerit, carnes ex ea victima comederit, ei templum Iouis introire nefas eſt. Idem obſeruatur ad Pergamum, quod ſupra Caicum eſt: Nã qui Telepho immolarunt, religio eſt illis ante in Aeſculapij aſcendere, quàm corpus abluerint. Sed quòd ad Pelopem attinet, memoriæ proditum eſt cũ Troianum bellũ duceretur, monuiſſe vates non antè expugnari Ilium poſſe, quàm Græci Herculis ſagittas, & de Pelopis oſsibus vnum comportari curaſſent. Quare & Philoctetem tunc

in caſtra accerſitum, & Piſa ſcoptulum opertum Pelopis deportatum. Redeuntibus verò Gręcis ad Eubœan, nauim eam, in quam Pelopis illud os fuerat impoſitum, naufragio periiſſe: Multis deinde annis poſt Ilium exciſum, Eretrienſem piſcatorem Demarmenum iacto euerriculo è mari os extraxiſſe: Miratum magnitudinem in arenis id adnotato loco abdidiſſe. Veniſſe eundem Delphos ſcitatum cuiuſnam eſſet os, & ad quem vſum illud à ſe conſeruari oporteret. Tunc etiā fato quodam aderant quos Elei conſultum miſerant quæ foret depellendæ peſtilentiæ ratio. Atque his quidem reſponſum eſt, vt Pelopis oſſa requirerent: Demarmeno verò, vt quæ reperiſſet Eleis reſtitueret. Hoc ille cum feciſſet, & alia accepit ab Eleis munera, & ei, eiúſque poſteris cuſtodia oſſis demandata eſt. Scoptulum opertum Pelopis ætate mea iam euanuerat. Ideo accidiſſe, opinor, quòd cum alte defoſſum fuiſſet, cum vetuſtate, tum aquæ marinæ illuuie extabuit. Et in Græciam quidem Tantalum, & Pelopem Coloniam deduxiſſe certa adhuc extant indicia. Portus qui Tantali dicitur, & eiuſdem ſepulchrum. Pelopis in Sipili montis vertice viſitur ſolium, ſupra eum locum vbi Plaſtenes
matris

matris fanum eſt. Iam verò vltra Hermum fluuium, ad Temnum oppidum. Veneris ſignum ſpectatur è virente à radice ſua myrto, quod faciendum curaſſe Pelopem ferunt, cum vt deam coleret, tum verò vt Hippodameæ nuptiarum ſe compotem faceret. Olympij quidem Iouis ara pari interuallo à Pelopio, & Iunonis æde diſtat: ante vtriuſque frontem ſita: Erectam multi tradiderunt ab ipſo Hercule, alij ab indigenis heroibus duabus ipſis ætatibus poſt Herculem: Congeſta illa eſt è cinere collecto ex aduſtis victimarum fœmoribus: Talis & Pergami ara eſt, talis Samiæ Iunonis: nihilo illa quidem ornatior quàm in Attica, quos Rudes appellant focos. Aræ Olympicæ ima crepido, quam πρόθυσιν appellant, quaſi primam ſacrorum ſtationem dicas, ambitum peragit pedum centum, & amplius quinque & viginti: Graduum ſingulorum ſupra crepidinem ambitus pedes explet binos ac tricenos: Vniuerſa aræ altitudo pedes conficit duos prope & viginti. Ducuntur hoſtiæ ad imæ crepidinis ſtationem, ibi eas patrio more mactant: fœmora in ſumma ara adolent. Et ad ſtationem quidem ab vtroque latere per lapideos, ad aræ altiſſimam ſedem per cinericios gradus ſcanditur.

ditur. Et ad ſtationem quidem vſque, tam virgines, quàm mulieres, quas in Olympiam venire nulla prohibeat religio, poſſunt aſcendere, longius progredi ſolis viris fas eſt. Ioui ſanè rem diuinam vulgo faciunt, exteri homines qui volunt, ad eam aram, etiam aliis quàm nundinarum temporibus. Elei ſacrorum diem nullum intermittunt.

Stato autem die quotannis Februarij menſis nono ſupra decimum aruſpices cinerem ex Prytaneo deportant, eóque aqua ex Alpheo amne diluto, aram Iouis oblinunt: Religione ſancitum eſt cinerem ſola Alphei aqua dilui, atque ex eo tantum luto aræ tectorium ſuperinduci. Eam ob rem Alpheus fluuiorum omnium Ioui maximè amicus creditur. Eſt Dydimis (Mileſiorum ea ciuitas eſt) ara, quam à Thebano Hercule luto ſubacto victimarum ſanguine extructam Mileſij tradant. Non fuit ea tamen victimarum in ſequentibus temporibus copia, vt ara magnopere potuerit eminere. Sed quod ad Olympicam aram attinet, illud magno miraculo ducitur, quòd miluij, & ſi auium hoc genus inſigni eſt rapacitate, ſacra tamen in Olympia facientibus infenſi non ſunt. Quod ſi forte exta, vel viſcerum

rum

rum partem vllam appetierint, dira portendi immolanti creditur. Proditũ etiam eſt Herculem Alcmenæ filium Ioui porricientẽ cum muſcas abigere non poſſet, vel quòd ei tunc primum in mentem venerit, vel quòd tralatitium fuerit, Abactori, muſcarum ἀπομυίῳ Elei appellant, hoſtiam mactaſſe: cum perlitatum eſſet omnes repente muſcas trans Alpheum euolaſſe.

Inde ſeruatum ab Eleis, vt ad abigendas ex Olympia muſcas idem ſacrum vſurparentur. Ex alba vero duntaxat populo, neque ex alia arbore, ad vſum ſacrorum ligna cædi patrius eſt Eleis ritus. Credo hunc honorem huic arbori præcipuè habitum, quòd eam Hercules è Theſprotide primus in Græciam attulit: Sed ipſum etiam arbitror Herculem, Ioui cum ſacra fecit, non aliis quàm ex alba populo lignis victimarum fœmora cremaſſe. Eam verò arborem Hercules in Theſprotide propter amnem Acherontem reperit: Huc reſpexiſſe Homerum putant, cum Acheroidem populum appellauit.

Varia autem ſemper natura fuerunt, & nunc ſunt amnes diuerſi, ad gignenda herbarum, & ſtirpium varia genera. Mæandri ripæ myricas feliciter alunt: Aſopus in Bœotia inſigni magnitudine iuncum edu-

cat.

eat. Arbor perſea ſola gaudet Nili aqua. Nihil igitur mirum, ſi ad Acherontem enata primum eſt alba populus: ad Alpheum oleaſter. Populus verò nigra Padi & Galliæ alumna eſt. Age verò cum circa aram maximam iam ſatis immorati ſimus, alias item aras oratione perſequamur: Vt ſimul doceamus quibus dis & quo ordine more maiorum illic ſacra fiant. Veſtæ primum diuinam rem peragunt: Secundo loco ipſi Olympio Ioui: Intimæ hæ ſunt fani aræ: Tum ad aram eandem tertium in ſacris locum habet Mercurius: Quartum ad aram ſuam Minerua: Diana quintum: Sextum Ergane. Huic deæ Phidiæ poſteri, quibus publicè negotium datum eſt, vt Iouis ſignum ab aduētitiis purgatum ſordibus, & deterſum præſtent (phędryntæ ex eo, quaſi purgatores, aut illuminatores nuncupati) priuſquàm ad opus aggrediantur, ſacra faciunt. Eſt alia Mineruę prope templum Dianæ, etiam quadrangula forma in ſublime ſenſim faſtigium aſcēdens: Sed præter eas aras, quas recenſuimus, Alpheo, & Dianæ ad eandem aram faciunt. Eius rei cauſam Pindarus in cantico quodam, & nos in Lætrimæorum hiſtoria expoſuimus. Ab hac non longe, alia erecta eſt Alpheo ara, prope quam Vulc-

Vulcano ſua item ara, poſita eſt. Sed hanc multi ex Eleis Arei, ideſt Martij Iouis nominant. Aiunt autem Oenomaum quoties filiæ procis currule certamen proponeret, Areo Ioui rem diuinam facere ſolitum. Poſt has Herculi ara dicata eſt cognomine Paraſtatæ, hoc perinde eſt, quaſi ſtatori dicas. Eius etiam fratribus Epimedi, Idæ, Pæonęo, & Iaſo. Idæ aram ab aliis non ignoro Aceſidę appellatam. Quo verò loco area eſt Oenomai domus, duę extant Iouis arę, quarum vnam Herceo ipſe Oenomaus dedicauit: Ceraunio alteram poſt Oenomaum poſitam coniicio, cum eius domus de cœlo tacta coflagraſſet. Ac de maxima quidem ara, quę dici opus fuit, paulo ſuperius à me dicta ſunt: Vocatur ea ſanè Iouis Olympij. Adiacet ei ignotorum deorum ara. Poſt eam Catharſij, ideſt piacularis Iouis, & Victorię: Exinde Iouis, cui cognomen terreſtri: tum verò Deorum omnium, & Iunonis cognomento Olympię: Hęc itidem è cineris congeſtu extructa eſt: A Clymeno dedicatam tradunt. Succedit communis Apollinis, & Mercurij: Ob eam pręcipuè cauſam, quòd lyrę inuentum Mercurio; citharę Apollini Gręcorum ſermo attribuit.

Conſequuntur Concordię, Mineruę, Matris

Matris deûm aræ. Proximè ad eum aditũ,qua eſt ad ſtadiũ acceſſus,aræ duę ſunt: Earum alterã Mercurij Enagonij, quod eſt quaſi Athletici dicas: Opportuni alter, qui *καιρὸς* Græco nomine eſt, nuncupant. In hunc ab Ione Chio factum hymnum ſcio,in quo illius natales memorans Saturni filiorum natu minimum eſſe dicit. Non procul à Sicyoniorum theſauro Curetum, Siue Alcmenæ Herculis matris, nam vtrunque anceps fama celebrat, ara eſt. Et qua parte Terræ ædes eſt, Gæòn ipſi vocant, Telluris ara è cineris ipſa etiam aggere. Iam tum priſcis temporibus fuiſſe illud Telluris oraculum fama prodidit. Ante locum verò eum, quod nominant Stomium,acſi hoſtium dicant,aram Themis habet. Ac Ioui Catæbatæ,quem nos non alieno fortaſſe nomine Elicium dicere poſsimus,quæ dicata ara eſt, maceria ambitur. Et modico à maxima ara cineritia interuallo diſtat. Illud monendi ſunt quicunque hæc legerint,aras,me,nõ quo ſitæ ſunt ordine enumeraſſe; ſed per eas ita me ſtylo vagatum, vti ad earum quamque,vel prius,vel poſterius Elei ſacra faciunt. Pelopis aræ adiuncta eſt Liberi patris,& Gratiarum communis. Dehinc duæ Muſis vna,altera Nymphis po-

ſitæ. Extra Altin ædes quædam ſunt, quæ Phidiæ officina nuncupatur: in illis ædibus Phidias operis partes eſt fabricatus. Et in iiſdem ara eſt diis omnibus communis, in cõſpectu redeuntibus intra Altin è regione Leonidæi. Eſt autem Leonidæum ædes à Leonida indigena homine dicata extra fani ambitum. Prope eum ad Altin aditum, per quem vnum è multis pompa ſacrorum traducitur, & ex eo Sacra via eſt appellata: Aetate verò mea diuerſorium fuit Romanorum magiſtratuum. Inter Sacram viam, & Leonidæum, vnica media eſt Agyia, hoc enim nomine, angiportum, quem Attici Stenopon, vocant. Vltra Leonidæum cum ad læuam flexeris, ad Veneris aram primum, deinde ad Horarum accedes: Vbi poſticum templi eſt, ad dexteram oleaſter ſe oſtendit, quem Calliſtephanum appellant, quaſi Coronarium dicas. Ex ea enim arbore ſolenne eſt victoribus coronam decerpere. Proxima oleaſtro eſt Nymphis ſacra ara, eas Nymphas Calliſtephanos & ipſas nuncupant. Eſt ſanè intra Altin ara forenſis Dianæ ad Leonidæi dexteram. Habent & deæ, quas Dominas vocant, aram ſuam. Dominam certè quam dearum nominent Græci, in rerum Arcadicarum

rum commentario docebimus. Adiuncta eſt Iouis Forenſis,& antè locum eum, quam Proedrian,hoc eſt Seſsionem honoratiorem appellant, Pythij Apollinis,& ab eo non longe Liberi patris ara: Hanc neque multis antè ætatibus poſitam,& à plebeis hominibus dedicatam ferunt. In ea qua ad equorum carceres via ducit, ara eſt cum inſcriptione Mœragetæ,quod eſt parcarum ducis,eſſe illud Iouis cognomen dubitari non debet: Vnus enim ipſe parcas in poteſtate habet, ſolúſque quid ſit,vel non ſit homini fato præſcriptum nouit. Adiuncta eſt Parcarũ ara oblonga figura: Et poſt eam Mercurij,& inde Iouis,cui cognomen Altiſsimo,aræ duæ:Intra ipſos carceres ſub diuo aræ ſe oſtendunt equeſtris Neptuni,& equeſtris Iuno. adhæret pilæ Caſtorum ara,& in primo aditus ingreſſu, quod roſtrum vocant, Martis equeſtris, & equeſtris Mineruæ. Iam verò intra roſtrum ingreſsis eſt Bonę Fortunæ ara:Panos deinde,& Veneris:In receſſu nimpharum,quas Acmenas, ideſt Vegetas nuncupant. A porticu verò ea, quam Elei de nomine architecti vocant Agapiti porticum, inde redeuntibus ad dexteram Dianæ ſe ara monſtrat.Et Altin per Sacram viam intrantibus ſecundum

Iunonium ſunt Cladæi amnis,& Dianæ aræ,tum Apollinis poſt eas,quarta Dianæ Coccocæ (hoc enim eſt deæ cognomen) quinta Apollinis Thermij. Quid hoc ſibi cognominis velit,non eſt difficile coniectura conſequi,cum eandem vocem Attica etiam lingua vſurpet. Quemobrem verò Coccocam Dianam appellẽt,nunquam adhuc vt diſcerem vſu mihi euenit. Hoc loco ædes eſt ante ædificium illud, quòd Theccaleonem nominant. In eius ędis angulo Panos ara dicata. Prytaneum curiam ſcilicet ſuam habent Elei intra Altin,prope ipſum exitum,qui eſt vltra gymnaſium illud,in quo ſunt Athletarum curricula,& paleſtræ. In Prytanei veſtibulo eſt agreſtis Dianæ ara. At in ipſo Prytaneo,cum cellam prętererieris,vbi focum habent,ad primi ingreſſus dexteram Panos aram videas:Focus ille è cinere ſubſtructus perpetuo igni tam interdiu,quàm nocte adoletur. Solenne eſt tranſportari ab hoc foco cinerem ad Olympij aram,quam ſuo loco è cinere congeſtam diximus, neque illa aliunde magis in altitudinẽ proficit. Et ad earum,quas ante enumerauimus, ararum ſingulas quolibet menſe Elei ſacra faciũt, priſco parentum ritu,thura & melle ſubactum triticum adolentes: Et aras quidem

ol ea

oleagina fronde velant: Vino in libando vtuntur. Solis enim Nymphis, & ex omni dearum numero iis, quas Dominas appellant, ad communem etiam Deorum omnium aram vino libare religione prohibentur. Sacrorum cerimoniis vt quæque in ſingulorum menſium ſtatos inciderint dies ritè peragendis præſunt, æditiuus, augures, feciales, interpres, tibicen pręterea, & lignator. Quæ verò in Prytaneo inter libandum effari cõſueuerint, aut quos decantent hymnos, neutiquam his cenſeo commentariis prodendum. Neque illi quidem Græcorum tantum dis libant, verum etiam ex omni Libycorum deorum numero Ammoniam Iunonem, & Parammonem (Mercurij id cognomen eſt) venerantur. Satis enim conſtat vſos olim Græcos Libycis oraculis: Nam aræ adhuc in Ammonis extant ab Eleis dedicatæ, & in illis de quo conſuluerint, & quid reſponſi acceperint, & qui ab Elide publicè miſsi fuerint, inciſis literis teſtatum eſt. Hæc in Ammonis. At Elei, ad eos vt noſtra redeat oratio, heroibus, & eorũ vxoribus libant, tum iis qui paſsim in Elea terra, tum & illis qui apud Aetolos in honore ſunt: Et carminum quidem effata Dorica enuntiãt lingua, ſed quis eorum fuerit author non

traditur. In Prytanei ædicula contra focum cænatio eſt. Poſtulat iam hic locus, vt ad Iunonis templum accedam, & quæ in eo memoratu digna ſunt ſtylo perſequar. Primum omnium Elei tradunt Scilluntios, quæ Triphyliæ ciuitas eſt, fanum erexiſſe annis fermè VIII. poſteaquàm Elidis regnum Oxylus iniit. Totius quidem operis ſigura Dorica eſt, Columnis circunquaque ambientibus, & earum quidem, quæ in poſtico templi ſunt, altera è quercu eſt. Porrigit ſe in longitudinem pedes tres, & LX. Architectus qui operi præfuerit certus nemo proditur. Ac Iunoni ſanè quinto quoque anno populum matronæ ſedecim prætexunt, eædémque ludos faciunt Iunonia: In his curſus certamen virginibus proponitur, in claſſes ex ætate deſcriptis. Primæ enim currunt impuberes puellæ, tum grandiores, poſtremo natu maximæ. Ornatus idem eſt omnibus. Paſſus capillus, demiſſa tunica ad genua, exertus vſq; ad pectus dexter humerus. Deſcendunt & ipſæ in Olympicum ſtadium, ſed curriculum parte ferè ſexta detracta minuitur. Accipiunt victrices ex olea coronam. E boue etiam qua Iunoni litatum fuerit, partem capiunt. Et pictas quidem earum imagines

nes

nes dedicare fas eſt. Matronæ ſedecim ludis præſunt, totidem iis miniſtræ attributæ ſunt. Hoc ipſum etiam virginum ludicrum ad res priſcas referunt. Hippodamian enim Iunoni, de Pelopis nuptiis vt gratiam referret, primam omnium illud inſtituiſſe perhibent, eandémq; XVI. fœminarum delectum habuiſſe. Memoriæ etiam proditum eſt, Chloridem Amphionis filiam ſolam cum vnico de marium fratrum numero ſuperſtitem è tota ſobole, de virginum curſu palmam tuliſſe. De Niobes equidem prole quidquid compertum habui, dum Argiuorum res perſequerer expoſui. Quod attinet autem ad XVI. matronarum collegium, præter ea quæ paulò ſuperius ſcripta ſunt, hoc etiam amplius memorant: Demophontem Piſæ tyrannum multis, ac grauibus incommodis Eleos affeciſſe: Eo mortuo, quòd ille nihil egerat de publico ciuitatis conſilio, facile Elei adducti ſunt, vt de iis quas acceperant iniuriis æquo iure cum Piſæis diſceptarent. Ac tunc ſanè inter ipſos conuenit, vt, cum ciuitates id temporis in Elea ſedecim vigerent, ſingulas matronam vnam edere, quæ cum ætate, tum vitę ac generis dignitate cætera anteire videretur, atque his omnium cõtrouerſiarum

arbitrium permitti. Sedecim itaque fœminæ è totidem Elidis vrbibus vtrique populo pacis conditiones tulere. Eiſdem verò poſtea & ludos, quæ Iunonia ſunt appellata, faciendi, & peplum Iunoni pertexendi cura mandata eſt. Duos verò choros celebrant, Phyſcoæ vnũ, alterum Hippodameæ vocitant: fuiſſe Phyſcoan tradunt ex Elide, cui Cœle, quod eſt concauę, cognomen: Domicilium in curia Elidis habuiſſe, quæ Orthia dicta eſt. A Libero patre adamatam, ei filium, cui Narcæi nomen, peperiſſe. Narceum ipſum iam adultum, cum finitimis bellaſſe: Magnas inde opes conſecutum, & Mineruę, quam de ſe Narcæam appellauit, ædem dedicaſſe, primúmque omnium Libero patri honores decreuiſſe. Phyſcoæ & alij honores habiti, & chorus alter ab ea nomen ſumpſit. Seruant Elei priſtinum illum ſedecim mulierum numerum, ſed ex alia, quàm totidem vrbium deſcriptione: In tribus enim octó diſtributi, è ſingulis binas deligunt. Neque verò aut XVI. fœminæ, aut ædiles, Eleorum vllum attingunt numerum ſuorum partẽ, priuſquam ſe piaculari ſue, & aqua luſtrarint. Eam luſtrationem ad Pieran fontem ſuſcipiunt. Eſt fons ille in campis, per quos iter eſt ex Olympia Elidem

dem contendentibus. Hæc ſanè ita ſa habent, vti expoſita ſunt. In Iunonis templo Iouis eſt ſimulachrum, tum Iunonis ipſius in ſolio ſedens: Aſsiſtit barbatulus quidã galea armatus. Priſca hæc & rudis cuiuſdã opificij, opera ſunt: Sedẽtes verò deinceps in ſoliis Horas fecit Emilus Aegineta: Quod proximo loco Themidis (mater enim ea Horarum eſt) ſignum poſitum eſt, fecit Doryclidas Lacedæmonius Dipœni & Scyllidis diſcipulus. Heſperides verò quinque, opus fuere Theoclis, item Lacedę monij, quem Hegyli filium fuiſſe, & ab iiſdem magiſtris Dipœno, & Scillide artem didiciſſe ferunt. At Mineruam caſside armatam, haſta, & ſcuto, Lacedæmonij Medontis eſſe opus memorant: Fratrem hunc Doryclidæ fuiſſe, & eoſdem magiſtros habuiſſe. Sedent è regione Ceres & Proſerpina. Aduerſi ſtant Apollo, & Diana. Poſita ſunt ibidem Latonæ, Fortunæ, Liberi patris, & volucris Victoriæ ſigna. Atque hæc quidem cuius artificis opera ſint compertum nõ habeo, valde omnino mihi priſca videntur: Et ſunt quæ hac in parte recenſui omnia, ex ebore, & auro. Poſteriorum ætatum & alia ſunt dona in Iunonis templo. E marmore Mercurius infãtẽ Bacchum portãs, Praxitelis opus,

& Cleonis Sicyonij ex ære Venus fuit
Cleonis doctor Antiphanes. Hic à Pericle
to didicerat Argiui Polycleti diſcipulo. Se
det ad Veneris pedes inauratus Puſio nu-
dus, quem Carthaginiẽſis elaborauit Boë-
thus: Atque huc tranſpoſitus quidẽ eſt ex
æde, quod Philippeum vocatur: Sunt hæc
itidem ex ebore inaurata, & inter ea Eury
dice Philippi. Arca etiam in eo templo po
ſita eſt è cedro cum aureis, & eboreis em-
blematis, partim verò ex eadem cedro cæ-
latis. In arcam hanc Cypſelum, qui Corin-
thi poſtea tyrannidem eſt adeptus, mater
ſua abdidit, cum recens natum Bacchidæ
ad necem magna cum ſolicitudine depo-
ſcerent. Arcam deinde in Olympia dedica
runt ipſius poſteri, qui Cypſelidæ ſunt ap-
pellati, ob ſeruatum gentis ſuæ principẽ,
& parentem. Fuiſſe verò hoc nominis Cy-
pselo traditur, quòd Corinthij arcas Cy-
pſelas nuncupant. In arca inciſæ ſunt pri-
ſcis literis inſcriptiones recto ordine, &
vſitato ſcribẽtibus quædã, aliæ in gyros re
uolutæ βουστροφηδὸν à boũ opinor repetitis
actibus in ſulco, Græci dicũt. A ſuperioris
enim verſus fine cõtinenter ſinuatur ad ſe
quentis initiũ verborũ ſeries, ea nẽpe for-
ma, quæ eſt iterati curriculi quẽ diaulum
appellant. Adſcriptum eſt, alios etiam eſſe

perp

perplexos,&inexplicabiles inſcriptionum nexus. Quòd ſi ab ima arca exorſus omnia oculis perſequare, in prima fronte Oenomaum primum videas,qui Pelopem cum Hippodamea fugientem vrget. Bigis vterque inuehitur, ſed pinnati ſunt Pelopis equi. Tum Amphiarai domus eſt, & Amphilochum portans anus neſcio quæ. Pro foribus monile præferens Eriphyle ſtat. Aſsiſtunt filiæ Eurydice, Demonaſſa, & nudus Alcmæon. Aeſius certe poëta ſuis carminibus Alcmenam etiam ex Amphiarao,& Eriphyle genitam memorat. Baton Amphiarai auriga equorum habenas vna, altera manu haſtam tenet. Amphiaraus ipſe in currum alterum iam pedem imponit, enſem verò ſtringit in vxorem conuerſus, ac vix quin ira incenſus in eam irruat, ſatis animum in poteſtate continēs. Supra Amphiarai domum ludi fiunt Peliæ funebres: Circunſtant ſpectatores,& inter eos in ſolio ſedens Hercules: A tergo ſtat vxor eius, quod indicat inſcriptio: Tibias illa non Græcas,ſed Phrygias inflat. Bigas agitant Piſus Perieris, Aſterion Cometæ filius, nam & hic in numero fuiſſe argonautarum dicitur. Pollux præterea,& Admetus: Dehinc Euphemus, quem Neptuni ſatu ortũ poëtæ vulgarunt, eundémque

Iaſo

Iaſonis in expeditione Colchica comitem fuiſſe. Hic è bigarum curriculo victor diſcedit. Deſcendunt in cæſtuum certamen Admetus & Mopſus Ampycis filius. Stat inter eos tibicen eo ritu tibiis canens, quo ſolent ætate noſtra qui modos ſaltantibus præcinunt quinquertionibus. Luctantur ibidem Iaſon, & Peleus æquo certamine: Eurybotas diſcum eiaculatur: Incertum quis nam hic ſit Eurybotas, qui ludicri eius arte ſe iactat. Curſum ineunt Melanio, Neotheus, Phalareus, quartus in eo numero eſt Argius, quintus Iphiclus, huic iam victoriam adepto coronã offert Acaſtus. Is eſt Iphiclus Proteſilai pater qui vnus fuit de iis ducibus, qui ilium oppugnatum iere. Expoſiti ſunt victoribus tripodes. Adſtant Peliæ filiæ: Ex illis vni adſcriptum eſt nomen Alceſtidi. Iam verò Herculis laborum voluntarius comes Iolaus de quadrigis palmam aufert. Atque hic extremus eſt actus eorum, qui in honorem Peliæ facti ſunt ludorum. Poſt hæc Herculi adſiſtit Minerua, dum ille hydrã ad Amymones flumen ſagittis configit. Et ipſi quidem Herculi, quòd nempe facile ex operis argumento, & corporis habitu, ac figura agnoſci poteſt, nomen non eſt appoſitum. Adeſt Phineus Tracum rex, & abigentes

gentes Harpyas Boreæ filij. In altero verò arce latere, quod eſt à læua, ordinē operis in orbem oculis perſequenti, fœmina expreſſa eſt puerum conſopitum læua album ſuſtinens, nigrū dextera, & hunc dormiētis effigie, diſtortis vtrinque pedibus. Indicant inſcriptiones, quod facile tamē, vt nihil ſcriptum ſit, coniicere poſsis, eorum puerorum vnum mortē eſſe, alterum ſomnum, mulierem illam noctem vtriuſque nutricem. At formoſa illa mulier, quæ fœda facie alteram, ſiniſtra obſtricto collo trahit, dextera fuſte cædit. Iuſtitiam ſignificat, qua iniuriam male mulctat. At quæ fœminæ cum piſtillis pilas præferunt, eas medicamētorum artem calluiſſe arbitrantur, ſed nulla quæ illæ fuerint inſcriptio indicat. Nam quæ illa ſit quæ virum ſequitur, ex adſcriptis verſibus facile colligas.

Idas Marpeſam formoſam, quam ſibi Apollo
Eripuit, ſacraq; eduxit ſede volentem.

Prope eſt tunica amictus vir: dextera pateram, altera torquem tenens, & Alcmena quidem ea eſt, quæ de eius manibus illa ſumit. Illud ſanè inter Græcos poëtarū carminibus celebratum eſt, Iouem ſimulata Amphitryonis forma cum Alcmena congreſſum. Iam Menelaus loricam indutus. ſtricto gladio Helenam inuadit: capto ſcilicet:

ab inuito quidem receptus tamen eſt. Quare Melanis illas eſſe copias, quæ in ea parte arcæ ſpectantur, facilè exiſtimari poſſit. Quod quartum arcæ latus eſt, ſi à læua ambire eam cœperis, Borean habet Orithiam rapientem, anguium illi caudæ pro pedibus ſunt. Pugnat cum Geryone Hercules: Trini quidem ex vnico exiſtunt Geryones corpore, Agnoſcitur & Theſeus lyram tenens, cui adſtat Ariadna coronam præferens. Iam verò Achilli, & Memnoni pugnantibus ſua eorum vtrique adeſt mater. Sunt ibidem Melanion, & cum eo Atalanta Hinnulum portans. Aiaci præterea ex prouocatione & Hectori congreſsis, adſiſtit Diſcordia, facie illa quidem fœdiſſima. Ad huius exemplar pinxit Calyphon Samius Diſcordiam in templo Dianæ Epheſiæ, cum ad Græcorum naues pugnam faceret. In eadem arcæ regione & Caſtores ſunt: Eorum alter impuber: Et media inter eos Helena: Abiectáque humi ad Helenæ pedes cum obſoleta veſte Aethra Pitthei filia. Appoſita eſt inſcriptio verſu heroico vna voce longiore.

Tyndaridæ fratres. Helenen atque Aethram Athenis

Aſportant.

Iphidamas præterea Antenoris filius humi-

mi ſtratus. Pro eo contra Agamemnonem pugnat Coon. In Agamemnōis clypeo. Terror expreſſus eſt Leonis capite. Inſcriptio eſt huiuſmodi ad Iphidamātis corpus

Iphidamas, pro illoq; Coon feræ prælia miſcet.

In Agamemnonis verò ſcuto.

Hic pauor eſt hominum: manibus gerit hunc Agamemnon.

Exin adducit ad Alexandrū Priami filium Mercurius in iudiciū de forma deas tris. Rem indicat inſcriptio.

Mercurius Paridi oſtentat ſpectanda dearum
Corpora, Iunonis, Tritonidis, atque Diones.

Iam verò Dianam quam obrem volucrem fecerint non facile dixerim. Humeris certe alæ applicatæ ſunt, dextera pardum præfert, leonem altera. Ad hæc Aiax Caſſandram à Mineruæ ſigno diuellit. Inſcriptio rem prodit.

Aiax Caſſandram Locrus deducit ab ara Pallados.

Iam verò Polynicem Oedipi filium in genu collapſum frater Eteocles vrget: A tergo adſiſtit fœmina dentibus, & aduncis vnguibus quauis fera immanior: Teſtatur inſcriptio Mortam illam parcarum vnam eſſe. Et fati quidem vi Polynicem ſuccubuiſſe, Eteoclen verò merito ſuo cecidiſſe.

In antro Liber pater iacet barbatulus auream præferens paterá, talari amictus tunica, Arbores antrum veſtium; vites aliæ mali & punicæ. Arcæ abacus nullam omnino inſcriptionem habet: Ex ipſa verò emblemarum facie argumenta conijcias: Intra ſpeluncam mulier cum viro in lectulo decumbit: Circem & Vliſſen eos eſſe facile vt credamus adducimur, cum ad ancillarum numerum, tum verò ad earum opificia reſpicientes: Nam & quatuor ſunt, & his intentæ operibus: quæ verſibus de illis loquēs Homerus perſequitur. Adſtat Centaurus: pedes ei poſteriores equini ſunt, priores humani. Equorum prætereà bigæ inſcalptæ ſunt & in illis inſiſtentes fœminæ: Equis aureæ ſunt alæ, & earum fœminarum vni vir quidā arma tradit: Hæc ad Patrocli cædem pertinere non obſcura eſt coniectura. Et eas quidē, quæ bigis vehuntur, Nereidas eſſe: Ex earum numero Thetin à Vulcano arma accipere. Nam & vir ille non ſatis firmis eſſe videtur pedibus, & famulus cum forcipem tenens ſequitur. Quin & Centaurum illum Chironem eſſe dictitant, qui iam vitæ muneribus perfunctus, ac in deorum numerum receptus præſto Achilli eſt, eius luctum leuaturus. Iam verò inſidentes ciſio virgines duas, quarū

altera habenas tenet, altera verò velato capite ſedet Nauſicam Alcinoi filiam eſſe putant, cũ ancilla ad lauacra contendentem. At qui ſagittis Cẽtauros petit, & ex iis aliquot conficit, dubitari non poteſt, Herculẽ eum eſſe. Nam & hoc de Herculis certaminibus vnũ fuit. Arcæ opifex quis nam fuerit coniicere nunquam ego vtique potui. Inſcriptiones verò alius fortaſſe fecit, ego tamen facile adducor, vt ab Eumelo Corinthio factas putem. Hanc ego cum ex aliis eius operibus, tum verò maximè ex eo carmine, quod in Delum fecit, coniecturam duco. Spectantur & alia eodem prope in loco dona, & in primis modicus quidam lectus ebore magna ex parte exornatus. Iphiti diſcus, & menſa, ſuper qua victoribus coronæ deponuntur. Et hanc quidem Hippodameæ ferunt ludicrum fuiſſe. Iphiti verò diſco ad Olympiorum inducias indicẽdas vſi ſunt Elei. Inſcriptæ enim ſunt illæ in diſco nõ recto verſuum ordine, ſed orbem ambiẽtibus literis. Menſa ipſa partim ex ebore, partim ex auro fabricata eſt: Opificem fuiſſe aiunt Colorem, quem ad Hercule genus duxiſſe affirmant: Et ſi, quibus fictorum origines curioſius inquirere curæ fuit, Parium eſſe, Paſitelis verò diſcipulum teſtantur: Paſitelen ipſum artẽ di-

dixiſſe à Iuno exinde, Iupiter, Deûm mater, Mercurius, cum Diana Apollo: In tergo tota ludorũ deſcriptio: In vno laterum Aeſculapius, & filiarũ Aeſculapij vna Hygea, Mars præterea, & prope ipſum prælij ſimulachrũ: At in altero Pluton eſt, & Liber pater, tũ Proſerpina, & Nymphæ duæ, quarum altera pilam, clauem altera tenet. Eſt enim clauis Plutonis inſigne: Ea prodi tum eſt ratione, quod à Dite patre inferorum ſedes ita clauſa eſt, vt nemini inde reditus pateat. Iam verò quòd Ariſtarchus rerum Olympicarũ author locuples, memoriæ prodidit, id nequaquam præterierim. Sua igitur ille ætate, cum Elei Iunonis ſar ta tecta, quod vitium templi lacunar feciſſet, locaſſent, inter tabulatum quod ad ſpeciem expolitum eſt, & ſcandulare tectum cadauer cum graui armatura Saucij hominis repertũ memorat. Hunc ego virũ exiſtimo pugna intra Altin contra Lacedęmonios cõmiſſa, cũ ſe propugnatores in tẽpla Deûm recepiſſent, & inde de ſuperiore loco hoſtem repellerent vulneribus cõfectũ iam moribundũ illuc perreptaſſe: Cadauer eius tam diu integrum permanſiſſe, quod neque per æſtatẽ vaporũ, neq; per hyemẽ, in illis latebris abditum, frigoris noxam contrahere potuerit. Addidit Ariſtarchus elatum

elatum extra Altin, & cum iiſdem armis humatum fuiſſe. Oenomai quam appellāt ipſi etiam Elei Columnam, ea extat ab ara maxima ad Iouis ædem contendentibus. Quatuor ſane erectæ ſunt ad læuam Columnæ, quibus lacunar ſuſtinetur: Fulciũt eædem ligneam Columnam iam vetuſtate ruentem, ferreiſque incinctam vinculis. Columnam eam fama peruulgauit, in Oenomai domo fuiſſe, ſolámque ſtetiſſe, cum domus reliqua fulmine conflagraſſet: Id elegi teſtantur in ænea tabella ante ipſam Columnam inciſi.

Vna columna ex his hoſpes ſum ſola relicta,
In celſis ſteterunt quæ ædibus Oenomai,
Nunc extó Iouis in templo circundata vinclis
Nobilior, nec me flamma vorauit edax.

Accidit verò ætate mea quiddam huiuſmodi, cum Romanus quidam Senatorius vir palmā in Olympicis adeptus, victoriæ ſuæ relinquere vellet monimentũ, cum inſcriptione ſtatuam ex ære, ſcrobē altius effodiendam curauit prope Oenomai Columnam, repererunt qui opus conduxerant ſcutorum, frenorum, & armillarum fragmenta, quæ ipſe dum eruerentur vidi. Aedem quandam inſigni magnitudine Dorico opere, Matroum priſcum retinentes nomen appellant. Neque verò

in ea vllum extat Deûm matris ſignum, ſta tuæ tantùm Romanorum imperatorũ ibi erectæ ſunt. Eſt hoc ipſum Matroum intra Altin: Et eodem in loco rotunda figura cella, quod Philippeũ vocãt: In eius ſumma teſtudine æneũ papauer eminet, fibularũ id caput eſt cellę trabibus. Situ eſt ædificium hoc circa Altis exitũ ad læuã Prytanei, è coctili laterculo extructũ, tectũ columnis circunquaq; ſuſtinentibus. Hoc opus erigendũ curauit Philippus cũ ad Cheroneã grauiter Græcorum fortunas attriuiſſet. Et dicatæ quidem illic ſtatuæ ſunt Philippo, & Alexandro, Amyntæ etiam Philippi patri; eas necnon & Olympiadis, & Euridices fecit ex auro, & ebore Leochares. Venio iam ad ſtatuarum, & donariorum expoſitionem; & eam quidem bipartitam, quòd ſcilicet ea de re conturbatè agendum non putaui. Nam alia longè ratio eſt eorum omnium donorum, quæ Athenis in arce poſita ſunt: Illa enim ſiue ſtatuæ, ſiue aliud quoduis genus ſint, dis omnia dicata ſunt. At in Alti partim deorum nominibus cenſentur, partim verò victoribus, quo eis hoc etiam veluti quodam corollario honos haberetur, ſuæ ſunt poſitæ ſtatuæ: Sed harum quidem poſterius fiet à nobis mentio. In præſentia ad ea quæ

præcipua ſunt deorum inſignia ſe conuertet oratio. A Matroo ad ſtadium recta contendentibus ad læuam circa Cronij montis finem, crepido eſt lapidea monti ſubiecta, ex ea gradus in cliuum aſſurgunt. In crepidine locata ſunt aliquot ænea Iouis ſimulachra. Conflata illa quidem de multatitia pecunia Athletis qui fraudem ludis feciſſent irrogata. Appellantur ea ſimulachra patria voce Zanes, quod eſt opinor, Ioues. Eorum ſex erecti ſunt octaua & nonageſima Olympiade. Nam cum Eupolus Theſſalus ex iis, qui ad pugilum certamen conuenerant, Agetorem Arcadem, & Cyzicenum Prytanin pecunia corrupiſſet, & præter eos Phormionem etiam Halicarnaſſenſem, qui in Olympiade ſuperiore de pugilatu victoriam adeptus fuerat, cum ipſum Eupolum, tum eos qui pecuniam cepiſſent, quòd primi ea corruptela ludorum religionem poluiſſent, Elei in ærarios retulerunt. Ex eo ſignorum numero duo fecit Cleon Sicyonius. Quatuor qui reliqua finxerint non habeo dicere. Tertium aut quartum ſignum vbi præterieris, elogia cæteris adſcripta videas eligiacis verſibus. Monet eorum primum pedũ pernicitate, & reliqui corporis robore

Iaſonis in expeditione Colchica comitem fuiſſe. Hic è bigarum curriculo victor diſcedit. Deſcendunt in cæſtuum certamen Admetus & Mopſus Ampycis filius. Stat inter eos tibicen eo ritu tibiis canens, quo ſolent ætate noſtra qui modos ſaltantibus præcinunt quinquertionibus. Luctantur ibidem Iaſon, & Peleus æquo certamine: Eurybotas diſcum eiaculatur: Incertum quis nam hic ſit Eurybotas, qui ludicri eius arte ſe iactat. Curſum ineunt Melanio, Neotheus, Phalareus, quartus in eo numero eſt Argius, quintus Iphiclus, huic iam victoriam adepto coronã offert Acaſtus. Is eſt Iphiclus Proteſilai pater qui vnus fuit de iis ducibus, qui ilium oppugnatum iere. Expoſiti ſunt victoribus tripodes. Adſtant Peliæ filiæ: Ex illis vni adſcriptum eſt nomen Alceſtidi. Iam verò Herculis laborum voluntarius comes Iolaus de quadrigis palmam aufert. Atque hic extremus eſt actus eorum, qui in honorem Peliæ facti ſunt ludorum. Poſt hæc Herculi adſiſtit Minerua, dum ille hydrã ad Amymones flumen ſagittis configit. Et ipſi quidem Herculi, quòd nempe facile ex operis argumento, & corporis habitu, ac figura agnoſci poteſt, nomen non eſt appoſitum. Adeſt Phineus Tracum rex: & abigentes

gentes Harpyas Boreæ filij. In altero verò arce latere, quod eſt à læua, ordinẽ operis in orbem oculis perſequenti, fœmina expreſſa eſt puerum conſopitum læua album ſuſtinens, nigrũ dextera, & hunc dormiẽtis effigie, diſtortis vtrinque pedibus. Indicant inſcriptiones, quod facile tamẽ, vt nihil ſcriptum ſit, coniicere poſsis, eorum puerorum vnum mortẽ eſſe, alterum ſomnum, mulierem illam noctem vtriuſque nutricem. At formoſa illa mulier, quæ fœda facie alteram, ſiniſtra obſtricto collo trahit, dextera fuſte cædit. Iuſtitiam ſignificat, qua iniuriam male mulctat. At quæ fœminæ cum piſtillis pilas præferunt, eas medicamẽtorum artem calluiſſe arbitrantur, ſed nulla quæ illæ fuerint inſcriptio indicat. Nam quæ illa ſit quæ virum ſequitur, ex adſcriptis verſibus facile colligas.

Idas Marpeſam formoſam, quam ſibi Apollo
Eripuit, ſacraq; eduxit ſede volentem.

Prope eſt tunica amictus vir: dextera pateram, altera torquem tenens, & Alcmena quidem ea eſt, quæ de eius manibus illa ſumit. Illud ſanè inter Græcos poëtarũ carminibus celebratum eſt, Iouem ſimulata Amphitryonis forma cum Alcmena congreſſum. Iam Menelaus loricam indutus ſtricto gladio Helenam inuadit: capto ſcilicet

licet Ilio eam interempturus. Sedenti in ſolio Medeæ à dextera Iaſon, à læua aſsiſtit Venus. Adſcriptum eſt,

Cipridos imperio Medeam ducit Iaſon.

Sunt & Camœnæ canentes, modos dictante Apolline, Appoſiti verſus duo ſunt huiuſmodi.

En pater hic vatum proles Latonia Apollo,
Muſarumq; chori circũ, quibus imperat ille.

Atlas (vti fabulis vulgatum eſt) humeris cœlum, & terram ſuſtinet: Idémque Heſperidum mala præfert: Ecquis nam verò ille ſit, qui enſe accinctus ad Atlantem contendit, nulla indicat inſcriptio: Satis verò per ſe quiſque coniicere poſsit Herculem eum eſſe. Id vnum adſcriptum eſt.

Suſtinet Axem Atlas, idémque hic mala relinquet.

Mars armatus Venerẽ abducit. Inſcriptio eſt ἐνυάλιος Thetis virgo adhuc ibidem expreſſa eſt: Eam Peleus prenſat: At illa manu altera anguẽ in Peleum immittit. Meduſæ ſorores pinnatæ Perſeum volantes inſectantur: Vni Perſeo eſt nomen adſcriptum. In arcæ tergo militaris expeditionis imaginẽ videas: Maior exercitus pars pedeſtre agmen eſt, equeſtrium etiam copiarum aliquid in bigis. Ac partim quidẽ manum iam conſerturi videntur, partim

verò

verò ſe coſalutatione facta mutuo agnituri. Variat interpretum ſermo: Sunt enim qui dicũt Aetolos, Oxylo duce, contra priſcos Eleos inſtructos, vtroſque conſanguinitatis recordatione poſitis inimicitiis ad concordiam ſpectare. At alij in prælium deſcendere Pylios, & Arcadas ad Phigaleam vrbem, & amnem Iardanum. Illud certe nemini probari poſsit, quod ab aliis proditum eſt, Cypſeli proauum, cum eſſet Corinthius, in arca, quam in ſuo eſſet inſtrumẽto habiturus, conſultò inſcalpi noluiſſe res patrias Corinthiorum: Exterorum verò res geſtas. neque illas valde inſignes celebrandas curaſſe. Equidem quantum ipſe poſſum coniectura aſſequi, illud videri probabilius poſsit, quod cum Cypſelo, eiúſq; maioribus ſexto poſteritatis, vt longiſsimè, gradu, origo fuerit à Gonuſa, Sicyonis filia, & inter abauos eorũ numeretur Melas Antaſsi filius, hunc Melana cum agmine ſuo (vti ante in commentario de Corinthiorum rebus expoſui) recipere in ciuitatis eiuſdem cõmunionem recuſabat Aletes, quòd ex Delphici Apollinis quodam reſponſo fidem ei minus habebat. At enim cum ille multis Aletem modis ſibi conciliare ſtuduiſſet, & reiectus multis cũ precibus redire non dubitaſſet,

ab

ab inuito quidem receptus tamen eſt. Quare Melanis illas eſſe copias, quæ in eà parte arcæ ſpectantur, facilè exiſtimari poſſit. Quod quartum arcæ latus eſt, ſi à læua ambire eam cœperis, Borean habet Orithiam rapientem, anguium illi caudæ pro pedibus ſunt. Pugnat cum Geryone Hercules: Trini quidem ex vnico exiſtunt Geryones corpore, Agnoſcitur & Theſeus lyram tenens, cui adſtat Ariadna coronam præferens. Iam verò Achilli, & Memnoni pugnantibus ſua eorum vtrique adeſt mater. Sunt ibidem Melanion, & cum eo Atalanta Hinnulum portans. Aiaci præterea ex prouocatione & Hectori congreſsis, adſiſtit Diſcordia, facie illa quidem fœdiſſima. Ad huius exemplar pinxit Calyphon Samius Diſcordiam in templo Dianæ Epheſiæ, cum ad Græcorum naues pugnam faceret. In eadem arcæ regione & Caſtores ſunt: Eorum alter impuber: Et media inter eos Helena: Abiectáque humi ad Helenæ pedes cum obſoleta veſte Aethra Pitthei filia. Appoſita eſt inſcriptio verſu heroico vna voce longiore.

Tyndaridæ fratres. Helenen atque Aethram Athenis
Aſportant.

Iphidamas præterea Antenoris filius humi-

mi ſtratus. Pro eo contra Agamemnonem pugnat Coon. In Agamemnõis clypeo. Terror expreſſus eſt Leonis capite. Inſcriptio eſt huiuſmodi ad Iphidamãtis corpus

Iphidamas, pro illoq; Coon feræ prælia miſcet.

In Agamemnonis verò ſcuto.

Hic pauor eſt hominum: manibus gerit hunc Agamemnon.

Exin adducit ad Alexandrũ Priami filium Mercurius in iudiciũ de forma deas tris. Rem indicat inſcriptio.

Mercurius Paridi oſtentat ſpectanda dearum
Corpora, Iunonis, Tritonidis, atque Diones.

Iam verò Dianam quam obrem volucrem fecerint non facile dixerim. Humeris certe alæ applicatæ ſunt, dextera pardum præfert, leonem altera. Ad hæc Aiax Caſſandram à Mineruæ ſigno diuellit. Inſcriptio rem prodit.

Aiax Caſſandram Locrus deducit ab ara Pallados.

Iam verò Polynicem Oedipi filium in genu collapſum frater Eteocles vrget: A tergo adſiſtit fœmina dentibus, & aduncis vnguibus quauis fera immanior: Teſtatur inſcriptio Mortam illam parcarum vnam eſſe. Et fati quidem vi Polynicem ſuccubuiſſe, Eteoclen verò merito ſuo cecidiſſe.

In antro Liber pater iacet barbatulus auream præferens pateră, talari amictus tunica, Arbores antrum veſtiunt, vites aliæ mali & punicæ. Arcæ abacus nullam omnino inſcriptionem habet: Ex ipſa verò emblemarum facie argumenta conijcias: Intra ſpeluncam mulier cum viro in lectulo decumbit: Circem & Vliſſen eos eſſe facile vt credamus adducimur, cum ad ancillarum numerum, tum verò ad earum opificia reſpicientes: Nam & quatuor ſunt, & iis intentæ operibus, quæ verſibus de illis loquẽs Homerus perſequitur. Adſtat Centaurus: pedes ei poſteriores equini ſunt, priores humani. Equorum præterea bigæ inſcalptæ ſunt & in illis inſiſtentes fœminæ: Equis aureæ ſunt alæ, & earum fœminarum vni vir quidă arma tradit: Hæc ad Patrocli cædem pertinere non obſcura eſt coniectura. Et eas quidẽ, quæ bigis vehuntur, Nereidas eſſe: Ex earum numero Thetin à Vulcano arma accipere. Nam & vir ille non ſatis firmis eſſe videtur pedibus, & famulus cum forcipem tenens ſequitur. Quin & Centaurum illum Chironem eſſe dictitant, qui iam vitæ muneribus perfunctus, ac in deorum numerum receptus præſto Achilli eſt, eius luctum leuaturus. Iam verò inſidentes ciſio virgines duas, quarũ altera

altera habenas tenet, altera verò velato ca pite ſedet Nauſicam Alcinoi filiam eſſe pu tant, cũ ancilla ad lauacra contendentem. At qui ſagittis Cẽtauros petit, & ex iis ali quot conficit, dubitari non poteſt, Herculẽ eum eſſe. Nam & hoc de Herculis certami nibus vnũ fuit. Arcæ opifex quis nam fue rit coniicere nunquam ego vtique potui. Inſcriptiones verò alius fortaſſe fecit, ego tamen facile adducor, vt ab Eumelo Corin thio factas putem. Hanc ego cum ex aliis eius operibus; tum verò maximè ex eo car mine, quod in Delum fecit, coniecturam duco. Spectantur & alia eodem prope in loco dona, & in primis modicus quidam lectus ebore magna ex parte exornatus. Iphiti diſcus, & menſa, ſuper qua victori bus coronæ deponuntur. Et hanc quidem Hippodameæ ferunt ludicrum fuiſſe. Iphi ti verò diſco ad Olympiorum inducias in dicẽdas vſi ſunt Elei. Inſcriptæ enim ſunt illæ in diſco nõ recto verſuum ordine, ſed orbem ambiẽtibus literis. Menſa ipſa par tim ex ebore, partim ex auro fabricata eſt: Opificem fuiſſe aiunt Colotem, quem ad Hercule genus duxiſſe affirmant: Et ſi, qui bus fictorum origines curioſius inquirere, curæ fuit, Parium eſſe, Paſitelis verò diſci pulum teſtantur: Paſitelen ipſum artẽ di-

dicisse à Iuno exinde, Iupiter, Deûm mater, Mercurius, cum Diana Apollo: In tergo tota ludorũ deſcriptio: In vno laterum Aeſculapius, & filiarũ Aeſculapij vna Hygea, Mars præterea, & prope ipſum prælij ſimulachrũ: At in altero Pluton eſt, & Liber pater, tũ Proſerpina, & Nymphæ duæ, quarum altera pilam, clauem altera tenet. Eſt enim clauis Plutonis inſigne: Ea prodi tum eſt ratione, quod à Dite patre inferorum ſedes ita clauſa eſt, vt nemini inde reditus pateat. Iam verò quòd Ariſtarchus rerum Olympicarũ author locuples, memoriæ prodidit, id nequaquam præterierim. Sua igitur ille ætate, cum Elei Iunonis ſar ta tecta, quod vitium templi lacunar feciſſet, locaſſent, inter tabulatum quod ad ſpeciem expolitum eſt, & ſcandulare tectum cadauer cum graui armatura Saucij hominis repertũ memorat. Hunc ego virũ exiſtimo pugna intra Altin contra Lacedęmonios cõmiſſa, cũ ſe propugnatores in tẽpla Deûm recepiſſent, & inde de ſuperiore loco hoſtem repellerent vulneribus cõfectũ iam moribundũ illuc perreptaſſe: Cadauer eius tam diu integrum permanſiſſe, quod neque per æſtatẽ vaporũ, neq; per hyemẽ, in illis latebris abditum, frigoris noxam contrahere potuerit. Addidit Ariſtarchus

elatum

elatum extra Altin, & cum iiſdem armis humatum fuiſſe. Oenomai quam appellãt ipſi etiam Elei Columnam, ea extat ab ara maxima ad Iouis ædem contendentibus. Quatuor ſanè erectæ ſunt ad læuam Columnæ, quibus lacunar ſuſtinetur: Fulciũt eædem ligneam Columnam iam vetuſtate ruentem, ferreiſque incinctam vinculis. Columnam eam fama peruulgauit, in Oenomai domo fuiſſe, ſolámque ſtetiſſe, cum domus reliqua fulmine conflagraſſet: Id elegi teſtantur in ænea tabella ante ipſam Columnam inciſi.

Vna columna ex his hoſpes ſum ſola relicta,
In celſis ſteterunt quæ ædibus Oenomai,
Nunc extô Iouis in templo circundata vinclis
Nobilior, nec me flamma vorauit edax.

Accidit verò ætate mea quiddam huiuſmodi, cum Romanus quidam Senatorius vir palmã in Olympicis adeptus, victoriæ ſuæ relinquere vellet monimentũ, cum inſcriptione ſtatuam ex ære, ſcrobẽ altius effodiendam curauit prope Oenomai Columnam, repererunt qui opus conduxerant ſcutorum, frenorum, & armillarum fragmenta, quæ ipſe dum eruerentur vidi. Aedem quandam inſigni magnitudine Dorico opere, Matroum priſcum retinentes nomen appellant. Neque verò

in ea vllum extat Deûm matris ſignum,ſta
tuæ tantum Romanorum imperatorũ ibi
erectæ ſunt. Eſt hoc ipſum Matroum intra
Altin: Et eodem in loco rotunda figura cel
la, quod Philippeũ vocat: In eius ſumma te
ſtudine æneũ papauer eminet, fibularũ id
caput eſt cellę trabibus. Sitũ eſt ædificium
hoc circa Altis exitũ ad læuã Prytanei, è co
ctili latereulo extructũ, tectũ columnis cir
cunquaq; ſuſtinentibus. Hoc opus erigen-
dũ curauit Philippus cũ ad Cheroneã gra
uiter Græcorum fortunas attriuiſſet. Et
dicatæ quidem illic ſtatuæ ſunt Philippo,
& Alexandro, Amyntæ etiam Philippi pa-
tri, eas necnon & Olympiadis, & Euridi-
ces fecit ex auro, & ebore Leochares. Ve-
nio iam ad ſtatuarum, & donariorum ex-
poſitionem, & eam quidem bipartitam,
quòd ſcilicet ea de re conturbatè agendum
non putaui. Nam alia longè ratio eſt eo-
rum omnium donorum, quæ Athenis in
arce poſita ſunt: Illa enim ſiue ſtatuæ, ſiue
aliud quoduis genus ſint, dis omnia dica-
ta ſunt. At in Alti partim deorum nomi-
nibus cenſentur, partim verò victoribus,
quo eis hoc etiam veluti quodam corol-
lario honos haberetur, ſuæ ſunt poſitæ
ſtatuæ: Sed harum quidem poſterius fiet
à nobis mentio. In præſentia ad ea quæ

præcipua ſunt deorum inſignia ſe conuertet oratio. A Matroo ad ſtadium recta contendentibus ad læuam circa Cronij montis finem, crepido eſt lapidea monti ſubiecta, ex ea gradus in cliuum aſſurgunt. In crepidine locata ſunt aliquot ænea Iouis ſimulachra. Conflata illa quidem de multatitia pecunia Athletis qui fraudem ludis feciſſent irrogata. Appellantur ea ſimulachra patria voce Zanes, quod eſt opinor, Ioues. Eorum ſex erecti ſunt octaua & nonageſima Olympiade. Nam cum Eupolus Theſſalus ex iis, qui ad pugilum certamen conuenerant, Agetorem Arcadem, & Cyzicenum Prytanin pecunia corrupiſſet, & præter eos Phormionem etiam Halicarnaſſenſem, qui in Olympiade ſuperiore de pugilatu victoriam adeptus fuerat, cum ipſum Eupolum, tum eos qui pecuniam cepiſſent; quòd primi ea corruptela ludorum religionem poluiſſent, Elei in ærarios retulerunt. Ex eo ſignorum numero duo fecit Cleon Sicyonius: Quatuor qui reliqua finxerint non habeo dicere. Tertium aut quartum ſignum vbi prætericris, elogia cæteris adſcripta videas eligiacis verſibus. Monet eorum primum pedũ pernicitate, & reliqui corporis robore

Olympicam palmam acquiri. Altera inſcriptio ſignum erectũ Deo teſtatur vt ſimul & honos Ioui haberetur, & cum Eleorum religione ad Athletarum fraudem coercendam terror coniungeretur. E duabus reliquis altera Eleos ornat, atque illis magnæ in primis laudi, quod pugiles notarint, tribuit: Altera edicit ſigna illa documento Græcis cunctis eſſe non debere cuiquam Olympicæ victoriæ ſpem in pecunia eſſe repoſitam. Poſt Eupolum memoriæ proditum eſt Athenienſem Callippum ab aduerſariis quinquertij coronam pretio auertiſſe: Id accidit Olympiade duodecima, & cẽteſima. Et multam quidem cum à Callippo, & iis qui cum eo colluſerant, petiſſent, Elei miſerunt Atheniẽſes Hyperiden eam multam deprecatum. Verum cum exorari non potuiſſent Elei, eam Athenienſes animi elationem præ ſe tulerunt, vt ne Olympicorum quidem celebritate prohibiti iudicatũ ſoluere prius voluerint, quàm Delphicus Apollo percũtantibus reſponſum dediſſet, non reſponſurum ſe antequàm ſatis Eleis feciſſent. De cuius multæ pecunia ſigna totidem quot illa ſuperiora Ioui erecta ſunt. Et his elegi adſcripti nihilo mitioribus ſententiis, quàm illi ſint de Eupoli multa. Et iudi

cat

cat prima quidem inſcriptio,oraculi iuſſu Eleorum de quinquertionum fraude iudicium comprobante ea ſigna dedicata. Secunda item,& Tertia in laudem eiuſdem iudicij. Quarta ad victoriam non pecunia,ſed virtute aſpirandum docet. Quinta quam ob rem ſigna poſita ſint oſtendit. Poſtrema omnium reſponſum illud Delphici Apollinis,quo illi quinquertiones iure damnati cenſentur,commemorat. Duo præterea ſigna ſunt de multa palæſtritarum erecta, ſed eorum nomina non tantum me:ſed ipſos etiam priſcarum apud Eleos rerum interpretes fugiunt. Appoſitę his quoq; ſuæ ſunt inſcriptiones. Earũ vna declarat Rhodios fraudem paleſtritæ Olympio Ioui pecunia luiſſe. Altera poſitum ſignum de multa, quæ iis irrogata fuiſſet,qui dolo malo de palæſtritis palmam meruiſſent. Reliqua omnino ſigna interpretes iidem tunc dedicata memorant,cum Olympiade octaua,& ſeptuageſima ſupra centeſimam à Philoſtrato numos accepit Eudelus. Hunc ſanè Eudelum Rhodium fuiſſe,ſed in publicis Eleorum monimentis,quibus eorum qui vicerunt, memoria commendata eſt,diuerſa propemodũ comperi:Stratonẽ ſcilicet Alexãdrinũ centeſima ſeptuageſima octaua Olym-

piade, eodem die de pancratio & lucta coronatum. Alexandream quidem in canopico Nili hoſtio Alexander Philippi filius condidit. Fuiſſe tamen & ante non magnum eodem in loco Aegyptiorum oppidum Rhacotin memoriæ proditum eſt. Ante Stratonem hunc oleaſtri coronam de pancratio, vnam de lucta verò tres viri cepiſſe pehibentur: Totidem poſt eum. De ſuperioribus vnus Eleus fuit, ex ea Græcia quæ trans Aeneum eſt: Rhodius Ariſtomenes alter: E Magnetibus qui ſunt ad Lethæum Protophanes tertius. E poſterioribus Marion Protophanis ciuis, & Stratonicẽſis Ariſteas. Stratonice ipſa eodem nomine vrbs, & regio Chryſaoris appellata eſt. Poſtremus Nicoſtratus fuit è maritima Cilicia: Et ſi nihil ei cum Cilicibus præter nomen commune fuit. Hunc enim Nicoſtratum adhuc penè infantem, neque obſcuro loco natum, è Prymneſſo, quæ Phrygiæ vrbs eſt, prædones abduxerunt, eúmque ad Aegeas, incertum cui vendiderunt. Cum iam adoleuiſſet viſus eſt per ſomnium videre ante fulcra lecti, in quo cubabat, humi ſtratum leonem. Poſt id viſum multas de pancratio & lucta palmas ex Olympia abſtulit. In ærarios certe & alios poſtea, & Alexandrinum pugilem.

Elei

Elei retulerunt Olympiade ducenteſima ac duodeuiceſima: Nomen ei fuit Apollonio, cognomen (patrium enim Aegyptiis fuit cognomina habere) Rhanti: Damnatus hic primus Aegyptiorum eſt ab Eleis, non ob datam aut captam pecuniam ſed ob aliam huiuſmodi noxam. Ludorum ſtatos dies non obiit, neque multam deprecantem ſubleuauit, quòd ad Cycladas vento ſe detentum fuiſſe cauſatus eſt. Arguit enim eam purgationem Heraclides, & ipſe Alexandrinus, cum docuiſſet hominē in cogēda ex Ionia ludis pecunia occupatum fuiſſe. Apollonium igitur Elei, & alios, ſi qui forte ad condictam diem non adfuiſſent, exegerunt, Heraclidi coronam intacto partam puluere decreuerunt. Id cum grauiter tuliſſet Apollonius, vt forte ad pugillatum erat loris illigatus, in Heraclidem iam coronam capientem, inuaſit, & hominem ad ludorum præſides confugientem eſt perſecutus. Quæ illi vecordia magno vtique ſtetit. Iam duo alia ſigna, noſtræ ætatis opera ſunt. Sexta enim, & viceſima ſupra ducenteſimam Olympiade pugiles deprehenſi ſunt de vna & eadem palma inter ſe pacta pecunia ſocietatem coiſſe. Ob eā rem multa illis impoſita. Horum ſimulachrorū ad

læuam alterum eſt, alterum ad dexteram: qua aditus ad ſtadium patet: Pugilibus nomen altero Didas fuit, & ei qui pecuniam dedit Garapammon ex eadem ſane tribu Aegypti Arſinoite. Perhercule mirum fuit, exteros homines nihil Iouis numen veritos affines huiuſmodi corruptelis fuiſſe: Sed in miraculo poſuerim maiore, Eleos ipſos in eandem prolapſos fraudem. Secunda enim, & nonageſima ſupra centeſimam Olympiade, cum in luctę certamen Damonici Elei filius Polyctor, & Soſandri Smyrnæi filius patri cognomen, cuperet verò impenſius Damonicus filium ſuum victorem diſcedere, Soſandrum dicitur pecunia data adduxiſſe vt facile ſe vinci pateretur. Eius rei indignitate commoti iudices, multam ipſis parētibus irrogarūt: Ab illis enim noxa commiſſa fuerat. Ex ea pecunia ſigna duo erecta ſunt, alterum in Eleorum gymnaſio, in porticu quæ in Alti eſt alterum. Appellatur ea porticus Pœcile, ideſt Varia à picturæ ſcilicet varietate, qua olim parietes exornati fuerant: Eandem multi Echûs nominant, quod vocis emiſſæ imago ſepties, & ſæpius reciprocat. Signum etiam Ioui de Sarapionis Pancratiaſtæ multa dicatum eſt. Damnatum timiditatis tradunt, quòd prima

poſt

poſt ducenteſimam Olympiade, pridie quàm pancratium committeretur, aduerſariorum metu ſolum verterit: Id vni illi accidiſſe & nemini præter eum ſiue Aegyptius, ſiue è quauis terra fuerit affirmant. Atque ea quidem, quæ iam enumeraui ſigna, quibus ante dictum eſt nominibus dicata fuere. Sunt & alia partim publico, partim verò priuato ære dedicata. Ad aram verò quæ in Alti eſt prope aditum eum qui ab ſtadium ducit, nihil immolant Elei: Tubicines tantum, & præcones priſco ritu de palma certant. In proximo ſuggeſtu ſignum Iouis ex ære poſitum eſt, altitudine cubitûm ſex: Vtraque manu fulmen tenet: Dedicarunt Cynætahenſes. Torquatum verò Iouem impuberem Phliaſius Cleolas dicauit. Iam verò iuxta ædem, quod vocant Hippodamidum, è lapide ſuggeſtus eſt, hemycycli forma: In medio Iupiter, & Ioui pro liberûm ſalute ſupplicantes Thetis, & Aurora. Qui verò in vtroque ſemicirculi extremo quaſi cornu accincti ad pugnam ſunt, alter Achilles, Memnon alter eſt. Contra exin è regione ſtant Barbari Græcis, iam ſingulari congreſſuri certamine, Vlyſſes Heleno, quod hi ſapiētię laude in ſuo vterq; exercitu pręſtitere: Iam propter vetus odiū Agamem-

noni

noni Paris, Diomedi Aeneas, Aiaci Telamonis filio Deiphobus: opera hæc fuere Lycij Myronis filij. Dedicarunt Ionij maris accolæ, Apolloniatæ, ſicuti priſcis literis inciſi elegi ad Iouis pedes indicant.

Vrbis Apollineæ ſunt hæc monumenta, conatus
Phœbus quam ad pontum condidit Ionium
Illa manus veterisque cœpit Abantidos oras
E Thronio votam pertulit hac decimam.

Abantis quidem regio, & in ea Thronium oppidum in Theſprotide Epiri fuere, ad montes Ceraunios. Diſiecta enim tempeſtate, cum Græci ab Ilio redirent, claſſe, Locri Boagrij fluminis accolæ, è Thronio, & Abantes ex Eubœa, octonis vtrique nauibus ad Ceraunios montes delati ſunt: Ibi cum conſediſſent, & opidum Thronium condidere, & agrum intra certos fines communem, vtrique genti vno nomine Abantidem regionem appellarũt: Pulſi deinde ſunt finitimorum Apolloniatarum bello: Succeſsiſſe in eorum locum Apolloniam è Corcyra deductam aiunt: Eius nonnulli prædæ participes fuiſſe dicunt Corinthios. Paululum hinc progreſsis in conſpectu Iupiter eſt ad orientẽ Solem conuerſus, altera manu auem, fulmen altera tenens: Impoſita eſt corona capiti è vernis floribus. Fuit hoc Metaponti-

nuorum

norum domum, Ariſtomi verò Aeginetæ opus:incertũ ſanè mihi quis Ariſtomi magiſter fuerit. Dedicarunt autem Phliaſij Iouem:& Aſopi filia, Aſopum etiam ipſum. Ea ſigna ita diſpoſita ſunt: Prima omnium eſt Nemea ſororum natu maxima: Poſt eã Iupiter Aeginam prenſans: Aſsiſtit Aeginę Harpinna:cum qua Mars, vti Eleorum, & Phliaſiorum ſermone proditum eſt, conſuetudinem habuit, & ex ea genuit Oenomaum, qui Piſæ regnauit: Proxima illi eſt Corcyra:& deinceps Thebe:omnium poſtremus Aſopus. Corcyram quidem à Neptuno cognitam tradunt. Verſibus Pindarus quædam mandauit de Thebe & Ioue. Leontini quidam priuata pecunia Iouem erexerunt ſeptem cubitum magnitudine: Læua aquilam, dextera iaculum præfert, ex poëtarum ſcilicet deſcriptione. Fuere Leontini illi, Hippagoras, Phrynon, & Aeneſidemus: & hunc quidem Aeneſidemum alium ab eo arbitror fuiſſe, qui tyrannidem in Leontinis adeptus eſt. Vbi viam præterieris, quæ in curiam ducit, Iupiter ſtat ſine vlla inſcriptione: Ad Septentriones verò cum flexeris, Iouis item ſignũ videas ad ortum Solis conuerſum: Dedicarunt quicunque ad Platæas è Græciæ populis contra Mardonium Perſarumq; du-

cem

cem ſteterunt. Inciſa verò ſunt in ima pila earum ciuitatum nomina, quarum forti operà eo prælio proſperè pugnatum eſt. Primi omnium Lacedæmonij, poſt eos Athenienſes: adſcripti his ordine ſunt Corinthij, Sicyonij, Aeginetæ: tum verò Megarenſes, & Epidaurij: Ex Arcadum concilio Tegeatæ, & Orchomenij: Ad eos Phliaſij, Troëzenij: Hermionenſes: Ex Argiuorum finibus Tirynthij: ſolique è Bœotis Platęenſes: Ex Argiuorum vrbibus Mycenæi, Ex inſulis Chij, Mileſij, Ambraciotæ: E Theſprodite continente Tenij, & Lepreatæ: & hi quidem poſtremi ſoli e Triphylia. Ex Aegio autem, & Cycladibus nō Tenij ſoli: ſed Naxij etiam. & Cythnij. Ab Eubœa Styrenſes: His additi ſunt Elei, Potideatæ, Anactorij: Extremi omnium Chalcidenſes Euripi accolæ. Ex his omnibus vrbibus hæ propemodum ita deletæ ſunt, vt earum nulla extet. Nam Mycenas exciderunt Argiui poſt eiectos è Græcia Perſas: Ambraciotas, & Anactorios, Corinthiorum colonia, Cæſar Auguſtus Nicopolin ad Actium promontorium deduxit: Nam Potidæatas bis domo ſua pulſos, à Philippo Amyntæ filio ſemel, & ante ab Athenienſibus reſtituit quidem Caſſander, ſed quæ Poti-

dæa fuit, amiſſo vetere nomine, Caſſandrea nuncupata eſt. Signum hoc communi impenſa harum ciuitatum in Olympia erectum, fecit Anaxagoras Aegineta, cuius tamen ab iis, qui res Platæenſium conſcripſere, nulla omnino facta mentio eſt. Ante hoc Iouis ſignum eſt ænea columna, in qua fœdus inciſum Athenienſium cum Lacedæmoniis in triginta annos: fecerunt Athenienſes fœdus hoc redacta iterum in ditionem Eubœa, anno tertio Olympiadis eius: in qua Criſon Himeræus è ſtadio victor diſceſsit. Sancitum in conditionibus illis eſt, eius pacis communionem ad Argiuorum ciuitatem nihil pertinere, priuatim illis cum Athenienſibus liciturum amicitiam iungere. Aliud etiam Iouis poſitum eſt ſignum non longe à Cleoſthemis curru, de quo poſterius nobis erit ſermo: Dedicarunt Megarenſes: Fecerunt Thylacus, & Orethus fratres, eorúmque filij: Quibus verò illi temporibus fuerint, aut à quibus artem didicerint, mihi ſanè ignotum eſt. Prope Gelonis currum, ſtat Iuppiter priſci admodum operis, ſceptrum tenens: Hyblæorum donum eſſe aiunt. Fuere Hyblæ Siciliæ ciuitates duæ, cognomine Gereatis vna, altera Maior. Retinent hac

etiamnum ætate priſca nomina,& earum altera in agro Catinenſi planè deſerta eſt, altera in iiſdem finibus ad vici formam redacta. In hac fanum eſt Siculorum celebritate religioſum,deæ,quam Hybleam vocant,dicatum. Ab hoc ego populo ſignum arbitror in Olympiam deportatũ: Nam oſtẽtorum,& ſomniorũ interpretes eſſe,& cæteros,qui in Sicilia ſunt,Barbaros,deorum cerimoniis colendis anteire, Philiſtus Archomenidis filius memoriæ prodidit. Prope Hybleorum donum ſuggeſtus lapideus eſt,& ſuper eo Iouis coloſſus,altitudinis pedum(quantum coniicere poſſum)decem & octo. Eum coloſſum qui dederint,quíque fecerint,inſcripti elegi declarant.

Hoc ſignum multis ex vrbibus expugnatis
Clitorij decimas constituere Deo
Artifices Teletas,frater germanus Ariſton.

Eſſe verò hos Lacones non omnibus omnino Græcis notum eſſe exiſtimo:De illis quidẽ habent Elei omnino nonnihil quod dicant, ſed plura multo vt de ſuis ciuibus Lacedæmonij. Exin ara eſt Laœtæ Iouis, Laœtæ etiam(quod eſt ac ſi Plebeij dixeris)Neptuni. Adiuncta eſt aræ baſis,quæ Iouem æneum ſuſtinet, Corinthiorum donum,Muſi opus,quiſquis Muſus is fuerit.

Inde

Inde à curia ad magnum templum contendenti ad Læuam ſignum eſt Iouis cum corona è floribus dextera fulmen tenet:fuit hoc Aſcari opus, quem docuit Agelades Sicyonius: A Theſſalis ferunt dedicatum, ſuſcepto cõtra Phocenſes bello,ac de Phocenſium quidem manubiis, Bellum hoc aliud ab eo fuit, quod Sacrum nuncuparunt:Geſtum enim eſt antequam Xerces in Græciam tranſmitteret. Non procul hinc Iuppiter poſitus eſt, quem ex voto, cum ſuperiores è prælio diſceſsiſſent, dedicaſſe Pſophidios teſtatur inſcriptio. Dextera in parte magni templi ad Solis ortum Iupiter eſt altitudinis pedum XII. quem dicatum tradunt à Lacedæmoniis, cum rebellantes Meſſenios altero bello vindicare eſſent adorti. Adſcripti elegi ſunt.

Hoc ſate Saturno ſignum cape Iupiter alme
Auxiliumq; fauens, fer Lacedæmoniis.

Romanorum omnino nullus neque plebeius,neque patritius ante L.Mummium, quod ego ſciam,in Græcorum templis donum vllum ponendum curauit. Primus Mummius de manubiis Achæorum Iouẽ in Olympia æneum dedicauit ad læuam eius,qui à Lacedæmoniis dedicatus fuerat, proximè ad primam templi columnam.

Quod verò maximum omnium æneorum ſignorum, quæ in Alti poſita ſunt, Iouis eſt coloſſus ab ipſis Eleis confecto Arcadico bello dedicatus, altitudinis pedum ſeptem, & viginti. Iuxta verò Pelopis ædem pila eſt modicè à ſolo eminens: ſuper ea paruum eſt Iouis ſimulachrum altera manu prolata. Ex aduerſo alia ſunt perpetua ſerie collocata ſigna: Inter ea Iouis, & Ganymedis. Homerus quidem carminibus mandauit ſuis, raptum Ganymedem à dis Ioui vt pocula miniſtraret: Pro eo verò equos Troianis datos: Dedicauit Gnothis Theſſalus: fecit Ariſtocles diſcipulus, & filius Cleœtæ. Alius ibidem Iupiter eſt impuber inter Smicythi dona. Quis hic Smicythus fuerit, vnde oriundus, & quam ob cauſam multa in Olympia dona poſuerit ſuo loco exponemus. Longius hinc recta progreſsis aliud eſt Iouis impuberis ſignum: Dedicarunt Elaitæ qui à Caico digreſsi Aeolidem primi in ora maritima tenuerunt. Aliud proximo loco poſitum eſt Ioui ſignum: Inſcriptio teſtatur Cnidios Cherroneſi incolas de hoſtium ſpoliis dedicaſſe: Ioui hic Pelopem, illinc Alpheum amnem appoſuerunt. Et Cnidiorum quidem vrbis pars maxima in continenti Cariæ terra cōdita eſt, & ibi ſanè multa ſunt memo-

memoratu digna. Quæ verò Cherroneſus dicitur, inſula eſt ponte continenti terræ coniuncta: Illinc Ioui danum hoc in Olympiam miſſum, ſicuti & Epheſij Coreſi inquilini, communi Epheſiorum nomine ſignum poſuere. Eſt etiam ad Altis murum, appoſitus Iupiter ad Solis occaſum conuerſus, ſine inſcriptione: Vulgauit fama à Mummio de Achaicis manubiis dicatum. In curia Iouis eſt ſignum ſpecie, perfidioſis hominibus quàm maximè formidanda, Horcius ei cognomen, id eſt iuriſiurandi vindex idem fortaſſe, quem Romani Dium Fidium appellarunt. Vtraque manu fulmen tenet. Solenne verò Athletis omnibus, eorúmque parentibus, fratribus, gymnaſij magiſtris, ſuper execti ſuis teſtibus verbis conceptis deierare nihil ſe fraudis facturos quo minus Olympici ludi ritè fiant. Athletæ quidem ipſi hoc amplius iurant ſe decem perpetuos menſes in ludicram exercitationem propoſiti certaminis conſumpſiſſe: Iurant prętereà, qui vel de viris, vel de pullis equorum in certamen prodeuntium pronuntiaturi ſun,t ob rem iudicandam pecuniam ſe nullam capturos, qua verò re adducti quemuis aut probarint, aut improbarint, ſe non eſſe in vulgus prolaturos. Iam verò ſus ille con ſe

ſto iureiurando cuinam ſit vſui percontari in mentem non venit. Veteri quidem religione ſancitum ſcio, ne victima veſcerentur homines ſuper qua iuſiurandum conceptum fuiſſet. Id Homerus teſtatur, cũ exectum illum ſuem, ſuper quo Agamemnon iuſiurandum concepit, Briſeidem ſe non attigiſſe in mare à Talthybio feciali abiectum dixit.

Hæc ait, atque ſuis præduro guttura ferro
Diſſecuit, quem Talthybius contorſit in vndas
Piſcibus æquoreis eſcam.

Atque hoc quidem priſci fuit ritus inſtitutum. Ante Iouis pedes ænea tabula eſt, in qua inciſi elegi ſunt ad peierantium terrorem compoſiti. Enumerauimus quàm accuratiſsimè quæcũque Ioui intra Altin ſigna poſita ſunt. Nam quod prope maximum templum Corinthij dedicarunt, non priſci illi quidem, ſed quos Cęſar deduxit Coloniam, is eſt Alexander Philippi filius Iouis ornatu. Iam verò & eos perſequemur imagines quæ Iouis non ſunt ſimulachra. Nam quæ non religionis cauſa, ſed ad homines honeſtandos poſitæ ſunt ſtatuæ, eas recenſebimus in Athletarum commemoratione. Cum Mamertini freti accolæ, ad feſtos ludorum dies, quos Rhegini ſolenni ritu agitabãt, pueros trigintaquinque,

cúmq

cúmque his chori magiſtrum, & tibicinem miſiſſent, naue fracta, ad vnum omnes periere. Eſt enim mare illud fœdiſsimis tempeſtatibus infame: Siquidem venti è diuerſa ſuperi, inferíque maris regioni (quæ maria Adriacum, & Tyrrhenum vocant) ſpirãtes, ab alto vndas cient & procellis infeſtiſsimas reddunt. Quin & cum venti poſuere, ea eſt influentis, & refluentis pelagi concitatio, tam grauis belluarum innatantium odor, vt naufragis nulla ſalutis reliqua fiat ſpes. Quòd ſi nauem hoc in freto Vliſſes fregiſſet, non ille quidem in Italiam incolumis enataſſet. Sed nimirum deorum lenitas aliquam in aduerſis plerunque ſpem ſalutis reliquam facit. Mamertini puerorum interitum luxere, & cum alios illis honores habuere, & ſtatuam ex ære ſuĩ ſingulis poſuere, cúmque iis vna chori magiſtro, & tibicini. Vetus inſcriptio donum eſſe Mamertinorũ indicat freti accolarum. Interiecto dein tempore, Hippias, qui inter Grçcos ſapientiæ laude claruit, elegis titulos earum ſtatuarum fecit. Sunt illæ quidem Callonis opus. Eſt ad Pachynum Siciliæ promontorium, quod in Africam, & ad Auſtros conuerſum eſt, Motye vrbs: eam Afri Pœnis permiſti tenent. Ea ciuitate bello ſubacta

Agrigentini de manubiis puerorũ æneas poſuere ſtatuas, dexteras tendentium, & vota ſe Ioui nuncupare ſignificantium. Adhærent ſtatuæ illæ Altis muris: Calamidis opus eſſe & ipſe ſuſpicor, & hominum ſermone vulgatum eſt. Siciliam quidem gentes hæ propemodum incolunt Sicani, Siculi, Phryges, & illi quidem ex Italia, Phryges verò à Scamandro & Troia tranſmiſere: At Libyes, & Pœnos vna, & eadem claſſe in Coloniã deduxere Carthaginienſes: Atque hi quidem è Barbaris gentibus Siciliæ inquilini. E grecis verò Dorienſes, & Iones, Phocici etiam, & Attici nominis pars non vtique magna. In eodem verò Altis muro Agrigentinorum incluſa ſunt dona, & Herculis ſigna duo nuda: Aetate puerili vnus item ad eius imaginem expreſſus, qui ſagittis in Nemea leonem confecit. Hunc cum leone dicauit Tarentinus Hippotion: Nicodemi alterum opus eſt: Alterum verò Anaxippi Mindeſij dedicatio fuit: In hunc locum ab Eleis deportatum eſt, cum ante poſitũ eſſet in fine eius viæ quæ in Olympiam ex Elide ducit, & Sacra dicitur via. Dedicarunt verò communi impenſa Achaici concilij populi, eorum ſigna, qui ex prouocatione cum Hectore, ſorte ducti, erant congreſſuri. Atque hi

hi quidem haſtis, & clypeis armati ante magnum templum ſtant. E regione inſiſtit baſi alteri Neſtor, coniectis in galeam ſortibus: Et ſorte quidem nouem exiere, ſed octo duntaxat extant. Nam Vliſſem (fuit enim & ipſe in eo numero) Nero Romam aſportaſſe dicitur. Vni verò tantùm, Agamemnoni ſcilicet, nomen adſcriptum eſt, atque inuerſo quidem ordine à dextera in læuam partem excurrentibus literis. Et is quidem, cuius in ſcuto pro inſigni gallus gallinaceus, Idomeneus eſt Minois nepos, à Paſiphaë Solis filia oriundus. Gallinaceum certe Soli ſacrã auem celebrant, quod cantu, Solis reditum nunciet. Inciſi ſunt in baſi elegi.

Signa Ioui hæc olim magno poſuiſtis Achiui
Quis genus à diuo Tantalida Pelope.

Opificis nomen in ipſo inſcriptum eſt Idomenei ſcuto.

Præſtans laude operum multorum fecit Onatas
Cui patria Ægine cuiq; Micon Genitor.

Non longe ab Achæorum dono Hercules eſt cum equeſtri Amazone pro balteo pugnans: Euagoras quidem Zanclius poſuit, fecit Cydoniates Ariſtocles. Eſt hic Hercules inter maximè priſca opera numerandus: Neq; omnino eius ætatem poſsit quiſquã prodere: Satis conſtat dedicatum

antequam Zancle,quo nomine ætate noſtra appellatur,Meſſene vocaretur:Dedicarunt & Thaſij,qui è Tyro,& reliqua Phœnice oriundi,ad Europam quærendā cum Thaſo Agenoris filio claſſe profecti ſunt, Herculem in Olympia æneum,ſuper ęnea baſi. Eius magnitudo eſt cubitûm x. dextera clauam,arcum læua tenet. Et Thaſi quidē audiui Tyrium eſſe Herculem,quē Thaſij ab initio eſſent venerati: Sed enim cum ſe illi Græcis adiunxiſſent,cœptos ab iis Amphitryonis etiā filio honores haberi. Adſcripti ſunt Thaſiorum dono elegi:

Signa Micone Satus hæc eſt fabricatus Onatas
Contigit Aeginæ cui claſſe domus.

Onatam hunc Aeginetam,cuius hæc opera fuere,nulli ſecundum ducimus eorum, qui à Dædalo ex Attica officina nobiles artifices extitere. E Dorienſibus Meſſenij, qui Naupactū ab Athenienſibus acceptam tenuere,Victoriæ ſignum ſuper pila dedicarunt,opus hoc fuit Mendæi Pæonij,de manubiis factū Acarnanum(ſicuti ego exiſtimo)& Oeniadarū. At Meſſenij ipſi monimentum eſſe prædicant rei ad Sphacteriam cum Athenienſibus geſtæ: Atque id eo maximè argumento,quod hoſtium nomen adſcripturi fuerint ſi Arcananes illi, aut Oeniade fuiſſent,quorum certe ſimultatem

tatem veriti non fuiſſent: At ne Lacedæmonios offenderent de induſtria inſcriptionem miſſam feciſſe. Et Smicythi quidem multa offendi paſsim poſita dona: Et poſt Iphiti Elei à præſide induciarum dea, ἐκεχειρίαν Græci vocant, coronam accipientis imaginem, hęc propemodum perpetuo ordine collocata ſunt. Amphitrite, Neptunus, Veſta, quæ omnia fecit Glaucus Argiuus. Idem verò Smicythus ad læuum magni templi latus Proſerpinam dedicauit Venerem, Ganymedem, Dianã: E Poëtis Homerum, & Heſiodum: Deos rurſus alios, Aeſculapium, & Hygian: Et inter cætera Smicythi dona, Agonis id eſt certaminis ipſius tanquam dei ſignum eſt, halteres portantis: Sunt halteres Athletarum libramenta, circuli oblongiore figura, illa quidem non prorſus in ambitum circundu cta: Nam qua pars manibus prenſantur, anſulas habent intra quas digiti, vti intra clypeorum lora, immittuntur: Hæc halterum figura eſt. Prope Agonis ſignum eſt Liber pater, Orpheus Thrax, & Iouis cuius ante mentionem feci, ſignum. Sunt hęc omnia Argiui Dioniſij opera. Alia item dedicata à Smicytho memorant, quæ Nero amouerit: Opificum ipſorum Dioniſij, & Glauci Argiuorum certi magiſtri

non produntur: Quo fuerint tempore ex ipſa Smicythi ætate intelligi poteſt. Smicythum enim Herodotus ſcripſit Anaxilæ Rheginorum tyranni ſeruum, ac deinde quæſtorē fuiſſe, mortuo verò Anaxila Tegean migraſſe. Teſtantur donorum inſcriptiones multæ, Chœrum illi patrem, Græcas vrbes Rhegium patriam & Meſſenen, quæ ad fretū eſt, domicilia fuiſſe. Epigrammata quidē Tegeæ ſunt: Quæ verò ſuperius enumeraui dona, in Olympia dicitur ex voto poſuiſſe, liberato filio graui lethalis morbi periculo: Qua in parte maiora ſunt Smicythi dona, quæ fecit Argiuus Glaucus. Prope eſt Minerua galeā, & ægidē induta, Micodami Mænalij opus, ab Eleis dedicata. Aſsiſtit Mineruæ Victoria, quam Mantinenſes incertum quo bello confecto dedicarunt, id enim non indicat inſcriptio: Calamis feciſſe dicitur: Alas verò non addidiſſe, exemplar ſecutū ſigni eius priſci, quod Athenis eſt, & Inuolucre nuncupatur. Proximo verò loco minoribus Smicythi donis, quæ Dionyſius fecit, Herculis poſiti ſunt labores: Pugna cum Leone Nemeo, & cum hydra, cerberi raptus, apri Erymanthij cædes: Hæc omnia in Olympia Heracleotæ dedicarunt euaſtatis finitimis Mariandynorum finibus.

Accolæ

Accolæ Ponti ſunt Heracleotæ Megarenſium, & Tanagræorum Colonia. E regione horum, quæ iam enumerauimus, donariorum, alia ſunt continenter poſita ſigna, ad meridiem conuerſa proximè ad ædem illam, quæ Pelopi dedicata eſt. Inter hæc illa ſpectantur quæ dicauit Phormis Mænalius: Hic à Mænalo cũ in Siciliam trãſmiſiſſet, multa dedit bellicæ virtutis documenta, pluribus expeditionibus partim à Gelone Dinomenis filio partim verò à Gelonis fratre Hierone ſuſceptis: Quare ad luculentam prouectus fortunam non hæc duntaxat Olympio Ioui, ſed alia etiã Delphico Apollini dona dicauit. Olympica eius dona ſunt equi duo, aurigæ totidem: Aſsiſtit enim ſuus vtrique equo auriga. Alterum fecit Dionyſius Argiuus, Aegineta Simon Alterum: Inciſa eſt in prioris equi latere inſcriptio, verſu nullo adſtricta: Phormis poſuit Arcas Mænalius, nũc Syracuſanus. Huic equo Hippomanes infuſum tradunt magi hominis aſtu, quo eſſet intuentibus miraculo. Magnitudine ille quidem & ſpecie inferior eſt equis multis, intra Altim poſitis, & deformiorem cauda præciſa reddit: Sed illum mares equi non vere tantũ, ſed planè quauis anni parte appetunt: irrũpentes enim vel effractis vinculis

culis intra Altin, vel è rectorum manibus elapſi, illum inuadunt, nihil hercle minus furenter, quàm ſi viuentem pulcherrimam equam gregalem inituri adorirentur: Cædunt illis quidē vngulæ: Non prius tamen deſinunt, hinnitu omnia latè complentes inſanire, & veluti rabie quadam incitari, quàm plagis, & acriori aliqua vi edomiti ab illo ære abſtrahantur. Aliud certe in Lydia ipſe miraculū vidi: Illud quidē à Phormidis equo diuerſum, non tamen magnorum artis expers. Sunt in Lydis, qui Perſici cognomine vocantur, vrbes Hiero, Ceſaræa, & Hippæpæ: In templo vtriuſq; vrbis amplißimo cellæ cum aris, ſuper his cinis alio longe colore à vulgari cinere: Huc ingreſſus magus, vbi foco lignis impoſitis tiara caput velarit, implorat cognomē dei quicunque ille ſit: Ex libro enim carmen recitat barbaricum, lingua planè ignota Græcis, vbi perorauit, ſponte ſua è lignis nullo igne admoto puriſsima emicat flamma. Sed vt redeat vnde huc digreſſa eſt oratio, inter Phormidis donaria ipſius Phormidis ſtatua viſitur cum hoſte cōminus dimicans vno, & itē altero, ac tertio: Adſcriptum eſt pugnantem illum militem Phormin Mænalium eſſe: Dedicatū fuiſſe à Syracuſano Lycorta: Satis perſpicuū cuiuis eſſe

poteſt

poteſt dedicaſſe Lycor, tam neceſsitudine adductum Phormidis, à Græcis tamẽ quæ Lycortæ fuerunt dona Phormidis appellã tur. At Mercurius arietem ſub ala portãs, galea caput armatus, idémq; amictus chlamyde, & tunica, nihil omnino is ad Phormidis donaria pertinet. Olympio enim Ioui Pheneatæ ex Arcadia illum dedicarunt. Feciſſe Onatam Aeginetam, & cũ eo ſimul Callitelem indicat inſcriptio: Fuit autem Onatæ vel diſcipulus, vel filius (vti ego arbitror) Calliteles. Nõ longe à Pheneatum dono, aliud eſt Mercurij ſignum, caduceũ is tenet: Teſtatur inſcriptio poſitũ à Glaucia Rhegino, opificẽ fuiſſe Callonẽ Eleũ. Duæ item ex ære boues ibidem ſunt: Alteram Corcyræi, Eretrienſes alteram dedicarunt: Vtraque Eretrienſis Phileſei opus. Quam ob rem verò Corcyræi bouem in Olympia vnam, & vnam item Delphis dedicarint, cum ad Phocenſiũ res peruenerit hiſtoria exponemus. At enim quod de Olympica boue me audire memini, id nẽpe eſt: Paruulum puerũ cum ſub ea boue ſedens pronus luderet ſublatum temerè caput tam vehementer æri impegiſſe, vt ex eo vulnere nõ ita multis poſt diebus è vita exceſſerit. Elei bouem cædis damnatã extra Altim exportare in animo habebant,

ſed Apollinis Delphici oraculo moniti ſunt, vt bouem eo ritu expiarēt, quo ſolent Græci inconſultæ cædis fraudem eluere. Eſt ſub Platanos circa medium ferè Altis ambitum æneum trophæū: Titulus in clypeo inciſus, docet Eleos victis Lacedæmoniis illud erexiſſe: Hæc nempe illa fuit pugna, in qua ille occubuit, cuius cadauer cū Iunonis templum ſartum tectum curarēt, inter tecti faſtigium, & lacunar cum armis repertum eſt. Mendæorum certe, qui ſunt in Thracia, votū multis videri poſsit quinquertionis ſtatua: Poſita illa quidem eſt iuxta Eleum Arauchidem, halteres priſcos tenens: In eius fœmore inſcriptio inciſa.

Mendæi Sipte ſæuo Mauorte ſubacta
Primitias ſummo hic me poſuere Ioui.

Coniici poteſt Sipten Thraciæ caſtellum, vel vrbem fuiſſe. Mendæi è Græcia, atque adeo ex Ionia oriundi ſunt: Incolūt maritimam Thraciæ oram ad Aenum vrbem.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

RERVM INSIGNIVM AC NOTATV DIGNARVM, QVAS PAVSANIAS HISCE commentariis complexus eſt, index copioſiſsimus.

A

ABas pagi. 62
Abantidas ad tyrannidem Sicioniorum acceſsit 195
à ciuibus trucidatus 196
Abãtis filij Lyncei nepotes regnum inter ſe partiuntur 219
Abantidos regio vbi 606
Et cur ita appellata ibidem
Abantes qui 606
Abaris. 349
Aborigines apud Athenienſes 216
Abſolutor Iupiter 368
Abydus 336
Academia extra muros Athenis erat 112
Acamas 30
Acãthus duplicati ſtadij curſu vicit Olympiade quintadecima 553 Acarnanas ab armis diſcedere coegit Ageſilaus 336
Acaſtus cum equis à Micone eleganter de-

pictus 70
Aceſius quis 207
Aceſtium 139
Aceta tradita eſt à Sole Ephyrea 180
hic Colchos profectus Buno regnum cõ mendauit ibidem.
Achaia, iam Aegialus 436
Achaici concilij populi, quæ ſigna in Alti dedicarunt 335
Acharnæ curia Atticæ 123
Achæi à Dorienſibus patria pulſi 529
Achæi indigenæ Peloponneſi 529
poſtea pulſi Ionibus, quam Peloponneſe partem coluerit ibid.
Achæorum cõcilium Corinthiis pernicioſum 170
Achięs bellum illatum ab Cleomene 198
iidem ab eodem victi. ibidem
Achæi ad Selaſiancum Cleomene ſigna cõtulerunt 199
Acheroidem populum cur dixerit Homerus 574
Acheron amnis 69.
ad Acherontem primo nata eſt alba Populus 575
Acheonſia palus 69. & 294
Achiuorum Paracypariſsiorum oppidum 388
Achilles ab Alexandro priami F. & Apolline

line interfectus 59
Achilles Helenam nunquam petiit 48.49
qua ratione quóue pacto venerit ad Troiam. ibidem
Achillis delubrum & ſimulachrum 378
Achillis fanũ recludi religioſum fuit 381
Achillis haſta Phaſilide in Mineruæ templo 312
Achillis portus 398
Achillis templum & eidem ſolennes ludi facti Braſiis 395
Achilli honores habiti, vbi 173
Achilli rem diuinam faciunt puberes ante pugnam in plataneto 381
Achilli ſacra inſula Lence 377
Acidas fluuius 544
cui Iordane vetus nomen fuit. ibid.
Acmenas quid 579
Acra promontorium 228 229
Acratus Genius Bacchi comes 21
Acræa, filia Eubææ amnis, Iunonis nutrix 222
Acrææ Fortunæ ædes 192
Acrææ Iunonis fanum 248
Acriæ vrbs 384.& 385
Acriſius Abantis F. 351
Acriſius Argis imperauit 220
Lariſſam conceſsit, ibidem. quomodo perierit ibid.

Acriſius quo loco ad filiæ cuſtodiam fecerit thalamum ex ære 248 euerſus à Perialo ibid.
Acriſij & Præti pugna quo loco commiſſa 254
Acritæ Apollinis ara 347
Acrocorinthum 183
Acrotatus Arei F. 323
Acrotatus filius Cleomenis. 57. 321. moritur 322
Actæa, quæ poſtea Attica 22
Actæi filia Cecropis maioris vxor 30
Actæus 63
Actæus primus regnauit Athenis 21
Actoris filios ad Cleonas occidit Hercules 533
Actoris vxor Molione ibid.
Adoleſcentũ cædes ad Lernã cõmiſſa 249
Adonium lugent Argiuorũ matronæ 235
Adraſtea fons 218
Adraſtus 235
Adraſtus argis eiectus ad Polybum Sicyonem confugit 190. eiuſdem in patriam reditus ibidem
Adraſtus Iunoni templum ædificauit 205 Pani & Soli aras poſuit ibid.
Adraſtus, Theſei opem implorauit contra Thebanos 147. Adraſti domus 146
Adraſti heroicum monimentum 121
Adraſto

Adraſto honor habetur à Megarēſibus 160
Adrianus Athenienſibus exędificauit opera multa 72
Adrianus Imperator balneas multas Corinthi exædificauit 178. & aquæ ductus erexit ibid.
Adrianus Imperator Athenienſib. amicus 23
Adriani Imp. laus 31. Idem Hebræos deficientes vlciſcitur 31. dona ciuitatibus & Gręcis & Barbaris multa dedit ibid.
Adriani Imper. ſtatua 94
Adriani ſtatuę ex Thaſio & Aegyptio marmore 72
Aetius Anthæ F. 274
Aetius Anthopatri in regno ſucceſsit 279
Aeacum 268
Aeacida Aribbæ f. Pyrrhi pater Olympiadem ſuis copiis iuuit 50
Aeacida Aribbæ f. Pyrrhi pater. 50
Aeacida cur tardius regnum adeptus 50. cum Philippo Caſſandri fratre pugnam committit & moritur ibid.
Aeacide 267
Aeacidarum gens fere tota diuinitus oblata nece occubuit 59
Aeacus 266. in Aegina regnauit ibid. quomodo eam muniuerit 268
Aeachi monimentum 269

Aedes omnium Deorum ab Adriano Athenis ædificata 74
Aegens cur ſe in mare abiecerit 29. 85. & deinceps Aegei ſepulchrum cognomento Aegei heroum 86
Aegens Medeam in matrimonium habuit 179
Aegens primus Athenis Veneris religionem induxit 63. & cur. ibid.
Aegei enſem & crepidas ſuſtulit Theſeus 282
Aegei Oeolyci filij haroicum monimentum 359
Aegeo Athenienſium regnum conceſſum à Niſo 148
Aegialea oppidum 186
Aegialus quis ibid.
Aegialeus Adraſti F. 101. & 166
Aegialeus in prælio ad Gliſantem cõmiſſo occubuit ibid.
Aegialem monimentum Pagis 166
Aegialei vrbẽ Demetrius Antigoni F. euertit 191. vetuſtæ arci vrbem adiunxit. ibi.
Aegiale vrbs poſtea Sicyon vocata 189
Aegialẽ cur venerint Apollo & Diana 194
Aegialẽſi. cur peſtifer morbꝰ immiſſus ib.
Aegialus Peloponneſi pars 186
Aegij mortuus Aratus 199
Aegina Aſopi filia, antea Oenope 266

Aegina Aſopi filia à Ioue rapta 184.185
Aeginæ deſcriptio 268
Aegineæ Dianæ ædes 352
Aeginetæ 266
Aeginetæ cur Dorienſium lingua vtantur 268. ab Athenienſibus eiecti ibid.
Aeginetarum opes & nauales copiæ 168
Aeginetæ deducti in Salamim à Telamone 133
Aegiſthus in conuiuio occidit à Troia reuerſos cum Agamemnone, ac eorũdem ſepulchrum 222
Aegiſti monimentum ibid.
Aegiſtæna ciuitas 166
Aegophaga Iuno colitur à Lacedæmonijs 359. huic Hercules primus capram immolauit ibid.
Aeges flumen 341.& 158
Aegyæ opp. 384. Augeæ ab Homero ibid.
Aegypti filiorum monimentum 249
Aegyptiæ Iſidis fanum 184
Aegyptij Apollinis ædes 262
Aegyptij & Phryges de antiquitate certant 60
Aegyptiorum imperium quo pacto peruenerit ad Ptolemęum 32
Aegyptiorum regum ſtatuæ 33
Aegyptij reges Ptolemæi vocantur 40
Aegyptiis patriũ eſt habere cognomina 603

Aegyptiis regibus meritò ab Athenienſibus præmia conſtituta 42
Aegyptus Thelxionis F. 187
Aegis vrbs à Lacedæmoniis exciſa 308
Aegytæ 309
Aeantidis delubrum 158
Aenæasin Italiam fugiens, quas vrbes condiderit 389
Aenææ ſtatua ænæa 238
Aenetus quinquertio 370
Aeolenſes Ilium poſt eius euerſionem tenuerunt 134
Aeolis à quo occupata 306
Aeſculapius Agnitas cur vocetur 354
Aeſculapius Aulonius 528
Idem delubrum habet ad Aulonem ibid.
Aeſculapius cur in Leuſtris colatur 402
Aeſculapius cognomento Medicus apud Cyrenæos colitur 259
Aeſculapius Gortinius 208
Aeſculapius ſtatim ab initio Deus habitus 259. huius Dei ſacrorum ritus diſsimilis ibid. huius ſimulachrum 259
Aeſculapij templum apud Smyrneos 258. eiuſdẽ aliud Lebenę apud Cretenſes ibi.
Aeſculapij ædes & ſignum imberbe 213
Aeſculapij ędes filiorũ ſignis & egregia pi ctura ornata 82. in eadem æde fons ibi.
Aeſculapij Cotylei templum 376.

Aeſcul

Aeſculapij fanũ in portu Corinthiaco 175
Aeſculapij fanum nobiliſsimum apud Lacedæmonios ad Booneta 359
Aeſculapij filia Hygea 596
Aeſculapij imberbis ſignum 202
Aeſculapij lucus montibus incingitur 256 intra huius ambitum mori aut naſci, religio eſt.
Aeſculapij balneæ 262
Aeſculapij natales 256.& deinceps an ex Arſinoë natus 258.quid Apollo de hac re reſponderit 257
Aeſculapij ſignum 152
Aeſculapij templum 185. 238.246.266.271. 383.385.388.390.395
Aeſculapio dedicatæ aræ 392
Aeſchylus Hieroni tyranno familiaris 17
Aeſchylus laudatur 62.huius virtus ad Artemiſium & Salaminem enituit ibid.
Aeſchyli imago multo poſt mortẽ facta 81 eiuſdem ſomnium ibid.eidẽ puero imperatũ à Baccho,vt Tragędias ſcriberet 82
Aeſymnium heroum monimentum. 161
Aeſymn' Delphos oraculũ cõſultũ venit 161
Aetnæ montis craterę portendendi vim dicuntur habere 392
Aethiopes Mauris finitimi 128.Oceani accolæ 129
Aethię Mineruæ ſcopulus 155

Aethiopicos campos incolunt homines iuſtiſsimi 128. præter Nilum neque flumen, neque mare habent 128
Aethlius primus rex Eliacorum 530
Idem Endimionem genuit ibid.
Aethra Mineruæ Apaturiæ delubrum cur dedicarit 255
Aethra Pitthei filia 592
Aetolo monimentum parentes in ipſa vrbis porta oraculi Miſſu locarunt 539
huic quis & quando parentant. 144
Aetoliæ armatæ mulieris ſimulachrũ 139
Aetolorum agrũ populatus eſt Aratus 196
Africæ deſerta loca beſtias habent mirabili ſpecie 240
Africa ſola crocodilos terreſtres gignit 262
Agdiſtis mons 28
Agamemnon negata ad Calchantem venit, & Dianæ templum erexit 161
Agamemnon vnde ad Troiam ſoluit 532
Agamemnonis monimentum. 122.343
Agamemnonis & Aegiſti cauſa in diſceptationem venit vter alteri prior iniuriam intulerit 225
Agamemnonis & Coonis pugna 593
Agamemnonis iuramentum, Briſeidem ſe non attigiſſe quale 614
Agamemnonis ſtatua 375
Agamemnonis ſigna ſecuti Corinthij ad Troiam

Troiam 173
Agamididas, quis 362
Agapiti porticum vnde dictum 579
Agaſicles Archidami F. perpetua pace fruebatur 325
Agatocles ab Arſinoë Lyſandræ vxoris ſorore per inſidias de medio ſublatus 47
Agathocles claſſe in Aſiam traiicit 44
Antigoni regnum capit, & vrbem condidit quam Epheſij mari proximam incolũt, Lebedios & Colophonios in hanc deduxit 16. & deinceps
Agatocles Lyſmachi F. à Getis captus 43
Lyſandrã Ptolẽ Lagi filiã vxorẽ duxit 44
Agelochus Teſameni F. 341
Ageſilaus Archidami F. regnum adipiſcitur 331
Ageſilaus Aulidæ rei diuinæ dans operam à Thebanis è templo expellitur 332
in Aſiã tranſmiſit, ac Sardeis appullit 333
Tiſſaphernis copias fudit. ibid.
eius in bellicis rebus alacritatẽ admirati Lacedæmonij, eidem claſsis imperium detulerunt. 333
piſandrum rebus naualibus prefecit ibid.
cur exercitum ex Aſia reportauerit 335
Ageſilaus Doryſsi filius breui tempore regnauit 308
Ageſilaus in Aegyptũ nauigauit vbi multa
præcla

præclarè geſsit. 308
Senex in itinere moritur, & cadauer in patriam reportatum ibid.
Ageſilaus Leotychidẽ regno expellit 330
Altero pede claudicabat Ageſilaus 331
terreſtrium copiarum Imperator declaratus ibid.
inſtructa claſſe Aulidem venit 332
cur hoc loco potiſsimum Dianæ rem diuinam fecerit ibid.
Ageſilaus Theſſalos viam ei intercludere, conatos fudit, illorúmque ſuperatis auxiliis ad Coroneam, viam ſibi fecit per Bœotios 335. Bœotis cur pepercit 336. vulnus in pugna accepit. ibid. religionẽ coluit ibid. Corinthum cum exercitu redit ibid. in Aetoliam venit iiſdem contra Acarnanas auxilium laturus 336
Ageſipolis 57
Ageſipolis Cleombroti F. 321
Ageſipolis Pauſaniæ F. caſtra fixit ſub Argiuorum muris 320. inde prodigiis multis monitus diſceſsit ibid. contra Olynthios belli impetũ conuertit 320. Chalcidenſium vrbes multas cepit, ac moritur 320. 321. Argiuis bellum intulit, eorúmque populatus eſt agrum 320
Agenor Pleuronis F. 351
Agenor Triopæ F. 219

Agenor.

Agenor Trochilum antiſtitem Argis pellit 61
Agidæ à quo nominati. 307
Agis 318
Agis Archidami F. contra Macedoniæ regem Antipatrum pugnans óccubuit 338
Agis Eudamidæ F. Lacedæmoniorum rex 197. 338
Agis Euryſthenis F. à quo omnis poſteritas Agidæ nominata 307
Agis in Atticam bellum intulit 329. ad Decelean contra Athenienſes caſtellum muniuit ibid. fœderis religionem violauit cum Lyſandro 329. ſcitum de Athenis excindendis fecit ibid.
Agis rex in Eleorum fines inuaſit 328. in Olympiam vſque, & ad Alpheum amnem progreſſus, terræ motibus territus retro agmen egit, 328. Eleorum agrum populatus ibidem. domum cum exercitu reuertitur 329
Agidis futilitas de Leotychide filio 330
Agis morbo implicitus ex Arcadia domum reportatur ibid. Leotychidem ex ſe genitum apud Herean declarat ibid.
Agidis verſus de Atiopes partu 189
Agiæ diuinatoris effigies 341. quid prædixerit Lyſandro ibid. huius pater fuit

Ageloc

Agelochus ibid
Aglaurus 144
Aglauri lucus 70
Aglauros Cecropis filia 22
Agnitas Aeſculapius cur 354
Agnitæ Dromi templum ibid.
Agnus quid denotet. 354
Agonis effigies qualis 619
Agoræ Mineruæ ædes 343
Agorei Iouis ædes ibid.
Agręi Apollinis templũ quis dedicarit 154
Agræus 264
Agre 76
Agrigentinorum donum ſubacta Motye vrbe,quale,& quis author 615
Agrigentinorum dona in Altis muro in-clusa 616
Agrola è Sicilia in Acarnaniã migrauit 108
Agroterę Dianæ templũ quis dedicarit 154
Agya quid 578
Agyeus Apollo colitur apud Acarnas 123
Agyei Apollinis.i.Viarũ pręſidis ſignũ 232
Aiax Telamonis 30
Aiax Telamonis F. Alcathoo in regnum ſucceſsit 159
Aiacis effigies & facinus in Caſſandram pi ctura repręſentata 65
Aiacis magnitudo,quæ,qualiſue 134.ſepul chrum ibid.ad hoc ſepulchrum delata
tempe

tempeſtate fuerunt arma de quibus certamen fuerat. ibid.
Aiacis templum & ſtatua 134. eidem decreti honores & Euriſaci filio ab Athenienſibus ibid. poſt Aiacis interitum qualis nam flos enatus Salamine 134
Albam populum in Græciam è Teſprotide Hercules primus attulit 574
Alacritati ara apud Athenienſes 68
Alcander exuſsit Lycurgo oculum 369
Alcathous Cithæronium Leonē cõfecit 153
ab Elide venit 159
Alcathous in fabricandis muris ab Apolline adiutus 157
Alcamenes Teledo patri ſucceſsit in regnum 309
Alce quid 569
Alceſtidis Peliæ filia 588
Alcetas cum filiis occiditur 50
Alcetas 48. huius filij inter ſe diſsidentes 49. Epirotarium regnum accipit 50
Alcibiades cum monimentis equeſtris Victoriç ad Nemeam depictus à Polygnoto 86
Alcimi monumentum 356
Alcione Atlentis filia 371
Alcmanis tumulus 356
Alcmenes ara 75
Alcmenes monimētũ & vbinã mortua 152
Alcm.

Alcmenes ſiue Curetum Herculis matris ara 577
Alcmenam ex Amphiaras & Eriphyle genitam teſtatur Aeſius poëta 587
Alcmæon 229
Alcmæon 228. Alcmæonidarum gens 229
Alcmæoni cur nullus honor habitus 131
Alconis monimentum heroicum 354
Alcyonium ſtagnum 299. huius infinita altitudo ibid.
Alagenia vrbs 384. & 404
Aleæ Mineruæ ſignum 375
Aleæ Mineruæ ara 225
Al eę Mineruę tēplū 319. hoc vniuerſę Peloponneſo ſacroſanctū ac inuiolabile ibi.
Aleſiæ 379
Aletes Dorienſium exercitum contra Corinthios duxit 182. quamdiu Corinthiorum regnum tenuerit ibid.
Alexander Alexandri & Rhoxani filius 33
Alexander Caſſandri F. 139
Alexander & Philippus Græciam multis cladibus affecerunt 26
Alexāder Græcos qui Dario ſtipēdia fecerāt in Perſidis vrbes diuidere ſtatuit 96
Alexander Lyſimachum ſatellitē in leonis caueam coniecit 42
Alexander Lyſimachi f. cum Lyſandra ad Seleucum fugit 47
patris

patris cadauer ſepulturæ mandat 48
Alexander maternum genus ab Epiro & Aeæcidis ducit 45
Alexander Neoptolemi vbi extinctus 49. & 52
Alexander Philippi F. Minantem fodere non potuit 172
Alexander Ptolomæi Philometoris frater 41
in Cyprum mittitur ibid.
rex ab Alexandrinis appellatur 41
occiſa matre inde aufugit ibid.
Alexander Philippi filius quando Alexandream condiderit 602
Alexander quo loco primum cum Helena rapta congreſſus eſt 385
Alexandri cadauer à Ptolomæo Memphi conditum 32
Alexandri cadauer è Mēphi deportatū 36
Alexandri & Philippi ſtatuę,& cur eorūdē res geſtas non recenſet Pauſanias 42
iiſdem Athenienſis multitudinis adulatione præmia conſtituta 42
Alexādri Philippi filij Iouis ornatu ſignū prope magnum templum in Alti Corinthiorum donum 614
Alexandro in Oxydracis periclitanti adfuit Ptolemæus 32
Alexādra eadē quę Caſſādra Priami fi. 375

S

Alexandra templum ibid.
Alexandrea in Canopico Nili hoſtio quãdo condita 602
Alexandrini clariſsimum Serapidis habet templum 71
Alexanor 246. & 301
Alexanor Machaonis F. 206
in Tirane Aeſculapij fanũ erexit. ibi. eius ſignum 207
Alexicacus, hoc eſt Auerũcus Apollo vnde cognomentum habuit 25
Alicarnaſſum 274
Almus Siſyphi F. 182
Aloeus Solis F. 170
Aloeo data eſt Aſopia terra à Sole 180
Alopecus quis 363
Alope 30
Alope fabula Cherili 61
Alope Hippothoõta peperit Neptuno 147
à Cercyone patre interficitur ibidem
Alpium vicus 368
Alpheus fl. 318
Alpheus cis Epœum fluens 547. 548
Alpheus fluuius, Ioui maximè amicus, quare 573
Alphei fluminis fontes in Arcadia quæ hinc fabula vulgata 548
Alphei fluminis ſignũ in templo Eleorũ, Ioui dedicato, poſitum 560
Alph

Alphei ripa oliaſtrum primũ educauit 575
Alphei templum 347
Althepus 273
Althepia regio ibid.
Althippus dedicauit Cereris Legiferæ fanum 283
Altin 580
Altis in Olympia maximè paluſtris 565
in Altin donaria bipartita 598
ad Altin via ſacra 578
Amarynceus belligerãdi ſolertiſsim⁹ 532
Idem à quo ortus & vnde oriundus ibi.
Amarinceus, & eius filius Diores quam claſſem habuerint. 536
Amaryſiam Dianam colunt Athomonenſes 123
AmaryſięDianę feſtũ agũt Atheniẽſes, ibi.
Amarynthus 123
Amazones à Theſeo ſuperatæ 155
Amazones fœminæ nulla cæde deterrentur 64
cum Athenienſib. ad Troiã pugnãt ibi.
Amazones quo loco prælio à Theſeo ſuperatæ 155
Amazonij Apollinis templum 398
Ambologeræ Veneris ſimulachrum 368
Ambraciotas & Anactoſios Corinthiorũ Colonias Cæſar Auguſtus Nicopolim ad Actium promontoriũ deduxit 608

Ambuliæ Mineruæ ara 350
Ambulij Iouis ara ibid.
Ammonia Iuno 584
Ammonij 369
Ammonis templum 369
Amnes & fluuij, alios alia gignere conſueſſe 574
Amnis è lacu Marathonis effluens 127
Amor hominib⁹ ſępe calamitatē adfert 47
Amor Libero patri aſsiſtēs Thymili opus eſt 77
Amoris ara in Academia 119
Amoris ſimulachrum 163
Amphiaraus cõiectãdis ſomniis ſolers 133
Amphiaraus quãdo diuinare cœperit 214
Amphiaraus qũo perierit, eiúſq; tēplũ 131
ab Oropiis in Deorũ numerũ relatus ibi.
Amphiarai auriga Baton 587
Amphiarai fanum 246
Amphiarai fons 299
Amphiarai liberi 235
Amphiarai matris monimentum 238
Amphiarai Oielei filij monimentum 346
Amphiarai ſignũ & ara in v.ptes diſtri. 131
Amphiarai fons 132
Oraculum ibid.
Amphiarai ſigna 38
Amphicles 363
Amphictyõ ab Erichtonio regno priuatˉ 22

Amphiɑyon Athenienſium rex 21
Amphiɑionis filia mater Triptolemi 61
Amphilochus 235
Amphilochus Amphiarai F.227 et loc'ibi.
Amphilochi ara 132
Amphilochi heroicum monimentum 359
AmphimacusCteati fili'ad Iliũ cecidit 536
Amphimacus Zolyxeno Troia reduci natus eſt& cur illi hoc nominis inditũ ibi.
Amphiõis fi.à Diana et Apolline pẽpti 241
Amphiſſenſes,cõtra quos exercitum duxit Aratus 196
Amphiſtenes 363
Amphitemis Thebanus 314
Amphitus & Mopſus cœſtuũ certa.cer.588
Amphitrite 366.& 564
Amphitrites ſignum 173
Amyclas Lacedæmonis F.Amyclas ſui nominis oppidum muniunt 340
Amyclas quo tẽpore à Lacedęm.exciſa 309
Amycla Amphionis filia cur ſeruata 241
Amycla à Dorienſibus deleta 375
Amyclæenſes cur dimiſerit Ageſilaus 326
Amyclẽſes fortiter reſtiterũt Lacedæ. 309
Amyclæus Apollo 339
Amyclæus à quibus veneretur 375
Amymones amnis 297
Amymones ad flumen Hercules hydram ſagittis confecit 588

Amythaon Crethei filius Endymionis patruelis Olympia inſtaurauit 552
Anabatæ quid 556
Anaclethra ſaxum cur vocatum 161
Delphicus, licet eius rei cauſa Delphos venerit 87
Anacreon, Polycratis Sami tyranni familiaris 19
Anacreontis Teij poetæ habitus & ſtatua Athenis 95
Anactorum templum 216
Anagyraſij 121
Anattidis Dianæ fanum apud Lydos 363
Anaphliſtus 274
Cur ei honores habiti 85. 86
Ancheſmus mons 124
Ancheſmij Iouis ſignum 124
Anchionis Lacedæmonius 352.353
Anchora in Iouis æde 28
Ancyra à Gallis occupata ibid.
& à Mida Gordij filio condita 28
Androclides Thebanus 334
Androdamas Phliantis & Chthonophiles F. 190.193.& 212
Androgei Minois filij ara 18
Andromache quos ſuſceperit filios ex Pyrrho 49
Eadem Heleno nubit ibid.
Andropompus 229

Anaxagoras Argei F. Argiuorum rex 229
Anaxagoridæ 275
Anaxander rex 353
Anaxander Eurycratis F. 311
Anaxandræ ara & Anaxandræ quæ 362
Anaxandrides Leontis F. 311. 313
Vxores duas eodem tẽpore habuit ibi.
Anaxibia 267
Anaxidamus Theopompi F. 348
Anaxis 243
Anax Terræ F. eius cadauer decem cubitorum 136
Anaxippi Mindeſij donum quale & vnde in Alti deportatum 617
Aneſidoræ Cereris ara 122
Angues Deo ſacri 208
Anigræa 301
Anygridum Nympharum antrũ vbi 545
quid remedij vitiligine laborantibus adferat ibid.
Anigrus fluuius vnde deſcendat & vbi exeat 543
Idem tam graueolentam habet aquam vt piſcem ferre nequeat priuſquam Acidantem in ſe fluuium recipiat 544
& huius cauſa ibid. hic olim Minieus dictus 545
Animalia certis ſtatiſque temporibus cornua ponentia quæ 566

Anocus fons 381
Annum ſignant Lacedæmonij de nomine vnius ex Ephoris 340
Annorum deſignandorũ ratio apud Athenienſes ibid.
Antagoras Rhodius poeta cum Antigono rege vixit 19
Antenoris filius Iphidamas 593
Anterotis ara Athenis 119
Anthas 274
Anthea oppidum ibid.
Antheæ Iunonis ædes 241
Anthemocriti monimentum 137
Idẽ nefariè à Megarenſibus occiſus ibi.
Antagoras 317
Antigonus bellum contra Ptolomæum apparet 33
Syros & Phœnicas in poteſtatẽ redigit 34
in Helleſpontum redit Syris præfecto Demetrio filio ibid.
Ptolomæum Aegyptum fugientem per ſequitur 34
Contra Lyſimachum, Caſſandrum & Seleucum dimicat 35. è vita diſcedit ibid.
Antigonus Demetrij filius 15
Antigonus Demetrij f. à Lyſimacho vincitur 46
Antigonus Demetrij F. quo tempore Athenas oppugnarit 322

præ

præſidium Atheniēſibus in Muſæo impoſuit ibid.
Antigonus incendit Neptuni lucum & templum 121
Antigonus priſtinam reip. formam reddidit Achæis & Lacedæmoniis 199
Arato perpetuam præſtitit beneuolentiam ibid.
Antigonus quando primum elephantos comparauit 53
Antigonus tutelam geſsit Philippi 196
Antigono bellum cur indictū à Pyrrho 56
huius copiæ à Pyrrho funduntur ibid.
Antigonus Macedonum vrbes firmat, ac copias in Peloponneſum ducit 58. à Pyrrho funditur 59
Antigono & Caſſandro bellū intulit Ptolomæus 33
Antilochus 229
Antimachus Traſianoris F. Deiphontis pater ibi.
Antimeres Deiphontis F. 265
Antiochus Aegyptum inuaſurus à Ptolomæo prohibetur 37
Antiochus Herculis filius 30
Antiochus quod in Olympij templo donum dicarit 567
Antiochus ſtatuas à Xerxe ablatas Athenienſibus reſtituit 40

Antiope 155
AntiopeNyctei filia formoſiſsima 187.188
hāc Aſopo amnę genitā volūt nōnulli ibi.
ab Epopeo rapitur. 188
Thebas reducitur, ac partu in ipſa via leuatur 189
Antiope vbi geminos pepererit ac expoſuerit 146
hos paſtor faſceis exēptos aquis lauit ibi.
Antiopes monimentum & raptus 18
eiuſdem interitus 19
Antiopes ſignum, in templo Veneris 203
huius filij Sicyonij fuere ibid.
Antipater & Caſſāder Græciā afflixerūt 26
Antipater Lacedæmo. grauiter afflixit 58
Antipater Macedonum regni adminiſtratio commiſſa 96
Antipœnus 455
Antonin⁹ quę nā opera exædificāda cu. 261
Aoris filius Arantis, venādi & rei bellicæ peritus 210
Apame Antiochi filia vxor Magæ 137
Apaturiæ Mineruæ delubrum 284
huic dicat zona à virginib⁹ ante nup. ibi.
Aperopia inſula 289
Apeſantius Iupiter 218
Apeſas mons ibid.
Apes manſuetæ nullis aluearibus contentæ apud Halizones 123
Apis Telchinis F. 186

Aphaliū locata Mineruę Agoræ ædes 343
Aphareus quis 304 ab Hercule in regnum reſtitutus ibid.
Apharei Perieris filij monimentum 344
Apharei filij an Spartæ ſepulti 354
Aphææ fanum 271
Aphææ quæ 272
Aphæſij Iouis fanum 168
Aphetæ, via 344 & Aphetau via ibid.
Aphetæi ſignum 350
Apheterij Caſtores 354
Aphidna an oppugnata ſit 369.370
capta à Lacedæmoniis ibidem
Aphidna oppugnat Caſtore & Pol. 154.243
Aphidna capitur à Tyndari filiis 69
Aphodiſias vrbs ab Aenea condita 389
Aphrodiſienſes puteum habent aquæ marinæ. 101. hic auſtro flante nudarum ſonitum reddit ibid.
Aphytæi Ammonem venerantur. 369
Aphytis opp. à Lyſandro opugnatur ibid.
Apros cicures cōmittunt ad pugnā Ephebi apud Lacedęmonios 356
Apis Tolchinis F. 186
Apia regio quæ, & à quo nominata 187
Apobathmi vicus 301
Apollo 564
Apollo Carinus 165
Apollo Carneus 202

Apol

Apollo Carnias 385
Apollo Clarius 177
Apollo cũ tibicinibus in gratiã rediit 244
Apollo de Pythonis cæde purgatus 271
Apollo Didimæus 203
Apollo Diradiotes 248
Apollo & Diana, in Tripode, Niobes filios occidere depinguntur 81
Apollo Iſmenius 203
Apollo Maleates 347
Apollo Muſarum dux 21
Apollo Patrous 24
Alexicacus 25
Apollo prim⁹ citharã inueniſſe dicitur 576
Apollo tenia redimitus 39
Apollinis Acritæ ara 346
Apollinis Agyei ſignum 233. 398
Apollinis Carnei templum 354
Apollinis cognomento Aegyptij ædes 262
Apollinis Delphinij ædes 74. 226
Apollinis Horij delubrum 291. & cur Horius dicatur Apollo ibid.
Apollinis Latoi ædes 168. 169
Apollinis Lycæi templum 201 eiuſdem apud Argiuos 213
Apollinis Maleatæ templum 272
Apollinis Plataniſtij ædes 288
Apollinis Parnopij ſtatua 94
Apollinis Præſagi ara 124
Apoll

Apollinis Præſtitis templum 165
Apollinis Pythij ara 579
Apollinis Pytaëi delubrum 291
Apollinis Pythaëi ſignum 339
Apollinis Pythij ſignum 74
Apollinis ſignum 250
Apollinis templum 214. 248. 343
Apollinis templum ad Cypariſsias 528
Apollinis templum apud Praſienſes 122
ad hoc Hyperbureorum primitiæ mittuntur ibid.
Apollinis templum à Pyrrho Achillis F. exuſtum 186. alij Iouis Olympij hoc templum fuiſſe dicunt ibid.
Apollinis templum in Zoſtere 121
Apollini qui Amyclis eſt, mulieres quotamis intexunt tunicam 361
Apollodorus mercenariorũ dux clariſ. 115
Apollophani Arcadi quid reſpõſum à Deo de Aeſculapij natalibus 258
Apolloniatæ qui 606
ἀπομύιον quid 574
Appetitus ſimulachrum 163
Appulſus ſeu Apobathmi, vicus 301
Ara ad quã Muſis & ſõno ſacra faciãt 276
Ara Curetum ſiue Alcmenæ Herculis matris 577
Ara Dearum, quas Dominas vocant 578
Ara Equeſtris Martis 579
Ara Equeſtris Mineruæ ibid.

Ara Equeſtris Neptuni 579
Ara Horarum 578
Ara Iouis altiſsimi 579
Ara Iouis Catabatæ 578
Ara Iouis Catharſij 576
Ara Iouis Enagonij 577
Ara Iouis Forenſis 579
Ara Liberi patris ibid.
Ara Liberi patris & Gratiarũ cõmunis 578
Ara Mercurij 579
Ara Muſarum 577
Ara Nympharum ibid.
Ara Opportuni 577
Ara Parcarum 579
Ara Telluris 577
Ara Veneris 578
Aræ Olympicæ deſcriptio 578
Aræ Olympicæ miraculum 573
Arachanæus mons 255
Arainus vicus 54
Arantia vrbs & regio 210
Arantinus collis 209
Arantis ſepulchrum 216
Aras hic ęqualis ꝓmetheo Sapeti filio ibi.
Aras primus Phliaſiorum indigena 209
huius ſepulchrum 210
Aratro multos Barbaros in Marathone oc cidit vir habitu agreſti 125
Aratus clã à Philippo veneno necatus 199.
eius

eius monimentũ Arateum appellatũ 200
Aratus domos & prædia diuẽdita exulibus reſtituit, diſsidiorum cauſas ſuſtulit 196
Sicyonios cũ Achæorũ concilio cõiũxit ib.
Imperator ab Achæis declaratus; contra Amphiſenſes exercitum duxit 596 alia multa de eodem
Aratus in exilium abiit 195
Nicoclem exulum & Argiuorum manu pellere nititur, Sicyone oppido potit 196
Libertatem Sicyoniis tradidit ibid.
Corinthum liberauit 197
Aratus Lacedæmonios prælio vicit ibid.
eiuſdẽ cõſiliũ de eiiciendis Lacedemonis à piræeo Munychia Salamine & Sunio 197
Aratus Solenſes Antigono familiaris 19
Arati Cliniæ ſtatua 193
Arati heroicum monimentum & locus 195
Aratũ neceſsitas impulit, vt ſe ad Antigõi Macedonũ regis ſocietatẽ adiũgeret 198
Aratum nonnulli Aeſculapij filium crediderunt 202
Aræthyrea Phliantis mater, nõ Chthonophyle 211. Aræthyrea Arantis filia, & ab hac tota regio nominata 210. in hac popu liq; Agamẽnonis imperio cõtinebant ib.
Arca in Iunonis tẽplo poſita quomodo facta & cur ibi poſita 586
Arcę Cypſeti deſcriptio ib. & dein. 590. 592
Arca

Arcades Alcibiadis authoritatẽ ſecuti 117
Arcadis Peloponneſi indigenæ 519
primæ originis terrã ppetuò coluere 530
Arcadum bello afflicti Elei 552
Arcem Athenis quis extruxit 107
Arcem in ſua ciuitate quid vocarunt Lacedæmonij 365. Archander 189
Archegetes Apollo eiúſq; ſimulachrũ 159
Archelaus Ageſilai F. patri in regnum ſucceſsit 337
Archelao dedicata ara à Theagene 153
Archelaus & Barbari à Romanis in fugam verſi, & in Pyræũ perſecuti 79. Archelaus à Magnetibus vulneratur ibid.
Archias Ariſtechmi filius ſanatus ab Aeſculapio 258. idem huius dei religionẽ pergamuro traduxit ibid.
Archias Demoſthenẽ licet exulem ad Antipatrũ & Macedonas trahere nõ potuit 39
Archiæ patria & inhumanitas ibid.
Archidamus Ageſilai F. 337. belli gerendi ſocius Phocenſium contra Thebanos. ibidem. à pietate & religione commẽdatur. ibid. in Italiã traiecit, ac Tarentinos auxiliis contra Barbaros iuuit 338
Archidamus Ageſilai F. in pugna interfectus 338. cur ſepulturę honore caruerit ib.
Archidamus Anaxidami F. perpetua pace fruebatur 225

Archidamus cum Peloponneſiis Atticam inuaſit 114
Archidamus Theopompi F. moritur 325
Archidamus Zeuxidami F. auo Lentychide exulante imperauit Lacedęmoniis 326
Athenienſium agros vexauit. Plateenſium vrbem cepit 127. mors ibid.
Architeles 589
Ardalides Muſæ 276
Ardalus Vulcani F. tibiam inuenit ibid.
Arcus cur Dianæ ſimulachro additus 76
Area Mineruæ ſeu Deprecatricis 108
Areæ Veneris ædes 366
Areno fons, vnde vocatus 343
Areopagus vnde dictus 108
Areſthanas caprarius 257
Areſthoris vxor Mycene fuit 229
Arethuſa venandi ſtudioſa 548. præ amore in amnem mutata ibid.
Areus Acrotati filius 57
Areus Acrotati F. cum Clemymo patruo de regno diſceptat 321
Areus minor Acrotati iunioris F. 323
Areo ſenatus regnum adiudicat 321
Argalus poſt Amyclam patrē regnat 304
Argæus à Ptolemæo fratre occiditur 36
Argęus Deiphontis F. 265
Argia mater Proclis & Euryſthenis 305
Argis ſepultus Pyrrhus 59

Argiuæ Iunonis ædes 351
Argiui à Cleomene grauiter afflicti 236
Argiui Amphiaraum conſulunt 132
Argiui cur euerterunt Mycenas 218 & deinceps
Argiui cum Athenienſibus de antiquitate certant 90
Argiui cum Athenienſibus in Siciliá profecti, & eorundẽ ſepulchrũ 245. redeũtes ab Ilio è naufragio ſeruati, vbi ibid.
Argiui & Lacedæmonij quo tempore de Thyreatum finibus dimicarunt 325
Argiui & Meſſenij Lacedæmoniorum in bello ſocij contra Pyrrhum 58
Argiui in agrũ Athenienſem populabũdi excurrunt 110. à Demophõte repulſi ib.
Argiui Lacedæmõios ad Hyſias vicerũt 251
Argiui in tria regna diuiſi 226
Argiui profligati à Cleomene in Argi lucum confugiunt 313. Lucus per Ilotas inceditur ibid.
Argiui ſacra faciunt Ioui Nemeo 217
Argiui quã lingua olim vſi 298
Argiuorum commentarij non vbique ad hiſtoriæ fidem ſcripti 247
Argiuorũ pars in Aeginam tranſmiſſa 268
Argiuorum trecenti lectiſsimi cùm totidem Argiuis vbinam pugnauerint 301
Argiuis cur opem tulerunt Athenieſes 115

Argiuis quo tempore primum à Lacedæmoniis bellum indictum 308
Argonautarum in numero finit Aſterion Cometæ filius 587
Argos vnde nomen acceperit 217.219
Argus 219
Argi ſepulchrum & parentes 243
Ariavocata prius regio quę nũc Media 180
Arij populi ibid.
Ariadna dormiens depicta, à Baccho rapta 78
Ariadnæ ſepulchrum 248
Aribba 48
Aricini 260
Aricinæ Dianæ templum ab Hippolyto dicatum 261
Aridæus Philippi filius 32.33
Arietes appellatũ Thyeſtre ſepulchrũ 226
Aricus 182
Arimaſpi 121
Arimaſpi cum Gryphibus auri cauſa bellant 93: vnicum habent oculum ibid.
Arimnus Etruſcorum rex primus extercrum, donum miſit Olympio Ioui 568
Arion citharœdus 399
Ariſtarchus Hiſtoricus 596
Ariſtæus Proconneſius ad Eſſedones ſe aliquando profectum carminibus prodidit 298

Arictera inſula 288
Ariſtiæ monimentum 213. hic Satyris faciundis præſtans ibid.
Ariſtion Mithridatis legatus quid Athenieñſibus perſuadere nitebatur 79. à Romanis in fugam verſus ibid. idem è Mineruæ tẽplo vt extractus ac Sylla iuſſu interfectus 80
Ariſto Agaſiclis F. vxorem duxit turpiſsimam & forma pręſtãtiſsimã 325. filium natũ ex ea ſeptimo menſe negauit eſſe ſuum Ariſto. 326. eiuſdem inconſiderata oratio. ibid. ad Darium in Perſas exulatum abiit 326
Ariſtocles Cydoniates Herculem cũ equeſtri Amazone pro baltheo pugnantem, quem Euagoras Zanclius poſuit, fecit in Altis muro 617
Ariſtodama Arati mater 203
Ariſtodemus ad Corinthum proſpere pugnauit 320
Ariſtodemus quãdo & vbi mortuus 305. cur ſagittis ab Apolline confixus dicat̃ ibid. à Piladę & Electrę filiis occiſus credit̃ 305
Ariſtodemi filij 228
Ariſtodemi filij gemini, vxores dixerunt quæ itidem geminæ fuerunt 362
Ariſtodemi gemini filij duas regias familias excitarunt apud Lacedæmonios 305

Ariſto

Ariſtophanes verſibus teſtatus Lepreatas inter Arcadas cenſeri, cum antea Eliis paruerint 542
Ariſtogitonis ſepulchrum 118
Ariſtomachus Cleodami filius 193.228
Ariſtomacho perſuaſit Aratus vt popularẽ remp. Argiuis redderet 197
Ariſtomenides ad Thebanos miſſus legatus 332
Ageſilai maternus auus fuit ibid.
Ariſton Demarati pater 314
Ariſtonautæ Pellæniorum nauale 209
Ariſtotimus Damareti filius Eleorum tyrannide potitur 541
Ariſtotimum Eleorum tyrannum Cylen occidit ad Iouis. Seruatoris aram ibid.
Ariſtus Satrapa 115
Arius à Pergamo occiditur 49
Armatæ Veneris ædes & ſignum 360
Armenta Hectoris, vbi paſci ſolita 527
Arplea 381
Arriphon Triconienſis 298
Arſinoë ſoror & vxor Ptolemæi 36
Arſinoë alia Liſimachi filia vxor Ptolemæi 38
Arſinoë Leucippi filia 258. an ex hac natus Aeſculapius, ibid. quid Apollo reſponderit de Aeſculapij natalibus ibid.
Arſinoë Lyſandræ ſoror de Agatholis cæ-

de conſilia iniuit, & Liſmacho matrimonio iungitur 47
Arſinoes Ptolemæi ſororis ſtatua 40
Arſinoes quæ & Arſinoë templum 347
Arſinoites regio 38
Artaphernis equorum lapidea præſepia 127
Artemiſiæ Lygdamidis filię ſtatua 341. hęc Xerxi auxilium tulit ibid.
Artemiſium mons 252
Arx Athenienſium vnicum habet aditum, ac præruptis rupibus, validóque muro incingitur 85
Aſcetades capitis damnatus 134
Aſcræ Veneris templum 282
Aſia mõs vbi Philippi copiarũ pars cęſa 395
Aſiæ Mineruæ templum ibid.
Aſis 352
Aſina oppidum Argiuorum 295
Aſinæi 265
Aſinæi Argiuis pœnas dederunt 325
Aſinæi cum Lacedæmoniis Argiuorum agrũ populati ſunt, & ab Argiuis vrbe pelluntur 296
Aſinem oppidum Eratus obſedit ibid. Argiui ſolo æquarunt 296
Aſinus àn ſarmentorum putationem monſtrarit Naupliæ incolis, & ibidem de Aſino vitem rodente ibid. 300

Aſini

Aſini maxilla promontorium 389.390
Aſopia 170
Aſopia terra Aloeo tradita à Sole 180
Aſopus amnis 206.& 216
Aſopus amnis 185. de hoc controuerſia inter Phliaſios & Sicyonios ibid.
Aſopus Bœotius & alter Phliaſius 185
Aſopus Cegluſæ & Neptuni F. amnem adinuenit qui ab inuẽtore nomẽ accepit 210
Aſopus fontem conceſsit in Acrocorintho Siſypho 184
Aſopus fl. in Bœotia inſigni magnitudine iuncum educat 574
Aſopus vrbs 384.388 Aſopi filiæ 185
Aſsyrij primi Venerem coluere 63
Aſta quæ modo Bithynia à quo cõdita 569
Aſterij inſula & Aſterius Anactis F. 135
Aſterion 218
Aſterion amnis 223 Aſterion herba ibid.
Aſterion Cometæ filius in numero Argonautarum fuiſſe perhibetur. 587
Aſterion Minois F. à Theſeo interemptus 247
Aſterionis amnis filiæ 222
Aſterodia Endymionis vxor 5.0
Aſtrabacus quis 363
Aſtrabaci monimentum ibid.
Aſtrateæ Dianæ templum cur 398
Aſticratiæ ſepulchrum 162

Atalantes 394
Athamas aduerſus vxorē & liberos ſęuijt. 167
Athenas incendit Xerxes 316
Athenæ à Perſis incenſæ 102
Athenę poſt multas à Romanis acceptas calamitates Adriano imperante denuo floruerunt 80
Atheniēſes cęteris præſtāt Deorū cultu 67
Atheniēſes à quibus hominibus tribubus nomina indiderunt 29
Athenienſes cum Aeginetis pugnarunt, eorundémque tumuli 114
Athenienſes cum Bœotijs & Lacedæmonijs prælium committunt 115
Theſſalorū equitū ꝓditione vincūtur ibi.
Atheniēſes cur cū Romanis nō dimicarūt 51
Athenienſes æneū in Arce Victoriæ ſignū cur dedicarunt 528
Athenienſes indictam multā præſtare niſi Delphico oraculo moniti noluerūt 600
Athenienſes Lacedæmonijs ad Mantineā opem tulerunt 24
Athenienſes Mercurios mutilos primi coluerunt 92
Athenienſes primo in Sardiniam, ſecundo in Ioniam, tertio in Thraciā arma promouere 113
Athenienſes Syllę fugientes iracundiam Delphos

Delphos venere : & quid conſulentibus reſponſum 80
Athenienſium Argiuorum Mantinenſium in c.annos fœdus pilis in Olympio fano inſculptum 569
Athenienſium contra Amazonas pugna in Arce depicta.95.eorũdem facinus in Perſas ad Marathonem ibidem.
Athenienſium contra Amazonas pugna in Mineruæ clypeo & Iouis Olympij baſi inciſa 68
Athenienſium fœdus cum Lacedæmonijs, in triginta annos quando ictum 609
Atheniepſium plebs Mithridatem in amicitia populo Romano prætulit : optimates contrà 79
Athenienſium regnum quo pacto ad Amphictyonem venerit 21
Atheniẽſium trophæũ de Pliſtarcho equeſtri certamine profligato 64
Athenieẽſium tumulus in Marathone 124
Athenienſibus in Pœcile Marathoniam pugnã depinxit Panœnus Phidię frater 564
Athera Cererem hoſpitio accepit 291
Athletis priuſquam ludum occipiant quid factu opus 613
Athmonenſium curia 63
Atlas cœlum humeris ſuſtinet 590

Atlas mons 129.cur inacceſſus ibid.
Atlantis filia Sterope vxor Oenomai 559
Atlantas quos vocet Herodotus 129
Atreus quomodo à fratre Thyeſte pœnas expetiuerit,liberorum cæde 225
Atrei & filiorum theſauri vbi 221. eorundem ſepulchrum ibid.
Attalus Gallos à mari confugere coëgit 38
Attalus Myſus 31
Attalus quæ monimenta dedicauit Athenis in Arce 95
Attali res geſtæ cur obſcuræ 232.233
Atthis Cranai filia 22
Atticæ triremes quinque interfuere nauali prælio contra Cartaginenſes 117
Atticam magnis calamitatib.affecit Antigonus 121
Atys tumulus vbi 28
Aueruncus Apollo cur 25
Auerunci Dij 204
Augeas cuius filius 532. Eidem quàm ingentia armenta ibid
Augeas poſt Pelopem & Peliam Olympicos ludos nouauit 552
Augea mortuo quis Eleorum regnum ſuſceperit 536
Augeæ ab Homero,vocatæ Aegyæ 409
Auguſtus Imperator Eleutherolacones Spartanorum dominatu liberauit 384

Auguſti Cæſaris delubrum 369. Auguſti vox quid Græcis ſignificet ibid.
Aulonis Arcadis monimentum 347
Aureum genus ſub Saturno 544
Aurifluus amnis 279
Auriga Oenomai Myrtilus 560
Aurora Cephælum rapuit 22
Auſtralis murus 81
Autolyci ponaratiaſtæ imago 71
Autonoe Cadmi filia cur, Thebis in Ereneā aufugerit 166. eius monimentū ibid.
Auxeſia 272
Auxeſia virgo ex Creta venit Troezenen 280
Axiopœnæ Mineruæ ædes cur dicta 358

B

BAbylonij inquilini deducti in Seleuceam 67
Bacche quæ & earum ſigna, vbi 193
Bacchęus pōpę dux vocatus à Sicionijs ibi.
Bacchi Colonatæ ædes 350
Bacchi Floridi ara 122
Bacchi hortus vocatus campus Braſiis 395
Bacchi liberatoris ædes 112
Bacchi Nytelij ædes 152
Bacchidarum gens ſummæ rei præfuit Corinthi 182
Bacchis Prumnidis F. ibid.
Bacchus Canēs cognomēto & Hedereus 123

Bacch

Bacchus Ariadnam rapit 78
Baay quid, & cur ita appellatum 535
Balanagræ 259
Balneæ calidarum apud Troezenios 283
Balneæ Helenæ 175
Balneæ multæ Corinthi.178.Harum multas Adrianus Imper.impenſa ſua exædificauit ibidem
Baſara Crotonis vxor 143
Baton Amphiarai auriga 587
Batonis ædes. 246. & Baton quis ibidem
Batrachium indicium 110
Battus 353
Beli templo & Babyloniorum muris pepercit Seleucus. 67
Beliſtiche fœmina è maritima Macedoniæ ora bigarum palmam tulit Olympiade centeſima viceſimaoctaua 555
Bellerophon Lyciam tenuit 181
Bellerophon Troezenem venit.270.in exilium miſſus ibidem
Bellerophontes Chimæram conficit 260
Bellerophontis fanum 175
Bellerophontes 173
Bellerophonti Minerua opitulata eſt in frenendo Pegaſo.18. Corinthi non regnauit Bellerophon ibidem
Belli cauſa inter Argiuos & Lacedæmonios quæ. 307

Bellige-

Belligerandi ſolertiſsimus Amaryncеus 532
Bellonæ ſignum 39
Belluæ priſcis temporib. hominibus formidoloſiores ac immaniores fuere 100
Bellũ ad Mantineam ſcripſit Xenophõ 28
Bellum inter Crotoniatas & Locros in Italia geſtum 377
Bellum ſacrum quod & quando & à quibus geſtum 611
Berenice Ptolemęo filios peperit 35
Bias Anaxagorę regis Argiuorũ frater 227
Bibliotheca & Gymnaſium Adriani Athenis 74
Bidiæi.340.Bidiæorum prætorium 345
Bigarum palmam abſtulit Beliſtiche fœmina è maritima ora Olympiade centeſima viceſimaoctaua 553
Bigis vicit Euagoras Eleus Olympiade nonageſima tertia. 555
Bipennis in Prytaneo abſoluta 111
Bithyniæ,que olim Acta,cõditæ à Sypœte homine Thrace 568
Bitonis ſtatua.231.Biton ſublatum taurum portauit.ibidem.eiuſdẽ iterũ ſtatua.234
Bizes quo tempore vixerit. 559
Bobus maximè delectari priſcos homines ſolitos. 527
Bœæ vrbs.384.389.Coloniæ in hanc deductæ

ctæ ibid.
Bœiaticus ſinus 389
Bœotij Thebas deleuerunt 96
Bœotiorum in Peloponneſum irruptionē ſcripſit Xenophon. 24
Bœus Herculis filius 389
Bolei 295
Bonæ Valetudinis ædes 262
Bonæ valitudinis ſtatua 246
Booneta, locus 344. cur ita appellata ibid. & deinceps.
Boreæ filij Harpyas ambigunt 589
Borias Orithyiam rapuit 76. Barbarorum multas triremes demerſit 592
Borus Pentili F. 227
Bos ænea pro Cereris templi foribus 279
Bos ærea cædis damnata 623
Bouem vnum in Olympia, alteram Delphis dedicarunt Corcyrei 623
Βουστροφηδὸν quid 586
Brabiſcum 84
Brauron 127
Braurone non reliquit Dianę ſignum Iphigenia 363
Brauronia Diana vnde dicta 90
Braſiæ ciuitas 384. & 394. & nominis huius ratio ibid.
Braſidę Tellidis filij honorius tumulus 351
Brentheates fl. ex agro Megalopolitano

Alpheo influit 548
Briareus arbiter inter Neptunum & Solē de Corintho 172
Briſeæ vrbs 379
Britannia inſula in Oceano 128
Britomartis 271. Minoem fugit. ibid.
Britomartis Cretenſium 352
Bruchi Atticam deuaſtantes ab Apolline pulſi. 94
Bruchos vel locuſtas quibus modis deletos cōmemorat ſua ætate Pauſ. ſcriptor 94
Bryas Argiuorum dux 233. in ſolēter ſe geſſit à virgine, cui vitium obtulerat oculis orbatus ibid.
Bucephalos promontorium 288
Buneæ Iunonis templum 184
Buno regnum Ephyræorum commendatum ab Acete. 180
Bunus Mercurij & Alcidameæ F. 184
Buphonus ſacerdos quis dicatur, ac eiuſdē ceremoniæ ad aram Iouis Poliei. 93.111
Buporthmus mons 289
Butæ herois ara Athenis 101
Byſſum fert Hebræorum terra 541
Byſſus inter Eleorū miracula numeratā 541
Byſæ Naxio tribuunt inuentum tegulas è marmore Pentelico ſecare 558

C

CAbiri eam terrā, quam nunc Pergameni incolūt, olim ſacrū habuerūt 28.29

Cacizotechnos vocatus Callimachus artifex 102
Cadmeę oppreſsio à Xenophõte ſcripta 24
Cadmi Agenoris filij heroicum monimẽtum 359
Cænopolis ad Tænarum 384 & 400
Cænopolis Tænarum antè vocatum ibid.
C. Iul. Cæſar Corinthum reſtituit. 170.
Idem Carthaginem reſtituiſſe dicitur ibidem.
C. Iulij Cæſaris delubrum 341
Cæſorum in Marathone nomina & tribus in eminentioribus ibidem Pilis inſcripta ſunt 124
Cæſtuum pugna pueros vicit Philetas Sybaritanus. Olympiade quadrageſima prima 554
Cæſtuum ludicro victor Onomaſtus Smyrnæus Olympiade viceſima tertia 553
Cagaco fons 396
Calades 40
Calathion mons 404
Calaurea Inſula 39
Calaurea Apollini olim ſacra 284
Calchinia Leucippi filia è Neptuno puerũ peperit 187
Callias Athenienſis Pancratiaſtes palmã tulit Olympiade ſeptuageſimaſeptima. 556

Callias pacem Athenienſibus ab Artaxerxe confecit 39
Callias Veneris ſimulachrũ Athe. dedit 88
Callichorus puteus 144
Callimachus artifex primus lapides terebrauit 102. vocatus cognomento Cacizotechnos. ibid.
Callimachus Athenienſium Imperator 65
Callipateræ mulieris inſigne facinus 547
Callipolidis Alcathoi filij monimẽtũ 159
Callipolis à patre occiſus ibid.
Callippus dux Athen. ad Thermopylas 26
Callippus Athenienſis competitores corrupit in quinquertio 600
Calliſte Colonia deducta à Thera 306
Calliſte inſula 338
Calliſtephanos quid 578
Calliſtò Lycaonis filia mutata in vrſam 95
Calus vbi ſepultus 82 à Dædalo auunculo interfectus 100
Calydon Aetolarum oppidum 518
Cambyſę acineces, monimẽtũ Athenis 111
Cambyſes cõminuit Geſoſtratis ſtatuã. 158
Campus in quo Ephebi pugnant, Euripo cingitur 354
Canathus fons 300. hic Iuno lauans quotannis denuo virgo fit ibidem
Canem ſcribit Homerus homini animal familiare 399

Canem vocarunt Græci Diogenem Sinopenſem 175
Canopitani Sarapidis fanum 184
Caphareum 245
Caphareum Eubœæ promontorium cum Agamemnonis,tum aliorum Græcorũ ab Ilio cum ipſo redeuntium naufragium nobilitauit 527. 528
Capita multa ſine corporibꝰ cõdita vbi 249
Capitis iudiciũ omniũ primũ factũ de Halirrhotio à Marte interfecto 82
Capitis periculo liberati Plutoni & Telluri rem diuinam faciunt 109
Capitolini Iouis templum 183
Capitolinũ quod Rom. Coryphęũ Grę ibi.
Cappotes Iupiter 386
Caprę æneæ cur honor à Phliaſiis hab. 213
Caprificus locus 144
Carphoronei F. 148
Cardamylæ ſeiuncta à Meſſeniis ab Auguſto Cæſare 403
Cardianorum vrbs à Lyſimacho euerſa 45
Caria vocata Arx apud Megar.& vnde 152
Cariæ vrbes terræ motu ad vaſtitatem redactæ 191
Carinus Apollo 165
Caris monimentum 167
Carmænor,ad quem in Cretam cur diuerterint Apollo & Diana 194

Carmanor 271
Carme ibid.
Carneus Apollo 202. 403
Carneus Apollo in Cnacadio monte 356
Carnei Apollinis ſigna 402
Carnei Apollinis ſimulachrum 400
Carneus Domeſticus Apollo quo tempore coli cœptus 349 & Carneus vnde dictus ibidem
Carnei Apollinis templum 354
Carnei Domeſtici ſacellum quo loco poſitum 349
Carneus Europæ filius ibid.
Carnus Acarnan ab Apolline diuinandi artem didicit 349. interfectus ab Hyppota Phylantis filio ibid.
Carpaſium linum in lucernis igne non facile abſumitur 101. 102
Carpento vicit Patæcus Achæus ex vrbe Dyine Olympiade 556
Carpentum & Rheda quid differant ibid.
Carthaginē reſtituiſſe dicitur Cæſar 170
Carthaginienſes claſſe Siciliam inuadunt 54. nauali diſciplina cæteris Barbaris præſtant ibid. à quibus oriundi ibid.
Caryæ 319
Caryatidis Dianæ ſignum ibid.
Caryſtum Eubœæ oppidum 124
Caſſander acerbiſsimo laborabat in Athe-

nienſes odio 98
Caſſander de Olympiade pœnas ſumpſit 50. Aeacidæ aduerſatur ibidem
Caſſander Græciam diuexauit 26.
Caſſander impietate damnatur 35. Idem Antigoni opera regnum Macedoniæ conſeruauit ibid.
Caſſander Olympiadẽ capit 97. Panactũ caſtellum & Salamina cepit ibid. in Atticam hoſtiliter ingreditur 126.
Caſſander Pliſtarcho fratri equitatũ commiſit 64.
Caſſandri bello occumbentiũ tumuli 114
Caſſandro Antipatri filio bellum intulit Ptolemæus 33
Caſſandra eadem quæ Alexandra, Priami filia 375
Caſſandra depicta 65.
Caſſandra vbi ſepulta incertum 122. geminos peperit Tedamum & Pelopem ibi.
Caſſandræ priami filiæ ædes 402. huius ſimulachrũ Alexãdræ nomine colitur ibi.
Caſſãdrea nũc, olim Potidea nũcupata 609
Caſtores Aphetorij, id eſt Dimiſſarij 354
Caſtores coluntur apud Cephalenſes 121
Caſtores vbi primum in lucem editi 401 à Mercurio Pellanem deportati ibid.
Caſtor & Pollux Aphidnã oppugnant 153 Theſei matrem captiuam abducunt ibi.
Caſto,

Caſtores quando in Deos relati 348
Caſtorides portæ 385
Caſtoris monimentum 348
Caſtoris & Pollucis templum 243
Caſtorum Ambuliorum ara 347
Caſtorum delubrum 350
Caſtorum ſigna 192
Caſtorum templum,& quæ in eodem ſpectentur 70. & 354
Caſtorum Præſtitum templum 296
Caſus Temeni F. 210
Catulos nulli Græcorum immolant præter Colophonios 355
Catulus caninus cur Marti Enyalio mactetur ibid.
Cotylei Aeſculapij templum 376
Cebarenſes 135
Cecrops maior 30
Cecrops minor Erechthei filius ibid.
Cecrops ſecundus Athen.rex 22
Cecropis & Pandionis ſtatuæ 30
Celeæ 215 hunc vicum primus appellauit Dyſaules 216
Celænæ vicus 210
Celæni 185
Celei filiæ Cererem incognitam ad matrem deducunt 146
Celenderis vicus 283
Celeus primus frugum cultum & ſationẽ

tradidit 58
Celenthean Mineruam, eiúſque ſignum cur dedicarit Vlyſſes 345
Celſiſsimi Iouis ſignum 177
Cenchrea promontorium 171
Cenchreæ 251
Cenchreus Pirenes F. ibi.
Cenchrias 176
Cenchrias Perenes F. à Diana imprudenter occiſus 177
Centauri, alius virginem pubeſcentem alius puerum rapit 560
Centaurorum & Eapitharum rixa 68
Centauros obtruncat bipēni Theſeus 560
Cephalenia 142
Cephalenſes Caſtores Magnos Deos appellant 121
Cephalus Athenienſis 134
Cephalus ab Aurora raptus 22.23
Cephalus Deionei F. 141. ad Teleboas venit, ac Thebas exul migrauit, & cur 142
Cephiſodorus Philippo Demetrij F. reſtitit, Attalum Ptolemæum, Aetolos, Rhodios, Cretenſes cum Athenienſibus ſocietate coniunxit 138. à Romanis auxilia imperauit ibid.
Cephiſſus amnis 140. 144
Cephiſſus 218
Cephiſsi fluminis tēplum 135. huius aqua à Nep

à Neptuno ſæpius exhauſta ibid.
Ceramicus 22
Ceramus heros ibid.
Ceraunia 54
Cerberus appellatus à poſterioribus quẽ Homerus Ditis canem 399
Cercyon frater ex matre Triptolemi, Neptuni filius 61
Cercyon in oẽs hoſpites immanis fuit 147
Cercyonis Palæſtra ibi.
Cercyõ à Theſeo luctãdi arte ſuperat⁹ 147
Cerdus Phoronei vxoris monimentũ 237
Ceres Argos veniẽs à Pelaſgo hoſpitio accepta 61. de filiæ raptu cognoſcit ibi.
Ceres ab Athera & Myſio hoſpi. accep. 205
Ceres vbinã lõgo errore filiã euocarit 101
Ceres à Phytalo hoſpitio accepta 140
Cereri cella 288
Cereris ędes 184. Lepreatę 543. apud Megarenſes erecta 148. & 152
Cereris ædes in Phalero 17. albi 20. apud Proſpaltios 121
Cereris Aneſidoræ ara 122
Cereris Eleuſinę delubrum 380. in hoc occultatur Hercules ab Aeſcul. curat⁹ ibi.
Cereris Legiferæ fanum 121. & 282
Cereris Micaleſsiæ fanũ & eius proprietas Myſiæ ædes 226. Ouiferæ templum 165 Pelaſgidis fanũ 242. Proſymnę ſigna 297

Cereris Præſtiti ædes 205
Cereris Pubeſcentis templum 85
Cereris Sacroſanctæ delubrum 385
Cererē Terreſtrē colunt Lacedæmonij 353
Cereris Theumeſiæ templum 288
Cereris fanum Argis erectum 59
Ceres Pyrrhum interfeciſſe dicitur ibi.
Cereris fanum 400
Cereris initia quarto quoq; āno fiebāt 215
Cereris initia qui nam didicerint ab ipſa Dea ibid.
Cereris pilæ in Arantino colle 204
Cereris & Proſerpinæ ædes Athenis 60
Cereri ſeptū ſacrum in arce Phliaſiorū 213
Cereris ſignum perātiquum ibi.tēplū ibi.
Cereris ſignum 226
Cereris templum à Plemnæo dedicatū 205
Cereris templum in Prone colle 291.à quibus ædificatum 292
Cerynes 263.à Deiphōte iaculo trāsfixꝰ 264
Ceryx Eumolpi F.144. Aglauri & Mercurij ſecundum nonnullos ibid.
Ceſtrine Epiri pars 247
Ceſtrinus 49
Cæſus Argiuorum rex 229
Chabriæ tumulus 112
Chalcinus 142
Chalcireci Mineruæ templum 365
Chaldæis pepercit Seleucus 67
Cha

Chalinitidos Mineruæ fanum 181
Chaon mons 250
Characoma 383
Charadrus torrens 252
Charilaus 308
Charillus 295
Charillus Pollydectis F. Argiuorum agrū vaſtauit, ac dux Spartanorum contra Tegeatas exiuit 314
Charmidas à Lacedæmoniis in Cretam mittitur ad cōprimēdas ſeditiones 309
Charmus Athenienſis 119
Chemarus amnis 297
Cherroneſus inſula, multa habet ſpectatu digna 613
Chilonis ſapiētis heroicū monimentū 361
Chione Boreæ & Orithyiæ filia 143
Chiron Achillem alendum & inſtituendū ſuſcepit 372
Chloris Amphionis filia in puellarū curſu palmam obtinuit 583
Chloris Niobes fi. antea dicta Melibœa 241
Choriæ Mænadis monimentum 234. hæc Liberi Patris caſtra ſecuta eſt ibid.
Chorus fori pars apud Lacedæmonios 343
Chœrili poëte Alope fabula 61
Chromia Itnis filia, Amphictyonis neptis Endymionis vxor 530
Chryſanthis 61

Chryſarris vrbs & regio Stratonicę 602
Chryſeis ſacerdos Iunonis 225. eius ſtatua ibid.
Chryſippi Solenſis ſtatua & ſepulchrũ 118
Chryſorrhoa amnis 279
Chryſorthe Orthopolidis filia, Coronum ex Apolline peperit 187
Chthonia feſti dies 292. in his quo ritu ſupplicatio fit ibid.
Chthonia Phoronei fi. 291. dea habita ibi.
Chthonophyle Sicyonis filia è Mercurio Polybum peperit 190. ead. ex Phliante Androdamanta genuit ibid.
Chthonophyle non fuit mater, ſed vxor Phliantis 211
Cichyrum 69
Cimon Miltiadis filius 267
Cimon Miltiadis filius partem Arcis Athenis extruxit 107
Cimon Miltiadis F. ad Lacedęmonios miſſus 115. idē tãquã ſuſpectus remiſſus ibi.
Cimon Miltiadis F. Theſei mortem vltus 71. ac eiuſdem oſſa Athenas reportauit è Scyro ibidem. Scyron deleuit ibid.
Cimõ Miltiadis F. Theſei oſſa inuenit 312
Cimonis ſepulchrum 118
Cinadus quis, ac eius monimentum 389
Ciphon vocant coronam Meſſenij 403
Ciſſæa Minerua 266

Ciſſo

Ciſſotomi dies feſti apud Phliaſios 213
Ciſtiferæ virgines,& earum officium 103
Ciſus 256.263
Cithæronius leo ab Alcathoo cõfectus 153
Citharam primus Apollo inueniſſe dicitur 576
Cladeus amnis 580
Cladei amnis effigies in templo Eleorum Ioui dedicato 560
Cladeo amni ſecundum Alpheum præcipuos Elei habent honores ibid.
Cladeus fl.ab Eleis veniens Alpheo ſe miſcet 548
Claæ ſacellum 404
Clarius Apollo 177
Claſſem ingentem Amarynæus & Diores habuit 536
Claua Herculis qualis 279
Clauis Plutonis inſigne 596. & quare ibid.
Cleo Thetidis ſacerdos 353
Cleobis ſtatua 234
Cleombrotus Anazandridæ F. 313
Cleombrotus filius Pauſaniæ qui Pliſtoanaſtis 313. in Leuctrica pugna accubuit ibidem
Cleombrotus Pauſaniæ F.320. regno potitus 321.ad Leuctra præliat⁹ occubuit ib.
Cleomenes à Ptolemęo occiditur 32
Cleomenes Cleõbroti filius 57.morit̃ ibi.

Cleo

Cleomenes Leonidæ F.198. Spartæ regnũ adeptus breui omnia perdidit ibid.
Cleomenes Aratum coëgit accerſere in au xilium Antigonum 198. Pacem cũ Anti gono violat, Megalopolitanos ſedibus expulerat 199. in Aegyptũ fugit ad Pto- lemæum, mortem ſibi conſciuit ibid.
Cleomenes ad Argos oppugnandum acce- dit 236
Cleomenes quib. parẽtibus natus 313. huic regnum delatum à Lacedæmoniis ibid.
Cleomenes cũ exercitu in Argiuorũ fines inuaſit & prælio vicit eoſdẽ 313. Atheniẽ ſes à Piſiſtrati filiorũ dominatu liberat 314. Atticæ agrum & Orgadem regionẽ populatus eſt ibid. Aeginæ inſulæ prin- cipes in vincula coniecit 314
Cleomenes collegam Demaratum è regno eiicere nititur. Delphicam vatem pretio corrumpit 314. Leotychidem allegat vt de regno Demarato litem intendat ibi. Per furorem ſibi ipſi manus conſciuit 315
Cleomenis interitus varie ĩterpretatur ib.
Cleomenes Cleombroti F. 321
Cleomenes Leonidæ F. Agidarum regum apud Lacedæmonios vltimus 324
Cleon dux ad Amphipolim 117
Cleonæ vrbs à quo nominata 216
Cleonæi cũ Argiuis in Atticã venerũt 114

Cleones Pelopis F.& Cleõe Aſopi filia 216
Cleonis Tyranni domus fanum effectũ 196
eiuſdem dominatus: ibid.
Cleonymus quis 57. Pyrrhũ è Macedonia in Peloponneſum auocauit ibid. eiuſdem genus ibid. eiuſdem cognatus 57
Cleonymus cũ Areo fratris filio de regno contendit 57. Pyrrhum in patrios fines inducit: ibid.
Cleonymus Cleomenis F. cum Areo Acrotati fratris filio de regno diſceptat 321. hoſtili in patriam animo Pyrrhum Aeacidæ filium intra fines induxit 322
Cleodei Hylli filij heroicũ monimẽtũ 359
Cleonice Byzãtia virgo quomodo iniqua à Pauſania acinace tranſuerberata 368
Cleopatra Ptolemæi Philimetoris mater cur in filium tanta fuerit acerbitate 41. eiuſdem aduerſus filium facinus ibid.
Cleopatra Philippi Amyntæ filia 167
Cleopatra ab Alexãdro filio perimitur 41
Cleſon Lelegis F. 160
Cleta 370
Clidicus. 24
Clinias Arati pater apud Sicyonios, ſummæ rerum præficitur 195
Clinias gymnaſium Sicyoniis exædificauit 204
Cliſthenes Ariſtonymi F. quandiu tyranni dem.

dem tenuerit 195
Cliſthenes iura in tribus deſcripſit 114
Cliſthenia porticus 200
Clymeni templum apud Hermionem 293. area 294
Clymenus Phoronei F. 291
Clymenum, Endymion Aethlij filius regno expulit 552
Clypeos vnum & viginti in Iouis templo apud Eleos Imperator Mummius Achaico bello confecto dedicauit 559
Clytemneſtra Tantolo Thyeſtæ filio deſponſa fuerat 226
Clytemneſtræ effigies 375
Clytemneſtræ ſepulchrum 222
Clytius 190
Cnacadius mons 395
Cnageus quis 369
Cnagia Diana vnde dicta ibid.
Coccoca Diana cur appellata 580
Coccygij Iouis ædes 295
Cocytus, ac huius mẽtio fit ab Homero 69
Coccyx 295
Coddinum ſaxum 387
Codrus Melãthi F. quo loco interfectus 76
Cœle quid 584
Cœleſtis Veneris fanum 248
Cœleſtis Veneris tẽplum & ſignum 248
Cœli attributam, quaſi regiæ domus excubiis,

biis,cuſtodiam dixit Homerus 564
Cœlum humeris ſuſtinet Atlas 590
Cœramis 163
Colænidis ſignum 123. Colænidis nomen vnde ibidem
Colænus ante Cecropem in Attica regnauit 123
Colchi Mineruam Aſiam colunt 395
Coliadis Veneris ſegna 18
Colias promontorium ibid.
Collis intra vetus pomariũ Athenis à Demetrio munitus 124
Colona locus 350
Colonatæ Bacchi ædes ibid.
Colontas cur cũ ipſis ædibus crematus 292
Colophonij deæ Enodio nigrum catulum mactant 355
Colophoniorum vrbs ab Agathocle euerſa 44
Coloſſus Adriano Imp. ab Athenienſibus poſitus 72
Coloſſus Apollinis Mileſiis ablatus à Xerxe, & Ecbatana aſportat⁹ in Brãchidos 67
Coloſſus Thebis ĩ Aegyptiis mirabilis 157
Columnæ centum & viginti ab Adriano Athenis ędificatæ 74
Columna incolumis perſtitit, Oenomai domo fulmine conflagrata 597
Comitium ſeu Statio, ſeu Leſche Crotanorum 352

Comitium cognomento Varium 359
Comosãdulus flos hyacinthꝰ Pauſanię 292
Compitalitiæ deæ quid mactent Colophonij 355
Cōchites lapis apud Megarenſes ſolos 167
Coniugalis Veneris ædes 386
Conon Timothei F. 332
Conon muros collapſos Athen. reſtituit 19
Cononi poſita ſtatua in porticu regia 23
Cononis ſepulchrum 118
Cononis ſtatua 92
Conſiliarius Iupiter 25
Coonis & Agamemnonis pugna 593
Corax Coroni F. 187
Corcyra Aſopi filia 184. & inſulæ nomen ante Scheria vocata 185
Corcyra à Neptuno cognita 607
Corcyræi bouem vnam in Olympia, alteram Delphis dedicarunt 623
Corinthiaca hiſtoria ab Eumelo ſcripta num ſit 169
Corinthiaca regio ibid.
Corinthiacum bellum vnde ortum 335
Corinthiacus Iſthmus 171
Corinthij, vna cum Achæis, Romanis bellum intulerunt 170
Corinthij Argiuorum & Mycenorũ principibus paruerunt 181. priuatim ad Troiam nullum ducem miſerunt ibid.
Corinthij cur Ageſilao & Laced. cõtra Ar-

taxerxen nullã operã præſtiterint 331
Corinthi, Pauſaniæ tempore nulli indigenæ 170. à quibus ciuitas tenebatur ibid.
Corinthi tyrannus Cypſelus 586
Corinthiorum donum in Alti prope magnum templum quale 614
Corinthiorum donum in Olympia quale & quis author 610
Corinthiorũ fines multis bellis infeſti 186 eorundem ædificia ſuburbana igni conſumpta 186
Corinthus quis & an Iouis F. 169
Corinthus Marathonis F. ſine liberis deceſsit 180
Corinthus à Cæſare reſtituta 177
Corinthus quando ab Imp. Rom. Colonia deducta 529
Corinthum deleuit Mummius 170
Corni exciſæ ex Ida monte ad fabricandũ equum Durateum 350
Cornua animalium igne molleſcunt 566
Cornua certis ſtatiſque temporibus ponẽtia animalia quæ ibid.
Cornua nonnullis animãtibus ex ore prodire non miraculi loco habendum 566
Corœb⁹ Ele⁹, prĩo curs⁹ certamĩe victor 535
Corœbi ſepulchrum 163. 164
Coronas Olympio fano donauit Nero 569
Coronis quomodo colatur 207. hui⁹ ſignũ

ad Mineruæ templum deportatur 208
Coronis prægnãs cũ Iſchyre cõcubuit 257
à Diana interempta ibid.
Coronidis puer à Mercurio è flamma eripitur 257
Coronus ex Apolline & Chryſorthe genitus 187
Coryphææ Dianæ templum 263
Coryphæus Græcis, q Capitolin⁹ Rom. 183
Coſmetæ Iouis delubrum 366
Coſmeterium 193
Catinos 283
Cranaë inſula 386
Cranaus Athenienſis rex 22
ab Amphictyone genero expellitur ibi.
Cranaus rex ad Lãprenſes fugiẽs, obiit 122
Craneum lucus 175
Cranij Stemmatij lucus 381
Creon Thebarum princeps 146. non permiſit cadauera cæſorum humari ibid.
Creſij Liberi monimentum 248
& cur Creſius Liber vocatus ibid.
Creſphontes 228
Creſponti delatum regnũ Lacedæmo. 305
Cretẽſes Minoi leges acceptas referũt 308
Cretenſes ſali ſagittis olim vſi 88
Cretẽſiũ ſaggitariorũ tumuli Athenis 114
Creuſa Erechthij filia cum Appolline concubuit 108
Creuſidas, equa Crannonia vicit Olym-

piade vigeſima octaua 554
Crinē tondere ſolent Græci fluminib⁹ 140
Criterium vicus & appellationis cauſa 236
Crij vatis domus 349
Criſus 267
Critolaus multos ad defectionem ſollicitauit 170
Croceæ Laconici apriuicus 178
Croceatæ Iouis ſimulachrum 383
Crocea vicus ibid.
Crocodili naſcũtur circa fontes aquæ quæ ex Atalante deſcendit 129
Crocodilos terreſtres ſola gignit Africa 162. 163
Crocon & locus Croconis 143
huic nupta Baſara dicitur ibid.
Crœſus Lydorũ rex auri magnum pondus miſit Pythaco Apollini, quod ad Amyclei Apollinis ornatũ trãſtulerũt Lacedæ. 339
Cromium vicus 170
Crommyonius aper 106
Cromus Neptuni F. 170
Cromus mons vbi 599
Crotani qui 352
Croton Lacedæmoniorum colonia 310
Crotoniatarum & Locrorum bellum 377
Crotopus Argis regnauit 163
Crotopus Agenoris F. 219
Crotopi monumentum 248

Geatæ monimẽtum 217. fuit hic ab Hercule ſagittis confixus ibid.
Cteſij Iouis ara 124
Cteſippus 229. & 362
Cucul' auis cur ĩ Iunõis ſceptro ĩpoſit' 224
Cupidinis ædes & lucus 402
Cupidinis ſimulachrum 163
Cupido 564
Cupreſſetum in arce Phliaſiorum 212
Curetũ ſiue Alcmenæ Herc. matris ara 577
Curiã cur ędificãdã curarĩt Megarẽſes 162
Curriculi carceres 344
Curru vicit cũ integris ætate equis Pagondas Thebanus Olympiade viceſi. v. 554
Curſus certamen de imperio filiis Endymion propoſuit in Olympia 530
Curſus & luctę certamina pueris abſq; vllo veteris memorię exẽplo Elei ĩſtituere 554
Curſus primo certamine, victor Corœbus Eleus 553
Cyamitæ templum 141
Cyanippus Aegialei F. 275. 227
Cyathus puer ab Hercule vno digito occiſus 214
Cychrei tẽplũ 137. draconis ſpecies ĩter naues cõmiſſo prælio apparuit Cychre' ib.
Cyclopes muros Tirynthis fecerunt 221
Cyclopum ara 174
Cyclopum opus quod 235
Cygni cum Hercule pugna depicta 104

Cygnus auis canora 120
Cygno comparatus Plato ibid.
Cygnus Ligurum rex muſicæ laude clarus 120. in auem mutatus ibid.
Cygnus Lycum Thracem interemit 104
Cylarabis Stheneli F. 227
Cylarabi gymnaſium 244. tumulus 245
Cylon Argiuus 334
Cýlauni cur ſtatua poſita nō conſtat 107 in Olympia victor fuit. Theagenis Megarenſibus tyranni filiam in matrimonio habuit ibid.
Cyniſca Archidami filia ad Olympicas victorias virili aſpirauit animo 327. prima equos aluit, & Olympicā palmā tulit ibi. in hanc epigramma fecit Simonides 328
Cyniſcæ Archidami filiæ monimentū 356. hæc prima equos alere inſtituit ibid.
Cynortæ Amyclæ filij ſepulchrum 348
Cynortas Lacedæmoniorum rex 304
Cynorcium mons 262
Cynoſarges delubrū Herculis 75. vnde vocatum ibid.
Cynoſurenſes 364
Cynurenſes à Laced. ſedib. ſuis expellūtur 307. ab Argiuis oriundi, & à Cynuro Perſei F. in Coloniam deducti ibid.
Cypariſsiæ Mineruæ ædes 388
Cyphantum ruinæ 393
Cypſelidæ quid 586

Cypſelus Corinthiorum tyrannus ibid.
Cypſelus Prytaneos Corinthi oppreſsit, ac tyrannidem occupauit 182
Cyrenæi à Ptolemęo deficiunt 33
Cyrenen coloniam deduxit Anchionis 353
Cyrus Lyſandrum Ariſtocratis filium contra Athenienſes iuuat 546
Cyterij ſacrorũ ritũ à Phenicib. habuere 63
Cythera 390
Cyteron mons 145

D

Daedalus Calum interfecit, & in Cretam fugit 100
Dędalus Gortinis filiam duxit vxorẽ 217
Dędal' lecticariã ſellã cõpactibilẽ fecit 102
Dædalus poſt Calum ſororis filium interfectum in Cretam aufugit, & ad Cocalum in Siciliam 82
Dædali diſcipulorum præſtantiſsimus Onatas Aegineta 618
Dædali opera qualia 183
Dætus 142
Daphneæ Dianæ templum 396
Daira 145
Danaus cũ liberis vbi primũ appulerit 301
Danaus nep. Agenoris regno ſubmouit 219
Danaus de regno cũ Gelanore cõtẽdit 230
Danaus qua de cauſa dedicarit Lycium Apollinem. ibid.
Danaus

Danaus quo pacto filias nuptũ tradidit 344
Danai filiæ Veneris ſignum dicarunt 297
Danai monimentum 235
Danai ſolium 231
Darius Hydaſpæ F. 314
Daſyllius Liber 163
Daulide regnauit Tereus 156
Dearum quas Dominas vocant ara 578
Dearum trium de forma certantium Paridis iudicium 593
Decelea 329
Deceleņſis Sophones Eurybaten Argiuũ occidit 113
Decumani & Pythij Apol. ſimulachra 159
Demenus & Pyręchmes de rerum ſumma ſingulari certamine certant,& vter victor diſceſſerit 538
Deianiræ monimentum 247
vbinã viuẽdi finẽ fecerit Deianira ibid.
Deiphontes criminatur 264
Deiphontes Epidauriá terrã occupauit 256
Deiphontes,ac eius gentilitas 229
Deiphonti à quo traditum imperium 228
Delphicum oraculum admonuit Lacedæmonios, vt à Claudo rege cauerent 330
Delphos non fuiſſe funditus euerſos à Phocenſib. vnus Archidamus Ageſilai F. deprecatus eſt 337
Delphici Apollinis fanum direptum à Pho

cenſibus 337
Delphi cur parentatione gratiam referant Pyrrho Achillis filio 28
Delphi,& Phocenſes cum Aetolis Gallis irruentibus occurrunt 27
Delphi ob pecuniam Deo ſacratam ditiſſimi 41
Delphinium forum ſeu iudicium quale 110
Delphinum dicit ſe vidiſſe Pauſan. qui puerum dorſo quocunque volebat ille dicto audientem vehebat. 399
Delitiæ Phidiæ Pentarces Elus puer 562
Delij rem diuinam faciunt Lucinæ 72. ad eius aram hymnũ Olenis cantant ibid.
Delos olim totius Græcię emporium 390
Delus inſula,& quis in hac ipſa ritus 259
Delta vicus 238
Demaratus Ariſtonis F. 323
Demaratus Clemonem ad populum criminatur 323. iniquo iudicio regno ſpoliatur ibid.
Demaratus Herçenſis primus vicit eos qui ſcutis decurrerunt Olympiade lxv. 554
Demaratum quid regno priuauit 326 idem Athenienſes tyrannorum dominatu liberauit ibid.
Demetrius Antigoni F. Athenis eiecit Demetrium Phanoſtrati filium 97
Muſæum preſidio firmat 98

Demetrius Antigoni fil. Ptolemæum nauali prælio vincit 34
Rhodum cum ingenti exercitu,& nauibus multis mittitur 35
Demetrius à Lyſimacho laceſsitus 46
ad Amphipolim cũ illo cõgreditur ibid.
in Aſiam contra Seleucum proficiſcitur & capitur. 46
Demetrius Antigoni filius Syris & Phenicibus à patre pręficitur,ac eiuſdẽ laus 34
à Ptolemæo prælio ſuperatur ibid.
Cyprum cum claſſe proficiſcitur,Menelaum Ptolemæi præfectum vincit 34
Demetrius Lacedæmoniis bellũ intulit 58
Demetrius Phanoſtrati F. tyrannis Athenienſib.impoſitus à Caſſandro 97.98
Idẽ eiectus à Demetrio Antigoni F. 98
Demetrius Phillipi F.à fratre Perſeo veneno peremptus 200
Demodocus Alcinoo regi familiaris 20
Demonaſſe Amphilochi ſoror 359
Demophon 182
Demophon primus cauſam dixit in Palladio 100
à quo nam accuſatus & cur ibid.
Demoſthenes an pecuniam ab Harpalo accepit 285
huic honores habentur Calauriæ ibid.
Demoſthenes Athenienſium dux 58

Demoſthenes in Calauream exul concede re coactus 39
Idem ſecundum exulat ibid.
Eiuſdem mors 39
Demoſthenes Syracuſas cum claſſe proficiſcitur. 88
Demoſthenis facinus viro forti dignũ 116
Demoſthenis ſepulchrum 284
in Senectute coactus exulare ibid.
Dendritidis Helenę fanum 377
Denicha Archidami Ageſilai filij vxor 337
eadem à Phocenſium primoribus donis corrupta, vt virum contra Thebanos incitaret ibid.
Dentes domari nequeunt 566
Dentes Elephantini, non dentes, ſed cornua ſunt ibid.
Deorum ac de Diis fabulas non recipit Pauſanias 224
Deorum incognitorum aræ apud Athen. 17. & 576
Deorum inferorum aræ 276
Deorum in homines iræ exempla 315
Deorum omnium ædes 254
Deorum omnium commune templum Athenis 31
Deorum omnium templum Corinthi 176
Derrhiatidis Dianæ ſignum 381
Derrhion oppidum 380

Deſultorio equo vicit Tlepolemus Licius Olympiade cxxxj. 555
Deucalion ædificauit vetuſtiſsimum Iouis Olympij templum 73
Athenis habitauit, ad ibidem ſepulchrũ habet. ibid.
Diana 195
Diana Coccoca cur appellata 580
Diana Cnagia vnde dicta 369
Diana Iſtoria 398
Diana volucris 585
Dianæ ædes 250.252.404
Dianæ Agineæ templum 352
Dianæ Anaitidis fanum apud Lydos 363
Dianæ Aricinæ templum 261
Dianæ Aſtrateæ templum cur 398
Dianę Brauroniæ ſacellũ, & ſimulachrũ 90
Dianæ Cariatidis ſignum 339
Dianæ Coccoce ara 580
Dianæ cognomento Pulcherrimę & Optimæ ſignum. 112
Dianæ Daphneæ ædes 396
Dianæ delubrum 347
Dianæ Derriatidis ſignum. 381
Dianæ Dictynnæ templum 396
Dianæ Epheſię Xenophõ fanũ ędificat 546
Dianæ Epiones ſimulachrum 261
Dianæ fanum 254
Dianæ forenſis ara 578
Dian

Dianæ Hegomaches templum. 354
Dianæ Iphigeniæ ædes 290
Dianæ Iſoræ ædes 352
Dianę Leutophrynes ex ęre ſimulachrũ 100
Dianę Limnææ templum 193.352.393
Dianæ luciferæ ara 122
Dianæ lucus 266
Dianæ Lyceæ ædes 277
hanc extruxit Hippolytus ibid.
& cur ita vocata ibid.
Dianæ Myſiæ delubrum 381
Dianæ nobile templum in Campania 567
Dianæ Orthiæ templum 250.363
Dianæ Patroæ ſignum 200
Dianæ Pheræ ſignum 246
Dianæ Pheræ templum 204
Dianæ Propylææ ædes 144
Dianæ Saronidis templum 273
Dianæ ſigna 202.250
Dianę Soſpitę ſignũ apud Megarenſes 150
Dianæ Soſpitæ ſignum Pagis viſitur 166
Dianæ Soſpitæ templum 275
Dianæ Suadelæ templum 238
Dianæ Tauricæ aram quatenus ſanguine
aſpergendam docuerit Lycurgus 364
huius ſacri ritus quo pacto peragat ibi.
Dianæ Tauricæ ſignum 90
Dianæ Tauricæ ſimulachrum ab Iphige-
nia in Braurone relictum 127
Dianæ

Dianæ templum in Zoſtere 121
Dianæ templum Salamine 137
Dianæ Venatricis ædes 76
Diana vbi primùm venationibus operam dedit ibid.
Dianaij ſeu Dianæ ædis fontes 388
Diaulos 208
Dictynna 272
Dictynnæ ædes 347
Dictys & Clemene Perſei ſeruatores 197
Dictynnæ Dianæ templum 396
Didimæus Apollo apud Mileſios 203
Didimi vicus 295
Diitrephes ad Euripum Chalcidicum peruenit 88. Mycalęſum nauibus expugnauit, ac in ea vrbe pueros ac etiam mulieres Thraces trucidarunt ibid,
Diitrephis ſtatua ſagittis confixa ibid.
Diitrephes quis ac eius ſtatua 88. Thracas conductitios reduxit ibid.
Dimiſſarij Caſtores 354
Diogenea Celei filia 143
Diogenes præſidiorum Lacedæmoniorum præfectus ab Arato ad deditionem pecunia pellectus 197
Diogenis Sinopenſi tumulus 175
Diomedes 235
Diomedes cur Miueruæ Perſpicacis templum dicauit 249

Diomed

Diomedes è Lemno Philoctetę ſagittas reportauit 86
Diomedes exercitum in Calydoniam ducit,& Oenoi iniurias vltus eſt 252
Diomedes imperauit Troezenijs 275
Diomedes in reditu ab Ilio ad Phalerum appulit 110
Diomedes primus Hippolito rem diuinã fecit 280
Dionyſiada fontem vbi,quomodo, à quo primũ extitiſſe,& cur ita dictũ ferũt 528
Dionyſodoti ara 122
Dionyſiades 350
Dionyſion fanum Liberi patris 162
Diores cum patre Amarinceo quam claſſem habuerit. 536
Dipœenſes qui 342
Dipœni & Scillidis diſcipulus Doriclidas Lacedæmonius ſcalptor 585
Diradiotes Apollo 245
Diras locus 245.& 252
Diſaulis Eleuſinij ſepulchrum. 210
Diſcordiam Caliphon Samius depinxit in templo Dianæ Epheſiæ 592
Ditis canis ab Hercule abductus 276
Ditis canem ab Hercule extractum primus Homerus appellauit 399
Ditis canem per quæ loca extraxit Hercules 294

Dius

Dius fidi' Romanis, idē Græcis Horcius 613
Docimus Macedo 38
Domatitis Neptuni templum 354
Domeſticus Carneus colitur à Laced. 349
Donum quale in Olympij templo dicarit Antiochus 567
Dona Agrigentinorum in Altis muro incluſa 616
Dorcea fons 356
Dorcei heroicum monimentum ibid.
Dorica eſt Iunonis templi in Elide figura 582. & deinde.
Doridas. 182
Dorieus Anaxandri F. 361. cum exercitu ab Egeſtæis deletus eſt. 362
Dorieus quibus parētibus natus 313. in Coloniam ablegatur ibid.
Dorienſes de Amyclenſibus trophæum erexerunt 309
Dorienſes exercitum contra Corinthum duxerunt. 182
Doriēſes in Pelopō. vbi reditū tētarint 537
à Dorienſibus pulſi Achæi Iones pepulerunt 530
Dorienſibus reditum in Pelopōneſum molientibus, remigrationis dux Trioculus oraculi iuſſu queritur 536
Doricleos quos vocent Megarenſes 152
Doryclidas Lacedæmonius Dipœni & Scylidis

lidis diſcipulus Themidis Horarum matris ſignum fecit 585
Doryſſus Labotæ ſucceſsit in regnum 308
Doti populi 173
Dracones filium Aeſculapio ſacri 262
Dromus vocatum Iouis Olympij fanũ 353
Dromichętes Lyſimachum vincit 43. eidẽ Lyſimachus filiam deſpondet 44
Dromi Agnitæ templum 354
Dryopes & Dorienſes vnde venerunt 529
Ductricis Dianę in pręlijs ędes 354
Duodecim deorum ſigna. 161
Durius equus, à quo factus, & quid 90. 267
Dydimis Mileſiorum ciuitas ara ab Hercule ſanguine victimarum extructa 573
Dyme 192
Dyme vicus 198
Dyſaules 61
Dyſaules Celei frater initiorũ ritum monſtrauit Phliaſijs 216. Eleuſine pulſus ab Ioue 215. ab Athenienſibus contra Eleuſinios Imperator electus ibid. quę cauſa illi fuerit, cur Phliuntem venerit ibid. non videt Pauſanias. ibid.

E

EVagoras Zãcli⁹ Herculis ſignũ in Altis muro ꝓpe Achęorũ domũ poſuit 617
Ebenus vbi naſcatur, eiúſq; deſcriptio 159
Ebrietas depicta à Pauſia 260

Ebur

Ebur quid 566
Ebur non eſſe Elephantinum dentem ſed cornu ibid.
Ebur quomodo à ſiccitatis aut humiditatis iniuria tueatur 566
Ebur ſemper etiam priſcis in vſu 53
Eboris meminit Homerus, nuſquã tamen elephantorum 54
ἐκβιβάζεσθαι quid 394
Ἐκχειρίζειν quid 619
Echeciria Iphitum maritum coronans 561
Echelatus 307
Echemus cũ Hyllo Herc.F. pugnauit 153
Echemon cum Hyllo ſingulare certamine congreſſus 169
Echepolis Alcathoi F. in Prytaneo ſepultus 161
Echeſtratus Agidis F. Spartæ regnum obtinet 307
Echetlæus 125. eidem trophæũ poſitũ ibi.
Echetlus heros Athenienſis 65
Echus porticus 294
Edacitatis certamen ineunt Hercules & Leprees Pyrgei filius 542
Edoni Athenienſes aliquot in Thracia interemerũt 113. iidẽ fulmine perierũt ibi.
Egeſtæi Dorieum cum exercitu deleuerunt 362
Elaitę à Caico digreſsi primi omniũ Aeo-

lidis diſcipulus Themidis Horarum matris ſignum fecit 585
Doryſſus Labotæ ſuccesſit in regnum 308
Doti populi 173
Dracones filium Aeſculapio ſacri 262
Dromus vocatum Iouis Olympij fanũ 353
Dromichętes Lyſimachum vincit 43. eidẽ Lyſimachus filiam deſpondet 44
Dromi Agnitæ templum 354
Dryopes & Dorienſes vnde venerunt 529
Ductricis Dianę in pręliis ędes 354
Duodecim deorum ſigna. 151
Durius equus, à quo factus, & quid 90.267
Dydimis Mileſiorum ciuitas ara ab Hercule ſanguine victimarum extructa 573
Dyme 192
Dyme vicus 198
Dyſaules 61
Dyſaules Celei frater initiorũ ritum monſtrauit Phliaſijs 216. Eleuſine pulſus ab Ioue 215. ab Athenienſibus contra Eleuſinios Imperator electus ibid. quę cauſa illi fuerit, cur Phliuntem venerit ibid. non videt Pauſanias. ibid.

E

EVagoras Zăcli⁹ Herculis ſignũ in Altis muro ꝑpe Achęorũ domũ poſuit 617
Ebenus vbi naſcatur, eiúſq; deſcriptio 159
Ebrietas depicta à Pauſia 260

Ebur

Ebur quid 566
Ebur non eſſe Elephantinum dentem ſed cornu ibid.
Ebur quomodo à ſiccitatis aut humiditatis iniuria tueatur 566
Ebur ſemper etiam priſcis in vſu 53
Eboris meminit Homerus, nuſquã tamen elephantorum 54
ἐκβιβράσθαι quid 394
Εκεχειρίαν quid 619
Echeciria Iphitum maritum coronans 561
Echelatus 307
Echemus cũ Hyllo Herc. F. pugnauit 153
Echemon cum Hyllo ſingulare certamine congreſſus 169
Echepolis Alcathoi F. in Prytaneo ſepultus 161
Echeſtratus Agidis F. Spartæ regnum obtinet 307
Echetlæus 125. eidem trophæũ poſitũ ibi.
Echetlus heros Athenienſis 65
Echus porticus 294
Edacitatis certamen ineunt Hercules & Leprees Pyrgei filius 542
Edoni Athenienſes aliquot in Thracia interemerũt 113. iidẽ fulmine perierũt ibi.
Egeſtæi Dorieum cum exercitu deleuerunt 362
Elaitę à Caico digreſsi primi omniũ Aeo-

Iidem in ora maritima tenuerunt 612
Electra ab Oreſte Pyladę nuptum data 122
eiuſdem monimentum ibid.
Electryon Alcmenæ pater 255
Electrum quid & vbi reperiatur 569
Elæum 282
Eleus ager, fertilis & bene cultus 538
Eleus Cyphus 362
Eleus Proteſilao dedicata 131
Elei à Lacedæmoniis defecerunt Alcibiadis authoritatem ſecuti 117
Elei, cum belli Troiani, tum ſuſcepti contra Perſas Græciam inuadentes, belli participes fuere 540. Iidem ad Olympiam hoſtes vicere ibid. cur ſe Macedonibus coniunxerint 541. Iidē cum Antipatro bellum geſſerunt ibid. ad Chæroneam confligere noluerunt ibid.
Elei Arcadum bello afflicti 557
Elei puerorum certamina inſtituere triceſima ſeptima Olympiade 554
Elei quàm religioſe obſeruarint Moliones edictum 534
Elei quæ in ſacrificiis ligna cædant 574
Elei quo ritu ſacra faciāt ad aras in Olympio in Pritaneo & Altin poſitas 580 & deinceps.
Elei, templum Ioui & ſignum, Piſæis & finitimis populis defectoribus ſuperatis

tis,de manubiis dicarunt 558
Eleorũ ad Lacedæmonios reſponſum 328
Eleorum contra Lacedæmonios in Altin pugna 596
Eleorum fœminæ Mineruæ matri templum dicarunt 535
Eleorum fœminæ,Palladi cur vota nuncuparunt ibidem
Eleorum in Curia Iouis ſignum perfidioſis formidandum 615
Eleorũ inter miracula Byſus numerat 541
Eleorũ lex quid,fœminis adOlympicos ludos Alpheũ trãſmeãtibus,ſtatuerit 547
Eleorum regnum quis Augea mortuo ſuſceperit 536
Eleis muli olim inter portenta 556
Eleis,quibus lituri conſuetudo 581
Eleis quid crimini dederint Lacedæm.328
Eleos inter & Laced.quæ belli cauſa 349
Elephas nõ dentes promittẽtes quod ebur vulgo dicit,ſed cornua ex ore habet 566
Elephanti à Pyrrho in Rom.immiſsi 53
Alephantos primus Alexander in Europa habuit ibidem
Elephãti ſolis Indis & Libybus ante traiectionẽ Macedonũ in Aſiam cogniti 54
Eleuſines heros Mercurij & Dairæ F. 145
Ogygis filius ab aliis creditur ibi.
Eleuſinia initia & Olympici ludi religio-

ſiſsime apud Eleos coluntur 558
Eleuſinij ab Erechtheo victi 30
Eleuſinij à Macedonibus inuadũtur, & ab Olympiodoro liberãtur 99. Iidẽ Olympiodori res geſtas picturæ mãdant ibid.
Eleuſinij bellũ geſſerũt cũ Erechtheo 178
Eleuſinij multa fingunt 145
Eleuſinij veteres fines 143
Eleutheræ oppidum quo loco ſitum 146
Eleutherenſes 145. cur in Atheniẽſium poteſtatem venerint ibid. Thebanos oderunt ibid.
Eleutheria aqua 122
Eleutherius Iupiter 23
Eleutherolacones qui dicantur 384. horũ primò ibid. poſtea vrbes extabant ibid.
Eliacorum primus rex Aethlius, Iouis & Protogeniæ filius 530
Elidem captum Hercules diripuit 535
Eliſſon amnis 209
Emilus Aegineta Horas in ſolio ſedentes in Iunonis templo Eleorum fecit 585
Emporos Iene 399
Enapadum appellatum Aeſculapij templum 352
Enaraphori monimentum 356
Endæus quis 100
Endeis 270
Endymion Aethlij filius Clymenum regno

regno expulit 552
Endymionis liberi qui & quot 530. Idem liberis de imperio in Olympia certamen curſus inſtituit ibi. Idē vxores quas & quot habuerit, varię ſunt ſentẽtię 530
Endymionis monimentum vbi 531
de Endymionis morte non cōuenit inter Mileſios & Eleos 530
Enneac runos fons cur dictus 60. à Piſiſtrato exornatus ibid.
Enodio deæ mactant Catulum nigrum Colophonij 355
Enope vrbs 403. poſteà Gerenia vocata. ibidem. in hac Neſtorē educatū aiunt ibid.
Enyalij ſignum cur in compedibus 358
Enyalio ſacrum fit à puberibus 378
Eœæ magnæ 221. 256
Epaminondas Thebanorum dux 57
Epaminondæ laus 24
Epaphus 165
Epei vnde appellati 530
Epeus Durateum equum fecit 267
Epeus ex Anaxiroe Corōni filia, Herminen filiam, marē nullum ſuſtulit 531
Epeus victor è certamine curſus à patre de imperio propoſito diſcedens, imperium adeptus eſt 530
Ephebæum 378
Ephebęū, vbi 355. & quę ī eo peragātur ibi.

Ephebi quę nã ex veteri ĩſtituto faciãt 355
Epheborum nocturna ſacra apud Spartanos ibid. eorundem pugna 356
Ephialtis oratoris ſepulchrum 118
Ephialtis Trachinius Perſas in Græciam duxit per Oetam montem 26
Epheſia Diana Corinthi 176
Ephorea ſigna 344
Ephori 318
Ephororum curia 340
Ephyræa 170
Ephyræa tradita eſt à Sole Acetæ 180
Ephyre Oceani filia prima in Corinthi finibus conſedit 170
Epicharmi athletæ imago 90
Epiclidas Cleomenis frater Sparta regnũ adeptus 198
in pugna cecidit 199
Epicrates Athenienſis 334
Epidauria dies feſtus Aeſculapio ſacer 258
Epidauri genitus Aeſculapius 258
Epidaurum 255
Epidaurus Limera vrbs 384. & 391. hæc Colonia eſt Epidauriorum qui intra Argiuorum fines ſunt 392
Epidaurus Pelopis F. 256. Argi filius ſecundum alios ibid. Apollinis iuxta nonnullos ibid.
Epidaurij 197

Epidaurij cur tributum imperatum Athenienſibus non pendebant 271
Epidauriorum ager 254.& 255
Epidauriorũ regio cur Aeſculapio ſacra 256
Epidauriorum terra dracones alit 262
Epidauriis quænam ædificia fecerit Antoninus ibid.
Epidelium vicus 390.cur ita vocatum 391
Epidotæ Dij 261
Epidotes genius veneratur à Laced. 392
Epidotes ſomnus 201
Epimenides Gnoſius 62.ac eiuſdẽ ſomnus & verſus heroici Athenas luſtrauit ibi.
Epimenides quam nã ædem erexerit 348
Epimenidis ſepulchrum 238.viuus à Lacedæmoniis captus fuit Epimenides, & cur occiſus. ibi.
Epimenidis monimentũ 344. veriora de hoc Lacedæm. quã Argiui referũt. ibid.
Epiones Dianæ ſimulachrum 261
Epiones ſigna 266. Epione quæ ibi.
Epipyrgidia Hecate 271
Epiri maxima pars olim nauigandi imperita 54
Epiri reges à quo nam oriundi 267
Epirotæ ſalſis eſcis veſci olim nõ aſſueti 54
Epiſtrophiæ ſeu Procuratricis Veneris ſacellum 152
Eponymi qui 29

Epopeus Aloei F. Ephyræorum imperium obtinuit 180
Epopeus Antiopen Nyctei filiā rapuit 188
cum Thebanis prælium cōmittit ibid.
vulneratus victoria potitur ibi.
Epopeus imperium Sicyoniorum ſibi vendicauit 187. hoc regnante primum bellum illatum Sicyoniis ibid.
Epopeus Mineruæ templum erexit pro victoria 188. diem ſuum obiit ibid.
Equeſtre Iugum 121. ad hunc locū primus venit Oedipus ibid.
Equeſtris Neptuni ara 579
Equus Durius, quid 90
Equi monimentum 381
Equorum vſus quis Sarmatis 83
Equos æneos in Olympio templo Olympicæ victoriæ monimentum poſuit Cyniſca 568
Eraſinus 256
Eraſini origo & fontes 251. ad huius eruptionem ſacra fiunt Pani & Libero Patri ibid.
Erenea vicus 166
Erechtheus Athenis regnauit 111
Erechtheus Eleuſinios vicit 30. Immaradum interfecit ibidem
Erechtheum. 100
Erechtheum ſignum 163

Erganes Mineruæ templum 366
Erganem Mineruã appellarũt Athen. 92
Erichthoniꝰ Amphictyonẽ regno priuat 22
Erichthonius in ciſtã abditꝰ à Mineruã 70
Erichthonius Vulcano & Terra genitꝰ 22
Eridanus amnis in Attica 76
Eridanus Gallorum fines perlabitur 25
Erigone 228
Erinnys Deas quas vocet Heſiodus 109
earum crinibus ſerpentes implicitos finxit Aeſchylus ibid.
Eriope filia Iaſonis 180
Eriphyles monimentum 246
Eriphyles peplum è templo pro Alcmæone filio cepit 173
Errantium ſeptem ſtellarum ſigna 381
Erycem occidit Hercules 362
Erycinus ager ad quos pertinere putet 161
Erymanthij apri venatio Herculis 561
Erymanthus in Arcadia mons 548
Eryſichthon filius Cecropis 22.122
Etœmoclis effigies 351. victor fuit de lucta in Olympicis ludis ibid.
Eteocles pater Laodamantis 146
Etias opp. 389. ab Aenea condita ibid.
Etruſcorum rex Arimnus, primus exterorum miſit Olympio Ioui donum 568
Eua pagorum maximus 301
Euæchme Megarei filia Alchathoi vxor

posterior 162
Euagoras Eleus bigis vicit Olympiade nonagesima tertia, 555
Euagoræ in Athenienſ. beneuolentia 23
Euagoræ ſuaſu Artaxerxes Phœniſſas triremes Cononi tradidit ibid.
Euamerionis ſigna 207. hic Teleſphorus à Pergamenis, Aceſius ab Epidauriis dicitur ibid.
Euanemi Iouis delubrum 350
Euanthi Cyziceno pugili, quot palmę euenerint 613
Eubœa Aſterionis filia, & Iun. nutrix 122
Eubœa mons prope Mycenas ibidem
Eubulus Carmanoris F. 271
Eubulus Spintheri F. eiúſq; ſepulchrũ 116
Eubuleus Trochili antiſtitis filius 61. Dyſaulis ſecundum Orpheum ibid.
Euchenor Cœrani F. Polydi nepos 163
Eucleæ delubrum 62
Eucoſmi Lycurgi filij ſepulchrum 262
Eudamidas Archidami F. Spartæ pacificè regnauit. 338
Eumelus Amphilyti F. Corinthiacam ſcripſit hiſtoriam 169
Eumedes quis, & Eumedis monimẽtũ 354
Eumenides 206. quo ritu illis ſacra faciũt Sicyonij ibid.
Eumolpus Eleuſinæ mãſit belli tẽpore 137

Eumolpi tumulus apud Athenienſes & Eluſinios 143
Eumolpus Neptuni & Chiones F. ibid. de eodem Homeri teſtimonium 143
Euippus Megarei F. à Leone Cithæronio laniatus 153
Eunomus Polydectis F. 295
Eunomus Prytadidis F. 324
Euoras ſaltus 379. hic ſilueſtres capras alit. ibidem
Euphemus Neptuni filius, Iaſoni in Colcetrica expeditione comes bigarum curriculo victor 587. & deinde
Euphemus Car. 89
Euphron auus Pythagore 212
Euplœa Venus à Gnidiis appellata 17
Eupolem', Eleus quas palmas adept' ſit 599
Eupolidis Comici ſepulchrum 192
Euricles Spartanus palmas Corinthi condidit 178
Euridicen Endymionis filia 530
Euripidis ſtatua Athenis in Theatro poſita 81
Europas 359
Europa Aegialei F. 186
Europes Phoronei nothus filius 287
Europam quærentium cum Thaſo Agenoris filio donum in Olympia quale 618
Eurota fons 351. Eurotas 375

Eurot

Eurotas amnis 303. 382
Eurotas ſucceſsit Mileti mortuo 303
Euryalus 275. & 235
Eurybates Argiuus à Sophone occiſus 113
Eurybatus luctæ præmiũ tulit Olympiade decima octaua 553
Eurybiadæ monimentum 362. hic Lacedęmoniorum triremibus præfuit ad Artemiſium ibidem
Eurybotus Athen. victor de curſiculo 251
Eurycles Spartanus gymnaſium in Dromo dedicauit 354
Euryclides orator Athenienſis à Philippo veneno necatus 200
Eurycrates minor Anaxandri F. 311
Eurycrates Polidori F. ibidem
Eurydamidas Agidis F. 338
Eurydamidas rex à Cleomene p̃ Ephoros veneno ſublatus 198
Eurydice Antipatri filia vxor Ptolemęi 36
Eurydice Lacedęmonis filia 351
Euryleonidas 367
Eurymedontis aurigæ monimentum 222
Eurypilus Telephi F. Machaonẽ interfecit 404. hac de cauſa hunc ipſum nominare in tẽplo Aeſculapij, nefas creditur ibid.
Eurypon Pritanidis F. 296
Eurypon Soi F. familiæ nomen dedit, quæ antea Proclidæ ſunt appellati 324

Eurypondæ vocata regia ſepulchra 347
Eurypontiæ 309
Euripontidarum familia 324
Euryſaci Aiacis filio decreti honores ab Athenienſibus, & eidem ara poſita 134
Euryſthenes Ariſtodemi F. 305. à fratre Procle diſsidebat ibid.
Euryſtheus Herculem perſequitur, & liberos 126
Euryſthei monimentum 169. hic ab Herculis liberis prælio ſuperatus ibid. ab Iolao occiſus ibid.
Euryti monimentum 217. hic ab Hercule ſagitis confixus ibid.
Euthydemus & Timoclidas ſimul tyrannidem inuaſerunt 195
Eutelidas Lacedæmonius puerorum quinquertio palmam tulit Olympiade trigeſima octaua 555

F

FAbarum inuentum cui adſcribendum, incertum 141
Fallacis Mineruæ delubrum 284
Famæ ara apud Athenienſes 68
Fanum Mercurio primus in Peloponneſo Pelops ædificat 531
Fata Iouis natu temporum viciſsitudines deſcribunt 151
Fatidica domus apud Phliaſios 213. in hac dormiuit Amphiaraus ibid.
Fax dies feſtus vocatus ab Argiuis 253

Feri viri & fœminæ in Africæ deſertis 240
Ferrum fundere primus docuit Theodorus Samius 348
Fœdus Atheniẽſiũ, Argiuorũ, Mantinẽſiũ, pylis in Olympio fano inſcalptum 569
Fœminis, Alpheũ ad Olympicos ludos trãſeuntibus, quid Eleorũ lex ſtatuerit 547
Fœminis curſus certamen propoſitum 350
Floridæ Iunonis ædes 241
Fluminibꝰ crinẽ tõdere mos Græcorũ 140
Fluuij & amnes, alios alia gignere conſueſſe 574
Forenſis Dianæ ara 578
Forenſis Iouis ara 579
Forenſis Mercurius 204
Forenſis Mercurij ſignum 343.344
Fortuna bonis iniqua 284
Fortunæ Acrææ ædes 192
Fortunæ ædes 163.176.234.291
Frenatricis Mineruæ fanum 181.183
Fulmen vocatus Ptolemæus Lyſandræ frater 66. primus cum Gallis acie congredi auſus interficitur 67
Furor inuaſit fœminas apud Argiuos 226
Futura ꝓuidẽt dormiẽtes ĩ Inûs fano 400

G

GAbali 173
Gæauchi Neptuni ſignum 385
Gæauchi Neptuni templum 378
Gæon quid 577

Galea Mineruæ quo pacto facta 93
Galliæ partes cultas Romani occuparunt, ſteriles neglexerunt 43
Galli 128.135
Galli ad Delphos & Apollinis donaria diripienda proficiſcuntur 27. Iidem fulmine & ſaxis à Parnaſſo ſpōte auulſis profliguntur ibid.
Galli in Aſiam claſſe tranſuecti 28
Galli in Græciam irruentes, & eorundem deſcriptio 25
Galli prius Celtæ vocati 25
Gallorum in Myſia internitio depicta in Arce Athenis 95
Gallorum ſcuta Pyrrhi victoriam contra Antigonum declarant 56
Gallorum ſpolia apud Pergamenos 28
Gallogræcia cur dicta 28
Ganimedes à dis cur raptus 612
Ganymeda quę priſcis, recētiori. Hebe 212
Gaſeptum Telluris ædes 347
Gelanor Sthenelæ F. 130
Gelenor Sthenelæ F. regno pellitur à Danao 219
Geneſij Neptuni ædes 301
Geneſum vicus 300
Genetyllides deæ quæ 18
Genio Bonorum dedicatum templum ab Athenienſibus 92

Genuaides deæ quæ Phocęſibus dicant̄ 18
Gerania mons 150. 164
Geranthratæ è Peloponneſo diſcedũt 309
Geranthræ quo tempore euerſæ ibid.
Gerenia vrbs 384. 403
Geranthræ 384. 387. hanc euerterũt Dorienſes ibid.
Geruſia curia apud Lacedæmonios 340
Geryonæ boues nantes egerat præ ſe Hercules in Siciliam 362
Geryonæ cadauer Chryſaoris filij 136. Gadibus habitauit, boues multos aluit ibid.
Getæ Lyſimachum inſultantẽ profligarũt & cum eodem mox pacem faciunt 44
Gigantum, qui Thraciã incolunt bellũ 95
Glauce cur ſe in fontem abiecerit 179
Glauces fons ibid.
Glaucus Argiuus Amphitrite Neptuni veſtæ ſigna in Alti fecit 619
Glaucus Siſyphi F. & Bellerophontis pater 182
Glauco Spartanorum regi quid reſpõſum à Pythia 226
Glypia pagus 388
Gnidij Venerem præcipuè colunt 17
Gnidios ab Iſthmi foſsiõe deterruit Apollinis oraculum 192
Gnothis Theſſali donum in Alti quod & quis author 612

Gonuſa oppidum 182
Gonuſa Sicyonis filia 591
Gorgophone pſei filia, Tyndarei vxor 304
Gorgophones perſei filiæ monimētū 240
Gorgonis Meduſa caput inauratum vbi 81
Gortynius Aeſculapius 208
Gortynus fl. haud procul à Gortyna Aeſcu lapij fanū prætetlabens Alpheo īfluit 548
Grais Echelati F. 307
Grando ſacris & cantibus auerſa 283
Granian⁹ Sicyoni⁹ 208. hic multas palmas in Olympicis tulit, eiúſque ſtatúa ibidem
Gratiæ Iouis filiæ ſecundum Poëtas 564
Gratiarum lucus 289
Gratiarum ſigna 213
Gratiarum templum 354. 370
Gratias tris & totidem Horas in templo Eleorum Ioui dicato Phidias fecit 564
Gręcia ſiccitate laborās Delphos miſit 269
Græcię ciuitatū quæ contra Mardonium Perſarum ducem in acie cōuenerunt ad Platæas enumeratio. 607
Græciæ veteris & Salaminis imagines in templo Eleorum Ioui dedicatæ 563
Græci ad Troiam ituri quō loco coniurarint 242
Græci olim Libycos vſi oraculis 581
Gręci quā ī colēdis diis olim magnifici 567
Græci quomodo ab Atheniēſib. ſeruati 27

Græcorũ in tẽplis primus Romanorũ autẽ alioqui exterorũ, donũ obtulit L. Nummius 611. Idem de manubiis Achæorum primus Iouem æneum in Olympia dedicauit ibid.
Græcorũ legatio ad Aeacum miſſa 268
Græcorũ naufragiũ cũ Agamemnone redeuntium ab Ilio, Caphareum Eubœæ promontorium nobilitauit 527
Græcorum res, accepta ad Chæroneam plaga, valde attritæ 95
Grylli Xenophontis filij laus 24
Grynæi Apollinis templum quas res dicatas habeat 84
Gryphes cum Arimaſpis aſsidue bellum gerunt 93
Gryphes quæ nam belluæ ibid.
Gurges in piræei maritima parte, in quo exilio multati è naui cauſam dicunt 111
Gymnaſiũ & bibliotheca Adriani Athe. 73
Gymnaſium Ptolemæum 68
Gymnaſium in Lyceo erexit Lycurgus 119
Gymnaſij magiſtris in Olympicis quid cũ athletis factu opus ſit 613. & deinde.
Gymnopædiæ 343
Gytheatæ nemini mortalium origines acceptas referunt 385
Gythion 283. 284

H

HAlice via 294. Halimuſij 121
Halirrhothius Alcippæ Martis filiæ

vitiū obtulit 82. à Marte interficitur ibi.
Haliuſa inſula 285
Halizones 123
Halteres quid 619. & earum figura ibid.
Harmodius & Ariſtogiton 40
Harmodij ſepulchrum 118
Harpagus Medus templum Mineruæ exuſsit 278. Harpalus Macedo 141
Harpalus pecuniam ex Aſia attulerat 285. Athenis fugit in Cretum, & à ſeruis occiſus ibid.
Harpinna & Martis cōgreſſu Oenomaum genuit, qui Piſæ regnauit 607
Harpyas abigunt Boreæ filij 589
Hebe recentioribus quæ Priſcis Ganymeda 212. Iunonis filia ibid.
Hebes ſignum 224
Hebes vxor Herculis 75
Hebræorum terra Byſſum fert 541
Hecaergæ Deliorum filiæ crinis primitias detondunt virgines 162
Hecatæi Mileſij cōmentū nō abſurdū 399
Hecates delubrum 244. & ſigna 208
Hecatem colunt Æginetæ 271
Hedereus Bacchus & Cadens cognomento 123
Hegeleus primus tubā oſtendit 238. tubæ cantum Dorienſes docuit & Mineruæ Tubæ ædem extruxit ibid.

Hegemaches Dianæ templum 354
Hegetorides 317
Helena à Theſeo rapta 244
Helena à Teſeo grauida, Argis enixa Lucinæ fanum errexit. Laced. reportata ibid. Clytemneſtrę educandã dedit natã 244. Menelao poſtea nupta ibid.
Helena, vbi nam educata dicatur 376 à Nicoſtrato & Megapenthe pulſa, ad Polixõ Rhodũ venit ibid. laqueo necata 377
Helenæ ædes 357
Helenæ balneæ 175
Helenæ Dendritidis fanum 377. ac deinceps de Helena multa
Helenæ inſula 133
Helenæ pater Iupiter 130
Helenã ſtrictogladio ĩuadit Menelaus 589
Helenus vates 49. Andromachen in vxorẽ ducit ibid. Moloſſo regnũ relinquit 49
Heleni Priami filij monimentum 247
Heliæa iudicium Athenis 119
Heliodiri Alienſis ſepulchrum 139
Helius perſei F. quò deduxerit coloniã 380
Heliſſon fl. per Megalopolim fluens Alpheo illabitur 548
Hellas & vnde dicta 156. 380
Hellanodicæ, qui & quando creati 557
Hellenium vicus 346. cur ita vocatus ibid.
Helos opp. 380. 386

Helos à Lacedæmoniis euerſa 310
Heracleotæ qui & vbi maneant 621
Heracleotarum in Olympia dona quæ & quis author 620
Heraclidæ poſtliminio redeũt Lacedæmona Tiſameno Oreſtis F. regnante 305
Hercules 39.564
Hercules Actoris filios ad Cleonas occidit 335
Hercules Amphytrionis filius capta Elide Olympicos ludos nouauit 552
Hercules Adiutor ibid.
Hercules angues necans depingitur 92
Hercules Cygnum interemit 104. Troëzenem ad Pittheum venit 105. eò & Theſeus puer venit ibidem
Hercules Clauã dedicauit Mercurio 279
Hercules cur Hippocoontis domum oderit 357. Spartam venit vt de Iphiti cæde purgaret ibid.
Hercules de lucta & pãcratio coronat' 552
Hercules è Libya rediẽs Phliuntẽ venit 214
Hercules Elidem captam diripit 535. Idem ne Piſæis bellum inferret oraculũ prohibuit. ibid. Idem Phyleo Eliam verecundia quum benemerendi ſtudio adductus reſtituit 535
Hercules & Lepreus Pyrgei filius in edacitatis certamen deſcendunt 542

Hercules fugiens Euryſtheum ad Ceycem Trachiniorum regem venit 126
Hercules Idæus Olympicorum ludorum author 551
Hercules Lepreum ſingulari certamine occidit 542
Hercules oleaſtri ſtirpem ex Hyperboreis in Elidem primus deportat 550
Hercules Plutonis canem vnde extraxit 398
Hercules populum albam primus è Theſprotide in Grçciam attulit 574
Hercules qua mercede adductus Augeç ſtabula purgarit 532
Hercules quibus conditionibus cum Eryce congreſſus certauit 361
Hercules Serpentem pertraxit ad Euryſtheum 399
Hercules Solis campum dedicauit Pelopi 570
Herculis acta in templum Eleorum Ioui dicato 563
Herculis ara in Academia 120
Herculis, apri Erimanthij, venatio 561. eiuſdem erumnæ ſignis elaboratæ ibidem
Herculis auriga Iolaus 552
Herculis comes Iolaus 588
Herculis cum Amazone equeſtri pro baltheo

theo pugnantis ſignum prope Achæorū domini in Alti Euagoras Zanclius poſuit, fecit autē Ariſtocles Cydoniates 617
Herculis cum Gerione pugna 592
Herculis ædes 357
Herculis ibid. cur armati ſignum ibid.
Herculis delubrum Cynoſarges 75
Herculis & Hebes nuptiæ 224
Herculis labores īſignis Heracleotę in Olympia euaſtatis Mariandynorum finibus dedicarunt 620
Herculis liberi Athenas ad Theſeum miſsi 126
Herculis liberos Troezenij in ſocietatem receperunt 275
Herculis matris Alcmenæ ſiue Curetum ara 577
Herculis poſteri quando in Peloponneſum redierint. 228
Herculis ſignum ad quod ſacra faciunt Spheræi 354
Herculis ſignum & trophęum 338. erectum cum Hippocoontem occideret ibid.
Herculis ligneum ſignum 183. 355
Herculi Amphitryonis filio quando honores haberi cœpti 618
Herculē ī Olym. ęneū qualēq; dedicarūt 618
Herculi primū honores habiti à Marathoniis 65

Herculi quõ parentetur à Sicyoniis 201
Herculi ſacra primi inſtituerunt Marathonij 125
Herculi vt immolarent, Eleis ſuaſit Iphitus 540
Herculeus feſtorum dies 202
Herculeus fons 281
Hermeſianax Elegorum ſcriptor 44
Hermæ lapides 68. 302
Hermi 338
Hermi campi 333
Hermion Europis F. 287
Hermione 228. 282. vnde dicta 287
Hermione Pyrrhi vxor 49
Hermionem tenuerũt Doriẽſes aliquãdo 287. hęc tamẽ opinio nõ placet Pauſ. ibi.
Hermonienſes Cereris Terreſtris nobile fanum habent 353
Hermonenſes quo pacto ſacri ritum peragunt 294
Hermionenſium nouale 295
Hermus fluuius ad Temnũ oppidum 572
Herodes Athenienſes Corinthi multa dedicauit 173
Herodes Atticus ſtadium ex Pentelicis Lapidicinis erexit Athenis 77
Herodotus eadem de Iphigenia quæ Heſiodus ſcripſit. 160
Heroum arma ex ære fuerunt 312

Herſa 79
Herſe Cecropis filia 22
Heſiodus eadem de Iphigenia ſcripſit quę Herodotus 160
Heſiodus in Meſſeniorum gratiã fabuloſe de natalibus Aeſculapij ſcripſit 258
Heſiodi de mulieribus Carmen 23
Heſiodi diuina ſententia 200
Heſiodi opus de Illuſtrib. fœminis 160
Hieronymus Andrius 342
Hieronymus Cardianus hiſtoricus 45
In reges odio laborabat, Antigonũ laudibus exornat 45. cur Lyſimacho infenſior ibid.
Hieronymi Cardiani hiſtoria ad Antigoni gratiam videtur ſcripta 60
Hilotes qui 115. in Ithomẽ ſuccedũt ibid.
Hipparchus, ob coniurationem cum Ariſtogitone, ab Hippia interemptus 88
Hipparchus Piſiſtrati filius à quibus occiſus 118
Hippaſus proauus Pitagoræ 211
Samum cur exilij cauſa conceſſerit ibid.
Hippias Hipparchum interemit 87
in Leęnam meretricem acerbitatẽ exercuit ibid.
Hippias pręſtãtior ac ſapiẽtior Periãdro 87
Hippocoon cum Tyndareo de regno certauit 304. vicit tandem ibid.

Hippocoon Tyndarum eiecit 228
ab Hercule vnà cũ filiis interficitur, regno apud Tyndari liberos deponit ibi.
Hippocoontem, eiúſque filios occidit Hercules 338
Hippocrates Ariphronis F. 321
Hippocurij Neptuni ædes 352
Hippodamia Zelopis auriga, quem etiam Troezenij Sphærum vocari prodidere nonnulli Cillam 560
Hippodamidum quid & vbi 605
Hippolæ vrbis ruinæ 400
Hippolætidis Mineruæ ſacellum ibid.
Hippolytæ monimentum 155
Hippolyta Megara aufugit, ibíque mortua 156
Hippolytus Aeſculapio dicauit equos viginti 260. cur diſcerptus 261
Hippolytus lupos agrum vaſtantes confecit 277. huius mater quæ fuerit ibid.
Hippolytus Phædræ amore ad inſaniam captus 84
Hippolytus Rhopali F. Phęſti nepos 190
huic ab Agamēnone bellũ infertur ibi.
Hippolyti curriculũ 281. monimētũ ibi.
Hippolyti monimentũ 84. eiuſdē mors qualis ibid. eiudem alius tumulus apud Troezenios 84
Hippolytus cur à Theſeo amandatus ibid. & 347

Hippolyto apud Troezenios ſacra faciunt 280. eidem virgines ante nuptias ſucciſum capillum conſecrant ibid.
Hippolyto Theſei F. dedicatus lucus 280
Hippomanes equi ſigno infuſi in alti miraculum 621
Hippomendonis domus fundamenta 297 ab hoc Polynices in bello Thebano iuuatus ibid.
Hipoſtenes Lacedęmonius lucta vicit Olympiade trigeſima ſeptima 554
Hippoſthenes multas de lucta palmas tulit eiúſque templum 358
Hippoſthenes victor de lucta ſæpius 351
Hippothoon 30
Hippothoonis monimentum 144
à quo tribus ibid.
Hippotas 182
Hippotes Phylãtis F. Carnũ interfecit 349
Hippocrene Troezeniorum 279
Hiſpani 128
Hiſtoriæ veritas ex choris & tragædiis nõ colligitur 24
Homerus 564. 614
Homerus cæcus & medicus 284
Homerus conſultò quædam aliquando prętermittit. 86
Homerus elephantos non vidit 54
Homerus & Heſiodus cur regum familiarita

ritatem neglexerint 19
Hominum perniciem quid interpetrati ſunt 312
Hominibus aliquot, diuini honores habiti poſt mortem à Græcis 131
Hominibus cuncta non eueniunt ex animi ſententia 197
Horcius, idem Eleis, qui Romanis Diusfidius 613
Horarum ara 578. & ædes 234
Horarum mater Themis 585
Horis, cœli, quaſi regiæ domus excubiis, Homerus dixit cuſtodiā attributā 564
Horij Apollinis delubrum 291
& hortus cur dicatur ibid.
Horti, appellata regiuncula Athenis 74
Hoſpitalis Iouis ſignum 344
Hoſpitalis Minerua ibid.
Humadochus Gallis occurrit 28
Hyacinthia 336
Hyacinthus Amyclæ F. moritur pater ſuperſtite eiúſque tumulus 304
Hyacinthus flos literas habet luctus indices 292
Hyacinthus vbi pulcherrimus ſepultus tra ditur 374
Hyantidas 382
Hyblæ quid 609
Hyblei ſomnium & oſtentatorum interpretes

pretes 610
Hyblæorum donum in Olympia quale 609. & deinde.
Hyccari 175
Hydarnis copiæ per Oetan montem quomodo traductæ 316
Hydra educata ſub Plantano 298
vnicum habet caput & non plura ibid.
Hydram confecit Hercules ad Amimones flumen 588
Hydrea inſula 289
Hygea Aeſculapij filia 183. & 596
Hygeę ſignum 152. 207
Hygeæ nomen 208
Hygiæ ſigna, & Hygia quæ 89
Hygiæ templum 390
Hyllus ab Echemo occiſus & Megaris ſepultus 153
Hyllus fluuius & eodẽ noĩe Herculis F. 136
Hyllus quo loco cum Echemone ſingulari certamine congreſſus 169
Hylli cadauer vaſtæ magnitudinis, & Hyllus quis 136
Hylli Herculis filii monimentum 153
hic cum Echemo ſingulari certamine pugnauit ibid
Hylicus amnis 282
Hymettij Iouis ſignum 224
Hymettus mons 223
Hyper

Hyperion Agamemnonis F. poſtremus Megaris regnauit. 161
propter crudelitatem à Sandione occiſus ibid.
Hypenus Pyſæus duplicati ſtadij curſu vicit Olympiade quartadecima 553
Hyperborei populi qui & vbi 550. 551
Hyperborei primitias mittunt ad Apollinis templum in Praſienſibus 221
Hyperbum è Sicilia in Acarnaniam migrauit 198
Hypercheriæ Iunonis delubrum 351
Hyperetes 274
Hypperippes Arcadis filia, Endimionis vxor 530
Hypermneſtra à Danao in iudicium vocata 231
Hypermneſtra cur Suadelæ Dianæ templum dedicauit 238
Hypermneſtra facem cur protulit à Lariſſa 253
Hypermneſtræ Danai filiæ monimẽtũ 238
Hyperochus & Hamadocus Gallis in Græciam irruentibus reſiſtunt 28
Hyperteleatus regiuncula 388
Hypſus vicus 396
Hyrnetho vxor Deiphontis 229. 263. à fratribus inuita abducitur 264. à Phalce exanimatur 265. eius ſepulchrum ibid.

Hyrne

Hyrnetho Temeni liberos oderat 258
Hyrnethum 263.265
Hyſiæ 253

I

IAcchi ſtatua facem præferentis 20
Ialmenus 231
Iamidæ qui appellentur 347
Ianiſcus Clytij nepos Adaſtro in regnum ſucceſsit 190
Iſias Arcas deſultorio equo victor 552
Iaſon Colchoes nauigans depictus 170
Iaſon & Peleus luctantur 588
Iaſon poſt Peliæ mortem Cocyram migrauit 180
Iaſon quos liberos ſuſcepit ex Medea ibi. Iolcon reuertitur 181
Iaſon in Colchica expeditione ſocius Euphemus Neptuni filius victor bigarum curriculo 588
Iaſus Triopæ F 219
Icarius aſcitus in ſocietatē ab Hippoc. 304
Icarius Procis curſus certamē ꝓpoſuit 344
Icarij factum cum Vlyſsi Penelopen nuptum dediſſet 382
Ichthyophagi & Ichthyophagus ſinus 128
Ida Cretæ mons 550
Idæ ſepulchrum 348
Idomenei ſcuti īſigne gall' gallinace' 617
Irbus 363 Ilaira 255
Ilairæ delubrum 360. Apollinis hæc

filia ibid.
Ilei vicus 288
Iliſsiadum Muſarum ara 76
Iliſſus amnis Atticæ regionis 76. Muſis ſacer. ibid.
Ilium mons 395
Ilium poſt euerſionem tenuerunt Aeolenſes 134
Illyrici à Gallis oppreſsi 26
Ilotæ cur nuncupati & à quo 380
Ilotæ in Argi lucum ignem immittunt 313
Ilotis auxilia ferunt Lacedæmonij contra Argiuos 316
Ilotis Ithome adempta à Lacedæmonijs 342
Ilus Pelopem è Sipilo eiecit 242
Imagines Philippi, Alexandri, Amyntæ in Philippeo dicatæ 598
Immaradus Eumolpi filius 30
ab Erechtio occiſus 103.143
Inachus 243
Inachus amnis 226
Inachus 218. amnem de ſuo nomine nuncupauit & Iunoni ſacrum fecit ibid.
Inachi amnis fontes vbi 252
Indi ab Alexandro deuicti 53
Indi Pauſaniæ ſcriptoris tempore adhuc numum ignorabant 345
Innoxij Iouis ara in Parnethe 124
Inò

Inò cum Milicertæ filio de ſaxo ſe præcipitem dedit 167
Inò Leucothea 160
Inò profuga ad Braſiatas venit 394
Inopus amnis 185
Inſula Patrocli cur dicta 15
Intortus cur dicatur Rachus 283
Inundatoris Neptuni templum 243
Inus aqua 392
Inus fanum,& oraculum 400
Inus monimentum 160
Inus ſigna 402
Inuolucris Victoria cur Athenienſib. 358
Inuolucris victoriæ ædes 271
Iò 219
Io inochi filia mutata in bouem 95
Iolaus comes Herculis 588
Iolaus Euriſtheum occidit 169
Iolaus Herculis auriga 552
Ioalus multorum laborum Herculis comes,& eiuſdem Ioali ara 75
Ion Chius hymnum fecit in quo Opportunum Saturni filiorum natu minimum dicit 577
Ion,quis,ac eius tumulus 122
Ion Xuthi F. 213
Ioniæ fines 332
Iophon Gnoſius 135
Iopis herois monimentum 34

Iordanis Hebræorum flu. 549. eius miracula ibid.
Iouis ædes ab Aeacodicata 272
Iouis Altiſsimi ara 579
Iouis Ambulij ara 350
Iouis Ancheſmij ſignum 124
Iouis Apheſij fanum 168
Iouis Areus 575
Iouis capitolini templum 183
Iouis calcei aurei in templo Eleorum 562
Iouis Catabatæ ara 577
Iouis Celſiſsimi & Terreſtris ſigna 177
Iouis Cocigij ædes ſacra 295
Iouis Coſmetæ delubrum 366
Iouis Croceatæ ſimulachrum 383
Iouis Cteſij ara 122
Iouis cum Alcmena ſimulata Amphitryonis forma congreſſus 589
Iouis delubrum 183
Iouis & Mineruæ fanum 16
Iouis Euanemi delubrum 350
Iouis ex ære ſignum 366
Iouis Forenſis ara 579
Iouis Hoſpitalis ſignum 344
Iouis Hymettrij ſignum 124
Pluuij Iouis ara 124
Iouis Semelei ara 124
Iouis Parnethij ſignum 124
Iouis Impuberis ſignũ in Alti Elaite 612

Iouis Innoxij ara in Parnethe 124
Iouis Lariſſæi ædes 249
Iouis Leucæi ædes 543
Iouis Lucum Aleim olim vocabant 558
Iouis Mechanei ſignum 242
Iouis Melichij ſignum 200.233
Iouis Melichij vetus ara 140
Iouis Meſſapei fanum 379
Iouis Nemei templum 217.274
Iouis Olympij ara 576
Iouis Olympij fanũ quod & Dromus 353
Iouis Olympij templum ab Adriano Imperatore dedicatum 72
eiuſdem ſignum coloſsis magnitudine non inferius ibidem
Iouis Opulenti fanum 376
Iouis ornatu effigies Alexandri Philippi filij Corinthiorum domũ in Alti 614
Iouis Panellenij templum 73.74
Iouis Patrij ſignum 249
Iouis Phryxij, id eſt, Liberatoris ara 238
Iouis Poliei ſimulachrum 92
Iouis Pluuij ara 232
Iouis Puluerei delubrum 252
Iouis Scotitæ templum 338
Iouis Seruatoris ædes 235.276.& 393
Iouis ſignum in curia Eleorum perfidioſis formidandum quare 613
Iouis ſimulachra ex multatitia athletarũ

pecunia locata non procul à Cronij montis crepidine 599
Iouis Sthenij ara 282
Iouis tẽplum ab Eleis ædificatũ quale 558
Iouis Tropæi templum 347
Iouis vnus Parcas in poteſtatem habet 579
Ioui Olympio primus exterorum miſit donum Arinnus Etruſcorum rex 568
Ioui Olympio, qui quando rem diuinam faciunt 572
Ioui ſignum poſitum ex mulcta Serapionis Pancratiaſtæ, quòd timiditatis arguebatur 605
Iouem ad Altis murum dedicauit Mummius de Achaicis manubiis 613
Iouem ex ære in Altin dedicarunt Cynetahenſes 605
Iouem Torquatum impuberem Phliaſius Cleolas, in Altin dicauit 605
Iphiclus Protheſilai pater 588
Iphicrates Athenienſis Amyclæenſes ab Ageſilao dimiſſos trucidauit 3·6
Iphicrati laus & ſtatua 94
Iphidamas Antenoris filius 593
Centum boues ſocero ſponſalitium munus dedit 527
Iphigenia Agamemnonis filia 127
Iphigenia Dianæ ſignum portauit è Taurica Spartam 363

Iphigenia Dianę nomine Hecate facta 160
Iphigenia Theſeo ex Helena genita 244
Iphigeniæ monimentum Megaris 160
Iphinoe Niſi filia Megareo nupſit 149
huic puellę ante nuptias inferias mitti t quòd virgo deceſſerit ibid.
Iphinoes Alcathos filiæ ſepulchrum 162
Iphis Alectoris F. 227
Iphitus ab vxore Echeciria coronatur 561
Iphitus ludos in Olympia ordinauit, nundinas indixit & ludorum cauſa inducias indixit 539
Iphiti diſcus & menſa 595
quo diſco vſi ſunt Elei ad Olympiorum inducias indicendas ibid.
Iſidis ædes .153.175.184.282.& 289
Iſidis fragmenta 389
Iſidis Palagia fanum 184
Iſmenias Thebanus 334
Iſidis templum 214
huius ſignum ſolis ſacerdotibus conſpicere fas eſt ibidem
Iſmenidum Nympharum ara 122
Iſmenius Apollo 203
Iſocratis laus ac eiuſdem ſtatua 73
Iſocratis perſeuerãtia, modeſtia, amor libertatis cõſeruãdę, ac mors eiuſdẽ ibid.
Iſoræ Dianæ ædes, hæc & Limnæa 3'2
Iſidor 121

Iſſedoni ibidem
Iſſedones 93
Iſſoria Diana 392
Iſthmici ludi facti à Bœotiis 336
Iſthmici ludi in honorem Melicertæ inſtituti 171
Iſthmici ludi nunquam intermiſsi ne Corintho quidem exciſa 174
Iſthmicum conuentum cur Elei non celebrent 533.& 562
Iſthmij Neptuni ara 200
Iſthmus apud Troezenios 285
Iſthmus Corinthiacus 171.384
Ithomate Iouis ſignum 402
Itoniæ Mineruæ templum 336
Itoniæ Palladis templum 56
Itys à mulieribus interemptus 156
Iubæ Libyci ſtatua 68
Iudicium de rege apud Lacedæmonios quale 318
Iugalis Bacchi ædes 350
Iugum collis 290. 291
Iugum locus 248.350
Iuncum ingenti magnitudine in Bœotia educat Aſopus 574
Iuno Ammonia 581
Iunonis Acrææ fanum 248
Iunonis Anthæ id eſt, Floridæ templum 241

Iuno

Iunonis ara 255
Iunonis Argiuæ ædes 324
Iunonis Bunææ templum 184
Iunonis ædes ſine foribus & tecto 18
Iunonis educatio 212. quos filios habuerit Iuno ibid.
Iunonis & Iouis Panellenij templum ab Adriano Imper. ædificatum 73.74
Iunonis Hypercheriæ delubrum 351
Iunonis in templo in Elide quæ ſpectatu digna 585
Iunonis in templo inter ſartatecta ſaucij hominis cadauer cũ graui armatura repertum 596
Iunonis lectus 223. ſignum ibid.
Iunonis templum 208. 209. 222. 266. & 343
Iunonis templum quando crematum 224 225
Iunonis templi in Elide figura Dorica 582
Iunonis templum, quid habeat memoratu dignum ibid.
Iunoni ludos faciunt matronæ, quæ Iunonia appellantur, quomodo 282
Iunonem Aegophagam ſoli Lacedęmonij ſolenniter colunt 351
Iupiter Abſolutor 368
Iupiter æneus in Iouis Olympij tẽplo 73

Iupiter Apeſantius 216
Iupiter Cappotas 386
Iupiter Conſiliarius 25
Iupiter Eleutherius 23
Iupiter vocatus etiam rex maris ab Aeſchylo 250
Iuramentum athletarum in Olympicis ludis 331
Iuuentæ ædes 209

L

LAbdacus Polydori F.Cadmi nepos Lyco in tutelã à Nyctẽo traditur 188
Labotas Echeſtrata patri in regnũ ſucceſſit 307.in Licurgi tutela fuit ibi.
Lacedæmon ciuitas ab Achæis expugnata 199
Lacedæmon quæ antea Sparta 339
Lacedæmoni relictum regnum ab Eurota 303.qua matre genitus Lacedęmon.ibi. vxorem duxit Spartẽ Eurotæ filiam ibi. regioni de ſe nomen dedit ibidem
Lacedæmonij ab Athenienſibus ad Mantineam adiuti 24
Lacedæmonij ad Leuctra à ſolis Bœotiis afflicti 116
Lacedæmonij ad tibiarum modos & Lyrę cantiunculas,non ad tubę cantus in prę lia exeunt 366
Lacedæmonij,antequam Luna complet orbem

hem cum exercitu non exeunt 108
Lacedęmonij apud Eleos Olympicis ludis & Iouis templo prohibiti 328
Lacedæmonij bis cæſi 319
Lacedæm.cõtra Argiuos diu bellarũt 233
Lacedæmonij Eleis ereptum Scilluntem, Xenophonti Grylli filio Athenis exulanti dono dedere 546
Lacedæmonij Oreſtem maluerunt cui parerẽt,quã Nicoſtratẽ & Megapẽthẽ 227
Lacedæmonij Pellenen occupant 197
Lacedæmonij quando ab Argiuis victi ad Hyſias 251
Lacedæmonij quo tempore colonias duas in Italiam deduxerint 310
Lacedæmoniorum & Argiuorum inimicitiæ quo tempore ſint ortæ 324
Lacedęmoniorum prima clades Leuctrica 57.Secunda ab Antipatro illata 58. Tertia à Demetrio ibi.Quarta à Pirrho.ibi.
Lacedæmonij Spartam muniunt 58
Lacedæmoniorum ſerui quo loco primũ extiterunt 380
Lacedæmoniorum virgines quo loco ſacrũ obeant & ſaltationes celebrent 339
Laconica lingua in vocibus appellãdis nihil habet ſuauitatis 356
Laconica terra quo loco ſita 303
Lachares Athenis tyrannidem inuaſit 98

idẽ à Demetrio Antigoni F.eiectus ibi. ad Bœotios confugit 98. Mineruæ ornamenta & aurea ſcuta diripuit ibidem à Coroneis interimitur ibid.
Laceſtades quis 190. Lacidarũ curia 139
Lacidaus 230
Lacij herois lucus 139
Laconicum mare conchylia fert ex quibus purpura 384
Lacus cœnoſus in Marathone 126
Lacetæ quid 593
Ladas etiã alius, Achiuus ex Aegio fuit, & victor aliquãdo de ſtadio renũciat[9] 383
Ladas pedũ celeritate cũctos anteiuit 232
Ladæ monimentum 382. hic pedum celeritate omnes ſuos vicit æquales ibid. In Olympicis ludis coronatus eſt de longiore curriculo ibid.
Lade inſula 135
Ladon fl. è Clitoriorum agro Alpheo influit 548
Ladæ ſepulchrum 396. hic ab Achille interemptus ibi. à Patroclo vt alij ibid.
Læandris Anaxandri regis vxor 353
Lais Hippoſtratum ſecuta venit in Theſſaliam 175. quomodo Corinthum venerit, ac diuendita ſit ibid.
Laidis ſepulchrum Corinthi, & alterum eiuſdem Theſſalia 175
Lime

Limedon Athenienſem Themò duxit vxorem 189. contra Archandrum & Architeten bellum ſuſcepit ibid.
Lamedon Coroni F. 187
Lamedon Epopeo in regnum ſucceſsit 189 Antiopen Lyco reddidit ibid.
Lamia 17. 272. 280. Lamiaca clades 39
Lamiacus ſinus cur cœnoſus prope Thermopylas 27
Lampadas accenſas præferunt in vrbē decurrētes q à Promethei ara decedūt 119
Lampidus quinquertij præmium tulit Olympiade decima octaua 553
Lancea fons 383
Laodamas Eteoclis F. ſub Greontis tutela 146
Laodicenſes è Syria habent Dianæ ſignū illud quod Braurone fuit Suſa portatū, & à Seleuco conceſſum. 363
Laphaes dominatu eiectus à populo 240 trophæū de hoc erectū ab Argiuis ibid. ad Lacedæmonios confugit Laphaës, & cōmiſſo prçlio ab Argiuis interficit 241
Laphyſtius Deus 92
Lapidatio vocatus dies feſtus apud Troezenios & cur 281
Lapidicinæ in Crocea 383
Lapis apud Megarenſes ſonū fidium reddens 157. ſuper hunc Apollo citharam depo

depoſuit ibid.
Lapis in Attica ſup quo quieuit Silenus 89
Lapitharum & Centaurorum rixa 68
Lapithæ cum Cētauris in Pinthoi nuptiis pugnantes 560
Lapithæum 380
Lariſſa 56.220.248
Lariſſa arx apud Argiuos 248
Lariſſa Pelaſgi filia ibid.
Lariſſæi Iouis ædes 248
Laryſius mons 586
Las vrbs 384.395
Latmus mons 531
Latoi Apollinis ædes 169
Latonæ ædes 241.à quibus facta ibid.
Latonæ parturienti opem tulit Lucina 71
Latonæ ſignum 250
Latonæ templum 121.an peperit ibid.
Laudationes & ludi quo loco fiebant apud Lacedæmonios 351
Laurium 15
Leagrus 113
Learchus à patre occiſus 167
Leas 359
Lebadea dedicata Troponio 131
Lebediorum vrbs ab Agathocle euerſa 44
Lebena vrbs 259
Lechæum promontorium 171
Leches 174

Leda nutrix Helenæ 130. hanc fecit Phidias ibid.
Leæna meretrix cur diris cruciatibus ad interitum vſque ab Hippia lacerata 87. huic ænea leæna poſita ab Athenienſibus 88
Legifera Cereris fanum 159.182
Leis 273
Lelex 149
Lelex Neptuni & Libies F. ex Aegypto Megaram venit 165
Lelex primus in Laconica regnauit 303
Lelegis monimentum 165.245
Leleges qui dicti 149.303
Lemina Minerua cur dicta, ac eadem præſtantiſsima omnium operũ Phidiæ 107
Leobotas 308
Leo filias pro ſalute publica deuouit 30
Leocritus Protarchi F. laudatur 99. in pugna cæditur ac eius Clypeus Ioui Liberatori dedicatur ibid.
Leon Eurycratis minoris F. 311
Leonidas 199
Leonidas Anaxãdridæ F. 313. ad hunc mortuo Clemene peruenit regnum 316
Leonidas Cleonymi F. graues inimicitias exercuit cum Lyſandri filio 323. regno ſe abdicare coactus ibid.
Leonidas cur Perſas non deleuerit 57
Leonid

Leonidas patria pulſus in Arcadiam abiit 323. à ciuibus in patriam & priſtinum regnum reuocatus ibid.
Leonidæ facinus præclarum contra Xerxem 316
Leonidas interimitur ibid.
Leonidæ ſepulchrum 351. huius oſſa à Pauſania è Thermopylis deportata ibid.
Leonidæum quid 578
Leontinorum donum in Altin 607
Leonymus Crotaniates primus nauigauit in Leucen inſulam 377
Leoſthenes quis 17.321
Leoſthenes ab Arceſilao depictus 17
Leoſthenes Athenienſis imperator 97. de vniuerſis Græcis optimi meritus ibid.
Leotychides ab Ageſilao regno expellitur 330. iidem de interpretatione Delphici oraculi diſceptant ibid.
Leotychides Demarati propinquus 314
Leotychides rex in Demarati locum creatus 326. in Theſſaliam contra Aleuadas profectus victor euaſit ibid. de maieſtate poſtulatus 326
Leotychides Tegean ad arã Aleæ ſupplex confugit 326
Lepreatæ inter Arcades cẽſentur 542. cum antiquitus Eleis paruerint ibid.
Lepreatæ originem, alij aliis attribuũt 543

Lepreæ

Lepreatæ quæ ædes ſint aut fuiſſe dicantur ibid.
Lepreos vrbs 542
Lepreum Hercules ſingulari certamine occidit 543
Lepreus Pyrgei filius cum Hercule edacitatis certamine certat 542
Lerna 219.296.297
Lerna fons 183
Lerna, corpora ſine capitibus condita habet 249
Lernæa ſacra Cereri peraguntur 297
Lernæorum initia Philāmon inſtituit 298
Lesbius Tyrannus vnus è ſeptem ſapientibus Græcorum ſententia 87
Leſſa vicus 255
Leſche id eſt Statio, quo loco ſit Sparta 352
Lethæum 135
Leuice inſula 377
Leucippides 350
Leucippides virgines quæ 360
Leucippus Thurimachi F. 187
Leucippi filiorum nuptiæ 70
Leucipi filiarum raptus 365
Leucophryne Diana 100
Leucophrynes Dianæ ſignum 371
Leucothea Inò 160
Leuctra vrbs 384.402
Leuctra vnde nuncupata ibid.

Leuctrica Lacedæmoniorũ clades à Xenophonte deſcripta 24
Liba ad Supremi Iouis aram apponuntur, nec tamen vinũ apponi ſinit religio 100
Liber ad inferos deſcendit reducturus Semelen 299
Liberatoris Iouis ara 238
Liber pater 594
Liber Pater ab Amphictyone conuiuio exceptus 21
Liberi Creſij monimentum 248
Liber pater cognomento Canens 21
Liber pater in Odeo 60
Liber Saotes ideſt Seruator 297
Liber Vulcanum in Cœlum reducit 78
Liberi Melanægidis ædes 290
Liberi patris antiquiſsimũ templũ vbi 77
Liberi patris ædes apud Argiuos 245
Liberi patris ara 579
Liberi Patris cognomento Lyſij ſignum & Bacchei 176
Liberi Patris delubrum in Ilio monte 396
Liberi Patris religionẽ quis primus Athenienſibus tradidit 21
Liberi Patris ſimulachrum 385
Liberi Patris templum 146.193.214.266.379.404
Liberi Saotœ ara 277
Libero Patri Mons ſacer ſupra Migonium

nium 386
Libero patri primus omnium honores decreuit Narcæus 584
Liberum Pſilaneum venerantur Amyclæenſes 375
Libye Epaphi filia Lelegis mater 165
Libycis oraculis olim vſi Græci 581
Libyco oraculo vſi Lacedæmonij 369
Lichas Lacedæmonius 311. Oreſtis oſſa Tegeæ ab eodem inuenta. 312
Licymnius Electryonis F. 244
Ligus viticis genus 365
Limeniæ & Pontiæ Veneris ædes 290
Limnatæ 364
Limnatidis Dianæ delubrum 393
Limnæ vicus 309
Limnææ Dianæ templum 193.352
Limnæum vicus 363
Lini Apollinis filij ſepulchrum 232
Loca obſcura ante & ignota, quomodo fama celebrata 527
Locri aperte bellum gerere cœperunt aduerſus Ageſilaum 334. Phocenſium frumenta ſuccidunt, & cum reliqua præda aſportant ibid.
Locri & Phocenſes de agri finibus diſceptârunt 334
Locri Lacedæmoniorum Colonia 310
Locri Opuntij graui armatura vtebantur.

Hos ad Troiam cum arcu & funda veniſſe dicit Homerus 88
Longos muros occupant Macedones 97
Loricæ Sarmatarum quomodo confectę 83
Loricę linteæ pugnantibus inutiles, ſed eędem venatoribus vſui ſunt & cur ibid.
Loxitæ 29. vitiū agreſtiū fructu aluntur ib.
Lucerna aurea Miner. oleū nō abſumit 101
Lucina ad Amniſiū genita, ac Iunonis filia 72. huius ſigna ad imos vſque pedes velant Athenienſes ibid.
Lucina ex Hyperboreis Delū venit 72. eiuſdem templū ibi. Latonę opem tulit. ibi. Huic Delij rem Diuinam faciunt ibid.
Lucinæ ædes 354. 365
Lucinæ fanum ab Helena dicatum 243
Lucinæ fanum 294. & cultus
Lucinæ templum & porta 226
Lucius Mummius primus Græcorum in templis donum obtulit 611
Lucta puerorum Pentarces, vicit Olympiade octogeſimaſexta 562
Lucta vicit Hipoſtenes Lacedæmonius Olympiade triceſimaſeptima 554
Luctæ & Curſus certamina pueris abſque vllo veteris memoriæ exemplo Elei inſtituere ibid.
Luctæ præmium tulit Eurybatus Olympia decimaoctaua 553

Lucus Olympiæ 73. & ibidem de Polenta quam in hiatum quotannis porriciunt Athenienſes ibid.
Lucus prope tẽplũ Apollinis Grynæi 84
Ludi facti Ioui Nemeo & Iunoni 249
Lunæ aqua 401
Lupus impetum faciens in boum gregem quid Argiuis denotare viſum 230
Lyceæ Dianæ ædes 277
Lycæi Apollinis templum 201. & cur Lycæus 201
Lyciȩ vrbes multȩ terrȩ motu collapſȩ 191
Lycij Apollinis templũ apud Argiuos 230
Lycij vocati Termillenſes cur 75
Lyci Meſſenij monimentum 191
Lycimnius 357
Lycion 298
Lycius æneus puer, Myronis opus 90
Lycius Apollo vnde 75
Lycius Pandionis filius nomen dedit Lyceo 75. Idem Aegeum fugiens ibid. ad Termiſenſes venit ibid.
Lyceum, vnde nomen ſortitum 75
Lycomedes Theſeũ per inſidias occidit 70
Lycomedi dedicauit Muſæus hymnum in Cererem 87
Lycone mons 250
Lycurgus Leges Lacedæ. inſtituit 59
Lycurgus Lycophronis f. 38. vbi ſepult⁹ 118

hic magnam pecuniam in ærarium intulit ibid. ad Mineruæ pompas ornamẽta cõparauit, & virginibus centũ mundũ dedit ibid. & deinceps multa de eod. ibi.
Lycurgus quales tulerit leges 355
Lycurgus quo tempore Lacedæmoniis leges tulerit, & à quibus eas acceperit 308
Lycurg⁹ temeritatis ĩ liberũ pœnas dat 74
Lycurgi Alij filij ſepulchrum 543
Lycurgi effigies 355
Lycurgi Opheltæ patris tumulus 218
Lycurgo templum erectum à Laced. 362
Lyda mulier Tyrreni mater 238
Lydia 333
Lygdamis Syracuſanus in pancratio vicit Olympiade viceſima octaua 554. hui⁹ monimentum Syracuſis prope Latomias ſepulchrum ibid.
Ligodeſma etiã Diana quæ & Orthia 364
Lyncea oppidum 253
Lynceus confugiſſe dicitur Lyrceam 252. hinc facem protulit, & cur ibid.
Lynceus poſt Danaum regno potitus 219
Lyncei ſepulchrum 348
Lynceo pepercit Hypermneſtra 238, eiuſdem tumulus ibid.
Lyram inueniſſe dicitur Mercurius 576
Lyacea oppidum 253
Lyrcus Abantis nothus filius ibid.

Lyſand

Lyſander Ariſtocriti F. vna cum Agide fœderis religionē violauit 329. Ageſilaum in adipiſcendo regno iuuit 331
Lyſander cum Phocenſibus in Bœotiā inuaſit, & Alcartiorum oppidum oppugnauit 318. occubuit. ibid.
Lyſander dedicauit Victoriæ ſignū, ob victum Antiochum Alcibiadis gubernatorem, & oppreſſas Athenienſium triremes apud Epheſum 366. & ob eorūdem Athenienſium deletam Claſſem ad Aegos flumina. ibid
Lyſander Lyſandri F. cum Leonida Cleonymi filio graues exercuit inimicitias. 323. Cleombrotum Leonidæ generum ſubornat, vt ſocerum criminaretur ibi.
Lyſander nocturno iuſſu monitus ab Ammone 369
Lyſandrum Ariſtocratis filium Cyrus contra Athenienſes iuuat 546
Lyſandra ad Seleucum profugit cum filiis & fratribus 47
Lyſianaſſa Polybi filia Talao regi locatur 190
Lyſimachæ Mineruæ miniſtra 103
Lyſimachia vrbs 45
Lyſimachus cū Dromichete & Getis pacē facit, & Dromichetæ filiā deſpondet 44
Lyſimachus cur ad ſocietatem inductus à

Ptolemæo 35
Lyſimachus Pyrrho Aeacidæ filio bellum intulit. Epirum populatur. regum ſepulchra violat 44. cum Pyrrho in gratiam redit 45. euerſa Cardianorum vrbe Lyſimachiam condidit ibid. regnãte Caſſandro in Macedonum amicitia permanſit. in Demetrium arma mouit 46
Lyſimachus vniuerſa Macedõia potitur 46 Pyrrhum & Antigonũ Demetrij F. prælio vincit. ibidem. Arſinoen Lyſandræ ſororem duxit vxorẽ 47. De Agathoclis filij cæde gauiſus. ibid. in Aſiã traiiciens Seleuco bellum intulit, & in eo prælio occubuit 48. eius cadauer Alexander filius ſepulturæ mandat ibid.
Lyſimacho cur honorem detulerunt Athenienſes 42. Quis hic fuérit ibid. ab Alexandro in leonis caueam coniectus. ibi. Idem leone exanimato ab Alexãdro in pretio habitus 43. Thraciæ imperauit quæ Macedoniæ finitima ibid. Odryſas bello aggreditur, in Dromichetem & Getas profectus fuga ſe è periculo eripuit 43
Lyſiſtratus ab Aſinæis cæſus 296. eius tumulus ibidem
Lyſius in pompa portatur à Sicyoniis 193

Maca

M

MAcaria fons vnde nomẽ habeat 126
Macaria Herculis & Deianirę filia ſibi mortem conſciuit ibid.
Marcartatus 113
Macedonia ſuperior qñ à Pyrrho capiť 56
Macedonum ſcuta in Dodonæi Iouis templo ſuſpenſa 56
Macedones ab Olympiade inſectati 50
Macedones à Gallis oppreſsi 26
Macedones bis victi à Leoſthene 17
Macedonum regnum, Alexandro mortuo delatum Arideo 96. Macedones Munychiã, Piræeũ, & lõgos muros occupãt 57
Machaon. 206
Machaonis Aeſculapij F. monimentũ 403
Machaon ab Eurypylo Telephi filio interfectus 404
Machaonis oſſa à Neſtore ſeruata ibid.
Machinatoris Iouis ſignum 242
Magas Berenicis filius 35
Magas defectionẽ à Ptolemęo Grenęis ſuadet. In Aegyptũ mouet. Ptolemæi ex matre frater 36. Apamen vxorem duxit 37
Magiſtratus annui qñ creati Megaris 160
Magnæ matris fanum 347
Magneſij 135.387
Magnetes Archelaum Mitridatis ducem vulnerant. 79

Maieſtatis accuſatus Xenophon in Olympico conuentu 547
Malea promontorium 390
Maleates Apollo 347
Maleatæ Apollinis templum 262
Maleenſes ſagittis non vtuntur 89
Mallim oppidum 132
Malum conſilium conſultori peſsimũ 200
Mamertinorum pueri vbi naue fracta perierint 614. 615. Horum mortem ſigno poſito & adhibitis honoribus luxere Mamertini 615. deinde, ſigna fecit Callon ibid.
Manium ira quibus nocere ſoleat 125
Manſueti Iouis ſimulachrum 233
Mantineam à Lacedæmoniis occupatam cepit Aratus 197
Mantûs ſepulchrum 162
Marathon à Perſis occupatus 70
Marathon Epopei F. 170 Coloniam deduxit in maritimam Atticæ partem ibid.
Maraton heros 65
Marathonij campi vnde ibid.
Marathon curia 124. à quo dicta 125
Marathone à Perſis occupata. 62
ad Marathonem qui ceciderunt, illis ibidẽ ſepulchra ad virtutis memoriam erecta 113
Marathonia pugna gloriati Atheniẽſes 62

Marat

Marathoniam pugnam Athenienſibus depinxit in Pœcile Panænus Phidiæ frater 564
Marathonij heroas appellāt eos qui in pugna occubuerũt 125. primi inſtituerunt Herculis ſacra ibid.
Marathonij primi Herculi honorem habuerunt 65
Marathonium taurum Theſeus in Arcem egit ac Mineruæ mactauit 171
Marathoniis in campis noctu audiuntur equorum hinnitus,& pugnantium virorum ſpecies cernuntur 125
Mardonius ad Platæas cæſus 317. huius cadauer violari noluit Pauſanias ibid.
Mardonius contra Spartanos dimicans interimitur 102
eius acinacem cur ſuſtulerunt Lacedæmonij ibid.
Mardonius Gobryæ F. eiúſque ſtatua 341
Mardonius Perſarum dux 150
Marinæ Veneris ædes 290
Marinarum mulierum tumulus,& cur Marinæ vocatæ 242
Marios 384. 388
Marmaridæ populi 37
Maronis templum 347
Marſias amnis Marſiæ tibias primum in Meandrum, deinde in Aſopum detu-

ſtit 194.195
Marſyas Silenus cur à Minerua cęditur 91
Marſya & Syleni certamina cum Apolline 245
Marſyæ tibiæ in Appollinis templo dedicatæ 194
eiuſdem in Sicyonium agrum eiectas ſuſtulit paſtor 195
Mars quo loco Halirrothium Neptuni filium occiderit 82
Mars vbi & cur capitis cauſam dixit 108
Martis delubrum vbi 39.& 283
Martis delubrum & Lucus 387
Martis Equeſtris ara 579
Martis fanum,& eiuſdem ſimulachrum à Colchis à Caſtore & Polluce deportatum 376
Martis lucum cremârunt Argiui 236
Martiæ Veneris ædes 366
Maſes 294.295
Maſiſtius quis ac eius Lorica,& mors eiuſdem 102
Matris Deûm delubrum apud Anagyraſios 121
Matris Deorum ſacellum 25.184.387
Matronæ quot ludis Iunônis præſint 583
Matronarum ſedecim collegium Elei in Iunonijs cur inſtituerint 583.& deinde.
Matroum quid 597

Matuta

Matuta in Portuni æde 173
Mechanei, id eſt, Machinatoris Iouis ſignum 242
Meciſteus Thebas profectus 109
Mæandri amnis curſus 185. idem in Peloponneſo fit Aſopus ibid.
Mæandri fluminis ripæ miricas feliciter gignunt 574
Meda 30
Medea ex Iolco à Corinthiis vocata 180. filios à ſe natos in Iunonis fano occultauit ibid.
Medea inſidias fecerat Theſeo 179. in Aſiã perfugit de loco de ſe nomen dedit ibi. Medúmque filium ex Aegeo genitũ ſecum adduxit 180
Medeæ carmina magica à Sacerdote cantata 208
Medeæ filiorum ſepulchrum 179. cur hi à Corinthiis lapidibus obruti ibid.
Medeam in matrimonium habuit Aegeus 179
Medicus Aeſculapius vbi colatur 259
Medon 230
Medon Pyladæ F. 222
Medus Aegei & Medeæ F 180
Meduſæ caput 235
Meduſæ caput in Mineruæ ſigno 194
Mæduſæ Gorgonis caput. 239 Phorci filia fuit

fuit Meduſa ibid. accolarum Tritonidis paludis imperium tenuit ibid. cum Afrorum manu in venationes & pugnas exire ſolita ibid. Perſeï copiis occurrit, & noctu per inſidias opprimitur, ac mortuæ caput præciſum in Græciam reportatum ibidem. De Meduſa quæ prodidit Proclus Carthaginienſis vide 240 & deinceps.
Megalaunæ ſerpentes 263
Megalopolis 192
Maganira filium educandum tradidit Cereri 146
Megapenthes 226. & 228
Megaram Athenienſib. ademerunt Peloponneſij 140
Megara & finitimus ager obtigerunt Niſo 148
Megara 146. Megarica terra 148
Megara vnde dicta 148
Megarenſes cur in ſe iram Eleuſiniorum deorum prouocarint 315
Megarenſes neglexit Adrianus Imper. 137
Megarenſes olim Athenienſium cenſu cõprehenſi 157
Megarenſes prędium nauale cum Atheniẽſibus fecerunt 151. ab iiſdem æneum roſtrum triremis coſecratũ in tẽplo ibid.
Megarenſis ciuitatis muros demoliti ſunt

Cretenſes,& eoſdē erexit Alcathous 155
Megarenſium lingua & mores cur mutati 148
Megarenſium opes quo tempore potiſsimum attritæ 151
Megareus Neptuni filius Bœotiis 148. Niſo cõtra Minoen auxilio venit ibid. eius interitus & ſepulchrum 149
Megareus Niſo ſocero in regnum ſucceſſit ibid.
Megarei monimentum 157. hic ab Oncheſto Megarenſib. auxilio venit bello Cretico ibid.
Megarici agri montana pars Bœotis finitima 108
Megaricum agrum vexarunt Perſæ 150
Megaridis fontes 156
Megaron templum Cereris 152
Megarus Iouis & vnius Sithnidum Nympharum F. Deucalionis diluuium in Geraniæ verticem effugit 150
Melampus 162
Melampus ſanauit fœminas Argiuas furore correptas 227. huic ab Anaxagora rege relatæ gratiæ ibid.
Melãpodis Amythaonis filij tẽplũ 166. huic ſacrũ faciunt Aegiſthænẽſes ibid. Prędicendi futura ſcientiã eidẽ tribuũt ibid.
Melanidis Veneris delubrum 175

Melanægidis Liberi ędes 290. huic muſici ludi fiunt, & natandi remigandíq; præmia proponuntur ibid.
Melanopus Cumeus canticum in Opin & Ecargen decantauit 551
Melanopus 112
Melanthus 24
Melanthus Andropompi F. 229. regnum Athenis obtinuit ibid.
Melas Antaſi filius 182. Corinthum profectus cum Dorienſibus deducendæ coloniæ cauſa 183
Mel cõcretũ ac deſum apud Halizones 123
Meleager, haſtam, qua aprum Calydoniũ confecerat, in Apollinis templo apud Sicionios poſuit 195
Meleagro contra aprum Calydoniũ in auxilium miſſus Alcathoi filius 159
Melezander, eiúſque monimentum 114
Meles Athenienſis 119. eius interitus ibid.
Melibœa cur poſtea Chloris vocata 241
Melicertes expoſitus in Corinthiorũ Iſthmũ 168. Idẽ Palæmõ poſtea vocatus ibi.
Melicertæ ara 171
hic à delphino Corinthum vectus ibid.
Melichij Iouis ara 140
Melichij Iouis ſimulachrum 233
huius dedicationis cauſa ibid.
Meliſſæ monimentum 265

Mel

Meltas Lacidai F.imperio ſpoliatus 230
Membliarus quis 206
Membliari poſteri regnum vltro ceſſerunt Theræ ibid.
Memphitici antiquiſsimum habent Serapidis templum 71. ad hoc nemini patet aditus niſi poſt humatum Apim ibid.
Mēnon ex Aetiopia in Aegypt.venit 158
Memnonis enſis in Aeſculapij templo apud Nicomedenſes 312
Menalai domus 354
Menalion Parthenopæus 347
Menandri Diopitis F.ſepulchrum 19
Menandri ſtatua Athenis in Theatro 81
Mendæi qui 624
Menelaus Atrei F. regnauit Lacedæmoniæ 305
Menelaus in bello Troiano ſcutū Euphorbo eripuit 223
Menelaus ſtricto gladio Helenam inuadit 589
Menelai delubrum 376. Menelaus & Helena vbi nam educati dicantur ibid.
Menectheus ex equo Troiano erumpit 190
Meneſtheus in regnum reſtituitur 69
Theſei liberis non aduerſatur.ibid.Theſei reditum impedire nititur. 70
Meneſtheus Petei F. 254
Meneſtheus vnde ad Troiam ſoluerit 16
Meneſthei partes ꝓpēſiori animo fouebāt

Athenienſes 370
Menipp⁹ Megarei F.ī Prytaneo ſepult⁹ 161
Menophanes Mithridatis copiarum dux Delum vrbē ſolo æquauit,ac omnia populatus 391.à negotiatorib. occiſus ibi.
Mercurius 564
Mercurius greges tueri & augere exiſtimatur 178
Mercurius ligne⁹ in Poliadis delubro 102
Mercurius Lyram inueniſſe dicitur 576
Mercurij ara 579
Mercurij ara in Academia 120
Mercurij caduceatoris ſignum non procul à Pheneatum dono in Olympia 623
Mercurij Enagonij ara 577
Mercurij Forenſis ſtatua 64.201.& 344
Mercurij gymnaſium ſiue ſacellum 21
Mercurij Polygij ſignum 279. huic clauā dedicauit Hercules ibid.
Mercurij propylęa ſtatua in Arcis aditu 87
Mercurij ſimulachrum 390
Mercurio & Apollini cur communis ara in Olympij Iouis templo. 576
Mercurios mutilos primi Athenienſ.coluerunt 92
Mergi ſcopulus 30
Mermerus Iaſonis F.quomō perierit 180
Mermerus Medeæ filius 179
Meroen incolunt iuſtiſsimi homines 118.
Meſoa 364 Maſſa

Meſſa ciuitas 400
Meſſapei Iouis fanum, & vnde cognomen 379
Meſſeis fons 378
Meſſene olim, qui nunc Zancle 617
Meſſeniæ regnum à Tyndari liberis repetitum 228
Meſſenicũ bellũ quo tẽpore exarſerit 310
Meſſenicum bellum primum, quorum ductu geſtum ibidem
Meſſeniæ regnum & regio apud Neſtorẽ depoſuit Hercules 228
Meſſenij & Argiui ſocietatẽ ineunt cum Lacedæmoniis contra Pyrrhum 58
Meſſenij iterum bello victi, quãdo è Peloponneſo abierint 325
Meſſenij Lacedæmoniis paruerunt 311. extra Peloponneſum eiecti ibid.
Meſſeniis quo teſtimonio nitantur Leuctra ad fines ſuos olim pertinuiſſe 402
Meſſenij Victoriæ ſignum de manubiis Acarnanum & Oeniadarum in Alti dedicarunt 618
Meſſeniorum, Eleorúmque fines Heda amnis dirimit 528
Metapontinorum in Altidonũ quod 606
Methana 286. quænam hic admirationi ſint ibid. & 287
Metion Erechtei F. Pater Sicyonis 189

Micodamus Mœnalius Mineruam Eleorum donum in Alti fecit 620
Micon orator Athenienſis à Philippo veneno necatus 290
Midas quomodo Silenũ capere ſtuduerit 28
Midea 259
Midea Prœto parebat 219
Midæ fons 28
Migonitidis Veneris ædes 386
Migonium regio ibid.
Mileſiis Coloſſum Apollinis ademit Xerxes, Iiſdem eum reſtituit Seleucus 167
Militiades 267
Militides dux Athenienſium 165
Miltiadis ſepulchrum 118
Miltiadis Cimonis F. Monimentum 125
Miltiades Paron obſedit ibid.
Miltiadis & Themiſtodis ſtatuæ, aliis attributæ 71
Minantẽ fodere non potuit Alexãder 172
Minerua 564
Minerua Ciſſæa 266
Minerua Cypariſsia 528
Minerua Diomedi pugnanti nebulam ab oculis remouit 249
Minerua Marſyam Silenũ cur cædit 91. de Iouis vertice proſiliens depingitur 92
Minerua Narcæa 584
Mineruæ Aleæ ara 325

Min

Mineruæ Aleæ ſignum 375
Mineruæ Aleæ templum 319
Mineruæ Ambuliæ ara 350
Mineruæ Apaturiæ delubrum 284
Mineruę apud Phocaenſes vetus tēplū 277
hoc Harpagus Medus exuſsit 278
Mineruæ Areæ ſeu deprecatricis ara 108
Mineruæ Aſiæ templum 395
Mineruæ Axiopœnæ ædes cur dicta 358
Mineruæ Chalciœci ædes 365
Minerua cognomēto Hygia.i. ſoſpita 89
Mineruæ cognomento Vindicis commeritæ noxæ ædes 358
Mineruæ Cypariſsiæ templum 388
Mineruæ ædes 204.255
Mineruæ ædes in Lariſſa arce 249
Mineruæ ædes in Titanæ 208.ad hanc Coronidis ſignum deportant ibid.
Mineruæ Equeſtris ara 579
Mineruæ equeſtris ara 121.Mineruā equeſtrem vocant Acharnæ 123
Mineruę & Neptuni certamē de Attica 93
Mineruæ ſignum deſcribitur ibi.
Mineruæ & Neptuni diſceptatio de Althepiæ tutela 273
Mineruæ Erganes templum 366
Minerua Erichthoniū in ciſtā abdidit 70
Mineruæ ex ære ſignum Phidiæ opus 107
Minerua Frenatricis fanum 181.183

Mineruæ Hippolætidis ſacellum 400
Minerua Hoſpitalis 344
Mineruæ Itoniæ templum 336
Mineruæ Ophthalmidis ædes 368. huius nomiuis cauſa ibid.
Mineruæ Paniæ ſignum 245
Mineruæ Pareæ ſignum ibid.
Mineruæ Pæoniæ ſignum 21
Mineruæ Perſpicacis templum 249
Mineruæ Poliadis veneratio 273
Mineruæ Poliuchi ædes 365
Minerua primã oleæ plantã proferens 92
Mineruæ Promachormæ templum 289
Mineruæ Saitidis ædes 297
Mineruæ Sciriadis templum 17. quis dedicarit 138
Mineruæ ſignum in Arce poſitum reliquorum omnium ſanctiſsimum 101
de cœlo delapſum putant ibid
Mineruæ ſignum cur in Vulcani fano poſitum 63. cur glaucos habeat oculos ibi.
Minerua quos parentes habuerit ibid.
Mineruæ ſignum in Pentelico monte 121
Mineruæ Soſpitæ templum 107
Mineruæ Soſpitæ ara 123
Mineruæ Stheniadis delubrum 281
Mineruæ Stheniadis veneratio 273
Mineruæ Suniadis templum 15
Mineruæ templum 217

Mineruæ templum ab Agamemnone factum 388
Mineruę tẽplũ & ſimulachrũ Leuctris 402
Mineruæ templum in Zoſtere 121
Mineruæ Tithrones ara 122
Mineruæ Tubæ ædes 238
Mineruæ victoriæ delubrum 158
Mineruam Ergarem primi Athenienſes coluerunt 92
Minoa promontorium 393
Minos Athenas oppugnatũ cur venit 106
Minos Iouẽ conſulit de leg. cõdendis 308
Minos Niſo bellum intulit 165
Minos Peribææ captus amore 68
Theſeum in Cretam abduxit in eundẽ maledicta contulit ibid.
Minotaurus Gnoſi in Labyrintho incluſus 106
Minotauro quotannis ſeptem pueri ac totidem virgines in Cretam ab Athenienſibus mittebantur ibi.
Minyæ 267
Miraculum in Lydia quodnã viderit Pauſanias 622
Miraculũ nõ eſt, ſi cui animaliũ ex ore prodeant cornua 566
Miricas feliciter alunt Mæandri ripæ 574
Miſericordiæ ara apud Athenienſes 67
Mithridates rex 78

Ariſtionem legatum ad Græcos ciuitates mittit 79
Mithridates ſibi ipſi manus conſciuit 391
à Barbaro mercenario impetrauit vt ſe conficeret ibid.
Mnaſinus 243
Mnemoſynes ſtatua 21
Mneſarchus pater Pythagoræ 212
Mneſimaches ſimulachrum 140
Mneſitheus medicus, eiúſq; ſepulchrũ 140
Mæſis quis 359
Molione Actoris vxor 533
Moliones edictum quale ibid.
Illud ipſum quàm religioſe obſeruarũt Elei 534
Molopadia à Theſeo occiſa 19
& eiuſdem ſepulchrum ibidem
Moloſſus 49
Moloſsi tumulus 138
eidem decretum imperiũ ab Athenienſibus ibidem
Moluris petra 167. Leucotheæ & Polæmo ſacrata 168
Monimentum Endimionis vbi 531
Mons ſupra Iliſſum qua forma 76
Mopſus & Amphitus cœſtuum certamine certant 588
Morphò cognomentum Veneris 160
Morphus cella ibid.

Mortæ Parcarum vnius deſcriptio 593
Mortis & ſomnij & vtriuſq; nutricis Noctis effigies 594
Mortis ſimulaclira 368
Mortui maris miracula 549
Mortuos terræ mandare pium ſemper habitum eſt 126
Muli Eleis inter portenta 556
Mulieres è Macedonia victrices in Olympicis renunciatę 327
Mummius Cõſul Corinthum deleuit 170
Mummius Imp. Rom. in Iouis tẽplo apud Eleos viginti & vnũ inauratos clypeos Achaico confecto bello dedicauit 559
Munychiam occupant Macedones 97
Olympiodorus eandẽ vtrum recepit 99
Murus Auſtralis 81
Muſarum ara 577. 578
Muſarum ara in Academia 120
Muſarum cella 276
Muſarum ædes cur apud Lacedæmonios dicata 366
Muſæus poeta vbi nam humatus 98
Muſæum locus Athenis 98
Muſæo quædam adſcripta, ad Onomacritum referenda 87
Muſæi quidnam extet ibidem
Muſici Ludi, natandi, remigandíque præmia proponũtur Libero Melanęgidi 290

Mycaleſſum oppidum 88
à Barbaris delectum ibid.
Mycenas euerterũt iniquiſsimè Argiui 221
Mycenæ quando excıſæ 608
Mycene mulier 220. 221
Inachi filia, Areſtoris vxor ibid.
Mycenarum conditor quis 218. 219
ruinæ ibid. Mycenis nomen vnde obuenit 220
Myces quid Græcis ibid.
Myconeus an Sphartonis fuerit filius 221
Myles Lelegis F. 303
Myles, Lelegis filius primus molam reperit, & fruges molere docuit 379
Myndum 274
Myrrhinuſij 122
Myrtilus Oenomai auriga 560
Myrtion mons olim, qui poſtea Tuthion, & cur 257
Myrtus perterebratis foliis cur apud Troezenios 84
Myrtum ſtirpem vbi colant 389
Myſsia regiuncula, & Myſsia Cereris ædes 226
Myſiæ Dianæ delubrum 381
Myſius Cererem hoſpitio accepit 291
Myſorum & Aegyptiorum imperiũ quomodo peruenit ad Ptolemęi maiores 32
Myſus quidam Cereris hoſpes 235

N

NAia fons 398
Narcæus Libero patri primus omnium honores decreuit 584
Narcæus quis ibid.
Naſſamones Atlantes vocati ab Herodato 128
Natalitij Neptuni ædes 359
Nauale Hermionenſium 295
Nauale in Piræco 16
Nauale in Pyræco erexit Lycurgus 119
Naupaſtia carmina Græcorũ hiſtoria 180
Nauplia opp. 300
Nauplius ibidem
Nauſica Alcinoi filia 594
Neceſsitatis ædes 184
Neda armis Meſſeneorum Eleorúmque fines dirimit 528
Neleus 227
huius poſteri Athenas Argis venerunt 229
Neleus vbi nam ſepultus incertum 174
Nemea vicus 217
à quo nomen habeat 218
Nemei Iouis ædes 234
Nemei leonis ſpecus 217
Nemeſis Deæ fanum in Rhamno 127
Nemeſis, inſolentium hominũ vltrix 127
Nemeſis ſignũ an aſas habebat & cur 130

Nemeſis mater Helenæ ibid.
Nemeorum conuentus quomodo & quando celebretur 217
Neoptolemeus 48
Neptunus 564
Neptunus cognomento Rex 273
Neptunus cum Sole in certamen de Corintho venit 172
Neptuns vndam proferens 92
Neptuni ara Athenis 100
Neptuni delubrum 209.289
Neptuni Domatitidis templum 354
Neptuni ædes in Pemenio 300
Neptuni equeſtris ara 121.579
Neptuni fanum in Calaurea 285
Neptuni Geauchi templum 378
Neptuni Geauchi ſignum 385
Neptuni Creneſij ædes 301
Neptuni Hippocurij ædes 352
Neptuni lucũ ac tẽplũ incẽdit Antigo. 121
Neptuni Natalitij ædes 359
Neptuni Patris ædes 144
Neptuni Proſclyſtij.i.inũdatoris tẽplũ 243
Neptuni Phytalmij delubrũ quare ere. 282
Neptuni ſignum 166
Neptuni ſtagnum & delubrum 384
Neptuni Tænarij fanum 346
Neptuni templum in Lechæo 175
Nereides nymphæ 173
Ne

Nerei filiarum lucus 403
Neris vicus 361
Nero coronat⁹ donauit Olympij fano 569
Nero iunctis multis funib. in vnũ ſolum Alcyonij ſtagni fruſtra tentauit 299
Neronis dona in æde Iunonis 224
Neſtor Zyli rex 527
Neſtoris Armenta vbi paſcebantur ibid.
Neſtoris poſteri ex Meſſenia à quibus expulſi 228
Nicagora Sicyonia Agaſiclis mater ; & Echetimi vxor 202
Nicander Charelli F. patri in regnum ſucceſsit 325. Argiuorum fines hoſtiliter calamitatibus affecit ibid.
Nicander rex Charilli F. 295
Niceæ pictoris inſignis ſepulchrum 118
Niciæ nomen cur præteritum in ſepulturæ monimentis 116
Nicocles Olympionices 387. eius monimentum ibid.
Nicocles tyrannidem ſibi vindicauit 196
Araſimanus furtim elabitur ibid.
Nicolis Tarentini citharœdi monimentum 139
Nicophores Venus cur 232
Nicoſtratus 218
Nicoſtratus argiuus 243
Neioſtrati ſomnium quid portenderit 602
Nilus Aegypti fluuius 549

eius miracula ibid.
Nilus idem aliquando qui Euphrates 185
Nili aqua ſola gaudet Perſea arbor 575
Nili origo falſo credita, vbi 129
Niobes filij an omnes perempti 241. & deinceps
Niſa prius quæ poſtea Megara 149
Niſea nauale apud Magarenſes 148. 165. & arx ibid.
Niſus Athenienſium regnum reliquit Aegeo 148. ipſe retinuit Megarã, & agrum ad fines Corinth. vſque.
Niſus Oandionis F. cum Scirone de regno diſceptat, eiúſque rei iudex Aeacus deligitur 149
Niſus rex à Minoë interemptus 75
Capillum habuit purpureum, cuius beneficio immortalis ibid. Cretenſes huius ditionem inuadunt 75. intra Niſææ mœnia cõpellitur 76. filia Minois amore capta patri crinẽ detondet ibid.
Niſi filia nomen dedit Scyllæo promontorio 288. huius proditione Minos cepit Niſeam & Megaram ibi.
Niſi regis Megarenſium monimentum 75
Noctis oraculum 152
Nomadæ vocantur Sarmatarum incolæ 83
ex equis hoſtias Diis cædunt, ac ſibi cibum comparant ibi.

Nomina eorum qui Thebas ceperunt 235
Nomophylaces 340
Nothæ coſtæ 135
Nunichiæ Dianæ templum 17
Numus auro argentóque ſignatus apud Priſcos non fuit 345
Nyctelij Bacchi ædes 152
Nycteus & Thebani cũ Epopeo prælium committunt 188. ſaucius Nycteus Thebas à ſuis reportatur ibid.
Nycteus moriens regnum Lyco fratri reliquit 188
Nymbæum ſtagnum 390
Nymphades poëtæ 165
Nympharum ara 577
Nymphõ æde Nymphorum appellata 205

O

Occumbentium ad Helleſpontum tumuli 117. & eorum qui cõtra Macedonas in Chæronea ibidẽ. eorum qui ad Delium in Tanagræorum finibus, & abeuntium in Theſſaliam cum Leoſthene 117. eorum item qui cum Cimone in Cyprum nauigarunt, & qui Macedonum præſidium eiecerunt ibid.
Occũbẽtiũ ad Iliũ honorarius tumulus 235
Occũbentiũ ad Pallenẽ, Dymẽ, Megalopolim & Selaſiã tumuli apud Sicyonios 192
Occũbentiũ Cimone duce monimentũ 118

Occea

Oceanus Nemeſis pater, amnis, mare 128
Oceanus Torrens 136
Oceani oræ extremæ multas deſertas habent inſulas 89
Ocioſus lapis 385. hoc loco Oreſtes inſania liberatus 386
Octauiæ ædes 177
Orcus rapta Proſerpina per quæ loca deſcendit 144
Odeum 60
Odeum ædes 179
Odeum theatrum 40
Odryſæ à Lyſimacho bello laceſsiti 43
Oebalus 174
Oebalus Cynotæ F. Lacedæmo. rex 304
Oebali Hercicum monimentum 359
Oebalo nupſit Gorgophõe Perſei filia 240
Oedipi monimētum in Areopago 109, 121
de Oedipo falſa finxit Sophocles 121.
eius oſſa Thebis Athenas portata ibid.
Oeneus 30
Oeneus Aetoliæ regno pulſus 252. ad Diomedem Argos confugit ibid.
Oeneus ex Aetolia Phliontem ad Herculem venit ac eundem ad cœnā vocat 214
Oemades 50
Oenobij præclara actio quæ 90
Oenochoos Ganymeda 212
Oenoe 64

Oenoe vicus 252
Oenes curia 130
Oenone inſula 214
Oenomaus Alxionis, vel Matris filius Piſæis imperitat 131
Idem à Pelope Lydo regno pellitur ibid.
Oenomaus quoties filiæ procis curule certamen proponeret Ioui Areo rem diuinam faciebat 576
Oenomai vxor Sterope Atlantis filia 559
Oenope 266
Oeolyci Theræ filij heroicum monimentum 358
Oeonus quis 357
Oeoni eadem vltus eſt Hercules ibid.
Oeoni ſepulchrum ibid.
Oetylos opp. 384. 400
Oetylus ab heroë Argiuo nomē habet ibi.
Olbiades 25
Olea Mineruæ monimentum certaminis de Attica 102. eadem vno die in duûm cubitûm altitudinem germinauit ibid.
Oleaſtes Calliſtephanes 578
Oleaſtri ingens copia vbi 550. eius ſtirpem primus ex Hyperboreis in Elidem Hercules deportauit 551
Olen Lycius, hymnū in Achaian fecit ibi.
Olenis hymnum cantant Delij ad aram Lucinæ 172

Olym

Olympias Alexandri mater Neoptolemi filia 48. contra Aridæum varia machinatur 50
Olympias Macedonum regnum non tenuit 97. à Caſſandro capta ibid.
Olympicæ aræ deſcriptio 572
Olympicæ aræ miraculum 573
Olympicæ victoriæ monimẽtum in tẽplo
Olympico, equos ęneos poſuit Cyniſca 568
Olympici Iouis lucus 151
Olympici ludi & Eleuſinia initia religioſiſsime apud Eleos coluntur 558
Olympico curſus certamine primus Corœbus Eleus 553
Olympicorum ludorum author Hercules Idæus 551
Olympicorum ludorum author quis fuerit, varia ſententia ibid.
Olympicorum ludorum magiſtri cur nudi ſpectacula intereſſe debent 547
Olympicorũ ludorum Pauſaniæ tempore, ordo quis fuerit 556. & deinde
Olympicos ludos inſtaurat Iphitus Oraculi Delphici iuſſu 540
Olympicos ludos prius quàm incipiant quid Athletis opus factu 613
Olympia inſtaurarunt Amithaon Crethei filius 552. Item Pelops & Pelias ibid.
Item Augeas 552. Item Hercules Amphitr

phitryonis ibid.
Olympia intermiſſa ab Oxylo ad Iphitum vſque 553
Olympiæ Veneris ædes 349
Olympiodorus iterum Macedonas Eleuſinem inuadentē vicit 99. in Aetoliam profectus auxilia Athenienſib. inde impetrauit. ibid. Huic à Phocenſib. ænea ſtatua Delphis poſita 99
Olympiodorus optimè de Atheniēſib. meritus, eiúſque ſtatua 95. dux eligitur 99. Macedonas prælio fudit, & eorundem dominatu Athenienſes liberauit ibid.
Olympio Ioui primus exterorum miſit donum Arimnus Etruſcorum rex 568
Olympium 192
Olympius Iupiter apud Corinthios 331
Olympij Iouis ara vbi & qualis 572
Olympij Iouis fanum 353
Olympij Iouis templum quis dedicarit 72 eiuſdem ambitus ſtadiorū quatuor ibi.
Olynthij ab Aegeſipolide bello laceſsiti 320
Omnium Deorum ædes 254
Onathus Aegineta Dædali diſcipulorum prçſtantiſsimus 618
Onatas Aegineta Thaſiarum domus in Olympia fecit ibid. Nullus illi ſecundus artifex 618

Oncheſtum 149
Onomata prim⁹ dies feſtorũ Herculis 202
Onomacritu eorũ carminum author quæ Muſæo tribuuntur 87
Onomaſtus Smyrneus victor in cœſtuum ludicro fuit Olympiade vigeſima tertia 553
Opheltes à nutrice in herba poſitus à dracone perẽptus 217. eiuſdẽ ſepulchrũ ibi.
Ophthalmitidis Mineruæ ædes 368
Opportuni ara 577
Opportunæ Veneris ædes 290
Opulenti Iouis fanum 375
Oraculũ pretio ſollicitauit cleomenes 314
Oraculi Apollinis inſtitutum quale 248. oraculo præſidens virgo quomodo diuinitus afflctur furore ibid.
Oraculi iuſſu Dorienſibus reditum in Peloponneſum molientibus, remigrationis dux trioculus quæritur 536. Idẽ oraculum Crephontes enucleauit 537
Orchomenij 267
Orchomenij ditiſsimi 42
Oræa regio 273
Oreatæ, qui poſtea Braſiatæ 394
Oreſtes Aegiſthum obtruncat 86
Oreſtes Menelai filiam vxorem duxit 305
Oreſtes paterno regno eiectus, Argis potitus 227. Spartæ regnum occupauit ibid.

Oreſtis

Oreſtis oſſa vbi inuenta 312
Oreſtes ſepulchrum 343. Oreſtis oſſa è Tegea Spartam deportata ibid.
Oreſtis ſtatua 223. nomine Auguſti inſcripta ibid.
Oreſtis tabernaculum 278. Oreſtes vbi expiatus ibid. & quo ritu.
Oreſti conſtitutum iudicium de matris cæde 108. idem abſolutus Areæ Mineruæ poſuit aram ibid.
Oreſtem regem ſuum agnoſcunt Spartani 363
Orgas regio à Cleomene populata eſt 314. quibus diis ſacra ibid.
Orithiam rapit Boreas 592
Orneatę ab Argiuis eiecti 253. Argiuorum inquilini facti ibidem
Orneæ quot ſtadiis ab Argis 253. huius vrbis mentio nulla facta ab Homero ibid.
Orneus Erechthei F. 353
Ornytion 267
Ornytion Siſyphi F. 182
Oropius ager 130. & Oropus vrbs 131
Orpum 127
Orpheus Lacedæmoniis religionẽ colendi Cererem Terreſtrem tradidit 353
Orpheus Thrax initiorũ Hecates author fuit 271
Orphei ſignum 380

Orphica 141
Orſipus Athleta 164. cũ ſubligaculo gymnicos ludos obire ſolebat ibid. Imperator exercitus factus ibid.
Orſobia Deiphontis filia 265
Orthiæ Dianæ templum 259
Orthiæ Dianæ templum & ſignum 363. ſignum hoc portarunt è Taurica Oreſtes & Iphigenia ibid. Orthia cur dicta 365
Orthia quid 584
Orthopolis Plēnæi F. à Cerere educat. 187
Orthygia inſula prope Syracuſ. 549
Oſſa hominis ꝓdigioſę magnitudinis 136
Othnadas Spartanus 276
Ouiferæ Cereris templum 165
Ouum quod Leda peperit vbi 361
Oxylus Dorienſes in Peloponneſum redu xit 537. Quis illi pater ibid. & quot ab illo ad Aetolum Endymionis filiam retro ætates fluxerint ibid. Idem ludens diſco hominē imprudenter occidit ibid. eiuſdē in ductādo exercitu ſolertia ibi. eiuſdem conſilium de regni diſceptatione 538 quos filios habuerit ibid.

P

PArcis ſignũ Plutonē puerũ ferentis 38
Pacis ſigna quo loco poſita Athenis 71
Padus fluuius electri ferax 569
Padus nigram populum profert 575

Pæder

Pæderos herba 201. Pædize 201
Pæon & Pæonis liberi 219
Pæonidarum gens vnde ibid.
Pæoniæ Mineruæ ſignum 21
Pagæ oppidum 165
Pagondas Thebanus curru vicit Olympiade viceſimaquinta 554
Palamedes inuentas à ſe teſſeras vbi dedicârit 234
Palæmon puer Delphini inſiſtens 173
Palæmon vocatus Melicertes 168
Palæſtricen primus inuenit Theſeus 147
Paliſcuis ager 361
Palinodiam cur fecerit Steſichorus 378
Palladiũ ab Aenea in Italiã deportatũ 247
Palladium forum Athenis quale 110
Pallas Itonia ac eiuſdem templum 56
Palladi cur vota Eleorum fœminæ nuncupârunt 535
Pallenes anguſtias incolunt Gigantes 95
Palus Acheruſia 294
Palus Phœbea 273
Pammerope Celei filia 143
Pamphilus Aegimij F. 265
Panactum caſtellum à Caſſandro captũ 97
Pancratiaſtes Calias Athenienſis palmam tulit Olympiade 556
Pancratio pueros vicit Phœdimus Aeolẽſis ex vrbe Troade Olympiade centeſima

quadrageſimaquinta 555
Pandion 30.eiuſdem ſtatua 31
Pandion iunio à Menodinis regno pellitur 30.idem à filiis reſtituitur ibid.
Pandion regnum Megaricum reliquit Pyly 148
Pandionis ſepulchrum ibid.
Pandionis & Cecropis ſtatuæ 155
Pandionis heroicum monimentum ibid.
Pandora prima fœmina iuxta Heſiodũ 94
Pandroſus 70.huius ſorores cur furiis agitatæ ibid.
Pardroſi ædes 103
Pandroſos Cecropis filia 22
Panæni picturæ in templo Eleorum Ioui dicatæ 563
Panenus qui Athenienſibus in Pœcile Marathoniam pugnam depinxit Phidię frater fuit 564
Pantelleniam 272
Pantellinij Iouis templum 73
Pantellenius Iupiter 269
Paniæ Mineruæ ſignum 245
Panopeus 267
Panos ſigna 202
Panos famem 108.& cur Pan Athenis colatur ibid.
Paphij à quibus ſacrorum ritum acceperint 63

Paphiæ ſignum 401
Parabyſtum iudicium quale 109
Paracypariſsiorũ Achiuorum oppidũ 388
Parcæ 75
Parcarum ædes 184.343
Parcarum ara 579
Parcarum aræ, & ad eaſdem quo ritu ſacra faciant Sicyonij 206
Parcas Iouis vnus in poteſtate habet 579
Pareæ Mineruæ ſignum 381
Paregori hoc eſt conſolatricis Deæ ſimulachrum 163
Parentidam aiunt Creuganti trophæum erexiſſe 232
Paridis iudicium 593
Parnaſſus 267
Parnes mons venationibus aptus 123
Parnethij Iouis ſignum æneum 124
Parnone fluuius 302
Parnopius Apollo cur, & eius item ænea ſtatua 94
Parthenius ſaltus 108
Parthenopæus 235
Parthenon templum 53
Parſeas Abantidę pater dominatum Sicyoniorum occupauit 196. à Nicocle interficitur ibid.
Paſiphae Solis filia 617
Patæcus Acheus ex vrbe Dyme carpento

vicit octogeſima quarta Olympiade 556
Patræ ciuitas in Achaia 307
Patreus Preugenis F. 307
Patrius Liber 161
Patrij Iouis ſignum 249
Patroclus ab Aegyptiis auxilio miſſus Athenienſib. Lacedæmonios monuit, vt cum Antigono prælium committerent 322.323
Patroclus Epidauriorum princeps 265
Patroclus præfectus Aegypt.trirem. 15
Patrocli cædes deſcribitur 594
Patrocli inſula 15.& 133
Patroæ Dianæ ſignum 200
Patronomi à Cleomene inſtituti 198
Patrous Apollo 25
Patrueles cum patruelib.aut eorũ inter ſe liberi rarò eodẽ ac æquo iure viuũt 306
Pauſania exulante filii ſub tutela Ariſtodemi erant 320
Pauſanias à Tegeatis & reliqua Arcadia comparatis auxiliis in Bœotiam venit Lyſandri cędem cognoſcit ibid.Thebas perrexit ibid.icto cum Thebanis fœdere,cadauera Lacedæmoniorum ad ſepulturam tollenda curauit 319.à Lacedæmoniis accuſatus à Tegeatis ſupplex in Aleę Mineruæ receptus ibid.
pauſanias cleõbroti F.tutor Pliſtarchi 316.

ad Plateas Lacedæmonios duxit, & in Helleſpontum 317. eiuſdem laudabile factum in Coam mulierem ibid. Mardonium & Perſas ad Plateã deleuit ibid.
Pauſanias Græcorum ad Plateam dux 57
Pauſanias hiſtoriæ ſcriptor Adriani Impe. temporibus floruit 31
Pauſanias Macedo quis 285
Pauſanias Pliſtoanactis filius 57
Pauſanias ſcriptor profitetur ſe non omnia perſecuturum, ſed ea quæ memoria digna erunt 340
Pauſaniæ ętate quid miraculi acciderit 596
Pauſaniæ imago 368. & de Pauſania nonnulla 370. Cleonicen Byzantiam virginem enſe tranſuerberat 368
Pauſaniæ ſepulchrum 352
Pauſaniæ tempore Olympicorum ludorũ ordo quis fuerit 556. & deinceps
Pauonem ex auro & perlucidis lapidib. in templo Iunonis dedicauit Adrianus Imperator 224
Pauo auis Iunoni ſacra ibid.
Pauonis imago quibus dedicata 179
Pegaſus domitus à Minerua datus Bellerophonti 279
Pegaſus Eleutherienſis 21
Pegaſus equus 173
Pelaſgidis Cereris fanum 242

Pelagiæ Iſidis fanum 184
Pelaſgus Arcadis F. 216
Pelaſgus Cererem hoſpitio accepit 61
Pelaſgus Triopę F. & eius ſepulchrum 242
Pelaſgi muris cinxerunt Arcē Athenis 107
Peleus cur Sperchio crinem nouet 140
Peleus & Iaſon luctantur 588
Peleus 266. ab hoc Epiri reges oriundi 267
Pellana 383
Pellæneorum nauale 209. Ariſtonauta
Pellanis fons 383
Pellene 192
Pelleneñ occupant Lacedęmonij 197
Pelops ab Ilo eiectus è Sipylo 242
Pelops apud Eleos præ cæteris heroibus, haud aliter colitur, atque prę cęteris dis Iupiter 569
Pelops & Pelias poſt Amythaonem Olympicos ludos nouarunt 552. poſt hos Augeas ibid.
Pelops Lydus pulſo Oenomao Piſæam & huic finitimam Olympiam obtinet 531. Idem in Peloponneſo fanum Mercurio primus exædificat ſacráque facit ibid.
Pelopis auriga, Hippodamia 560
Pelopis currus in Anactero templo 216
Pelopis facinus in Myrtilum nepotem pœna luendum videbatur 226
Pelopis inſulæ nouem 287

Pelopis os naufragio ad Eubœā periit 571
Illud ipſum ab Demormeno Eretrienſe piſcatore repertū ibi. poſtmodū Eleis peſtilentiæ depellendæ gratia datū 571
Pelopis ſolium in Sipyli mōtis vertice 571
Pelopi Hercules dedicauit ſolis campū 570
Pelopi ſacra quæ fiunt ſeries & ordo ibid.
Pelopem & Tantalum in Græciam coloniam deduxiſſe certa extant indicia 571
Pelopion quid 569
Peloponneſus aquarum cœleſtium penuria laborauit. 269
Pelopōneſus ferè tota mari incingitur 384
Pelopōneſus in quinq; partes diuidit 529
Eiuſdē indigenę Arcades & Achei ſunt ibi.
Peloponneſi ciuitates reditum filiorū Herculis extimeſcebant 211
Peloponneſij Codrum Athenienſ. regem interfecerunt 76
Peloponneſij cur Athenienſib. bellum intulerunt 126
Peloponneſij in Aticam inuaſerunt 114
Peloponneſij Megara ademerunt Atheniēſib. 148. Corinthios Coloniam deduxerunt Megara ibid.
Peloponneſum inſulam facere qui ſtuduit, morte oppreſſus opus imperfectum reliquit 171
Penelopes ꝓci quo loco in curſū miſsi 350

Penet

Penetrale cella 173
Peneus amnis 165.& 220
Pentarces Eleus puer, Phidiæ deliciæ 562
Pentheus Liberum patrem vexauit 176.ad Citheronem profectus, à Bacchis laceratus,& cur. ibid.
Penteus temeritatis in Liberum pœnas dat 78
Pentilus nothus filius Oreſtis 228
Pentilus Periclymeni F. 229
Pentilus 307. Lesbon capit ibid.
Pentelicæ lapidicinæ 77
Pentelicus mons vbi & lapidicinæ 169
Pephnos maritima ciuitas 401
Perautas 182
Peratus ex Calchinia Leucippi filia & Neptuno natus Sicioniorum regnum obtinuit 187
Perdiccas quo prætextu Agyptum inuadere ſtuduit 31
Idem ex Aegypto pellitur,& à ſuis ſatel litibus occiditur ibid.
Pergamus 40. in Aſiam traiicit ibid. Ariũ occidit 49
Pergamum olim Teuthrania 28
Pergameni originem trahunt ab Arcadib. 28. eorundem tria egregia facinora 29
Periander 265
Periander Cypſeli F. connumeratur inter ſeptem

ſeptem ſapientes 87
Peribœa Alcathoi filia 157. Telamoni nupſit Aeaci filio
Periclis tumulus 107
Periclis Xanthippi F. ſtatua Athenis in arce. 95
Periclymenus 229
Perieres Aeoli F. 240
Perilaus Argiuus 236
Perinthiorum ciuitas ſeruata ab Apollodoro 115
Periphetes à Theſeo interfectus 171
Perithous & Theſeus in Theſprotos proficiſcuntur 245
Periurio commiſſa fraus in nepotes redundatura 226
Permutandi ratio Priſcis ante numum auro argentóue ſignatum 345
Perſeo Artabacto eſt vltus Proteſilaus 315
Perſea arbor ſola Nili aqua gaudet 174
Perſea fons, inter Mycenarum ruinas 221
Perſæus auditor Zenonis Manaſeæ filij 197. ab Arato occiſus ibid.
Perſæ è marmore Phrygio ſuſtinentes tripodem 74
Perſæ in quam Atticæ partem primum irrupere 124
Perſæ in Maratoniorũ fines inuaſerãt 197
Perſæ in Maratone fugientes in lacum irruer

ruerunt 127
Perſæ quomodo à Diana eluſi 150
Perſas profligarunt Megarenſes Dianæ beneficio ibid.
Perſæ, quos nam ex Athenienſib. ceciderunt 70
Perſarum clades Pſyttaliam ignotam inſulam, notam poſteris fecit 528
Perſeus Acriſium diſci impetu occidit 220
Argos reuertitur, & cum Præto regnū commutat. Mycenas condidit ibid.
Perſeus & eius in Meduſam facinus, opus Myronis 90
Perſeus Meduſæ caput in Seriphon ad Polydecten portat 86
Perſeus Mycenarum conditor 218
Perſeus Philippi F. regno eiectus ac Romā captiuus pertractus 139
Perſeus victoria potitus contra Liberum patrem. 234
Perſei heroicum monimentum 225. Perſeo maximi habentur honores in Seripho ibid. eiuſdem apud Athenienſes delubrum ibid.
Perſeo cur adiutrix fuerit Mineruā cōtra Meduſam 240
Perſpicacis Mineruæ templum 249
Perſica porticus apud Lacedæmonios 340
Peſsinuntem Galli ceperunt 25

Peteus Ornei F. 254
Phaëthon à quo natus 23
Phaëthon Solis filius 177
Phaëthontis caſus deſletur à Sororibus in Eridani ripis 25
Phaenna 370
Phædræ amore ad inſaniam exardebat Hippolytus 84
Phædryntæ qui appellati 575
Phæſtus Ianiſco in regnum ſuccesſit 190. in Cretam migrat ibid.
Phæſtus morem & ritum ſacrorum in Her culis ſacro tradidit 201
Pharis vrbs 379
Phalces 263
Phalcus Temeni F. 211
Phalerus Iaſoni Comes ad Colchos 18
Phalces Temeni filius 205
Phalæſiæ 356
Phalerum 16. Phaleri ara 18
Phanes Thebis Sicionem portauit Lyſium 193. quo tempore Sicyonem venerit ibidem.
Pharandates Perſa Teapidis F. 317
Pharis quãdo à Lacedæmoniis euerſa 309
Pharmenophæ coloſſus 158
Phellia amnis 379
Pheræ Dianæ ſignum 246
Phenò Clytij filia Lamedontis vxor 189

Pheræ

Pheræ 56
Pheræ ciuitas 246
Pheres Medeæ fil. 179
Pheræa Dianæ ædes 204
Phidias Gratias tris & totidem Horas in templo Ele●um Ioui dicato fecit 564
Phidiæ ars Iouis authoritate probata 565. & deinde.
Phidiæ frater Panenus Athenienſibus in Pœcile Marathoniam pugnam depinxit 564
Phydiæ in amoribus Pantarces 562
Phidiæ officina vbi 578
Philadelphus Ptolemæus quis 36.& 40
Philætærus Lyſimachi quæſtor, mortẽ Agathoclis dolẽs Pergamũ occupat 48. pecuniã omnẽ & ſeipſum Seleuco dat ibi.
Phileterus Paphlago 38
Philanorium 295
Philetas Sybaritanus pueros in cœſtuum certamine vicit Olympiade xlj. 554
Philippeum quid 586.& cur ita notum 598
Philippides nuntius ad Lacedęmonios mittitur de Perſarum irruptione in Atticam 108
Philippus Amynte F. definiuit terminos inter Lacedæmonios & Argiuos 238
Philippus Amynte F. Græciam iam ægrã perculit 327

Philippus Amyntæ filius Græciæ imperiū occupat 541
Philippus Amynthæ multas Græciæ cepit vrbes 96. hoc & Alexandro filio regnantibus Atheniēſes nihil noui moliri ſunt auſi ibidem
Philippus Amyntæ, pater fuit Ptolomæi Lagi 32. 35
Philippus Demetrij F. primus interfecto Alexandro Caſſandri filio regnum Macedonum obtinuit 139
Philippus Græcorum vires ad Cheroneā contriuit 598
Philippus proditorie veneno necauit Aratum 199. & Euryclyden & Miconem Athenienſ. oratores. 200
Philippi & Alexandri ſtatuæ 42. Horum hiſtorias cur non attigit Pauſanias ibi.
Philiſtus Archomenidis fili⁹ hiſtoricus 610
Philiſtus cur Dionyſij flagitia non dete-xerit 60
Philolaus deus 388
Philomelæ vis allata 156
Philometer Ptolemæus cur 40. à matrē maximo perſecutus odio in Cyprum ablegatur 41
ab Alexandria naui aufugit 41. in Aegyptum redit ibid.
Philometor Thebanis bellum intulit ac in

Ee

poteſtatem redactos multauit 41. Ab Athenienſibus eidem mortuo multa decreta 42
Philometori ſtatua ænea & Berenicæ filiæ poſita ibid.
Philoxenus Macedo 285
Philoxenus poeta Dionyſio tyranno familiaris 19
Phineus Thracum rex 588
Phlegyas quis 256. in Peloponneſum venit ibid.
Phlias Caſi F. an fuerit qui regioni nomẽ dedit 210. Liberi patris filius habitus eſt ibid.
Phlias Liberi patris F. Chthonophyleo Sicyonis filiã in matrimonio habuit 190
Phliaſius ager Sicyonij finitimus 209
Phliaſij 185
Phliaſij non ſunt Arcadici nominis 209 Argiui fuere ab initio, poſtea Dorienſes fuere ibid.
Phliaſiorum arx 209
Phliaſiorum fines 254
Phlius 209
Phliuntis rerum deſcriptio 211
Phlyenſes 222
Phobus vicus 194
Phocẽſes Delphici Apoll. fanũ diripue. 337
Phocenſes in Locrorũ agrum excurſiones fece

ſecerunt 334. Lacedæmonem miſsis legatis Thebanos acerbiſsime inſectati ſunt 335
Phocenſium bellum Sacrum appellatum quando geſtum 616
Phocenſibus auxilia mittunt Lacedæmonij & Athenienſes decreto publico 618
Phocenſes Delphos euertere decreuerunt, eam tamen cladem deprecatus eſt Archidamus 619
Phocis regio vnde nomẽ accepit 266.267
Phocus 182. in Phocide Thyræam Coloniã deduxit ibid.
Phocus à quibus occiſus 266
Phoci filij quam regionem tenuerint ibi.
Phocus Ornytionis F. 267
Phoci tumulus 269
Phorbas Argi F. 219
Phormio Halicarnaſſenſis de pugilatu victoriam adeptus 599
Phormionis laus 91. in Pæanienſem curiã cur ſeceſsit ibi. eidem claſsis imperium ab Athenienſibus decretum quod ſe ſuſcepturum negauit, & cur ibid. Pecuniã quam dedebat Phormio, Athenienſes omnem diſſoluerunt 91
Phormionis Spartani domus 361. ad hunc hoſpitũ ornatu venerunt Caſtores ibi.
Phormionis tumulus 112

Phormis Mænalius quæ in Olympia dicarit 621.& deinde.
Phoroneus 218.hui⁹ pater Inachus flu. ibi. idem arbiter inter Neptunum & Iunonem primus diſperſos in vnius ciuitatis ius compulit 219
Phoronei ignis,eiúſque inuentum 231
Phoronei ſepulchrum 234. huic parentatur ibidem
Phoronicum oppidum 219
Phœbe 243
Phœbea palus 273
Phœbæum 378
Phœbes delubrum 360.filia Apollinis ibi.
Phœdimus Aeolenſis ex vrbe Troade pueros in pancratio vicit, Olympiade centeſima quadrageſima quinta 555
Phædra amore furẽs 281.ei⁹ ſepulchrũ ibi.
Phœnix Iamborum ſcriptor 44
Phœnices à quibus ſacrorum ritum acceperint 63
Phœnices in Antigoni poteſtatẽ redacti 34
Phœnice Ptolemæi imperio adiicitur 33
Phœniſſæ naues 65
Phrixus Athamantis F.in Colchos defertur ariete 91
Phrixus de medio ſublatus 167
Phrixus flu. 296. vbi in mare prorumpat 300

Phryges & Aegyptij de antiquitate certant 60
Phryges vnde 616
Phryne quo pacto Praxitelē deceperit 77
Phygalea 368
Phylas 182
Phylæus Euryſacis F. & Aiacis nepos 133
Phyllia 282
Phyſcoa quæ fuerit 584. ea Liberi patris deliciæ ibid.
Phytalmij Neptuni delubrum 282
Phytalus, fici ſtirpem à Cerere accepit 140 eiuſdem ſepulchrum & epitaphium ibi.
Phyxij Iouis ara 238
Pielus 49
Pieran fons 584
Pindarus 558. 575. & 607
Pindarus cur ſtatuam apud Athenienſes meruerit 40
Pindaſus 258
Piraſus Argi F. 219
Piraſus Argi F. Iunonis ſignū Tirinthem aſportauit 224
Piræeus & quæ ibidem monimenta 45
Pirene cuius nam filia 174
Pirene fons & Nympha 177.184
Pirieres 304
Pirithous cum Theſeo in Theſprotidem profectus 69.71

Pirithoi monimentum 121
Piſander Camirenſis hydræ plura dedit capita 298
Piſander rebus naualibus ab Ageſilao præfectus 333
Piſæis aliiſque populis finitimis bello ſuperatis Elei Ioui templum & ſignum de manubiis dedicarunt 558
Piſiſtratus Athenienſium tyrannidem inuaſit 23
Piſiſtratus Enneacrunon exornauit 60
Piſiſtratus humanior ac ſapientior Periandro 87
Piſiſtratus Piſiſtrati F. 228
Piſiſtrati filiorum tyrannide liberati Athenienſes 88
Piſtorium vicus 379
Pitane 364
Pithocles dedicauit templum Apollini, & ſigna multa 195
Pithûs ſeu Suadelæ ſimulachrum 163
Pittheus 274
Pittheus maternus auus Theſei 140
Pitthei filia Aethra 592
Pitthei monimentum 276. vbi dicendi artem docuerit Pittheus ibidem
Pityocantes inter Theſei ærumnas ponitur 171
Pityreus Athenas cum ciuibus ſuis 256

Pityræus Iouis F. ibid. ante Doruſiorum in Peloponneſum aduentum Epidauri regnauit 256
Pityuſa inſula 288
Platæenſis ager 145
Plataniſta 340
Plataniſtas regiuncula 355
Plataniſtuns inſula & promontorium 390
Plataniſtij Apollinis ædes 288
Plaſtenes matris fanum in Sipylimontis vertice 571
Platonis præſtantia & monimentum 120
Plemnæus Perati F. 187. huius filij primo vagitu moriebãtur ibid. eidem tandem Ceres opem tulit, Ortopolin filium educans 187
Pluronis heroicum monimentum 350. ab hoc Tyndarei filiis maternũ genus 351
Pliſtarchus ab Athenienſibus fucatus 64
Pliſtarchus Leonidæ F. 316. in ipſis regni initiis diem ſuam obiit 317
Pliſtoanax Pauſaniæ filius 57
Pliſtoanax Pauſaniæ F. ſucceſsit Pliſtarcho Leonidæ filio 317. in Atticũ exercitũ duxit ibid. in patriam reuerſus ab amicis maieſtatis eſt poſtulatus ibid.
Plutarcho miſſa auxilia in Eubœam 138
Plutei multi apud Athenienſes 60
Pluto per quæ loca ad ſua regna delo-

n ſcendit 297
Plutonis area 294
Plutonis canem vnde Hercules extraxit 398
Plutonis inſigne Clauis 596
Plutonis ſignum 226
Plutonis vel inferorum canem dicit Hecatæus ſerpentem fuiſſe,& cur 398
Plutoni Mercurio & Telluri qui rem diuinam facere conſueuerunt 109
Pluuij Iouis ara 124.& 232
Podalyrius Ilio deleto delatus tempeſtate Syron,ibidem conſediſſe traditur 404
Poetæ ab Agamemnone in pretio habiti 20
Poetæ multi cum rebus vixere 19
Poeticē Spartani nō ſunt admirati 327.328
Pœcile quid 604
Pœcile porticus 64
Pœcilus mons 142
Pœmenæi lucos conſecrarunt Nereidibus nymphis 173
Pœnam diram belluam Argiuis immiſit Apollo 164
Pæonia vnde appellata 530
Polemacridis ædes 301
Polemarchus quis 310. Polydorum Alcamenis filium occidit ibid. Polemarchi monimentum 311

poliei Iouis ſimulachrum 92. in huius ara ordeum tritico permiſſum apponitur 93. bos dum ad aram accedit fruges attingit, ac ſacerdotum vnus ſecurim in bouem iaculatus fugiens abit ibid.
pollux tropheũ de Lynceo victo erexit 354
pollucis fanum 378
polyandria 251
Polyanthes Corinthius 334
polybotes gigas 20
polybus Mercurij & Cthonophyles F. 190 hic Lyſianaſſam filiam Talao regi locauit ibid. ad hunc Adraſtus eiectus confugit 190
polycaon 303
polydectes 295
polvdectes Eunomi F. 324
polvdeucea fons 378
polydorus Alcamene patre mortuo regnũ adiit 310. eiuſdem laus ibid. à polemarcho occiditur 310
polydorus Hippomedontis F. 235
polydori regis Alcamenis filij effigies 343
poligij Mercurij ſignum 279
polyidus 162. Alchathoum de cæde Callipolidis luſtrauit ibid. Liberi templum dedicauit 162
polymnus viam ad inferos monſtrauit Libero 299

polynices Eleus curſus palmam adeptus eſt Olympiade triceſima ſeptima 554
polynices iuuatur ab Hippomedonte in bello Thebano 297
polynices Oedipi filius Eteoclis frater 593
polynicis dona 252
polynicis Oedipodis filij ſtatua 234
polynicis filij qui 235
polypemon procruſtes à Theſeo occiſus 144
polytionis domus 21
poliuchi Mineruæ templum 365
polyxena ad Achillis tumulũ ducitur mactanda 86. hanc hiſtoriam conſulto prætermiſit Homerus ibid.
polyxenus Iaſonis & Medeæ F. 180
polyxo Argiua 259
pomparum cellarium apud Sicyonios 192
& pompæ deſcriptio 193
pontiæ & Limeniæ Veneris ædes 290
pontinus mons 297. & pontinus flu. ibid.
populum albam Hercules in Græciam primus è Teſprotide attulit 574
populum nigrã padus alumnã habet 575
porſymna Eubœæ filia & Iunonis nutrix 212. eodem nomine vocata area in Iunonis templo ibi.
porphyrion 64. Cœleſtis Veneris templũ dedicauit ibid.

por

Portæ Caſtorides 385
Porticus Agapiti vnde dicta 579
Porticus Cotyos 262
Ponticus regia 63
Porticus Regis cur dicta • 22
Portus Achillis 398
Portus Athenien. in Munychia 17
Portus in Piræo triplex 16
Portunus delphine vectus · 178
Portuni ædes 173
Porus ab Alexandro deuictus 53
Poſsidonias oppidum 274
Potami curia Atticæ 122
Potidea olim, nũc Caſsãdrea nũcupata 608
Potydæatæ bis domo ſua pulſi, à Philippo Amyntæ filio ſemel, & ante ab Atheniẽſib. reſtituit Caſſander ibid.
Præconum natio, ſiue Ceryces 144
Præſagi Apollinis ara 124
Præſtitis Apollinis templum 165
Præſtitis Cereris templum 205
Praſienſes Apollinis habent templum 121
Pratinas Satyris faciundis præſtans 213
Pratum vocatus vicus 291
Prax pronepos Pergami dicitur ædificaſſe Achilli fanum 381
Praxidica dea, ideſt, vindicatrix 386
Praxis cognomentum Veneris 163
Praxiteles quonã aſtu à Phryne eluſus 77

preugenes 307
priamus Ilio capto ad aram Iouis patrij confugit 249
priamo & Troanis ab omnibus Græcis communi conſenſu bellum illatum 113
primigeniæ proſerpinæ ara 122
priſcus pagus 387
pritanis Eunomi F. 295
procles Ariſtodemi F.305.voluntate à fratre Euryſtene diſsidebat ibid.
procris vxor Cephali 142
procraſtes Polypemon latro à Theſeo occiſus 144
prodigia de Seleuci felicitate 66
prodomeorum Deorum focus 157
prodômia Iuno 205
prœdrian quid 579
prœtus Abātis F.Iunonis tēplū dedic. 209
prœtus cur Apollini apud Sicyonios templum erexerit 194
prœtus quæ nam oppida tenuerit 219
prœti filiarum thalami quo loco ſint 255
prœti cum Acriſio pugna 254
prognes meditans tollere filium 92
promachormæ Mineruæ templum 289
promachus Parthenopæi F. 235
promethei monimentum 232
promethei ara 119.ab hac accenſæ lampades in vrbem deportantur ibid.

Pronaus 223
Pron collis 290.291
Propodas 182
Propugnacula vocatus locus 347
Propylæa Mercurij ſtatua 87
Propylæa ſeu veſtibula Arcis apud Athenien. quomodo facta 85
Propylææ Dianæ templum 144
Proſerpinæ cella 288
Proſerpinæ ædes apud Proſpaltios 121
Preſerpinæ fanum 121.139.184
Proſerpinæ Primigeniæ ara 122
Proſerpinæ Soſpitæ ædes 349. à quo condita ibid.
Proſerpinæ ſignum 213.226.380
Proſpaltij 121
Proſymnæ Cereris ſigna 297
Proteſilaus Perſen Artabacten eſt vltus 315
Proteſilai pater Iphiclis 588.
Proteſilao dedicata Eleûs 131
Protophanes athleta vaſtæ magnitudinis: eiúſque ſepulchrum & coſtæ 135
πρέϑυσιν quid 572
Prymneſſus Phrygię vrbs 602
Prytanes in Tholo rem ſacram faciunt 29
Prytaneum 71
Prytaneum quid 580
Prytaneum iudicium quale 111
Prytanei Corinthi ſũmæ rei pręfuerũt 182.

Prytanis Euripontes F. 324
Pſamathe Crotopi filia 232
Pſamathe Crotopi filia 163. puerũ ex Apolline ſuſceptum expoſuit ibid.
Pſamathûs templum 398
Pſila quid vocent Dorienſes 375
Pſilaneus Liber cur vocetur ibid.
Pſiphæum mare 283
Pſittaci ab Indis afferuntur 263
Pſyttalia inſula vbi 137.528. Eadem ob deletos Perſas nota ibid.
Ptolemæum Gymnaſium 68
Ptolemæus Aepytrius 31
Ptolemæus Fulmen à Gallis occiditur 67
Ptolemæus Lagi ab Antigono & huius filio Demetrio perſecutus 34. Syriam & Cyprum iterum ſubegit. Pyrrhum in Theſprotidem reduxit. Cyrenen iterum recepit 35
Ptolemæus Lagi acriter reſtitit deferentibus regnum ad Aridæum 32. author fuit diuidendi regnum Alexandri in plures partes ibid. Cleomenem in Aegypto occidit ibid. Alexandri cadauer à Macedonibus accipiens Memphi condidit ibid. Aegyptum præſidiis contra Perdiccam firmat 33
Ptolemæus Lagi, Athenienſ. amicus 15
Ptolemæus Lyſandræ frater cognomento

Eulmen 66. Seleucũ ad Lyſimachiã fudit & occidit. ibi. Macedoniæ regno potiť 66
Ptolemæus mulieroſus, & cur 35. Eurydicen Antipatri filiam vxorem duxit, ex Berenice filios genuit 36
Ptolemæus, Ptolemæi filius Lagi nepos Atheniẽſ. vnius tribus nomen dedit ibid. Arſinoëm ſororem duxit vxorem ibid. Argæum fratrem interfecit ibid. Alexãdri cadauer è Memphi deportandum curauit, & alterũ fratrem ex Eurydice natum de medio ſuſtulit ibid. Cum Maga fratre bellum geſsit ibid. Claſſem auxiliariam Athenienſibus contra Antigonum miſit 37
Ptolemæus Serapidis religionẽ Athenienſibus tradidit 71
Ptolemæus ſocietatem coiit cũ Achæis 197
Ptolemæus Syriam & Phœnicen imperio ſuo adiecit 31
Seleucum ad ſe confugientem in fidem recipit. In Antigonum & Caſſandrum bellum mouit 32. Lyſimachum ad ſocietatem induxit ibid. ob Cyrenæorum defectionem in Libyam mouit ibid.
Ptolemæi res geſtæ cur obſcuræ 32. eiuſdẽ pater quis 32. & 35. in Aſia multa prælia rè geſsit ibid.
Ptolemæi ſtatua 68

Ptolemæi vocant omnes Aegypti reges 40
Publicola deus 388
Pudoris ara apud Athenienſes 67
Pudoris ſimulachrum 381.382
Puellarum curſum vel ludicrum Hippodamia prima inſtituit quare 583
Puellarum curſus in Iunoniis quomodo inſtitutus 582
Pagnantiũ ſub Thebarũ muris ſtatuæ 235 an ſeptem fuiſſe hos ipſos verè cenſeat Aeſchylus ibid.
Pugna inter Eleuſinios & Athenienſes 143
Pullis ad currum iunctis vicit Sybariades Lacedæ. Olympiade vndecenteſima 555
Puluerei Iouis delubrum 152
Puniceum iudicium 110
Puteꝰ aquę marmę in locis mediterra. 101
Pyla Megarenſium rex 30.148
Cleſonis F. 149
Pylades an cædis particeps fuerit, qua Neoptolemus occiſus eſt 270
Pylades Nauplij filios obtruncat 86
Pylades quibus parẽtibus ortus 267
Pylus ab Hercule exciſa 188
Pyli rex Neſtor 527
Pyliorum ager arenoſus 527
Pyræa lucus 205
Pyræum occupant Macedones 99. Olympiodorus iterum recipit ibid.

Pyr

Pyrgus Alchathoi vxoris monimẽtum 16
Pyrrhus Achillis F. à Delphis occiſus 59
Pyrrhus Achillis F. ad nuptias Herminiones cõtendens à Nereidibus ſpectat 403
Pyrrhus Achilis filius è Scyro ad Hermiones nuptias profectus 397
Pyrrhus Achillis filius Gallis irruentib. occurrit 28
Pyrrho Achillis F. Hermione deſponſa fuit 130
Pyrrhus Achillis filius Ilio exciſo in Epirũ appulit 48. Delphis interficitur 49
Pyrrhus Lyſimacho cõtra Demetriũ opem tulit 46. magnã Macedoniæ partẽ imperio adiecit ibid. à Lyſimachi amicitia diſcedit ibid. ab eodẽ prælio vincitur 47
Pyrrhus nauali prælio victus Tarentũ reuertitur 54. Syracuſas à Carthaginiẽſib. obſeſſas liberat ibid. è Sicilia reuertitur 55. ad Aſiæ reges legatos mittit ibidem. Antigono bellum indicit ibid. & deinceps
Pirrhus primus Romanis bellum intulit 49. 51. à Tarentinis accerſitur 55
Pyrrhus quomodo Tarentinos contra Romanos iuuerit 52. & deinceps Elephantos aliquot capit 53. eundem auocauit Syracuſanorum legatio 54
Pyrrhus ſuperiorem Macedoniã & Theſ-

ſalium quando in ſuam ditionem redegit 55. eiuſdẽ victoria teſtimonia ibid. Lacedæmonios bello vicit 58
Prædam ex illorum agro magnã egit ibi. Antigonum vincit 59. moritur ibidem. Argis ſepelitur ibid.
Pyrrhus vltra Ioniũ copias trãſportat 52. ab Achille originẽ ducit ibid. eiuſdẽ alacritas in traiiciendo in Italiã ac prudentia in rebus adminiſtrandis ibid.
Pyrrhi buſtum 239. ſcutum ibid.
Pyrrhi effigies apud Athenienſes, & eiuſdem generis propinquitas cum Alexandro 46
Pyrrho Aeacidæ filio regnum ab Epirotis reſtituit 49. Eidem à Caſſandro bellum infertur ibid. Ptolemæi Lagi filiam in matrimonium accipit 51. in Corcyræos arma mouet ibid.
Pyrrhichus pp. vnde dictum putetur 397
Pyrrichus opp. 384.397
Pythaenſis Appollinis ſignum 343
Pythaeus Apollinis ædem erexit 290
Pythaeus Apollinis F. 291
Pythaei Apollinis delubrum ibid.
Pythaei Apollinis templo pepercerunt Argiui 296
Pythaei Apollinis ſignum 339. huic Pythaeo Apollini aurum miſit Crœſus ibi.

Pythagoræ gentilitas 212
Pythagoræ ſapientiæ laus attributa ibid.
Pythia quid reſponderit Glauco Epicydæ filio 226
Pythonice vxor Harpali Macedonis 141
eodem à viro monimentum poſitũ ibid.
Pythij Appollinis ara 579
Pythij & Decumani Apollinis ſimulachra 159
Pythicum cantum Delphis quis primus ceciuerit 244
Python occiſus ab Apolline & Diana 194

Q

QVingentorum curia 25
Quinquertij & luctæ certamina reſtituta Olympiade decima octaua 553
Quinquertij præmium tulit Olympiade Lampidus decima octaua 553
Quinquertio puerorum victor Eutelidas Lacedæmonius Olympiade trigeſima octaua 555
Quinquertiones athletæ 135

R

REcta via quæ Megaris 165
Reipublicæ adminiſtratio quatenus ſuſcipienda & quàm periculoſa 39
Regia vocatus locus Crotonis 143
Rex Neptunus 273
Regis Porticus quæ 22

Rhacotin Aegyptiorũ olim oppidum 602
Rhachus intortus 283
Rhamnus 127
Rharij campi 144
Rheda & carpentum quid diſcriminis habeant 555
Rhedæ ceramine Therſius Theſſalus victor Olympiade ſeptuageſima 555
Rhegnidas Phalci F. 211
Rhenea inſula vbi 527
Rheti ſcatebræ 251
Aheti ſeu aluei ac eorundem aqua 142
Cereri ac Proſerpinæ ſacri, quare ſolis ſacerdotibus licet illis piſces capere 142
Rhodus inſula vehementer terræ motu concuſſa 161
Rhodij à Ptolemæo copiis contra Antigonum & opibus iuuantur 35
Rhodij Demetrio oppugnanti reſiſtũt ibi.
Rhodios cur oppugnandos putauit Antigonus ibid.
Rhoxane 33
Rhus vicus vnde dictus 153
Romani Coloniam miſerunt Corinthum 190. cauſa cur id fecerint ibid.
Romani cur ab Athenienſib. belli fortunam experti non ſint 51
Romanos exterruerunt elephanti à Pyrrho immiſsi 55

Romani Græciæ eripuerunt arma, & munitarum vrbiũ muros demoliti ſunt 170
Romanorum Imperatorum templum Aſopi 388
Romanis aliquando auxilia miſſa ab Athenien. 117
Romanis bellũ intulerunt Corinthij 170
Rom. Imperatoribus ſtatuæ dicata in templo Olympio 568
S
SAcadę monimentum 244. hic primus Pythicum cantũ cecinit Delphis ibi.
Sacra inſula quæ 284
Sacra porta 204
Sacra via 137
Sacrificandi mos cur idem Corinthi non retentus 179
Sacrificij in Iouis Olympij templo ſeries & ordo 547
Sæſara Cœlis filia 143
Satidis Mineruæ ædes 297
Salamis ab Atheniēſib. ad Megarenſes defecit 151. per proditionem exulum Athenienſib. data 152
Salamis vnde nomen habeat 133
Salamine Aſopi mater ibid.
Salaminis & veteris Græciæ imagines in templo Eleorum Iouis dicato 563
Salaminij cur ab Athenienſib. damnati 133

Samicon vicus 542
Samnia oppidum 545
Sandium Hyperionem Agamemnonis F. occidit 161
Sangarius amnis 28
Saotes Liber 297
Saotæ hoc eſt ſeruatoris Liberi ara 277
Sapho Lesbia primo de Amore ſcripſit carmine 95
Sapyſelaton 255
Sarapidis fanum 184.353.400
Sarapium pancratriaſtes metu áduerſariorum ſolum vertẽs propter timiditatem multatus eſt 604
Sardeis 333
Sarmatæ ferrum non habent 82
ab hominum commerciis alieniſsimi ibidem
vimineis haſtarum cuſpidibus vtuntur, & arcus ſatáſque ex cornu conficiunt 83
hoſtibus fugientibus cathenas iniiciũt, ſubuertúntque implicatos ibid.
loricas quo pacto conficiant, vide ibidem
Sarmatæ magna equorum armenta habẽt, ac eorundem terra priuatorum vſibus ſeruit 83. tota regio compaſcua eſt ibid.
horũ incolæ appellati Nomadæ, hoc eſt vagi

vagi paſtores ibid.
Saron 273
venandi ſtudio delectatus ibid. in mare periit ibid.
Saronia feſta quæ 283
Saroniæ Dianæ templum ibid.
Saronidis Dianæ templum 273
Saronidis Paludis appellatio vnde 274
Saturnus primus cœli regnũ obtinuit 550
Rheã matrẽ & recẽs natum Iouẽ Dactylis Idæis qui & curetes cõmendat ibid.
Saturni & Rheæ delubrum apud Athenienſes 73
Saturni filiorum Opportunum dicit natu minimum Ion Chius 577
Satyrus, Praxitelis opus egregium 77
Satyrus puer poculum porrigens ibid.
Satyrorũ natu maximi vocãtur Sileni 89
Satyri qui nam ſint, & vbi, vide 89
Satyrides inſulæ, & in his incolæ ruffi caudas habentes infra clunes ibid.
Saxum ſagittis confixum à perſis 166
Saxum ſuper quo Talamon concedit 134
Scabella duo Athenis argentea quib. accuſatores & rei inſidẽt, corũdẽq; noĩa 109
Scambonidarum curia 143
Scandea nauale Cytherorum 350
Scarphea Locrorum vrbs 267
Scenoma mulieris 167

Scheria inſula 185
Scias locus 347
Scyllûs omnibus ferarum generibus ad venationem abundans 546
Scillus vna de Triphyliæ vrbibus ibid.
Scilluntis rudera vbi 586
Scilluntem Eleis ereptam Xenophonti Grylli filio Athenis exulanti, Lacedæmonij dono dedere ibid.
Scilluntium agrum præterlabitur Selenus amnis ibid.
Sciron 167. hoſpites in mare detruſis 168 à Theſeo in mare abiectus ibid.
Sciron Pylæ F. Pandionis filiam vxorem duxit 149. cum Niſo Pandionis filio de regno diſceptat, Aeacus vtriuſque iudex deligitur ibid.
Scironẽ viam primus muniuit Sciron 167 Adrianus Imperator eandem dilatauit ibidem.
Sciriadis Mineruæ templum. 138. Quis dedicauit ibid.
Scirum vnde nomen habeat. 138
Scirus Dodonæus vates 138. eius ſepulchrum ibid.
Scotitas locus 338
Scotitæ Iouis templum ibid.
Scutorum & iaculorum numerus auctus Athenis à Lycurgo Lycophronis F. 118

Scutis qui decurrerunt primus vicit Demaratus Heræenſis Olympiade ſexageſimaquinta 554
Scyllæum promontorium vnde 288
Scyras flu. 397. quando nomen hoc adeptus ibid.
Scyros ab Achille euerſa, cum tamen in ea inſula cum virginibus vixiſſet 86
Scyros inſula 70
Scirij Theſeum benignè acceperunt ibid.
σιβαρὸς 341
Sebrius vicus 356
Securis, qua bos in ſacrificiis percutitur, in iudicium Rea citatur 93
Selaſia 192
Selaſia ab Achæis direpta 199
Selaſiæ ruinæ 339 Selaſia ab Achæis capta fuit ibid.
Seleuus amnis agrum Scilluntium pręterlabitur 546
Selinuntis nomine pagus 388
Sella Amyclæi à quo facta eiúſque accurata deſcriptio 137
Seleucus ab Antigono eiectus à Ptolemęo in fide recipitur. 46
Seleucus Demetrium capit ibid.
Lyſimachum vnà cũ copiis deleuit 48
Seleucus timens Antigonum ad Ptolemęũ Lagi F. confugit, & Babyloniam reuerſus

Antigonum vicit ac occidit 68
Demetrium Antigoni F. cepit ibid.
totius Aſiæ imperium Atiocho filio tradidit 66. in Macedoniá reuertitur ibid.
Sileuci exercitus è Barbarorum & Græcorum copiis conſtabat ibid. occiditur 67. huius pecunia à Ptolemęó fulmine regib. diripienda datur ibid.
Seleuci iuſtitia & pietas commendatur 67
Muleſiis coloſſum reſtituit à Xerxe ademptum, Babyloniæ ac Beli templo pepercit ibid.
Seleuci ſtatua, ac eiuſdem felicitas prodigioſe indicata 66
Seleucia 67. in hanc inquilinos Babylonios deduxit Seleucus ibid.
Semele ab inferis reducta 276
Semelei Iouis ara. 114
Semele quó loco Liberum Patrem pepererit 394. ac de eadem deinceps
Semelen vt reduceret ad inferos deſcendit Liber 299
Senex in mari habitans quis dicatur Gytheatis 385
Seniorum magiſtratus apud Lacedæmonios 318
Sepeliendi mos apud Sicyonios 191
ſepulchra apud eoſdem inſcriptiones non habent 192

Septem

Septem Sapientes omnes Græcos fuiſſe iactant de ſe Græci 87
Septem ſub Thebarum muris cecidiſſe an recte ſcribat Aeſchylus 235
Sepulturę honor cum ſeruis communicatus qui dominis in prælio fidelem operam nauaſſent 114
Serapidis fanum 289
Serapidis fanum 71. huius religionem Athenienſes à Ptolemęo acceperunt ibid.
Serapidis templa multa apud Aegyptios 71
Serapidis fragmenta 389
Seruatoris Iouis ædes 235.393
Seruatoris liberi ara 277
Seueræ Deæ,& earundem ara 122
Seuerarum Dearum ædes Athenis 109
Seuerarum Dearum fanum 206
Siciliæ gentes quæ 616
Sicyon Marathonis F. 170
Sicyon vrbs ante Aegiale dicta 189
Sicyonem ſocium ex Attica adſciuit Lamidon ibid.
eidem Zeuxippen filiam in matrimonium dat ibid.
Sicyon quib.parentibus ortus 189
Sicionia regio à quo denominata ibid.
Sicyonij & eorum origines 186
Sicyonij quando Dorienſes facti 190
inter Argiuos cenſeri cœpti ibid.

quo

quo pacto condant ſuorum cadauera 191
Sicyoniorum fines 254
Sicyoniorum vrbs terræ motu ad ſolitudinem & vaſtitatem redacta 191
Sida opp.231.à Sida Danai filia vocatū ibi.
Siene 128
Signa de multa paleſtritarum erecta 600. & deinde.
Signa Deorum ac heroum antiquitus ex ligno faciebant 230
Signorum omniū quæ in Alti poſita ſunt maximum Iouis coloſſum Eleorū donū Arcadico bello cōfecto dedicatū eſt 610
Silenus à Malea profectus Pyrrichi habitaſſe creditur 597
in Malea educatus ibid.
Sileni & Marſyę certamina cum Apolline 245
Sileni qui vocentur 89
Silenū quo pacto Midas captare voluerit 28
Sillus 228
Simonides, Hieroni familiaris 19
Sinis latro quo pacto à ſe victos ad piceas ligabat & diſcerpebat 171. ipſe poſtea eadem ſupplicij genere à Theſeo affectus fuit ibid.
Sinin propinquum occidit Theſeus 140
Sinus Bœcticus & portus 393
huius littus ſpecioſi calculis abūdat ibi.

Sipylus 387
Sipylus mons 82
Sipylus mons Pelopis habet in vertice ſolium 571
Sipylum 242
Sirenum cantui comparata poemata vnde originem duxerint 81
Siſyphus cur apud inferos pœnas dat 184
Siſyphus in Iſthmo ſepultus 174
Siſyphus Iſthmicos ludos in honorem Melicertæ inſtituit 171
Siſyphus quo pacto ad Corinthiorum regnum peruenerit 181
Siſyphus quos filios genuerit 182
Sithnidum Nimpharum aqua quæ 150
Smicythus quis 612. & deinde
Smicythus quis, quæ & qualia ſigna dedicauerit 619. & deinde 620
Sebri heroicum monimentum 356
Socrates Sophroniſci F. ſtatuas quaſdam fecit 87. iidem ſapientiæ primas detulit Apollo Delphicus ibid.
Socratis ſomnium de Platone 120
Sodamas Argiuus 334
Solis aræ 164.226
Solis campum Hercules Pelopi dedicauit 579
Solis filia Paſiphae 617
Solis Liberatoris ara 277

Solis

Solis menſa 128
Solis ſinum 401
Solis templum 289
Soli quo loco cædantur equi 379
Soli ſacer auis gallus gallinaceus & quare 617
Solium Iouis in templo Eleorũ quale 562.
Solon Athenienſib. leges dedit 66
Solonis elegis excitati Athenienſes Salamina bello receperunt 152
Salonis leges vbi Athenis adſeruabant 71
Solutoris Panos cella 282
Somniũ Nicoſtrati, & quid portẽderit 602
Somnij & mortis, & vtriuſque nutricis Noctis effigies 589. & deinde
Somni ſignum 202
Somni ſimulachra Spartæ 368
Sophocles de Oedipi morte vera non ſcripſit 109
Sophoclis ſtatua Athenis in Theatro poſita 801. de Sophocle quid viſum Lacedæmoniorum duci ibid.
Sophones Decelenſis 113
Soſoſtratis ſtatua, quam Cambyſes comminuit 158
Soſpitæ Dianæ ſignũ apud Megarenſes 150
Soſpita cur vocata Diana ibid. & deinceps
Soſpitæ Dianæ ſignum Pagis viſitur 166
Soſpitæ Dianæ templum 275

Soſpitæ Mineruæ ara 123
Soſpita Proſerpinæ templum 349
Soteris cognomẽ cui Ptolemęo inditũ 40
Sous Proclis filius 324
Sparta cũ Lyta, ab Ariſtãdro Pario facta 372
Sparta prius poſtea Lacedæmon 339
Sparta terrę motu concuſſa 115
Spartæ vrbi vnde nomen inditum 304
Spartani cur in Thebanos bellũ ſciuerĩt 332
Spartani minime admirantur poëticẽ 316
Sparton an Phoronti filius 221
Speculatricis Veneris delubrum 281
Specus Athenis prope fanum Panos 108
Specus in mõte nõ lõge à Marathone 127
Specus in quo Antiope geminos expoſuit 146
Specus in Theatri vertice Athenis 81
Specus Liberi patris refugium naufragis Argiuis fuit 245
Sperchio crinem nouet Peleus pro felici Achillis à Troia reditu 140
Sphacteria inſula 58. & 66
Sphacteria inſula vbi 527. eadẽ Lacedęmoniorum clade nobilitata 528
Sphęria inſula à quo dicta 283. 284
Sphærei qui 354
Sphærus Pelopis auriga eiúſq; ſepulc. 283
Sphettus 274
Sphinx in Minerua galeæ cone 93
Sphyrus Machaonis F. 246

Spolia de Spartanis ab Athenienſibus in Spacteria capta 66
Sponſalitium munus,centum boues Iphidamas Antenoris filius ſocero dedit 527
Stadium è candido marmore ab Herode Attico erectum. 76
Statuæ dicatæ in ¡Olympio templo Rom. Imperatoribus 568
Stazuſa fons 192
Stemmatij Cranij lucus 381
Sthenelas 219
Sthenelaedas 327
Sthenelus 275
thenelus Capanei F. 227.& 250
Stheniadis Mineruæ delubrum 281
Stheniadis Mineruæ veneratio 273
Sthenij Iouis ara 282
Stenopon quid Atticis 578
Sterope Atlantis filia vxor Oenomai 559
Steſicorus cur Palinodiam fecerit 378
Stethæum Aeſculapij fanum 394
Stomium quid 577
Stratonice vrbs & regio Chryſauris 602
Strophius Criſi F. 267
Strophius Pyladæ F. 222
Struthuns promontorium 295
Stymphalus 251
Suada 564
Suadelę cultu & Veneris populares curvſus

Theſeus 85
Suadelæ Dianæ templum 238
Suadelæ ædes 194.& cur hanc colant Sicyonij ibidem
Suadelæ ſeu Pithus ſimulachrum 163
Subligaculum Orſippi Olympiæ delapſum cur 164
Sunium promontorium 15
Suniadis Mineruæ templum ibid.
Suſa 333
Sybariades Lacedæmonius iunctis ad currum pullis vicit Olympiade vndecenteſima 555
Sylla ædificia quædã Athenis cremauit 78
Syllanę expugnatiõis Athenarũ cauſa ibi.
Sylla Athenas redit, ac ſibi aduerſatos trucidat 80. in Ceramicũ aduerſarios concludit, & decimum quemque ad ſupplicium duci iubet ibid. quo morbo interierit ibidem
Syllæ multa in Athenienſes immania facinora, & quæ potiſsimum eidem Syllæ calamitatis cauſa extiterit 80
Syracuſæ à Carthaginienſibus obſeſſæ 54
à Pyrrho obſidione liberatæ ibid.
Syracuſanorum legatio ad Pyrrhum 54
Syria & Phænice Ptolemæi imperio adiiciuntur 33
Syringes locus in Aegypto 358

Syrnethus tumulus 246
Syrus vrbs in Cariæ continenti 404
Syri & Phœnices in Antigoni poteſtatem redacti 34
Sythas amnis 194.209. ad hunc cur pueri & virgines ſupplicũ more veniant ibi.

T

Tabula à Themiſtoclis filij dedicata in Parthenone 16
Tænarum promontorium 398
Tænari monimẽtum 352. ab hoc promontorium nomen habere putatatur ibi.
Tænari vertex 400
Tænarij Neptuni fanum 346
Talus Biantis F. Argiuorum rex 190
Tali ſepulchrum 238
Taletum 379
Talthybij monimentum iram cur in Lacedæmonios, & Athenienſes exercuerit 346
Tamphalces Temeni F. Sicyonem occupauit 190
Tanagra 175
Tantali oſſa vbi nã condita putantur 242
Tantalo Thyeſtæ filio deſponſa fuit Clytemneſtra virgo 226
Tantalum & Pelopem in Græciam Coloniam deduxiſſe certa extant indicia 571
Tanus amnis 302
Taren

Tarentini Hippotionis donum in Altis muro quod 616
Tarentini Pyrrhum acceſſunt 52. cum Romanis bellum gerunt ibid. Iidem Pyrrhũ aduerſus Corcyræos iuuarunt ibi.
Tauricæ Dianæ ſignum vbi ſit,& quo portatum contendunt inter ſe Cappadoces & Euxini accolæ,& Lydi 563
Tauropolis 160
Taurus Cretenſium agrum infeſtans 105 à Neptuni ira immiſſus & cur 106
Taurus è Creta in Peloponneſum traiecit ibid. vnus de duodecim Herculis laboribus ibid. in Marathoniam fugit, ac Minois filium Androgeum interemit 106
Taurius 282
Taxilus Mithridatis dux ab obſidione liberandas Athenienſes accurrit 79. eidẽ Rom. Imperator in Bœotis occurrit 77
Taigete Atlantis filia 371
Taygetum venationibus aptum 379
Tegea vrbs 250
Tegeatæ clades complures Lacedæmoniis attulerunt 311. iidem Anaxandrida regnante à Lacedæmoniis vincuntur ibi.
Telamon 266
Telamon Aeaci filius 158
Telamon caduceatorẽ ad patrẽ mittit 170 Salaminẽ cum Claſſe iterum abiit ibi.

Telamonis filij naue vecti ſunt Aulidē 134
Telchin Europis F. 186
Teleclus Archelai F.309.à Meſſeniis occiditur ibid.
Teleclus à Meſſeniis in Limnadis Dianæ fano interficitur 325
Telecli monimentum heroicum 359
Teledami & Pelopis monimentum 222
hi paruuli ad parentum tumulum ab Aegiſtho necari ibid.
Teleſphorus quis 207
Teleſilla cantica fecit 236. eiuſdem præclarum facinus ibid.
Teleſtes Ariſtodemi F. 182
Telluris ara 577
Telluris ædes 343
Telluris ædes Gaſeptum vocatum 347
Telluris Magnæ deæ ara 122
Telluris puerorū nutricis tēplū Athenis 85
Temenus Ariſtomachi F.299.bellum cum Dorienſibus cōtra Tiſamenū & Achæos ſuſcepit ibidem
Temeni ſepulchrum 300
Temeni liberos oderat Deiphontes 256
Temeni Porta vrbs 136
Temeno regnū Lacedæ.delatum 305
Templum commune omnium Deorum Athenis 31
Templum Iouis Nemei 217
Templum omnium Deorum Athenis 74

in Templo Dianæ Epheſiæ Diſcordiam depinxit Calyphon Samius 592
Tenea oppidum 185. huius incolæ Troiani haberi volũt ab Agamẽnone aducti ibi.
Teneatica porta 185
Tenebricoſum, vocatus locus 338
Tenedus 186
Tereus prognem vxorem habuit, Philomelæ ſorori vitium obtulit, & ferro corpus eiuſdem violauit 31
Tereus regnauit Daulide 156. ſibi ipſi Megaris manum conſciuit ibid.
Terei ſepulchrum, & Tereus quis 156
Terlephanis Samij tibicinis tumulus 166
Termiſſenſes cur Lycij vocati 75
Terminator Apollo 291
Terræ, à Ioue imbres implorantis, ſimulachrum 92
Terreſtris Ceres colitur à Spartanis 353
Terreſtris Iouis ſignum 177
Terroris effigies ĩ Agamẽnonis clypeo 593
Teſſeræ à Palamede inuentæ, vbinam dedicatæ 234
Teſtudinis promontorium 20
Tethrines amnis 105
Teucer ex equo Troiano erumpit 90
Teucer quo loco purgauit ſe Telamoni 111
Teucri Cypriorum regnũ obtinuerũt 267
Teuthrania olim, quæ nunc Pergamũ 28

Teuthras Athenienſis Teuthronem opp. condidiſſe creditur 398
Teuthrone vrbs 384. & 398. quis condiderit ibid.
Thalamæ vrbs 384. & 400
Thalamis Meſſeniæ oppidum 304
Thales apud Lacedæmonios ciuitatem luſtrauit 62. de Talete Carmen ſcripſit Polymneſtus ibi. natiõe Gortynius fuit 62
Tharypus 48
Theagenes aquæ ductum apud Megarenſes exædificauit 149
Theagenes Megarenſium tyrannus 107
Thearij Apollinis templum 277
Theatrum Athenis abſoluit Lycurgus 119
Theatrũ apud Epidaurios pulcherrimũ 271
Thebani Ageſilaum Aulide rem diuinam facientem è templo expellunt 332
Thebani contra Phocenſes bellum ſuſceperunt 337
Thebanorum diuitiæ & calamitas 41
Thebanorum puerorum à Sphingibus raptorum ſigna in templo Eleorum 562
Thebe Aſopi filia 185. & nomen vrbis ſub Cadmea ibid.
Thebas à quibus conditas ſcribat Homerus 189. Idẽ inferiorem vrbẽ à Cadmea diſtinguit ibid.
Thebas capientiũ ſtatuæ, & quinã illi 235

Thelxion, Apis F. 187
Themes Horarum mater 585
Themidis cella 261
Themidis delubrum 84
Themidis Horarum matris ſignum in Iunonis templo Eleorum fecit Doriclidas Lacedæmonius 585
Themidum aram dedicauit Pittheus 277
Themiſcyra capta 64
Themiſcyra quomodo ab Hercule capta 18
Themiſtocles 16
Themiſtocles Polyarchi F. 139
Themiſtocles muros à XXX. tyrannis deiectos reſtituit 19
Themiſtoclis oſſa ex Magneſia in Patriam translata 16
Themiſtoclis ſepulchrum 16
Themiſtoclis ſtatua aliis attributa 71
Themiſtoclis victoriæ trophæũ erectũ 137
Theodectis ſepulchrum 140
Theodorus Samius primus ferrum fundere docuit 348
Theodori tragœdi monimentum 140
Theomelida vicus, & in hoc regum qui Agidæ vocantur ſepulchra 352
Theopompus Nicandri F. 310
Theopompus Nicandri F. poſt patrem regnauit 325
Theopompi Nicãdri filij monimentũ 362

Therapne 375. vnde dicta 376
Theras Autesionis F. 358
Theras inſula 306
Theras quis 305. Calliſten Coloniam dedu xit ibid. huic parentant Theræi 306
Thera inſula à quo dicta 358
Theræ 380
Thereta, vnde vocetur Mars 108
Therò an Martis nutrix 376
Therſander 235. 358
Therſander Siſyphi F. 182
Therſandri filius geminas vxores duxerunt gemini itidē filij Ariſtodemi 362
Therſius Theſſallus rhedæ certamine victor Olympiade ſeptuageſima 556
Theſeus 68
Theſeus ad Deucalionem in Cretam miſſus 70. in Scyron inſulam defertur & ibidem interficitur ibid. eidē templum Athenis dicatum 70
Theſeus centauros bipenni obtruncat 563
Theſeus cur Dianæ Soſpitæ templum dicarit 275
Theſeus cur Hippolytū amandauerit 84
Theſeus cum Pirithoo in Theſprotos proficiſcitur 243
Theſeus de cæde purgatus à Phytali poſteris 140
Theſeus gemmam in mare abiectam retu

lit 69. ab Amphitrite coronam dono accepit ibid.
Theſeus, Herculi ſocius in Themiſcyra oppugnanda 19
Theſeus in patriam rediens depictus 78
Theſeus Pallanta & filios interemit, ac in Delphino abſolutus 110
Theſeus Palantem & eius filios occidit 78 Troëzenē, de cędevt purgarēt, venit ibi.
Theſeus Perithoum celebres nuptias affectantem adiuuare nititur 154
Theſeus puer ad Herculem apud Troëzenios venit, Leonis pelle nihil deterritus 105. ac de Theſeo plura deinceps
Theſeus quàm diu regnauerit 24
Theſeus quo habitu incognitus Athenas ingreſſus 74
Theſeus quonam habitu Athenienſem populum ex agris compulit in vnam ciuitatem 85. ad Minotaurum interficiēdum proficiſcitur ibid.
Theſeus Scironem in mare abiicit 22
Theſeus Sinin Latronem interemit 171 & totam viam quæ Athenas à Troëzene ducit à latrociniis perpurgauit ibidem Periphetem interfecit ibid.
Theſeus vbinam Polypemonem latronē occidit 144
Theſeus vnde ad Cretam ſoluerit 16

Theſei ara 288
Theſei adminiſtratio Athen.æqualibus 23
Theſei contra Amazones cælata pugna in templo Eleorum Ioui dicato 564
Theſei filiorum ara 17
Theſei liberi ad Elephenorẽ ſe recipiũt 69
Theſei monimentum 121.347
Theſei mors variè traditur 69. Theſeus à Plutone vincitur, & ab Hercule ſoluitur ibid. in Theſprotidem venit cum Perithoo ibid. in vinculo coniicitur ibi. eius oſſa Athenas portantur 70
Theſei oſſa quomodo & à quo inuenta 312
Theſei pugna contra Minois taurum 91
Theſei ſaxum cur dictum 282
Theſei templum 68. Theſeus Centaurum occidit 68. Minoi aduerſatur ibid.
Theſprotis multa ſpectatu digna habet 69
Theſſaliam & Macedoniam ſuperiorem quando ceperit Pyrrhus 56
Theſſali viam Ageſilao redeunti intercludere conati ſunt:& cur 335. iidem repelluntur ac funduntur ibidem
Theſſalorum equitũ tumuli Athenis 114
Theſſalorum in Olympia donum quod & quis author 611
Theſtius, quis 351
Thetis Nereidum vna 594
Thetidis ſignum à Menelao poſitum 386

Thetidis templum qua de cauſa erectũ 553
Theumeſiæ Cereris templum 288.& 290
Thoas 182
Tholus 29
Tholus vocatæ ædes Aeſculapij 260.in his ædibus dormiunt qui deum precatum veniunt ibid.
Thornax 295. 339
Thracia hominum multitudine abundat 43. ante Romanos nemo totam expugnauit ibidem
Τράνιον quid 564
Thraſydrus Xeniam pellit vrbe 329. quibus conditionibus pacẽ accepit ibid.
Thraſianor 229
Thronium oppidum Abantes condidere 606
Thucydides poſt reditum dolo peremptus 91.eiuſdem ſepulchrum ibid.
Thurimachus Aegyri F. 187
Thyamis fluuius 49
Thyeſte ſepulchrum 225. in hoc cur aries impoſitus ibid.
Thieſtes aurei velleris agnum fratri ſurripuit ibi.& quomodo à fratre vltus 225
Thymœtes 229
Thyrea vicus 301
Thyræan incoluerunt Aeginetæ 268
Thyrides 400

Tiaſa amnis 370
Tiaſa puella ibid.
Tibias Marſyæ in agrum Sicyonium eiectas ſuſtulit paſtor quidam,& Apollini dicauit 194
Tichos caſtellum 332
Timalcus à Theſeo interfectus 153
Tipœus mons cis Alpheum 547
Timagore interitus 119
Timenus 228.Argiuorũ regno potit⁹ 229. Deiphonte conſiliario vſus ibid.per inſidias à filiis necatus ibid.
Timenium 296.299
Timeas 235
Timocrates Rhodius 334
Timolaus Corinthius ibid.
Timoclidas & Euthydemus tyrannidem ſimul inuaſerunt 195
Timonis currus 120
Timothei Cononis F.ſtatua 92
Timothei Mileſij cithara quo loco ſuſpenſa 342.eidem cur multa irrogata ibid.
Timothei ſepulchrum 118
Tiryntha heroem Argi filium dicunt Argiui 254
Tiryntha poſſedit proëtus 219
Tirynthij ab Argiuis eiecti 254
Tirynthis ruinæ ibid.huius muri à Cyclopibus facti 255

Tiſa

Tiſamenus 359
Tiſamenus Oreſtis F. patri in regnum ſuc ceſsit 228. Argis expulſus. ibidem. in Achaiam venit 229
Tiſamenus quinque certaminũ victor 341
Tiſameno Argiuo quid reddiderit oraculum 341. ad Lacedæmonios profectus eſt 342
Teſſaphernis copiæ ab Ageſilai fuſæ 333. Teſſapherñ occidẽdũ curat Artaxer. ibi.
Tithorea 267
Tirthion mons 257. 262. an ea Myrt ionvocatus ibid.
Tithrantes quis 334. Sardeis venit, Greciæ populos pecuniis corrumpit ibid.
Tithrones Mineruæ ara 122
Titan quem montem incoluerit 206. Frater Solis creditur ibid. Idẽ ſolers in obſeruandis anni opportunitatibus ibid.
Titanæ 205. à quo dicta hæc regio 206
Titanæ, quis ritus ſeruari ſoleat 208
Tlepolemus Lycius deſultorio equo vicit Olympiade centeſima trigeſima prima 555
Tleſimenes quib. ortus parentibus 347
Tolmidæ vates 104
Tolmides qs 104. Peloponneſios diuexauit ibid. Lacedæmoniorum naualia incendit ibi. Eubœan & Cyteriorum inſulam cepit

cepit ibid. Sicyoniorum agrum pupulatur. Eubœan & Naxum Colonias deduxit. Bœotorum agrum populatur ibid. Chæroneam cepit. in Haliartiorum finibus dimicans cecidit 104
Tranani præclara facta 568. & deinde.
Tranquilitatis ſimulachrum 173
Traſybuli laus ac ſepulchrum 112. triginta tyrannorum dominatum euertit ibid. Athenienſib. concordia author fuit ibid.
Traſymedes 228
Tretum 217. 218
Tribuum nomina apud Atheniẽ. à quibus hominibus ſumpta 30
Tricrana inſula 289
Trigonum iudicium 109
Trinaſi muri 385
Triopas Phorbantis F. 219
Triphylia regio 542
Tripos æneus in templo Olympico 568
Tripos in ſpecu Theatri Athenis 81
Tropidẽ Delphis dedicauit Pauſanias 328
Tripodes vocata via Athenis vnde 77
Tripodes ænei artificiosè elaborati ibid.
Tripodiſcus locus 164
Triptolemus & Eubuleus ſerẽdi rationem à Cerere acceperunt 61
Triptolemus ex Amphictyonis filia natus ibid.
Tripto

Triptolemi ædes 145.eiuſdẽ area & ara 145
Triptolemi ſignum 60
Triptolemus Trochili antiſtitis filius ſecundum Argiuos ibid.Celei filius, ſecundum Athenienſes 61.Oceani & Terræ filius ſecundum Muſæum ibid. Dyſaulis vt vult Orpheus ibid.Rharinis vt Chœrilus 61
Tritones ænei Corinthi 173
Troezen 274
Troëzenẽ ad Pitheum cur amandatus Hippolytus 84
Troëzenij 197
Troëzenij Argiuis aliquãdo paruerũt 275
Troëzenij cõtra noxios Africi flatus quid faciant ne vitibus noceant 287
Troëzeniorum virgines ante nuptias zonam dicant Mineruæ Apaturiæ 284
Trochilus antiſtes ab Agenore Argis pellitur,& Atticam venit 61
Triptolemum genuit ibid.
Trochus vicus 251
Tropæi Iouis ædes 347.hanc fecerunt Dorienſes & cur ibid.
Trophæum Argiuorum de Pyrrho Epirotarum rege 239
Trophonio dedicata Lebadia 111
Tubæ Mineruæ ædes 138
Tunica officina cur dicta 361
Tybe

Tyberiadem ſtagnum ſubterfluit Iorda
nis 54
Tyndareus cur Veneri addiderit compe
des 36
Tyndareus Mineruæ Chalciœci ædem æd
ficauit 36
Tyndareus Pellanam aufugit 304. ad A
phareum vt aliis placet in Meſſeniat
ibidem
Tyndareus Pellanæ habitauit cum Hipp
coontem fugiens è Sparta exceſsiſſet 38
Tyndareus quibus parentibus natus 30
Tyndarei filij profecti cum Iaſone 39
Tyndarei filiorum ædes 3
Tyndarei iuſiurandum coram Helenæ pr
cis 3
Tyndarei monimentum 36
Tyndarus è regno eiectus ab Hippocoon
te 22
Tyndari filij Aphidnam capiunt & Mene
ſtheum in regnum reſtituunt 6
Tyndari filij ſalutaria numina nauib⁹ 17
Tyndari filij vbi ſe in ſtadio ſoliti ſin
exercere 28

V

Valitudinis bonæ ſtatua 24
Vallum vicus 3
Varium Comitium locus vocatus Spa
tæ 3

Vatu

Vatum, qui ex Elide venerunt monimentum 347
Venandi ſtudioſa Arthuſa 548. in amnem mutata ibidem
Venus 564
Venus à Gnidiis colitur 17
Venus cognomento ad Amyclæum 371
Venus è mari nata 173
Veneris ara 578
Veneris Areæ ædes 366
Veneris Ambologeræ ſimulachrum 368
Veneris Armatæ ædes & ſignum 360
Veneris Aſcrææ templum 282
Veneris ædes à Conone erecta 17
Veneris ædes in Temenio 300
Veneris cella 261
Veneris cœleſtis delubrum 63. Venerem omnium primi Aſsirij coluere ibid. eiuſdem Deæ religionem quis primus Athenis induxit ibid.
Veneris Cœleſtis fanum 248
Veneris cœleſtis ſignum 74.75
Veneris Coliadis ſigna 18
Veneris Coniugalis ædes 386
Veneris delubrum & in eo ipſius armatæ deæ ſignum 184
Veneris delubrum in Cenchræo 175
Veneris Epiſtrophiæ ſacellum 152
Veneris fanum 142.236.268.266.& 400

Veneris Iunonis ſignum 351. ad hanc matronæ pro filiarum nuptiis ſacra fa ciunt ibid
Veneris Melanidis templum 17
Veneris Migonitidis ædes 38
Veneris Olympyæ ædes 34
Veneris Pontiæ & Limenij fanum 29
Veneris Speculatricis delubrum 28
Veneris ſpõſa cella à Theſeo ædificata 28
Veneris templum in quod non niſi æditu mulier, & virgo ſacerdos ingrediuntur 20
Veneri cur compedes addiderit Tyndareus 36
Veneri honores habiti ab Hermionenſibus quales 29
Venerem Nicophoron dedicauit Hypermneſtra 23
Ventorum ara 208. & ceremoniæ ad ventorum ſeuitiam placandam ibid
Verſilis olea 26
Veſta 56
Veſtæ fanum & ara eiuſdem ſacra 29
Veſtæ ſigna quo loco Athenis poſita 7
Veſtibula ſeu propylæa Arcis Athenis quo modo facta 8
Via ſacra ad Altin 57
Victima ad Iouis Supremi aram non cæduntur 10
vict

Victimarum fœmora præter quam ſuam conſecrantur Veneri 206
Victoria in Mineruæ ſigno expreſſa 94
Victoriæ æneum ſignum in Arce cur dedicarunt Athenienſes 528
Victoriæ inuolucris templum 85.271
Victoriæ Mineruæ delubrum 158
Victorum ad Eurymedontẽ ſepulchra 118
Vindicatrix, ſeu Praxidica Dea 386
Violentiæ ædes 212
Vlyſſes ex Ilij arce Palladium ſurripuit 86
Vlyſſes Nauſicæ & lauantibus veſtem puellis aſsiſtens pingitur à Polygnoto 86
Vlyſsis & Circes concubitus 594
Vlyſsis in procos facinus depictum 178
Vmbilicus locus apud Phliaſios 214
Vmbraculum vocatus locus 347
Vngulas equorũ perpurgatas ac diſſectas ad ſimilitudinem ſquammarum draconis expoliunt Sarmatæ 83
Vpupam auẽ primùm Megaris viſam 157
Vraniæ Veneris fanum 390
Vrbium enumeratio quæ cum Athenienſibus ſocietatem coierunt ad excutiendum iugum Macedonicum 96
Vulcanus infans à Iunone abiectus 78
Innoni auream cellam mittit ibidem.
Vulcani ara 101
Vulcani fanum 63

X

Xanthippus Ariphronis F. 326
Xanthippus cum Perſis ad Mycalen nouali prælio conflixit, ac eiuſdem ſtatua 95
Xanthippus Deiphontis F. 265
Xenias Eleus 328
vrbe pellitur ibid.
Xenocles 139
Xenodice è partu mortua, eiúſque ſepulchrum 192
Xenophon à ciuibus ſuis vrbe exigitur & quare 546
Xenophon Dianæ Epheſiæ fanum ædificat ibid.
Xenophon in conuentu Olympico maieſtatis accuſatus 547
Xenophon ſcripſit bellum ad Mantineam & Bœotiorum in Peloponneſum irruptionem & Cadmeæ oppreſsionem & Leuctricam Lacedæmoniorũ cladem 24
Xenophontis ſtatua è Pentelico marmore 547
Xenophontis Grylli filio Athenis exulanti, Scilluntem Eleis ereptam Lacedæmonij dono dederunt 546
Xerxes Apollinis coloſſum ademit Mileſiis 67
Xerxes Athenas occupauit 104

Xerxes

Xerxes quo tempore in Græciam inuaſit 316
Xerxis claſsis vbi delata 137

Z

ZAncle, quæ olim Meſſene 617
Zanes quid 599
Zaraca vrbs 144
Zarax opp. à Cleonymo Cleomenis F. deletum 393
Zarax vrbs 384. & 393. portum habet idoneum, & magnis afflicta eſt cladibus ibidem.
Zarax muſicam ab Apolline didicit, Lacedæmonius fuit Atticæ inquilinus 144
Zeno Mnaſei F. vbi ſepultus 118
Zephiri ara 139
Zephyrium promontorium 310
Zoſter locus in Attica, & vnde dictus 121
Zeuxidamus Leotychides F. 325
Zeuxidamus Theopompi F. ibid.
Zeuxippus Appollinis & Syllidis nymphę F. Sicioniorum regnum obtinuit 190
Zeuxippe Lamedontis filia Sicyoni in matrimonium datus 189

EORVM QVAE IN MESSENICIS NOTATV MAGIS DIGNA SVNT,

INDEX.

A

ABia opp.504. olim Ire ibid.
Abis miſſa reſpõſa ad Thebanos 513
Achaia fons 516
Achæi Meſſeniis bellum intulerunt agrum peruaſtati 503. eiſdem rurſus conciliati ibid.
Achæorum concilio cur non interfuerint Meſſenij 501
Achæorum portũ quid vocent Cornei 519.
Acarnantes ad Naupactum oppugnandam copias ducere decreuerunt 486. mutato conſilio in Meſſenios impetum faciunt 487
Achelai flumen quo loco marinos habeat piſces 517
Achladæus ab Ariſtomeno occiditur 466
Acritas regio 521
Adimãtus mercede deuinctus & corruptus à Lace

à Lacedæmoniis 461
Adulterium Meſſeniis exitium peperit 499
Aegila vicus 460
Aegos flumen 461.489
Aepea vrbs 518
Aepytidæ, qui antea Heraclidæ vocati 414
Aepytus à quibus in regnum reſtituitur 413
patris interfectores vltus eſt ibid.
Aepytus Creſphontis F. ab Ariſtodemi filiis reſtituitur 410
Aepytus Creſphontis F. 413
ſolus patri, fratribúſque ſuperſtes fuit ibidem.
Aepytus inuocatus à Meſſeniis 495
Aepytus rem diuinã fecit Machaoni 414
Aeſculapij Aulonij ſignum 528
Aſculapij liberi parti Meſſeniorum imperarunt 411
Meſſenia ad obſidendã Ilion venerũt ibid.
Aeſculapij mater quæ 411
Aeſculapij ſimulachrum 510.& 518
Aeſculapij templum 504.509
Aeſimides Aeſchyli F. quo tempore Athenis ſummæ rei præfuit 422
Aethidæ ſtatua 511
Aethides Meſſeniorum dux 459
Ageladas ſtatuarius 569

Ageſilai ductu Aſia magna pars occupata 461
cur idem in Græciam exercitum reportauit ibid.
Anagora Ariſtomenis ſoror 473.& 483
Alba aqua quo loco viſitur 548
Albi campi 497
Alcamenes Telecli F. ſpartæ imperat 416
Alcamenes belli aduerſus Meſſenios dux eligitur 421
Acidamildas à Meſſene Rhegium commigrarat 481
Alexander Philippi F. Thebas euertit 497
Alexandro mortuo Græci iterum contra Macedonas arma ceperunt ibid.
Amara aqua vbi nam 525
Ambroſos muris munitiſsima eſt 508
Ammon in Africa 483
Amphea 421. capta à Lacedæmoniis ibid.
Amphitus fluuius 515
Amyclas diripuit Ariſtomenes 464
Amyclæo Apollini dedicati ænei tripodes à Lacedęmoniis 450
Alexander Euricratis F. quo tempore ſpartæ rex fuerit 453. eiuſdem virtus bellica 459
Anaxãder ex inſidiis Ariſtomenem aggreſſus repellitur fugatúrque 459
Anxillas ad Meſſenios miſit, qui in Italiã

eos accerſerunt 481. Zancleos nauali prælio fudit 482
Anaxidamus Zeuxidami 453
Andamia Meſſeniorum regia ſedes 406. & 408
Andaniæ ruinæ 515. Andania puella 516
Androcles Androclis nepos 456. occiditur 461
Androcles 420. interficitur ibid.
Androcles Phintæ F. 416
Androclis nepotes Meſſenijs auxilia miſerunt 455
Androclis poſteris à ſpartanis data Hyamia 450
Anemiotidis Mineruæ delubrum 524
Animos hominum immortales dixerunt Chaldæi & Indorum Magi 512
Antander Meſſeniorum leuis armaturæ dux 426
in pugna cecidit 157
Anthea vrbs quæ Homero 506
hanc Spartanorum ciuitati ſubiecit Au guſtus ibidem
Anthiochus Androclis F 416
Antiochus ſolus regnum occupat Meſſenæ 420
Anticlea Dioclis filia 505
Antilochi ſimulachruum 510
Aphareus heros inuocat⁹ à Meſſeniis 494

Aphareus Perieris F. 409
Arenen vrbem condidit ibid.
Apharei ſimulachrum 510
Apollodorus Caſſandriæ tyrannus ſocietate Lacedæmoniis coniunctus 419
Apollo Corinthus 461
Apollinis Carnei ſignum 515
Apollinis lucus Carnium appellatum 506
Apollinis ſimulachrum 509
Apollinis templum 244.519
Apollini Amyclæo dedicati tripodes ænei 450
Apollini Iſmenio rem diuinam fecit Epaminundas 494
Apollini primum Meſſenij ſacrum & virorum chorum Delon miſerunt 414
Apri ſepulchrum, vicus appellatus 455. hoc loco iterum prælium commiſſum inter Meſſenios & Lacedæm. ibid.
Apteræij iaculatores 471
ἄπυροι Tripodes 511
Aqua alba quo loco conſpiciatur 525
Aqua calida lacte ſuauior vbinã fluat ibid.
Aqua efferueſcens Puteolis viſitur ibid. hæc acuto colore plumbeos tubulos reſoluit ibid.
Aqua maximè cœrulea vbinã viſitur 524
Aquam nigram vidit Pauſanias ad Aſtyra. ibidem.

Aqua

Aqua pice permiſta 524
Aqua rutila prope Ioppen viſitur ibid.
Aquę amaræ riuus in Hypanim influit 525
Aratus achæorum dux vnà cum Meſſeniis Spartam cepit. 502
Aratus Aeſculapio genitus putatur à Sicyoniis 452
Arcades à Spartanis vexati 419
Arcades & Argiui Meſſeniis auxilia miſerunt 455
Arcades Meſſeniis opem ferre cupientes 477 Ariſtocrates proditor retinere nitebatur ibid.
Arcades Meſſeniorum amici 502
Archidamus 453
Archimedes quo tempore Athenis principatu functus 484
Arene 406. à quo vocata & condita 409
Areopaginatum iudicium apud Athenienſes 419
Argia Auteſionis filia, vxor Ariſtodemi 412
Argiopa 515
Argiuæ Iunoni rem diuinam fecerunt Argiui 494
Argiui diuexati à Spartanis 419
Aris fluuius 507
Archidamea antiſtita Ariſtomenem in vincula coniectum liberauit 460

Ariſtodemus ad Oraculum Delphos cōſul tum mittit,& eidē reſponſum quid 444
Ariſtodemus filiam immolandam obtulit 436.eandem ipſe occidit. ibid. regnum Meſſeniorū adeptus eſt 439.qūo copias ſuas cōtra Lacedęmon. inſtruxerit 440
Ariſtodemus 412. huius filiorum tutelam geſsit Theras ibid.
Ariſtodemi viſum per quietē 447.ſibi mortem ad filiæ tumulum conſciuit. ibid.
Ariſtodemo q d reſpōſum ab oraculo 490
Ariſtomenes à Cretēſibus ſagittariis fraudulenter capitur ac loris vincitur, & à virgine liberatur 467.inſidiatores iugulauit,ac virgine filio in vxorē dedit 468
Ariſtomenes apud Meſſenios inter heroas colitur 451. quibus parentibus genitus putatur ibid.
Ariſtomenes Era relicta aſſumptis aliquot viris & fœminis abiit 476.eius conſiliū de occupanda Sparta 477
Ariſtomenes filiam ſuam Rhodum ad Demagetum deduxit 484.moritur ibid.eidem à Rhodiis monimentū erectū ibid.
Ariſtomenes Meſſenius 423. celebratus à Rhiano poëta ibidem.quo tempore viguerit 424
Ariſtomenes pręlij reliquias collegit & in Eram montem ſe recepit 463. vulnera multa

multa accepit ad Spartam pertrahitur 465. in Ceadam abiicitur ibid. inde euaſit in Eran ad ſuos rediens 466
Ariſtomenis laus 457. ſcutum amiſit Ariſtomenes ibid. Andaniã reuertitur 458
Ariſtomenis nomen celebratum à Meſſeniis 495
Ariſtomenis præclara in prælio facinora 453. poſt pugnã ſtatim rex ſalutatus ibi. Lacedæmonem profectus ſcutum in Chalciœci templo poſuit 457. Lacedæmonios in fugam vertit ibid.
Ariſtomenis ſcutum fixum in Lebadia 513. eiuſdẽ ſtatua ex ære poſita in ſtadio ibi.
Ariſtomenis ſepulchrum 511. & oſſa eiuſdẽ Rhodo Meſſenem portata ibid.
Ariſtomenem Andaniam reuerſum mulieres gratulabundæ teniis, floribus ac cantilenis exceperunt 458. ſcutu quo loco repererit Ariſtomenes ibi. è Bœotio rediit ibid. Laconicum oppidum diripuit 458
Ariſtocrates ab Arcadibus lapidibus obrutus 479 inſepultus abiectus. ibid.
Ariſtocrates Icetæ F. à Lacedæmoniis pecunia corrumpitur 460. ab hoc Meſſenij proditi ſunt ibid. Arcadas decepit 461
Ariſtocratis ſeruus ab Arcadibus cum codicillis

cillis interceptus 478
Ariſton 453
Arſinoe aquæductus 508
Aſinoë Leucippi filia mater Aſculapij 411
Arſinoes ſimulachrum 510
Aſine quando tradita Aſinæis ab Eury-ſtheo 520
Aſinen primum tenuerunt Dryopes 519
Aſinæi 519. ab Hercule prælio ſuperati 520
Aſinæi belli ſocij Lacedæmoniorum contra Meſſenios 430
Aſinæi capta vrbe ſua diffugerunt ad Parnaſsi iuga 520
Aſinæis aſsignata pars Meſſenici agri 450
Aſinæis conſeruata ſunt ſua finium iura 495
Aſtyra 524
Athenienſes prudentia cæteris Græcis pręſtiterunt 523
Athenienſes tanquam ſuſpecti ab Ithome reuocantur à Lacedęmoniis 485. cũ Argiuis amicitiam conciliant ibid.
Atarnus vicus 525
Aulone 528
Aulonij Aeſculapij ſignum ibid.
Auguſt. Cæſar Pharas Laconico nomini adiunxit 504
Auguſtus cur Meſſenios mulctauerit 507
Autoſtenes Athenienſium ſupremus 482

Bac

B

Bacidis carmina de Meſſeniorum reditu 498
Balyra amnis & nominis cauſa 514
Belli euentum venalem fecerunt primi Lacedæmoni. 460
Belli inter meſſenios & Lacedæmonios origo & cauſa. 416
Belli Meſſenici finis quando 449
Belli ſecundi inter Lacedæmonios & Meſſenios finis quando 480
Bellum Meſſenicum qua ratione vocatum 423. à quibus deſcriptum ibid.
Bias amnis 518
Boues Iphicli quomodo peruenerint ad Nuleum. 526
Bobus in primis priſci homines delectati 527
Bupalus architectus & ſtatuarius 506
Byzantium muris munitiſsimum 508

C

Cabirorum initia apud Thebanos conſtituit Methaphus 407
Calamæ vicus 63
Calida aqua & lacte ſuauior vbinam conſpicitur 525
Canes in Acheloo fluuio quales 517
Canes Meſſeniorum vlulatu edito ad Lacedæmoniorũ caſtra concurrerũt 447

Caphareum promontorium vnde nobilitatum 64
Caprificus à Meſſeniis caper appellat̃ 469
Cardia 525
Carnaſius ſaltus, olim Oechalia vocata 515
Carnium vocatus lucus Apollinis 506
Caryatides virgines comprehenſæ ad Ariſtomene, & accepta pecunia parentibus reddidit 459
Caſſander Antipatri F. Thebanos reſtituit 496
Caſſeudrenſium Calamitas 420
Caſtæ puellæ ſiue Cereris ſignum 515
Caſtores ſibi vindicant Meſſenij 509
Caſtorum in Meſſenios ire initium ex qua cauſa 492
Caucon 407. 408
Caucon 492. Cauconem coluerunt Meſſeniorum ſacerdotes 404
Cauſa belli inter Meſſenios & Lacedæmonios 416
Ceadas 465. ex hoc quo pacto euaſerit Ariſtomenes 466
Centicidiũ, ſacrificium factum Ioui 467
Cephei filia monſtro fuit expoſita 524
Ceremoniarum quę ad Ariſtomenis tumulum fiunt ritus 512
Cereris cognométo Caſtę puellæ ſignũ 515
Cereris ædes 509

Cereris

Cereris templum in Aegila 466
Chaldæi dixerunt animos hominum immortales 512
Charadrus amnis 515
Charillus Polydectis F. 416
Chionis Laco 481. 483
Chœrius ſaltus 405. 504
Cimon Miltiadæ F. à Lacedæmoniis accitus 485
Clenus 406
Cleomenes cum Meſſeniis ad Sellaſiam dimicarunt. 502.
Cleonnis Meſſeniorum Imperator ab Euphaë declaratus 426. cum Ariſtodemo de regno contendit 439. ab eodem graui armatura præficitur 441
Cleopatra Idæ ex Marpeſſa filia 410
Clepſydra fons 508. 513. vnde nomen 514
Cœrulea aqua vbi 524
Cœus amnis 516. à quo dictus ibi.
Colænus galeritam auē ſecutus quo peruenerit 519
Colonides ibid.
Comon quis 489. huius ſomnium 490
Conditiones deuictis Meſſeniis à Spartanis propoſitæ quæ 450
Contumeliæ vtrinque iactatæ inter Lacedæmon. & Meſſenios 429
Cornix ærea reperta vbi 518

Coronea vrbs quæ antea Aepea 518
Coronæ vrbs ibidem
Corinthiacum bellum 461
Corinthij auxilia mittunt Spartanis 466
ab Ariſtomene occiduntur ibid.
Corinthiis difficilis fuit in patriam reditus ex prælio contra Meſſenios commiſſo 442
Corynthius Apollo 519
Coryphaſiæ Mineruæ templum 526
Coryphaſium promontorium ibid.
Cratemenes Samius 482
Crœſus Spartanos donis deliniuit 419
Aſiæ populos & Cariæ continentem imperio ſuo adiecit ibid.
Creſphontes 510
Creſphontes Abeam fœminam celebrauit 504
Creſphontes inuocatus à Meſſeniis 495
Creſphontes Meſſeniam ſibi depoſcit à Dorienſibus 412. Ariſtodemi liberos decepit, in mittendis ſortibus ibid.
Crſphontes occiditur cum filiis 413
Crethon Dioclis F. 505
Crocodilos habent Nilus & Indus fl. 517
Curetum ædes 509
Cyllene Eleorum nauale 419
Cypariſsias 516
Cypariſsiæ Mineruæ templum 528

Cypariſsiæ ibid.
Cypſelus Arcadum rex 413
Cyzicenum vnguentum 524

D

Damathoidas Lepreates 483
Damis & Cleonnis cum Ariſtodemo de regno contendunt 439. ab Ariſtodemo iam regnum adepto in honore fuerunt ibidem
Damis Meſſeniorum Imperator ſurrogatus 449
Damocratidas Argis regnauit 522
Damon Corinthius quo tempore in ſtadio vicit 449
Damon Thurius victor in Olympiis 495
Damophon Olympium Iouẽ ſolutis eboris compagibus coagmentauit 508
eiúſque laus 509
Daſcyli pagus 525
Defectionis noua inierunt conſilia Meſſenij 451
Delij eiecti ſuis ſedibus Adramyttium Coloniam deduxere 495
Delphici Apollinis templum à quibus direptum 419
Delphi Phocenſes ſe nominandos non putant 520
Delphis miſſa reſponſa ad Thebanos 513
Delphos mittunt Meſſenij de belli exitu

conſulturi 435
Delphos profectus Ariſtomenes 483
Demagetus Rhodius Ialyſi rex ibid. Ariſtomenis tertiã filiã in vxorẽ duxit 484
Demaratus Ariſtonis F. 453
Demetrius Macedonum rex Philippi F. Demetrij maioris nepos Meſſenen ſuæ ditioni ſubiecit 499. & deinceps
Deæ Syriæ templum 507
Deidamia Pyrrhi filia. 522
Deræ 453
Deus in Lebadea cõſultus à Thebanis. 513
Deum matris ſignum. 508
Diana Epheſia ibid.
Diana fœminis parientibus præfecta 506
Diana Laphria. 508
Dianæ ædes. 524
Dianæ Limnatidis templum 415.507
Dianæ Luciferę ſimulachrum 509
Dianæ Nutricis delubrum 518
Dianæ ſigno ſponte ſcutum excidit apud Meſſenios 447
Dinocrates. 503
Diocles Ortilocho Alphei filio ortus 505
Diomedes cur Mineruæ Anemotidi delubrum dicarit, 524
Dinoſias fons 528
Diſcinetus quo tempore Athenis principatum tenuit 495

Diſcordiarum ſemina quo tempore extiterunt inter Meſſenios & Lacedæm. ac earundem cauſæ 415
Diuitiæ quæ præcipuæ priſcis temporibus 527
Doricam linguam Meſſenij etiam diutiſſimè extorres integram propè ſoli ſeruarunt 496
Dorij vrbis rudera 516
Doryſſus Labotæ F. 415
Dotadas Iſthmij F. nauale Methonæ muniuit 414
Dryopis templum 521
Dryopis initia quotannis ab Aſmæis perguntur ibid.
Apollinis filius dicitur Dryos ibidem
Dryopei 519
ab Hercule in Pelopõneſum deducti ibi.
Dryopes cum Lacedæmoniis contra Meſſenios pugnauerunt 43

E

ENcheſtratus Agidis F. 415
Echinades 517
Electra amnis 516. à quo dictus ibid.
Elei pecuniam & annonam præbuerunt Meſſeniis hybernãtib⁹ ad Cyllenen 481
Elei ſeditionibus quando inter ſe laborare cœperint 498
Eleorum & Meſſeniorum fines dirimit

amnis Neda ibid.
Eleidem occuparunt Meſſenij 497.& quo pacto 498
Eleuſinem è Meſſeniis qui migrarint 449
Emperamus Spartanus 470.472
Ennomus Prytanidis F. 416
Eniò pręficitur bellantib⁹ ab Homero 506
Epaminondas animi dubius vbi nam Meſſenios reuerſos conſiſtere iuberet 491
eiuſdem in ſomnis viſum ibid.
condendæ vrbi locum idoneũ capit 494
rem diuinam facit ibid.
Epaminondas impetrauit à Xenocrate clypeum Ariſtomenis 513
eundem parta victoria reddidit ibid
Epaminondæ ſimulachrũ 509. effigies 511
Epheſia Diana à multis celebratur ciuitatibus 508
huius templum ab Amazonibus dedicatum 509
Epimelides 518. eiuſdem ſepulchrum ibi.
Epiteles,& quid eidem per ſomnium viſum 491
quos fluuiales homini infenſos gignit Nilus 517
Era mons 473
vndecimo ab obſidione tandem anno capitur 468
Eræ oppreſsionẽ prędixit Bacis poeta 493
Eryx

Eryx eximio ſtudio poſsidendi boues tenebatur 527
Eua mons 507
& vnde nomen inditum ibidem
Euæchme Hylla filia cum Polycaone nupta 408
Euæphnus Spartanus 417
Polycharis filiũ crudeliter occidit ibi.
Euergetidas 473
ad Lycæum montẽ cum Meſſeniis contendit 480
ſuper hoſtium ſtrage occubuit ibi.
Eueſperitæ 489
Eumantis Eleus 456
Eumelius poeta 414
Eumeli poetæ verſus in Delum 514
Euæoë 507
Euphaës 421
eiuſdem concio 424
Euphaes Meſſenios quo loco eduxerit contra Lacedæmonios 426
eiuſdem cohortatio ad milites 428
Euphaes Teopompum loco deturbat 432
vulneratur, occiditúrque 438
Euryalus Spartanus dux 471
Eurycrates 453
Euryleon quis 427
Eurypon 416
Euryſtheus Herculi imperauit vt boues

ex Hiſpania ad ſe abigeret 527
Euryſthei opem implorarunt Aſinæi 520
Eurytium vicus 409
Euryto parentata initia 414
Eurytus inuocatus à Meſſeniis 494
Euryti Melanei oſſa 515
Exempla rerum bene gerendarum edita ab Homero 498

F

FAnum Herculis cognomento Manticli 510
Flumina alentia maleficas beſtias quænam 517
Flumina Græciæ maleficas beſtias non alunt ibid.
Fortunæ cognomentum quale dederit Pindarus 506
Fortunæ fanum apud Phareatas 506
ſignum 506
Fortunæ ſimulachrum 509
Foſſa Magna ibid.
Funditores Meſſeniorum Spartanos ad Sphacteriam de medio ſuſtulerunt 481

G

GAlli cum Græcis cur ſigna non contulerint 497
Gemelli Leucippi filias rapuere, eorundémque ſimulachra 509
Gerenia 405

Glaucus Aepyti F. 414
Gonippus 492. ſacra Caſtoris & Pollucis violauit 493
Gorgaſus 505
Gorgaſo & Nicomacho templum erectū Pheris ab Iſthmio Aepyti F. 414
Gorgophone Perſei filia Perieris vxor 409 cum Oebalo prius nupta ibid.
Gorgus Ariſtomenis F. 468
Gyges Daſcyli F. 474

H

Hecatus aruſpex 475
Hecatus vates 455
Hecatonphonia ſacrificium 467. quoties hoc fecerit Ariſtomenes ibid.
Hercei Iouis ara 461
Hercules boues ex Hiſpania abegit 527
Hercules ſuper apri teſtibus fœdus dicitur iciſſe cum Nelei liberis 455
Herculis ſignū in gymnaſio Meſſene 511
Herculis ſimulachrum 509
Herculis templum 504
Hermas qua figura fecerunt Athenienſes 514
Hermus fl. quales ſiluros alat 517
Heroes inuocati à Meſſeniis ad nouæ vrbis auſpicia 494
Hierothyſion ædes apud Meſſenios 510
Hippomenes 449

Homerus luminibus captus 616
Homerus militaria cōſilia callide excogitauit 498
Homericum commentū vſurparunt Meſſenij ibid.
Hyamia regio Meſſeniorum 450
Hypermenides occiditur 466
Hyli nutrix Irem commigrauit 504
I
ICarus Hypereſienſis quando vicit in ſtadio 452
Idas Aphiarai F. 410. fulmine ictus periit 411
Ilairæ effigies 510
Ilotæ qui 485. à Lacedæmoniis deficiunt, ac in Ithomen montem ſecedunt ibid.
Illyrij Theſprotides oppreſſerunt 523. ædificatis nauibus proximos populos excurſionibus vexârunt ibid. Mothonæorum oppidum quo aſtu ad ſolitudinem propè redegerint 524
Imperium ne vltra annos decem continuaretur Athenis quando cautum 422
Indus & Nilus Crocodilos habent 517
Inò quando cœpta vocari Leucothea 518
Inûs vicus ſacer 517
Ioppe vrbs Hebræorum 524
Iouis fanū in Ithomes vertice poſitū 434
Iouis Hercei ara 461

Io

Iouis incunabula ſibi vindicāt Meſſenij 514
Ioui Ithomatæ rem diuinā fecerunt Meſſenij 494. Caſtori & Polluci ibid.
Iouis Ithomatæ ſignum 514
Iouis Seruatoris ſignum 508.518
Ioui Nemeo rem diuinam fecerunt Argiui 494
Iphicli boues habuit Neleus 526
Iphidamas Antenoris F. cētum boues ſponſalitium munus ſocero dedit 527
Ire oppidum poſtea Ahia vocata 504
Iſidis fanum 513
Iſmenio Apollini rem diuinam fecit Epaminondas 494
Iſthminis Aepyti F. 414
Ithomatæ Ioui rem diuinam fecerūt Meſſenij 494
Ithome 406
Ithomæa ſacra anniuerſaria peragūtur, à Meſſeniis 514
Ithome Iouis nutrix & mōtis nomen ibi.
Ithome mons 434
Ithomen quādo deſeruerūt Meſſenij 449. Lacedæmonij eam ſolo æquârunt 450
Iuſiurandum conceptum à Lacedæmoniis 421
Iuno Aegiua 494
Iupiter Ithomates 485

L

LAbotas Echeſtrati F. 415
Lacedæmonij aliquot noxij ad Tenarum ſupplices confugerunt,& ab ara abſtracti interfectíque Ephoris iubentibus 485
Lacedæmonij ab Ariſtomene fugātur 457
Lacedæmonij cladem acceperunt à Meſſeniis 442. & deinceps. Delphos miſerūt conſultum de belli tota ratione,& quid iis reſponſum 443
Lacedæmonij de immodica dominandi cupiditate male audiuerunt 419
Lacedæmonij eiecerunt Meſſenios è Naupacto 489
Lacedæmonij lucri cauſa quiduis auſi ſunt 419. iidem ſocietate ſe iūnxerunt Apollodoro Caſſandriæ tyranno ibid.
Lacedæmonij Meſſeniorum agrum inter ſe diuiſerunt 484
Lacedæmonij populati Meſſeniorum agrum 425
Lacedæmonij primi hoſtes muneribus ſollicitauerunt 460. ad Aegos flumen claſſis Athenienſium occurrerunt ibid.
Lacedæmonij quo loco copias eduxerint contra Meſſenios 426
Lacedæmonij quo pacto copias ſuas inſtruxe

ſtrurerunt contra Maſſenios 440
Lacedæminij religioſe curant ne turbētur ordines in prælio committendo 432
Lacedæmoniorum clades Sphacteria celebre nomen ad poſteros dedit 528
Lacedæmoniorum & Meſſeniorum ſimultas quo tempore in apertum eruperit bellum 416
Laconicum oppidum Pharin vocat Homerus 458. direptum ab Ariſtomene ibidem
Laphria cur à Meſſeniis colatur 508
Laphriam Dianam colunt Calydonij ibidem.
Laus parricidij ſcelere contaminauit familiam ſuam. 432
Lelege colonia deducta Pylon à Pylo 526
Lelegia prius, Laconica poſtea 405
Leotychides quando regnū poſſedit Spartæ 453
Leucaſia fluuius 515
Leucothea quæ 518
Leucippus Perieris F. 409
Leucippi Apharei fratris effigies 510
Leucippi filias rapuerunt Gemelli 509
Leuctrica clades fato Lacedæmoniis accidit 490
Leuctricæ pugnæ interfuit Ariſtomenes 512.

Libe.

Liberi patris ſimulachrum 518
Libero patri rem diuinam fecere Thebani 494
Limantidis Dianæ templum 415.507
Limnæ caſtellum 507
Loca multa prius obſcura & ignota, ex aliquo hominum caſu poſtea fama celebrata 527
Lucinæ delubrum 509
Ludi muſici priſcis tẽporibus inſtituti 514
Luciferæ Dianæ ſignum 509
Lycæus mons 469
Lyciſcus capitur,& Ithomẽ pertractus cauſam perduellionis dixit 445. liberatus capitis periculo ibid.
Lyciſcus Spartam profugit 436
Lyciſci filiam ſacrandam vetuit Epebolus 436
Lycomidarum ſeptum 407
Lycortas 503
Lycus lucus 407
Lycus Pandionis F.Magnûm Dearum initia reddidit auguſtiora 407. quo tempore Arenen venerit 409
Lycus Pandionis F. vates quid prædixerit Meſſeniis 470
Lynceus oculis fuit perſpicaciſsimis 410
Lynceum occidit Pollux 411
Lyſiſtratus Corinthiorũ dux occiditur 466

M

M

Machaonis filiorum fanum 411
Machaonis ſimulachrum 510
Machaonem ſagitta percuſſum ſolatur Neſtor 411. Machonis monimentum ibid.
Macedones & Demetrius ex Ithome reiecti fugatíque 500
Mæander flu. marinos habet piſces alicubi 517
Magiſtratus Athenis quo tempore æquo iure & legibus gerebantur 422
Magi Indorum dixerunt animos hominũ immortales 512
Magna foſſa 423
Magnorum Deorũ initia in vrnula ænea reperta 492
Magnarum Dearum initia Caucon portauit Meſſenen 406
Magnarum Dearum initia celebrantur in Carnaſio 515. horum ritus nefas percenſere ibid.
Magnas Deas coluerunt Meſſeniorum ſacerdotes 494
Manticlus Herculis templum crexit in noua Colonia in Sicilia 483
Manticlus Theocli vatis F. 473. quid ſuaſerit Meſſeniis 471
Marpeſſa 410
Matris Deûm ſignum 508

Mecha

Mechanidas tyrannus 502
Medontidæ 449
Medontidæ qui 422
Megalopolis 501
Melaneus cur ab Apolline genitus credi-
tur 408. huic à Periere Carmaſium attri
butum 409
Melanthi poſteri qui 422
Meleagri quæ fuerit vxor 410. & deinceps.
Melampus cur boues ab Iphiclo accepe-
rit 526
Mercurij arietem portantis ſignum 515
Mercurij ſigilla qua forma fecerint Græ-
ci 314
Mercurij ſignum ibid.
Mercurij ſignũ in gymnaſio Meſſene 511
Merope Cypſeli filia Creſphontis vxor
413
Meſſanæ ad fretum quid ſomniârit Hercu
lis ſacerdos 490
Meſſenia ab agri bonitate commendatur
415. eam ob hanc cauſam appetiuerunt
Lacedæmonij ibid.
Meſſenia vicus 460
Meſſeniam terram à Dorienſibus quando
ſibi depopoſcerat Creſphontes 412
Meſſenicum bellum qua ratione vocatum
422. à quibus deſcriptum 423
Meſſene Triope filia 492. inuocata à Meſſe-
niis.

niis 494.405. ab hac vxore ſua totam regionem nomnauit Polycaon ibid.
Meſſene vocata noua vrbs à Meſſeniis reuerſis condita 491
Meſſenes Triopæ filiæ templum 510
Meſſenij ad Anaxilam venerunt in Italiam 481
Meſſenij ad Eram relicti in publicorum ſeruitiorum numerum conſcripti à Lacedæmoniis 479
Meſſeniis ad nouæ vrbis auſpicia heroës inuocârunt 494
Meſſenij Athenienſium opem implorârũt & quod ab eiſdẽ reſponſum ſit 597. cum Philippo ſocietatem iunxerunt ibid. cũ Achæis ſe coniunxerunt 501
Meſſeniis Amphiæ interfecti à Lacedæmoniis 421
Meſſenij controuerſiam cum Lacedæmoniis apud Argiuos & Amphictionum cõſilium cognoſcendam cupiuerunt 418
Meſſenij in Ithomen montẽ ſecedunt 434
Meſſenij iterum defecerunt à Lacedæmoniis 484. & defectionis cauſa ibid.
Meſſenij maritimos Laconiæ fines populati 426
Meſſenij multi in Arcadiã profugerũt 480
Meſſenij poſt deſertam Ithomen quo ſe receperint 449

Meſſenij quo tēpore defecerint poſt Ithomes excidium 452.& quando iterum arma ceperint 453
Meſſenij quo tempore in Peloponneſum redierint 495.& quot annis extorres è Peloponneſo fuerint 496
Meſſeniorum & Lacedæmoniorū bellum quando exarſerit 416
Meſſeniorum fines 405
Meſſeniorum imperium quando peruenit ad Neſterorem Nelei filium 413
Meſſeniorum pars ad Eueſperitas Profecta 489.Rhegium,& in Siciliam ibid.
Meſſeniorum res quando cœptæ calamitatibus affligi 4?4
Meſſeniorum vrbs 507
Meſſeniis reditus in Peloponneſum diuinitus promiſſus 490
Methapus initiorum quoſdam ritus reformauit 407
Mothonæis à Troiano cōceſſum vt liberi populi cenſerentur 522
Methonæi 463. claſsibus Cylleneñſe recipiunt 480
Mothon ſcopulus dicitur 521
Mothone Nauplienſibus tradita 484
Mothone,prius Pedaſos dicta 521
Mothone tradita Nauplienſibus à Spartanis ibid.

Milti

Miltiades quo tempore principatum Athenis tenuit 483
Mineruæ Anemotidis delubrum 524
Mineruæ cornicē manu tenentis ſignū 518
Mineruæ Coryphaſiæ templum 526
Mineruæ Cypariſsiæ templum 528
Minyæ à Thebanis Orchomeno expulſi. 496. à Philippo Amyntæ F. in Bœotiam reducti ibid.
Myron Prienenſis bellum Meſſenicū ſcripſit 423. vnde exordium ſumpſerit ibid. improbatur 424
Mugiles turbulentis gaudent amnibus 517
Muſarum ſimulachrum 509
Muſici ludi inſtituti priſcis tēporibus 514
Myles Lelegis F. 405

N

Nobis dominationem Spartæ inuaſit 502. profanas & ſacras ædes ſpoliauit ibid. Meſſenem noctu occupauit ibidem, à Philopomene & Megalipolitanis cedere coactus 503
Naufragium Græcorum cum Agamemnone ab Ilio redeuntium quo loco 528
Naupactum ademerunt Locris Athenienſes & Meſſeniis aſsignârunt 485
Naupactum acceperunt ab Athenienſibus Meſſenij 508
Naupactum ſe receperunt Meſſenij 489

Nauplius Amymones filius 522. ab Naupliensibus in coloniã deducti ſunt ibid.
Nauplienſes fuerunt ex Aegyptiorum ea claſſe, quæ cum Danao ad Argolicã terram appulit ibid.
Nauplienſes Mothonem retinuerunt 495. ſalutem ſuam cum precibus commendârunt Meſſeniis 498
Naupliensibus tradita Mothone à Spartanis 521
Neda Iouis nutrix & fluuij nomen 514
Neda amnis dirimit Meſſeniorũ & Eleorum fines 528
Nedæ fluminis fontes vbi 469
Neleus & Pelaſgi Pylum Cleſonis F. expulerunt 526
Neleus Crethei F. 411
Nelei boum ſtabulum 526
Nelei poſteri quando è Meſſenia & à quibus eiecti 412
Neleia vrbs quæ prius Pylos 526
Nemeo Ioui rẽ diuinã fecerũt Argiui 464
Neoptolemea pœna vel vltio quæ 491
Neoptolemus ad Apollinis Delphici aram interimitur ibid.
Neptuni delubrum 508
Neſtor arenoſæ Pyli rex ab Homero vocatus 527
Neſtor quo tempore Meſſeniorum imperium adeptus eſt 411

Neſtoris domus & effigies, 526. ſtabulum ibid. eiuſdem ſepulchrum ibid.
Neſtoris ſimulachrum 510
Nicander Charilli F. 416
Nicomachus Machaonis F. 505
Nicomedis filius in ſacrorum libationibus celebratur. 452
Nicotelea Ariſtomenis mater 451
Nigra aqua, vbi 524
Nilus beſtiarum portenta gignit 517
Noua vrbs à Meſſeniis reuerſis in Pelopõneſum condita 495
Nutricis Dianæ delubrum 518
Nymphæ Iouem à Curetibus ſurreptum in Clepſydra fonte lauârunt 514

O

Oebalus 409
Oebalus Spartanus 446. quomodo Meſſenios fefellerit ibid.
Oechalia prius, poſtea Carnaſium 409. & deinceps 515
Odium ſempiternum inter Meſſenios & Lacedæm. 489
Odryſen & Thraca cur vocent Græci Thamyrin 515
Ollę muliebres vocata natatio Therm. 524
Olynthus vocatur à multis Græcis Caprificus 469
Omphalionis pictoris opera 510

Oeneus 521
Oeniadas Acarnanam gentē cur adorti ſint Lacedæmonij 486. Oeniades Atheniēſiū hoſtes ibid. à Spartanis fundūtur, & intra mœnia compulſi circūſedentur ibid.
Oenuſæ inſula 521
Ophioneus vates 439. hic à primo ortu cæcus luminis poſtea cōpos factus fuit 447
Oraculum Meſſeniis redditum 435. oraculi ſenſus patefactus 448
Ortilochus Dioclis F. 406
Ortilochi domus quid Homero ibid.
Ozoli Locri 485

P

PActya Lydus 525
Pallas bellantibus præfecta ab Homero 506
Panieſus amnis, huic vt quotannis ſacra facerent reges Meſſeniorum inſtituit Sybotas 414
Lamyſus amnis eiúſque fontes 507
Panormus 492. ſacra Caſtoris & Pollucis violauit 493
Patrenſes 508
Patroclus Achillis arma cur induerit 498
Pelias 410
Pellibus caprarum & luporum armabātur Arcades 448
Peloponneſum ſub certis conditionibus relinquunt Spartani 485

Perieres Aeloi F. in regnum Meſſeniorũ accerſitus 408
Perieres Chalcidenſis 482
Perſeus, interempto monſtro, quo loco cruorem abluerit 524
Perſæ quo loco omnes ferè deleti 528
Perſarum rex quanam arte Spartanos diuexârit 461
Phanas occiditur 463
Pharæ 504. & eius oppidi conditor ibid.
Pharis oppidum quod Homero 458
Pharis quibus natus parentibus 504
Pheræ 406
Pherepolis, hoc eſt, ciuitatum tutrix vocata Fortuna 506
Philammon 515
Philippus Elidis primores pretio ſolicitauit 497
Philodamea 504
Philopœmen Cranidis F. 502
viuus capitur 503
Phlyus Terræ filius 406
Phintas Androchi nepos vir ſtrenuus 456
Occiditur 463
Phintas Sybotæ F. 414. hoc regnante diſcordiarum ſemina inter Meſſenios & Lacedæmonios 415
Phocenſe bellum extra Peloponneſum abduxit Thebanus 497

Phœbe depicta 510
Phœnicus portus 521
Phyleas & Cléonis collegæ Damidis coo-ptantur 449
Phylas rex 419
Plataneti fons 518
Platæenſes diutiſsime exulârunt,& à Philippo tandem in Bœotiam reducti 496
Platæenſes longum tempus patria profugi caruere ibid.
Plato Ariſtonis F. prodidit hominum animos immortales 512
Pædotrophi Dianæ delubrum 518
Podalirij ſimulachrum 510
Pollux occidit Lynceum 411
Polycaon Lelegis F 405
Polycaon quas vrbes condiderit ibid.
Polychares Meſſenius 416
huius filius iniquiſsime occiſus 418
Polycharem Lacedæmonij per legatos à Meſſeniis poſtulârunt,ac Meſſeniorum reſponſum 420
Polydectes Eunomi F. 416
Polydorus Alcamenis F 427
Polydora Proteſilai vxor 410
Porcinus ſaltus. vide Chœrius
Porthaon 521
Prælium inter Meſſenios & Lacedæmonios quo loco commiſſum 426.447

eorum

eorundem ſecundum prælium 438
Priamus à Neoptolemo ad Hercei Iouis aram iugulatur 461
Procles Carthaginienſes 522
Prodicus Phocaenſis an author carminum in Miniadem 516
Prodigiis multis Meſſenicarum rerum inclinatio ſignificata 447
Pronomi cantiunculæ vſurpatæ à Meſſeniis quando 495
Proſodium 414
Proteſilaus 410
Prytanis Eurypontis F. 416
Pſyttalia inſula vnde maximè nota 528
Ptoo miſſa reſponſa ad Thebanos 513
Pugnæ forma inter Meſſenios & Lacedæmon. 441.& deinceps.
Pugnæ inter Meſſenios & Acarnanes forma 487
Puteoli 525
Puteus aquã pice permiſtã continens 524
Pylos 526 hãc condit Pylus Cleſonis F. 526
Pylus Cleſonis F. è Mægaride Leloges coloniam deduxit Pylon 526. à Neleo pulſus ibid.
Pylos regia fuit Neſtori, eiúſque poſteris 413
Pylij 463. claſsib. Cyllenen abeunt 480
Pylos 406.& 410

Pyliorum ager arenoſus 527
Pyrus ſyluestris in qua Caſtor & Pollux conſederunt 457
Pyrrhus Ptolemæi F. 522
Pytharatus Meſſeniorum equitũ dux 426 occubuit in prælio 433
Pythiæ reſponſum de Era expugnãda 468

R

Rhenea inſula 527
Rhenus marinos habet aliquot locis piſces 517
Rhianus Benæus verſibus bellũ Meſſenicum ſcripſit 423
Rhianus poëta non probatur 452
Rhodos muris munitiſsima 508
Rutila aqua vbi 524

S

Sacadæ cantiunculæ vſurpari cœptæ quando 495
Sacerdotij mos & religio apud Meſſenios 445
Sacra Meſſeniorũ quo loco & cur defodienda curauerit Ariſtomenes 470
Sacroſanctum ſacrarium vocata ædes 511
Sacrum bellum appellatũ Phocenſe ibid.
Sagittarij Cretenſes cõductitij, Lacedæm. auxilio venerunt cõtra Meſſenios 430
Serapidis fanum 513
Seruatoris Iouis ſignum 508. 518

Sicyon

Sicyonij Meſſeniis auxilia miſerunt 455
Siluri quales in Hermo & Meandro fl. 517
Sphacteria inſula 527
Spartani Crœſi donis deliniti primi è Græcis cum Barbaris amicitiã inierũt 419
Spartani inducias XL. dierum cum Meſſeniis cur pepigerint 467
Spartani piaculum violatorum ſupplicum luerunt 485. iidem huiuſce rei admoniti Apollinis oraculo ibid.
Spartani quo pacto iram belli in Meſſenios exercuerint. 450
Spartanos de medio ſuſtulerunt ad Sphacteriam Meſſenij 489
Spartanos vehemens inceſsit cupido cum imperio gloriam augendi 486
Stenycleri regia à quo ædificata 413
Stenyclerici campi, & Stenyclerus quis 515
Styrẽſes ĩ Eubœa 520. Dryopũ nomẽ aſpernati ſunt licet à Dryopib. oriundi ibid.
Sybotas Dotadæ F. 414. iuſsit vt reges Pamiſo amni anniuerſaria ſacra facerent, & Euryto parentarent ibid.
Syriæ Deæ templum 507

T

Teleclus, Archeladæ F. interẽptus 415
Teleclus quo loco occiſus 507
Telegone Pharis filia 504. 505
Temathia mons 517

Temeno

Temeno aſsignārūt Argos Dorienſes 412
Temenus ſubdole ſortes miſit ibid.
Thamyris qua de cauſa oculis orbatus 516
Thamyris quo in loco lyram abiecerit 515
Argiopa nympha genitus ibid. cur idē Trax & Odryſe vocetur ibid. oculorum calamitas quo loco eidem occiderit 516
Tharyx Phygalienſis 483
Thebas euertit Alexander 496
Thebanæ vrbis ſimulachrum 509
Thebani legatos miſerunt in Italiam, ad Eueſperitas qui Meſſenios in Peloponneſum reuocarunt 490
Thebani quidnam de Leuctrica pugna referant 512
Thebanos reſtituit Caſſander Antipatri F. 496
Thermopilarum aqua mxime cœrulea 524
Theocles vates 469
Theodeclus 456
Theopompus Heræenſis 483
Theopompi mors parum verè tradita à Myrone hiſtorico. Theopompus bello Meſſenico finem impoſuit 424. & 427
Theopompus Nicandri F. quoto gradu Spartæ à Charillo regnauit 416
Theopompi cohortatio ad milites 428
Theopompi & Euphais pugna 432
Theganuſa 521

Theras

Theras Auteſionis F. 412
Theſei ſignum 511
Thraſymedis ſepulchrum 526
Thraſymedis ſignum 510
Thuriatæ à mente in planiciem deſcenderunt 507
Tibiæ Bœotiæ & Argiuæ modos imitati in cantibus Meſſeniis 495
Tiſis Alcidis F. Delphos mittitur à Meſſeniis 435. à Lacedęmoniis vulneratus moritur ibid.
Tleſias Athenis prætor 452
Traianus quid conceſſerit Mothonæis 522
Tricca vicus 411
Trophonius quæ ſit vaticinatus verſibus 513
Trophonii ſacrum penetrale 458
Tyches ſeu fortunæ mentionem primus fecit Homerus 505. Tyche Oceani filia ibid.
Tyrtæus ab Athenienſib. ad Spartanos mittitur 454
Tyrtæi, elegi de priore bello Meſſenico 452

V

Venus nuptiarum curam gerit 506
Veneris delubrum 508
Victoriæ ſignũ æneũ in Arce Athenis 528
Virgines à Lacedęmoniis ad Dianæ Limnatidis

natidis in templũ miſſæ à Meſſeniis violatæ, atque hinc bellum inter vtranque gentem commemorãt Lacedęmonij 415
Virgines ex Aepytidarum familia ſorti commiſſæ 435
Virorum chorus primùm à Meſſeniis Delon Apollini miſſus 414
Vlyſsi aſtum imitati Lacedæmonij 443
Vrbes Meſſeniorum expugnârunt Lacedæmonij 450
Vrnula ænea effoſſa ab Epitele, & quid in ea repertum fuerit 492
hanc defoderat Ariſtomenes ibid.

X

XEnodochus de ſtadio victor renunciatus 422
Xenophon Corinthius 484

Z

ZAcyntus inſula 481. hanc occupandã à Meſſeniis ſuadet Gorgus ibid.
Zancle ciuitas, poſtea Meſſene vocata 483
Zanclæi ad aras Deorum ſupplices confugientes 482
Zanclæi & Zancle Ciuitas 481. 482
Zanclæas fuderunt Meſſenij terreſtri prælio ibid.
Zeuxidamus 453

FINIS.

LVGDVNI,

EXCVDEBAT

IACOBVS

FORVS.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

RESTAURO DEL LIBRO
CAFOLLA
VINCENZA